

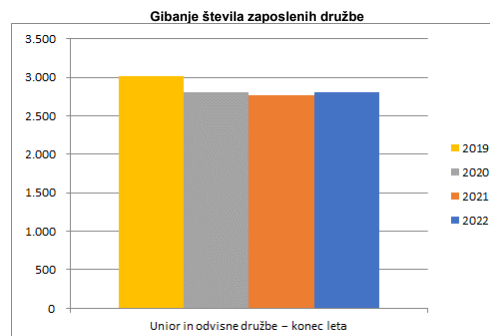
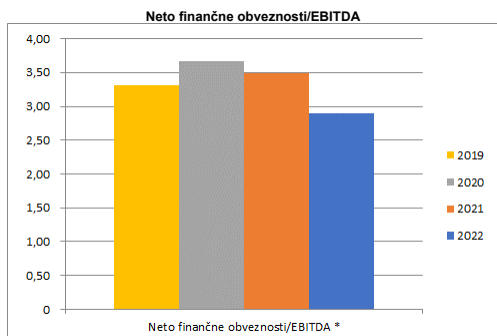
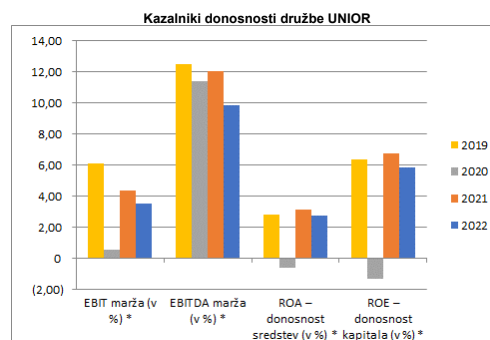
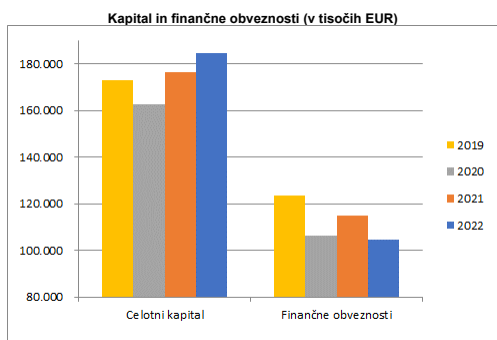
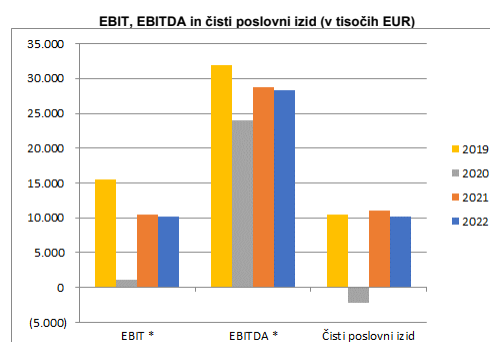
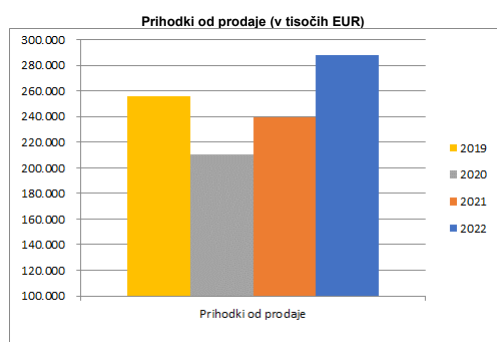
LETNO POROČILO 2022

Ključni podatki o poslovanju Skupine UNIOR

(v tisočih EUR)	2022	2021	2020	2019
Poslovni izid				
Prihodki od prodaje	287.653	239.699	210.240	255.994
EBIT *	10.120	10.486	1.128	15.557
EBITDA *	28.267	28.792	23.931	31.974
Čisti poslovni izid	10.232	11.091	(2.196)	10.433
Finančni položaj				
Celotna sredstva	381.111	365.577	341.402	374.839
Celotni kapital	184.645	176.323	162.852	172.897
Finančne obveznosti	104.467	114.817	106.428	123.346
Poslovne obveznosti	77.484	63.550	61.301	66.413
Kazalniki donosnosti				
EBIT marža (v %) *	3,52	4,37	0,54	6,08
EBITDA marža (v %) *	9,83	12,01	11,38	12,49
ROA – donosnost sredstev (v %) *	2,74	3,14	(0,61)	2,80
ROE – donosnost kapitala (v %) *	5,83	6,76	(1,30)	6,34
Kazalniki finančnega zdravja				
Kapital/Celotna sredstva (v %)	48,45	48,23	47,70	46,13
Neto finančne obveznosti/EBITDA *	2,89	3,49	3,66	3,32
Kazalnik produktivnosti				
Bruto dodana vrednost na zaposlenega (v EUR) *	39.139	36.178	32.197	34.621
Zaposleni				
Unior in odvisne družbe – konec leta	2.801	2.772	2.808	3.018

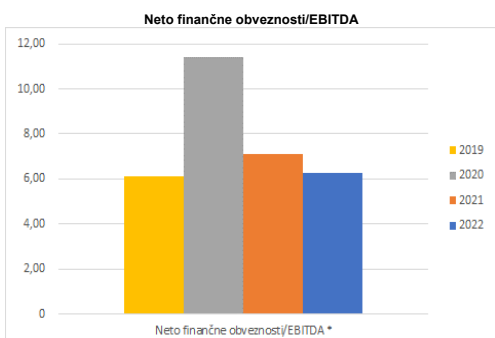
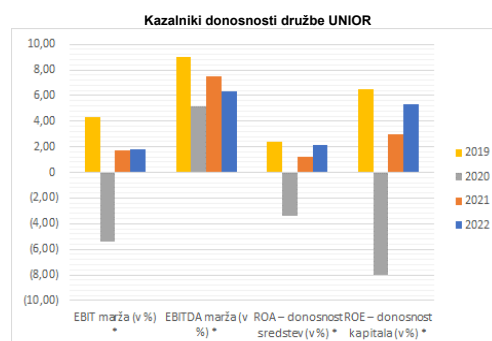
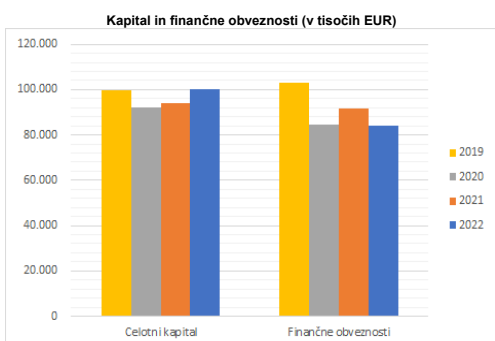
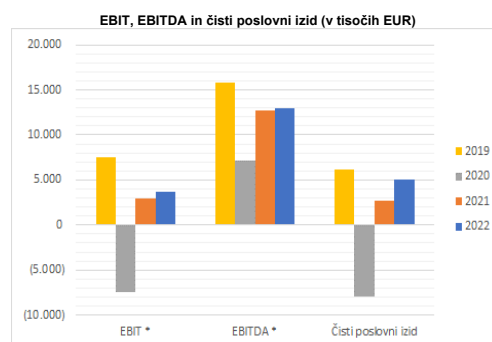
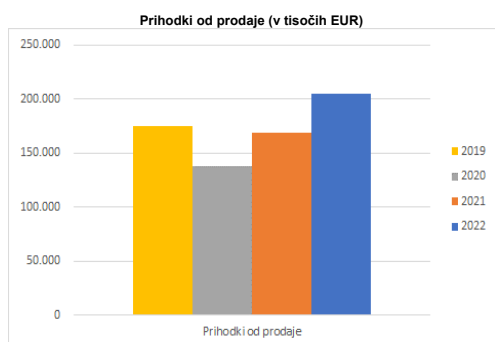
* kazalniki so opredeljeni kot Alternativna merila uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

Ključni podatki o poslovanju družbe UNIOR d.d.

(v tisočih EUR)	2022	2021	2020	2019
Poslovni izid				
Prihodki od prodaje	204.557	168.975	138.055	175.336
EBIT *	3.731	2.943	(7.403)	7.526
EBITDA *	12.915	12.663	7.148	15.859
Čisti poslovni izid	5.075	2.746	(7.959)	6.124
Finančni položaj				
Celotna sredstva	241.025	236.189	221.730	251.492
Celotni kapital	100.332	94.185	91.939	99.923
Finančne obveznosti	84.155	91.839	84.522	103.201
Poslovne obveznosti	50.557	44.941	40.047	43.208
Kazalniki donosnosti				
EBIT marža (v %) *	1,82	1,74	(5,36)	4,29
EBITDA marža (v %) *	6,31	7,49	5,18	9,04
ROA – donosnost sredstev (v %) *	2,13	1,20	(3,36)	2,43
ROE – donosnost kapitala (v %) *	5,36	2,99	(7,97)	6,46
Kazalniki finančnega zdravja				
Kapital/Celotna sredstva (v %)	41,63	39,88	41,46	39,73
Neto finančne obveznosti/EBITDA *	6,26	7,10	11,41	6,14
Kazalnik produktivnosti				
Bruto dodana vrednost na zaposlenega (v EUR) *	42.237	37.720	32.195	37.337
Zaposleni				
Zaposleni – konec leta	1.634	1.624	1.666	1.797

* kazalniki so opredeljeni kot Alternativna merila uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

KAZALO

1	PISMO PREDSEDNIKA UPRAVE.....	10
2	POROČILO NADZORNEGA SVETA.....	15
3	PREDSTAVITEV SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d.....	22
3.1	PREDSTAVITEV SKUPINE UNIOR.....	23
3.2	PREDSTAVITEV DRUŽBE UNIOR d.d.	30
3.3	PROGRAMI DRUŽBE UNIOR d.d.	31
3.3.1	PROGRAM ODKOVKI	31
3.3.2	PROGRAM ROČNO ORODJE	33
3.3.3	PROGRAM STROJEGRADNJA	35
3.4	NAJPOMEMBNEJŠI TRGI IN KUPCI SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d.....	38
3.4.1	PROGRAM ODKOVKI	39
3.4.2	PROGRAM ROČNO ORODJE	39
3.4.3	PROGRAM STROJEGRADNJA	41
4	POMEMBNEJŠI DOGODKI LETA 2022 V SKUPINI UNIOR IN DRUŽBI UNIOR d.d.	42
5	DELNICE OBVLADUJOČE DRUŽBE	47
6	TRAJNOSTNI RAZVOJ	52
6.1	KLJUČNE TRAJNOSTNE USMERITVE DRUŽBE UNIOR d.d.....	53
6.1.1	DELEŽNIŠKA MATRIKA.....	56
6.1.2	POROČANJE O TRAJNOSTNEM RAZVOJU	57
6.2	SKRIB IN ODGOVORNOST ZA ZAPOSLENE	58
6.2.1	VLGAMO V KOMPETENCE ZAPOSLENIH	60
6.2.2	SKRIB ZA ORGANIZACIJSKO KULTURO	62
6.2.3	DVIGUJEMO IZOBRAZBENO STRUKTURO.....	63
6.2.4	SKRIBIMO ZA ZDRAVJE ZAPOSLENIH.....	63
6.2.5	TRAJNOSTNI DIALOG.....	65
6.3	PARTNERSKI ODNOS S KUPCI IN DOBAVITELJI	65
6.3.1	OZNAČEVANJE IZDELKOV IN VARNOST KUPCEV	66
6.3.2	REKLAMACIJE	67
6.3.3	UPRAVLJANJE DOBAVITELJSKE VERIGE	67
6.4	UPRAVLJAMO VPLIVE NA OKOLJE.....	68
6.4.1	SISTEMI VODENJA.....	68
6.4.2	VARSTVO OKOLJA.....	69
6.4.3	OKOLJSKI VIDIKI.....	76
6.4.4	CELOSTNO UPRAVLJANJE Z ENERGIJO ZA NIZKOOGLJIČNO DRUŽBO	81
6.4.5	VPLIV PODNEBNIH SPREMEMB	85
6.5	SPODBUJAMO INOVATIVNE, RAZVOJNE IN TRAJNOSTNE REŠITVE	86
6.6	DRUŽBENI TRAJNOSTNI VIDIKI.....	87

6.6.1	PODPORNIK ŠPORTNIH, KULTURNIH IN HUMANITARNIH PROJEKTOV	88
6.6.2	NADALJUJEMO S TRADICIJO ŠTIPENDIRANJA	89
6.6.3	OHRANJAMO CERTIFIKAT DRUŽINI PRIJAZNO PODJETJE.....	89
6.6.4	VZGAJAMO IN IZOBRAŽUJEMO BODOČE KADRE V SODELOVANJU S ŠOLSKIM CENTROM SLOVENSKE KONJICE-ZREČE	90
7	KORPORATIVNO UPRAVLJANJE.....	91
7.1	UPRAVA OBVLADUJOČE DRUŽBE	91
7.2	KOLEGIJ OBVLADUJOČE DRUŽBE	93
7.3	NADZORNI SVET OBVLADUJOČE DRUŽBE.....	93
7.4	SKUPŠČINA OBVLADUJOČE DRUŽBE	95
7.5	POLITIKA PREJEMKOV ČLANOV ORGANOV VODENJA IN NADZORA V SKUPINI UNIOR.....	96
7.6	IZJAVA O UPRAVLJANJU SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d.....	99
7.7	IZJAVA O NEFINANČNEM POSLOVANJU SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d.	108
7.7.1	OPIS POSLOVNEGA MODELA	108
7.7.2	OKOLIJSKE, SOCIALNE IN KADROVSKE ZADEVE.....	109
7.7.2.1	OKOLJE.....	109
7.7.2.2	SOCIALNE IN KADROVSKE ZADEVE	112
7.7.2.3	SPOŠTOVANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC.....	116
7.7.3	BOJ PROTI KORUPCIJI IN PODKUPOVANJU.....	117
7.7.4	POROČILO O OKOLJSKO TRAJNOSTNIH GOSPODARSKIH DEJAVNOSTIH IN NALOŽBAH SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d. V LETU 2022	119
7.7.4.1	SKUPINA UNIOR.....	121
7.7.4.2	UNIOR d.d.	126
7.7.4.3	O RAZKRITJIH	128
7.8	UPRAVLJANJE S TVEGANJI.....	129
7.8.1	UPRAVLJANJE S TVEGANJI V SKUPINI UNIOR	129
7.8.2	UPRAVLJANJE S TVEGANJI V DRUŽBI UNIOR d.d.....	131
8	POROČILO O POSLOVANJU.....	140
8.1	RAZMERE V GOSPODARSTVU IN AVTOMOBILSKI INDUSTRIJI	140
8.1.1	RAZMERE V GOSPODARSTVU.....	140
8.1.2	AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA.....	142
8.1.3	VPLIVI VOJNE V UKRAJINI NA POSLOVANJE SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d.	144
8.2	PRODAJA	147
8.2.1	PRODAJA SKUPINE UNIOR.....	147
8.2.2	PRODAJA DRUŽBE UNIOR d.d.....	150
8.3	PROIZVODNJA IN STORITVE	152
8.3.1	PROIZVODNJA IN STORITVE SKUPINE UNIOR.....	152
8.3.2	PROIZVODNJA IN STORITVE DRUŽBE UNIOR d.d.....	154
8.4	NABAVA	155
8.4.1	NABAVA SKUPINE UNIOR	155

8.4.2	NABAVA DRUŽBE UNIOR d.d.	155
8.5	USPEŠNOST POSLOVANJA.....	157
8.5.1	USPEŠNOST POSLOVANJA SKUPINE UNIOR.....	157
8.5.2	USPEŠNOST POSLOVANJA DRUŽBE UNIOR d.d.....	160
8.6	KAZALNIKI POSLOVANJA V SKUPINI UNIOR IN DRUŽBI UNIOR d.d.	162
8.7	FINANČNI POLOŽAJ	163
8.7.1	FINANČNI POLOŽAJ SKUPINE UNIOR	163
8.7.2	FINANČNI POLOŽAJ DRUŽBE UNIOR d.d.	165
8.8	INVESTICIJE	167
8.8.1	INVESTICIJE SKUPINE UNIOR.....	167
8.8.2	INVESTICIJE DRUŽBE UNIOR d.d.....	169
8.9	NOTRANJA REVIZIJA V OBVLADUJOČI DRUŽBI.....	170
8.10	PODRUŽNICE OBVLADUJOČE DRUŽBE V TUJINI.....	170
8.11	DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU V SKUPINI UNIOR IN DRUŽBI UNIOR d.d.	170
8.11.1	POSLOVNI DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU	170
8.11.2	OSTALI DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU	171
8.12	IZVAJANJE JAVNE GOSPODARSKE SLUŽBE	171
8.13	CILJI ZA LETO 2023	173
8.13.1	CILJI SKUPINE UNIOR ZA LETO 2023	173
8.13.2	CILJI DRUŽBE UNIOR d.d. ZA LETO 2023	174
8.14	ALTERNATIVNA MERILA USPEŠNOSTI.....	175
9	REVIDIRANI KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI SKUPINE UNIOR.....	177
9.1	REVIDIRANI KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA SKUPINE UNIOR NA DAN 31. 12. 2022	177
9.2	REVIDIRANI KONSOLIDIRANI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA SKUPINE UNIOR ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022	179
9.3	REVIDIRANI KONSOLIDIRANI IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA SKUPINE UNIOR ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022.....	181
9.4	REVIDIRANI KONSOLIDIRANI IZKAZ DENARNIH TOKOV SKUPINE UNIOR ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022	182
9.5	REVIDIRANI KONSOLIDIRANI IZKAZ GIBANJA KAPITALA SKUPINE UNIOR	183
9.6	POJASNILA K REVIDIRANIM KONSOLIDIRANIM RAČUNOVODSKIM IZKAZOM SKUPINE UNIOR	184
9.6.1	PREDSTAVITEV DRUŽB, VKLJUČENIH V KONSOLIDIRANE RAČUNOVODSKE IZKAZE SKUPINE UNIOR	186
9.6.1.1	OBVLADUJOČA DRUŽBA	186
9.6.1.2	ODVISNE DRUŽBE	186
9.6.1.3	PRIDRUŽENA PODJETJA	189
9.6.2	IZJAVA O SKLADNOSTI SKUPINE UNIOR	189

9.6.3	PODLAGE ZA MERJENJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV SKUPINE UNIOR	190
9.6.3.1	HIERARHIJA RAVNI POŠTENIH VREDNOSTI	190
9.6.3.2	FUNKCIONALNA IN PREDSTAVITVENA VALUTA	191
9.6.3.3	POMEMBNE OCENE IN PRESOJE	192
9.6.3.4	POVZETEK UPORABLJENIH RAČUNOVODSKIH USMERITEV IN RAZKRITJA	197
9.6.3.5	UPORABA NOVIH IN PRENOVLJENIH MSRP TER POJASNIL MSRP	212
9.7	RAZKRITJA K REVIDIRANEMU KONSOLIDIRANEMU IZKAZU FINANČNEGA POLOŽAJA SKUPINE UNIOR	215
9.7.1	IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA PO ODSEKIH	215
9.7.2	NEOPREDMETENA SREDSTVA	217
9.7.3	OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	219
9.7.4	NALOŽBENE NEPREMIČNINE	222
9.7.5	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	223
9.7.6	SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO	225
9.7.7	ZALOGE	225
9.7.8	POSLOVNE TERJATVE	226
9.7.9	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	228
9.7.10	DENARNA SREDSTVA	228
9.7.11	KAPITAL	229
9.7.12	DOLGOROČNE REZERVACIJE IN ODLOŽENI PRIHODKI	232
9.7.13	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	234
9.7.14	DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI	236
9.7.15	ODLOŽENE TERJATVE IN OBVEZNOSTI ZA DAVEK	236
9.7.16	KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	237
9.7.17	KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI	239
9.7.18	POGOJNE OBVEZNOSTI	240
9.8	RAZKRITJA K REVIDIRANEMU KONSOLIDIRANEMU IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA SKUPINE UNIOR	241
9.8.1	KONSOLIDIRANI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA PO ODSEKIH	242
9.8.2	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE SKUPINE UNIOR PO OBMOČNIH IN PODROČNIH ODSEKIH	243
9.8.3	USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN STORITVE	243
9.8.4	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	244
9.8.5	STROŠKI IN ODHODKI	245
9.8.6	FINANČNI PRIHODKI IN FINANČNI ODHODKI	247
9.9	OBRAČUN DAVKA OD DOHODKA PRAVNIH OSEB IN ODLOŽENI DAVKI	248
9.10	POSLOVNE SKUPINE UNIOR S POVEZANIMI OSEBAMI	249
9.10.1	PRODAJA POVEZANIM OSEBAM	249
9.10.2	NABAVA PRI POVEZANIH OSEBAH	249
9.10.3	POSLOVNE TERJATVE DO POVEZANIH OSEB	250
9.10.4	POSLOVNE OBVEZNOSTI DO POVEZANIH OSEB	250
9.10.5	TERJATVE IN OBVEZNOSTI IZ POSOJIL IN OBRESTI DO POVEZANIH OSEB	250
9.10.6	POSLOVNE Z LASTNIKI IN NJIHOVIMI POVEZANIMI OSEBAMI	251
9.11	UPRAVLJANJE S TVEGANJI V SKUPINI UNIOR	252

9.12	BRUTO PREJEMKI SKUPIN OSEB.....	255
9.13	OCENA OKOLJSKIH / PODNEBNIH TVEGANJ IN VPLIV NA RAČUNOVODSKE IZKAZE.....	256
9.14	DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU V SKUPINI UNIOR.....	258
9.15	IZJAVA O ODGOVORNOSTI ČLANOV UPRAVE	259
9.16	POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA	259
10	REVIDIRANI POSAMIČNI RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽBE UNIOR d.d.....	266
10.1	REVIDIRANI POSAMIČNI RAČUNOVODSKI IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA DRUŽBE UNIOR d.d. NA DAN 31. 12. 2022.....	266
10.2	REVIDIRANI POSAMIČNI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA DRUŽBE UNIOR d.d. ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022	268
10.3	REVIDIRANI POSAMIČNI IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA DRUŽBE UNIOR d.d. ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022.....	269
10.4	REVIDIRANI POSAMIČNI IZKAZ DENARNIH TOKOV DRUŽBE UNIOR d.d. ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022	270
10.5	REVIDIRANI POSAMIČNI IZKAZ GIBANJA KAPITALA DRUŽBE UNIOR d.d.	271
10.6	POJASNILA K REVIDIRANIM POSAMIČNIM RAČUNOVODSKIM IZKAZOM DRUŽBE UNIOR d.d. 272	
10.6.1	IZJAVA O SKLADNOSTI	272
10.6.2	PODLAGE ZA MERJENJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV UNIOR d.d.....	272
10.6.2.1	HIERARHIJA RAVNI POŠTENIH VREDNOSTI	273
10.6.2.2	FUNKCIONALNA IN PREDSTAVITVENA VALUTA.....	274
10.6.2.3	POMEMBNE OCENE IN PRESOJE.....	275
10.6.2.4	POVZETEK UPORABLJENIH RAČUNOVODSKIH USMERITEV IN RAZKRITJA	280
10.6.2.5	UPORABA NOVIH IN PRENOVLJENIH MSRP TER POJASNIL MSRP	295
10.7	RAZKRITJA K REVIDIRANEMU POSAMIČNEMU IZKAZU FINANČNEGA POLOŽAJA DRUŽBE UNIOR d.d.	298
10.7.1	NEOPREDMETENA SREDSTVA.....	298
10.7.2	OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA.....	300
10.7.3	NALOŽBENE NEPREMIČNINE.....	302
10.7.4	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	303
10.7.5	ZALOGE	307
10.7.6	POSLOVNE TERJATVE.....	308
10.7.7	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	309
10.7.8	DENARNA SREDSTVA	310
10.7.9	KAPITAL	310
10.7.10	DOLGOROČNE REZERVACIJE IN ODLOŽENI PRIHODKI.....	313
10.7.11	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	315
10.7.12	DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI.....	316
10.7.13	ODLOŽENE TERJATVE IN OBVEZNOSTI ZA DAVEK	317
10.7.14	KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	318
10.7.15	KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI	319
10.7.16	POGOJNE OBVEZNOSTI.....	320

10.8 RAZKRITJA K REVIDIRANEMU POSAMIČNEMU IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA DRUŽBE	
UNIOR d.d.	320
10.8.1 ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE IZ POGODB S KUPCI PO OBMOČNIH IN PODROČNIH ODSEKIH	320
10.8.2 USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN STORITVE	321
10.8.3 DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	322
10.8.4 STROŠKI IN ODHODKI	323
10.8.5 FINANČNI PRIHODKI IN FINANČNI ODHODKI	324
10.9 OBRAČUN DAVKA OD DOHODKA PRAVNIH OSEB IN ODLOŽENI DAVKI	326
10.10 POSLI DRUŽBE UNIOR d.d. S POVEZANIMI OSEBAMI	327
10.10.1 PRODAJA POVEZANIM OSEBAM	327
10.10.2 NABAVA PRI POVEZANIH OSEBAH	328
10.10.3 POSLOVNE TERJATVE DO POVEZANIH OSEB	329
10.10.4 POSLOVNE OBVEZNOSTI DO POVEZANIH OSEB	330
10.10.5 TERJATVE IN OBVEZNOSTI IZ POSOJIL IN OBRESTI DO POVEZANIH OSEB	330
10.10.6 POSLI Z LASTNIKI IN NJIHOVIMI POVEZANIMI OSEBAMI	331
10.11 UPRAVLJANJE S TVEGANJI V DRUŽBI UNIOR d.d.	332
10.12 BRUTO PREJEMKI SKUPIN OSEB	335
10.13 PREDLOG ZA RAZPOREDITEV BILANČNEGA DOBIČKA TEKOČEGA LETA	338
10.14 OCENA OKOLJSKIH / PODNEBNIH TVEGANJ IN VPLIV NA RAČUNOVODSKE IZKAZE	338
10.15 DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU V DRUŽBI UNIOR d.d.	339
10.16 IZJAVA O ODGOVORNOSTI ČLANOV UPRAVE	340
10.17 POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA	341

1 PISMO PREDSEDNIKA UPRAVE

Spoštovani delničarji, poslovni partnerji in sodelavci,

za nami je leto, polno preizkušenj, ki pa smo jim uspešno kljubovali. Svetovna gospodarstva so se znašla pod težkim bremenom dogodkov iz zadnjih let. Ko je pandemičnemu letu 2020 sledilo leto pomanjkanja elektronskih komponent in trganja globalnih dobavnih verig, smo se v letu 2022 soočili še z nepredstavljivo vojno v Ukrajini. V začetku leta se je celotna evropska avtomobilska industrija soočila s tremi poslabšanimi gospodarskimi obeti – z vojno v Ukrajini, ki je čez noč podrla dobavno verigo sestavnih delov za avtomobile (predvsem kabelskih setov), padcem prodaje v konfliktnih državah in zelo omejeno dobavo polprevodnikov iz Azije. V drugi polovici leta 2022 je bilo motenj v dobavnih verigah nekoliko manj, predvsem zaradi upočasnjene rasti novih industrijskih naročil, a so bile te še vedno bistveno nad dolgoletnim povprečjem.

Vojaški konflikt v februarju 2022 je dodatno agregiral obseg že obstoječe energetske krize do njenega vrha konec avgusta 2022, ko so velike suše in obenem ponekod poplave razdiralno vplivale na zmogljivosti po vsem svetu ter povzročile elementarno pomanjkanje energije. Zaskrbljenost pred generalnim pomanjkanjem energentov v bližnji prihodnosti je povzročila skokovito rast cen za svetovno gospodarstvo pomembnih materialov in surovin, kar je povzročilo dvig inflacije ter s tem pritiske na rast stroškov poslovanja na vseh segmentih poslovanja.

V Skupini UNIOR smo pri blažitvi negativnih učinkov makro okolja uspešno krepili svojo celovito operativno učinkovitost ter naše zaposlene aktivno podpirali pri razvoju njihovih potencialov in jih spodbujali k trajnostnemu izboljšanju produktivnosti s poudarkom na inovacijah in gradnji odpornega in v prihodnost usmerjenega poslovnega modela.

Ob številnih omenjenih izzivih so tudi avtomobilski proizvajalci v letu 2022 spreminjali svoje poslovne modele ter ob splošnem pomanjkanju sestavnih delov preusmerjali proizvodnjo na svoje najdražje modele in tako vplivali na ohranjanje dodane vrednosti. Proizvajalci avtomobilov in njihovi glavni dobavitelji, ki so se tudi sami spopadali z višjimi stroški in pomanjkanjem vhodnih materialov, so se predvsem s prenosom stroškov po vrednostni verigi do končnih kupcev lahko v veliki meri držali načrtovanih finančnih ciljev. Vse to je vplivalo na prodajo avtomobilov v Evropski uniji, saj avtomobilski proizvajalci niso mogli pravočasno priskrbeti že naročenih vozil.

V tem zadnjem letu smo v UNIOR d.d. še posebej pozorno bdeli nad denarnim tokom družbe, nenehno naraščajoči inflacijski pritiski pa so od nas terjali niz pogajanj s kupci, dobavitelji in nenazadnje s predstavniki zaposlenih. V juniju smo prodali 49-odstotni delež v pridruženi družbi UNIOR Tepid v Romuniji, kar je imelo pozitiven učinek na čisti poslovni izid družbe UNIOR d.d. v višini 1,7 milijona evrov, na ravni Skupine UNIOR pa je prodaja deleža dosegla negativni učinek v višini 1,1 milijona evrov. Denarni tok so v letu 2022 dodatno bremenile potrebe po povečanih trajnih obratnih sredstvih, kot posledica višjih nabavnih in prodajnih cen, s čimer so se povečale obveznosti do dobaviteljev, terjatve do kupcev in predvsem vrednosti zalog. Vse zaveze do bank, opredeljene v Sindicirani kreditni pogodbi iz decembra 2016, smo dosledno izpolnjevali tudi v letu 2022.

V Skupini UNIOR smo v letu 2022 izvedli za 16,5 milijona evrov naložb v nova osnovna sredstva, kar je 3,2 milijona evrov manj kot v letu 2021. Največji del naložb predstavljajo vlaganja v dokončanje naložbe za vzpostavitev novega proizvodnega programa za preoblikovanje aluminija v Vitanju v višini 2,1 milijona evrov, ki mu sledijo trajnostno naravnane naložbe v sončne elektrarne v Srbiji in na Kitajskem v višini 1,1 milijona evrov ter nadgradnje sistema za daljinsko ogrevanje na lesno biomaso na Rogli oziroma izgradnje toplovodov in z njimi povezane infrastrukture za distribucijo energije za ogrevanje v Sloveniji in na Hrvaškem, ki so skupaj znašale 0,9 milijona evrov. Na številne zunanje vplive odgovarjamo z nenehnim prilagajanjem novim razmeram in krepitevijo trajnostnega poslovanja.

Poslovanje programa Odkovki je v letu 2022 kot pomembnemu dobavitelju avtomobilski industriji zaznamovala nepričakovana vojaška eskalacija v Ukrajini, ki je s prekinjenimi dobavnimi verigami in povezano energetske krizo obrnila napovedi in trende prodaje osebnih vozil na trgu. V obdobju negotovosti sta je izkazali iznajdljivost in odpornost avtomobilskih proizvajalcev, ki so se prilagodili in navkljub prenekaterim začasnim ustavitvam proizvodnih linij, večinoma v kratkem času nadaljevali s svojo proizvodnjo vozil. Tako je program Odkovki tudi v letu 2022 beležil stabilna naročila. Preteklo leto je teklo v nepretrganem nizu pogajanj tako z našimi dobavitelji, ki so se, podobno kot mi, znašli v primežu izrednih stroškov poslovanja kot z našimi kupci, ki so neizbežno višanje cen sprva težko sprejeli. K dodatnim izzivom, ki vplivajo na uspešnost poslovanja programa, je potrebno dodati še dražje energente in jeklo, kot tudi inflacijo ter pomanjkanje delovne sile na trgu dela in s tem povezane višje stroške dela. Kljub mnogim izzivom smo z ustrezno cenovno politiko ob nekoliko nižjem obsegu proizvodnje v letu 2022 zaradi višjih prodajnih cen dosegli prodajo, ki je presegla načrtovano. K doseženim rezultatom je prispevalo dejstvo, da dobavljamo ojnice za avtomobilsko industrijo skoraj izključno za bencinske motorje, ki jih vgrajujejo tudi v hibridna vozila, katerih prodaja je bila v letu 2022 v rastočem trendu. Zaznanega trenda rasti prodaje električnih vozil v smislu znižanja naročil v asortimaju ojníc do tega trenutka nismo zaznali, smo pa pripravljeni na prihajajoče trende. Naša prednost je, da se odkovki za krmilne mehanizme vgrajujejo v vse tipe vozil, ne glede na njihovo vrsto pogona. V skladu s Poslovnim načrtom in napovedmi smo v marcu 2022 vzpostavili pogoje za proizvodnjo v novem proizvodnem programu za preoblikovanje aluminija in na prvi proizvodni liniji izdelali tudi prve serije novih izdelkov.

Za razumevanje realizacije programa Ročno orodje v letu 2022 spomnimo na v tem segmentu poslovno odlično leto 2021, ki ga je zaznamovalo visoko stanje naročil, vezano na zagon novih prodajnih projektov predvsem na področju specialističnih kolesarskih programov, dodatno pa so bila višja naročila posledica podhranjenosti trga, ki jo je povzročila pandemija leto prej. Tako je program Ročno orodje v letu 2022 vstopil z zgodovinsko visokim stanjem naročil, maksimalno izkoriščenimi proizvodnimi zmogljivostmi in relativno nizkimi zalogami. Nepredvidene pritiske na poslovanje je konec februarja povzročila vojna v Ukrajini, ki je vplivala na bistveno povišanje vhodnih stroškov in motnje v prodajni mreži na določenih trgih. Dodatni izzivi so se pojavili tudi na globalnem logističnem področju, tako pri razpoložljivosti kot pri pravočasnih dobavah. Tako so bili vsi stroški poslovanja bistveno višji kot kadar koli, predvsem pa so bili težko predvidljivi. Z uspešnimi pogajanjmi in ustrezno cenovno politiko smo te stroške dobro obvladovali. Ob vseh izzivih smo v letu 2022 veliko vlagali v izboljšave, dvig produktivnosti ter izboljšanje internih procesov, kar je rezultiralo v preseženem obsegu proizvodnje in večji prodaji od načrtovane.

Leto 2022 je v programu Strojegradnja že drugo leto zapovrstjo, ko so se pokazale posledice zaustavitve proizvodnje v avtomobilski industriji in prisotna splošna negotovost na tržišču. Strojegradnja deluje na področju naložb in izdelki programa so rezultat potrebnih vlaganj v nove ali povečane proizvodne zmogljivosti. Z vojno v Ukrajini se je poglobila kriza v dobavni verigi, ko nekaterih ključnih nabavnih komponent ni bilo oz. so zamujale. Energetska kriza je še dodatno spremenila dinamiko naložb pri naših kupcih. Kljub novonastali poslovni situaciji se je program v letu 2022 ponovno prilagodil izzivom na trgu in je po obsegu poslovanja v letu 2022 v primerjavi s predhodnim letom precej izboljšal poslovni rezultat. Stanje naročil je bilo zelo podobno lanskemu, trendi pa kažejo na podobno dinamiko obsega poslovanja in gibanj na trgu naložb tudi v prihodnje. Uspešna prilagoditev poslovanja aktualnim tržnim razmeram in naložbenim trendom se je v letu 2022 pokazala v večanju obsega prodaje na področju izdelave strojev za električno mobilnost in industrijo tovornih vozil, povečal pa se je tudi obseg inženiringa.

Poslovanje družbe UNIOR d.d. v letu 2022 je po doseženih ključnih kazalnikih poslovanja boljše od doseženih v letih 2020 in 2021.

V družbi UNIOR d.d. smo tako v letu 2022 dosegli 204,6 milijona evrov čistih prihodkov od prodaje, kar je 35,6 milijona evrov oziroma 21,1 odstotka več kot v letu 2021 in predstavlja 5,7-odstotno preseganje plana za leto 2022. Poslovno leto 2022 smo zaključili s 5,1 milijona evrov dobička, kar je 2,3 milijona evrov oziroma 84,8 odstotka boljši rezultat kot v letu 2021. Rezultat je delno posledica pretežno zelo uspešne in pravočasne prodajne politike, vztrajnosti in prizadevanja zaposlenih, delno pa tudi posledica višjih finančnih prihodkov, ki so nastali ob prodaji 49-odstotnega deleža v podjetju UNIOR Tepid v Romuniji.

Skupina UNIOR je v letu 2022 dosegla 287,7 milijona evrov čistih prihodkov od prodaje, kar je 48 milijonov evrov oziroma 20 odstotkov več kot v letu 2021, s čimer je bil plan leta 2022 presežen za 5,7 odstotka. V poslovnem letu 2022 je bila dobičkonosnost ob povečanih stroških energentov, materialov, storitev in dela pod velikim pritiskom, a smo ga z uspešno izvedenimi ukrepi končali z 10,2 milijona evrov dobička, kar predstavlja 7,7 odstotka oziroma 859 tisoč evrov manj kot v letu 2021.

Finančne obveznosti Skupine UNIOR so se v letu 2022 v primerjavi z letom prej zmanjšale za 10,3 milijona evrov, predvsem na račun zmanjšane financiranja potrebnih obratnih sredstev, pri čemer smo dosledno izpolnjevali zaveze do bank, opredeljene v Sindicirani kreditni pogodbi iz decembra 2016, in redno poravnali glavnice kreditov. Ob zmanjšanju finančnih obveznosti smo razmerje neto finančne obveznosti /EBITDA¹ glede na leto 2021 uspelo znižati, in sicer na vrednost 2,89.

Poslovni načrt Skupine UNIOR za leto 2023 je izdelan na podatkovnih temeljih, zbranih v decembru 2022 in januarju 2023, s čimer smo stremeli k čim aktualnejši oceni poslovanja tekočega leta v času negotovosti. V potrjenem Poslovnem načrtu leta 2023 se osredotočamo na izvrševanje planiranih in dokončanje tekočih projektov ob izvajanju pretežno tistih sprememb, na katerih temelji rast produktivnosti in optimizacija stroškov ter krepitev trajnostnih rešitev. Pomembno vodilo pri izdelavi načrta je predstavljala vizija, v kateri napovedujemo povečanje dodane vrednosti na zaposlenega, ki jo

¹ Kazalnik je opredeljen kot Alternativno merilo uspešnosti, definicija je opredeljena v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022.

bomo krepili s produktivnostjo, konkurenčnostjo, poslovno odličnostjo, profesionalnim delom in predano skrbjo za naše deležnike.

V letu 2023 načrtujemo v družbi UNIOR d.d. čiste prihodke od prodaje v višini 208,2 milijona evrov, kar je sicer 3,6 milijona evrov več, oziroma 1,8 odstotno povečanje v primerjavi z rekordnim letom 2022, ki je preseglo plan za kar 11,1 milijona evrov. Planirana vrednost prihodkov od prodaje je že drugo leto zapored najvišja v zgodovini UNIOR d.d. in presega tudi prihodke, ki jih je družba dosegala, ko je bila turistična dejavnost UNITUR-ja še eden od programov znotraj družbe.

Ob uspešno izvedenih projektih tako v letu 2023 načrtujemo dobiček družbe UNIOR d.d. v višini 3,6 milijona evrov, kar bo za 1,5 milijona evrov nižje, kot je dosežen izid za leto 2022. Kljub rekordnemu obsegu prihodkov od prodaje je načrtovan dobiček nižji od povprečja pred pandemičnim letom 2020, predvsem zaradi povečanja ocenjenih stroškov financiranja. Za vse proizvodne programe obstaja tveganje, da se lahko zaradi posrednih in neposrednih učinkov geopolitične nestabilnosti, oziroma drugih nepredvidenih in negativnih gospodarskih nihanj, naročila kupcev zmanjšajo.

V svetu, ter posebej na nam pomembnem trgu v Evropski uniji, vztrajno narašča število električnih avtomobilov, saj številne države tako osebnim kot poslovnim subjektom zagotavljajo subvencije ali druge davčne olajšave ob nakupu novega osebnega avtomobila, ki pa so bile v glavnem namenjene le za nakup avtomobilov na električni pogon. V letu 2022 se je tako v Evropski uniji delež prodanih novih baterijskih električnih vozil povečal iz 9,1 odstotka v letu 2021 na 12,1 odstotka, trend pa se bo po napovedih še povečeval. Povečal se je delež prodanih priključnih hibridov iz 8,9 odstotka na 9,4 odstotka. Nekoliko večji je tudi delež klasičnih hibridnih vozil, ki je iz 19,8 odstotka zrastel na 22,6 odstotka. Obe skupini avtomobilov poleg tistih z motorji na notranje zgorevanje sodita v skupino avtomobilov, ki v pogonskem sklopu vsebujejo ojnice, ki jih poleg drugih izdelkov proizvajamo tudi v Skupini UNIOR. Skupni delež prodanih novih avtomobilov z motorji, ki vsebujejo ojnice, se je v letu 2022 zmanjšal iz 90,9 odstotka na 87,9 odstotka.

Trendom povečevanja prodaje električnih vozil razvojno sledimo tudi v družbi UNIOR d.d., saj smo v letu 2022 od vseh prihodkov, ki smo jih realizirali na dveh programih, ki dobavljata v avtomobilsko industrijo, dosegli 14-odstotni delež prihodkov za električna vozila in priključne hibride, za leto 2023 pa napovedujemo, da bomo dosegli 16-odstotni delež.

V Skupini UNIOR ob načrtovanem razvoju tako v letu 2023 načrtujemo 295,7 milijona evrov čistih prihodkov od prodaje, kar je 2,8-odstotna rast glede na preteklo leto in 23,4 odstotka več, kot je bilo doseženo v letu 2021. Skoraj vsa podjetja v skupini, z izjemo redkih, ki so že v letu 2022 zaradi izrednih dogodkov zabeležile visoko rast prihodkov, bodo v letu 2023 povečevala svojo prodajo, s čimer bodo poskušala nevtralizirati povečanje stroškov materiala, trgovskega blaga, energentov in delovne sile. Tako načrtujemo dobiček Skupine UNIOR v višini 11,1 milijona evrov, EBITDA² Skupine UNIOR pa bo dosegel 30,2 milijona evrov.

² Kazalnik je opredeljen kot Alternativno merilo uspešnosti, definicija je opredeljena v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022.

Finančne obveznosti Skupine UNIOR se bodo v letu 2023 povečale za 11,7 milijona evrov zaradi refinanciranja obstoječih kreditov v obvladujoči družbi za financiranje novih investicij in povečanih obratnih sredstev. Pri ostalih podjetjih v skupini bo vsota novih kreditov približno enaka odplačilu glavnice obstoječih kreditov, tako da se v seštevku zadolženost ostalih podjetij ne bo povečala.

V Skupini prepoznavamo razvojno pomembnost trajnostne in učinkovite rabe energije, ki bo imela za posledico zmanjšanje ogljičnega odtisa. V dejavnosti ročnega orodja nadaljujemo z razvojem namenskih orodij za popravilo in vzdrževanje e-koles, e-osebnih vozil, e-vlakov, e-motorjev in e-težkih mehanizacij. Prav tako razvijamo orodja za postavitev in vzdrževanje infrastrukture električnih polnilnic, obenem pa razvijamo namenska orodja za popravilo in vzdrževanje opreme za pridobivanje energije iz obnovljivih virov. V dejavnosti strojegradnje si bomo prizadevali za krepitev na področju gradnje namenskih in fleksibilnih strojev za avtomobilsko industrijo, s poudarkom na razvoju in tehničnih rešitvah za zmanjšanje emisij, večje reciklaže, energetske učinkovitosti poslovanja ter manjšanja ogljičnega odtisa. Lastne razvojne zmožnosti nam omogočajo aktualno spremljanje trendov v avtomobilski industriji in posledično takojšnje uvajanje tehničnih rešitev v naše končne izdelke in proizvodnjo. V dejavnosti turizma smo imeli v preteklem letu solidno zimsko sezono in vzpodbuden trend medletne rasti števila nočitev, zelo pa smo tudi ponosni, da smo bili v letu 2022 uspešni pri razpisu za vlaganja v kakovostno in trajnostno preoblikovanje slovenskega turizma za krepitev njegove odpornosti, ki je bil namenjen razvoju in prestrukturiranju večjih slovenskih smučišč v celoletne gorske turistične centre za aktivni oddih in doživljajske aktivnosti. Skupna vrednost projekta »Park Mašinžaga - 1. faza«, ki bo predvidoma zaključen do novembra 2023, je ocenjena na 11,4 milijona evrov, od tega je 8 milijonov evrov pridobljenih iz namenskih evropskih sredstev virov, razlika do polne vrednosti pa bo zagotovljena iz lastnih sredstev odvisne družbe UNITUR d.o.o.

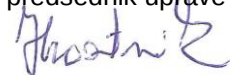
Z vidika poslovanja družbe UNIOR d.d. in Skupine UNIOR prepoznavamo razvojno pomembnost trajnostno naravnanih ter energetske učinkovitih projektov, ki bodo snovali napredek poslovanja, kajžipot pa nam bo osnovala tudi predvidena strategija razogljichenja, ki bo vsebovala kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje za nižanje ogljičnega odtisa oz. razogljichenje družbe UNIOR d.d. V ta namen smo v letu 2022 izvedli verificiran izračun ogljičnega odtisa za Obseg 1 in Obseg 2 v sodelovanju z zunanjim izvajalcem ter pristopili k izračunu emisij v okviru Obsega 3 za leto 2021.

Delovanje naše družbe je konec meseca oktobra 2022 zaznamoval izredni dogodek, ko je v obratu Programa Ročno orodje prišlo do izpusta par iz kadi za galvanizacijo v bližnjo okolico obrata. Večdnevne meritve izpustov snovi v zrak in tla so pokazale, da k sreči ni bilo škodljivih vplivov za okolje in ljudi.

Če bi strnili poslovanje leta 2022 in se ozrli nazaj, bi ugotovili, da so naši proaktivni ukrepi med poslovnim letom pripomogli k zadržanju in tudi izboljšanju konkurenčnega položaja tako Skupine kot družbe UNIOR, kljub izjemno zahtevnemu makro okolju, za kar velja posebna zahvala našim sodelavcem za angažirano strokovno delo ter predanost in pripadnost tudi v času negotovosti.

Darko Hrastnik

predsednik uprave

2 POROČILO NADZORNEGA SVETA

DELOVANJE NADZORNEGA SVETA

Nadzorni svet je v poslovnem letu 2022 v okviru pooblastil, določenih z zakoni, Statutom družbe in poslovnikom nadzornega sveta nadziral poslovanje Skupine UNIOR ter družbe UNIOR d.d. Pri svojem delu je skrbel za transparenten odnos med nadzornim svetom in drugimi deležniki ter zagotavljal takojšnje javne objave poročil o izvedenih sejah nadzornega sveta. V letu 2022 se je nadzorni svet sestel na sedmih rednih in eni izredni seji. O vseh pomembnejših dogodkih in aktivnostih v družbi ter o odločitvah uprave družbe so bile nadzornemu svetu sproti posredovane informacije.

Uprava je nadzornemu svetu poročala s poročili o poslovanju družbe UNIOR d.d., kakor tudi s poročili o poslovanju Skupine UNIOR. Takšno poročanje uprave je nadzornemu svetu omogočalo ustrezno izvrševanje nadzorne vloge. Poročila uprave so bila pripravljena po posameznih področjih in ločeno za vse programe družbe, s strnjnim pregledom vseh učinkov na poslovanje. Uprava je v svojih poročilih prikazovala vse najpomembnejše kategorije, ki vplivajo na poslovanje skupine in delniške družbe. Kategorije v računovodskih izkazih ter kazalniki poročanega obdobja so bili primerjani z vrednostmi preteklega obdobja ter načrtovanimi vrednostmi za tekoče obdobje. O pomembnejših dogodkih je uprava vse člane nadzornega sveta poleg rednih poročil seznanjala tudi z elektronskimi sporočili.

Nadzorni svet se je tako na vseh svojih rednih sejah, pa tudi med sejami, seznanjal s tekočim poslovanjem ter oceno poslovanja za naslednja kratkoročna obdobja. Veliko pozornosti je namenjal stanju naročil, ukrepom za zmanjševanje tveganj, trajnostnemu razvoju, ukrepom za obvladovanje stroškov in obvladovanju tekoče likvidnosti. Prav tako se je nadzorni svet seznanjal z vplivi na poslovanje družbe UNIOR d.d. in Skupine UNIOR vsled posledic vojne v Ukrajini in pomanjkanjem polprevodnikov ter visokimi cenami energije in ukrepi za zmanjšanje teh vplivov.

Nadzorni svet se je na vseh rednih sejah seznanjal s poročili revizijske komisije.

V mesecu januarju 2022 je nadzorni svet imenoval zunanjo članico revizijske komisije nadzornega sveta, obravnaval in podal soglasje k Poslovnemu načrtu za leto 2022 ter se seznanil z oceno razvojnih možnosti programa Strojegradnja in s stanjem projekta kovanja aluminija.

V mesecu aprilu 2022 se je nadzorni svet na drugi redni seji seznanil z Letnim poročilom notranje revizije o notranjem revidiranju za leto 2021 in se seznanil ter podal soglasje k posodobljeni notranjerevizijski temeljni listini. Seznanil se je s poročilom revizijske komisije o pregledu revidiranega Letnega poročila in revidiranega konsolidiranega letnega poročila UNIOR za poslovno leto 2021, sprejel je pisno poročilo o rezultatih preveritve revidiranega Letnega poročila družbe UNIOR d.d. in Skupine UNIOR za leto 2021 ter sprejel Izjavo o upravljanju družbe, kakor tudi Izjavo o skladnosti s kodeksom in Izjavo o nefinančnem poslovanju. Seznanil se je s sklepom uprave družbe o bilančnem dobičku poslovnega leta 2021, obravnaval je predlog uprave družbe, da bilančni dobiček ostane nerazporejen. Nadzorni svet se je seznanil tudi s poročilom kadrovske komisije o kriterijih spremenljivega prejemka uprave za leto 2021 ter ob soglasju obeh članov uprave sprejel odločitev, da zaradi razlogov ZDGLPE in ZDUOP odloži

odločanje o izplačilu spremenljivega prejemka uprave za leto 2021. Nadzorni svet UNIOR d.d. je pripravil predlog skupščini delničarjev, da za revidiranje računovodskih izkazov skupine in družbe UNIOR d.d. za poslovna leta 2022, 2023 in 2024 imenuje pooblaščen revizijsko družbo MAZARS d. o. o.

V mesecu maju 2022 se je nadzorni svet na tretji redni seznani s stanjem pravnomočno zaključenih sodnih postopkov med Rhydconom in Uniorjem, z vsemi izpolnjenimi obveznostmi, ki izhajajo iz sodb ter z vsemi pravnimi mnenji glede potencialne odškodninske odgovornosti uprav in nadzornih svetov družbe. Nadzorni svet se je seznanil z Nerevidiranim medletnim poročilom za obdobje januar-marec 2022 za Skupino UNIOR in družbo UNIOR d.d. Seznanil, sprejel in potrdil je Politiko prejemkov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. ter jo predložil v glasovanje skupščini za odobritev. Obravnaval in potrdil je dnevni red 26. seje skupščine UNIOR d.d. ter predloge sklepov k posameznim točkam. Nadzorni svet je obravnaval predlog kadrovske komisije in potrdil mandat za člana uprave Branku Bračko za obdobje od 15. 11. 2022 do 14. 11. 2027.

Na četrti redni seji meseca junija 2022 je nadzorni svet obravnaval in potrdil Poročilo o okoljsko trajnostnih gospodarskih dejavnostih in naložbah Skupine UNIOR v letu 2021. Obravnaval je pogodbo z novim potencialnim revizorjem MAZARS d. o. o. za novo revizijsko obdobje treh poslovnih let 2022, 2023, 2024 za družbo UNIOR d.d. in Skupino UNIOR. Nadzorni svet je obravnaval in podal soglasje k Srednjeročnemu poslovnemu načrtu UNIOR d.d. in skupine UNIOR od leta 2022 do 2026.

V mesecu avgustu 2022 je nadzorni svet na peti redni seji obravnaval Nerevidirano medletno poročilo za obdobje januar-junij 2022 za Skupino UNIOR in družbo UNIOR d.d., obravnaval in sprejel je spremenjeno strukturo Srednjeročnega poslovnega načrta UNIOR d.d. in skupine UNIOR od leta 2022 do 2026. Nadzorni svet je obravnaval in podal soglasje k novima pogodbama o zaposlitvi za predsednika uprave UNIOR d.d. g. Darka Hrastnika in člana uprave UNIOR d.d. g. Branka Bračka z veljavnostjo od 29.8.2022 oziroma v delu pogodb od 6. 7. 2022 do izteka trenutno veljavnega mandata. Obravnaval in podal je tudi soglasje k novi pogodbi o zaposlitvi za člana uprave UNIOR d.d. g. Branka Bračka z veljavnostjo od 15. 11. 2022 do 14. 11. 2027.

V mesecu novembru 2022 se je nadzorni svet na prvi izredni seji seznanil z izrednim dogodkom - tehnično okvaro v družbi UNIOR d.d. glede izpusta emisij kromove pare v zrak iz galvanske linije dne 26. 10. 2022.

Šesto redno sejo je nadzorni svet opravil meseca novembra 2022, ki je obravnaval in potrdil Nerevidirano medletno poročilo za obdobje januar–september 2022 za Skupino UNIOR in družbo UNIOR d.d. Nadzorni svet je na tej seji obravnaval in se seznanil s poročilom o izrednem dogodku dne 26.10.2022 ter sprejel odločitev, da uprava naroči neodvisni revizijski pregled.

Sedmo redno sejo je nadzorni svet opravil v mesecu decembru 2022, na kateri se je seznanil s prejetimi ponudbami za izvedbo neodvisnega pregleda izrednega dogodka ter naložil upravi, da sklene pogodbo z izbranim izvajalcem in pooblastil vodjo službe notranje revizije za koordinacijo postopka pregleda zunanje revizije v zvezi z izrednim dogodkom z dne 26. 10. 2022. Nadzorni svet se je na tej seji seznanil z Letnim načrtom dela notranje revizije za leto 2023 in podal soglasje za njegovo izvedbo ter podal

soglasje k imenovanju vodje notranje revizije ge. Patricije Sedmak za obdobje od 1. 3. 2023 do 29. 2. 2028. Nadzorni svet je obravnaval in sprejel novi Akt o določitvi kriterijev za izplačilo spremenljivega prejemka uprave UNIOR d.d., obravnaval je tudi odstopne izjave članov NS UNIOR d.d., predstavnika kapitala g. Boštjana Napasta in predstavnika zaposlenih g. Borisa Brdnika ter se seznanil s sklepom Sveta delavcev UNIOR d.d. o mandatu predstavnika zaposlenih g. Milana Potočnika v NS družbe UNIOR d.d. Seznanil se je tudi z dnevnim redom 4. izredne seje skupščine UNIOR d.d. in s predlogi sklepov k posameznim točkam z obrazložitvami. Seznanil se je s postopkom zavarovanja obrestne izpostavljenosti oz. obrestnega tveganja v UNIOR d.d., se seznanil s porabo, stroški in dobavljivostjo energentov ter aktivnostmi za znižanje porab kakor tudi z možnostmi uporabe alternativnih virov energije. Nadzorni svet se je seznanil s predpostavkami ter izhodišči veljavnega Srednjeročnega načrta UNIOR d.d., s smernicami poslovnega načrta UNIOR d.d. za leto 2023. Seznanil se je s potekom projekta Trajnostnega razvoja UNIOR d.d., z izračunom ogljičnega odtisa (Scope 1 in 2) na ravni organizacije in s potekom priprave LCA (analiza življenjskega cikla) treh tipičnih izdelkov UNIOR d.d. Soglasno je potrdil finančni koledar objav družbe UNIOR d.d. za leto 2023, obravnaval in sprejel postopek vrednotenja učinkovitosti dela NS za leto 2022 (ki ga je izvedel v letu 2022 in zaključil v začetku leta 2023 z oceno in akcijskim načrtom izboljšav) in se seznanil z uporabo Slovenskega kodeksa upravljanja javnih delniških družb in Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države. Na tej seji je Nadzorni svet za člana Kadrovske komisije imenoval g. Milana Potočnika, predstavnika zaposlenih.

Nadzorni svet ocenjuje, da je v letu 2022 deloval v razmerju do uprave neodvisno in da pri delu članov nadzornega sveta ni prihajalo do nasprotja interesov.

Na sejah so večinoma sodelovali vsi člani nadzornega sveta, razen v primeru odsotnosti zaradi zdravstvenih težav oz. odstopa. 8. 12. 2022 je na podlagi sklepa skupščine družbe UNIOR d. d. začel teči 4-letni mandat dr. Tomažu Subotiču. Na vse seje nadzornega sveta sta bila vabljeni tudi predsednik in član uprave. Gradiva za seje so članom nadzornega sveta zagotavljala kakovostne informacije za spremljanje poslovanja in ustrezno odločanje.

DELOVANJE KOMISIJ NADZORNEGA SVETA

REVIZIJSKA KOMISIJA

Revizijska komisija se je v letu 2022 sestala na devetih sejah.

Zaradi začetka novega mandata in novoimenovane komisije je bila prva seja namenjena izvedbi razgovorov s kandidati za zunanjega člana revizijske komisije in na osnovi tega pripravljen predlog nadzornemu svetu, da se za zunanjo članico revizijske komisije imenuje Blanka Vezjak.

Revizijska komisija s svojim delom predstavlja podporo nadzornemu svetu pri izvajanju nadzora nad računovodskim poročanjem, notranjimi kontrolami in upravljanjem tveganj ter pri sodelovanju z zunanjimi in notranjimi revizorji. O svojem delu redno poroča nadzornemu svetu in predlaga sprejem ustreznih sklepov.

Tako je revizijska komisija NS UNIOR d.d. v letu 2022:

- Skrbno spremljala potek opravljene revizije s strani zunanjega revizorja Deloitte revizija d. o. o. na način, da je z revizorjem opravila razgovor pred začetkom izvajanja revizije, po opravljeni predreviziji in ob zaključku revizije ter se v vseh fazah seznanjala s postopki opravljene revizije. Obravnavala je osnutke in končna poročila zunanjega revizorja, poročila Revizijski komisiji o reviziji za leto 2021 v skladu z 11. členom Uredbe (EU), pismo poslovodstvu z ugotovitvami.
- Pregledala je Letno poročilo 2021 na način, da je uvodoma obravnavala in se seznanila z Nerevidiranim letnim poročilom za Skupino UNIOR in družbo UNIOR d.d. za poslovno leto 2021 ter obravnavala poročilo o delu Nadzornega sveta, Revizijske komisije in Kadrovske komisije UNIOR d.d. v letu 2021, ob zaključku revizije pa je obravnavala revidirano letno poročilo.

Na ta način je prispevala k celovitosti računovodskega poročanja.

Revizijska komisija NS UNIOR d.d. se je seznanila z osnutkom sklepa uprave o ugotovitvi bilančnega dobička družbe UNIOR d.d. za leto 2021 in predlogom njegove uporabe.

Revizijska komisija je na podlagi Usmeritev za spremljanje kakovosti zunanje revizije ocenila delo zunanjega revizorja Deloitte revizija d. o. o. za poslovno leto 2021.

Izvajala je aktivnosti v zvezi z izborom zunanjega revizorja za novo revizijsko obdobje treh let, ki so se zaključile s končnim predlogom nadzornemu svetu za pripravo predloga za skupščino družbe. Pred podpisom pogodbe o revidiranju je pregledala njeno vsebino.

Revizijska komisija se je seznanjala z obdobjimi poročili notranje revizije, na začetku leta se je seznanila z letnim poročilom Službe notranje revizije za leto 2021, konec leta pa z načrtom dela notranje revizije za leto 2023, h kateremu je prispevala tudi svoje vhodne informacije. Obravnavala je tudi predlog imenovanja vodje službe notranje revizije ter predlog prejemkov in svoje mnenje posredovala nadzornemu svetu.

Poleg navedenega se je revizijska komisija:

- redno seznanjala in obravnavala poročila o medletnem poslovanju Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d.,
- seznanjala s poročili o upravljanju s tveganji in registrom tveganj,
- seznanjala z aktivnostmi za ugotavljanje in preprečevanje notranjih prevar v letu 2022,
- seznanila s seznamom dobaviteljev iz Slovenije, ki se nahajajo med 100 največjimi dobavitelji družbe UNIOR d. d. in od katerih družba kupuje več kot 50 odstotkov njihovega letnega prometa (materiala oziroma storitev),
- seznanila z odprtimi pravnimi postopki, v katerih se UNIOR d.d. pojavlja kot tožena ali tožeča stranka pri vrednostih, ki presegajo 3.000 evrov,
- seznanila s sistemom samokontrol in optimizacijo procesov na področju računovodskega poročanja in konsolidacije v UNIOR d.d.,
- seznanila s poročilom o okoljsko trajnostnih dejavnostih na podlagi Uredbe o taksonomiji,

- seznanila s politiko nasledstva in nadomeščanjem ključnih kadrov.

Revizijska komisija je tekom celotnega leta 2022 večjo pozornost namenjala oceni vpliva vojne v Ukrajini ter spremenjenih gospodarskih pogojev na poslovanje in realizacijo ter pregledu aktivnosti in ukrepov za zagotavljanje likvidnosti.

KADROVSKA KOMISIJA

Na prvi seji v mesecu aprilu se je kadrovska komisija nadzornega sveta, na osnovi kriterijev za izplačilo spremenljivega prejemka uprave, seznanila z izračunom variabilnega prejemka uprave za leto 2021 in predlagala nadzornemu svetu, da ob soglasju obeh članov uprave, zaradi razlogov ZDGLPE in ZDUOP, odloži odločanje o upravičenosti spremenljivega prejemka uprave za leto 2021. Kadrovska komisija NS UNIOR d.d. se je seznanila tudi s predlogom Politike prejemkov članov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. in predlagala NS dopolnitev predloga Politike prejemkov članov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. s priporočili SDH. Obravnavala je tudi navedene kriterije za izračun izplačila spremenljivega prejemka uprave. Kadrovska komisija je izpeljala postopek imenovanja člana uprave in predlagala NS, da potrdi mandat člana uprave g. Branka Bračka za obdobje od 15. 11. 2022 do 14. 11. 2027.

Za pripravo kakovostnega dokumenta Spremembe in dopolnitve predloga Politike prejemkov članov uprave in nadzornega sveta se je sestala tudi strokovna skupina, ki je pripravila predlog kadrovske komisiji za sejo, ki je potekala v mesecu maju. V mesecu maju je kadrovska komisija NS UNIOR d.d. obravnavala predlog Politike prejemkov članov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. in predlagala nadzornemu svetu, da politiko v predlagani obliki obravnava, jo sprejme in potrdi ter predloži v glasovanje skupščini za odobritev.

Kadrovska komisija je v mesecu avgustu obravnavala predlog novega Akta o določitvi kriterijev za izplačilo spremenljivega prejemka uprave in ga predlagala nadzornemu svetu v obravnavo, sprejem in potrditev. Kadrovska komisija je obravnavala tudi predlog novih pogodb o zaposlitvi za predsednika uprave g. Darka Hrastnika in člana uprave g. Branka Bračka, z veljavnostjo od 6. 7. 2022 do izteka trenutno veljavnih mandatov. Nadzornemu svetu je predlagala, da pogodbi o zaposlitvi za obravnava in sprejme v predlagani obliki. Obravnavala je tudi predlog nove pogodbe o zaposlitvi za člana uprave g. Branka Bračka z veljavnostjo od 15. 11. 2022 do 14. 11. 2027 in predlagala nadzornemu svetu, da pogodbo o zaposlitvi obravnava in potrdi v predlagani obliki.

V mesecu septembru je kadrovska komisija obravnavala predlog novega Akta o določitvi kriterijev za izplačilo spremenljivega prejemka uprave UNIOR d.d. z uporabo od 1. 7. 2022 dalje in način izplačila spremenljivega prejemka ter predlagala nadzornemu svetu, da akt v predlagani obliki obravnava, ga sprejme in potrdi.

PREGLED LETNEGA POROČILA 2022

OPREDELITEV DO IZJAVE O UPRAVLJANJU

Nadzorni svet je pregledal in se seznanil z Izjavo o upravljanju Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d. ter Izjavo o nefinančnem poslovanju Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d., ki sta objavljeni v poglavju 7.6 in 7.7 Letnega poročila 2022. Z zapisanimi izjavami se strinja in jih potrjuje.

LETNO POROČILO

Revizijska komisija je v letu 2022 spremljala postopek računovodskega poročanja in podajala svoje predloge za zagotovitev njegove celovitosti, spremljala neodvisnost revizorja konsolidiranih računovodskih izkazov in računovodskih izkazov obvladujoče družbe (odslej revizor), sodelovala z revizorjem pri določitvi pomembnejših področij revidiranja in z medsebojnim obveščanjem o glavnih zadevah v zvezi z revizijo. Pregledala je nerevidirano in revidirano Letno poročilo Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d. za leto 2022 ter poročili revizijske družbe MAZARS d.o.o. iz Ljubljane. Nadzornemu svetu je poročala o svoji vlogi pri ocenitvi sestave letnega poročila in spremljanju obvezne revizije ter pojasnila, da je obvezna revizija pomembno prispevala k celovitosti računovodskega poročanja.

Nadzorni svet je preveril sestavljeno letno poročilo in predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ju je predložila uprava.

Na podlagi pregleda konsolidiranega letnega poročila in letnega poročila družbe, poročil revizorja in poročila revizijske komisije ugotavlja, da letni računovodski izkazi Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d. podajajo resničen in pošten prikaz finančnega stanja na dan 31. 12. 2022 ter njunega poslovnega izida, drugega vseobsegajočega donosa in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU. Člani nadzornega sveta skupno s članoma uprave zagotavljajo, da je Letno poročilo Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d. za leto 2022 z vsemi sestavnimi deli, vključno z Izjavo o upravljanju in izjavo o nefinančnem poslovanju, sestavljeno in objavljeno v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah in mednarodnimi standardi računovodskega poročanja. Nadzorni svet na Letno poročilo Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d. za leto 2022 nima pripomb in ga potrjuje.

UGOTOVITEV DOBIČKA OBVLADUJOČE DRUŽBE

Nadzorni svet se je seznanil s sklepom uprave družbe, da znaša čisti poslovni izid obvladujoče družbe UNIOR d.d. na podlagi revidiranega izkaza poslovnega izida 5.075.396 evrov. Čisti poslovni izid se v celoti všteva v bilančni dobiček, ki se zmanjša za dolgoročno odložene stroške razvijanja v višini 2.588.190 evrov.

Ugotovljeni bilančni dobiček obvladujoče družbe poslovnega leta 2022 na podlagi revidiranih letnih računovodskih izkazov za leto 2022 znaša 14.246.269 evrov. Uprava predlaga, da ostane nerazporejen.

Nadzorni svet predlaga skupščini delničarjev, da upravi in nadzornemu svetu podeli razrešnico za poslovanje v letu 2022.

Pri oblikovanju predloga sklepa o razporeditvi dobička obvladujoče družbe za tekoče leto 2022 sta uprava in nadzorni svet upoštevala veljavna določila Zakona o gospodarskih družbah in Statut družbe UNIOR d.d. Nadzorni svet soglaša s predlogom uprave, da ostane bilančni dobiček obvladujoče družbe poslovnega leta 2022 nerazporejen.

mag. Franc Dover

predsednik nadzornega sveta

3 PREDSTAVITEV SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d.

ZGODOVINA

Na obronkih Pohorja so že v 18. stoletju zrastle prve železarne (fužine), ki so delovale predvsem kot kovačnice za izdelavo poljedelskega in obrtniškega orodja. Leta 1919 je bila v Zrečah ustanovljena Štajerska železoindustrijska družba z omejeno zavezo, v kateri so izdelovali kovano ročno orodje za kmetijstvo, gozdarstvo in različne obrti. Kovaški obrat s skrajšanim nazivom Štajerska Zreče je pred drugo svetovno vojno zaposloval že 250 delavcev. Leta 1944 je bila tovarna, ki je tudi med vojno proizvajala in imela 450 zaposlenih, v celoti požgana.

Po vojni je deloma že obnovljena tovarna dobila novo ime Tovarna kovanega orodja Zreče – TKO in leta 1950 prešla v družbeno last. Temeljna rekonstrukcija tovarne, usmerjene v izdelavo ročnega orodja, je bila povezana z novo tehnologijo ameriškega načina utopnega kovanja. Nove zmogljivosti (orodjarna in obrat za mehansko obdelavo ročnega orodja) so bile osnova za razvoj dveh proizvodnih programov: ročnega orodja in utopno kovanih odkovkov, ki so se vse bolj uveljavili v avtomobilski industriji.

V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je tovarna z novimi vizijami razvoja dobila tudi novo ime: UNIOR Kovaška industrija Zreče. Novo ime je skovanka iz besedne zveze UNiverzalno ORodje, po katerem je bila tovarna tedaj že dobro znana. UNIOR se je začel vse bolj uveljavljati kot pomemben partner avtomobilske industrije. Tako, da je danes eden večjih evropskih proizvajalcev lažjih odkovkov in eden največjih evropskih proizvajalcev ojníc za motorje z notranjim izgorevanjem.

Sredi sedemdesetih let je UNIOR pričel graditi klimatsko zdravilišče in smučarsko središče na Rogli na bližnjem Pohorju ter zdravilišče Terme Zreče v samih Zrečah - tako se je razvil program Turizem. Iz rastočih potreb podjetja po mehanskih obdelavah je leta 1978 nastal program Strojna oprema, ki je začel z razvojem in gradnjo namenskih strojev za obdelavo kovin.

Po osamosvojitvi Slovenije se je tudi UNIOR spopadel z velikimi težavami, a je izgubo nekdanjega jugoslovanskega trga uspešno nadomestil z novimi izvoznimi trgi. UNIOR je pričel s širitvijo izvoza ročnega orodja z ustanavljanjem razvejane distribucijske mreže po vsem svetu, v kateri so bila še zlasti pomembna Uniorjeva distribucijska podjetja za trženje in prodajo.

Leta 1997 je bilo podjetje preoblikovano v delniško družbo UNIOR z imenom UNIOR Kovaška industrija Zreče d.d., krajše UNIOR d.d., za to leto pa so bili izdelani tudi prvi računovodski izkazi Skupine UNIOR.

Z ustanovitvijo podjetja Ningbo UNIOR Forging Co. Ltd. leta 2005 v Yuyau na Kitajskem s 50-odstotnim lastniškim deležem družbe UNIOR d.d. in dejavnostjo kovanja je UNIOR postal v avtomobilski industriji globalni dobavitelj.

V letu 2017 je bil izčlenjen program Turizem, tako da je bila v sodni register vpisana nova družba UNITUR d.o.o., ki je v 100-odstotni lasti družbe UNIOR d.d., program Strojna oprema pa se je preimenoval v program Strojegradnja.

Delniška družba UNIOR je danes eno največjih in izvozno najpomembnejših slovenskih podjetij, ki se ponaša s tradicijo strokovnosti in inovativnosti. Družba je zavezana k poslovni odličnosti, ki jo uresničujejo predani zaposleni. Skupina UNIOR z mednarodno mrežo povezanih podjetij gradi na prepoznavnosti in utrjevanju blagovne znamke UNIOR ter ponaša ime Slovenije v svet.

3.1 PREDSTAVITEV SKUPINE UNIOR

Skupino UNIOR na dan 31. 12. 2022 sestavljajo naslednje družbe:

OBVLADUJOČA DRUŽBA

Obvladujoča družba Skupine UNIOR je družba UNIOR Kovaška industrija d.d.

Naslov družbe: Kovaška cesta 10, 3214 Zreče, Slovenija

Telefon: +386 3 757 81 00

Internet: www.unior.si

E-pošta: unior@unior.com

Matična številka: 5042437000

Davčna številka: 72461721

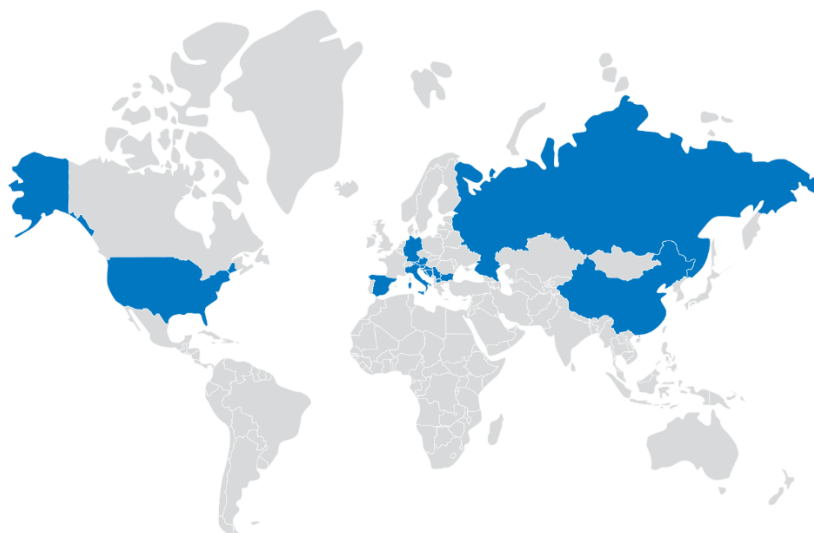
ODVISNE DRUŽBE

Ime družbe in dejavnost		Sedež	Delež v odstotkih
	UNITUR d.o.o. Turistične in druge poslovne dejavnosti	Zreče, Slovenija	100,00
	UNIOR IN d.o.o. Predelava kovanih in sintranih izdelkov	Zreče, Slovenija	100,00
	SPITT d.o.o. Energetika – oskrba s paro in vročo vodo	Zreče, Slovenija	100,00
	UNIOR PRODUKTIONS UND HANDELS GmbH Prodaja ročnega orodja	Ferlach, Avstrija	99,55
	UNIOR DEUTSCHLAND GmbH Prodaja in servisiranje strojev	Leonberg, Nemčija	100,00
	UNIOR ITALIA S. R. L. Prodaja ročnega orodja	Limbiate, Italija	100,00

	UNIOR ESPANA S. L. Prodaja ročnega orodja	Uharte - Arakil, Španija	95,00
	UNIOR MAKEDONIJA d.o.o. Prodaja ročnega orodja	Skopje, S. Makedonija	97,36
	UNIOR PROFESSIONAL TOOLS Ltd. Prodaja ročnega orodja	Saint Petersburg, Rusija	70,30
	UNIOR BULGARIA Ltd. Prodaja ročnega orodja	Sofia, Bolgarija	77,31
	UNIOR COMPONENTS d.o.o. Proizvodnja orodij za stroje	Kragujevac, Srbija	100,00
	NINGBO UNIOR FORGING Co. Ltd. Podjetje za proizvodnjo odkovkov	Xindongwu, Yuyao, Kitajska	50,00
	UNIOR VINKOVCI d.o.o. Podjetje za proizvodnjo odkovkov	Vinkovci, Hrvaška	100,00
	UNIOR – NORTH AMERICA Inc. Prodajne, nabavne in servisne storitve	Novi (Michigan), ZDA	100,00

PRIDRUŽENE DRUŽBE

Ime družbe in dejavnost		Sedež	Delež v odstotkih
	ŠTORE STEEL d.o.o. Podjetje za proizvodnjo jekla	Štore, Slovenija	29,25
	UNIOR TEHNA, d.o.o. Prodaja ročnega orodja	Sarajevo, BiH	25,00
	UNIOR TEOS ALATI d.o.o. Prodaja ročnega orodja	Beograd, Srbija	20,00

Več informacij o družbah v skupini je v poglavju 9.6.1 Letnega poročila 2022.

PREDSTAVITEV DEJAVNOSTI V SKUPINI UNIOR

Družba UNIOR d.d. je v Skupini UNIOR obvladujoča družba, ki svoje dejavnosti izvaja v sklopu treh proizvodnih programov: program Odkovki, program Ročno orodje in program Strojegradnja, ki so podrobneje predstavljeni v poglavjih 3.3 in 3.4 Letnega poročila 2022.

Skupino UNIOR poleg obvladujoče družbe na dan 31. 12. 2022 sestavlja 14 odvisnih družb, ki svoje prihodke na globalni ravni ustvarjajo v sklopu petih dejavnosti, in sicer proizvodnje odkovkov, ročnega orodja, strojogradnje, proizvodnje orodij za stroje in dejavnosti turizma. Skupina UNIOR ima tudi tri pridružena podjetja.

Dejavnost proizvodnje in prodaje odkovkov v Skupini UNIOR na dan 31. 12. 2022 sestavljajo poleg programa Odkovki obvladujoče družbe še tri odvisne družbe: UNIOR VINKOVCI d.o.o. s sedežem na Hrvaškem, NINGBO UNIOR FORGING Co. Ltd. s sedežem na Kitajskem in UNIOR IN d.o.o. s sedežem v Sloveniji. Družbi UNIOR VINKOVCI d.o.o. in NINGBO UNIOR FORGING Co. Ltd. se ukvarjata s proizvodnjo jeklenih odkovkov za avtomobilsko in elektro industrijo, družba UNIOR IN d.o.o. pa je invalidsko podjetje, ki opravlja enostavnejša dela v proizvodnji, predelavi, kontroli ter drugih storitvah na področju kovanih in sintranih izdelkov. Eden od naših dobaviteljev jekla za kovanje odkovkov je pridruženo podjetje Štore Steel d.o.o.

Dejavnost odkovkov je razvojno usmerjena v proizvodnjo zahtevnih odkovkov visokih varnostnih zahtev, ki se uporabljajo kot sestavni deli za avtomobile, kjer ustvarimo največji delež svojih prihodkov. Proizvodnja je v okviru dejavnosti razvojno usmerjena v področje kovanja odkovkov delov za krmilne mehanizme osebnih vozil, ki se uporabljajo v vseh pogonskih sestavih osebnih vozil, tudi električnih, ter v področje odkovkov ojníc, ki se uporabljajo v motorjih na notranje zgorevanje in hibridnih vozilih, ki so bila v letu 2022 v trendu rasti med prodanimi osebnimi vozili. Na ravni skupine proaktivno spremljamo trende elektrifikacije vozil in napovedi panožnih združenj avtomobilskih proizvajalcev, kjer se kot alternativa povsem električnim osebnim vozilom v prihodnosti zagovarja tudi možnost ohranjanja vozil

na notranje zgorevanje, ki bodo uporabljala sintetična oziroma e-goriva, ki lahko omenjena vozila naredijo ogljično nevtralna. V okviru sprejetega Srednjeročnega poslovnega načrta za obdobje 2022-2026 upoštevamo da bo prodaja ojníc v prihodnje padala, zato bomo povečevali prodajo delov krmilnih mehanizmov in ostalih odkovkov, kjer bomo večali tržni delež. Sledenje aktualnim trendom Skupina izkazuje z uspešno izvedeno investicijo obvladujoče družbe v letu 2022 v proizvodno linijo odkovkov iz aluminija, s čimer svojim razvojno usmerjenim kupcem pomagamo slediti želji po zmanjšanju teže vozila in posledično zniževanju izpustov CO₂.

Program Ročno orodje obvladujočega podjetja UNIOR d.d. razvija, proizvaja in trži visokokakovostna ročna orodja in hladno kovane izdelke za splošna področja uporabe ter specifične tržne niše. V Skupini UNIOR na dan 31. 12. 2022 dejavnost ročnega orodja poleg programa Ročno orodje obvladujočega podjetja sestavlja še šest odvisnih družb: UNIOR PRODUKTIONS UND HANDELS GmbH s sedežem v Avstriji, UNIOR ITALIA S. R. L. s sedežem v Italiji, UNIOR ESPANA S. L. s sedežem v Španiji, UNIOR MAKEDONIJA d.o.o. s sedežem v Republiki Severni Makedoniji, UNIOR PROFESSIONAL TOOLS Ltd. s sedežem v Rusiji in UNIOR BULGARIA Ltd. s sedežem v Bolgariji, poleg teh pa za prodajo na tržiščih Srbije ter Bosne in Hercegovine skrbita še dve pridruženi podjetji: UNIOR TEOS ALATI d.o.o. s sedežem v Srbiji in UNIOR TEHNA, d.o.o. s sedežem v Bosni in Hercegovini. Odvisna in pridružena podjetja v sklopu dejavnosti ročnega orodja skrbijo za distribucijo in prodajo ročnega orodja obvladujočega podjetja, razvoj in proizvodnja pa je omejena na obvladujoče podjetje.

Dejavnost ročnega orodja namenja poudarek razvoju, proizvodnji in trženju ročnih orodij, ki dejavnost s 3.500 različnimi proizvedenimi izdelki uvršča med pet najpomembnejših evropskih proizvajalcev ročnega orodja. Osredotočenost dejavnosti predstavljajo predvsem tržne niše proizvodnje specialističnih ročnih orodij, kjer z uporabo materialov, ki manj obremenjujejo okolje razvijamo pametna ročna orodja, ki vsebujejo električne, mehatronske in elektronske komponente. Dejavnost ročnega orodja v tem sklopu razvija in trži tudi rešitve za e-kolesa in e-avtomobile ter za izgradnjo in servis sončnih in vetrnih elektrarn.

Dejavnost strojegradnje je osredotočena v razvoj tehnoloških rešitev in izdelavo namenskih strojev, oziroma njihovih komponent, poleg programa Strojegradnje v obvladujoči družbi, pa dejavnost v skupini sestavljata še odvisni družbi UNIOR DEUTSCHLAND GmbH s sedežem v Nemčiji in UNIOR – NORTH AMERICA Inc. s sedežem v Združenih državah Amerike, ki skrbita za lokalne prodajne in poprodajne storitve. Dejavnost strojegradnje je osredotočena na izdelavo široke palete namenskih strojev s področja obdelave kovin in poprodajnih storitev, ki si na ključnih trgih, Evropske unije, Severne Amerike in Kitajske prizadeva zagotoviti dolgoročno prisotnost ter izdelovati in vzdrževati tehnološko najzahtevnejše stroje za avtomobilsko industrijo.

Dejavnost gradnje namenskih strojev, je za razliko od poprodajnih storitev kamor spadajo redne servisne storitve ali obnove strojev, vezana na ciklična gibanja investicijskega povpraševanja, razvoj novih tehnologij pogonskih sklopov, kot so elektromobilnost, vodikove celice in hibridni pogoni. V dejavnosti strojegradnje smo se osredotočili na nišne segmente, kot so izdelava in obnova namenskih strojev za obdelavo sestavnih delov avtomobilskega motorja, uspešno pa smo se pozicionirali na

segmentu izdelave strojev za obdelavo delov karoserije in ohišij baterijskih sklopov za elektromobilnost, ki pridobivajo na tržnem deležu in predstavljajo potencial za dolgoročni razvoj področja dejavnosti.

Dejavnost proizvodnje orodij za stroje zastopa družba UNIOR COMPONENTS d.o.o. s sedežem v Srbiji, ki je v proizvodnji orodij za tehnologijo posnemanja in termo-kemični obdelavi kovin ena najbolj prepoznavnih blagovnih znamk v regiji, svojo ponudbo pa zaokroža kot zanesljiv partner za celoten postopek varjenja in strojne obdelave varjenih kovinskih konstrukcij.

Dejavnost turizem je v okviru Skupine UNIOR na dan 31. 12. 2022 zastopana preko odvisnega podjetja UNITUR d.o.o. s sedežem v Sloveniji, ki upravlja zdravilišče Terme Zreče in smučarski center Rogla na Pohorju. V sklopu tega podjetja se prihodki ustvarjajo iz naslova zimskega turizma, hotelirstva, gostinstva, zdravstva, velnesa in v zadnjih letih tudi iz doživljajske ponudbe. Z intenzivnim usmerjanjem podjetja na doživljajsko ponudbo tudi izven zimske sezone, ki se iz leta v leto povečuje, se uresničuje vizija trajnostnega prestrukturiranja v celoletni gorski turistični center za aktivni oddih in zunanje aktivnosti ter prepozna pozitivni vpliv desezoniranja prihodkov dejavnosti in sinergijskega vpliva na zasedenost namestitvenih zmogljivosti ter prodajo ostalih storitev v okviru družbe.

Pod ostale dejavnosti, ki na nivoju Skupine UNIOR dosegajo manjši obseg prihodkov, spadajo sektorji skupnih služb in sektor Vzdrževanje znotraj obvladujoče družbe ter odvisna družba SPITT d.o.o., ki ustvarja prihodke z izvajanjem storitev daljinskega ogrevanja na lesno biomaso za namestitvene objekte družbe UNITUR d.o.o. na Rogli.

POSLOVNI MODEL SKUPINE UNIOR

POGLED NAPREJ

Strateške usmeritve Skupine UNIOR v prihajajočem obdobju opredeljujeta Poslovni načrt Skupine UNIOR za leto 2023 kot temeljni korporativni dokument, potrjen na nadzornem svetu obvladujoče družbe, in Srednjeročni poslovni načrt za obdobje 2022–2026, ki smo ga v Skupini UNIOR pripravili za namene kažipota ciljnih strateških usmeritev skupine, s katero nameravamo v prihajajočem obdobju dosegati pričakovanja deležnikov po rasti ekonomskega in družbenega kapitala Skupine UNIOR in s trajnostno naravnostjo skrbeti za naravni kapital v okolju v katerem delujemo. V srednjeročnem načrtu je opredeljena strateška usmeritev sledenja evropskim trendom ogljične nevtralnosti, izpolnjevanja okoljskih zahtev in skrbi za trajnostni razvoj obvladujoče družbe. Dobre prakse pa nameravamo postopoma vpeljevati tudi v družbe v Skupini UNIOR zunaj Slovenije, saj se skupina zaveda pomembnosti pomena prehoda v ogljično nevtralnost.

UPRAVLJANJE DRUŽB V SKUPINI UNIOR

Skupino UNIOR sestavlja 14 odvisnih družb, sicer pa ima tudi tri pridružena podjetja. Odvisne in pridružene družbe poslujejo v trinajstih državah po svetu.

Organi vodenja ali nadzora odvisne družbe v Skupini UNIOR na posamični podlagi ravna v skladu z enakimi vrednotami in politikami korporativnega upravljanja kot obvladujoča družba, razen če ni z zakonskimi zahtevami, nadzorniškimi zahtevami ali določili glede sorazmernosti določeno drugače. Zato organi vodenja ali nadzora odvisne družbe v Skupini UNIOR na podlagi svojih odgovornosti za upravljanje svoje družbe pri izvajanju politik skupine preverijo potrebne prilagoditve lokalni zakonodaji in morebitne druge potrebne prilagoditve ter v skladu z opredeljenimi postopki v politikah skupine določijo svoje prilagoditve le-teh in preverijo, da odvisna družba z njimi ne bi kršila veljavnih zakonskih ali podzakonskih predpisov ali pravil varnega in skrbnega poslovanja.

Upravljanje Skupine UNIOR je podrobneje predstavljeno v poglavju 7.6 Izjava o upravljanju Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d.

3.2 PREDSTAVITEV DRUŽBE UNIOR d.d.

Delniška družba UNIOR d.d. je obvladujoča družba v Skupini UNIOR. Organizirana je v tri proizvodne programe (ključne procese) in sektorje (podporne procese). Znotraj programov se aktivnosti povezujejo v ključne izvedbene in podporne procese, znotraj sektorjev pa v oskrbovalne procese, namenjene UNIOR d.d. in delno Skupini UNIOR.

Proizvodni programi v družbi UNIOR d.d. so:

- Odkovki,
- Ročno orodje in
- Strojegradnja.

POSŁANSTVO OBVLADUJOČE DRUŽBE UNIOR d.d.

Smo globalni razvojni partner pri proizvodnji kovanih izdelkov, ročnega orodja in tehnoloških rešitev za obdelavo kovin.

To poslanstvo uresničujemo na temeljih naših vrednot in osrednjih sposobnosti oziroma konkurenčnih prednosti.

Naše vrednote so:

- odgovornost,
- inovativnost,
- podjetnost in
- skrbnost.

Naše osrednje sposobnosti in konkurenčne prednosti so:

- široko tehnično in tehnološko znanje,
- prilagodljivost,
- osredotočenost na nove izzive,
- prepoznavanje poslovnih priložnosti,
- razvoj in proizvodnja tehnološko zahtevnih proizvodov,
- strateški globalni proizvajalec in ponudnik.

VIZIJA OBVLADUJOČE DRUŽBE UNIOR d.d.

Smo napredna mednarodna družba v kovinsko predelovalni dejavnosti. Gradimo okolju prijazno in trajnostno naravnano družbo. Na več področjih smo v svetovnem merilu po tržnem deležu med vodilnimi. Z lastnimi inovativnimi procesi razvijamo, proizvajamo in tržimo proizvode ter tehnične rešitve. Bruto dodana vrednost na zaposlenega³ v družbi bo leta 2026 presegla 50 tisoč evrov.

3.3 PROGRAMI DRUŽBE UNIOR d.d.

3.3.1 PROGRAM ODKOVKI

POSŁANSTVO PROGRAMA ODKOVKI

Razvijamo, kujemo in obdelujemo odkovke ter sklope za avtomobilsko industrijo in druge odjemalce.

VIZIJA PROGRAMA ODKOVKI

Smo globalen, sodoben in uspešen razvojno usmerjen program, ki svoje mesto uveljavlja v skupini najuspešnejših avtomobilskih proizvajalcev oziroma njihovih sistemskih dobaviteljev. S proizvodnjo odkovkov za volanske mehanizme osebnih vozil in kovanimi ojniciami se bomo uvrščali na prvo oziroma drugo mesto med kovačnicami naše panoge v evropskem prostoru. V prodaji bomo večali delež mehansko obdelanih odkovkov in odkovkov iz aluminija. Z rastjo deleža odkovkov iz aluminija bomo prispevali k zniževanju ogljičnega odtisa družbe kot celote. Bruto dodana vrednost na zaposlenega⁴ bo presegala 50 tisoč evrov.

KLJUČNE STRATEŠKE USMERITVE ZA DOSEGANJE CILJEV PROGRAMA ODKOVKI:

- uspešna uveljavitev višjih cen pri kupcih,
- avtomatizacija kovanja, končne kontrole in obdelave, ter zagotavljanje kadra so pogoj za izvedbo plana prodaje in prehod na industrijo 4.0,
- pričetek serijske proizvodnje odkovkov iz aluminija,
- večje serije in specializacija v obratu Obdelave odkovkov,
- digitalizacija proizvodnih in poslovnih procesov,
- preučiti in odločiti o proizvodnji odkovkov v Mehiki.

Program Odkovki je najstarejši program, iz katerega se je razvil današnji UNIOR. V letu 2022 je prispeval več kot 67 odstotkov vseh prihodkov od prodaje družbe. V evropski dobaviteljski verigi družba UNIOR d.d. predstavlja enega večjih domačih proizvajalcev odkovkov, ki s svojo kakovostjo in fleksibilnostjo že vrsto let kljubuje agresivni konkurenci iz Azije.

³ Bruto dodana vrednost na zaposlenega je kazalnik, ki je opredeljen kot Alternativno merilo uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14. Letnega poročila 2022

⁴ Bruto dodana vrednost na zaposlenega je kazalnik, ki je opredeljen kot Alternativno merilo uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14. Letnega poročila 2022

Glavne proizvodne skupine tvorijo deli krmilnih mehanizmov in odkovki za pogonske sklope osebnih avtomobilov ter kovane motorne ojnice.

Kupcem s področja avtomobilske industrije (več kot 95 odstotkov prodanih izdelkov gre v to panogo) ekskluzivno dobavljamo zahtevne odkovke visokih varnostnih zahtev. Glede na akumulirano znanje, strojni park in potrebe tržišča smo specializirani za proizvodnjo serijskih količin odkovkov, katerih skupna lastnost je, da so tolerančno zahtevni in niso osno simetrični. Manjši del proizvodnje predstavljajo odkovki za ročno orodje, ki jih pretežno dobavljamo v okviru družbe za program Ročno orodje.

Na trgu delujemo kot razvojni dobavitelj, skupaj s kupci pa razvijamo in optimiramo odkovke za lažjo obdelavo in z najboljšimi karakteristikami uporabe. Smo dobavitelj OEM⁵ – neposredno na montažni trak ter dobavitelj TIER 1 in TIER 2⁶. Kot dobavitelj avtomobilske industrije smo zavezani k aktualnim standardom kakovosti. V ta namen imamo ISO standard IATF 16949, kupci pa poleg tega redno spremljajo in preverjajo kakovost naših izdelkov, točnost dobav in druge konkurenčne sposobnosti.

Zelo pomembni sta tudi naši hčerinski proizvodni podjetji UNIOR Vinkovci d.o.o. na Hrvaškem in Ningbo UNIOR Forging Co. Ltd. na Kitajskem. Na račun teh se uvrščamo med globalne proizvajalce odkovkov in kot takšni ostajamo znotraj branže v trendu svetovnih projektov, ki nam bodo vse bolj krojili prihodnost.

Na evropskem trgu nameravamo ubraniti tržne deleže in ohraniti primarno pozicijo na področju delov krmilnih mehanizmov osebnih vozil, na področju motornih ojníc pa spremljati razvojne trende, prilagajati kapacitete in ob tem prehiteti še preostalo evropsko konkurenco v tem segmentu. V letu 2023 bomo pričeli s proizvodnjo serijskih krmilnih delov volanskih mehanizmov – odkovkov iz aluminija, kar nam bo pomagalo ubraniti položaj vodilnega ponudnika v tem segmentu proizvodov. Na ta način smo prav tako v toku z vsesplošnim trendom razvoja avtomobilskih proizvajalcev v želji po zmanjšanju teže vozila in posledično zniževanju izpustov CO₂.

Plan prodaje bomo dosegali tudi z večjim deležem mehansko obdelanih odkovkov, kjer se vse bolj prebijamo med ponudnike tovrstnih storitev. V preteklih letih smo vlagali velike napore v pridobivanje tovrstnih projektov, a smo le stežka dokazovali cenovno konkurenčnost. Z višjimi vlaganji, boljšim nadzorom nad stroški in istočasnim razvojem tehnologije smo tudi z mehansko obdelavo postali zanimivi, kar dokazuje prodajni cilj na tem segmentu za leto 2023.

Zadnje desetletje smo skrbno usmerjali investicije v razvoj tehnologij orodjarstva in modernizacijo proizvodnje, obenem pa nadgrajevali ponudbo z razvojem oddelka mehanske obdelave odkovkov. Celovito obvladujemo razvoj in tehnologije izdelave vseh proizvodnih orodij, raznovrsten strojni park v kovačnici pa nudi možnosti konkurenčne izdelave proizvodov tako v malih kot v velikih serijah. Kupcem lahko ob kovanju s kladi ali prešami nudimo še toplotne in končne obdelave, testiranje kakor tudi mehanske obdelave odkovkov.

Z vidika sodobnih tehnik in nam razpoložljivih tehnologij obvladujemo potrebne vire za stabilnost procesov in kakovost naših proizvodov tudi za najzahtevnejše kupce iz vrst avtomobilske industrije.

⁵ (angl. Original equipment manufacturer; Proizvajalec originalnih delov)

⁶ TIER 1 - Prvo nivojski dobavitelji, TIER 2 - Drugo nivojski dobavitelji (dobavitelji prvega nivoja)

Poleg tega nam strateška povezava z bližnjo jeklarno in strojogradnjo daje potencial in konkurenčno prednost, ki je druge sorodne kovačnice običajno nimajo. Lokacijska razpršenost, ki je podlaga za specializacijo, nam gre v prid z vidika stroškovne učinkovitosti, z globalnostjo prek kovačnice na Kitajskem pa smo si ustvarili potreben pogoj za pridobivanje velikih – globalnih projektov.

Globalna prepoznavnost nam odpira priložnosti in možnosti rasti ter razvoja blagovne znamke tudi na tržiščih, kot so Mehika, ZDA in Latinska Amerika. Pričakovanja in vabila za aktivnejši vstop na njih prihajajo iz vrst velikih avtomobilskih koncernov.

3.3.2 PROGRAM ROČNO ORODJE

POSŁANSTVO PROGRAMA ROČNO ORODJE

Razvijamo, proizvajamo in tržimo visokokakovostna ročna orodja in hladno kovane izdelke za specifične tržne niše in splošna področja uporabe. Smo zanesljiv partner iskalcev uporabnega, učinkovitega in varnega orodja z dolgo življenjsko dobo.

VIZIJA PROGRAMA ROČNO ORODJE

Na področju ročnega orodja bo UNIOR leta 2026 po prihodkih od prodaje vodilni svetovni proizvajalec nekaterih namenskih orodij in bo zadržal svoj položaj med petimi največjimi proizvajalci splošnih orodij na svetu. V programu Ročno orodje bomo presegli 50 tisoč evrov bruto dodane vrednosti na zaposlenega⁷.

KLJUČNE STRATEŠKE USMERITVE ZA DOSEGANJE CILJEV PROGRAMA ROČNO ORODJE:

- pospešen razvoj in rast prodaje specialističnega orodja in klešč,
- izvedba planiranih investicij za večanje kapacitet in stroškovno učinkovitejše proizvodnje ročnega orodja,
- digitalizacija proizvodnih in poslovnih procesov,
- racionalizacija prodajnih poti, prodajne mreže in logistike,
- optimiranje logističnih procesov v programu,
- večanje produktivnosti z avtomatizacijo,
- višja stopnja specializacije po obratih.

Program Ročno orodje se z več kot 3.500 različnimi proizvedenimi izdelki uvršča med pet najpomembnejših evropskih proizvajalcev ročnega orodja, v svetu pa velja za sinonim kakovosti. Prav slednja je gonilna sila vseh naših aktivnosti in tako nameravamo delovati tudi v prihodnje. Razvoj, ki temelji na bogati tradiciji, je naše poslanstvo. Le tako se bomo še naprej razvijali v sožitju z naravo,

⁷ Bruto dodana vrednost na zaposlenega je kazalnik, ki je opredeljen kot Alternativno merilo uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14. Letnega poročila 2022

okoljem in družbo po vsem svetu v uspešno mednarodno družbo, ki nas povezuje ter vsem nam zagotavlja boljšo prihodnost.

Cilji vseh naših procesov so usmerjeni v zniževanje negativnih vplivov in povečanje pozitivnih vplivov na okolje, družbo in ljudi, tako znotraj kot tudi zunaj podjetja. Sledimo strategiji varovanja okolja, upravljanja z odpadki, uporabi materialov in virov, inoviranju temeljnih procesov proizvodnje, skrbi za zaposlene, ozaveščanju kupcev, delu z dobavitelji in aktivni participaciji ter prispevkom k ekonomskemu razvoju.

Prav dolgoletna tradicija, dovršen razvoj, strokovni pristop in najnovejša tehnološka dognanja so nam v vseh teh letih omogočila nenehno in ažurno prilagajanje potrebam uporabnikov. Ne le z uporabo vrhunskih materialov, kot je krom-vanadijevo jeklo, ki zagotavlja izredno dolgo življenjsko dobo, temveč tudi z namenskostjo posameznih orodij in njihovo vse bolj funkcionalno uporabo.

V zadnjih nekaj letih pa predvsem na področju trženja dodajamo tudi nove dimenzije poslovanja in usmeritev razvoja dejavnosti programa. Za izvedbo specializiranih rešitev so pomembna znanja, izkušnje ter predvsem zmogljivosti lastne kovačnice in lastna proizvodnja hladno kovanih izdelkov, kot so matice, vijaki, rotorji, statorji, gredi, zobniški prenosi, zobniške črpalke, pesta. Naša prednost je, da izdelke z majhnimi tolerancami in brez naknadne obdelave zagotavljamo z visoko stroškovno učinkovitostjo. Prav to pa je omogočilo širjenje razvoja na področje hidravličnih motorjev in kmetijske mehanizacije.

Še naprej ostajamo zanesljiv partner iskalcev uporabnega, učinkovitega in varnega orodja z dolgo življenjsko dobo. Temu pritrjujejo številni certifikati, ki dokazujejo, da UNIOR ročno orodje ustreza zahtevnim standardom kakovosti in izpolnjuje zahteve standardov VDE, IEC 6090, skladnost z oznako CE ter mnoge druge. Izrednega pomena ostaja tudi dejstvo, da UNIOR ročno orodje presega zahteve norme DIN. Delujemo pa tudi po modelu poslovne odličnosti EFQM, ki v procese izboljšav kakovosti vključuje vse zaposlene.

Zahteve in naročila kupcev izpolnjujemo s sodobno urejeno logistiko. Z ustrezno zaščiteno blagovno znamko, lastnimi predstavništvi in razvejano mrežo distributerjev skrbimo za celovito informiranost uporabnikov in kakovostne poprodajne storitve.

Ob tem je ključno izpostaviti, da:

- je razvoj izdelkov trajnostno naravnan. Temelji na partnerskem razvoju, znanju in inovativnosti, s katerimi povečujemo tudi poslovno uspešnost naših kupcev;
- se bomo v prihodnosti osredotočili na rast specialističnih programov, v segmentu kolesarskega orodja, kovinske embalaže, merilnega in motorističnega orodja in orodja za delo pod visoko napetostjo;
- smo na področju obnovljivih virov energije (sončne elektrarne, vetrne elektrarne) pooblaščen dobavitelj orodja za delo pod visoko napetostjo. Naša prednost je v tem, da je orodje prilagojeno za delo na višini, kjer sledimo evropski regulativi in omogoča varno, zanesljivo ter učinkovito delo uporabnika.

Strategija razvoja programa Ročno orodje temelji na dolgoletni tradiciji lastne proizvodnje na osnovi lastnega znanja, izhodiščih dosedanjega dela in področju trženja, čemur dodajamo nove dimenzije poslovanja in usmeritev. Ob tem pa je izrednega pomena tudi vse večja trajnostna naravnost, ki z manjšimi obremenitvami okolja omogoča proizvodnjo in trženje lažjih in energetsko učinkovitejših ročnih orodij. Z uporabo materialov, ki manj obremenjujejo okolje, lahko tako razvijamo pametna ročna orodja, ki vsebujejo električne, mehatronske in elektronske komponente.

3.3.3 PROGRAM STROJEGRADNJA

POSŁANSTVO PROGRAMA STROJEGRADNJA

Razvijamo tehnološke rešitve in izdelujemo namenske stroje za znanega kupca. Naši izdelki so inovativni, tehnološko napredni in kupcem zagotavljajo večjo konkurenčnost.

VIZIJA PROGRAMA STROJEGRADNJA

UNIOR Strojegradnja je ena izmed 10 najpomembnejših strojogradenj za izdelavo namenskih strojev na področju odrezovanja kovin v EU. Na naših ključnih trgih – EU, Severna Amerika in Kitajska – si želimo zagotoviti dolgoročno prisotnost in izdelovati tehnološko najzahtevnejše stroje za avtomobilsko industrijo. Od leta 2022 dalje bomo dosegali več kot 50 tisoč evrov bruto dodane vrednosti na zaposlenega⁸.

KLJUČNE STRATEŠKE USMERITVE ZA DOSEGANJE CILJEV PROGRAMA STROJEGRADNJA:

- preveritev možnih razvojnih usmeritev in dejavnosti programa
- poslovanje po izbrani strategiji iz študije »Ocena razvojnih možnosti programa Strojegradnja« ob uvedbi skrbne kontrole planiranih ciljev
- pozitivno poslovanje programa
- stabilen obseg poslovanja brez velikih nihanj naročil
- enakomerna globalna porazdelitev prodaje med tremi glavnimi področji prodaje (EU, Amerika, Kitajska, v razmerju 50:35:15)
- povečanje prodaje »TIER 1« kupcem
- selitev manj zahtevnih procesov izven podjetja, zahtevnejše pa ohranjati in krepiti v podjetju
- razvoj univerzalnih rešitev konceptov strojev in novih komponent
- krepitev sodelovanja s sektorjem Vzdrževanje ter programoma Ročno orodje in Odkovki

⁸ Bruto dodana vrednost na zaposlenega je kazalnik, ki je opredeljen kot Alternativno merilo uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14. Letnega poročila 2022

Program Strojegradnja izvaja dejavnost razvoja in gradnje posebnih namenskih CNC obdelovalnih strojev, ki so namenjeni za velikoserijsko obdelavo surovcev iz jekla, aluminija ali drugih litin. Velika večina izdelanih strojev je prototipne izvedbe in zahtevajo integriranje najsodobnejših spoznanj s področja odrezovalne tehnologije. Kljub specifičnim zahtevam kupca gradimo stroje iz standardiziranih modulov. Iz potreb po obdelavah specifičnih obdelovancev smo zasnovali nabor osnovnih modelov strojev, ki jih lahko s predelavo prilagodimo kupčevim zahtevam in njegovim internim predpisom.

Naši izdelki so plod lastnega razvoja in tehnoloških rešitev, ki smo jih razvili skozi dolgo tradicijo. Tržimo jih neposredno pri uporabnikih v avtomobilski industriji, predvsem pri izdelovalcih avtomobilov, v manjši meri pa tudi dobaviteljem TIER 1. V začetku našega delovanja smo bili usmerjeni samo na države EU, s poudarkom na nemških izdelovalcih avtomobilov, v zadnjem desetletju pa smo naše prodajne aktivnosti razširili tudi na globalno tržišče. Predvsem je bilo to posledica prenosa evropske tehnologije na druge celine (Severna Amerika, Kitajska). Partnerstvo, ki smo ga zgradili na trgu EU, so kupci od nas pričakovali tudi drugod po svetu, kjer imajo proizvodne obrate, čeprav da to zaradi naše relativne majhnosti predstavlja dodaten izziv.

Na trgu koristimo tradicijo celotnega UNIOR-ja, njegovo razvejanost in globalno prisotnost v kovinsko predelovalni industriji. Naš poslovni model vsebuje naslednje karakteristike:

- poslovno/ekonomsko zaupanje kupca v naše rešitve in izdelke;
- visoka strokovna usposobljenost našega kadra;
- tradicija in večletna prisotnost v najzahtevnejšem segmentu investicijske opreme;
- širok asortiment referenčnih izdelkov in
- kakovostni izdelki po konkurenčnih cenah.

Ključne prednosti naše ponudbe:

- strokovna pomoč v fazi razvoja izdelka;
- naša odzivnost in stalna prisotnost pri kupcih;
- prilagodljivost kupčevim zahtevam;
- fleksibilnost izdelka/stroja;
- energetska varčen stroj;
- kakovosten prevzem in hiter zagon;
- kakovosten in hiter servis v neposredni bližini;
- ugodna razmerja med ceno, kakovostjo in zmogljivostjo;
- zanesljivo in stabilno delovanje stroja.

Dejavnost strojogradnje je zelo kompleksna, saj se srečujemo z individualnimi povpraševanji, unikatnimi stroji in tehničnimi rešitvami. Danes smo na trgu prepoznani po veliki fleksibilnosti, hitrem odzivu, strokovnosti in visoki tehnološki usposobljenosti kadra. Osredotočili smo se na nišne segmente, kot so sestavni deli avtomobilskega motorja, obdelava delov karoserije, ohišja baterij in osvojili področje tehnologije globokega vrtanja kot specifično tehnologijo obdelav.

Trendi gradnje namenskih strojev gredo v smeri povečanja fleksibilnosti, širše uporabnosti, krajših dobavnih rokov in zagotavljanja kakovostnih servisnih storitev v neposredni bližini kupca.

Na tržišču smo zaradi intenzivnih vlaganj v razvoj in osvajanja novih tehnologij prepoznani kot razvojni dobavitelj. Tesno sodelovanje, zaupanje in dolgoletne izkušnje z obdelavami pomembnih delov motorja, kot so npr. kolenasta, odmična gred in razni elementi perifernih enot, nam zagotavljajo kontinuiteto naročil. Sodobne usmeritve glede novih zahtev strojev, kot je elektromobilnost, pa od nas zahtevajo nove prilagoditve in spremembo načina razmišljanja za jutri.

Poleg popolnega zadovoljevanja potreb, zahtev in pričakovanj naših kupcev vpeljujemo v naš program ustvarjalnost, saj želimo s tem izoblikovati zadovoljnega, ustvarjalnega, sodobno razmišljajočega in v napredek usmerjenega sodelavca.

Da bi zadostili zahtevam in pričakovanju kakovosti in da bi bili uspešni v obdobju hitrih tehnoloških inovacij in neizprosne konkurence, smo za uskladitev sistema kakovosti s svetovno prakso izbrali standarde kakovosti ISO 9001 in VDA 6.4. Prav tako želimo biti ekološko usmerjena, okolju prijazna družba, zato smo se zavezali, da bomo ravnali v skladu z zahtevami standarda ISO 14001. S tem si bomo zagotovili osnovo za zadovoljstvo naših kupcev in zadovoljstvo nas vseh.

V naslednjem obdobju bomo glavnino pozornosti posvečali obstoječim kupcem v EU, predvsem nemškimi avtomobilistom, za katere smo že uveljavljen in dolgoročni dobavitelj. Usmerili se bomo v zagotovitev časovno enakomernega obsega poslovanja, ob ugodnih gospodarskih razmerah pa bomo izkoriščali možnosti za povečanje obsega poslovanja z obstoječimi kapacitetami.

Na tehnološkem področju ohranjamo pozicijo razvojnega partnerja v avtomobilski industriji za določene obdelave obdelovancev v motorju – kolenasta gred in globoko vrtanje. Ta segment je zelo močno investicijsko usmerjen še v industriji tovornih vozil. V obdobju zadnjih nekaj let pa smo se uspešno pozicionirali tudi na področju elektromobilnosti, saj smo prvi dobavitelj opreme skupini VW za obdelavo ohišij baterij.

V konstrukciji in izvedbi strojev bomo poenostavili kompleksnost tehnoloških rešitev ter bolj poudarili standardizacijo elementov in nabavnih komponent. Integracija dobavne verige je ključnega pomena za obvladovanje spremenljivih pogojev današnjega poslovanja.

3.4 NAJPOMEMBNEJŠI TRGI IN KUPCI SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d.

Skupina UNIOR je s svojimi odkovki in stroji pomemben dobavitelj avtomobilske industrije, zato je za poslovanje ključnega pomena dogajanje v tej panogi. Naši glavni kupci so praktično vsi veliki proizvajalci vozil: Volkswagen, Audi, Škoda, BMW, Daimler, Renault, Dacia, grupacija JLR (Jaguar Land Rover) in Volvo, poleg teh pa še njihovi sistemski dobavitelji: ZF Friedrichshafen, Robert Bosch, JTEKT, SEAC, GKN. Naš najpomembnejši trg je Evropska unija, v katero izvozimo več kot 90 odstotkov vseh proizvodov s področja kovinsko predelovalne dejavnosti oziroma ustvarimo skupaj s prodajo v Sloveniji skoraj 90 odstotkov vseh prihodkov. V zadnjih letih raste tudi obseg prometa z Južno Ameriko, v 2021 pa smo poleg prodaje strojev pričeli z velikoserijskimi dobavami odkovkov na severnoameriško tržišče.

Kljub poznanosti UNIOR ročnega orodja na 120 trgih, kar 79 odstotkov prihodkov od prodaje ustvarimo v Evropi. Med največjimi trgi za prodajo splošnega ročnega orodja tako še vedno beležimo Francijo, Romunijo, Avstrijo in Savdsko Arabijo. Nekoliko drugače je na segmentu specialističnih skupin izdelkov, kjer prednjačijo države, kot so Nemčija, Italija in ZDA. UNIOR ročna orodja s svojo dodano vrednostjo in kakovostjo primarno ostajajo namenjena profesionalnim uporabnikom. Kupci splošnega ročnega orodja so industrijska podjetja (SKF, Bombadier, Ford, Alstom in obrtniki za popravilo in vzdrževanje elektrodistribucije, elektronskih komponent, vodoinštalacij. Podjetja, ki delujejo na globalnem nivoju (Trek, Specialized, Giant, KTM, Honda), pa so predvsem kupci specialističnih skupin izdelkov, s katerimi skupaj razvijamo nove skupine izdelkov, v smeri vse večje trajnostne naravnosti.

Glavni direktni kupci programa Strojegradnja so tradicionalno predvsem nemški proizvajalci avtomobilov, na prvem mestu Mercedes, sledi VW skupina in BMW. Močno smo prisotni tudi pri proizvajalcih tovornih vozil, kot so Scania, MAN, Deutz idr. Glavni trg za naše stroje je Evropa, predvsem Nemčija, poleg tega pa prodajamo in postavljamo naše stroje tudi povsod po svetu, kjer je obsežnejša proizvodnja avtomobilov. Za Evropo je to Severna Amerika, prisotni pa smo tudi pri nemških proizvajalcih na Kitajskem.

V dejavnosti turizma predstavlja večino domači trg. Po obdobju epidemioloških omejitev, ki je pomembneje vplival na strukturo gostov, raste tudi delež tujega trga, kateri je v letu 2022 po številu nočitev predstavljal 30 odstotkov ustvarjenih nočitev. Med njimi so največji delež predstavljali gostje iz držav članic Evropske unije, kot so Hrvaška, Madžarska, Nemčija, Italija in Češka republika ter gostje iz ostale Evrope.

Dejavnost proizvodnje orodij za stroje je izvozno naravnana dejavnost, kjer izvozni trgi predstavljajo 78 odstotkov prodaje v več kot 30 držav po svetu. Med njimi z 68 odstotki predstavlja najpomembnejši trg Evropska unija, največ v državah, kjer je močnejša prisotnost avtomobilske panoge. V deležu desetih odstotkov pa se ustvarja prodaja v ostale države po svetu, z 22 odstotki pa je ustvarjena prodaja na lokalnem trgu, v Srbiji.

3.4.1 PROGRAM ODKOVKI

Podobno kot pri drugih programih, je tudi pri odkovkih za kovačnico v Zrečah najpomembnejši trg EU, na katerem ustvarimo nad 96 odstotkov vseh prihodkov od prodaje – od tega v Sloveniji le slabe tri odstotke. Izdelki so v večini (s 95-odstotnim deležem) neposredno namenjeni avtomobilski industriji (kupci so VW, Audi, Renault, Dacia, BMW, Škoda, Porsche, JLR) in njihovim dobaviteljem (ZF Friedrichshafen, THK, JTEKT, SEAC, SOMIC, Robert Bosch).

Smo vodilni svetovni proizvajalec na področju krmilnih mehanizmov za osebna vozila. Na naših najpomembnejših trgih delov za krmilne mehanizme je vse bolj prisotna konkurenca iz Azije (predvsem iz Kitajske in Indije, pojavljajo pa se že konkurenti iz Indonezije, Vietnama). Ravno konkurenca iz Kitajske je naredila v zadnjih treh letih velik korak v smeri Evrope. Predvsem zaradi rasti cen materiala, energije in posledično zaradi visoke inflacije, tudi rasti stroškov dela, smo na globalnem trgu težko konkurenčni. Svoje ključne prednosti v boju z njimi vidimo v sodelovanju s kupci pri razvojnih projektih, visoki produktivnosti, tehnoloških prednostih in fleksibilnosti.

Svojo prodajno pozicijo smo v zadnjem desetletju utrdili in povečali tudi na področju avtomobilskih ojníc, kljub premiku avtomobilske industrije v smeri elektro pogonov. Borimo se za ohranitev tržnih deležev in na tem področju tudi izpodrivamo konkurenco. Prisotni smo prav tako pri hibridnih vozilih, kjer gre za kombinacijo klasičnega motorja z notranjim izgorevanjem in elektro motorja. Naši največji tekmeci na tem segmentu so še vedno iz Evrope, predvsem Frauenthal in Stp iz Nemčije.

Pri prodaji sintranih izdelkov se srečujemo z bistveno močnejšo konkurenco kot v programu kovačnice in obdelave odkovkov. Večji globalni proizvajalci obvladujejo nabavno verigo ter ogromno vlagajo v razvoj in avtomatizacijo proizvodnje, kar otežuje delovanje nas manjših, fleksibilnih in specializiranih proizvajalcev, ki na ta način izgublamo cenovno vojno in tržne deleže. Kakor koli, zaenkrat ostajamo na trgu tudi s sintranimi kosi, je pa generalno trend rasti negativen.

3.4.2 PROGRAM ROČNO ORODJE

Strategija razvoja programa Ročno orodje temelji na dolgoletni tradiciji lastne proizvodnje na osnovi lastnega znanja, izhodiščih dosedanjega dela in področju trženja, čemur dodajamo nove dimenzije poslovanja in usmeritev. Ob tem je izrednega pomena tudi vse večja trajnostna naravnost, ki z manjšimi obremenitvami okolja omogoča proizvodnjo in trženje lažjih in energetsko učinkovitejših ročnih orodij. Z uporabo materialov, ki manj obremenjujejo okolje, lahko tako razvijamo pametna ročna orodja, ki vsebujejo električne, mehatronske in elektronske komponente.

Z namenom, da bi zadovoljili še tako zahtevnega uporabnika ter zadostili potrebam in željam naših potrošnikov, se v zadnjem času osredotočamo predvsem na tržne niše oz. na specialistična orodja različnih panog. Slednja trenutno predstavljajo že 42 odstotkov celotnih prihodkov od prodaje ročnega orodja in v letu 2026 naj bi dosegla celo 50 odstotkov.

Orodje s pomočjo najsodobnejše tehnologije razvija ekipa izkušenih specialistov za posamezna področja, pri čemer imamo pri razvijanju ročnega orodja vselej v mislih potrebe uporabnikov. Zavezani

smo k nenehnim izboljšavam materialov, iskanju ergonomičnih rešitev, upoštevanju vseh varnostnih vidikov in iskanju funkcionalnih rešitev v skladu z najnovejšimi standardi ter trendi na mednarodnem tržišču. Izvirnost in izboljšave zagotavljajo odlično uporabno vrednost, več udobja in varnosti pri delu. S temi procesi UNIOR že desetletja dokazuje, da je najboljši partner vseh profesionalnih uporabnikov ročnega orodja.

Dolgoletna tradicija, zanesljivi in strokovno usposobljeni zaposleni, vrhunsko znanje, najsodobnejše tehnološke rešitve, visokokakovostni izdelki in storitve, družbeno odgovorno delovanje ter sodoben marketinški pristop so naše odlike, ki nam zagotavljajo široko razvejano prodajno mrežo, s katero skrbno negujemo zadovoljstvo in zvestobo interne in eksterne javnosti.

Prav slednje je izrednega pomena tako za rast blagovne znamke kot za njeno stabilnost, predvsem na tujih trgih. Kljub temu pa še naprej širimo prodajno mrežo in osvajamo nove trge, saj se zavedamo, da je posebej v teh časih treba biti agilen in pripravljen na spremembe.

Poudarek razvoja in trženja je predvsem na specialističnih orodjih, namenjenih motoristični in kolesarski industriji, pa tudi razna merilna orodja in orodja s certifikatom VDE ter opremo za delavnico. Danes se prav tako lahko pohvalimo, da beležimo vidne rezultate in dosežke prav na področju rešitev za e-kolesa in e-avtomobile ter za izgradnjo in servis elektrarn iz obnovljivih virov energije (sončne elektrarne, vetrne elektrarne).

Zagotovo je bilo preteklo leto z vidika strateškega načrtovanja in dela dinamično in zahtevno. Trgale so se nabavne verige, srečevali smo se s povišanjem cen vhodnih surovin in energentov, z vojno na evropskih tleh, visoko inflacijo, kljub temu pa smo vseskozi imeli visoko naročilno stanje. Deloma nam je vhodne stroške uspelo ublažiti s povečanjem prodajnih cen na trgu, deloma z optimizacijo posameznih procesov. Izvedene so bile aktivnosti za digitalizacijo proizvodno-prodajnih procesov.

Vsled vseh aktivnosti nam je uspelo uspešno izvesti strategijo vstopa na nova tržišča in industrijske platforme, strategijo usmeritve neposredno na potrošnike ter segmentacijo trga, s katero povečujemo obseg prodaje namenskih (specialističnih) orodij v posameznih tržnih nišah in pri novih kupcih. Velik fokus namenjamo tudi trajnostni naravnosti in skrbi za okolje, tako da kupcem nudimo orodja z dolgo življenjsko dobo in takšna, ki manj obremenjujejo okolje.

Poleg dejstva in zavedanja, kako pomembno je ohraniti trenutni položaj vodilnega v svetu in doma, pa se zavedamo, da je za dosego zapisanega potrebno narediti veliko. Ne le vlagati v nova znanja, spremljati trende in ohranjati kakovost, temveč biti pionir na posameznih segmentih dela. Temu bomo sledili v prihodnje, tako da bomo na zemljevid uspešnih podjetij na področju razvoja in novosti ročnega orodja postavljali smernice. Ob tem pa ne bomo pozabili na strateški odnos s svojimi kupci, ki še naprej temelji na partnerstvu in skupni, dolgoročni viziji, novemu znanju in inovativnih prijemih, s katerimi bomo s skupnimi močmi pospeševali tudi njihovo poslovno uspešnost.

3.4.3 PROGRAM STROJEGRADNJA

Na trgu smo prisotni s široko paleto namenskih strojev, ki so v skladu z zahtevami in pričakovanji kupcev vedno bolj fleksibilni. Zadnje obdobje zaznamujejo spremembe v mobilnosti in prehod na alternativne pogonske sklope. Kupci posledično investirajo le v opremo, ki jim zagotavlja raznovrstno aplikativnost, čeprav takšna oprema ni nujno v vsakem primeru najbolj namensko učinkovita. Za zmanjšanje porabe energije so vedno bolj prisotni novi materiali (lahke zlitine aluminija, magnezij), kar spreminja koncepte strojev, na drugi strani pa so trendi prehoda na ekološko manj oporečne tehnologije obdelav. Za povečanje dobičkonosnosti in zaradi zmanjševanja tveganj se kupci OEM odločajo za več pogodbenih storitev in vedno bolj prehajajo v fazo nadzora, razvoja novih izdelkov, kompletiranja izdelkov ter trženja.

Pričakovanja naših kupcev so vedno bolj zahtevna; nabaviti čim bolj zanesljivo, fleksibilno investicijsko opremo za čim manj investicijskih sredstev. Veliko kupcev pa še vedno ni pripravljenih sprejeti najnovejših dosežkov ali pa se z vidika nizkih stroškov dela v neevropskih državah odločijo za enostavnejšo in hitreje dobavljivo opremo.

V programu Strojegradnja smo se glede na široko ponudbo strojev za obdelavo kovin osredotočili na dva tržna segmenta, ki sta pripravljena investirati v nišna področja. Za nas sta to:

- avtomobilska industrija – kot gonilna sila novih investicij in integriranja tehnologij;
- dobaviteljska – industrija TIER 1, kar je tudi usmeritev avtomobilske industrije, da vzdržuje in nadzira širši krog dobaviteljev zaradi zmanjšanja lastnega tveganja.

Za zagotavljanje večjega obsega poslovanja sprejemamo razvojne usmeritve naših glavnih kupcev. Evropa bo kot do sedaj glavni pobudnik integriranja novih tehnologij podala večji poudarek dobaviteljem komponent TIER 1 dobaviteljem. Z novimi tehnično-tehnološkimi rešitvami smo dopolnili našo podporo kupcem v Severni Ameriki in s prihodnjim letom tudi na Kitajskem, kjer se v prihodnosti pričakuje največja rast.

Na trgu se srečujemo predvsem z renomirano konkurenco nemških in avstrijskih strojegradenj, ki so s tradicijo in maksimalno podporo najboljših razvojnih inštitutov v tehnološki prednosti, saj jim ta podpora in brezhibnost komunikacije v domačem jeziku zagotavljata strateško prednost.

Dejavnost gradnje namenskih strojev je vezana na ciklična gibanja investicijskega povpraševanja, razvoj novih tehnologij pogonskih sklopov, elektromobilnost, vodikove celice in hibridne pogone. Za ohranjanje stika s trendi se moramo razvojno vključevati v prihodnje tehnologije in načine obdelave sestavnih delov pogonskega sklopa.

S skrbnim spremljanjem potreb naših kupcev se pravočasno usmerjamo v razvoj še bolj prilagodljivih izdelkov, cenejših in dostopnejših izvedb, krajših dobavnih rokov ter skrbi za dobro servisno dejavnost, ki daje kupcu zagotovilo za brezhibno delovanje naših izdelkov – strojev.

4 POMEMBNEJŠI DOGODKI LETA 2022 V SKUPINI UNIOR IN DRUŽBI UNIOR d.d.

SPREMEMBA IMENA ODVISNE DRUŽBE ROGLA INVESTICIJE d.o.o.

Odvisna družba ROGLA INVESTICIJE d.o.o., ki je v 100-odstotni lasti družbe UNIOR d.d., je dne 28. 2. 2022 spremenila svoje poslovno ime v UNIOR IN, predelava kovanih in sintranih izdelkov d.o.o., na podlagi Akta o ustanovitvi z dne 17. 2. 2022. Družba bo opravljala enostavnejša dela na področju proizvodnje, kontrole in storitev, predvideno pa je, da se bo preoblikovala v invalidsko podjetje.

VZPOSTAVITEV PROIZVODNJE IZDELKOV IZ ALUMINIJA

V skladu s Poslovnim načrtom in napovedmi smo konec prvega kvartala vzpostavili pogoje za proizvodnjo v novem proizvodnem programu za preoblikovanje aluminija. Na prvi proizvodni liniji s pripadajočo opremo smo izdelali prve serije novih izdelkov.

PREKINITEV PRODAJNEGA POSTOPKA ZA PRODAJO ODVISNE DRUŽBE UNITUR d.o.o.

11. 4. 2022 je družba objavila, da prekinja prodajni postopek za prodajo 100-odstotnega lastniškega deleža v odvisni družbi UNITUR d.o.o. Družba je 2. 12. 2019 javno objavila, da je pričela s prodajnim postopkom za prodajo 100-odstotnega lastniškega deleža v hčerinski družbi UNITUR d.o.o., ki je leta 2017 nastala z izčlenitvijo dejavnosti programa Turizem v samostojno pravno osebo. Prodajni postopek je bil zaradi epidemije virusne bolezni COVID-19, 21. 4. 2020 začasno prekinjen. Družba UNIOR d.d. je načrtovala, da bo s prodajnim postopkom predvidoma nadaljevala do konca leta 2021 oziroma, ko se bodo razmere vezane na virusno bolezen COVID-19 izboljšale. Glede na trajanje pandemije COVID-19, kar povzroča negotovosti v turistični dejavnosti in dodatno še novih razmer na turističnem trgu, ki so nastopile zaradi vojne v Ukrajini, kar vnaša nove in dodatne negotovosti in vse bistveno vpliva na doseganje ustrezne cene za 100-odstotni lastniški delež v družbi UNITUR d.d., je družba UNIOR d.d. prekinila prodajni postopek. O morebitnem začetku novega prodajnega postopka se bo odločalo v prihodnosti, ko se bodo negotove razmere uredile in bo možno predvidevati in računati na normalno in ustaljeno poslovanje.

IMENOVANJE ČLANA UPRAVE

26. 5. 2022 je nadzorni svet za člana uprave UNIOR d.d. za mandatno obdobje 15. 11. 2022 do 14. 11. 2027 imenoval g. Branka Bračka.

OBJAVA SKLICA SKUPŠČINE

3. 6. 2022 je bil na spletni strani AJ PES-a, na SEOnetu ter na spletni strani družbe objavljen sklic 26. seje skupščine delničarjev. 16. 6. 2022 je bila na enak način objavljena dopolnitev dnevnega reda z dodatnima točkama dnevnega reda.

PRODAJA NALOŽBE V PRIDRUŽENI DRUŽBI UNIOR TEPID SRL, ROMUNIJA

15. 6. 2022 je bila s kupcem Dăbuleanu Dan, Braşov podpisana pogodba o prodaji 49-odstotnega poslovnega deleža v družbi UNIOR TEPID SRL, Romunija za kupnino 2,5 milijona evrov, ki je presegala ocenjeno vrednost iz cennitve.

SREDNJEROČNI POSLOVNI NAČRT UNIOR 2022–2026

20. 6. 2022 je bil s strani nadzornega sveta sprejet Srednjeročni poslovni načrt UNIOR 2022–2026, ki za leto 2026 predvideva 212,7 milijona evrov prodaje in 20,7 milijona evrov EBITDA za družbo UNIOR d.d. ter 304,2 milijona evrov prodaje in 40,4 milijona evrov EBITDA za Skupino UNIOR.

POROČILO O OKOLJSKO TRAJNOSTNIH GOSPODARSKIH DEJAVNOSTIH IN NALOŽBAH SKUPINE UNIOR V LETU 2021

24. 6. 2022 je bil javno objavljen dokument Poročilo o okoljsko trajnostnih gospodarskih dejavnostih in naložbah Skupine UNIOR v letu 2021, na podlagi uredbe EU o taksonomiji.

SKUPŠČINA DRUŽBE

6. 7. 2022 je bila 26. seja skupščine delničarjev družbe UNIOR d.d., delničarji pa so se na njej:

- seznanili z letnim poročilom za poslovno leto 2021 in s pisnim poročilom nadzornega sveta o potrditvi letnega poročila za poslovno leto 2021;
- seznanili in potrdili Poročilo o prejemkih članov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. v poslovnem letu 2021;
- odločali o uporabi bilančnega dobička za poslovno leto 2021, ki je znašal 8.780.057,76 evrov in je po odločitvi delničarjev ostal nerazporejen;
- podelili razrešnico upravi in nadzornemu svetu za poslovno leto 2021;
- seznanili in odobrili Politiko prejemkov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d.;
- imenovali pooblaščenca revizijsko družbo MAZARS, družba za revizijo, d.o.o. za revidiranje računovodskih izkazov Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d. za poslovna leta 2022, 2023 in 2024;
- spremenili točko 6.10. Statuta družbe v skladu z določbo tretjega odstavka 297. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1);
- spremenili 5. člen poslovnika o delu skupščine v skladu z določbo tretjega odstavka 297. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1);

- zavrnili predlog odločitve o povrnitvi škode družbi UNIOR d.d. zaradi kršitev dolžnosti v zvezi z vodenjem poslov v zadevi Rhydcon d.o.o.;
- zavrnili predlog odpoklica in imenovanje člana nadzornega sveta družbe.

POROČILO O PREJEMKIH ČLANOV UPRAVE IN NADZORNEGA SVETA DRUŽBE UNIOR d.d. V POSLOVNEM LETU 2021

6. 7. 2022 je bil javno objavljen dokument Poročilo o prejemkih članov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. v poslovnem letu 2021 skladno z določili Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). Dokument so potrdili delničarji na 26. seji skupščine družbe UNIOR d.d. dne 6. 7. 2022.

POLITIKA PREJEMKOV UPRAVE IN NADZORNEGA SVETA DRUŽBE UNIOR d.d.

6. 7. 2022 je bil javno objavljeno dokument Politika prejemkov uprave in nadzornega sveta skladno z določili Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). Dokument so potrdili delničarji na 26. seji skupščine družbe UNIOR d.d. dne 6. 7. 2022.

ODSTOP ČLANA NADZORNEGA SVETA DRUŽBE

5. 10. 2022 je bila javno objavljena informacija, da je družba prejela odstopno izjavo člana nadzornega sveta družbe g. Boštjana Napasta, s katero g. Napast odstopa s funkcije člana nadzornega sveta družbe UNIOR d.d.

PRIDOBITEV 5-ODSTOTNEGA LASTNIŠKEGA DELEŽA V ODVISNI DRUŽBI UNIOR ITALIA S.R.L.

5. 10. 2022 je bil pridobljen 5-odstotni lastniški delež v odvisni družbi UNIOR ITALIA S.R.L., za kar je bila nakazana kupnina v višini 6.500 evrov. S tem je družba UNIOR d.d. postala 100-odstotni lastnik v tej odvisni družbi v Italiji.

ODSTOP ČLANA NADZORNEGA SVETA DRUŽBE

20. 10. 2022 je bila javno objavljena informacija, da je družba prejela odstopno izjavo člana nadzornega sveta družbe – predstavnika delavcev g. Borisa Brdnika, s katero g. Brdnik zaradi nasprotja interesov opravljanja funkcije člana nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. in direktorja odvisne družbe UNIOR IN d.o.o. odstopa s funkcije člana nadzornega sveta družbe – predstavnika delavcev UNIOR d.d.

ZAHTEVA ZA SKLIC SKUPŠČINE

25. 10. 2022 je bila javno objavljena informacija, da je družba prejela Zahtevo delničarjev ŽELEZAR ŠTORE D.P. d.d., Društvo MDS, PORT NALOŽBE d.o.o. in dr. Tomaža Subotiča za sklic skupščine delničarjev družbe UNIOR d.d.

NADOMESTNI ČLAN NADZORNEGA SVETA DRUŽBE

7. 11. 2022 je bila javno objavljena informacija, da je družba prejela sklep Sveta delavcev družbe UNIOR d.d. z dne 28. 10. 2022, da je slednji za člana nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. – predstavnika delavcev imenoval g. Milana Potočnika za obdobje od 1. 11. 2022 od 22. 7. 2025.

SKLIC IZREDNE SKUPŠČINE

7. 11. 2022 je bil na spletni strani AJ PES-a, na SEOnetu ter na spletni strani objavljen sklic 4. izredne seje skupščine družbe UNIOR Kovaška industrija d.d., za v četrtek, 8. 12. 2022 ob 12. uri v Rdeči dvorani hotela Atrij v Zrečah.

UNIOR IN d.o.o. PRIDOBIL STATUS INVALIDSKEGA PODJETJA

Odvisna družba UNIOR IN, predelava kovanih in sintranih izdelkov d.o.o., je z odločbo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti 9. 11. 2022 pridobila status invalidskega podjetja in bila vpisana v Register invalidskih podjetij v Republiki Sloveniji.

IZREDNI DOGODEK V DRUŽBI UNIOR d.d.

26. 10. 2022 je v obratu Obdelovalnica prišlo do izpusta par iz kadi za galvanizacijo v bližnjo okolico obrata. Družba je ob zaznanem izpustu nemudoma ustavila proizvodnjo in o izrednem dogodku obvestila inšpektorja Republike Slovenije za okolje in prostor. Škoda je nastala na avtomobilih naših sodelavcev in okoliških prebivalcev. Ta škoda bo povrnjena s strani zavarovalnice. Meritve emisij snovi v zrak in v tleh so skladne z zakonodajo in zahtevami okoljevarstvenega dovoljenja. Rezultati meritev kažejo, da ni bilo škodljivih vplivov na okolje in ljudi.

LIKVIDACIJA DRUŽBE UNIOR HUNGARIA Kft.

2. 12. 2022 je bila zaključena likvidacija družbe UNIOR HUNGARIA Kft. na Madžarskem, tako da družba ni več vključena v Skupino UNIOR. Likvidacija ni imela negativnih učinkov na poslovni izid družbe in skupine UNIOR v letu 2022, saj je bila vrednost naložbe v celoti oslABLJENA že v preteklih poslovnih letih.

NAKUP LASTNIŠKEGA DELEŽA V DRUŽBI UNIOR PROFESSIONAL TOOLS Ltd.

Družba UNIOR d.d. je 5. 12. 2022 sklenila pogodbo o odkupu 9-odstotnega lastnega deleža v družbi UNIOR Professional Tools Ltd., s čimer je postala 64-odstotna lastnica odvisne družbe. S sorazmerno razdelitvijo preostalih 9 odstotkov lastnega deleža pa se je delež družbe UNIOR d.d. v tej odvisni družbi povečal na 70,3 odstotka.

IZREDNA SKUPŠČINA DRUŽBE

8. 12. 2022 je bila 4. izredna seja skupščine delničarjev družbe UNIOR d.d., delničarji pa so se na njej:

- seznanili z odstopom člana nadzornega sveta družbe g. Boštjana Napasta;
- seznanili z odstopom člana nadzornega sveta družbe – predstavnika delavcev g. Borisa Brdnika in z imenovanjem nadomestnega člana nadzornega sveta – predstavnika delavcev g. Milana Potočnika;
- imenovali dr. Tomaža Subotiča za člana nadzornega sveta družbe za mandatno obdobje 4 let;
- zavrnili sklep za zmanjšanje osnovnega kapitala družbe z umikom lastnih delnic.

5 DELNICE OBVLADUJOČE DRUŽBE

Ob ustanovitvi delniške družbe UNIOR je bilo izdanih 2.138.200 delnic po nominalni vrednosti 8,35 evra. Od tedaj je družba izvedla dve dokapitalizaciji. Prvo 1. 12. 1999, ko je bilo izdanih dodatnih 200.214 delnic, drugo pa 1. 2. 2010 z izdajo 500.000 novih delnic. Tako ima UNIOR na dan 31. 12. 2022 skupno 2.838.414 delnic, ki se od leta 2006 vodijo kot kosovne delnice. Te so izdane v nematerializirani obliki in od 21. 1. 2000 vpisane v centralni register vrednostnih papirjev, ki ga vodi KDD – Centralna klirinška depotna družba, d.o.o., v Ljubljani. Vse izdane delnice družbe UNIOR d.d. so enega razreda: vse pravice in obveznosti, ki gredo imetnikom delnice, so zaradi tega enake in za delnice ni omejitev glasovalnih pravic. Pri prenosu delnic ni omejitev, saj so vse delnice prosto prenosljive. Družba nima oblikovane delniške sheme za svoje zaposlene. Družbi niso znani:

- dogovori med delničarji, ki lahko povzročijo omejitev prenosa vrednostnih papirjev ali glasovalnih pravic;
- pomembni dogovori, katerih stranka je družba, ki pričnejo učinkovati, se spremenijo ali prenehajo na podlagi spremembe kontrole v družbi, ki je posledica ponudbe, kot jo določa zakon, ki ureja prevzeme, in učinki takšnih dogovorov;
- dogovori med družbo in člani njenega organa vodenja ali nadzora ali delavci, ki predvidevajo nadomestilo, če ti zaradi ponudbe, kot jo določa zakon, ki ureja prevzeme, odstopijo, so odpuščeni brez utemeljenega razloga ali njihovo delovno razmerje preneha.

Pomembni podatki o delnicah

	2022	2021	2020	2019
Skupno število delnic	2.838.414	2.838.414	2.838.414	2.838.414
Število lastnih delnic	73.114	73.114	73.114	73.114
Število delničarjev	765	897	850	873
Dividende na delnico (v EUR) *	0,00	0,00	0,00	0,00
Vrednost lastnih delnic v bilanci (v tisočih EUR)	2.688	2.688	2.016	2.033

* kazalniki je opredeljen kot Alternativno merilo uspešnosti, definicija je opredeljena v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

LASTNE DELNICE

Skupina UNIOR ima skupno 73.114 lastnih delnic, pri čemer je 3.330 lastnih delnic, kar pomeni 0,12 odstotka celotnega lastništva, v lasti družbe UNIOR Deutschland GmbH, Leonberg in družbe SPITT d.o.o., Zreče. Družba UNIOR d.d. ima v svoji lasti 69.784 lastnih delnic, kar predstavlja 2,46 odstotka celotnega lastništva. V letu 2022 ni bilo pridobitev in odtujitev lastnih delnic. Družba ali tretja oseba za račun družbe v poslovnem letu 2022 lastnih delnic ni sprejela v zastavo. Družba UNIOR d.d. je lastne delnice pridobila v letu 2019 na podlagi pravnomočne sodbe.

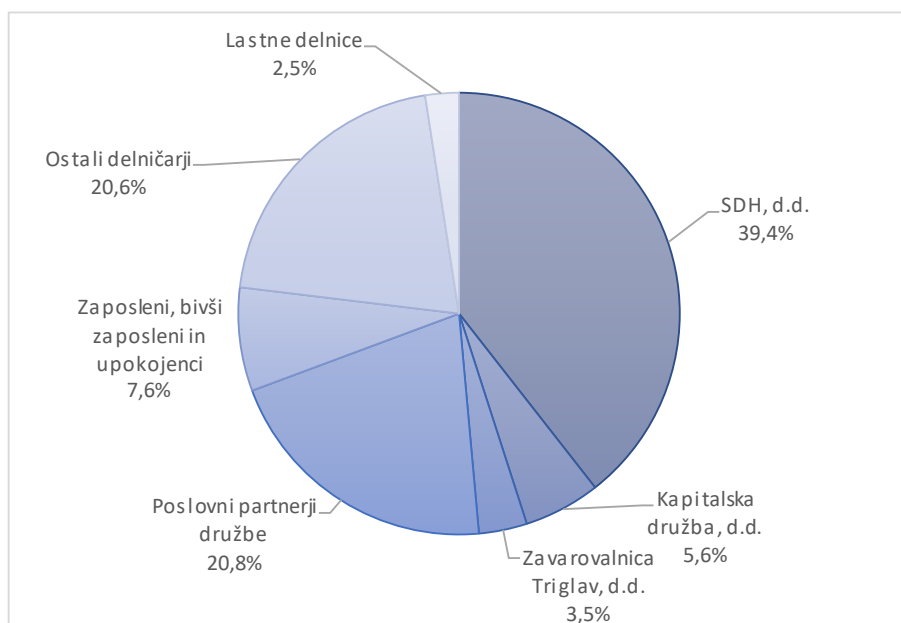
Deset največjih delničarjev na dan 31. 12. 2022

Delničar	Število delnic	Lastniški delež
SDH, d.d.	1.119.079	39,43 %
ŠTORE STEEL d.o.o.	346.182	12,20 %
KAPITALSKA DRUŽBA, d.d.	157.572	5,55 %
NLB skladi - Slovenija mešani	132.321	4,66 %
ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.	100.000	3,52 %
Subotič Tomaž, Praga	81.800	2,88 %
UNIOR d.d.	69.784	2,46 %
RHYDCON d.o.o.	49.544	1,75 %
ŽELEZAR ŠTORE D.P. d.d.	43.627	1,54 %
INTERCAPITAL securities Ltd - fiduciarni račun	32.604	1,15 %
Skupaj deset največjih delničarjev	2.132.513	75,13 %
Ostali delničarji	705.901	24,87 %
SKUPAJ	2.838.414	100,00 %

Kapitalska družba d.d. je kot delničar vpisana v delniško knjigo kot imetnica glasovalnih pravic, ki ima v lasti 157.572 delnic družbe in kot lastnica neglasovalnih delnic, ki ima v lasti 1.632 delnic, ki so bile v skladu z Zakonom o nematerializiranih vrednostnih papirjih (ZNVP-1) v letu 2022 prenesene nanjo iz ukinjenih registrskih računov pri Klirinško depotni družbi d.o.o.

Lastniška struktura na dan 31. 12. 2022

Delničar	Število delnic	Lastniški delež
SDH, d.d.	1.119.079	39,43 %
Kapitalska družba, d.d.	159.204	5,61 %
Zavarovalnica Triglav, d.d.	100.000	3,52 %
Poslovni partnerji družbe	589.731	20,78 %
Zaposleni, bivši zaposleni in upokojenci	214.947	7,57 %
Ostali delničarji	585.669	20,63 %
Lastne delnice	69.784	2,46 %
SKUPAJ	2.838.414	100,00 %

UVRSTITEV DELNIC NA BORZO

14. redna seja skupščine družbe je 21. 7. 2010 sprejela sklep, da se delnice družbe UNIOR d.d. uvrstijo na organizirani trg vrednostnih papirjev Ljubljanske borze. Družba je 13. 7. 2011 pridobila odločbo Agencije za trg vrednostnih papirjev z opr. št. 40200-10/2011-6. Prospekt je bil javno objavljen 16. 8. 2011, delnica pa je bila 18. 8. 2011 uvrščena na trg Ljubljanske borze vrednostnih papirjev. Prvi trgovalni dan je bil 22. 8. 2011. Delnica je uvrščena v Standardno kotacijo trga delnic.

OBVEŠČANJE DELNIČARJEV

Po uvrstitvi delnic na Ljubljansko borzo družba skladno z zakonom in običajno poslovno prakso vse delničarje in nove zainteresirane vlagatelje obvešča preko sistema elektronskega obveščanja Ljubljanske borze vrednostnih papirjev SEOnet in spletne strani družbe.

Kazalniki poslovanja na delnico

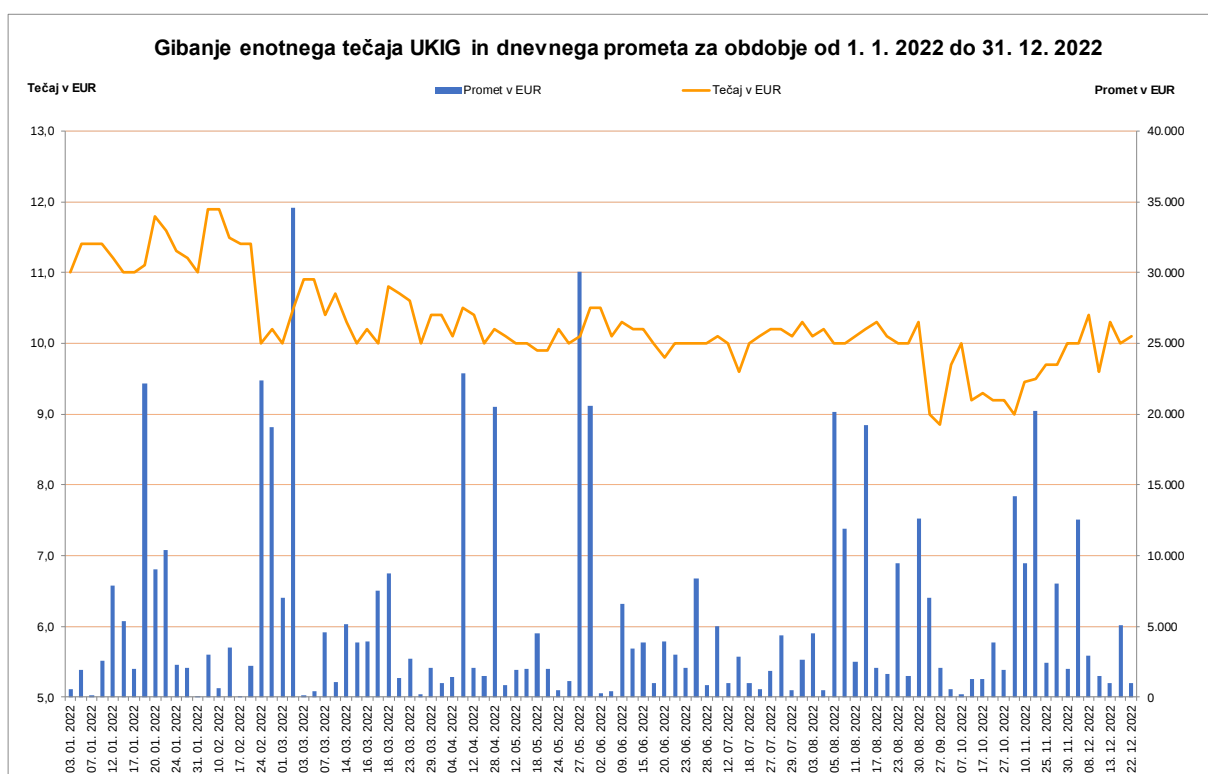
	2022	2021	2020	2019
Dobiček na delnico (v EUR) *	1,84	0,99	(2,88)	2,21
Knjigovodska vrednost delnice (v EUR) *	36,28	34,06	33,25	36,13
Prodaja na delnico (v EUR) *	73,97	61,11	49,92	63,41
Denarni tok na delnico (v EUR) *	4,56	4,18	0,35	5,51
Odstotek izplačila dividend *	0 %	0 %	0 %	0 %

* kazalniki so opredeljeni kot Alternativna merila uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

Kazalniki poslovanja na delnico so izračunani tako, da kategorije obračunskega obdobja delijo s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti družba oziroma skupina.

TRGOVANJE Z DELNICAMI UKIG

Tržna cena delnice UKIG na dan 22. 12. 2022 (zaključni tečaj leta 2022) je znašala 10,10 evra. Celotni ustvarjen promet od 1. 1. 2022 pa do 31. 12. 2022 je znašal 557.829,75 evra. Razmerje tržne in knjigovodske vrednosti delnice na dan 30. 12. 2022 je znašalo 0,28.

TRGOVANJE Z DELNICAMI UPRAVE IN NADZORNEGA SVETA

V UNIOR-ju imata uprava in nadzorni svet skupaj 2,94-odstotni lastniški delež, pri čemer ima uprava skupaj v lasti 0,06 odstotka, člani nadzornega sveta pa 2,88 odstotka. Ostali zaposleni v družbi imajo skupaj v lasti 1,84 odstotka delnic. V letu 2022 sta se zmanjšala število delnic in delež lastništva delnic v lasti članov nadzornega sveta za 6.256 delnic oziroma za 0,22 odstotka (število delnic v lastništvu člana nadzornega sveta dr. Subotiča se v času od imenovanja, 8. 12. 2022, do zaključka poslovnega leta 2022 ni spremenilo), medtem ko se število delnic in delež lastništva delnic v lasti uprave nista spremenila.

Trgovanje z delnicami uprave in nadzornega sveta

	Lastništvo		Neto nakupi v letu
	31. 12. 2022	31. 12. 2021	
Darko Hrastnik	1.505	1.505	0
Branko Bračko	250	250	0
Uprava skupaj	1.755	1.755	0
mag. Franc Dover	0	0	0
Simona Razvornik Škofič	0	0	0
Boštjan Napast (član do 8. 12. 2022)	0	0	0
dr. Tomaž Subotič (član od 8. 12. 2022)	81.800	88.056	(6.256)
Andreja Potočnik	0	0	0
Saša Koren	0	0	0
Boris Brdnik (član do 1. 11. 2022)	0	0	0
Milan Potočnik (član od 1. 11. 2022)	0	0	0
Nadzorni svet skupaj	81.800	88.056	(6.256)
Skupno število izdanih delnic	2.838.414	2.838.414	

Kot javna delniška družba imamo oblikovan seznam oseb, ki so jim dostopne notranje informacije. Te osebe imajo skladno z zakonodajo in pravili Ljubljanske borze vrednostnih papirjev tudi omejitve trgovanja pred javno objavo.

6 TRAJNOSTNI RAZVOJ

Skupina UNIOR s svojimi dejavnostmi in poslovnimi odnosi vpliva na gospodarsko, naravno in družbeno okolje ter posledično na trajnostni razvoj.

Trajnostni razvoj in razkrivanje ESG področij je pomemben dejavnik za dolgoročno doseganje vrednosti in uspešno uresničevanje Uniorjevih poslovnih strategij. Vsa trajnostna vprašanja obvladujemo na način, da jih skrbno postopoma vključujemo v strategije in v trajnostno poročanje. Z vso zavzetostjo načrtujemo trajnostne aktivnosti v vse procese, s katerimi vplivamo na okolje, v katerem delujemo. Zaupanje vseh ključnih deležnikov gradimo z znanjem, strokovnim in etičnim pristopom ter visoko kakovostjo na vseh ravneh našega poslovanja.

Cilj poročanja o trajnosti je obveščanje, kako Skupina UNIOR prispeva ali želi prispevati k trajnostnemu razvoju. V družbi UNIOR d.d. se zavedamo, da smo strateški partner razvoja in blaginje v lokalnem okolju ter hkrati del globalne družbe. S svojo vizijo, poslanstvom in dejanji želimo dolgoročno strateško prispevati k blaginji lokalnega okolja oz. trajnostnemu razvoju Republike Slovenije, opredeljenem v Strategiji razvoja Slovenije 2030, podnebnim ciljem Evropske unije do leta 2050 in doseganju trajnostnih ciljev Združenih narodov do leta 2030. Zato strateško prepoznavamo priložnosti in tveganja trajnostnega razvoja, podnebnih sprememb ter krožnega gospodarstva.

V lokalnem okolju v znatni meri prispevamo k vitalnosti in razvoju ne le gospodarstva in podjetništva, temveč tudi šolstva, kulture, športa in širšega družbenega razvoja. Temelj takšnega delovanja so svojih vrednote, prekaljene v častitljivi tradiciji, s katerimi v partnerski dialog vključujemo vse deležnike, in ambiciozna vizija, s katero nenehno premikamo meje in dvigujemo dodano vrednost za vse.

Trajnostno poslovanje je vpeto v poslovanje Skupine in družbe, vendar še ni sprejeta Politika trajnostnega poslovanja. Je pa v srednjeročnem načrtu opredeljena strateška usmeritev sledenja evropskim trendom ogljične nevtralnosti, izpolnjevanju okoljskih zahtev in skrb za trajnostni razvoj za družbo UNIOR d.d. Dobre prakse pa nameravamo postopoma vpeljevati tudi v družbe v Skupini UNIOR zunaj Slovenije, saj zavedamo pomembnosti pomena prehoda v ogljično nevtralnost.

6.1 KLJUČNE TRAJNOSTNE USMERITVE DRUŽBE UNIOR d.d.

Trajnostni razvoj družbe UNIOR d.d. temelji na petih stebrih, s katerimi prispevamo k doseganju trajnostnih ciljev Združenih narodov do leta 2030.

Konkurenčnost, ki ustvarja dodano vrednost za vse

- Zagotavljanje konkurenčnih izdelkov in storitev z naprednimi tehnologijami in materiali,

UNIOR Strojegradnja se kot dolgoletni proizvajalec specialnih strojev, predvsem za proizvajalce OEM in TIER 1 v avtomobilski industriji, hitro in uspešno prilagaja novim izzivom in potrebam hitro razvijajočega se trga električne mobilnosti. Paleta strojev dopolnjujemo z novo družino strojev za nižjeogljico proizvodnjo. Reciklabilnost naših izdelkov predstavlja dodano vrednost.

- doseganje uspešnih poslovnih rezultatov,

S konkurenčnim poslovanjem in izvozno naravnostjo zagotavljamo dobre poslovne rezultate. Čisti poslovni izid znaša 5.075.396 evrov. Davek iz dobička znaša 348.501 evrov.

- doseganje ugodnih posrednih vplivov na gospodarstvo,

Družba UNIOR d.d. nabavlja 70 odstotkov vhodnih materialov od lokalnih dobaviteljev v Sloveniji. 71 milijonov evrov vrednosti družba UNIOR d.d. s svojimi naročili vrača lokalnemu gospodarstvu.

- zagotavljanje varnih in kakovostnih delovnih mest,

V družbi UNIOR d.d. ohranjamo 1.634 delovnih mest (na dan 31. 12. 2022), kar predstavlja 0,6 odstotka več zaposlenih kot predhodno leto. Več kot 91 odstotkov sodelavcev je zaposlenih za nedoločen čas. Bruto dodana vrednost na zaposlenega se je povečala iz 37.720 evrov na 42.237 evrov.

Prispevamo k trajnostnim ciljem Združenih narodov do leta 2030

Vključujoča, zdrava, varna in odgovorna družba

- Zdravo in aktivno življenje zaposlenih in širše skupnosti,

Usposabljanja za varno delo se je udeležilo 848 zaposlenih. S tem smo prispevali k aktivaciji za zdravo življenje med zaposlenimi. Izvedli smo dogodke za boljše počutje in za promocijo zdravja, kjer je sodelovalo 1.339 udeleženi. Organizirali smo tudi dogodke za širšo skupnost (rekreacija, tekmovanja, pikniki).

Ponašamo se s certifikatom Družini prijazno podjetje.

- prispevanje k vključujočemu trgu dela in zagotavljanje enakih možnosti ter kakovostnih delovnih mest,

Zagotavljamo enake možnosti kariernega razvoja zaposlenim in zagotavljamo enakovredna prilagojena delovna mesta invalidom v Skupini UNIOR.

Vsem udeležencev v verigi vrednosti (dobavitelji, zaposleni, kupci) zagotavljamo varnost.

- zagotavljanje varnosti vseh udeležencev v verigi vrednosti (dobavitelji, zaposleni, kupci),

Število poškodb pri delu zaposlenih smo zmanjšali za 13,5 odstotka glede na leto 2021.

- poslovanje, skladno z zakonodajo in visokimi etičnimi standardi.

Poslujemo skladno z zakonodajo in visokimi etičnimi standardi ter k etičnemu ravnanju spodbujamo svoje sodelavce. V letu 2022 nismo prejeli nobene globe.

Prispevamo k trajnostnim ciljem Združenih narodov do leta 2030**Učenje za in skozi vse življenje**

- Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih,

Družba UNIOR d.d. je namenila 8,05 ur usposabljanja na zaposlenega oziroma 60,56 evrov na zaposlenega.

- povezovanje izobraževalnih ustanov z gospodarstvom,

Usposabljanje izvajamo z več kot 90 različnimi zunanjimi izvajalci.

V sodelovanju s Srednjo poklicno in strokovno šolo Zreče poučujemo mlade, da bi se usposobili za poklice oblikovalec kovin – orodjar, inštalater strojnih inštalacij in strojni tehnik.

Tako želimo znižati stopnjo deficitarnosti teh poklicev. Družba UNIOR d.d. s Srednjo poklicno in strokovno šolo Zreče sodeluje že od leta 1978. Tako je Uniorjeva Šolska delavnica ena izmed organizacijskih enot Sektorja za splošne zadeve delniške družbe UNIOR.

- omogočanje študijske prakse,

Družba UNIOR d.d. je v letu 2022 omogočala opravljanje obvezne prakse v sodelovanju z devetimi srednjimi šolami, dvema višjima šolama in tremi fakultetami, in sicer za 49 dijakov in 17 študentov. 32 aktivnim štipendistom smo namenili 94.181 evrov kadrovskih štipendij.

- prenašanje razvojno-raziskovalnih dognanj v gospodarsko okolje,

Družba UNIOR d.d. partnersko sodeluje z Inštitutom Jožefom Stefanom. Smo soustanovitelji podiplomske šole Inštitut Jožef Stefan. V letu 2022 je družba UNIOR d.d. prejela častno listino kot priznanje za uspešen prenos znanstvenih in tehnoloških dosežkov in znanj, ustvarjenih na Inštitutu, v družbeno in gospodarsko okolje.

Uspešno sodelujemo tudi v projektu Green Mobility za strateški načrt razvoja avtomobilske industrije do leta 2030.

- spodbujanje vseživljenjskega učenja.

Za sofinanciranje izobraževanja zaposlenih ob delu je družba UNIOR d.d. namenila 14.318 evrov.

Prispevamo k trajnostnemu cilju Združenih narodov do leta 2030

Zdravo naravno okolje, nizkoogljična prihodnost

- Nadomeščanje fosilnih goriv z obnovljivimi viri energije,
- trajnostno upravljanje naravnih virov,
- sodelovanje pri trajnostnem razvoju lokalne skupnosti.

S trajnostno naravnanimi naložbami nadomeščamo fosilna goriva z obnovljivimi viri energije nameščenimi sončnimi elektrarnami (647 kW), z izdelavo 4 postrojenj SPTE (soproizvodnja toplote in elektrike je proces sočasnega pretvarjanja energije goriva v toploto in električno energijo) in s povečevanjem izrabe odpadne toplote (1.200 MWh na leto).

Trajnostno upravljamo z viri na način, da recikliramo 97 odstotkov odpadkov. Rabo pitne vode smo v letu 2022 zmanjšali za 11 odstotkov v primerjavi z letom poprej.

Prispevamo k trajnostnemu cilju Združenih narodov do leta 2030

Visoka stopnja sodelovanja

- Transparentnost in učinkovitost poslovanja,
- več deležniški dialogi in sodelovanje,
- družbeno odgovorni projekti in partnerstva.

Transparentnost in učinkovitost poslovanja zagotavljamo z integriranim sistemom upravljanja. Spodbujamo dialog in sodelovanje s ključnimi deležniki, ki ga podpirajo naslednji komunikacijski kanali: digitalni (16 zaslonov za digitalno multimedijско sporočanje, intranet, spletni portali, e-pošta), osebni in drugi (interni časopis Kovači smo, različne interne tiskovine). Unior je zelo vpet v lokalno okolje, vezan na tradicijo in izkušnje naših prednikov in povezan s širšim krogom deležnikov. Lokalno okolje raste skupaj z nami. Za sponzorstva in donacije smo v družbi UNIOR d.d. namenili 87.704 evrov.

Prispevamo k trajnostnemu cilju Združenih narodov do leta 2030

6.1.1 DELEŽNIŠKA MATRIKA

UNIOR d.d. je kompleksna družba, ki deluje na globalnem trgu, zato je naša deležniška matrika razvejana. Za odgovorno upravljanje smo skrbno preučili vse skupine deležnikov oziroma zainteresiranih strani in njihove interese ter vzpostavili transparentne in odgovorne odnose. Uprava in kolegij družbe zagotavljata, da se redno prepoznavajo, usklajujejo in po najboljših močeh izpolnjujejo trenutne in prihodnje potrebe deležnikov ter njihova pričakovanja. Deležnike in njihove interese prikazujemo v shemi.

DELEŽNIKI IN NJIHOVI INTERESI

6.1.2 POROČANJE O TRAJNOSTNEM RAZVOJU

UNIOR d.d. o svojem trajnostnem razvoju poroča v okviru letnega poročila.

Na podlagi matrike ključnih deležnikov so v nadaljnjih poglavjih opredeljena trajnostna področja. V proces priprave trajnostnega poročila so bila vključena vsa področja in dejavnosti družbe UNIOR d.d., vključno z vodstvom podjetja.

Pri podajanju vsebine smo se trudili za uravnoteženost, primerljivost, točnost, jasnost in zanesljivost podatkov.

6.2 SKRB IN ODGOVORNOST ZA ZAPOSLENE

V družbi UNIOR d.d. je skrb za zaposlene osrednji del vseh naših poslovnih načrtovanj. Kot največji zaposlovalec v regiji in eden večjih v državi se zavedamo, da z vlaganjem v zaposlene ne izkazujemo le odgovornosti do sodelavcev, temveč tudi odgovornost do širšega okolja.

Podatki o zaposlenih	2022	2021	2020	2019
Skupno število zaposlenih	1.634	1.624	1.666	1.797
– Program Odkovki	897	892	906	974
– Program Ročno orodje	348	334	348	378
– Program Strojegradnja	153	157	165	179
– Skupne službe	146	147	151	163
– Vzdrževanje	90	94	96	103
Odhodi	133	196	165	110
Novi zaposleni	143	154	34	82
Povprečna doba zaposlitve	18,3	18,5	18,4	17,8
Povprečna starost	43,5	43,3	43,4	42,7
Povprečno število zaposlenih iz ur	1.544	1.592	1.675	1.756
Povprečna odsotnost z dela (v urah)	186,7	153,9	136,9	149,9
Povprečna plača (v EUR)	1.999	1.838	1.706	1.705

Konec leta 2022 je bilo v UNIOR d.d. 1.634 zaposlenih, kar je 10 več kot predhodno leto. Število zaposlenih se je v primerjavi z letom 2021 zvišalo v programu Odkovki in Ročno orodje, medtem ko se je število zaposlenih v programu Strojegradnja, v Skupnih službah in Vzdrževanju znižalo. Zabeležili smo 133 odhodov zaposlenih, od tega je bilo največ prenehanja pogodb o zaposlitvi na željo zaposlenega in iztekov pogodb za določen čas. Novo zaposlenih je bilo skupaj 143, največ v programu Odkovki in v programu Ročno orodje. Povprečna starost zaposlenih se je v letu 2022 nekoliko zvišala, in sicer na 43,5 leta.

Glede na spol in naravo dela v družbi prevladujejo moški sodelavci, ki predstavljajo približno 70 odstotkov vseh zaposlenih. V družbi UNIOR d.d. imamo visok delež zaposlenih za nedoločen čas. Leta 2022 je imelo več kot 91 odstotkov vseh zaposlenih pogodbo za nedoločen čas.

Povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega je v letu 2022 znašala 1.999 evrov, kar je 8,8 odstotka več kot leta 2021. Ob 8,8-odstotni povprečni letni rasti cen življenjskih potrebščin je ohranila svojo realno vrednost. Neto plača je v letu 2022 dosegla 1.310 evrov in se je glede na preteklo leto povečala za 9,3 odstotka oziroma realno za 0,4 odstotka.

ZAPOSLENOST V SKUPINI UNIOR

Na dan 31. 12. 2022 je bilo v Skupini UNIOR 2.801 zaposlenih, kar je za 1 odstotek oziroma za 29 zaposlenih več kot konec predhodnega leta, ko smo zaradi racionalizacije in optimizacije števila zaposlenih v določenih procesih, tudi s pomočjo avtomatizacije in robotizacije, zmanjšali nekatera delovna mesta v proizvodnji. Povečana aktivnost gospodarstva po koncu epidemičnega obdobja je pozitivno vplivala na odpiranje dodatnih delovnih mest, predvsem v dejavnostih proizvodnje odkovkov in ročnega orodja.

Glede na stanje konec predhodnega leta je število zaposlenih v dejavnosti proizvodnje odkovkov večje za 29, v dejavnosti proizvodnje ročnega orodja za 13 in v dejavnosti proizvodnje orodij za stroje za pet zaposlenih. V dejavnosti turizma je število zaposlenih za devet manjše kot ob koncu leta 2021, ko so bile nekoliko boljše snežne razmere na smučarskem centru Rogla. V dejavnosti strojegradnje je bilo število zaposlenih manjše za štiri osebe, v Skupnih službah in Vzdrževanju v obvladujoči družbi pa je število zaposlenih skupaj manjše za pet oseb. Razlogi za znižanje števila zaposlenih so bili večinoma redne odpovedi s strani delodajalca, iztek pogodb o zaposlitvi za določen čas, upokojitve in odpovedi s strani zaposlenih. Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur je v letu 2022 znašalo 2.667, kar je za 33 zaposlenih oziroma za 1,2 odstotka nižje v primerjavi z letom 2021.

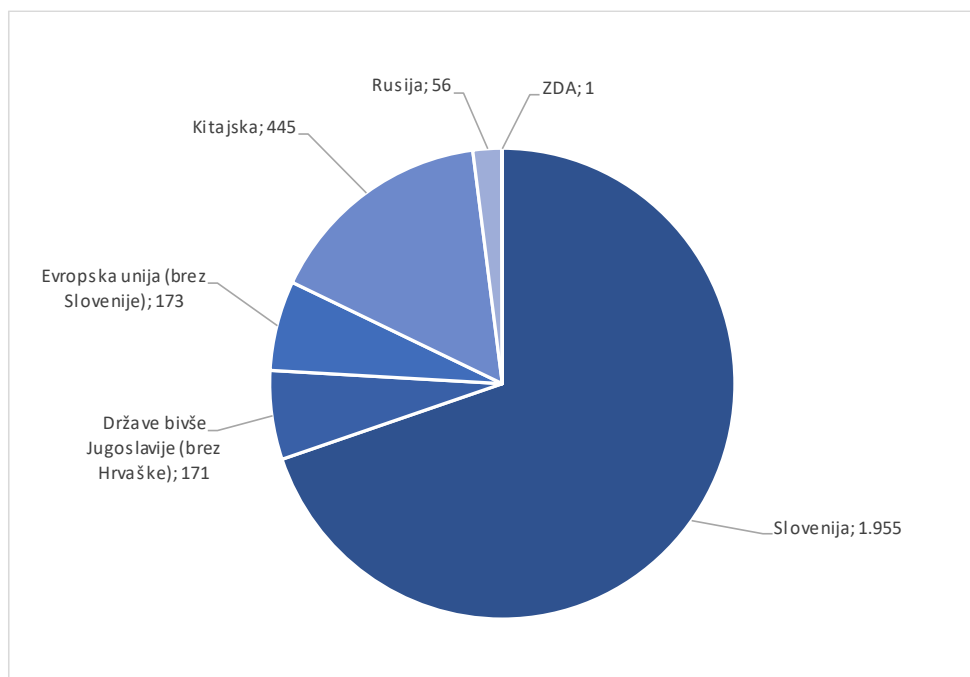
Povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega v Skupini UNIOR je v letu 2022 znašala 1.744 evrov, kar je 8,3 odstotka več kot leta 2021.

Zaposleni v Skupini UNIOR po dejavnostih	2022	2021	2020	2019
Skupno število zaposlenih	2.801	2.772	2.808	3.018
– dejavnost proizvodnja odkovkov	1.499	1.470	1.503	1.588
– dejavnost proizvodnja ročnega orodja	428	415	441	478
– dejavnost strojegradnja	158	162	170	184
– dejavnost turizem	316	325	287	339
– dejavnost proizvodnja orodij za stroje	164	159	160	163
– sektorji skupnih služb v obvladujoči družbi	146	147	151	163
– sektor vzdrževanje v obvladujoči družbi	90	94	96	103
Povprečno število zaposlenih iz ur	2.667	2.700	2.832	3.001
Povprečna bruto plača (v EUR)	1.744	1.611	1.490	1.482

ZAPOSLENI V SKUPINI PO REGIJAH

Število zaposlenih na dan 31. december	2022	2021	2020	2019
Slovenija	1.955	1.949	1.953	2.136
Države bivše Jugoslavije (brez Hrvaške)	171	165	167	170
Evropska unija (brez Slovenije)	173	177	188	200
Kitajska	445	425	442	451
Rusija	56	55	57	60
ZDA	1	1	1	1
Skupaj Skupina UNIOR	2.801	2.772	2.808	3.018

V večini regij, kjer imajo podjetja v Skupini UNIOR svoje sedeže, se je število zaposlenih v primerjavi s stanjem konec predhodnega leta povečalo. V Sloveniji in v državah bivše Jugoslavije brez Hrvaške se je število zaposlenih povečalo za šest, na Kitajskem za 20, v Rusiji pa za enega zaposlenega. Število zaposlenih se je znižalo v Evropski uniji za štiri osebe, medtem ko se število zaposlenih v ZDA ni spremenilo.

6.2.1 VLAGAMO V KOMPETENCE ZAPOSLENIH

Razvoj zaposlenih je eden izmed ključnih procesov, s katerim uresničujemo UNIOR-jevo trajnostno zavezo. Znanje in kompetence zaposlenih povečujemo, zlasti z usposabljanji tako s strokovnih področij kot tudi s področij mehkih veščin. Organiziramo eksterna in interna usposabljanja ter zaposlenim omogočamo sofinanciranje študija ob delu, dijakom in študentom pa nudimo tudi kadrovske štipendije.

Zavedamo se, da usposabljanja s področja trajnostnega razvoja brez dvoma predstavljajo ustrezno podlago in okvir za pridobivanje kompetenc, nujnih za uspešno delo v zelenem gospodarstvu in soočanje s prepletenimi globalnimi izzivi. Zaradi omenjenega smo vsebine s področja trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti vključili v poslovne šole.

Vsem zaposlenim smo omogočili motivacijska predavanja na temo komunikacije, motivacije, zaupanja. Izvajala so se usposabljanja za upravljanje in kakovost sugestij, pametnih tovarn, digitalizacije, krožnega gospodarstva, upravljanja ogljičnih odtisov, vitke proizvodnje, kakovosti, reklamacij, projektnega vodenja, varnega dela z nevarnimi kemikalijami, varstva okolja, varnosti in zdravja pri delu, tehničnih predpisov in varnosti strojev. Te teme prispevajo k varovanju zdravja zaposlenih, njihovemu razvoju, razvoju novih idej in proizvodov, varnemu delovnemu okolju, varovanju okolja in pogledu v prihodnost.

Na področju e-usposabljanja smo organizirali razvojno konferenco. Izvajala so se tudi e-usposabljanja s področja prevar v družbi in spoznavanja Oracle modulov. Zaposleni se lahko udeležijo e-usposabljanj, ko jim ustreza, manj je izgub delovnega časa, manj je tiskanja gradiv in ni potnih stroškov.

V družbi UNIOR d.d. v ospredje postavljamo pomen zaposlenih, njihovo načrtovanje in vseživljenjski razvoj. Zato sodelavcem omogočamo sofinanciranje izobraževanja ob delu. S pridobljenim novim znanjem in svojim delom lahko na dolgi rok pripomorejo h kakovosti delovnega procesa in k uspešnim poslovnim rezultatom. Zaposleni si na takšen način zagotovijo strokovni, delovni in osebni razvoj ter možnost napredovanja.

Štipendiranje je dolgoročno načrtovanje bodočih zaposlenih ter je odlična priložnost za karierni in osebni razvoj posameznika. V družbi UNIOR d.d. se s pomočjo štipendiranja s potencialnimi zaposlenimi povezujemo že v obdobju izobraževanja in si ustvarjamo bazen mladih talentov. Cilj podeljevanja naših štipendij je, da pridobimo in strokovno usposobimo kompetenten kader s potrebnih področij. Pomembno nam je, da gradimo in ohranjamo vezi z lokalnimi srednjimi šolami, ker se večina naših štipendistov izobražuje na teh šolah.

Leta 2022 smo skupaj izvedli 13.118 ur usposabljanja. Za usposabljanja smo v letu 2022 namenili 98.711 evrov, za študij ob delu 14.318 evrov in štipendije 94.181 evrov, kar skupaj znaša 207.210 evrov. Sešteti so zneski vseh stroškov, povezanih z internimi in eksternimi usposabljanji in brez stroškov odsotnosti zaposlenih z dela. V zadnjem obdobju je zaznati zvišanje števila ur in sredstev za usposabljanja, sofinanciranja izobraževanja ob delu ter kadrovske štipendije.

Usposabljanje in izobraževanje	2022	2021	2020	2019
Število ur usposabljanja (v urah)	13.118	10.315	8.875	26.826
Stroški za usposabljanje (v EUR)	98.711	63.317	53.626	194.624
Stroški kadrovske štipendije (v EUR)	94.181	88.405	114.117	107.991
Stroški za izobraževanje ob delu (v EUR)	14.318	2.856	6.854	7.559
	207.210	154.578	174.597	310.174

6.2.2 SKRB ZA ORGANIZACIJSKO KULTURO

V letu 2022 smo nadaljevali z izvajanjem letnih razgovorov, s katerimi zaposlene in vodje spodbujamo k medsebojnemu dialogu o počutju na delovnem mestu, doseženih in opredeljenih ciljih za naprej, potrebah po usposabljanjih, predlogih za izboljšave na delovnih mestih ipd. Odzivi so pozitivni, saj se vodje in zaposleni na ta način bolje spoznajo in tudi lažje sodelujejo v prihodnje. Letne razgovore opravljajo vodje z vsemi zaposlenimi do vključno petega tarifnega razreda, vendar jih nekateri vodje opravijo tudi z zaposlenimi, ki so razporejeni na nižja delovna mesta. V letu 2022 je bilo skupaj izvedenih preko 550 letnih razgovorov. Velik del aktivnosti smo usmerili tudi v izboljšanje inovativne miselnosti. Z namenom identifikacije potencialnih naslednikov, ki bi lahko v prihodnje zasedli ključna delovna mesta imamo, v okviru razvoja zaposlenih, opredeljeno politiko nasledstev za ključne kadre.

Pomemben del organizacijske kulture družbe je visoko spoštovanje človekovih pravic, spoštovanje razlik med zaposlenimi, prepoved diskriminacije, mobinga in drugih škodljivih vplivov. Družba ima sprejet Etični kodeks in pravilnike, ki podrobneje urejajo odgovornosti družbe do zaposlenih in tudi odgovornost zaposlenih do družbe. Za pritožbe v zvezi s kršitvami Etičnega kodeksa se lahko zaposleni osebno obrnejo na vodjo ali drugo nadrejeno osebo oziroma pritožbo izrazijo po elektronski pošti – etika@unior.com.

Od 1. 7. 2016 je v veljavi Pravilnik o preprečevanju in odkrivanju prevar, ki določa naloge in odgovornosti zaposlenih, povezanih s preprečevanjem, odkrivanjem in preiskovanjem prevar. Od takrat sta v veljavi tudi Pravilnik o poslovnih darilih in Politika etičnih standardov. Prijave v zvezi s korupcijo ali konfliktom interesa, podkupovanjem in drugimi spornimi ravnanji lahko zaposleni pošljejo na elektronski naslov za pritožbe prijava.povejmo@unior.com ali na anonimni telefon št. 080 10 90, s katerim upravlja zunanje neodvisno podjetje. Prijavljen sum prevare je dostopen samo pristojni strokovni osebi.

Vsebina Etičnega kodeksa družbe UNIOR d.d. je dostopna tudi zunanjim poslovnim partnerjem za prijavo morebitnih spornih ravnanj prevar ali goljufij pri poslovanju z družbo UNIOR d.d.

Za sprejem prijav domnevnega spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu so v vsakem obratu družbe s sklepom uprave določeni pooblaščenca za sprejem prijav. Skupaj je imenovanih 15 pooblaščenec. Zanje se vsakih nekaj let pripravi usposabljanje s področja mobinga.

6.2.3 DVIGUJEMO IZOBRAZBENO STRUKTURO

Gospodarski in tehnološki razvoj ter potrebe v delovnih procesih nas spodbujajo, da zaposlujeemo večji delež novih sodelavcev z višjo izobrazbo kot pred leti. V letu 2022 je znašal delež zaposlenih z najmanj višjo izobrazbo 19,9 odstotka vseh zaposlenih, od leta 2019 pa se je njihov delež povečal za 1,5 odstotni točki. Takšni zaposleni bodo dodatno prispevali k iskanju novih in trajnostnih rešitev, ki bodo zagotavljala našo nadaljnjo gospodarsko stabilnost.

Zaposleni po kvalifikacijski stopnji v družbi UNIOR d.d.

Kvalifikacijska stopnja		31. 12. 2022	31. 12. 2021	31. 12. 2020	31. 12. 2019	Indeks R22/R21
I	Nekvalificirani	256	263	275	311	97,3
II	Polkvalificirani	120	126	130	132	95,2
IV	Kvalificirani	515	524	540	595	98,3
V	Srednja SI	416	391	390	430	106,4
VI	Višja SI, spec.	120	113	112	113	106,2
VII/1	Visoka SI-dipl., 1. bol. st.	115	121	130	126	95,0
VII/2	Visoka SI-univ., 2. bol. st.	79	73	76	77	108,2
VIII/1	Magisterij znanosti	12	12	12	12	100,0
VIII/2	Doktorat znanosti	1	1	1	1	100,0
SKUPAJ		1.634	1.624	1.666	1.797	100,6

6.2.4 SKRBIMO ZA ZDRAVJE ZAPOSLENIH

Zavedamo se, da je vlaganje v varnost in zdravje naših zaposlenih investicija. Varnosti na delovnem mestu namenjamo posebno pozornost in jo nenehno izboljšujemo z vsakoletnim Programom varnosti in promocije zdravja pri delu.

V letu 2022 smo na področju preventive izvajali aktivnosti predvsem iz Programa promocije zdravja pri delu. Cilji aktivnosti so bile zmanjšanje števila nezgod pri delu, nadzor uporabe zaščite sluha, izboljšanje delovnih pogojev, zmanjšanje bolniške odsotnosti in skrb za zdrav življenjski slog z aktivnostmi.

BOLNIŠKA ODSOTNOST

Skupna bolniška odsotnost je bila v letu 2022 8,9 odstotka in je za 1,7 odstotne točke višja kot leta 2021, ko je bila 7,2-odstotna. V letu 2022 je bila bolniška odsotnost v breme delodajalca 3,4-odstotna, kar je za 0,1 odstotne točke manj kot v letu 2021, ko je bila 3,5-odstotna. Bolniška odsotnost, ki je refundirana, je za 1,8 odstotne točke večja kot v letu 2021 in je znašala 5,5 odstotka, v letu 2021 pa je bila 3,7-odstotna.

Bolniška odsotnost	2022	2021	2020	2019
Bolniška odsotnost (v odstotkih)	8,9	7,2	6,2	7,0

POŠKODBE PRI DELU

V letu 2022 smo imeli 45 poškodb pri delu, kar je 13,5 odstotka manj kot v letu 2021, izgubljenih pa je bilo 971 delovnih dni oziroma za 4 odstotke manj kot v letu 2021, kar v letu 2022 prestavlja 21,6 delovnih dni na poškodbo, v letu 2021 pa je bilo 22,5 delovnih dni na poškodbo.

Poškodbe pri delu	2022	2021	2020	2019
Število poškodb	45	52	37	77

Ukrepi na področju varnosti pri delu in varovanja zdravja so bili usmerjeni predvsem v preventivo:

- usposabljanje delavcev o varnem delu na delovnem mestu in obveznostih do varnega dela,
- revizija Izjave o varnosti z oceno tveganja,
- usposabljanje vodilnih in vodstvenih zaposlenih s področja VZD in VPP,
- pooblastila in odgovornosti na področju varstva in zdravja pri delu,
- objave na internih medijih glede poškodb,
- opravljanje preventivnih zdravniških pregledov zaposlenih,
- sistemski nadzor bolniške odsotnosti,
- pregledi delovne in varnostne opreme ter odprave pomanjkljivosti,
- sistematično obravnavanje nezgod in sprotne odprava pomanjkljivosti,
- nadzor varnega dela (uporaba osebne varovalne opreme, urejenost delovnih mest, urejenost naprav) in požarne varnosti,
- izvedba akcije na področju promocije zdravja,
- izvedena presoja po sistemu ISO 45001.

PORODNIŠKI DOPUST

Podatki o koriščenju porodniškega oziroma očetovskega dopusta odlikavajo starostno strukturo zaposlenih in strukturo po spolu. V letu 2022 smo z naslova porodniškega dopusta beležili 0,7-odstotno odsotnost, v letu 2021 pa 0,8-odstotno odsotnost, v letu 2022 iz naslova očetovskega dopusta 0,2 odstotka, v letu 2021 0,2 odstotka.

6.2.5 TRAJNOSTNI DIALOG

Družba UNIOR d.d. se osredotoča na krepitev trajnostnega dialoga v podjetju, ki so ga tudi v letu 2022 zaznamovale aktivnosti, vezane na spodbujanje pozitivnega komuniciranja in trajnostnega ozaveščanja. Komunikacijsko smo v čim večji meri podpirali tekoče poslovanje podjetja in skrb za zdravje zaposlenih. Krepili smo medsektorsko komuniciranje, in sicer z različnimi orodji: z internim časopisom, tedenskimi novicami, z rednimi obvestili na oglasnih deskah, na intranetu ipd. Spodbujali smo oddelčne sestanke in tokove medosebne komunikacije po celotni družbi, od vodstva do vseh sodelavcev.

Poseben komunikacijski izziv je podjetju predstavljal izredni dogodek izpust emisij, ki nas je spodbudil k še bolj dejavnemu obvladovanju tveganj, krepitevi odpornosti ter proaktivnega komuniciranja tudi v najzahtevnejših situacijah. Način in poti komuniciranja v kriznih situacijah smo vključili v našo organizacijsko dokumentacijo in predvideli usposabljanje ključnih odgovornih oseb, ki sodelujejo v procesu korporativnega komuniciranja. S spodbujanjem trajnostnega dialoga in aktivnostmi smo v letu 2022 ozaveščali in krepili vrednoto zdravja sodelavcev, vrednoto inovativnosti in skrbnosti.

Z dvema akcijama meseca marca in oktobra ter z Razvojno konferenco in izvedbo hekatona smo krepili vrednoto ustvarjalnosti in inovativnosti. Poudarili smo prednosti vitkega podjetja.

6.3 PARTNERSKI ODNOS S KUPCI IN DOBAVITELJI

S kupci razvijamo in krepimo trajna partnerstva, katerih temelj so vzajemni in enakopravni odnosi. Zavedamo se, da le v razvojnem sodelovanju ustvarjamo trajno vrednost. Naši kupci stremijo k zmanjševanju ogljičnega odtisa lastne dejavnosti in svojih dobaviteljev. Pomemben del svoje konkurenčnosti na globalnem trgu so tako naša prizadevanja za nizkoogljično poslovanje, saj tako razvijamo nove modele in rešitve, ki zmanjšujejo vpliv na okolje in omogočajo "zeleno poslovanje". Na ta način kupcem dolgoročno zagotavljamo delovanje v skladu z zahtevami standardov ISO 14001 in 50001 in direktivami, kot je na primer »Direktiva o izrabljenih vozilih« ter uredbami, kot recimo »REACH« (Uredba o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij). Med tržnimi zahtevami se vse bolj uveljavlja zelena energija.

Trg se deli na manjše tržne segmente, zato vedno bolj narašča pomen tržne naravnosti k vsakemu posameznemu kupcu. Na vseh programih družbe UNIOR d.d. upravljamo kontinuiran dialog preko vseh razpoložljivih kanalov komuniciranja (telefonski klici, elektronska sporočila, spletna stran, sejmi, portali, obiski pri kupcih, družbena omrežja, strokovni mediji). Vsak kupec je individuum, zato je način komuniciranja prilagojen tipu kupca.

Za kupce želimo kar najbolje poskrbeti, zato jim nudimo podporo oziroma pomoč pri nakupovalnem ciklu, vse potrebne informacije in razpoložljivo znanje. Poznavanje potreb in izkušenj kupcev nam omogoča izboljševanje funkcionalnosti naših izdelkov in kakovosti ponujenih storitev. Kupca vidimo kot so-generatorja idej, zato ga vključujemo v proces razvoja in ustvarjanja dodane vrednosti izdelkov in storitev.

Uvajamo CRM (upravljanje odnosov s strankami) sistem, ki omogoča, da zaposleni v različnih procesih znotraj našega podjetja poznajo dejavnike, ki kupce motivirajo, da ostajajo zvesti blagovni znamki UNIOR.

6.3.1 OZNAČEVANJE IZDELKOV IN VARNOST KUPCEV

V programu Odkovki izdelke označujemo skladno s standardi in posebnimi zahtevami kupcev, ki jih uskladimo že v fazi razvoja posameznega izdelka. Posledično je za vsak tak odkovek zagotovljena sledljivost skozi proizvodne procese, vse od vhodnega materiala pa do odpreme. Na izdelke odkujemo oznako šarže dobavljenega jekla, v določenih primerih (specifične zahteve kupca) pa na vsak izdelek celo graviramo DMC (koda matrice podatkov).

Tudi označevanje zabojev in pakirnih enot je skladno s posebnimi zahtevami kupcev. Kupci večinoma zahtevajo VDA-nalepko, ki mora ustrezati zahtevam standarda VDA 4902. Prav tako, za lažji prenos podatkov med dobaviteljem in kupcem, dodamo ASN-kodo, ki vsebuje določene podatke o izdelku in paketu.

Pri snovanju ročnih orodij imamo v ospredju varnost uporabnika. Zato so UNIOR-jevi izdelki konstruirani na način, da zagotavljajo manj fizičnega napora pri opravljanju dela in se popolnoma prilagajajo predmetu dela.

Oznake na orodjih so najzanesljivejši vir prenosa informacij do kupca, zato iz leta v leto dajemo več informacij na izdelke in embalažo. Za varnostna opozorila se uporabljajo mednarodno uveljavljeni piktogrami s tega področja. Orodja, ki lahko za kupce pomenijo tveganje pri uporabi, imajo oznake o pravilni uporabi orodja, uporabi zaščitne opreme pri rokovanju z orodjem in maksimalni sili/moči, ki jo lahko dosežejo.

Pomembna orodja so že označena z letnico in tednom izdelave, kar kupcu sporoča starost orodja, nam pa učinkovitejše analize izvirnega vzroka v primeru reklamacije.

Izdelki vsebujejo identifikacijsko številko, ki omogoča sledljivost od vhodne surovine preko celotnega proizvodnega procesa do končnega izdelka. Kupcu nudimo doživljenjsko garancijo za napake v materialu. Orodja za delo pod visoko napetostjo so ustrezno izolirana in preizkušena po predpisih VDE ter varna v skladu z mednarodno priznanim evropskim standardom EN 60900:2004. Standardi so žigosani na samem orodju. Pnevmatika orodja, električno kolesarsko stojalo in druga orodja imajo na orodju oznako CE.

V programu Strojegradnja stremimo k zagotavljanju najboljših rešitev na ključ za optimizacijo zahtev naših kupcev, ki zajema tudi zagotavljanje varnosti upravljavcev pri izvajanju del. Za varnost je dodatno poskrbljeno s predpisi in zahtevami kupca ter standardi in smernicami za gradnjo strojev iz držav, kamor dobavljamo. Posebna pozornost je posvečena dostopom do gibajočih se delov, za katere je treba izvesti varnostni koncept stroja, ki ga kupec odobri. Za vsak stroj izdamo oznako CE, s katero jamčimo, da stroj izpolnjuje vse varnostne zahteve.

Naši izdelki imajo primarno varnostne označbe, ki so narejene po specifikacijah naših kupcev in so namenjene zagotavljanju varnosti upravljavcev strojev.

6.3.2 REKLAMACIJE

Najvišje zadovoljstvo naših kupcev je naša prioriteta, zato na vseh programih skrbno upravljamo reklamacije.

V programu Odkovki reklamacije rešujemo v skladu z visokimi pričakovanji zahtevnih kupcev avtomobilske industrije in zahtevami standarda IATF16949:2016. Kupci na portalih za reševanje reklamacij po večini uporabljajo metodo 8D z dodatnimi razširjenimi analizami k vsaki točki poročila. V obdobju zadnjih štirih let je trend reklamacij v upadu, kar je med drugim posledica vlaganja v tehnološko opremo, avtomatizacijo kovaških linij, boljše pogoje dela končne kontrole in posodobitev orodjarne.

V programu Ročno orodje reklamacije rešujemo sistematično s servisno službo za podporo kupcev. Interni komunikacijski kanal je spletna aplikacija »reklamacije«, ki zagotavlja enovito bazo podatkov in omogoča hitro posredovanje med prodajnimi in kakovostnimi aktivnostmi. Število reklamacij tako ostaja na zelo nizki ravni.

V programu Strojegradnja reklamacije rešujemo v odvisnosti od vzroka napake in glede na garancijsko stanje strojev. Servisna služba ugotovi upravičenost reklamacije in določi, ali bo reklamacijo rešil centralni servis v UNIOR d.d. programu Strojegradnja, Zreče, ali pa bo reklamacijo prevzel lokalni servisni partner v bližini kupca. Za vsak projekt je vnaprej določen servisni odzivni čas in obseg reklamacij. Odziv servisa je maksimalno 24 ur od časa prijave reklamacije.

6.3.3 UPRAVLJANJE DOBAVITELJSKE VERIGE

UNIOR d.d. zahteve svojih uvedenih sistemov vodenja prenaša tudi na svoje dobavitelje. Gre na primer za standarde IATF, ISO, VDA. Približno 70 odstotkov svojega nabavnega volumna družba UNIOR d.d. kupuje od lokalnih oziroma slovenskih dobaviteljev.

6.4 UPRAVLJAMO VPLIVE NA OKOLJE

Naša temeljna načela so odgovornost do varovanja okolja, preprečevanje negativnih vplivov na okolje, skladnost z zahtevami zakonodaje in nenehno izboljševanje na področju varstva okolja. Vzpostavili in integrirali smo sisteme vodenja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnosti in zdravja pri delu ter upravljanja energije.

6.4.1 SISTEMI VODENJA

Družba UNIOR d.d. ima uvedene in certificirane sisteme vodenja, skladne z mednarodnimi standardi, in sicer za kakovost (ISO 9001 - sistemi vodenja kakovosti-splošno, IATF 16949 - sistemi vodenja kakovosti v avtomobilski industriji-serijska proizvodnja, VDA 6.4 - sistemi vodenja kakovosti v avtomobilski industriji-proizvodna sredstva), ravnanje z okoljem (ISO 14001), varnost in zdravje pri delu po zahtevah ISO 45001, ter sistema upravljanja z energijo (ISO 50001). Pridobili smo tudi certifikat varne izmenjave podatkov TISAX. Poslovanje v skladu z mednarodnimi standardi sistemov vodenja je ena izmed naših zavez, zato nenehno sledimo novostim, te uvajamo ter jih periodično preverjamo in recertificiramo (v letu 2022 smo v družbi recertificirali ISO 14001 in razširili obseg certificiranih sistemov vodenja na lokacijo Proizvodnja Aluminij v Vitanju), po potrebi pa pridobivamo tudi nove certifikate. Poslovanje v skladu z mednarodnimi standardi je temelj za dolgoročno trajnostno poslovanje družbe.

ODGOVORNOSTI IN POOBLASTILA V ZVEZI S SISTEMI VODENJA

Predstavniki vodstva za sisteme vodenja kakovosti, ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu na ravni družbe UNIOR d.d. je direktor Sektorja za splošne zadeve, za sistem upravljanja z energijo pa direktor sektorja Energetika. Njuna pooblastila in odgovornosti med drugim vključujejo, da:

- vodi, nadzira in koordinira integracijo sistemov vodenja med programi in skupnimi službami ter spodbuja k dvigovanju zavesti o zahtevah sistemov poslovanja;
- komunicira z odgovornimi o zadevah, ki se nanašajo na sisteme vodenja;
- poroča upravi družbe, po potrebi vodstvu programov in skupnih služb, o delovanju sistemov vodenja ter o potrebah za izboljšanje.

Sisteme vodenja izvajamo na šestih UNIOR-jevih lokacijah v Sloveniji: Zgornja cona Zreče, Spodnja cona Zreče, Obrat Obdelava odkovkov Konjice, Obrat Vitanje, Obrat Lenart in Obrat Stari Trg.

6.4.2 VARSTVO OKOLJA

Celostni sistem ravnanja z okoljem v družbi UNIOR d.d. vključuje:

- racionalizacijo porabe virov;
- spremljanje emisij v okolje;
- preprečevanje onesnaževanja okolja;
- zamenjavo snovi, ki škodljivo vplivajo na zdravje ljudi in okolje;
- zagotavljanje skladnosti z zakonodajo na vseh ravneh;
- skrb za stalno izboljševanje sistema in vplivov na okolje;
- kontinuirano osveščanje in izobraževanje zaposlenih o pomembnosti varovanja okolja;
- seznanjanje zaposlenih, partnerskih podjetij, dobaviteljev in drugih deležnikov z našo okoljsko politiko ter spodbujanje kupcev k uvajanju podobnih načel.

PREPOZNANI IZZIVI IN PRILOŽNOSTI ZELENEGA PREHODA

Skupina UNIOR skrbno spremlja izzive in priložnosti zelenega prehoda. Glavne poudarke za naših pet glavnih dejavnosti ter eno ostalo dejavnost navajamo v tabeli.

Dejavnost	Izzivi zelenega prehoda	Priložnosti zelenega prehoda	Pripravljenost leta 2022
Dejavnost proizvodnje in prodaje odkovkov (sestavljajo): UNIOR d.d., program Odkovki, Slovenija UNIOR Vinkovci d.o.o., Hrvaška Ningbo UNIOR Forging Company Ltd., Kitajska UNIOR IN d.o.o., Slovenija	Usmeritev EU je v nizkoogljično družbo in s tem ugašanje vozil s klasičnim, fosilno gnanim motorjem. Glede na dejstvo, da je okoli 40 odstotkov naših proizvodov vezanih na motor z notranjim izgorevanjem, ta politika usmerja naš razvoj. Izzivi so zmerno in časovno obvladljivi, saj zajema celotno avtomobilsko branžo, ta pa je s svojo velikostjo relativno počasna in nefleksibilna. Tudi tržišče potrebuje svoj čas, da se prilagodi novim trendom. Program Odkovki v Sloveniji s proizvodnjo v hrvaških Vinkovcih in v Ningbo na Kitajskem je aktivno vpet v zelen prehod na področju razvoja avtomobilske industrije in pričakovanj naših kupcev, tako iz vrst OEM, kot TIER 1, 2 sistemskih dobaviteljev.	V naših procesih kovanja in mehanske obdelave je osnovna surovina jeklo, v bodoče bo tudi aluminij. Obe kovini se reciklirata. V obdobju do leta 2035 bo proizvodnja odkovkov potekala v ustaljenih okvirih z intenzivnejšim obsegom razvoja produktov, ki niso vezani na motor z notranjim izgorevanjem. Fokusirani bomo na odkovke iz skupine krmilnih mehanizmov, ki količinsko že danes predstavljajo največji del svojih proizvodnje.	Prehod na ogljično nevtralnost se je pričel že pred nekaj leti in nedvomno smo že aktivni del tega procesa. Proizvodnja se hitro in sproti prilagaja novim zahtevam v obliki modifikacije opreme, tehnologije in potrebnega znanja. Tehnologija izdelave odkovkov je dokaj univerzalna in se razlikuje le v posameznih proizvodnih korakih, kar pa je vsakokrat predmet razvoja orodij in ustreznega proizvodnega tehnološkega postopka. Vse to obvladujemo z uporabo ustrezne programske opreme, akumuliranim znanjem ter orodjarno, ki je dolgoročno primerna tudi za korenito spremembo asortimana. Praktično vsi naši strateški dobavitelji so iz EU, za katere veljajo enaki standardi in zakonodaja kot za nas.

Dejavnost	Izzivi zelenega prehoda	Priložnosti zelenega prehoda	Pripravljenost leta 2022
Dejavnost Strojegradnje (sestavljajo): UNIOR d.d., program Strojegradnja, Slovenija UNIOR Deutschland GmbH, Nemčija UNIOR - North America Inc., ZDA	Proizvajamo produkte - stroje oz. tehnologije, ki so del zelenega prehoda in so ključni pri izdelavi električnih avtomobilov. Izziv dobave jekla, aluminija in energije je majhno, saj imamo zelo razpršene dobavitelje, tako da je odvisnost od posameznega dobavitelja nizka.	Skladno z razvojem tehnologije upoštevamo spremembe materialov (npr. MineralGus - material, sestavljen iz naravnih mineralov (kalcijev karbonat in triidradi aluminija), povezanih z nizkim odstotkom poliestrske smole ali s cementom).	Naš proizvodni program je že usmerjen v nizkoogljične tehnologije.

Dejavnost	Izzivi zelenega prehoda	Priložnosti zelenega prehoda	Pripravljenost leta 2022
Dejavnost Ročnega orodja (sestavljajo): UNIOR d.d., program Ročno orodje, Slovenija UNIOR Produktions- und Handels G.m.b.H., Avstrija UNIOR Makedonija, d.o.o., Severna Makedonija UNIOR Italia S.R.L., Italija UNIOR Espana, S.L., Španija UNIOR Professional Tools Ltd., Rusija UNIOR Bulgaria, Ltd., Bolgarija	Program je specializiran za izdelavo kakovostnih ročnih orodij za popravilo in vzdrževanje strojev, e-avtomobilov, e-koles, e-motorjev in drugih mehanskih naprav. Z vidika tehnoloških izzivov prepoznavamo prehod iz uporabe šestvalentnega kroma na trivalentni krom v procesu galvanizacije. Trivalentni krom je varnejša alternativa šestvalentnemu kromu, saj ima manjše tveganje za zdravje ljudi in okolja. Za doseg tega cilja je potrebna rekonstrukcija obstoječe galvanske linije. Obstaja tudi možnost, da se proces galvanizacije, površinske zaščite na izdelkih s trivalentnim kromom izvaja pri zunanjem kooperantu. Sedanja knjigovodska vrednost galvane znaša 9.700 evrov, katera vrednost bi bila zmanjšana v primeru opustitve procesa galvanizacije. Sprememba površinske zaščite ne predstavlja večjega izziva, saj že danes za več kot 35 odstotkov ročnega orodja uporabljamo druge, okolju in zdravju bolj prijazne površinske zaščite, ki nam omogočajo izpolnjevanje napovedanih zakonskih zahtev in s tem možnost prodora v tržne niše, ki zahtevajo uporabo bolj trajnostnih rešitev.	Program ročno orodje se usmerja k zelenemu prehodu tudi z vidika uporabe osnovnih in pomožnih materialov. Osnovni material za izdelavo ročnega orodja je krom- vanadijevo jeklo, ki se lahko v celoti reciklira in ga je mogoče vrniti v proizvodni proces. Ročna orodja imajo dolgo dolgo življenjsko dobo in se po uporabi lahko reciklirajo. V prihodnosti se bo razvoj pomožnih materialov usmerjal v uporabo kompozitnih materialov brez ftalatov ter v uporabo biorazgradljivih vezic za pritrditev izdelkov na reciklirano embalažo. Ti materiali se trenutno testirajo glede vzdržljivosti in odpornosti na UV sevanje.	Za vzdrževanje namenskih strojev za proizvodnjo električnih avtomobilov in infrastrukture za njihovo delovanje smo že razvili in proizvajamo številna orodja, ki so namenjena tem specifičnim opravilom. Razvijamo in proizvajamo ročna orodja za vzdrževanje elektrarn na obnovljive vire energije in elektrodistribucijskega omrežja.

Dejavnost	Izzivi zelenega prehoda	Priložnosti zelenega prehoda	Pripravljenost leta 2022
Dejavnost Turizem (sestavlja): UNITUR d.o.o., Slovenija	Skrbno spremljamo fizične podnebne izzive na našo dejavnost. Vpliva podnebnih razmer na turistično ponudbo Rogla zaenkrat ni mogoče posploševati oziroma posamezne zime z višjimi temperaturami in manj snežnimi padavinami niso stalnica. Pojavljajo se vsakih nekaj let. Zadnje tri zime npr. so bile vremensko ugodne in bogate z naravnimi snežnimi padavinami.	Pod krovno znamko Slovenia Green je v slovenskem turizmu vzpostavljena tako imenovana Zelena shema slovenskega turizma, katere član je tudi podjetje UNITUR d.o.o., ki spodbuja trajnostno delovanje, združuje trajnostna prizadevanja in promovira zelene zgodbe slovenskega turizma. Na Rogli je ugodna mikroklima, katere podnebne razmere so značilne za nadmorsko višino 1.800 metrov - v poletnih mesecih je povprečno 10 °C nižja temperatura kot v dolini in mestih. Izkoriščamo alternativne vire energije (sončna energija s fotovoltaičnimi paneli na JV pročelju Hotela Atrij v Termah Zreče, ogrevanje na lesno biomaso v večjem delu Uniturjevih namestitvenih objektov na Rogli). Na podlagi smernic za vzpostavitev odgovornega turizma se v Uniturju usmerjamo v zagotavljanje večjega deleža lokalno pridelanih živil in prehranskih izdelkov, s čemer se krajšajo nabavne verige in s tem zmanjšuje ogljični odtis.	Trajnostna naravnost lokalnega okolja, v katerem delujemo, se izkazuje skozi znak Slovenia Green Destination Gold, s katerim se ponaša Destinacija Rogla – Pohorje, zato sta pridobljena okoljska znaka EU Marjetica za Hotel Natura **** na Rogli in Hotel Atrij **** Superior v Termah Zreče, pomemben prispevek k lokalni, regionalni in nacionalni zeleni politiki. Oba Uniturjeva okoljsko vzdržna in trajnostno usmerjena hotela sta pridobila tudi znak Slovenia Green Accommodation, ki je edini tovrstni znak kakovosti za turistične namestitvene objekte. Krepimo trženjske aktivnosti za ohranjanje in rast števila slovenskih gostov (70 odstotkov delež slovenskih gostov v letu 2022). Krepimo trženjske aktivnosti na območjih do 500 km oddaljenosti od Uniturjevih centrov.

Dejavnost	Izzivi zelenega prehoda	Priložnosti zelenega prehoda	Pripravljenost leta 2022
Dejavnost proizvodnje orodij za stroje (sestavlja): UNIOR COMPONENTS d.o.o., Srbija	Usmeritev EU je v nizkoogljično družbo in s tem ugašanje vozil s klasičnim, fosilno gnanim motorjem, spremembe se obetajo tudi v letalski industriji. Dolgoročna analiza trendov kaže, da obstaja zmerno tveganje v zmanjšanju tržišča avtomobilske in letalske industrije ob zmanjšanju uporabe orodij za posnemanje v teh dejavnostih. Izzivi so zmerno in časovno obvladljivi, saj zajema celotno avtomobilsko in letalsko branžo, ti pa sta s svojo velikostjo relativno počasni in nefleksibilni.	V naših proizvodnih procesih se bomo osredotočali v diverzifikacijo proizvodnih programov in nove rešitve, ki bodo uporabljali tehnologije, s katerimi bomo tudi v bodoče oskrbovali svoje kupce, ki želijo svoje proizvodne dejavnosti prilagoditi zelenemu prehodu.	Prehod na ogljično nevtrálnost se je pričel že pred nekaj leti in nedvomno smo že aktivni del tega procesa, tudi z vlaganjem v obnovljive vire energije, s katerimi smo v letu 2022 pokrili že 16 odstotkov svoje lastne porabe, v letu 2023 pa pričakujemo samooskrbo v višini 30-40 odstotkov lastne porabe. Proizvodne linije so modernizirane in se v največji možni meri sproti prilagajajo novim zahtevam kupcev z novo tehnologijo in zato potrebnim strokovnim znanjem. Osredotočenost ostaja na diverzifikaciji proizvodnega programa.

Dejavnost	Izzivi zelenega prehoda	Priložnosti zelenega prehoda	Pripravljenost leta 2022
Ostale dejavnosti (sestavljajo): SPITT d.o.o., Slovenija UNIOR d.d., sektorji Skupnih služb in sektor Vzdrževanje, Slovenija	Znotraj ostalih dejavnosti je pomembna dejavnost daljinskega ogrevanja z rabo obnovljivih virov energije (biomasa), ki je eden izmed ključnih stebrov zelenega prehoda in se izvaja s strani odvisne družbe SPITT d.o.o. Znotraj sektorjev Skupnih služb deluje sektor Energetika, ki skrbi za oskrbo z energenti ter optimizacijo energetskih rešitev obvladujoče družbe in dejavnosti turizma. Ostali sektorji izvajajo storitvene dejavnosti in nudijo podporo ostalim dejavnostim pri zelenem prehodu.	Pri odvisni družbi SPITT d.o.o. se je prepoznal ugoden vpliv v času energetske krize, ko so se pokazale negativne plati energetske odvisnosti. Lesna biomasa predstavlja obnovljiv vir, ki se lahko pridobi tudi lokalno zato je tveganje iz tega vidika minimalno. V sektorju Energetika se izvajajo aktivnosti iskanja učinkovitih energetskih rešitev, v smeri razogljčenja družbe in obvladovanja porabe energentov.	Prepoznavamo pomembnost obnovljivih virov energije, za katere si bomo prizadevali povečevati delež, z aktivnim vlaganjem v povečevanje kapacitet, kot z učinkovito rabo energentov. V letu 2022 so bile izvedene investicije v razširitev zmogljivosti daljinskega ogrevanja na lesno biomaso in z izrabo odpadne toplote za ogrevanje objektov, kot tudi meritve ogljičnega odtisa.

6.4.3 OKOLJSKI VIDIKI

S skrbno analizo okolja smo prepoznali ključne okoljske vidike svoje dejavnosti. Ti so: odpadna voda, odpadki, izpusti v zrak, onesnaževanje tal, kemikalije in hrup. Na podlagi prepoznanih okoljskih vidikov, zakonskih in drugih zahtev izvajamo ustrezne monitoringe, proaktivno komuniciramo okoljske informacije z zaposlenimi in zainteresiranimi deležniki, zlasti sosedmi, ter si postavljamo programe in cilje za prihodnja leta.

Na lokaciji Kovaška cesta 10 v Zrečah smo v skladu z Uredbo o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, zavezani direktivi IED (Direktiva o industrijskih emisijah) in imamo od leta 2009 integralno okoljevarstveno dovoljenje.

RABA VODE

V podjetju spremljamo porabo pitne in tehnološke vode ter ustrezno ukrepamo (odprava puščanj, uvajanje rešitev za zmanjševanje porabe). Za svoje delovanje na vseh šestih lokacijah v Sloveniji uporabljamo-pitno vodo iz javnega vodovodnega omrežju; na lokaciji UNIOR Zgornja cona in Obratu Vitanje Kovačnica pa imamo tudi lastno zajetje vode.

Raba vode (m³/leto)

	raba vode (m ³ /leto)			
	2022	2021	2020	2019
Pitna voda	64.035	71.818	54.782	59.734
Lastno zajetje	469.787	477.614	494.832	475.212

V letu 2022 smo znižali porabo pitne vode za 11 odstotkov kljub temu, da smo imeli od leta 2021 okvaro na vodovodnem omrežju na zgornji coni v Zrečah. Okvaro smo v letu 2022 odpravili. Tudi poraba vode iz lastnega zajetja se je znižala za 2 odstotka.

ODPADNE VODE

Tehnološke in hladilne odpadne vode nastajajo na lokaciji Zgornja cona Zreče in se odvajajo v vodotok reke Dravinje, komunalne odpadne vode pa prek kanalizacije na Komunalno čistilno napravo Zreče in nato v vodotok. Na ostalih lokacijah družbe UNIOR d.d. nastajajo predvsem komunalne in meteorne odpadne vode.

Količina odpadne vode (m³/leto)

	2022	2021	2020	2019
Odpadne komunalne vode	64.035	71.818	54.782	59.734
Odpadne tehnološke vode	5.604	6.501	6.700	6.670
Odpadne hladilne vode	323.848	330.699	348.100	304.030

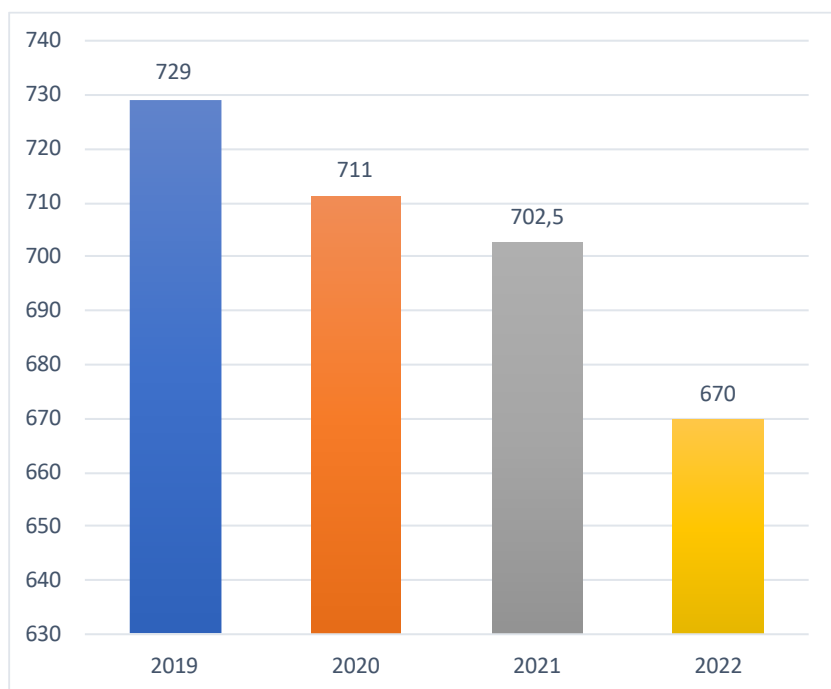
V letu 2022 smo znižali porabo odpadne komunalne vode za 11 odstotkov, odpadne tehnološke vode za 13 odstotkov in odpadne hladilne vode za 2 odstotka.

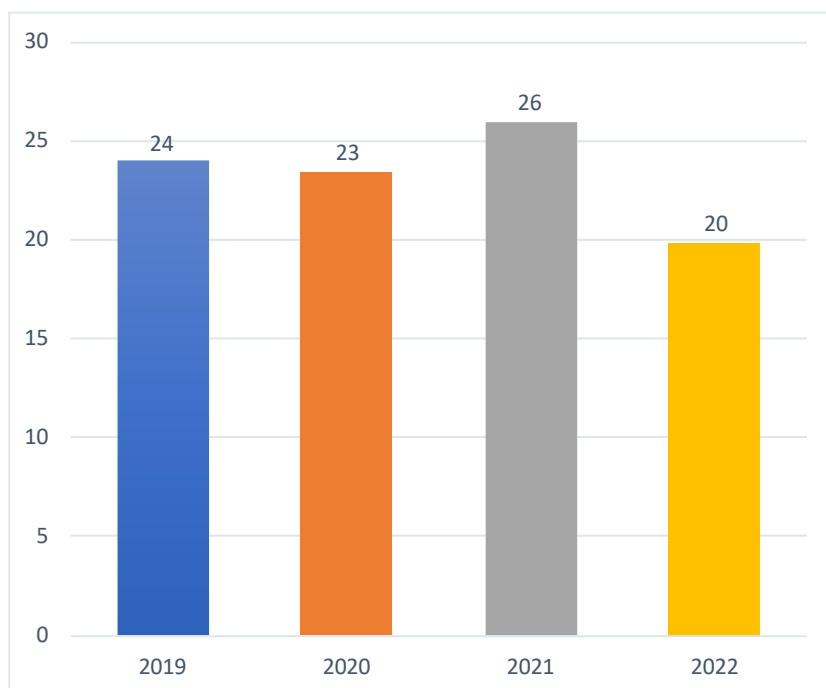
ODPADKI

V skladu z modelom krožnega gospodarstva upravljamo z odpadki, saj jih obravnavamo kot surovine. Postopoma vse bolj uveljavljamo hierarhijo ravnanja z odpadki: zmanjševanje in ločevanje na izvoru, ponovna uporaba, reciklaža, kompostiranje, termična izraba in šele nato odlaganje.

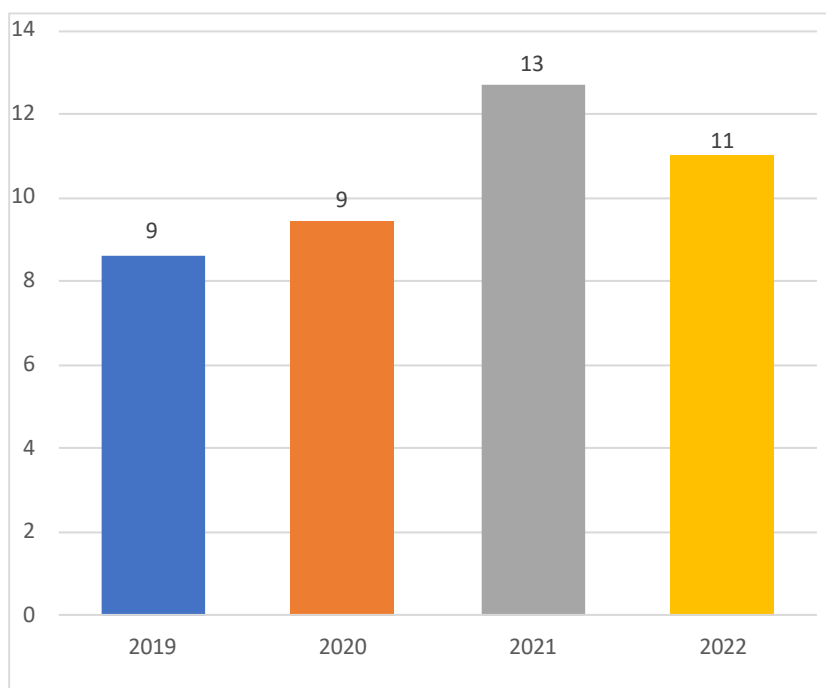
Skupna količina odpadkov se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 znižala za 5 odstotkov. V skupni količini odpadkov najvišji delež prinesejo sekundarni odpadki, to so odpadne kovine, ki nastanejo pri kovanju in pri drugih postopkih obdelave kovin.

Količina nastalih odpadkov na tono proizvedenih izdelkov (kg/t)

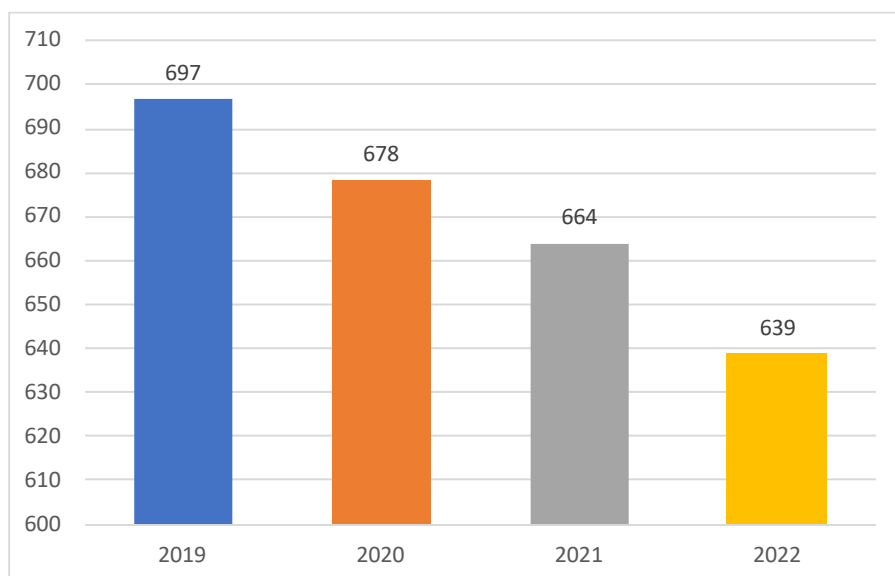
Količine nenevarnih odpadkov na tono proizvedenih izdelkov (kg/t)

Količina nenevarnih odpadkov na tono proizvedenih izdelkov, se je v letu 2022 znižala za 23 odstotkov glede na leto 2021. V skupino nenevarnih odpadkov nismo zajeli odpadnih kovinskih odpadkov oz. t.i. sekundarnih odpadkov, ki so prikazani v diagramu v nadaljevanju.

Količine nevarnih odpadkov na tono proizvedenih izdelkov (kg/t)

Skupna količina nevarnih odpadkov se je v letu 2022 znižala za 15 odstotkov glede na leto 2021.

Količine sekundarnih odpadkov na tono proizvedenih izdelkov (kg/t)

Količina sekundarnih odpadkov se je v letu 2022 znižala za 4 odstotke glede na leto 2021. Med sekundarne odpadke uvrščamo odpadne kovinske odpadke, ki jih prodamo zbiralcem ali predelovalcem odpadkov, ki jih predelajo oziroma reciklirajo in se tako ponovno uporabijo. Leta 2022 smo reciklirali več kot 97 odstotkov vseh odpadkov, kar je primerljivo s predhodnimi leti. Največji delež odpadkov, ki se reciklirajo, so kovinski odrezki, ostružki ter ostali kovinski odpadki, ki nastanejo pri postopkih kovanja in obdelave kovin.

Količine nastalih odpadkov glede na način ravnanja (t)

	2022	2021	2020	2019
Reciklaža	21.031	20.966	18.411	22.784
Kompostiranje, biološka obdelava	87	52	41	40
Sežig	174	135	105	130
Odlaganje	51	58	41	61
Drugo	185	242	141	123
Skupaj	21.528	21.454	18.740	23.138

IZPUSTI V ZRAK

Leta 2022 smo izvedli 15 zakonsko predpisanih meritev emisij snovi v zrak na lokacijah: Obdelovalnica Zreče, Kovačnica Zreče in Kovačnica Vitanje. Pri vseh meritvah in na vseh lokacijah je bilo ugotovljeno, da emisijske koncentracije predpisanih parametrov ne presegajo dopustnih vrednosti emisij snovi v zrak.

26. 10. 2022 se je zgodil izredni dogodek - izpust kromove pare v okolje in sicer na izpustu, ki odvaja kromove pare iz galvanske linije. Do uhajanja je prišlo potem, ko smo konec julija na izpustu zamenjali ventilator in lovilec kapljic z namenom boljšega odsesavanja in učinkovitejšega čiščenja kromovih par. Zaradi prevelikega pretoka zraka skozi lovilec kapljic, se le-te verjetno niso uspele kondenzirati in so uhajale v okolje. Takoj smo ustavili proizvodnjo in s tem nevarnost. O izrednem dogodku smo obvestili inšpektorja za okolje in ukrepali v skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem. Izvedli smo tudi meritve tal, ki so pokazale, da škodljivega vpliva za ljudi in okolje ni bilo. To so potrdile tudi meritve neodvisnih institucij. Izvedli smo vrsto ukrepov z namenom preprečitve ponovitve podobnega izrednega dogodka.

HRUP

Zavedamo se, da se z nekaterimi dejavnostmi, predvsem s kovanjem, uvrščamo med »hrupne« dejavnosti, zato smo v zadnjih letih aktivneje pristopili k zniževanju hrupa v okolju. Naročili smo izdelavo projektov za zniževanje hrupa v okolju in v zadnjih letih pri vseh investicijah vključimo tudi vidik hrupa.

KEMIKALIJE

Z namenom preprečevanja okoljskih dogodkov izvajamo redna usposabljanja s področja požarne varnosti in varnega dela s kemikalijami. Periodično na vseh lokacijah izvajamo vaje za primer izrednih razmer (požar, razlitje kemikalij).

Glede na to, da je uporaba kromovega trioksida, ki ga uporabljamo za kromiranje izdelkov, zaenkrat dovoljena le do 21. 9. 2024 se program Ročno orodje aktivno pripravlja in išče možnosti za prehod na kromiranje s trivalentnim kromom oz. na alternative, ki bi lahko nadomestile kromiranje s šestvalentnim kromom.

OKOLJSKE PRITOŽBE

V letu 2022 nismo prejeli pritožb sosedov, pač pa smo se zaradi izrednega dogodka pogosteje komunicirali z Občino Zreče, Osnovno šolo ter z institucijami, ki so izvajale poročila o izrednem dogodku kot so NIJZ, ARSO ter IJS. Na pobudo občinskega sveta je bila sklicana izredna seja občinskega sveta.

OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Proizvodne lokacije družbe UNIOR d.d. niso locirane na območju, ki je zaščiteno z Naturo 2000. S svojo dejavnostjo ne ogrožamo živalskih ali rastlinskih vrst.

6.4.4 CELOSTNO UPRAVLJANJE Z ENERGIJO ZA NIZKOOGLJIČNO DRUŽBO

UNIOR d.d. se v luči podnebnih izzivov in energetske učinkovitosti pri upravljanju rabe energije zavzema za:

- uporabo in vzdrževanje tehnoloških naprav, s katerimi zagotavlja tekoče izvajanje storitev in procesov na energetske čim bolj učinkovit način;
- ozaveščanje zaposlenih, poslovnih partnerjev in strank o pomenu učinkovite rabe energije;
- spremljanje in izpolnjevanje zakonodajnih in drugih zavez na področju energetske učinkovitosti in rabe energije;
- nakup energentov, storitev in opreme ter gradnjo in obnovo infrastrukture ob upoštevanju ekonomike in zadnjega stanja tehnike;
- smotrno postavljanje in ciljno preverjanje doseganja okvirnih in izvedbenih energetskih ciljev ter kazalnikov energetske učinkovitosti;
- zagotavljanje informacij in potrebnih virov za doseganje zastavljenih energetskih ciljev;
- izvajanje aktivnosti v smeri vzpostavljanja nizkoogljične družbe.

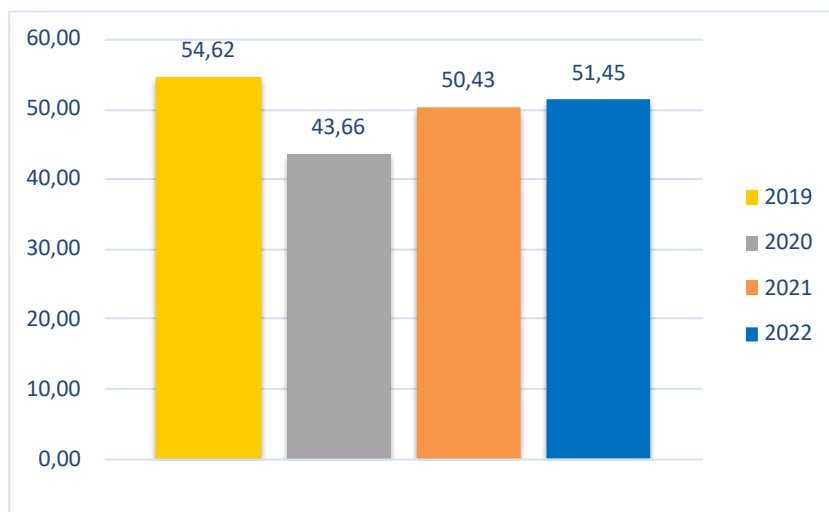
Novembra 2021 je družba UNIOR d.d. prvič opravila presojo po ISO 50001:2018, s strani certifikacijske hiše SIQ (Slovenski institut za kakovost in meroslovje). Zopet smo potrdili dobro delo na področju učinkovite rabe energije, predvsem delo širše energetske skupine, ki je sestavljena iz članov vseh programov in večjih oddelkov, za boljši nadzor nad rabo energije. V letu 2022 smo izvedli interni energetski pregled, notranjo presojo, postavili ciljne vrednosti ter spremljali odstopanja porabe energentov od zastavljenih ciljev. Z delovanjem v skladu z zahtevami standarda ISO 50001:2018 dokazujemo sistematičen pristop za nenehno izboljševanje na področju upravljanja energije.

UNIOR d.d. že vrsto let upravlja napredne projekte, ki prinašajo podjetju in okolju več pozitivnih vrednosti, saj z učinkovito izrabo odpadne toplotne energije skrbimo za manjši ogljični odtis podjetja. V letu 2022 smo vzpostavili sistem ogrevanja z izrabo odpadne toplote, ki nam v poletnih mesecih omogoča ogrevanje sanitarne in bazenske vode v Termah Zreče. Pri upravljanju energije si odločno zastavljamo vedno višje cilje.

Zaposlene osveščamo o varčni rabi energije – zapiranju ventilov za vodo in zrak, ugašanju luči v času odmorov ipd. Spremljamo porabo energije in ukrepamo ob preseganju zadanih ciljnih vrednosti. Na vse večje porabnike energije imamo nameščene števec, ki merijo energente in porabljeno količino. Ob stalnem spremljanju teh podatkov zaznamo, kdaj je stroj slabo izkoriščen, ali je potreben večjega popravila. Skrbimo za inovativne, tehnološko napredne in zanesljive rešitve na področju energetskih storitev ter s tem izboljšujemo energetske učinkovitost in okoljski odtis. Izrabljamo odpadno toploto iz kalilnih peči in kompresorjev, ki jo uporabljamo za ogrevanje prostorov v zimskem času, v poletnem času pa za ogrevanje bazenske in sanitarne vode v turističnem kompleksu UNITUR Zreče. Obstoječi sistem ciljnega spremljanja rabe energije smo nadgradili z novim energetskim nadzornim informacijskim sistemom za boljši nadzor nad porabo energije.

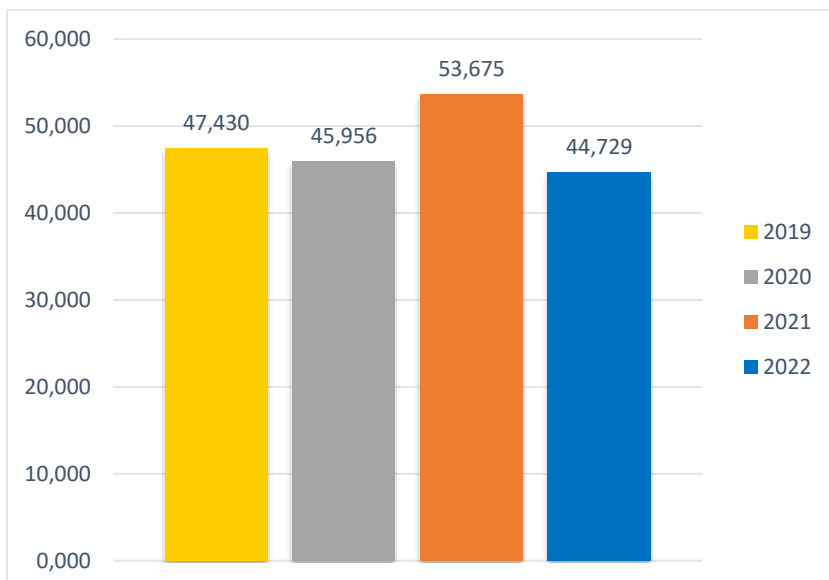
PORABA ENERGIJE

Prevzeta električna energija iz distribucijskega omrežja (v GWh)

V letu 2022 smo povečali porabo električne energije za 2 odstotka, povečanje je posledica večje proizvodnje za 6,8 odstotka. Torej smo našo specifično rabo električne energije izboljšali za 4 odstotke in znaša v letu 2022 1,18 kWh/kg vhodnega materiala.

Poraba zemeljskega plina (v GWh)

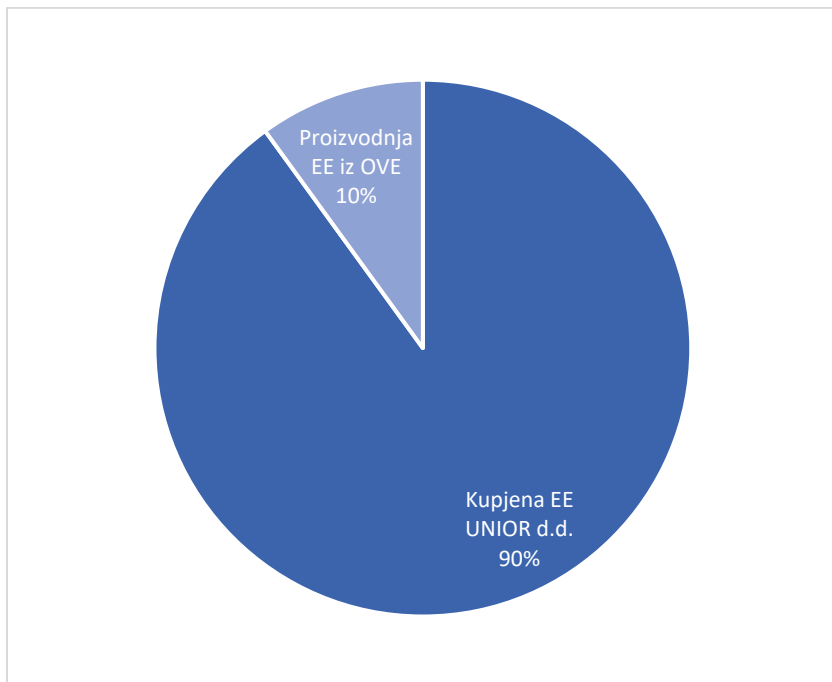

Poraba zemeljskega plina je v letu 2022 padla zaradi ustavitve kogeneracijskega postrojenja SPTE 2 ter zaradi varčevalnih ukrepov.

OBSEG LASTNE PROIZVODNJE ZELENE ENERGIJE

V podjetju imamo vgrajena štiri postrojenja SPTE za sočasno proizvodnjo toplotne in električne energije ter dve sončni elektrarni, s katerimi povečujemo energetske neodvisnost in proizvajamo zeleno energijo. Skupna inštalirana električna moč naprav je 2.090 kW.

Delež proizvedene električne energije iz obnovljivih virov energije v skupni porabi električne energije

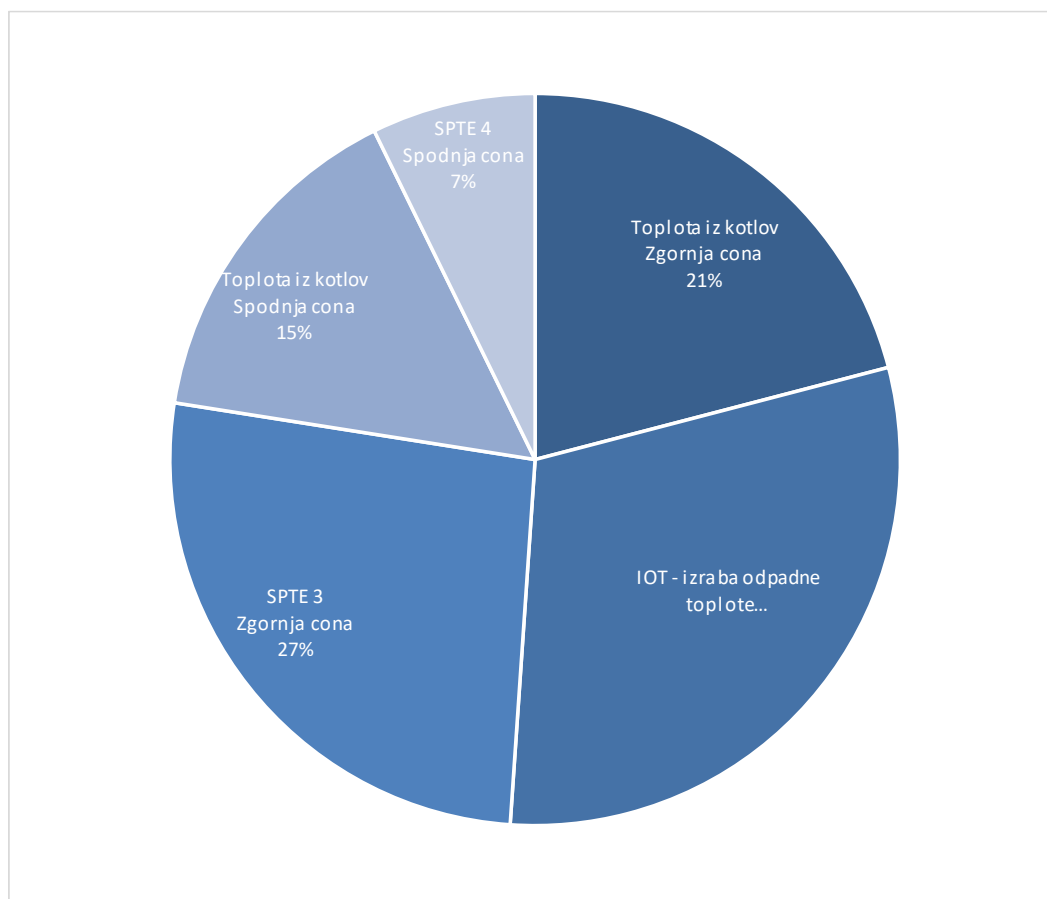

Delež lastne proizvedene električne energije iz obnovljivih virov energije in proizvodnje z izboljšanim izkoristkom glede na skupno rabo električne energije.

PROIZVODNJA TOPLOTNE ENERGIJE

Z izrabo odpadne toplotne energije iz kompresorjev in dimnih plinov na kalilnih pečeh uspešno proizvedemo 30 odstotkov vseh potreb po toploti. Preostala toplota se proizvede z uporabo soproizvodnje enote toplotne (SPTE) in električne energije v višini 34 odstotkov ter preostanek iz kotlov na zemeljski plin.

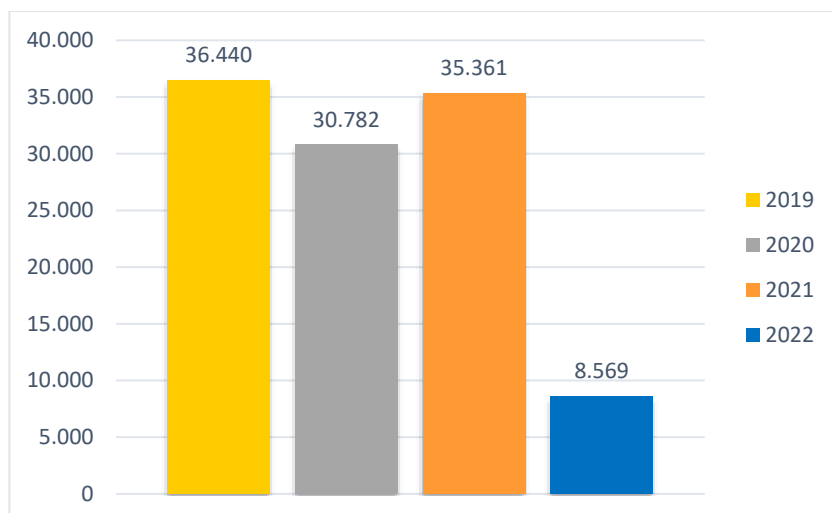
Struktura proizvodnje toplotne energije glede na vir (v odstotkih)

IZPUST TOPLOGREDNIH PLINOV

V skladu z našimi prizadevanji za trajnostni razvoj in prehod v ogljično nevtralnost veliko naporov usmerjamo v zniževanje izpustov toplogrednih plinov. V letu 2021 smo v sklopu nadgradnje energetskega nadzornega informacijskega sistema uredili spremljanje skupnih emisij ogljičnega odtisa, in sicer v prvi fazi samo emisije, ki jih neposredno povzroča naša družba – obseg 1 in obseg 2. Iz podatkov je razviden rahel trend zniževanja izpustov, izstopa leto 2020 z zelo nizkimi emisijami zaradi manjše porabe energentov, ki so posledica manjšega obratovanja zaradi epidemije COVID-19. V letu 2022 je viden očiten padec emisij obsega 2, saj imamo zakupljeno električno energijo proizvedeno iz OVE – zeleno električno energijo. V letu 2022 smo tudi pristopili k izračunu emisij obsega 3 za leto 2021 ter pričeli z izdelavo strategije razogljichenja, ki zajema kratkoročne, srednjeročne ter dolgoročne cilje razogljichenja (do leta 2025, 2030 ter do 2050).

Skupne emisije CO₂ (obseg 1 in obseg 2) - UNIOR d.d. [v tonah CO₂]

6.4.5 VPLIV PODNEBNIH SPREMENB

V družbi UNIOR d.d. se zavedamo vplivov podnebnih sprememb na poslovanje družbe, kakor tudi vplivov, ki jih ima družba UNIOR d.d. na okolje in podnebne spremembe. Ključni okoljski vidiki so predstavljeni v Letnem poročilu 2022 v poglavju 6.4.3, prav tako je v poglavju 6.4.4. predstavljeno celostno upravljanje z energijo za nizkoogljično družbo.

V obeh poglavjih so predstavljeni rezultati in ukrepi, s katerimi UNIOR d.d. trenutno pristopa k doseganju ciljev blaženja in prilagajanja okoljskim in podnebnim spremembam. Nekatera okoljska in podnebna tveganja obvladujemo v obstoječem sistemu obvladovanja tveganj (več o tem je razkrito v poglavju 7.8.2 Letnega poročila 2022).

Skupina UNIOR in družba UNIOR d.d. sta pripravili začetno prvo oceno podnebnih sprememb na računovodske izkaze, ki je razkrita v poglavju 9.13 in 10.14 Letnega poročila 2022.

Celostno še nismo preučili morebitna dodatna tveganja povezana s podnebnimi spremembami (tveganja prehoda in fizična tveganja). Smo pa prepoznali izzive, ki jih bomo še dodatno preučili in po potrebi opredelili kot tveganje (6.4.2 Letnega poročila 2022). Ustrezno ter skladno z zahtevami zakonodaje bomo dopolnili sistem obvladovanja tveganj in v okviru projekta pripravili ključne dokumente na področju trajnostnega razvoja ter zagotovili dodatne (posebne) okoljske kazalnike, določili cilje in spremljali napredek pri doseganju teh ciljev.

V skladu z zahtevami zakonodaje, Uredbe o taksonomiji, GHG protokolom ter doseganjem okoljskih ciljev bomo nefinančno poročanje povezali s finančnim poročanjem.

6.5 SPODBUJAMO INOVATIVNE, RAZVOJNE IN TRAJNOSTNE REŠITVE

Razvojna dejavnost družbe UNIOR d.d. je usmerjena predvsem v projekte, ki vsebujejo nove materiale za izdelke, ter v izdelavo okolju prijaznih izdelkov in tehnologij, podprtih z digitalizacijo.

Sistematična invencijsko-inovacijska dejavnost z mnogimi izboljšavami prinaša prihranke na različnih področjih delovanja. Vse zaposlene v družbi UNIOR d.d. sistematično ozaveščamo in jim nudimo podporo s koristnimi predlogi in tehničnimi izboljšavami.

Družba UNIOR d.d. tvori trajnostno razvojni dialog tudi med podjetji z razvojno-raziskovalnimi projekti.

POMEMBNEJŠI RAZVOJNO-RAZISKOVALNI PROJEKTI

Na področju razvojno raziskovalnih projektov smo v družbi UNIOR d.d. v letu 2022, iz vidika trajnostne usmeritve, nadaljevali s projekti, ki nas dolgoročno usmerjajo v zmanjševanje porabe materialnih virov in energije ter nas usmerjajo v trajnostno naravnane produkte. Sledimo potrebam avtomobilske industrije, ki se usmerja v električna vozila in vse močnejšo uporabo komponent z manjšo maso. Tako se v razvojnih projektih proizvodnje odkovkov usmerjamo v preoblikovanje in obdelavo delov iz aluminija, na področju strojegradnje v razvoj in izdelavo strojev za obdelavo komponent iz aluminija in na področju ročnega orodja v razvoj ročnega orodja usmerjenega v trajnostni transport kot je kolesarstvo. Del aktivnosti namenjamo razvoju in uvajanju metod za izboljševanje učinkovitosti procesov, predvsem robotizaciji, posodobitvi proizvodne opreme in digitalizaciji. Z izboljševanjem učinkovitosti samih procesov vplivamo na izboljšanje varnosti, na zmanjševanje porabe resursov (materiali, energija) in pomembno izboljšujemo ergonomijo dela s širitvijo robotizacije in avtomatizacije na ergonomsko zahtevnih delovnih mestih.

Med pomembnejše razvojno raziskovalnimi projekte štejemo sledeče projekte:

- Odkovki - Raziskave in razvoj procesa stiskanja in kovaškega valjanja aluminija ter izgradnja kapacitet in zagotovitev ostalih pogojev za kovanje aluminijastih odkovkov v serijskih pogojih.
- Odkovki – Razvoj postopkov spremljanja učinkovitosti procesov z uvajanjem MES v procesih kovanja jekla in aluminija.
- Odkovki – Razvoj postopkov avtomatizacije na kovanju, vizualnem pregledu in na mehanski obdelavi.
- Ročno orodje – Razvoj ročnega orodja za kolesarstvo in ročnih orodij v izvedbi aluminija.
- Ročno orodje – Razvoj tehnologije 3-valentnega kroma zaščite površine orodij.
- Ročno orodje - Razvoj postopkov spremljanja učinkovitosti procesov z uvajanjem digitalnih orodij MES in sistema za planiranje.
- Strojegradnja – Razvoj dvo vretenskega serijskega obdelovalnega centra UNIFLEX z rešitvami višje produktivnosti, manjše porabe energije in nižjega ogljičnega odtisa.
- Strojegradnja – Razvoj namenskih obdelovalnih strojev za avtomobilsko industrijo, ki so skladni z najnovejšimi zahtevami zakonodaje.
- Strojegradnja – Razvoj koncepta obdelovalnega centra

ČASTNA LISTINA DRUŽBI UNIOR d.d.

Na Institutu Jožef Stefan so v okviru 30. dnevov Jožefa Stefana podelili častno listino podjetju UNIOR d.d. in našemu sodelavcu g. Jožetu Ravničanu kot priznanje za uspešen prenos znanstvenih in tehnoloških dosežkov in znanj, ustvarjenih na Institutu, v družbeno in gospodarsko okolje. UNIOR d. d. je sodeloval z Institutom Jožef Stefan (IJS) pri projektu ROBKNCEL z odsekoma E1 in E9 v večih fazah. Prispevali smo k združitvi specifičnih znanj in UNIOR-jevih praktičnih izkušenj na področju robotizacije in vpeljave inteligentnih sistemov v proizvodno okolje. Sinergija obojega je omogočila rezultate, ki krepijo raziskovalno vrednost in nove konkurenčne poti. Z IJS se UNIOR d. d. povezuje že več desetletij. Za UNIOR d. d. je sodelovanje z raziskovalno dejavnostjo ključnega pomena in ga zato spodbujamo.

PROJEKT GREMO

UNIOR d.d. sodeluje v projektu GREMO (Green Mobility), ki predstavlja strateški načrt razvoja avtomobilske industrije do leta 2030. Povezuje iniciativo podobnih slovenskih podjetij, ki nastopamo na mednarodnem trgu, kjer so naši konkurenti že uspeli skupaj z vladami držav (npr. Nemčija, Francija, Italija,...) oblikovati podobne iniciative za podporo digitaliziranemu, zelenemu prehodu podjetij, ki ponujajo izdelke za elektrifikacijo mobilnosti. Namen projekta je vzpostavitev učinkovitega ekosistema partnerjev, ki bodo z vrhunskimi znanji in tehnološko opremljenostjo kompetentni partnerji globalnim proizvajalcem vozil.

6.6 DRUŽBENI TRAJNOSTNI VIDIKI

S ponosom lahko trdimo, da smo s svojim znanjem, delavnostjo, ambicioznostjo in ustvarjalnostjo preko naših diverzificiranih programov skozi stoletje ustvarili številna delovna mesta, bistveno prispevali k boljši prepoznavnosti in obiskanosti naših krajev ter k občutnemu razvoju in napredku celotne regije.

Družba UNIOR d.d. omogoča delavcem kakovostno delovno okolje in prispeva k razvoju širšega lokalnega okolja, kar zagotavlja z investiranjem v znanje zaposlenih in bodočih zaposlenih, z investiranjem v zdravo in varno življenje ter z investiranjem v družbeno odgovorne projekte.

6.6.1 PODPORNİK ŠPORTNIH, KULTURNIH IN HUMANITARNIH PROJEKTOV

Družba UNIOR d.d. je s stoletno tradicijo zelo vpeta v svoje okolje, izredno povezana s širšim krogom interesnih deležnikov in ves čas sledi potrebam okolja. Prav zato svoje poslovanje temelji na etičnem ravnanju, trajnostnem razvoju in skrbi za zdravo okolje.

Družba UNIOR d.d. z ozaveščanjem, moralno podporo in finančnimi sredstvi pomaga različnim organizacijam in društvom. S sponzorskimi in donatorskimi sredstvi podpiramo aktualne dogodke in raznotere enkratne dogodke. Podpiramo mlade in nudimo pomoč socialno šibkim. Redno podpiramo številne kulturne, športne in humanitarne projekte.

DRUŽBENO ODGOVORNI PROJEKTI:

PROJEKT DOBRI V DOBREM

Od oktobra 2022 do novembra 2022 smo izvajali projekt »Dobri v dobrem.« V sodelovanju s Srednjo poklicno in strokovno šolo Zreče smo dijakom na interaktiven način predstavili delniško družbo UNIOR d.d., iskane poklice, razvijajoče in iskane kompetence, ki jih v družbi UNIOR d.d. potrebujemo za uspešen razvoj in delovanje.

MARATON POZITIVNEGA VZDUŠJA

Ker nam je pomembno dobro delovno vzdušje, smo v UNIOR-ju od septembra do novembra 2022 izvedli vrsto predavanj s katerimi smo zaposlenim v družbi na različne načine približali vrednost življenja. Poglobili in osveščali smo vrednoto zdravja in zdrav način življenja. V tem obdobju so si vodje še posebej prizadevale spodbujati pozitivno vzdušje.

Z VZGAJANJEM TEKAŠKE KULTURE V UNIOR d.d. IN ŠIRŠE

UNIOR d.d. s svojo prisotnostjo in podporo spodbuja tekaško kulturo v sodelovanju s Konjiško atletsko šolo na tradicionalnem UNIOR-jevem teku na Rogli ter na Konjiškem maratonu na 5 km, 10 km in 21 km. UNIOR-jevega teka na Rogli se je udeležilo 100 tekačev s cele Slovenije, med njimi tudi UNIOR-jevi sodelavci.

TEKMOVANJE ZA ZNANJE

Tekmovanje za znanje je projekt, s katerim želi UNIOR Ročno orodje vzpodbuditi in izobraževati srednješolce o rešitvah in delu z ročnim orodjem, hkrati pa še bolj tesno povezati sodelovanje med UNIOR-jem in izobraževalnimi ustanovami. Skozi projekt sodelujoče srednješolce zaključnih letnikov popeljemo na tristopenjsko tekmovanje in jih za izkazano znanje in sodelovanje nagrajujemo z atraktivnimi nagradami, novim praktično-teoretičnem znanjem in nepozabno zabavno izkušnjo.

MLADI MEHANIK 2022

V UNIOR-ju že tradicionalno sodelujemo v projektu Mladi mehanik Slovenije. Skupaj z Revijo Tranzit spodbujamo srednješolce k izobraževanju in usposabljanju na strokovnem področju. Revija Tranzit izvaja tekmovanje, kjer po teoretičnem in praktičnem testu zmaga najboljši mladi mehanik, mi pa vsem tekmovalcem predstavljamo svoje izdelke, in jim pokažemo različne rešitve, da lahko delo opravljajo bolj varno, hitreje in bolj učinkovito.

6.6.2 NADALJUJEMO S TRADICIJO ŠTIPENDIRANJA

Veliko pozornosti namenjamo tudi pridobivanju potencialnih novih sodelavcev. Z našim programom štipendiranja že več kot štiri desetletja spodbujamo sodelovanje s perspektivnim kadrom. Štipendiste vključujemo v delovni proces in družbo UNIOR d.d. že v času njihovega izobraževanja. Konec leta 2022 smo imeli 32 aktivnih štipendistov, ki so se izobraževali po programih, ki bodo pomembno prispevali k digitalizaciji in tehnološkemu napredku naše družbe.

Štipendiramo predvsem s področij strojništva, elektro, mehatronike, metalurgije in računalništva. Verjamemo, da s štipendisti že v času njihovega študija izoblikujemo kakovosten odnos, ki omogoča uspešno sodelovanje v prihodnosti.

6.6.3 OHRANJAMO CERTIFIKAT DRUŽINI PRIJAZNO PODJETJE

V prvi polovici leta 2021 smo uspeli pridobiti polni certifikat Družini prijazno podjetje, kar pomeni da nadaljujemo z aktivnostmi opredeljevanja novih ukrepov za ohranitev polnega certifikata. V okviru osnovnega certifikata imamo opredeljene ukrepe s področja dodatno prilagojenega delovnega časa in za prilagoditev delovnih pogojev. Eden izmed ukrepov je tudi finančna pomoč otrokom pokojnih staršev, ki so bili zaposleni v UNIOR d.d. Konec leta smo izvedli dogodek za otroke. UNIOR-jeve otroke je obdaril Božiček. Izvedli smo tudi UNIOR-jev družinski dan na Rogli, ki se ga zaposleni udeležijo v največji meri in jim tudi veliko pomeni.

6.6.4 VZGAJAMO IN IZOBRAŽUJEMO BODOČE KADRE V SODELOVANJU S ŠOLSKIM CENTROM SLOVENSKE KONJICE-ZREČE

Družba UNIOR d.d. že štiri desetletja s svojimi zaposlenimi inštruktorji sodeluje pri izvajanju praktičnega pouka v prostorih Šolske delavnice, ki deluje v sklopu Srednje poklicne in strokovne šole Zreče, ki je organizacijska enota Šolskega centra Slovenske Konjice-Zreče. Družba UNIOR d.d. poudarja pomen vlaganja v izobraževalne programe. S tem ne izraža le odgovornosti do širšega okolja, temveč vzgaja kadre, ki jih dejansko potrebuje. Družba UNIOR d.d. z investicijami in donacijami zagotavlja nakup najnovejše tehnološke opreme in kakovost prostorov ter pri izvajanju programov izredno konstruktivno sodeluje s šolo s ciljem uresničevanja strategije vzgajanja potrebnih kadrov ter tako sledi izobraževalnemu programu potreb iz družbeno-gospodarskega okolja.

Cilje dosega s kakovostnim izobraževanjem dijakov pri praktičnem pouku in med praktičnim usposabljanjem z delom pri delodajalcu, t. i. PUD/PRI (praktično usposabljanje z delom pri delodajalcu/praktično izobraževanje – višje šolsko izobraževanje), izvaja različna interna usposabljanja s področja strojništva za namene in potrebe po konkretnih delovnih mestih (znanju) na nivoju družbe UNIOR d.d. ter omogoča pripravo in izvedbo nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK).

Na šolsko leto tako do 50 dijakov strojništva svoje znanje izkazuje z uspešno opravljeno poklicno maturo in zaključnim izpitom v izobraževalnih programih strojni tehnik, oblikovalec kovin – orodjar in inštalater strojnih inštalacij.

Razvoj izobraževalnih programov je primarno usmerjen v kompetence za razvoj industrije 4.0. Tako so robotizacija, avtomatizacija in digitalizacija področna znanja naših bodočih strokovnjakov. V prihodnje bomo dajali tudi poudarek, kako v izobraževalni proces vključiti trajnostne usmeritve družbe UNIOR d.d.

7 KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

UNIOR d.d. ima dvotirni sistem upravljanja. Naloge uprave in nadzornega sveta so skladno z zakonodajo in Statutom ločene tako, da uprava vodi posle družbe, nadzorni svet pa je odgovoren za nadzor poslovanja. Poleg tega v družbi deluje še kolegij uprave, ki ga sestavljajo direktorji programov, direktorji sektorjev, vodja notranje revizije ter predsednik in član uprave. Glavna naloga članov kolegija je, da v okviru pooblastil vodijo področja, za katera so odgovorni.

Kot nejavna delniška družba smo si v preteklosti prizadevali za kar najbolj transparentno poslovanje in korektno obveščanje delničarjev ter drugih deležnikov o dogajanju v podjetju. Z uvrstitvijo naših delnic na borzo v letu 2011 smo v družbi začeli uvajati še strožje standarde korporativnega upravljanja in s tem prilagodili svoje poslovanje na zakonsko regulativo, borzna pravila in visoke standarde, ki veljajo v okolju. Tako sedaj poslujemo kot javna delniška družba.

Že v postopku priprave uvrstitve delnic na borzo smo imenovali osebo, ki je v podjetju odgovorna za odnose z vlagatelji. Vlagatelje in drugo zainteresirano javnost o vseh pomembnejših dogodkih v podjetju obveščamo preko borznega sistema SEOnet in spletne strani družbe. S tem smo še povečali transparentnost svojega delovanja in vlagateljem omogočili dostop do informacij za kakovostne in preudarne naložbene odločitve.

7.1 UPRAVA OBVLADUJOČE DRUŽBE

Družba ima dvočlansko upravo. Njen predsednik je Darko Hrastnik, ki je bil imenovan 29. 11. 2018, ko mu je nadzorni svet družbe podelil nov petletni mandat za obdobje od 1. 6. 2019 do 31. 5. 2024. Funkcijo predsednika uprave opravlja tretjič, pred tem je bil dvakrat član uprave. Branko Bračko je bil kot član uprave imenovan 30. 5. 2017, ko ga je nadzorni svet družbe imenoval za člana uprave UNIOR d.d. za mandatno obdobje od 15. 11. 2017 do 14. 11. 2022. 26. 5. 2022 mu je nadzorni svet podelil nov petletni mandat za obdobje od 15. 11. 2022 do 14. 11. 2027. Funkcijo člana uprave opravlja tretjič.

PODATKI O DELOVNIH IN VODSTVENIH IZKUŠNJAH ČLANOV UPRAVE

Darko Hrastnik, predsednik uprave

Izobrazba: univerzitetni diplomirani inženir metalurgije in materialov

Delovne in vodstvene izkušnje:

2000–	UNIOR d.d.
2012–	predsednik uprave
2009–2012	član uprave
2007–2012	izvršilni direktor programa Ročno orodje
2004–2007	direktor programa Ročno orodje
2002–2003	član uprave
2000–2002	pomočnik direktorja programa Odkovki
1999–2008	Višja strokovna šola v Celju, izredni predavatelj za predmet ekonomika in menedžment
1996–2000	MPP Livarna, d.o.o., Maribor, generalni direktor
1994–1996	TAM Metalurgija, d.o.o., direktor marketinga
1994–1994	Livarna Ferralit, d.o.o., Žalec, vodja proizvodnje
1989–1993	Livarna, d.o.o., Štore
1992–1993	tehnični direktor
1989–1992	razvojni oddelek

Branko Bračko, član uprave

Izobrazba: univerzitetni diplomirani inženir strojništva

Delovne in vodstvene izkušnje:

2012–	UNIOR d.d., član uprave
2009–2012	UNIOR Formingtools d.o.o. Kragujevac (Srbija), direktor
2009–2012	UNIOR d.d., namestnik izvršilnega direktorja programa Strojna oprema
2008–2009	Weba Maribor d.o.o., prokurist
2002–2007	UNIOR d.d., pomočnik direktorja programa Strojna oprema
2001–2002	MPP Tehnološka oprema d.o.o. Maribor, pomočnik direktorja
1994–2001	UNIOR d.d., program Strojna oprema, vodja tehnologije, vodja obdelave, vodja montaže, vodja proizvodnje
1992–1994	Carrera Optyl d.o.o. Ormož, pomočnik vodje proizvodnje

7.2 KOLEGIJ OBVLADUJOČE DRUŽBE

Kolegij sestavljajo člani uprave, direktorji programov in sektorjev ter vodja notranje revizije. Glavne naloge članov kolegija so samostojno vodenje posameznega programa oziroma službe. Kolegij tesno sodeluje z upravo in izvršuje njene naloge na strateški in operativni ravni, deluje pa tudi kot posvetovalno telo uprave.

Kolegij družbe sestavljajo:

- Darko Hrastnik, univ. dipl. inž. metal. mater., predsednik uprave,
- Branko Bračko, univ. dipl. inž. str., član uprave,
- Robert Ribič, univ. dipl. inž. str., direktor programa Odkovki,
- Danilo Lorgar, univ. dipl. inž. kem. teh., direktor programa Ročno orodje,
- mag. Boštjan Leskovar, direktor programa Strojegradnja,
- mag. Uroš Stropnik, direktor sektorja za splošne zadeve,
- mag. Bogdan Polanec, finančni direktor,
- mag. Boštjan Slapnik, direktor nabave,
- Zlatko Zobovič, univ. dipl. ekon., direktor kontrolinga,
- mag. Rok Planinšec, direktor sektorja ITS,
- mag. Marjan Adamič, direktor vzdrževanja,
- Dani Kukovič, univ. dipl. inž. elekt., direktor sektorja energetika,
- Patricija Sedmak, univ. dipl. ekon., vodja notranje revizije.

7.3 NADZORNI SVET OBVLADUJOČE DRUŽBE

Nadzorni svet družbe deluje v okviru pooblastil, kot jih daje 281. člen Zakona o gospodarskih družbah. Njegova glavna naloga v dvotirnem sistemu je nadzor poslov uprave in s tem varovanje interesov deležnikov v podjetju.

Na 25. seji skupščine družbe je bil 9. 6. 2021 izvoljen šestčlanski nadzorni svet z mandatnim obdobjem štirih let, od 13. 12. 2021 do 12. 12. 2025. V letu 2022 je s funkcije člana nadzornega sveta odstopil g. Boštjan Napast, ki ga je nadomestil nov član nadzornega sveta dr. Tomaž Subotič, ki je bil imenovan na 4. izredni seji skupščine družbe UNIOR d.d. 8. 12. 2022 za mandatno obdobje 4 let. Prav tako je v letu 2022 s funkcije odstopil član nadzornega sveta – predstavnik zaposlenih g. Boris Brdnik, ki ga je nadomestil nov član nadzornega sveta – predstavnik zaposlenih g. Milan Potočnik z mandatnim obdobjem od 1. 11. 2022 do 22. 7. 2025.

Predstavniki kapitala v nadzornem svetu so:

- mag. Franc Dover, predsednik nadzornega sveta (mandat do 12. 12. 2025),
- Simona Razvornik Škofič, univ. dipl. ekon., namestnica predsednika nadzornega sveta (mandat do 12. 12. 2025),
- Boštjan Napast, univ. dipl. inž. str., član nadzornega sveta (mandat do 8. 12. 2022),
- dr. Tomaž Subotič, član nadzornega sveta (mandat od 8. 12. 2022 do 7. 12. 2026) in
- Andreja Potočnik, mag. manag., članica nadzornega sveta (mandat do 12. 12. 2025).

Predstavnika zaposlenih sta:

- Boris Brdnik, dipl. org. menedž., član nadzornega sveta (mandat do 1. 11. 2022),
- Milan Potočnik, član nadzornega sveta (mandat od 1. 11. 2022 do 22. 7. 2025) in
- Saša Koren, dipl. ekon., članica nadzornega sveta (mandat do 12. 12. 2025).

Nadzorni svet družbe ima oblikovani dve komisiji, in sicer revizijsko komisijo in kadrovske komisijo.

Revizijska komisija deluje v sestavi:

- Simona Razvornik Škofič, univ. dipl. ekon., predsednica,
- Andreja Potočnik, mag. manag., namestnica (mandat do 12. 1. 2023),
- dr. Tomaž Subotič, namestnik (mandat od 13. 1. 2023),
- Saša Koren, dipl. ekon., članica in
- mag. Blanka Vezjak, zunanja članica revizijske komisije.

Kadrovska komisija deluje v sestavi:

- Andreja Potočnik, mag. manag., predsednica,
- mag. Franc Dover, namestnik,
- dr. Tomaž Subotič, član (mandat od 12. 1. 2023),
- Boris Brdnik, dipl. org. menedž., član (mandat do 1. 11. 2022) in
- Milan Potočnik, član (mandat od 2. 11. 2022).

7.4 SKUPŠČINA OBVLADUJOČE DRUŽBE

Skupščina delničarjev je najvišji organ družbe, v katerem se neposredno uveljavlja volja delničarjev in sprejemajo ključne odločitve. Vsaka delnica družbe prinaša en glas, glasovalne pravice pa nimajo lastne delnice. Družba nima izdanih prednostnih delnic ali delnic, ki bi imele omejene glasovalne pravice.

Uprava družbe skliče skupščino delničarjev praviloma enkrat letno, v juniju, z objavo na spletni strani AJPES, SEOnet-u in spletni strani družbe – vsaj trideset dni pred zasedanjem. Pravico do udeležbe in glasovanja na skupščini imajo vsi delničarji, ki so vpisani v delniško knjigo družbe na presečni dan, ki je objavljen v sklicu, ter njihovi zastopniki in pooblaščenici. Celotno gradivo za skupščino je na vpogled na sedežu družbe od sklica do zasedanja.

Uprava delničarjem na skupščini predstavi vse potrebne informacije za presojo posameznih točk dnevnega reda, pri čemer upošteva zakonske in morebitne druge omejitve glede njihovega razkrivanja.

V letu 2022 je bila objava sklica seje skupščine delničarjev 3. 6. 2022 na spletni strani AJPES, na SEOnet-u in na spletni strani družbe. 6. 7. 2022 je bila 26. seja skupščine delničarjev družbe UNIOR d.d., delničarji pa so na njej:

- seznanili z letnim poročilom za poslovno leto 2021 in s pisnim poročilom nadzornega sveta o potrditvi letnega poročila za poslovno leto 2021;
- seznanili in potrdili Poročilo o prejemkih članov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. v poslovnem letu 2021;
- odločali o uporabi bilančnega dobička za poslovno leto 2021, ki je znašal 8.780.057,76 evrov in je po odločitvi delničarjev ostal nerazporejen;
- podelili razrešnico upravi in nadzornemu svetu za poslovno leto 2021;
- seznanili in odobrili Politiko prejemkov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d.;
- imenovali pooblaščenca revizijsko družbo MAZARS, družba za revizijo, d.o.o. za revidiranje računovodskih izkazov Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d. za poslovna leta 2022, 2023 in 2024;
- spremenili točko 6.10. Statuta družbe v skladu z določbo tretjega odstavka 297. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1);
- spremenili 5. člen poslovnika o delu skupščine v skladu z določbo tretjega odstavka 297. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1);
- zavrnili predlog odločitve o povrnitvi škode družbi UNIOR d.d. zaradi kršitev dolžnosti v zvezi z vodenjem poslov v zadevi Rhydcon d.o.o.;
- zavrnili predlog odpoklica in imenovanje člana nadzornega sveta družbe.

Obvestilo o sklepih skupščine je bilo objavljeno 6. 7. 2022 na SEOnetu in spletni strani družbe.

Sklic izredne seje skupščine je bil objavljen 7. 11. 2022 na spletni strani AJPES, na SEOnetu in na spletni strani družbe. 8. 12. 2022 je bila 4. izredna seja skupščine delničarjev družbe UNIOR d.d., delničarji pa so se na njej:

- seznanili z odstopom člana nadzornega sveta družbe g. Boštjana Napasta;
- seznanili z odstopom člana nadzornega sveta družbe – predstavnika delavcev g. Borisa Brdnika ter z imenovanjem nadomestnega člana nadzornega sveta – predstavnika delavcev g. Milana Potočnika;
- imenovali dr. Tomaža Subotiča za člana nadzornega sveta družbe za mandatno obdobje 4 let;
- zavrnili sklep za zmanjšanje osnovnega kapitala družbe z umikom lastnih delnic.

V letu 2023 bo redna seja skupščine predvidoma 5. 7. 2023. Sklic skupščine delničarjev s predlagano vsebino sklepov, krajem, časom zasedanja ter pogoji za udeležbo in glasovanje bo objavljen na spletni strani AJPES, SEOnetu in na spletni strani družbe predvidoma 2. 6. 2023.

7.5 POLITIKA PREJEMKOV ČLANOV ORGANOV VODENJA IN NADZORA V SKUPINI UNIOR

Plačila upravi in nadzornemu svetu so podrobno predstavljena v poglavju 9.12 in 10.12 Letnega poročila 2022. Na 26. redni seji skupščine družbe UNIOR d.d. dne 6. 7. 2022 je bila na podlagi določbe 294a. člena ZGD-1 odobrena Politika prejemkov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. (v nadaljevanju: Politika prejemkov). Politika prejemkov je bila nemudoma po skupščini javno objavljena na spletni strani družbe in na SEOnetu Ljubljanske borze, kjer bo javno dostopna vsaj toliko časa, dokler se uporablja, najmanj pa deset let.

Politika prejemkov je bila pripravljena skladno z določili ZGD-1 in upošteva priporočilo št. 9 Slovenskega državnega holdinga, d.d. (SDH) z naslovom »Politika prejemkov organov vodenja«. Nadzorni svet je Politiko prejemkov obravnaval in potrdil na VII-4. redni seji dne 26. 5. 2022 ter jo predložil v odobritev skupščini delničarjev. Politika je pričela veljati, ko se je v okviru posvetovalnega odločanja o njej izjasnila skupščina družbe dne 6. 7. 2022.

Z na skupščini odobreno Politiko prejemkov sta se uskladili pogodbi o zaposlitvi predsednika in člana uprave (predsednik in član uprave sta v nadaljevanju skupaj označena kot »člana uprave« ali kot »uprava« in posamično kot »član uprave«).

Prejemki članov uprave so sestavljeni iz osnovne fiksne bruto plače (v nadaljevanju: »osnovna plača«) in spremenljivega dela plačila za uspešnost poslovanja (v nadaljevanju: »spremenljivi prejemek«). Člana uprave sta v določenih primerih upravičena še do odpravnine in nekaterih drugih ugodnosti oziroma pravic, kot so opredeljene v Politiki prejemkov.

Osnovna plača članov uprave se določi glede na zahtevnost nalog in odgovornost vodenja družbe in se za družbo določi upošteva merila zahtevnosti, ki se delijo na merila, ki opredeljujejo velikost družbe, ter na merila, ki odražajo kompleksnost poslovanja družbe.

Na podlagi razvrstitve družbe v skupino po posameznih merilih (dejavnikih) zahtevnosti, se lahko članoma uprave določi osnovna mesečna bruto plača do 18.000,00 evrov.

Spremenljivi prejemek je tisti del celotnih prejemkov, ki je v pogodbi o zaposlitvi s članom uprave določen v odvisnosti od uspešnosti poslovanja družbe.

Za člana uprave se enkrat letno na podlagi predloga kadrovske komisije in posebnega sklepa nadzornega sveta, ki ga ta sprejme ob sprejemu revidiranega letnega poročila, oceni uspešnost dela uprave in posledično določi ustrezna višina spremenljivega prejemka za uspešnost poslovanja v preteklem letu, in sicer največ v višini 60-odstotne letne osnovne bruto plače v tem poslovnem letu. Za določitev spremenljivega prejemka se upoštevajo vnaprej določena merila, ki jih sprejme nadzorni svet v obliki posebnega akta.

Nadzorni svet družbe UNIOR d.d. je na VII-8. seji dne 2. 12. 2022 sprejel Akt o določitvi kriterijev za izplačilo spremenljivega prejemka uprave, ki se uporablja od 6. 7. 2022 dalje.

Merila (uporablja se tudi izraz »kriteriji«) za spremenljivi prejemek uprave so ločena na finančna in nefinančna.

Finančni kriteriji za izplačilo spremenljivega prejemka uprave so:

a) kratkoročni:

- EBITDA Skupine UNIOR
- čisti poslovni izid družbe UNIOR d.d.

a) dolgoročni, ki se za člana uprave določajo za obdobje treh poslovnih let:

- bruto dodana vrednost na zaposlenega v UNIOR d.d.
- donosnost kapitala (ROE) v UNIOR d.d.

Nefinančni kriteriji za izplačilo spremenljivega prejemka uprave so:

a) kratkoročni:

1. sodelovanje s sindikati in svetom delavcev
2. sodelovanje z lokalno skupnostjo
3. vključevanje trajnostnega razvoja

b) dolgoročni, ki se za člana uprave določajo za obdobje treh poslovnih let:

1. CO₂ odtis za triletno obdobje
2. dokončanje ali potek strateških projektov, za katere je zadolžen posamezen član uprave.

Osnova za izračun za poslovno leto je doseganje zgoraj navedenih kriterijev glede na predhodno poslovno leto in osnovna plača člana uprave.

Skladno z 294b. členom ZGD-1 se je na 26. redni seji skupščine družbe UNIOR d.d. dne 6. 7. 2022 posvetovalno glasovalo o Poročilu o prejemkih članov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. v poslovnem letu 2021 (v nadaljevanju: Poročilo o prejemkih). Skupščina delničarjev se je seznaniła in potrdila Poročilo o prejemkih. Poročilo o prejemkih je bilo nemudoma po skupščini javno objavljeno na spletni strani družbe in na SEOnetu Ljubljanske borze, kjer bo javno dostopno najmanj deset let.

UPRAVA

Oba člana uprave sta skladno s Politiko prejemkov (velja od 6. 7. 2022 dalje) in pogodbo o zaposlitvi, ki sta jo sklenila z nadzornim svetom družbe, v letu 2022 za svoje delo prejela fiksno plačilo. Člana v poslovnem letu 2022 nista prejela spremenljivega prejemka. Prav tako nista bila opcijsko nagrajena, kar po pogodbi tudi ni predvideno.

Prejemki uprave so sestavljeni iz osnovne plače in spremenljivega prejemka za uspešnost poslovanja. V osnovni plači članov uprave so že zajeti vsi dodatki in prejemki, do katerih so sicer upravičeni zaposleni v družbi na podlagi Zakona o delovnih razmerjih in kolektivnih pogodb, ki veljajo za družbo. Za člana uprave se enkrat letno na podlagi predloga kadrovske komisije in posebnega sklepa nadzornega sveta, ki ga ta sprejme ob sprejemu revidiranega letnega poročila, oceni uspešnost dela uprave in posledično določi ustrezna višina spremenljivega prejemka za uspešnost poslovanja v preteklem letu, in sicer največ v višini 60-odstotne letne osnovne bruto plače v tem poslovnem letu. Za določitev spremenljivega prejemka se upoštevajo vnaprej določena in merljiva merila uspešnosti iz Politike prejemkov. Članoma uprave v skladu s Politiko prejemkov in pogodbo pripadajo tudi ostale ugodnosti oziroma bonitete.

NADZORNI SVET

Člani nadzornega sveta za svoje delo prejema jo sejnino in plačilo za opravljanje funkcije, člani komisij nadzornega sveta pa še dodatno sejnino za delo v njih ter doplačilo za opravljanje funkcije. Poleg tega skladno s predpisi prejmejo tudi dnevnice in potne stroške. Sejnine se članom nadzornega sveta in članom komisij izplačujejo, dokler njihova višina ne doseže 50 odstotkov osnovnega plačila za opravljanje funkcije; prav tako se doplačila za opravljanje funkcije izplačujejo, dokler njihova višina ne doseže 50 odstotkov osnovnega plačila za opravljanje funkcije.

Člani nadzornega sveta drugih prejemkov ne prejema jo.

7.6 IZJAVA O UPRAVLJANJU SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d.

Uprava in nadzorni svet družbe UNIOR Kovaška industrija d.d. izjavljata, da je bilo v obdobju poslovnega leta 2022 upravljanje družbe skladno z Zakonom o gospodarskih družbah, Zakonom o trgu finančnih instrumentov, Pravili Ljubljanske borze in drugimi veljavnimi predpisi.

Izjava o upravljanju je sestavni del Letnega poročila Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d. za leto 2022 in je dostopna tudi na spletni strani družbe www.unior.si najmanj pet let od njene objave.

Sistem vodenja in upravljanja skupine in družbe zagotavlja usmerjanje in omogoča nadzor nad družbo in njenimi odvisnimi družbami. Določa razdelitev pravic in odgovornosti med organi upravljanja; postavlja pravila in postopke za odločanje glede korporativnih zadev družbe; zagotavlja okvir za postavljanje, doseganje in spremljanje uresničevanja poslovnih ciljev ter uveljavlja vrednote, načela in standarde poštenega ter odgovornega odločanja in ravnanja v vseh vidikih našega poslovanja.

Sistem vodenja in upravljanja je sredstvo za doseganje dolgoročnih strateških ciljev skupine in družbe ter način, s katerim uprava in nadzorni svet družbe UNIOR d.d. izvajata odgovornost do delničarjev in drugih deležnikov družbe ter skupine. Vizija in cilji družbe UNIOR d.d. ter njenih odvisnih družb sta uvajanje sodobnih načel vodenja in upravljanja ter kar najpopolnejša skladnost z naprednimi domačimi in tujimi praksami.

SKLICEVANJE NA VELJAVNE KODEKSE UPRAVLJANJA

Uprava in nadzorni svet družbe UNIOR Kovaška industrija d.d. izjavljata, da družba spoštuje določbe:

- Slovenskega kodeksa upravljanja javnih delniških družb z dne 9. 12. 2021, ki se je začel uporabljati s 1. 1. 2022, ki je objavljen na spletni strani Ljubljanske borze d.d. <https://ljse.si/UserDocs/Images/datoteke/Pravila,%20Navodila,%20Priro%C4%8Dniki/Slovenski%20kodeks%20upravljanja%20javnih%20delniskih%20druzob.pdf?vel=795421> in
- Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, veljaven od junija 2022, ki je objavljen na spletni strani Slovenskega državnega holdinga d.d. https://sdh.si/Data/Documents/pravni-akti/Kodeks%20upravljanja%20dru%C5%BEb%20s%20kapitalsko%20nalo%C5%BEbo%20dr%C5%BEave_junij_2022.pdf,

z nekaterimi odstopanji, ki so pojasnjena v tej izjavi.

Izjava o skladnosti z določbami zgoraj navedenih kodeksov je sestavni del Letnega poročila za leto 2022 in je dostopna tudi na spletni strani družbe www.unior.si najmanj pet let od njene objave.

Izjava se nanaša na obdobje poslovnega leta 2022, to je od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022. Od zaključka poslovnega leta do objave izjave ni prišlo do sprememb na področju upravljanja družbe.

ODSTOPANJE OD DOLOČB KODEKSOV UPRAVLJANJA

Uprava in nadzorni svet družbe v nadaljevanju podajata pojasnila k odstopanjem od posameznih določb **Slovenskega kodeksa upravljanja javnih delniških družb**:

- Določba 1: družba deluje v skladu z osnovnim ciljem, to je dolgoročnim in vzdržnim maksimiranjem vrednosti družbe in drugimi cilji, kot sta dolgoročno ustvarjanje vrednosti za delničarje in upoštevanje socialnih in okoljskih vidikov z namenom zagotavljanja trajnostnega razvoja družbe, čeprav to ni navedeno v Statutu družbe;
- Določba 4: nadzorni svet družbe je 22. 4. 2021 sprejel Politiko raznolikosti uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d., ki jo je družba javno objavila na svoji spletni strani [https://www.unior.si/uploads/dokumenti/Politika%20raznolikosti%20uprave%20in%20nadzornega%20sveta%20dru%C5%BEbe%20UNIOR%20d.%20d.%20\(VI-21.%20seja%20NS,%2022.4.2021\).pdf](https://www.unior.si/uploads/dokumenti/Politika%20raznolikosti%20uprave%20in%20nadzornega%20sveta%20dru%C5%BEbe%20UNIOR%20d.%20d.%20(VI-21.%20seja%20NS,%2022.4.2021).pdf), vendar v sprejeti Politiki ni definiranih konkretnih ciljev in meril glede raznolikosti, prav tako družba konkretnih ciljev nima definiranih v svojih internih aktih. Kljub temu v družbi zasledujemo cilj čim bolj raznolike sestave organov vodenja in nadzora glede vidikov kot so narodnost, rasa, spol, starost, vera prepričanje in druge osebne lastnosti ter strokovna raznolikost;
- Določba 5.6. družba več kot tri leta ni zagotovila zunanje presoje ustreznosti izjave o upravljanju s strani neodvisne institucije, ki ima ustrezne strokovne reference, bo pa zagotovila, da bo v letu 2023 opravljena zunanja presoja ustreznosti izjave o upravljanju Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d. za poslovno leto 2022;
- Določba 7: trajnostno poslovanje je vpeto v poslovanje Skupine in družbe UNIOR d.d. vendar še ni sprejeta Politika trajnostnega poslovanja. Družba pri svojem poslovanju upošteva okoljski, družbeni in upravljavski vidik. Področje trajnostnega poslovanja v družbi je v fazi razvoja in implementacije.
- Določba 10.5: družba v primeru obvestila institucije ali posameznika, ki namerava organizirano zbirati pooblastila za skupščino, o organiziranem zbiranju pooblastil za skupščino zagotavlja javno objavo informacij o tem, in sicer seznam pooblaščenecv in njihove kontaktne podatke, roke za zbiranje in obrazec pooblastila, ne objavlja pa stroškov, ki so družbi nastali v povezavi z organiziranim zbiranjem pooblastil, ker v primeru zbiranja pooblastil s strani tretje institucije ali posameznika družbi ne nastanejo neposredni stroški;
- Določba 10.13: družba v poslovnem letu 2022 na redno sejo skupščine pri točki seznanitev z letnim poročilom ni povabila predstavnika pooblaščenega revizorja družbe, bo pa zagotovila, da bo pooblaščen revizor družbe prisoten na redni seji skupščine družbe v poslovnem letu 2023 pri točki seznanitev z letnim poročilom za leto 2022;
- Določba 14.4: nadzorni svet v poslovnem letu 2022 ni obravnaval poročila sveta delavcev o stanju na področju sodelovanja delavcev pri upravljanju, bo pa v poslovnem letu 2023 obravnaval poročilo sveta delavcev o stanju na področju sodelovanja delavcev pri upravljanju ter se do njega opredelil in zavzel stališče do predlogov ukrepov iz poročila;

- Določba 16.4: Ker je postopek vrednotenja dela nadzornega sveta potekal v skladu z metodologijo in Priročnikom za vrednotenje učinkovitosti nadzornega sveta (Združenje nadzornikov Slovenije), ki je podalo kritične ocene nadzornega sveta, ki so bile osnove za akcijski načrt izboljšav, v letu 2022 ni bilo potrebe po zunanji presoji, bo pa nadzorni svet zagotovil, da bo v letu 2023 opravljena zunanja presoja vrednotenja nadzornega sveta;
- Določba 26: pri poslih s povezanimi osebami družba ne vodi seznama povezanih oseb in povezanih strank in nima predvidenih notranjih postopkov v zvezi s posli s povezanimi osebami, pri čemer pojasnjuje, da družba ali od družbe odvisne družbe v letu 2022 niso sklepale poslov s članoma uprave ali njunimi družinskimi člani, za katere bi bilo potrebno soglasje nadzornega sveta. Prav tako v letu 2022 niso bili sklenjeni posli s povezanimi strankami, ki ne bi bili opravljeni v okviru rednega poslovanja in pod običajnimi tržnimi pogoji oziroma bi zanje morala družba pridobiti soglasje nadzornega sveta;
- Določba 31.3: družba ne zagotavlja javnih objav sporočil v tujem jeziku, ki se običajno uporablja v mednarodnih finančnih krogih, ampak zagotavlja javne objave samo v slovenskem jeziku, ker je uvrščena v Standardno kotacijo Ljubljanske borze;

Uprava in nadzorni svet družbe v nadaljevanju podajata pojasnila k odstopanjem od posameznih določb **Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države:**

- Določba 3.1: družba deluje v skladu z osnovnim ciljem, to je maksimiranjem vrednosti družbe in ustvarjanjem tem višjega donosa za lastnike na dolgi rok, kakor tudi drugimi cilji, kot je upoštevanje socialnih in okoljskih vidikov z namenom zagotavljanja trajnostnega razvoja družbe, čeprav to ni navedeno v Statutu družbe;
- Določba 3.6: nadzorni svet družbe je 22. 4. 2021 sprejel Politiko raznolikosti uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d., ki jo je družba javno objavila na svoji spletni strani [https://www.unior.si/uploads/dokumenti/Politika%20raznolikosti%20uprave%20in%20nadzornega%20sveta%20dru%C5%BEbe%20UNIOR%20d.%20d.%20\(VI-21.%20seja%20NS,%2022.4.2021\).pdf](https://www.unior.si/uploads/dokumenti/Politika%20raznolikosti%20uprave%20in%20nadzornega%20sveta%20dru%C5%BEbe%20UNIOR%20d.%20d.%20(VI-21.%20seja%20NS,%2022.4.2021).pdf), vendar v sprejeti Politiki ni definiranih konkretnih ciljev in meril glede raznolikosti, prav tako družba konkretnih ciljev nima definiranih v svojih internih aktih. Kljub temu v družbi zasledujemo cilj čim bolj raznolike sestave organov vodenja in nadzora glede vidikov kot so narodnost, rasa, spol, starost, vera, prepričanje in druge osebne lastnosti ter strokovna raznolikost;
- Določba 6.5.1: nadzorni svet pripravi kompetenčni profil za člana nadzornega sveta ob naboru kandidatov za člane nadzornega sveta, vendar kompetenčni profil ni javno objavljen na spletni strani družbe, bo pa družba zagotovila, da bo objavljen v poslovnem letu 2023;
- Določba 6.10.6: članom nadzornega sveta je bila zagotovljena ugodnost (boniteta), in sicer v obliki Individualnega zavarovanja odgovornosti članov organov vodenja in nadzora za zavarovanje obvezne odbitne franšize iz police korporativnega zavarovanja odgovornosti vodilnih delavcev, ki ga družba sklene v skladu z določbo 6.10.11 Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države;

- Določba 6.13.3: NS je konec leta opravil postopek vrednotenja sestave nadzornega sveta in ga z akcijskim načrtom zaključil v začetku leta 2023. Posebno poročilo ni objavljeno, je pa informacija o tem objavljena v Letnem poročilu 2022 v okviru poročila nadzornega sveta. Takšno prakso bo nadzorni svet nadaljeval tudi v prihodnje.
- Določba 8.1: v družbi so implementirane razne vsebine trajnostnega razvoja. Področje trajnostnega poslovanja v družbi je v fazi implementacije v poslovne procese. Poročila pripravljamo v smeri GRI standarda, oziroma v skladu s predlaganimi evropskimi standardi trajnostnega poročanja, Draft ESRS.
- Določba 8.3: družba v celoti spoštuje določbo in razkriva prejemke in pravice posameznih organov vodenja in nadzora v skladu s Prilogo 4 kodeksa za obvladujočo družbo, ne razkriva pa podatkov za družbe v skupini.
- Določba 11: V družbi korporativno integriteto delno že pokriva služba za vodenje in kontrolo notranjih prevar, za namen obvladovanja so v družbi pripravljene interni pravilniki in Etični kodeks družbe. V letu 2022 formalno še ni imenovanega Pooblaščenca za korporativno integriteto, je pa to zagotovljeno z imenovanjem le-tega od 1.3.2023 naprej.

PODATKI PO DOLOČBAH 3. DO 7. TOČKE 5. ODSTAVKA 70. ČLENA ZGD-1

Družba UNIOR d.d. na osnovi 5. odstavka 70. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), ki določa minimalne vsebine izjave o upravljanju, podaja naslednja pojasnila:

1. opis glavnih značilnosti sistemov notranjih kontrol in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja.

Družba UNIOR d.d. upravlja s tveganji in izvaja postopke notranjih kontrol na vseh ravneh. Namen notranjih kontrol je zagotavljanje točnosti, zanesljivosti, transparentnosti in preglednosti vseh procesov ter obvladovanje tveganj, ki so povezana z računovodskim poročanjem. Obenem sistem notranjih kontrol vzpostavlja mehanizme, ki preprečujejo neracionalno rabo premoženja in stroškovno učinkovitost.

Sistem notranjih kontrol vključuje postopke, ki zagotavljajo, da:

- so poslovni dogodki evidentirani na osnovi verodostojnih knjigovodskih listin, na osnovi katerih so poslovni dogodki evidentirani točno in pošteno ter dajejo jamstvo, da družba pošteno razpolaga s svojim premoženjem;
- so poslovni dogodki evidentirani in računovodski izkazi izdelani v skladu z veljavno zakonodajo;
- se prepreči oziroma pravočasno zazna morebitna nepooblaščen pridobitev, uporaba in razpolaganje s premoženjem družbe, ki bi imeli na računovodske izkaze pomemben vpliv.

Notranjo kontrolo v družbi izvajajo vsi zaposleni v družbi, še posebej zaposleni v sektorjih financ in računovodstva ter kontrolinga, ki sta odgovorna za vodenje poslovnih knjig ter izdelavo računovodskih izkazov v skladu z veljavnimi računovodskimi, davčnimi in drugimi predpisi. Ustreznost delovanja notranjih kontrol v okviru informacijskega sistema za interne potrebe revidiranja letno preverjajo pooblaščen zunanji revizorji. V družbi sta kot štabni službi organizirani tudi Služba notranje revizije in Služba za vodenje in kontrolo notranjih prevar, ki sta prav tako odgovorni za preverjanje delovanja sistema notranjih kontrol. Opisan ustroj notranjih kontrol in upravljanja tveganj se uporablja tudi za odvisne družbe v Skupini UNIOR;

2. *pomembno neposredno in posredno lastništvo vrednostnih papirjev družbe v smislu doseganja kvalificiranega deleža, kot ga določa zakon, ki ureja prevzeme.*

Podatke o doseganju kvalificiranega deleža, kakršnega določa Zakon o prevzemih, sproti objavljamo v sistemu elektronskega obveščanja Ljubljanske borze in posredujemo Agenciji za trg vrednostnih papirjev. Imetnik kvalificiranega deleža, ki ga določa Zakon o prevzemih družbe UNIOR d.d., je na dan 31. 12. 2022 SDH, d.d., z lastniškim deležem 1.119.079 delnic oziroma 39,4 odstotka;

3. *pojasnila o vsakem imetniku vrednostnih papirjev, ki zagotavljajo posebne kontrolne pravice.*

Posamični delničarji družbe UNIOR d.d. nimajo posebnih kontrolnih pravic na podlagi lastništva delnic družbe;

4. *pojasnila o vseh omejitvah glasovalnih pravic.*

Delničarji družbe UNIOR d.d. nimajo omejitev za izvajanje glasovalnih pravic;

5. *pravila družbe o imenovanju in zamenjavi članov organov vodenja ali nadzora ter spremembah Statuta.*

Pravila družbe ne urejajo posebej imenovanja ter zamenjave članov organov vodenja ali nadzora ter spremembe Statuta. V celoti uporabljamo veljavno zakonodajo;

6. *pooblastila članov posloводства, zlasti pooblastila za izdajo ali nakup lastnih delnic.*

Družba UNIOR d.d. v letu 2022 ni imela pooblastila za izdajo ali nakup lastnih delnic;

7. delovanje skupščine družbe in njene ključne pristojnosti.

Skupščina delničarjev se je v letu 2022 sestala dvakrat. Pristojnosti skupščine in pravice delničarjev so navedene v ZGD-1 in se uveljavljajo na način, kakršnega določata Statut družbe, poslovnik skupščine in predsedujoči skupščine. Poteka glasovanja na skupščinah delniške družbe UNIOR sta podrobneje pojasnjena v Letnem poročilu 2022 v poglavju 7.4;

8. podatki o sestavi in delovanju organov vodenja ali nadzora ter njihovih komisij.

Celovita predstavitev organov vodenja in nadzora ter njihovih komisij je opisana v Letnem poročilu 2022 v poglavjih 7.1, 7.2 in 7.3;

9. opis Politike raznolikosti, ki se izvaja v zvezi z zastopanostjo v organih vodenja in nadzora družbe.

Nadzorni svet družbe je 22. 4. 2021 sprejel Politiko raznolikosti uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d., in sicer z glavnim namenom spodbujanja raznolikosti ter doseganja ciljne raznolikosti uprave in nadzornega sveta glede na spol, starost, izobrazbo in izkušnje. Primarni cilj sprejete politike je spodbujati raznoliko sestavo organa vodenja in nadzora z namenom doseči njegovo večjo učinkovitost in zagotoviti tak nabor strokovnih znanj in izkušenj, da bo zagotovljeno dolgoročno uspešno poslovanje družbe. Politika raznolikosti uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. je objavljena tudi na spletni strani družbe

[https://www.unior.si/uploads/dokumenti/Politika%20raznolikosti%20uprave%20in%20nadzornega%20sveta%20dru%C5%BEbe%20UNIOR%20d.%20d.%20\(VI-21.%20seja%20NS,%2022.4.2021\).pdf](https://www.unior.si/uploads/dokumenti/Politika%20raznolikosti%20uprave%20in%20nadzornega%20sveta%20dru%C5%BEbe%20UNIOR%20d.%20d.%20(VI-21.%20seja%20NS,%2022.4.2021).pdf).

SESTAVA UPRAVE IN NADZORNEGA SVETA TER VIŠINA NJIHOVIH PREJEMKOV

Sestava uprave in organiziranost uprave družbe je predstavljena v poglavju 7.1 Letnega poročila 2022, skladno s Prilogo C Slovenskega kodeksa upravljanja javnih delniških družb in Prilogo 3 Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, pa je prikazana v spodnji tabeli.

Ime in priimek	Funkcija	Področje dela v upravi	Prvo imenovanje na funkcijo	Zaključek funkcije/mandata	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba	Strokovni profil	Članstvo v organih nadzora z družbo nepovezanih družb
Darko Hrastnik	predsednik uprave	finance, kadri, prodaja, proizvodnja	17. 08. 2012	31. 05. 2024	moški	slovensko	1964	univ. dipl. inž. metal. in mater.	poslovođenje	-
Branko Bračko	član uprave	nabava, prodaja, proizvodnja	15. 11. 2012	14. 11. 2027	moški	slovensko	1967	univ. dipl. inž. str.	poslovođenje	član nadzornega sveta Stanovanjsko podjetje Konjice, d.o.o. član nadzornega sveta ACS Slovenski avtomobilski grozd član nadzornega sveta Zavarovalnica Triglav, d.d.

Nadzorni svet, njegova sestava, člani in komisije so predstavljeni v poglavju 7.3 Letnega poročila 2022, sestava v skladu s Prilogo C Slovenskega kodeksa upravljanja javnih delniških družb in Prilogo 3 Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, pa v naslednji tabeli.

Ime in priimek	Funkcija	Prvo imenovanje na funkcijo	Zaključek funkcije/mandata	Predstavniki kapitala/zaposlenih	Udeležba na sejah NS	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba	Strokovni profil	Neodvisnost po 23. členu Kodeksa	Obstoječi nasprotja interesov	Članstvo v organih nadzora drugih družb	Članstvo v komisijah	Predsednik/član	Udeležba na sejah komisij
mag. Franc Dover	predsednik NS	13. 12. 2021	12. 12. 2025	predstavniki kapitala	8/8	moški	slovensko	1965	magister tehniških znanosti	poslovođenje	DA	NE	predsednik NS HSE, d.o.o. (do sep. 2022) član kadrovske komisije HSE, d.o.o. (do sep. 2022)	kadrovska komisija	namestnik predsednice	5/5
Simona Razvornik Škofič	namestnica predsednika NS	13. 12. 2017	12. 12. 2025	predstavniki kapitala	8/8	ženski	slovensko	1971	univ. dipl. ekon.	finance	DA	NE	zunanjia članica revizijske komisije NS LL Grosist d.o.o.	revizijska komisija	predsednica	9/9
Boštjan Napast	član NS	13. 12. 2021	08. 12. 2022	predstavniki kapitala	6/8	moški	slovensko	1971	univ. dipl. inž. strojništva	poslovođenje	DA	NE	član NS Plinovodi, d.o.o.	-	-	-
dr. Tomaž Subotič	član NS	08. 12. 2022	07. 12. 2026	predstavniki kapitala	0/0	moški	slovensko	1959	doktor organizacijskih znanosti in magister ekonomskih znanosti	management in finance	DA	NE	predsednik NS Železar Štore DP d.d. predsednik Sveta zavoda Splošne bolnišnice Celje	revizijska komisija kadrovska komisija	namestnik predsednice član	0/0 0/0
Andreja Potočnik	članica NS	13. 12. 2021	12. 12. 2025	predstavniki kapitala	6/8	ženski	slovensko	1982	magistra managementa	management	DA	NE	-	kadrovska komisija revizijska komisija	predsednica nam. predsed.	5/5 8/9
Boris Brdnik	član NS	13. 12. 2017	01. 11. 2022	predstavniki zaposlenih	6/6	moški	slovensko	1972	dipl. org. menedž.	vođenje	DA	NE	-	kadrovska komisija	član	5/5
Milan Potočnik	član NS	01. 11. 2022	22. 07. 2025	predstavniki zaposlenih	2/2	moški	slovensko	1976	avtomehanik	strokovni sodelavec	DA	NE	-	kadrovska komisija	član	0/0
Saša Koren	članica NS	13. 12. 2017	12. 12. 2025	predstavniki zaposlenih	8/8	ženski	slovensko	1986	dipl. ekon.	finance	DA	NE	-	revizijska komisija	član	9/9

Ime in priimek	Komisija	Udeležba na sejah komisij	Spol	Državljanstvo	Izobrazba	Letnica rojstva	Strokovni profil	Članstvo v organih nadzora z družbo nepovezanih družb
mag. Blanka Vezjak	revizijska komisija	8/9	ženski	slovensko	magistra ekonomskih znanosti	-	revizija	zunanjia članica revizijske komisije NS Mariborski vodovod, d.d. (do jan. 2023) zunanjia članica revizijske komisije UO Univerze v Ljubljani

Članica revizijske komisije ni podala soglasja za objavo letnice rojstva.

Plačila upravi in članom nadzornega sveta skladno s Prilogo 4 Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države so prikazana v nadaljevanju, podrobneje pa so predstavljena v poglavju 7.5 Letnega poročila 2022.

Plačila upravi

Leto 2022		Funkcija	Fiksni prejemki	Variabilni prejemki			Odloženi prejemki	Odpravnine	Bonitete		Vračilo nagrad	Skupaj bruto	Skupaj neto	Povračila stroškov
(v EUR)				kvantitativna merila	kvalitativna merila	Skupaj			zavarovanje	vozilo				
		predsednik uprave	189.189	0	0	0	0	0	5.734	8.147	0	203.070	85.347	534
		član uprave	175.884	0	0	0	0	0	5.638	7.979	0	189.501	82.830	2.431

Leto 2021		Funkcija	Fiksni prejemki	Variabilni prejemki			Odloženi prejemki	Odpravnine	Bonitete		Vračilo nagrad	Skupaj bruto	Skupaj neto	Povračila stroškov
(v EUR)				kvantitativna merila	kvalitativna merila	Skupaj			zavarovanje	vozilo				
		predsednik uprave	168.975	0	0	0	0	0	5.753	9.776	0	184.504	72.464	66
		član uprave	157.401	0	0	0	0	0	5.657	9.847	0	172.905	70.511	1.053

Plačila nadzornemu svetu

Leto 2022		Funkcija	Plačilo za opravljanje funkcije				Sejnine NS in komisij	Skupaj bruto	Skupaj neto	Potni stroški
(v EUR)			osnovno plačilo za opravljanje funkcije	doplačilo za opravljanje funkcije	doplačilo za posebne naloge	Skupaj				
		predsednik NS	531	88	0	619	0	619	450	0
		namestnica predsednika NS	12.068	4.114	0	16.182	5.025	21.207	15.289	1.169
		član NS	354	133	0	487	0	487	354	0
		član NS	354	88	0	442	0	442	322	0
		član NS	10.971	2.743	0	13.714	3.957	17.671	12.716	0
		član NS	10.057	2.514	0	12.571	2.650	15.221	10.934	0
		predsednik NS	15.926	2.654	0	18.580	3.424	22.004	15.868	297
		namestnica predsednika NS	10.388	6.064	0	16.452	5.824	22.276	16.066	1.712
		član NS	10.617	0	0	10.617	1.644	12.261	8.782	0
		član NS	914	229	0	1.143	503	1.646	1.197	0
		zunanja članica komisije NS	0	2.425	0	2.425	1.845	4.270	3.106	274

V primeru odstopa člani uprave niso upravičeni do odpravnine, v primeru odpoklica in odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani družbe brez utemeljenega razloga pa so člani uprave do odpravnine upravičeni.

V skladu s 3.točko (3) odstavka 69. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) v nadaljevanju razkrivamo prejemke, ki so jih za opravljanje nalog v družbi prejeli člani uprave, drugi delavci družbe, zaposleni na podlagi pogodbe, za katero ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, in člani nadzornega sveta.

Družba članom uprave, drugim delavcem družbe, zaposlenim na podlagi pogodbe, za katero ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, in članom nadzornega sveta ni odobrila predujmov, posojil ter poroštev za obveznosti.

Leto 2022	Bruto vrednosti					Skupaj bruto	Neto vrednosti					Skupaj neto
	Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni zaslužki	Odpravnine	Plačila na podlagi delnic		Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni zaslužki	Odpravnine	Plačila na podlagi delnic	
(v EUR)												
Uprava družbe	392.571	0	0	0	0	392.571	168.177	0	0	0	0	168.177
Nadzorni svet družbe	118.104	0	0	0	0	118.104	85.084	0	0	0	0	85.084
Zaposleni na podlagi individualne pogodbe	4.389.017	0	0	0	0	4.389.017	2.492.765	0	0	0	0	2.492.765

Leto 2021	Bruto vrednosti					Skupaj bruto	Neto vrednosti					Skupaj neto
	Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni zaslužki	Odpravnine	Plačila na podlagi delnic		Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni zaslužki	Odpravnine	Plačila na podlagi delnic	
(v EUR)												
Uprava družbe	357.409	0	0	0	0	357.409	142.975	0	0	0	0	142.975
Nadzorni svet družbe	104.971	0	0	0	0	104.971	75.427	0	0	0	0	75.427
Zaposleni na podlagi individualne pogodbe	3.900.492	0	0	0	0	3.900.492	2.169.213	0	0	0	0	2.169.213

Zreče, 26. 4. 2023

Branko Bračko

Darko Hrastrnik

član uprave

predsednik uprave

7.7 IZJAVA O NEFINANČNEM POSLOVANJU SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d.

Družba UNIOR d.d. podaja v skladu z določili dvanajstega odstavka 56. člena in 70.c člena ZGD-1 Izjavo o nefinančnem poslovanju Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d.

Izjava o nefinančnem poslovanju je sestavni del Letnega poročila za leto 2022 in je dostopna tudi na spletni strani družbe www.unior.si najmanj pet let od njene objave.

7.7.1 OPIS POSLOVNEGA MODELA

Družba UNIOR d.d. je obvladujoča družba v dinamični Skupini UNIOR, ki skupaj z odvisnimi in pridruženimi podjetji deluje v 13 državah sveta, svoje proizvode in storitve pa prodaja na vseh kontinentih. Poslovni model Skupine UNIOR, ki jo sestavljajo družbe z različnimi dejavnostmi, je predstavljen v poglavju 3.1 Letnega poročila 2022, poslovni model družbe UNIOR d.d. pa v poglavju 3.2. Letnega poročila 2022 in v poglavju 7.6 Izjava o upravljanju Skupine UNIOR in družbe UNIOR.

Politika upravljanja je zapisana v dokumentu Politika upravljanja družbe UNIOR d.d., ki opredeljuje glavne dejavnike za delovanje družbe in skupine in je javno objavljena na spletni strani družbe (https://www.unior.si/uploads/dokumenti/243_Politika%20upravljanja%20dru%C5%BEbe%20UNIOR%20d.%20d.pdf), predstavlja pa zavezo za nadzorni svet, upravo ter vodstveno, vodilno osebje in zaposlene za sedanje in prihodnje delovanje. Družba je sprejela tudi Priročnik upravljanja Skupine UNIOR, katerega namen je poenotenje pravil delovanja vseh družb znotraj Skupine UNIOR na čim več področjih delovanja.

7.7.2 OKOLJSKE, SOCIALNE IN KADROVSKE ZADEVE

7.7.2.1 OKOLJE

POLITIKA

Temeljno načelo za doseganje ciljev družbe UNIOR d.d. je nadaljevati pot k trajni odličnosti. Zato smo vzpostavili in integrirali sisteme vodenja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnosti in zdravja pri delu, upravljanja z energijo ter družbene odgovornosti.

OKOLJSKA POLITIKA

Naša temeljna načela so odgovornost do varovanja okolja, preprečevanje negativnih vplivov na okolje, skladnost z zahtevami zakonodaje in nenehno izboljševanje na področju varstva okolja. Vzpostavljen in certificiran imamo sistem ravnanja z okoljem v skladu s standardom ISO 14001, ki zagotavlja učinkovit nadzor, zmanjševanje škodljivih vplivov na okolje, racionalizacijo porabe virov, ohranjanje biotske raznovrstnosti, spodbujanje trajnostne proizvodnje in potrošnje ter zamenjavo snovi, ki škodljivo vplivajo na zdravje ljudi in na okolje. Zavedamo se pomena trajnostnega razvoja in s tem povezanega prehoda na nizkoogljično družbo. Uveljavljamo hierarhijo ravnanja z odpadki ter uvajamo načela krožnega gospodarstva.

Temeljno načelo pri poslovanju odvisnih družb UNIOR d.d. je odgovornost do varovanja okolja, preprečevanje negativnih vplivov na okolje ter nenehno izboljševanje na področju varstva okolja. Odvisne družbe spoštujejo in delujejo skladno s predpisano (nacionalno) zakonodajo s področja varovanja okolja, imajo vzpostavljen ali certificiran sistem ravnanja z okoljem v skladu s standardom ISO 14001, spodbujajo trajnostno proizvodnjo in potrošnje ter zamenjavo snovi, ki škodljivo vplivajo na zdravje ljudi in na okolje, periodično ocenjujejo okoljske vidike in si postavljajo programe in cilje za prihodnja leta ter izvajajo izobraževanje zaposlenih s področja varstva okolja.

ENERGETSKA POLITIKA

UNIOR d.d. se uvršča med večje slovenske porabnike energije. Družba je v slovenskem prostoru poznana po spodbujanju energetske učinkovitosti ter izrabe obnovljivih virov. Aktivno izvajanje politike učinkovite rabe energije družbe se odraža v kontinuiranem izvajanju ukrepov v energetske učinkovitost in s tem nižanjem stroška za energijo. Družba ima sprejet Poslovnik upravljanja z energijo, v katerem je določena energetska politika. Skozi politiko se zavzemamo, da pri izvajanju procesov družbe upoštevamo smernice najsodobnejših pristopov sistema upravljanja z energijo, skladno z našimi možnostmi in potrebami. S kontinuiranim izboljševanjem energetske učinkovitosti ter sistema upravljanja z energijo poleg nižanja okoljskih emisij tudi nižamo stroške poslovanja.

Odvisne družbe si na področju Energetike prizadevajo predvsem za naslednje:

- v proizvodnih družbah uvesti energetske informacijske nadzorne sisteme za spremljanje porab, stroškov energentov v odvisnosti od proizvodnje, primerljiv s sistemom, kot ga uporablja obvladujoča družba;
- upoštevati smernice učinkovite rabe energije, veljavne zakonske in druge predpise;
- vzpostaviti sistem nabave energentov (zmanjševanje tveganja nenadnih sprememb cen);
- racionalizirati porabo energentov, uvajati najboljše razpoložljive tehnologije, ki uporabljajo energente;
- poslovanje naj bo prijaznejše okolju;
- ozaveščati zaposlene o varčni rabi energije;
- upoštevati smernice energetske politike obvladujoče družbe, ki so določene v vsakokrat veljavnem Poslovniku upravljanja z energijo.

SKRBNI PREGLED

Na lokaciji Kovaška cesta 10 v Zrečah smo v skladu z Uredbo o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, zavezani direktivi IED (Direktiva o industrijskih emisijah) in imamo od leta 2009 integralno okoljevarstveno dovoljenje.

V skladu s sistemi vodenja izvajamo vodstveni pregled sistema ravnanja z okoljem na način, da pripravimo letno poročilo o delovanju, ki zajema naslednje vsebine: stanje ukrepov predhodnih vodstvenih pregledov, doseganje okoljskih ciljev, učinek ravnanja z okoljem, ocena izpolnjevanja zakonskih in drugih zahtev, rezultati presoje, informacije zainteresiranih strani. Poročilo o delovanju sistema ravnanja z okoljem se obravnava na vodstvenem pregledu, kjer se v zapisnik napišejo sklepi, ki vključujejo morebitne priložnosti za nenehno izboljševanje, doseganje okoljskih ciljev, potrebe po spremembah in druge ugotovitve s ciljem izboljšanja sistema ravnanja z okoljem.

Konec leta 2020 smo pridobili certifikat sistema upravljanja z energijo ISO 50001, s čimer zagotavljamo nenehne izboljšave na področju energetske učinkovitosti in zmanjšujemo vpliv na okolje. Imamo vzpostavljeno energetske politiko s konkretnimi cilji za optimizacijo rabe energije, kar vodi k prihrankom. Energetske učinkovitosti vključujemo v procese odločanja pri načrtovanju in nabavi opreme, surovin ali storitev v okviru družbe. Na osnovi pridobljenega certifikata se preverja skladnost in učinkovitost sistema vodenja z zahtevami standarda s strani neodvisne zunanje organizacije. Certifikat ne le vpliva na zavedanje zaposlenih, da si družba odločno prizadeva zmanjšati rabo energije, kar bo privedlo do novih pristopov, usmerjenih v varčevanje z energijo, ampak tudi dokazuje našo zavezanost k trajnostnemu razvoju.

GLAVNA TVEGANJA IN NJIHOVO OBVLADOVANJE

Tveganj v poslovanju skupine se zavedamo, zato vsem tveganjem v skupini posvečamo posebno skrb. Oblikovan je Odbor za obvladovanje tveganj, določeni so skrbniki posameznih tveganj v skladu z vzpostavljenim registrom tveganj.

Tveganja povezana z varstvom okolja smo združili v skupino okoljska in podnebna tveganja, katera delimo na tveganja, pri katerih ima Skupina UNIOR/družba UNIOR d.d. vpliv na okolje, in tveganja, pri katerih ima okolje vpliv na Skupino UNIOR/družbo UNIOR d.d. Več o okoljskih in podnebnih tveganjih je navedeno v poglavjih 7.8 Letnega poročila 2022.

KLJUČNI NEFINANČNI KAZALNIKI USPEŠNOSTI

S skrbno analizo okolja smo prepoznali ključne okoljske vidike svoje dejavnosti. Ti so: odpadna voda, odpadki, izpusti v zrak, onesnaževanje tal, kemikalije in hrup. Na podlagi prepoznanih okoljskih vidikov, zakonskih in drugih zahtev si postavljamo programe in cilje za prihodnja leta ter izvajamo ustrezne monitoringe, proaktivno komuniciramo okoljske informacije z zaposlenimi in zainteresiranimi deležniki, zlasti sosedi.

Okoljske vidike merimo in upravljamo s kazalniki na način, da redno izvajamo monitoringe odpadnih voda, emisij snovi v zrak, virov hrupa, evidence količin nastalih odpadkov. Več o okoljskih vidikih je navedeno v poglavju 6.4 Letnega poročila 2022.

S pomočjo energetskega nadzornega informacijskega sistema sproti v realnem času spremljamo porabo vseh ključnih energentov po večjih porabnikih, si zastavljamo ciljne vrednosti specifičnih rab energentov na enoto proizvoda in spremljamo odstopanje od zastavljenih ciljev.

7.7.2.2 SOCIALNE IN KADROVSKE ZADEVE

POLITIKA

V Skupini UNIOR smo skrb za zaposlene tesno vpleti v vsa naša poslovna načrtovanja. Kot največji zaposlovalec v regiji in eden večjih v državi ter kot gospodarski subjekt, ki bistveno prispeva in oblikuje tukajšnje življenje, se namreč zavedamo, da z vlaganjem v zaposlene ne izkazujemo le odgovornosti do sodelavcev, temveč tudi odgovornost do širšega okolja, kar med drugim dokazujemo z v letu 2021 pridobljenim polnim certifikatom Družini prijazno podjetje. V okviru osnovnega certifikata imamo opredeljene ukrepe s področja dodatno prilagojenega delovnega časa in za prilagoditev delovnih pogojev. Eden izmed ukrepov je tudi finančna pomoč otrokom pokojnih staršev, ki so bili zaposleni v UNIOR d.d. Konec leta smo izvedli dogodek za otroke - Uniorjeve otroke je obdaril Božiček. Izvedli smo tudi Uniorjev družinski dan na Rogli, ki se ga zaposleni udeležijo v največji meri in jim tudi veliko pomeni. Na dogodek so poleg zaposlenih in njihovih družin povabljeni vsi nekdanji delavci, ki so zgodbo Uniorja soustvarjali in se nato upokojili, zato lahko govorimo o dogodku tudi večtisočglave množice. Ločeno od ukrepov v okviru certifikata Družini prijazno podjetje ob zaključku leta za vse zaposlene organiziramo zabavo, ki se je decembra 2022 odvijala v Večnamenski dvorani Term Zreče.

Delavci lahko v primeru daljšega bolniškega staleža zaprosijo za solidarnostno pomoč. Vse delavce, ki to želijo, delodajalec tudi kolektivno nezgodno zavaruje 24 ur na dan. Prav tako imajo delavci možnost pristopiti k dodatnemu pokojninskemu zavarovanju, ko delodajalec za njih vplačuje premije dodatnega pokojninskega zavarovanja.

V ospredje postavljamo pomen zaposlenih, njihovo načrtovanje in vseživljenjski razvoj. S pridobljenim novim znanjem in svojim delom lahko na dolgi rok pripomorejo h kakovosti delovnega procesa in k uspešnim poslovnim rezultatom. Zaposleni si na takšen način zagotovijo strokovni, delovni in osebni razvoj ter možnost napredovanja.

Izvajamo letne razgovore, s katerimi zaposlene in vodje spodbujamo k medsebojnemu dialogu o počutju na delovnem mestu, doseženih in opredeljenih ciljih za naprej, potrebah po usposabljanjih, predlogih za izboljšave na delovnih mestih ipd. Z namenom identifikacije potencialnih naslednikov, ki bi lahko v prihodnje zasedli ključna delovna mesta imamo, v okviru razvoja zaposlenih, opredeljeno politiko nasledstev za ključne kadre.

Štipendiranje dijakov in študentov nam omogoča dolgoročno načrtovanje bodočih zaposlenih ter je odlična priložnost za karierni ter osebni razvoj posameznika. S pomočjo štipendiranja se s potencialnimi zaposlenimi povezujemo že v obdobju izobraževanja in si ustvarjamo bazen mladih talentov. Cilj podeljevanja naših štipendij je, da pridobimo in strokovno usposobimo kompetenten kader iz potrebnih področij. Pomembno nam je, da gradimo in ohranjamo vezi z lokalnimi srednjimi šolami, ker se večina naših štipendistov izobražuje na teh šolah.

Z zaposlenimi komuniciramo preko oglasnih desk, preko displejev, ki so postavljeni v jedilnicah in v določenih delih proizvodnje, preko elektronske pošte ter na intranetu družbe oziroma Uninetu, kot ga imenujemo. V Službi za korporativno komuniciranje in inovacijske procese pripravljajo Kovaški e-Bilten z najnovejšimi novičkami v skupini ali družbi, vsaj štirikrat letno pa izide tiskovina Kovači smo, ki jo prejmejo vsi zaposleni. Delavce spodbujamo k inoviranju in podajanju koristnih predlogov. Podpiramo mnoge športne, kulturne, humanitarne projekte v Dravinjski dolini. Smo sponzor zagnanim in odličnim športnikom.

Temeljna dokumenta na področju varnosti in zdravja pri delu sta Program varnosti in promocije zdravja pri delu in Politika kakovosti, ravnanja z okoljem, varnosti in zdravja pri delu ter upravljanja z energijo v UNIOR d.d. S sistemom ISO 45001 in zavezami iz politike ter aktivnostmi iz programa delodajalec vzdržuje trend upadanja števila nezgod pri delu tudi v letu 2022 (več o tem v poglavju 6 Letnega poročila 2022). Sledimo zakonskim zahtevam na področjih usposabljanja, pregleda delovne opreme in mikro-klimatskih zahtev, izvajamo revizije ocene tveganja, preventivnih zdravniških pregledov in promocije zdravja. Izkazujemo zavezanost k varovanju zaposlenih in lastnine. Izboljšujemo ozaveščenosti in nadzor nad nevarnostmi in tveganji na delovnem mestu.

Preko Športnega društva UNIOR spodbujamo zaposlene k zdravemu in aktivnemu slogu življenja in omogočamo delavcem udeležbo na vadbi za hrbtenico v Termah Zreče, koriščenje najete športne dvorane, nakup sezonskih smučarskih vozovnic na Rogli za delavce, njihove otroke ter partnerje, ugodnosti pri koriščenju storitev v odvisni družbi UNITUR d.o.o. (velnes, zdravstveni del) ter posebno decembrsko ponudbo za zaposlene pri nakupu darilnih bonov za gostinske, zdravstvene in druge storitve v UNITUR d.o.o. Delavci lahko koristijo ugodnejše cene počitniških kapacitet na Rogli, v Portorožu ter v Biogradu na Moru v sosednji Hrvaški.

Zaposlujemo tudi osebe, ki imajo status invalida. Posebno pozornost zato namenjamo ergonomskim prilagoditvam delovnih mest, pridobivanju sredstev ZPIZ za prilagoditev delovnih prostorov in delovnih sredstev za invalide ter iskanju ustreznih delovnih mest za delavce invalide z omejitvami. UNIOR d.d. presega kvoto zaposlenih invalidov. V letu 2022 je odvisna družba UNIOR IN d.o.o. pridobila status invalidskega podjetja in s trga dela zaposlila tri brezposelne invalide. Redno sodelujemo z izvajalci zaposlitvene rehabilitacije in usposabljammo brezposelne invalidne osebe, ki tako pridobivajo praktične delovne izkušnje in znanja za povečanje zaposljivosti.

Trajnostni cilji in zaveze, delovanje v skladu z vidiki ESG (okolje, družba, upravljanje), vključevanje trajnostnih vidikov v razvoj izdelkov in storitev družbe, trajnostno poročanje, ogljični odtis in analiza življenjskega cikla (LCA) so vse bolj pomembni vidiki trajnostnega upravljanja družbe. Razvoj trajnostnih kompetenc zaposlenih in njihovo vključevanje v trajnostni razvoj je ključno za doseganje trajnostnih ciljev naše organizacije. Več o tem v poglavju 6 Letnega poročila 2022.

Na področju pridobivanja in razvoja kadrov se v Skupini UNIOR vzpodbujajo naslednje aktivnosti:

- promocija skupine s ciljem pridobivanja in zadržanja ključnih ter perspektivnih kadrov;
- povezovanje zaposlenih znotraj skupine in prenos dobrih praks ter vzpostavitev smernic na področju kadrovskih procesov, kar zajema zlasti:
 - a. letni razgovori z namenom vpeljevanja vodenja na podlagi postavljanja ciljev;
 - b. razvoj kadrov in spodbujanje vseživljenjskega učenja s poudarkom na prenosu znanja in izkušenj;
 - c. razvijanje veščin vodenja;
 - d. spremljanje in spreminjanje organizacijske kulture ter klime v skupini;
 - e. stimulativni sistem motiviranja in nagrajevanja.

V vseh odvisnih družbah vlada zavedanje, da lahko prijaznejše in varnejše delovno okolje bistveno zmanjša število in posledice nezgod pri delu in bolniške odsotnosti. Nenehno izboljševanje varnostnih vidikov in izboljševanje stanja varnosti in zdravja pri delu je pomembno za razvoj odvisnih družb. Pomembna področja z vidika varnosti in zdravja pri delu, so: nezgode pri delu, promocija zdravja na delovnem mestu, bolniška odsotnost, vse pomembne ugotovitve iz ocene tveganja in ergonomije delovnih mest, tehnološki vidiki delovanja posameznih procesov in drugo.

SKRBNI PREGLED

V družbi se zavedamo socialnega dialoga, zato so pri sprejemanju predpisov, ki urejajo pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev skladno z veljavno zakonodajo, vključeni tako trije reprezentativni sindikati kot tudi svet delavcev.

Svet delavcev ima oblikovane stalne odbore: Odbor za urejanje položaja posebnih skupin delavcev (invalidi, ženske, mladi delavci itd.), Odbor za varstvo pri delu in delovne razmere, Odbor za spremljanje uresničevanja zakonodaje in kolektivnih pogodb ter Odbor za informiranje. Odbori obravnavajo posamezna vprašanja iz svoje pristojnosti.

Sodelovanje delavcev pri upravljanju v organih družbe se uresničuje preko dveh predstavnikov delavcev v nadzornem svetu družbe. Delavci so člani reprezentativnih sindikatov v družbi in najmanj še enega sindikata. Zaposleni v odvisnih družbah so vključeni tudi v druge sindikate. Sprejeta je Podjetniška kolektivna pogodba s pripadajočimi aneksi.

Na področju varnosti in zdravja pri delu spremljamo število nezgod pri delu in raven bolniškega staleža (več o tem v poglavju 6.4 Letnega poročila 2022) Smo imetniki certifikata ISO 45001, ki nam pripomore k izboljšanju varnostne kulture in posledično zmanjšanju števila nezgod in izpadov proizvodnega časa.

GLAVNA TVEGANJA IN NJIHOVO OBVLADOVANJE

Tveganja povezana s človeškimi viri se pojavljajo predvsem na področju deficitarnosti kadra in s tem povezano nezaželeno fluktuacijo ter višanja starostne strukture zaposlenih.

Za omilitev tveganj so uvedene številne aktivnosti promocije deficitarnih poklicev (uporaba različnih kanalov za promocijo in oglaševanje prostih delovnih mest, štipendiranje, sodelovanje s šolami in promocija izvajanja strokovne obvezne prakse za dijake in študente, zaposlovanje tujcev, vključevanje agencij za pomoč pri iskanju kadra, udeležba na kariernih sejmih) ter aktivnosti na področju zadrževanja kadrov (spremljanje in razgovori z novo zaposlenimi, razvojni pogovori s štipendisti, izhodni razgovori in detekcija možnih odhodov, aktivnosti na področju razvoja kadrov ter uvajanje izboljšav na področju pogojev dela, uvajanje v delo, prenos znanja).

Tveganja na področju varnosti in zdravja pri delu so povezana predvsem z obvladovanjem bolniškega staleža in poškodbami, invalidnostjo ter odškodninami zaradi poškodb pri delu. Iz tega naslova so ukrepi delodajalca usmerjeni v preventivo.

KLJUČNI NEFINANČNI KAZALNIKI USPEŠNOSTI

Skrbimo za redno in dobro komunikacijo z vsemi zaposlenimi, usposabljanje in izobraževanje vseh zaposlenih ter imamo pridobljen polni certifikat Družini prijazno podjetje.

Na podlagi različnih kadrovskih orodij (izvajanje letnih razgovorov, razvojnih pogovorov, ocenjevanja potenciala, sistem mentorstva, izvajanje poslovnih šol...) skrbimo za kakovostni razvoj zaposlenih ter za ohranjanje in prenos znanja znotraj družbe. Za ključne kadre imamo opredeljeno politiko nasledstev.

Razvoj zaposlenih je eden izmed ključnih procesov, s katerim uresničujemo Uniorjevo trajnostno zavezo. Znanje in kompetence zaposlenih povečujemo, zlasti z usposabljanji tako s strokovnih področij kot tudi s področij mehkih veščin. Organiziramo eksterna in interna usposabljanja ter zaposlenim omogočamo sofinanciranje študija ob delu, dijakom in študentom pa nudimo tudi kadrovske štipendije.

Pomembni so kazalniki naložb v razvoj zaposlenih: število ur usposabljanja, sredstva namenjena usposabljanju in izobraževanju (sofinanciranja študija ob delu in štipendije), izobrazbena struktura.

Gospodarski in tehnološki razvoj ter potrebe v delovnih procesih nas spodbujajo, da zaposlujemo nove sodelavce z višjo izobrazbo kot pred leti.

V okviru polnega certifikata Družini prijazno podjetje in znotraj opredeljenih ukrepov, zaposlenim omogočamo lažje usklajevanje njihovega družinskega in poklicnega življenja.

Število nezgod pri delu se skozi leta znižuje in s tem tudi število izgubljenih dni iz naslova bolniške odsotnosti zaradi poškodb pri delu. Spremljamo izplačila odškodnin zaradi nezgod pri delu. Obvladujemo bolniški stalež in sprejemamo ukrepe, s katerimi bi raven staleža znižali pod raven, ki je ugotovljena na ravni dejavnosti. Pridobivamo sredstva ZPIZ za prilagoditev delovnih prostorov in delovnih sredstev.

V poglavjih 9.8.5 in 10.8.4 Letnega poročila 2022 so glavne kategorije stroškov, med drugim tudi prejemki zaposlenih. Dodana vrednost na zaposlenega v skupini in družbi je razkrita v poglavju 8.5 Letnega poročila 2022, v poglavju 8.6 Letnega poročila 2022 pa so razkriti ključni kazalniki poslovanja.

7.7.2.3 SPOŠTOVANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC

POLITIKA

V gospodarski družbi UNIOR spoštujemo človekove pravice, kar smo med sedmimi zavezami zaposlenih zapisali že v Etičnem kodeksu podjetja, ki je pričel veljati 1. 7. 2016. Tudi Etični kodeks Skupine UNIOR iz leta 2020 zajema zaveze iz področja skladnosti poslovanja in integritete k transparentnemu delovanju in preprečevanju nezakonitega in neetičnega ravnanja na ravni Skupine. Spoštujemo Ustavo in zakone Republike Slovenije kakor tudi splošno veljavne standarde in načela ter pravila mednarodnega prava na področju človekovih pravic.

Posebno oblikovane politike v zvezi s spoštovanjem človekovih pravic v letu 2022 UNIOR d.d. še ni imel sprejete, je pa marca 2023 potrdil novo Politiko kakovosti, ravnanja z okoljem, varnosti in zdravja pri delu, upravljanja z energijo ter družbene odgovornosti v UNIOR d.d., kjer je kot posebno poglavje dodano »Spoštovanje človekovih pravic.« Spoštujemo človekove pravice v celotnem poslovnem procesu ter se izogibamo in preprečujemo možne negativne vplive na človekove pravice. Zavzemamo se za spoštovanje človekovih pravic pri poslovnih partnerjih oziroma dobaviteljih. Zavzemamo se za skupno reševanje in sodelovanje s ključnimi deležniki v želji po napredku v spoštovanju človekovih pravic pri poslovanju.

V UNIOR d.d. zaposlujeemo tujce, invalide, starejše delavce, nosečnice, starše in do vseh gojimo spoštljiv odnos ter jih enakopravno obravnavamo. Zavzemamo se za ničelno toleranco do vsakršnih groženj zaposlenim zaradi opravljanja njihovega dela in imamo za to sprejeto delovno navodilo DNV 0105060-3 Navodilo o zaščiti zaposlenih v primeru groženj. Zagotavljamo takšno delovno okolje, v katerem noben delavec ne bo izpostavljen spolnemu in drugemu nadlegovanju ali trpinčenju s strani delodajalca, predpostavljenih ali sodelavcev. Področje je urejeno v Pravilniku o prepovedi in preprečevanju spolnega in drugega nadlegovanja ali trpinčenja na delovnem mestu. Delavce, ki bi se nedostojno obnašali na delovnem mestu, uporabili silo ali resno grožnjo do sodelavcev, povzročali prepire med ali s sodelavci, strankami podjetja, kršili etični kodeks se obravnava skladno z določbami Pravilnika o kršenju pogodbenih in drugih obveznosti iz delovnega razmerja v družbi UNIOR d.d.

V okviru Priročnika upravljanja Skupine UNIOR imamo zapisano, da je skrb za zaposlene pomemben del družbene odgovornosti Skupine. V ta namen se v Skupini vzpodbujajo aktivnosti kot je spoštovanje predpisane (nacionalne) delovnopravne zakonodaje. V Skupini se ne tolerira kakršnekoli diskriminacije na podlagi rase ali etičnega porekla, nacionalnega ali socialnega porekla, spola, barve kože, zdravstvenega stanja, invalidnosti, vere, prepričanja, starosti, spolne usmerjenosti ter kakršnegakoli nadlegovanja in/ali žaljivega ravnanja do posameznika na delovnem mestu.

SKRBNI PREGLED

V UNIOR d.d. delujejo trije reprezentativni sindikati, 14 članski Svet delavcev, prav tako v nadzornem svetu družbe delujeta dva predstavnika delavcev. Skladno z zakonodajo našeta telesa podajajo svoja mnenja, delodajalec jih je dolžan o določenih zadevah obveščati, se z njimi posvetovati, poslati predloge odločitev v soodločanje. Prva skrb socialnih partnerjev je spoštovanje pravic delavcev, torej tudi človekovih pravic, in v zvezi s tem v družbi teče konstanten dialog. Družba je lahko tudi subjekt nadzorov s strani inšpektorja za delo, za varnost in zdravje pri delu, ki v letu 2022 niso ugotovili nepravilnosti na področju pravic delavcev, prav tako v letu 2022 na sodišču ni bila vložena nobena tožba iz naslova kršenja pravic delavcev.

GLAVNA TVEGANJA IN NJHOVO OBVLADOVANJE

Večjih tveganj na področju spoštovanja človekovih pravic ne zaznavamo. Skozi redna usposabljanja tako strokovnih sodelavcev in delavcev samih ter rednega socialnega dialoga s sindikati in svetom delavcev tveganja izničimo.

KLJUČNI NEFINANČNI KAZALNIKI USPEŠNOSTI

V letu 2022 UNIOR d.d. ni bila izrečena nobena sankcija za prekršek v zvezi s kršenjem delovnopravnih predpisov. Vložena ni bila nobena tožba, s katero bi tožnik vtoževal kršenje pravic iz sklenjenega delovnega razmerja.

7.7.3 BOJ PROTI KORUPCIJI IN PODKUPOVANJU

POLITIKA

V zvezi z bojem proti korupciji in podkupovanju smo v družbi UNIOR d.d. sprejeli več ukrepov za preprečevanje ali zmanjšanje morebitnih negativnih učinkov na svoje poslovanje. V svojem delovanju upoštevamo poslovno etiko ter gradimo organizacijsko kulturo, ki spodbuja zakonito, transparentno in etično ravnanje vseh zaposlenih.

SKRBNI PREGLED

V družbi UNIOR d.d. imamo vzpostavljen sistem upravljanja tveganj za prevaro ter upravljanje tveganj korporativne integritete. Upravljanje med drugim zajema neprekinjen nadzor in kontrolo področij.

S strani uprave družbe imamo od 1. 3. 2023 imenovanega pooblaščenca za korporativno integriteto in prevare, ki je pri svojem delu neodvisen in odgovarja neposredno upravi. O svojih aktivnostih obvešča upravo in na letnem nivoju revizijsko komisijo. Pooblaščenca oseba nudi tudi strokovno pomoč zaposlenim s področja integritete.

Za preprečevanje koruptivnih dejanj in podkupovanj imamo sprejeta pravila, ki so zapisana v Pravilniku o poslovnih darilih, Politiki etičnih standardov in Pravilniku o preprečevanju in odkrivanju prevar. Družba ima vzpostavljenih več linij za sporočanje kršitev, prevar in integritete, in sicer možnost prijave prek elektronskega naslova; prijava.povejmo@unior.com in etika@unior.com ter brezplačno anonimno telefonsko 080 10 90. Posebno pozornost je namenjena zaščiti dobrovernih prijaviteljev.

V družbi smo v preteklosti sprejeli Etični kodeks družbe UNIOR d.d., ki je bil predstavljen vsem zaposlenim in so ga v pisni obliki vsi zaposleni tudi prejeli, prav tako pa je objavljen na spletni strani družbe (<https://www.unior.si/uploads/unior%20eticni%20kodeks%20feb%202023.pdf>).

Sprejeli smo tudi Etični kodeks Skupine UNIOR, ki so ga sprejele družbe v skupini. V obeh kodeksih so na enem mestu zapisani osnovni etični standardi ravnanja skupaj z zavezami zaposlenih za zagotavljanje odličnosti, odgovornosti in preglednosti. V pripravi je Politika korporativne integritete, ki bo nadomestila Politiko etičnih standardov.

V Skupini UNIOR je integriteta ena izmed najpomembnejših vrednot, zato družbe v skupini poslujejo v skladu z zakoni, dobrimi poslovnimi običaji in etičnimi načeli. Zaposleni v družbah skupine pri svojem delu sprejemajo odločitve, ki vplivajo na poslovanje, korporativno integriteto in ugled obvladujoče družbe. Pri tem lahko nastopijo okoliščine, ko se pojavijo dvomi in negotovost glede sprejemanja pravilne odločitve. Etični kodeks Skupine UNIOR vse družbe v skupini in njene zaposlene vodi in jasno opredeljuje vedenje, ki se od njih pričakuje ter daje smernice, kako se obljube spreminjajo v dejanja.

GLAVNA TVEGANJA IN NJIHOVO OBVLADOVANJE

Tveganja na področju korupcije in podkupovanja se lahko pojavijo na vseh ravneh poslovanja. Za obvladovanje področja so vgrajeni nekateri varovalni mehanizmi, ki ta tveganja zmanjšujejo, na primer javna objava Etičnega kodeksa, redna komunikacija kodeksa znotraj družbe UNIOR d.d., protikorupcijska klavzula v pogodbah s poslovnimi partnerji, presoje sprejemljivosti poslovnih partnerjev.

Z namenom zagotavljanja transparentnosti poslovanja, preprečevanja neskladnih ravnanj ter vzpostavitve kontrolnih mehanizmov ima družba UNIOR d.d. sprejeta pravila sprejemljivosti poslovnih partnerjev, pri katerem gre za večstopenjsko preverjanje. Pravila določa pravilnik »Izbira dobavitelja in nabavne aktivnosti«, ter pravilnik »Ocenjevanje dobaviteljev«, na podlagi katerih se naredi pregled poslovnega partnerja.

Zaposleni v UNIOR d.d. imajo tudi izobraževanja s področij prevar in integritete, ki povečuje razumevanje in znanje področja. Z internimi objavami, v različnih oblikah, širimo znanje o tem, kako delovati nepristransko, pošteno, zaupanja vredno in z visokimi moralnimi načeli skladno z Etičnim kodeksom.

Znotraj podjetja imamo vzpostavljen sistem spremljanja korupcijskih tveganj, v ta namen ima družba sprejet Pravilnik o obvladovanju nasprotja interesov in Pravilnik o preprečevanju in odkrivanju prevar, ki določata način ravnanja in ukrepanja pri izvajanju nadzora poslovanja ter učinkovit sistem zagotavljanja integritete družbe. V primeru suma kaznivega dejanja družba reagira v skladu z zakonskimi možnostmi glede povrnitve škode.

KLJUČNI NEFINANČNI KAZALNIKI USPEŠNOSTI

V letu 2022 ni bilo prijav v zvezi s kršenjem integritete. K temu pripomore tudi vzpostavljen način obvladovanja, ki zaposlene ob ostalih aktivnosti opozarja (preko izobraževanj, objav v internem glasilu, oglasnih tabel, biltenov) in spodbuja k odprti komunikaciji. Na ta način zmanjšujemo sposobnost racionalizacije slabega vedenja zaposlenih in povečujemo dojemanje, da se kršitev lahko prijavi pristojni službi in da je identiteta prijavitelja zaščitena.

7.7.4 POROČILO O OKOLJSKO TRAJNOSTNIH GOSPODARSKIH DEJAVNOSTIH IN NALOŽBAH SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d. V LETU 2022

Za Skupino UNIOR in družbo UNIOR d.d. razkrivamo informacije o tem, kako in v kakšni meri so naše dejavnosti povezane z gospodarskimi dejavnostmi, ki se štejejo kot okoljsko trajnostne v skladu s členoma 3. in 9. Uredbe o taksonomiji (Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088).

Razkrivanje informacij se nanaša na Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/2139 z dne 4. junija 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k blažitvi podnebnih sprememb ali prilagajanju podnebnim spremembam, ter za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev.

Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/1214 z dne 9. marca 2022 je bila sprejeta o spremembi Delegirane uredbe (EU) 2021/2139 glede gospodarskih dejavnosti v nekaterih energetskih sektorjih in Delegirane uredbe (EU) 2021/2178 glede posebnih javnih razkritij za te gospodarske dejavnosti. Obravnava področje zemeljskega plina in jedrske energije z vidika prvih dveh okoljskih ciljev - blažitvi podnebnih sprememb ali prilagajanju podnebnim spremembam.

Pri pripravi poročila za leto 2022 smo upoštevali Obvestilo Komisije o razlagi nekaterih pravnih določb delegiranega akta o razkritjih v skladu s členom 8 Uredbe o taksonomiji EU v zvezi s poročanjem o sprejemljivih gospodarskih dejavnostih in sredstvih (2022/C 385/01), ki je bilo objavljeno v Uradnem listu Evropske unije z dne 6. 10. 2022. Za Skupino UNIOR in družbo UNIOR d.d. je zlasti pomemben naslednji del uradne razlage (točka 8):

»Za poročanje o prihodku so sredstva in procesi v vrednostni verigi dejavnosti sprejemljivi le, če so izrecno vključeni v opis dejavnosti. Če se na primer opis nanaša samo na proizvodnjo končnih izdelkov, posredniške dejavnosti v vrednostni verigi niso samodejno sprejemljive. V skladu s tem proizvodnja določenih sestavnih delov avtomobilov in vozil ni samodejno sprejemljiva v skladu z oddelkom Proizvodnja nizkoogljicnih tehnologij za promet. Z vidika dobavitelja to pomeni, da dejavnost podjetja, ki je dobavitelj dejavnosti, sprejemljiva za taksonomijo, po definiciji ni sprejemljiva za taksonomijo, proizvodnja določenih sestavnih delov za avtomobile pa ni privzeto sprejemljiva v okviru dejavnosti „proizvodnja nizkoogljicnih tehnologij za promet“. V taksonomiji EU se namreč ne uporablja splošni pristop za dejavnosti, ki so višje v prodajni verigi. Namesto tega so določena posebna merila za vsako vključeno dejavnost, vključno z ustreznim merilom, da se ne škoduje bistveno. Vendar pa so sprejemljivi nekateri ključni sestavni deli, ki so navedeni v ločenih oddelkih, na primer za baterije ali vodik (v oddelkih 3.2 in 3.4). Poleg tega se lahko proizvodnja sestavnih delov uvršča v oddelek Proizvodnja drugih nizkoogljicnih tehnologij (oddelek 3.6 Priloge I k delegiranemu aktu o podnebj), če ni zajeta v drugih oddelkih in če ustreza opisu dejavnosti.«

Dejavnosti Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d., ki se nanašajo na proizvode, ki so del dobaviteljske verige nizkoogljicnih tehnologij za promet, skladno s to uradno razlago ne moremo navajati kot taksonomsko sprejemljive. V poročilu za leto 2021 smo za te dejavnosti navajali prihodke in naložbe kot taksonomsko sprejemljive in po pregledu tehničnih kriterijev tudi usklajene.

Za celovito razumevanje zainteresiranih deležnikov v tem poročilu kot del dodatnih prostovoljnih razkritij navajamo prihodke in naložbe v dejavnosti, ki so povezane z nizkoogljicnimi tehnologijami za promet, ki pomembno prispevajo k razogljičenju in so pomembni del zelenega prehoda gospodarstva. Prepričani smo, da zelen prehod v nizkoogljicno gospodarstvo ni mogoč brez konkurenčne dobaviteljske verige, ki je bistven del zelenih dejavnosti.

7.7.4.1 SKUPINA UNIOR

DELEŽ PRIHODKOV OD PROIZVODOV ALI STORITEV, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONOMIJO

Delež prihodkov od proizvodov ali storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo – razkritje za Skupino UNIOR za leto 2022

Gospodarska dejavnost	Oznake NACE ⁹	Opis dejavnosti, skladne s taksonomijo	Prihodki (v EUR)	Delež prihodkov v %
A) DEJAVNOSTI, USKLAJENE S TAKSONOMIJO				
Energija	D35.30	Distribucija daljinskega ogrevanja/hlajenja	5.245	0,002
	D35.11	Proizvodnja energije z uporabo fotovoltaične tehnologije	4.021	0,001
Skupaj prihodki od dejavnosti, usklajenih s taksonomijo			9.266	0,003
B) PRIHODKI OD DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVIH ZA TAKSONOMIJO			287.643.605	99,997
Skupaj A + B			287.652.871	100,00

Prihodki Skupine UNIOR so leta 2022 znašali 287.652.871 evrov, od tega so bili prihodki od proizvodov ali storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo v višini 9.266 evrov, kar je 0,003 odstotka. 287.643.605 evrov prihodkov je bilo iz dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo, kar predstavlja 99,997 odstotka. Pregledali smo tehnična merila, navedena v delegiranih aktih. Z dejavnostjo ne povzročamo bistvene škode pri drugih okoljskih ciljih.

Kazalniki so izračunani na podlagi definicij v Prilogi 1 Ključni kazalniki uspešnosti nefinančnih podjetij Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2178 z dne 6. julija 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo vsebine in prikaza informacij, ki jih morajo razkriti podjetja, za katera se uporablja člen 19a ali 29a Direktive 2013/34/EU, o okoljsko trajnostnih gospodarskih dejavnostih, ter metodologije za izpolnjevanje te obveznosti razkritja.

Ključni kazalnik uspešnosti za prihodke smo izračunali kot del čistih prihodkov, ki izhajajo iz proizvodov ali storitev, vključno z neopredmetenimi, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo (števec), deljen s čistim prihodkom (imenovalec).

Prihodki zajemajo prihodke, pripoznane v skladu z 82.(a) členom Mednarodnega računovodskega standarda (MRS) 1, kakor je bil sprejet z Uredbo Komisije (ES) št. 1126/2008 (1).

⁹ NACE (Nomenklatura gospodarskih dejavnosti) je evropska statistična klasifikacija gospodarskih dejavnosti.

DODATNE INFORMACIJE

V nadaljevanju razkrivamo dodatne informacije, ki so pomembne za razumevanje, v kolikšni meri Skupina UNIOR s svojimi dejavnostmi prispeva k zelenemu prehodu kot del vrednostne verige taksonomsko sprejemljivih dejavnosti.

Skupina UNIOR je kot globalno uspešen dobavitelj odkovkov za osebne avtomobile z letno proizvodnjo več kot 20 milijonov odkovkov za volanske mehanizme osebnih vozil in več kot 20 milijonov odkovkov ojníc za motorje z notranjim izgorevanjem med vodilnimi kovačnicami naše panoge v evropskem prostoru. Z odkovki za volanske mehanizme smo prisotni tako v električnih kot tudi hibridnih vozilih, pri slednjih pa dobavljamo tudi ojnice za motorje z notranjim izgorevanjem. Glede na močan trend elektrifikacije bo delež naših izdelkov za električna kot hibridna vozila še višji, kar je pomemben del zelenega prehoda naše dejavnosti.

Z našimi ročnimi orodji in kovinsko embalažo (C25.73, C25.91) omogočamo našim kupcem:

- popravilo in vzdrževanje električnih vlakov in drugih prevoznih sredstev za potniški promet z ničelnimi emisijami CO₂ ter vzdrževanje bimodalnih vlakov;
- popravilo in vzdrževanje ogrevalnih, prezračevalnih, klimatskih sistemov z visoko učinkovitimi tehnologijami ter nameščanje, vzdrževanje in popravilo fotovoltaičnih sistemov, sončnih panelov in toplotnih črpalk z izoliranim orodjem za delo pod visoko napetostjo.

Naš program Strojegradnja (C27.9, C28.4, C28.9) je dobavitelj kupcem, ki izvajajo taksonomsko usklajene dejavnosti proizvodnje baterij – proizvodnja ustreznih sestavnih delov (ohišja baterij) in proizvodnje drugih nizkoogljičnih tehnologij.

V Skupini UNIOR strateško upravljamo z energijo in razogljičenjem. V odvisni družbi SPITT d.o.o. smo v letu 2022 proizvedli 3.276 MWh toplotne energije iz biomase v vrednosti 281.203 evrov, kar smo prodali odvisni družbi UNITUR v vrednosti 275.958 evrov (3.241 MWh), torej znotraj Skupine UNIOR ter zunanjim porabnikom v vrednosti 5.245 evrov (34,53 MWh). V Skupini UNIOR smo v letu 2022 proizvedli 1.221,87 MWh električne energije iz sončnih elektrarn in od tega na trgu prodali 21,33 MWh v vrednosti 4.021 evrov, ostalo energijo smo porabili za lastno delovanje.

DELEŽ NALOŽB V OSNOVNA SREDSTVA PRI PROIZVODIH ALI STORITVAH, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONOMIJO

Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo – razkritje za Skupino UNIOR za leto 2022

Gospodarska dejavnost	Oznake NACE	Opis naložbe	Naložbe v osnovna sredstva (v EUR)	Delež naložb v osnovna sredstva v %
A) NALOŽBE V OSNOVNA SREDSTVA, USKLAJENE S TAKSONOMIJO				
Energija	D35.30	Distribucija daljinskega ogrevanja/hlajenja	936.379	5,69
	D35.11	Proizvodnja energije z uporabo fotovoltaične tehnologije	1.149.229	6,98
Prevoz	N77.1	Prevoz z motornimi kolesi, osebnimi avtomobili in lahki gospodarski vozili	49.643	0,30
Gradnja in poslovanje z nepremičninami	C27.1	Namestitev, vzdrževanje in popravilo polnilnih postaj za električna vozila v stavbah (in na parkirnih prostorih, povezanih s stavbami)	1.304	0,01
Skupaj naložbe v osnovna sredstva, usklajene s taksonomijo			2.136.555	12,98
B) NALOŽBE V OSNOVNA SREDSTVA, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO			14.323.212	87,02
Skupaj A + B			16.459.767	100,00

Naložbe v osnovna sredstva Skupine UNIOR so leta 2022 znašale 16.459.767 evrov, od tega so bile naložbe v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo v višini 2.136.555 evrov, kar predstavlja 12,98 odstotka vseh naložb v osnovna sredstva. 14.323.212 evrov naložb v osnovna sredstva je bilo iz dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo, kar predstavlja 87,02 odstotka vseh naložb v osnovna sredstva.

Od taksonomsko usklajenih naložb so 936.379 evrov predstavljale investicije v izgradnjo cevovoda in z njim povezane infrastrukture za distribucijo energije za ogrevanje. Večji del teh investicij je predstavljala naložba odvisne družbe SPITT d.o.o. v višini 696.782 evrov v nadgradnjo sistema za daljinsko ogrevanje na lesno biomaso. Sledili sta investiciji, ki izrabljata odpadno toploto, kjer je obvladujoča družba UNIOR d.d. namenila 208.864 evrov v izgradnjo sistema za distribucijo daljinskega ogrevanja do odvisne družbe UNITUR d.o.o., drugi del pa je predstavljala investicija v izgradnjo infrastrukture za distribucijo energije za ogrevanje v odvisni družbi UNIOR Vinkovci d.o.o., ki je bila izvedena v višini 30.733 evrov.

Drugi sklop investicij, usklajenih s taksonomijo, v letu 2022 so bile naložbe v sisteme za proizvodnjo električne energije z uporabo fotovoltaične tehnologije, v skupni višini 1.149.229 evrov, od tega je bila izvedena naložba odvisne družbe NINGBO UNIOR FORGING Company Ltd. v višini 1.048.464 evrov ter naložba odvisne družbe UNIOR COMPONENTS d.o.o. v višini 100.765 evrov.

Tretji sklop predstavlja naložba odvisne družbe UNIOR PRODUKTIONS UND HANDELS GmbH v prevoz z motornimi kolesi, osebnimi avtomobili in lahкими gospodarskimi vozili, kjer so z nakupom električnega osebnega vozila v višini 49.643 evrov in pripadajoče polnilne postaje v višini 1.304 evrov pomembneje prispevali k zelenemu prehodu.

Delež naložb v osnovna sredstva smo izračunali tako, da smo v imenovalec zajeli povečanje opredmetenih in neopredmetenih sredstev v poslovnem letu pred amortizacijo in vsemi ponovnimi merjenji, vključno s tistimi, ki izhajajo iz prevrednotenj in oslabitev, ter brez sprememb poštene vrednosti. Imenovalec zajema tudi povečanja opredmetenih in neopredmetenih sredstev, ki izhajajo iz poslovnih združenj. V števec smo zajeli del naložb v osnovna sredstva, vključenih v imenovalec, ki je povezan s sredstvi ali procesi, povezanimi z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo.

Z naložbo v osnovna sredstva, ki je usklajena s taksonomijo, razširimo gospodarsko dejavnost podjetja, usklajeno s taksonomijo.

DODATNE INFORMACIJE

V nadaljevanju razkrivamo dodatne informacije, ki so pomembne za razumevanje, v kolikšni meri Skupina UNIOR s svojimi investicijami v osnovna sredstva prispeva k zelenemu prehodu kot del vrednostne verige taksonomsko sprejemljivih dejavnosti.

Program odkovki (C25.500) obvladujočega podjetja je za osnovna sredstva v postavitve in opremljanje obrata za predelavo aluminija za proizvodnjo delov za električna in hibridna vozila (naši kupci imajo taksonomsko sprejemljivo dejavnost) v letu 2022 namenil 1.904.812 evrov.

Program ročno orodje in kovinska embalaža (C25.73, C25.91) obvladujočega podjetja je za investicije v osnovna sredstva, ki so pomembna za izvajanje dejavnosti, s katerimi proizvajamo izdelke, ki jih prodajamo kupcem za izvajanje njihovih taksonomsko sprejemljivih dejavnosti, v letu 2022 namenil 277.066 evrov.

DELEŽ NALOŽB V OBRATNA SREDSTVA PRI PROIZVODIH ALI STORITVAH, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONOMIJO

Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo – razkritje za Skupino UNIOR za leto 2022

Gospodarska dejavnost	Oznake NACE	Opis naložbe	Naložbe v obratna sredstva (v EUR)	Delež naložb v obratna sredstva v %
A) NALOŽBE V OBRATNA SREDSTVA, USKLAJENE S TAKSONOMIJO				
Energija	D35.30	Distribucija daljinskega ogrevanja na osnovi lesne biomase	24.604	0,17
Skupaj naložbe v obratna sredstva, usklajene s taksonomijo			24.604	0,17
B) DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO			14.166.479	99,83
Skupaj A + B			14.191.083	100,00

V obratna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo je Skupina UNIOR leta 2022 vložila 24.604 evre, od tega je bilo 0,17 odstotka naložb v obratna sredstva usklajenih s taksonomijo. 99,83 odstotka oziroma 14.166.479 evrov naložb v obratna sredstva je bilo nesprejemljivih za taksonomijo.

Obratna sredstva, sprejemljiva za taksonomijo, v Skupini UNIOR predstavljajo vzdrževalna dela (material za vzdrževanje in strošek dela za popravilo stroja) v odvisni družbi SPITT d.o.o., ki skrbi za distribucijo daljinskega ogrevanja, pri čemer uporablja lesno biomaso.

Delež naložb v obratna sredstva je izračunan kot števec, deljen z imenovalcem.

Imenovalec zajema neposredne neusredstvene stroške, povezane z dnevnim servisiranjem opredmetenih osnovnih sredstev s strani podjetja ali tretje osebe, kateri se dejavnosti oddajo v zunanje izvajanje, ki so potrebni za zagotovitev neprekinjenega in učinkovitega delovanja takšnih sredstev.

Števec je enak delu naložb v obratna sredstva, vključenemu v imenovalec, ki je kar koli od naslednjega:

- povezan s sredstvi ali procesi, povezanimi z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo, vključno z usposabljanjem in drugimi potrebami po prilagoditvi človeških virov, ter neposrednimi neusredstvenimi stroški, ki predstavljajo raziskave in razvoj;
- del načrta za naložbe v osnovna sredstva za razširitev gospodarskih dejavnosti, usklajenih s taksonomijo, ali omogočanje, da postanejo gospodarske dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, usklajene s taksonomijo v vnaprej določenem časovnem okviru;
- povezan z nakupom proizvodnje iz gospodarskih dejavnosti, usklajenih s taksonomijo, in posameznimi ukrepi, ki omogočajo, da ciljne dejavnosti postanejo nizkoogljične ali da vodijo do zmanjšanj emisij toplogrednih plinov, ter posameznimi ukrepi za prenovo stavb, navedenimi v delegiranih aktih, sprejetih v skladu s členom 10(3), 11(3), 12(2), 13(2), 14(2) ali 15(2) Uredbe (EU) 2020/852, pod pogojem, da se taki ukrepi uvedejo in začnejo izvajati v 18 mesecih.

7.7.4.2 UNIOR d.d.

DELEŽ PRIHODKOV OD PROIZVODOV ALI STORITEV, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONOMIJO

Prihodki družbe UNIOR d.d. so leta 2022 znašali 204.557.463 evrov, ki so bili 100 odstotno ustvarjeni iz dejavnosti, ki so za enkrat nesprejemljive za taksonomijo.

DODATNE INFORMACIJE

V nadaljevanju razkrivamo dodatne informacije, ki so pomembne za razumevanje, v kolikšni meri družba UNIOR d.d. s svojimi dejavnostmi prispeva k zelenemu prehodu kot del vrednostne verige taksonomsko sprejemljivih dejavnosti.

Z odkovki za volanske mehanizme smo prisotni tako v električnih kot tudi hibridnih vozilih, pri slednjih pa dobavljamo tudi ojnice za motorje z notranjim izgorevanjem. S to dejavnostjo (C25.500) smo s prodajo naših izdelkov za izvajanje taksonomsko sprejemljive dejavnosti naših kupcev v letu 2022 ustvarili 20.387.517 evrov prihodkov, in sicer za:

- prevozna sredstva za mestni, primestni in cestni potniški promet z ničelnimi neposrednimi emisijami CO₂ (iz izpušne cevi) iz vozil;
- vozila kategorij M1 in N1, ki so razvrščena kot lahka vozila z do 31. decembra 2025: specifičnimi emisijami CO₂, kot so opredeljene v členu 3(1)(h) Uredbe (EU) 2019/631 Evropskega parlamenta in Sveta (81), nižjimi od 50 g CO₂ /km (nizko- in brez emisijska lahka).

S proizvodnjo ročnih orodij in kovinske embalaže (C25.73, C25.91) smo tako del vrednostne verige več taksonomsko sprejemljivih dejavnosti. S to dejavnostjo smo kot dobavitelj kupcem za omogočanje njihove taksonomsko sprejemljive dejavnosti ustvarili v letu 2022 14.441.332 evrov prihodkov (33 odstotkov vseh prihodkov od prodaje ročnega orodja). Zaradi elektrifikacije prometa pričakujemo rast deleža naših izdelkov v vrednostni verigi teh taksonomsko sprejemljivih dejavnosti.

S prodajo naših strojev kupcem (C27.9, C28.4, C28.9), ki izvajajo taksonomsko sprejemljive dejavnosti, smo v letu 2022 ustvarili 2.944.558 evrov prihodkov. Razvijamo nove tipe strojev, s katerimi bomo taksonomsko sprejemljivi – pod klasifikacijo Proizvodnja drugih nizkoogljčnih tehnologij.

V družbi UNIOR d.d. smo v 2022 proizvedli 575,09 MWh električne energije iz sončnih elektrarn v vrednosti 53.000 evrov in 1.323 MWh toplotne energije iz odpadne toplote; vso energijo smo porabili za lastno delovanje.

Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo

Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo – razkritje za družbo UNIOR d.d. za leto 2022

Gospodarska dejavnost	Oznake NACE	Opis naložbe	Naložbe v osnovna sredstva (v EUR)	Delež naložb v osnovna sredstva v %
A) NALOŽBE V OSNOVNA SREDSTVA, USKLAJENE S TAKSONOMIJO				
Energija	D35.30	Distribucija daljinskega ogrevanja/hlajenja	208.864	2,92
Skupaj naložbe v obratna sredstva, usklajene s taksonomijo			208.864	2,92
B) NALOŽBE V OSNOVNA SREDSTVA, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO			6.943.717	97,08
Skupaj A + B			7.152.581	100,00

Naložbe v osnovna sredstva družbe UNIOR d.d. so leta 2022 znašale 7.152.581 evrov, od tega so bile naložbe v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo v višini 208.864 evrov, kar predstavlja 2,92 odstotka vseh naložb v osnovna sredstva. Vrednost naložb v osnovna sredstva v višini 6.943.717 evrov je bilo iz dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo, kar predstavlja 97,08 odstotka vseh naložb v osnovna sredstva.

Taksonomsko usklajena naložba predstavlja investicijo v izgradnjo cevovoda in z njim povezane infrastrukture za distribucijo energije za ogrevanje, ki se konča v toplotnem izmenjevalniku. Naložba je omogočila izgradnjo sistema za distribucijo daljinskega ogrevanja z uporabo odvečne toplote od družbe UNIOR d.d. do odvisne družbe UNITUR d.o.o.

DELEŽ NALOŽB V OBRATNA SREDSTVA PRI PROIZVODNIH ALI STORITVAH, POVEZANIH Z GOSPODARSKIMI DEJAVNOSTMI, USKLAJENIMI S TAKSONOMIJO

Družba UNIOR d.d. je v obratna sredstva vložila 10.749.389 evrov, ki so za enkrat nesprejemljive za taksonomijo.

7.7.4.3 O RAZKRITJIH

Podana razkritja smo pripravili na podlagi natančne preučitve navedenih taksonomskih dokumentov, dodatnih uradnih razlag Komisije, našega trenutnega razumevanja in razpoložljivih podatkov.

Delegirani akt o taksonomiji EU na področju podnebja še ne zajema vseh »zelenih dejavnosti«, ki lahko bistveno prispevajo k uresničevanju okoljskih ciljev, in te torej še niso del taksonomije EU. Pričakujemo, da se bo to v prihodnosti spremenilo in da bodo tudi nekatere naše dejavnosti prepoznane kot taksonomsko sprejemljive, saj z njimi prispevamo k zelenemu prehodu gospodarstva in širše družbe.

Skupina UNIOR in družba UNIOR d.d. sta zavezani trajnostnem razvoju in razogljčenju, zato tej dolgoročni strategiji prilagajata svoj poslovni model, proizvodne programe in program investicij, zato pričakujemo, da se bodo kazalniki uspešnosti v skladu s taksonomijo tudi v luči novih delegiranih aktov, ki jih pričakujemo in ki bodo odražali prispevke k preostalim štirim okoljskim ciljem (trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov, prehod na krožno gospodarstvo, preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja ter varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in ekosistemov), v prihodnje zviševali.

Zreče, 26. 4. 2023

Branko Bračko

član uprave

Darko Hrastnik

predsednik uprave

7.8 UPRAVLJANJE S TVEGANJI

7.8.1 UPRAVLJANJE S TVEGANJI V SKUPINI UNIOR

Pomembna tveganja v obvladujoči družbi UNIOR d.d., ki predstavljajo tveganja tudi za Skupino UNIOR so opisana v poglavju 7.8.2 Letnega poročila 2022, v nadaljevanju pa so posebej prikazana specifična tveganja za Skupino UNIOR.

ENERGENTI IN VPLIV VOJNE V UKRAJINI

Na globalni ravni je bila v letu 2022 zaznana velika rast cen vseh energentov (predvsem električne energije in zemeljskega plina), ki imajo pomemben vpliv na poslovanje v družbah z energetske intenzivno proizvodnjo. Z začetkom vojne v Ukrajini so cene energentov še dodatno naraščale, kar dodatno povečuje stroškovno tveganje, ki smo ga omilili z zakupi večjega dela električne energije po cenah pred podražitvami. Prav tako smo višje cene energentov pretežno uspeli prenesti v prodajne cene. Poleg tega se je na trgu pojavilo nihanje dobav, kar lahko privede do redukcij dobave predvsem zemeljskega plina.

V zadnjem kvartalu leta 2022 so se cene energentov nekoliko znižale in delno ustalile. Še vedno pa so cene v primerjavi z pred covidnim časom in pred pričetkom vojne v Ukrajini bile na visokih nivojih. Redukcij dobav nismo zaznali, kljub temu smo preventivno izvedli ukrepe za zamenjavo energenta zemeljski plin, kjer je to bilo mogoče in smiselno.

EPIDEMIJA COVID-19

Kot glavno skrb družb v skupini je izpostavljen nadaljnji potek razmer povezanih z okužbami s COVID-19 in njihov vpliv na poslovanje. Še naprej bomo upoštevali vsa priporočila stroke in oblasti v posameznih državah skupine in temu prilagajali poslovanje. Glede na dvoletno obdobje epidemije ocenjujemo, da smo epidemijo dobro obvladovali in smo na morebitne podobne scenarije zelo dobro pripravljeni. Proti koncu leta 2022 se je stanje še nekoliko izboljšalo in ni več pomembno vplivalo na naše poslovanje. Izjema je podjetje na Kitajskem, kjer so do konca leta še veljali strogi ukrepi za zamejevanje širjenja epidemije, ki pa so jo v podjetju uspešno obvladovali.

SPREMENJENE TRŽNE RAZMERE

Posledice rusko-ukrajinskega konflikta čuti Skupina UNIOR. Tveganja so vezana predvsem na:

- dvig cen surovin in polproizvodov ob njihovem sočasnem pomanjkanju in podaljševanju rokov dobav;
- večanje cen energentov in motnje v dobavah;
- izpad prihodkov od prodaje zaradi spoštovanja evropskih direktiv vezanih na poslovanje z Rusijo in Belorusijo.

Zaradi dvigov cen s strani dobaviteljev po potrebi in precej pogosto potekajo pogajanja s kupci, da bi se povišanja vhodnih cen v celoti ali deloma prenesla na njih, s čemer bi Skupina UNIOR ohranila donosnost prodaje.

Zaradi motenj v oskrbovalni verigi s surovinami, energenti in nato pri transportu do kupcev se podaljšuje čas od naročila do dobave. Z uporabo informacijske tehnologije optimiziramo blagovne tokove, zaloge ter prevozne poti, kar prispeva k večji racionalizaciji oskrbovalne verige.

Prihaja do izpada prihodkov od prodaje in izgube konkurenčne prednosti in tržnega deleža na trgih Rusije in Belorusije, zaradi spoštovanja uvedenih sankcij. Obstaja nevarnost dlje trajajoče visoke inflacije, s tem pa tudi tveganje stagflacije, za kar se bo kupna moč končnih kupcev, odjemalcev, uporabnikov zmanjšala in posledično bo nižji dotok novih naročil in padec prodaje. Iščejo se nove tržne niše, področja, ki so vezana na trajnostni razvoj in so v fazi rasti. Ob tem je izrednega pomena večja trajnostna naravnost, ki z manjšimi obremenitvami okolja, omogoča proizvodnjo in trženje lažjih in energetsko učinkovitejših izdelkov, s katerimi lahko prodremo v nove tržne segmente, ki so cenovno manj občutljivi.

Vsaka dejavnost Skupine UNIOR se dodatno sooča s svojimi (tudi specifičnimi) tveganji povezanimi s spremembo tržnih razmer in jih obvladuje na različne načine:

- Proizvodnja odkovkov, ki deluje v segmentu serijske proizvodnje izdelkov za avtomobilsko industrijo, tveganja obvladuje s tekočim - mesečnim nadzorom prejetih naročil, spremljanjem osvajanj in razvoja novih projektov in globalnim vpogledom nad tržno situacijo v tem segmentu trga. Pri tem sta ključni tako globalnost, kot razpršenost kupcev. Dodatni vplivi na našo oceno tveganj so: pričetek vojne v Ukrajini, energetska kriza v EU in razdvojenost oziroma razlika v hitrosti osvajanj novih vozil v smislu razvojnih usmeritev (EU / ostali svet) na področju E – mobility.
- Tveganja v lastni prodajni mreži dejavnosti ročnega orodja se obvladujejo z izvajanjem ukrepov obratnega in človeškega kapitala. V lastni trgovski mreži zaznavamo tveganje kadrovske ustreznosti in podhranjenosti. Tveganje zmanjšujemo z iskanjem dodatnega kadra (tudi z uporabo »headhunting-a«) in s prenosom znanja med zaposlenimi. Prav tako pa se na trgih, kjer imamo hčerinska podjetja, zmanjšuje kupna moč, napovedane so negativne gospodarske rasti, kar bo imelo negativen vpliv na prihodke od prodaje. Na zemljevidu uspešnih podjetij na področju razvoja in inovativnih izdelkov postavljamo smernice. Odnos s kupci temelji na partnerstvu in skupni, dolgoročni viziji, novemu znanju in inovativnih prijemih.
- Dejavnost turizma oteženo poslovanje, zaradi povečanega obsega poslovanja in pomanjkanja kadra, obvladuje z aktivnim spremljanjem interventnih aktivnosti na državni ravni za zagotavljanje kriznega poslovanja podjetja in z aktivnostmi za pridobivanje kadra ter z izvajanjem ukrepov, ki zagotavljajo državno pomoč. Tveganje obvladujemo tudi s striktnim upoštevanjem vseh priporočil NIJZ in ostalih pristojnih inštitucij tako za zaposlene kot tudi za goste in obiskovalce naših turističnih centrov. Izdali smo publikacijo – Uniturjev Plus standard. Kljub vsemu je poslovanje v letu 2022 v UNITUR d.o.o. bilo uspešno. Konec leta smo podpisali pogodbo z državo za sofinanciranje nove šest sedežnice, kar bo v prihodnjem obdobju pozitivno vplivalo na poslovanje družbe in zadovoljstvo turistov.

FINANČNA TVEGANJA

Finančna tveganja za Skupino UNIOR so razkrita v poglavju 9.11 Letnega poročila 2022.

OKOLJSKA IN PODNEBNA TVEGANJA V SKUPINI UNIOR

Celostno še nismo preučili morebitna dodatna tveganja povezana s podnebnimi spremembami (tveganja prehoda in fizična tveganja). Smo pa prepoznali izzive, ki jih bomo še dodatno preučili in po potrebi opredelili kot tveganje (6.4.2. Letnega poročila 2022).

7.8.2 UPRAVLJANJE S TVEGANJI V DRUŽBI UNIOR d.d.

V družbi UNIOR d.d. imamo razvit in vzpostavljen sistem za prepoznavanje in obvladovanje tveganj, ki lahko vplivajo na poslovanje družbe. Tveganja smo opredelili v več skupin, in sicer strateška, poslovna, finančna ter operativna. Tveganja so razporejena v štiri stopnje (majhno, zmerno, visoko, kritično). Vsako tveganje je ocenjeno na podlagi ocene vpliva in verjetnosti nastanka z upoštevanimi ukrepi za obvladovanje tveganja.

Odbori za obvladovanje tveganj in skrbniki tveganj redno spremljajo izpostavljenost tveganjem, načrtujejo in izvajajo ukrepe za njihovo blaženje ter načrtujejo in spremljajo izvedbo ukrepov za izboljšanje, ki še dodatno prispevajo k njihovem obvladovanju. V družbi imamo vzpostavljen register tveganj, v katerem so opisi in značilnosti posameznih prepoznanih tveganj. Pristop pri obvladovanju tveganj je drugačen za različna tveganja, namen ukrepov pa je znižati vsakega od njih na najnižjo možno raven v skladu z razpoložljivimi viri.

Uprava družbe UNIOR d.d. redno spremlja različna tveganja in o njih periodično poroča nadzornemu svetu.

Začetek leta 2022 je še bil zaznamovan z epidemijo COVID-19, ki je vplivala na poslovanje družbe. Kljub temu pa je zaznati izboljšanje v primerjavi s predhodnim letom, saj so vsi uvedeni ukrepi za obvladovanje epidemije pripomogli k zmanjšanju okužb, pospešeno cepljenje v državah s katerimi poslovno sodelujemo, pa je prav tako prispevalo k normalizaciji poslovanja. Naročilno stanje se je že v prvi polovici leta 2022 v UNIOR d.d. izboljšalo, vendar se je v avtomobilski industriji še čutilo pomanjkanje čipov. Dodatno skrb je v mesecu februarju povzročila vojna v Ukrajini, ki je povzročila motnje v dobavni verigi, dodaten dvig cen surovin, energentov in storitev ter nestabilnost trga. Naš odziv je bil v uvedbi številnih ukrepov za blažitev nastale situacije.

V nadaljevanju povzemamo pomembnejša tveganja v letu 2022.

STRATEŠKA TVEGANJA

NEPRIČAKOVANA RAST CEN OSNOVNIH SUROVIN, ENERAGENTOV IN PODALŠEVANJE DOBAVNIH ROKOV

Zaradi različnih vzrokov bi lahko ostali brez osnovne surovine ali drugega blaga, ki ga vgrajujemo v svoje proizvode. Brez teh ne moremo zagotoviti zadostne količine izdelkov ali realizacije projekta, kar ključno vpliva na izpolnitev pričakovanih dobav do kupca.

V povezavi z boleznijo COVID-19 se je predvsem v začetku leta 2022 nadaljeval trend, da zaradi povečanja naročil nekateri dobavitelji niso bili v stanju dobavljati v želenem času. Dobavni roki so se podaljšali. Večje povpraševanje zvišuje nabavne cene. S pričetkom vojne v Ukrajini v februarju 2022 so se te razmere še dodatno zaostrele. Pričeli so se nepričakovani zelo veliki skoki cen nekaterih osnovnih surovin in energentov, ki imajo prav tako nepričakovan vpliv povečanja materialnih stroškov in stroška za energijo.

Ukrepi, ki smo jih lahko izvedli, so usmerjeni v nenehno spremljanje nabavnega trga, iskanje alternativnih osnovnih materialov in ugodnejših dobaviteljev. Znotraj družbe smo poskrbeli za hiter pretok informacij med službami nabave in ostalimi službami, ki so zadolžene za kalkulacije in prodajo. Nabavna služba veliko časa namenja usklajevanju s proizvodnjo in dobavitelji. Na področju energentov spremljamo ukrepe za zmanjševanje stroškov energije v EU in v Sloveniji in gibanje borznih cen in izvajamo segmentni nakup energentov tudi za daljša časovna obdobja.

Proti koncu leta 2022 je bilo zaznati trend umirjanja cen materialov na trgu, zaradi reguliranja cen energije. Hkrati se je umirjala tudi potrošnja na področju avto industrije, gospodinjskih aparatov, ...

VPLIV VOJNE V UKRAJINI

Zaradi vojnih razmer v Ukrajini in s tem spremenjenih razmer v tem delu Evrope je nastalo tveganje sprememb - zmanjševanja naročil, povečanja cen energentov, surovin in transporta, otežena logistika in plačilni promet. Nejasno stanje glede morebitnega zmanjšanja naročil, kot tudi trajanja vojne, bi lahko močno vplivalo na poslovanje naše družbe.

Redno spremljamo situacijo na kriznem območju. Izpad na trgu Rusije, Ukrajine, Belorusije nadomeščamo s kupci na drugih trgih. Na trg Rusije, Ukrajine, Belorusije odpremljamo proizvode po prejemu avansa, vse potencialne bodoče odpreme skrbno preučimo iz vseh varnostnih vidikov in iz vidika povečevanja terjatev. Proizvodnjo prilagajamo glede na naročilno stanje v segmentu avtomobilske industrije. Kjer nam razmere dopuščajo, povečujemo zaloge ključnih surovin. Odvisnost od čistega zemeljskega plina (ZP) nadomeščamo z utekočinjenim naftnim plinom (UNP) ali ekstra lahkim kurilnim oljem. Spremljamo ukrepe za zmanjševanje stroškov energije v EU in v Sloveniji in iščemo optimalni trenutek za nakup električne energije.

MNOŽIČNA UPORABA ELEKTRIČNIH AVTOMOBILOV

Glede na veliko odvisnost od trga avtomobilov s pogonom na motorje z notranjim izgorevanjem, posebno pozornost namenjamo razvoju tega trga in potencialno množični uporabi električnih avtomobilov, ki bi lahko vplivala na povpraševanje po odkovkih, ki jih proizvajamo za vozila z motorji na notranje izgorevanje. Če se bo povpraševanje po popolnoma električnih avtomobilih bistveno povečalo na račun zmanjšanja prodaje avtomobilov z motorji z notranjim izgorevanjem, potem je ogroženo povpraševanje po delu odkovkov, ki jih proizvajamo. Razmere na trgu so glede tega dokaj nejasne, a trend elektrifikacije je izrazit.

Tudi v letu 2022 je bila na trgu zaznana povečana prodaja električnih vozil, a v to prištevamo vsa hibridna vozila, ki so tudi opremljena s klasičnim motorjem in posledično rabijo ojnice. Prav tako je zaznan trend sprememb v strukturi novih projektov, ki smo jih pridobili s strani kupcev. Le-ti gredo v smer proizvodov izven segmenta motorjev z notranjim izgorevanjem in v projekte vezane na hibridna vozila. Dolgoročno je pričakovati še dodatne strukturne spremembe v naši proizvodnji. Istočasno še ni zaznati ugašanje obstoječih projektov-naročil za proizvode, vezane na avtomobile z notranjim izgorevanjem. Ne opažamo upada naročil v tem segmentu proizvodov.

Tveganje blažimo s pestrostjo palete proizvodov, z iskanjem dodatnih priložnosti izven segmenta avtomobilske industrije, z večanjem serijske proizvodnje odkovkov iz aluminija, za večanje prodaje obdelanih odkovkov in s skupnim razvojem proizvodov s kupci. Zaradi zmanjševanja teže avtomobilov, ekoloških zahtev, zaznavamo potrebo po proizvodih, ki niso iz jekla. V ta namen se usmerjamo v raziskave in razvoj alternativnih materialov za kovanje. Tako smo v letu 2022 na novi proizvodni liniji izvedli prve serije stiskanih odkovkov iz aluminija, kjer vidimo velik potencial.

TVEGANJE POVIŠANE RAVNI HRUPA V OKOLJU

Družba UNIOR d.d. je v letu 2020 izvedla vse tehnično, prostorsko in ekonomsko upravičene ukrepe za zniževanje hrupa v okolju, ki so bili v projektih zniževanja hrupa predvideni. Na podlagi izvedenih ukrepov smo novembra 2021 prejeli spremembo okoljevarstvenega dovoljenja in s tem znižali oceno tveganja. Tveganje se je v letu 2022 povečalo zaradi odločbe Ustavnega sodišča, da je Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v neskladju z Ustavo, saj bi sprememba uredbe lahko vplivala na naše okoljevarstveno dovoljenje.

Pri iskanju rešitev aktivno sodelujemo z okoličani in lokalno skupnostjo. V primeru pritožb okoličanov le-te skrbno obravnavamo.

POSLOVNA TVEGANJA

SPREMEMBA TRŽNIH RAZMER IN OBSEG POSLOVANJA-GOSPODARSKA KRIZA

Ta tveganja so povezana z geopolitičnimi in drugimi dogajanji na posameznih trgih oziroma v državah, ta pa vplivajo na gospodarske razmere (npr. hiter upad ali porast naročil) in zahtevajo hitro prilagajanje poslovanja novonastali tržni situaciji z zalogami, zaposlenimi, investicijami ter stroški.

V letu 2022 se je nadaljevala kriza oskrbne verige v avtomobilski industriji zaradi oteženih dobav različnih komponent (npr. čipov) avtomobilski industriji v EU iz strani dobaviteljev iz drugih delov sveta (npr. Azije). Zaradi tega se je zmanjšala proizvodnja avtomobilov pri naših pomembnih kupcih. S pričetkom vojne v Ukrajini v februarju 2022 so se te razmere še dodano zaostrele. Napoveduje se gospodarska kriza, nastali so inflacijski pritiski in druge okoliščine, ki vplivajo na trg.

Na trgu je nastala situacija z zmanjšanimi/povečanimi povpraševanji in večjim pritiskom na izplen ponujenih projektov – posledično tudi pritisk na cene. Vsaka dejavnost družbe se sooča s svojimi (tudi specifičnimi) tveganji povezanimi s spremembo tržnih razmer in jih obvladuje na različne načine:

- proizvodnja odkovkov, ki deluje v segmentu serijske proizvodnje polproizvodov za avtomobilsko industrijo, z nadzorom nad naročili, spremljanjem osvajanj novih projektov, ki niso vezani na motorje z notranjim izgorevanjem (npr. proizvodnja polproizvodov iz aluminija), spremljanjem tržne situacije oziroma prodaje vozil – ključni sta tudi globalnost in razpršenost kupcev;
- proizvodnja ročnega orodja, ki ima za prodajo ročnega orodja široko razvejano prodajno-distribucijsko mrežo, nove izzive obvladuje z osvajanjem novih tržišč, z ukrepi na obstoječih tržiščih, z ukrepi obvladovanja zalog, terjatev in števila zaposlenih;
- dejavnost strojegradnje, ki deluje kot dobavitelj visokozmogljivih proizvodnih sredstev za avtomobilsko industrijo, nenehno spremlja stanje na trgu in tesno sodeluje z zastopniki, da se čim bolje izkoristi pridobitev povpraševanj in odzivnost nanje. Stremi k optimalni zasedenosti kapacitet z naročili in koordinacijo dinamike terminskih planov za čim bolj enakomerno razporeditev projektov v terminskem pogledu in zasedenosti po procesih izvedbe;

Ocenjujemo, da so ključne konkurenčne prednosti UNIOR-jevih procesov in proizvodov v spremenjenih okoliščinah še vedno kompetentni zaposleni, inovativnost, ustrezna cena, kakovost, fleksibilnost. Pozornost namenjamo obstoječim kupcem in tržiščem, saj z njimi gradimo dolgoročno razvojna partnerstva.

TVEGANJA, POVEZANA Z DELOVNO SILO - DEFICITARNOST KADRA

Situacija na trgu dela vpliva na fluktuacijo kadra in predstavlja tveganje zaradi pomanjkanja kadra, ki se še dodatno povečuje na podlagi novih kadrovskih potreb zaradi ugodnega naročilnega stanja. Rast poslovanja in tržne razmere presegajo zmožnost zaposlovanja ustrezne delovne sile iz Slovenije, zato smo v letu 2022 nadaljevali z zaposlovanjem tujcev.

Za omilitev tveganja so uvedene tudi številne aktivnosti promocije deficitarnih poklicev (uporaba različnih kanalov za promocijo in oglaševanje prostih delovnih mest, štipendiranje, sodelovanje s šolami in promocija izvajanja strokovne obvezne prakse za dijake in študente, vključevanje agencij za pomoč pri iskanju kadra, udeležba na kariernih sejmih) ter aktivnosti na področju zadrževanja kadrov (spremljanje in razgovori z novo zaposlenimi, razvojni pogovori s štipendisti, izhodni razgovori in detekcija možnih odhodov, aktivnosti na področju razvoja kadrov ter uvajanje izboljšav na področju pogojev dela).

Zaradi situacije na trgu delu se je povečal tudi pritisk na plače, kar pomeni posledično povečanje stroškov dela. Le z dodatnim stimulativnim nagrajevanjem bomo lahko obdržali in zagotovili nov ustrezen kader.

TVEGANJE TEŽAV V DOBAVNI VERIGI

Družba UNIOR d.d. je na različne načine vpeta v dobavne verige. Na eni strani kot dobavitelj polproizvodov in strojne opreme za avtomobilske proizvajalce, kot dobavitelj končnih proizvodov ročnega orodja, na drugi strani kot kupec osnovnih materialov, homologiranih materialov, energentov in storitev. V primeru motenj na vhodni-nabavni ali izhodni-prodajni strani nastaja tveganje oteženega poslovanja družbe. Posredni vpliv na poslovanje družbe UNIOR d.d. imajo lahko tudi težave, ki jih imajo naši kupci npr. proizvajalci avtomobilov z drugimi dobavitelji (dobava čipov, kabelskih setov...).

S pričetkom vojne v Ukrajini so se pričeli dodatno večati pritiski na nabavne cene, kakor tudi podaljševati roki za dobave. Posebej pa je bilo izpostavljeno tveganje dobav čistega zemeljskega plina. Na prodajni strani je tveganje, ali lahko višje cene na nabavni strani v celoti prenesemo v ceno našega končnega proizvoda. V letu 2022 nam je to pretežno uspelo.

Omilitvene ukrepe izvajamo tako, da imamo širok spekter dobaviteljev, tudi iz globalnih trgov, ki jih po potrebi še širimo. Zagotavljamo varnostne zaloge, alternativne materiale in dimenzije le-teh, imamo tudi pogostejše kontakte z dobavitelji. Pri energentih prehajamo iz zemeljskega plina na druge oblike energentov (utekočinjen naftni plin, kurilno olje, električna energija). Pri tem nam v veliki meri pomagajo ukrepi, ki jih EU in Slovenija uvajata za zmanjševanje odvisnosti od ruskih energentov.

POMANJKLJIVO KORPORATIVNO KOMUNICIRANJE

Korporativno komuniciranje je strateško upravljanje komuniciranja s ključnimi deležniki, s ciljem zagotavljanja enotne in usklajene komunikacije družbe z javnostmi, krepitev odnosov z deležniki, gradnjo prepoznavnosti in krepitev ugleda družbe. To je še zlasti pomembno v času negotovosti ter v kritičnih situacijah, ko je organiziranost korporativnega komuniciranja ključna za učinkovitost komuniciranja ter ohranitev ugleda in zaupanja.

Ob izrednem dogodku, z dne 26. 10. 2022, družbe smo evidentirali potrebo po kreptvi in centralizaciji korporativnega komuniciranja, ki omogoča usklajen odziv in skladno komuniciranje s ključnimi deležniki v kritičnih situacijah in sicer. Pregledali in posodobili smo postopke komuniciranja s ključnimi deležniki. Opredelili smo ustrezen odziv in poti proaktivnega komuniciranja v kritičnih situacijah. Pričeli smo s komunikacijskim usposabljanjem sodelavcev, ki imajo odgovornost vodenja ter odgovornih oseb, ki sodelujejo v procesu korporativnega komuniciranja.

UPRAVLJANJE PODJETIJ V SKUPINI

Pomeni priložnost za rast in razvoj skupine, hkrati pa nevarnost za zmanjšanje obsega poslovanja. Epidemija bolezni COVID-19 z vsemi posledicami je vplivala na oteženo upravljanje podjetij v skupini. Epidemija koronavirusa je še vedno oteževala potovanja predvsem v oddaljene države (npr. Kitajska), prav tako je ostajala negotovost ponovnega izbruha epidemije. Dodatno se je pojavil še vpliv vojne v Ukrajini, kar vpliva na oteženo upravljanje podjetij v skupini.

Zaradi nastale situacije družba UNIOR d.d. izvaja ukrepe za izboljšanje finančne stabilnosti in ukrepe za optimiranje lastniške strukture podjetij v skupini, spremlja globalne razmere, spremlja možnosti pridobivanja državnih podpor v državah podjetij, po potrebi izvaja notranje revizijske preglede in izvaja nadaljnje optimiranje portfelja naložb. Večji optimizem je prineslo cepljenje proti bolezni COVID-19 ter upad okužb le-te v državah podjetij v skupini in državah naših dobaviteljev ter dejstvo, da podjetja v skupini obvladujejo ukrepe za preprečitev širjenja okužb.

FINANČNA TVEGANJA

Finančna tveganja za družbo UNIOR d.d. so razkrita v poglavjih 10.11 Letnega poročila 2022.

OPERATIVNA TVEGANJA

OKUŽBE Z NEVARNIMI NALEZLJIVIMI BOLEZNIMI, EPIDEMIJE

Pomeni nevarnost okužbe, ki bi povzročila omejeno gibanje in zastoj proizvodnje zaradi odsotnosti zaposlenih. Z namenom, da preprečimo vnos ali širjenje nalezljivega koronavirusa v družbi, smo bili primorani zaostri ukrepe, s katerimi preprečujemo tveganje za vnos ali prenos bolezni med zaposlenimi. Ti ukrepi se delijo na splošne ukrepe, dodatne ukrepe, ukrepe na področju službenih potovanj, ukrepe glede na uvedbo »hitrih antigenskih testov« (HAG), ukrepe na področju varovanja/logistike – dostava in odprema, ukrepe glede na posebnosti.

Ukrepi, navodila družb, priporočila državnih institucij (NIJZ), povezanih z javnim zdravjem, so z zaposlenimi komunicirani preko utečenih komunikacijskih sredstev in vodij.

Kmalu po začetku leta 2022 so se okužbe z novim nalezljivim sevom virusa povečale, vendar izkazale za manj nevarne in nato skozi leto z upadanjem okužb tudi izgubljale vpliv na poslovanje. Večina uvedenih ukrepov je bila preklicana, vendar smo še vedno v pripravljenosti, da se ob morebitnem novem izbruhu bolezni ukrepi ponovno aktivirajo. Redno spremljamo število okuženih v podjetju, informacije in priporočila uradnih strokovnih institucij RS. Glede na trenutno situacijo dodatnih ukrepov nismo izvajali.

NEPREKINJENO DELOVANJE INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE

Z vidika zagotavljanja nemotenega delovanja sistemov je bilo leto 2022 na področju informacijske varnosti zelo zahtevno. Začetek leta sta zaznamovala dva večja dogodka, ki sta vplivala na tveganja - še vedno trajajoča okužba s COVID-om in agresija Rusije na Ukrajino. Napad na Ukrajino se je močno odrazil na digitalnem področju, saj so se sočasno povečale vse vrste napadov preko spleta.

V podjetju so se pričeli v večjem obsegu izvajati projekti digitalizacije poslovnih procesov, kar je prav tako prineslo pred nas nove izzive na področjih informacijske varnosti in zagotavljanja neprekinjenega delovanja informacijskega sistema. Dodatne izzive in veliko tveganje predstavljajo zastareli sistemi in aplikacije, ki jih ni mogoče ustrezno zaščititi pred vse bolj sofisticiranimi grožnjami. Opažamo, da je večjo pozornost potrebno posvetiti tudi izobraževanju in ozaveščanju uporabnikov na tem področju – ne samo zaposlenih v režijskih službah, ampak tudi v proizvodnji.

V Sektorju ITS se skušamo na izzive odzvati takoj in to na način, da nenehno izboljšujemo svoje procese in jih prilagajamo dobrim praksam v stroki, uvajamo dodatne zaščite, se izobražujemo ter posodabljammo strojno in programsko opremo. V preteklem letu smo uvedli zaščito pred zlonamernimi in nevarnimi SaaS aplikacijami ter uvedli zaščito IoT okolja. Na strežniškem in omrežnem nivoju uvajamo model tako imenovanega ničelnega zaupanja (Zero Trust), ki je le eden izmed korakov v uvedbi virtualiziranega omrežja. Dodatno smo poskrbeli za upravljanje in spremljanje uporabo privilegiranih dostopov (PAM) s čimer zagotavljamo transparentnost delovanja naših rešitev.

Pred nami bodo vedno zahtevnejše naloge in izzivi, kar od nas zahteva, dodatna izobraževanja, dodatna finančna sredstva ter spreminjanje oziroma prilagajanje poslovnih procesov fleksibilnemu, zanesljivemu in varnemu poslovanju v digitalni dobi.

OKOLJSKA IN PODNEBNA TVEGANJA

Okoljska in podnebna tveganja delimo na tveganja, pri katerih ima družba UNIOR d.d. vpliv na okolje in tveganja, pri katerih ima okolje vpliv na družbo UNIOR d.d.

Tveganja, pri katerih ima družba UNIOR d.d. vpliv na okolje so požarna ogroženost, ki bi nastala ob nastanku požara s svojimi vplivi; to je možnost nastanka začetnih požarov zaradi procesa dela, nečistoče in tehnične napake. Povišana raven hrupa - neskladnost z okoljsko zakonodajo oz. predpisane mejne vrednosti so lahko presežene. Emisije v zrak in odpadne vode v okolje - zaradi izrednih razmer, nepazljivosti, neustreznega vzdrževanja, lahko pride do tega, da neprečiščena odpadna voda odteče v vodotok, v kanalizacijo ali v tla; ali do prekomernega onesnaženja zraka. Neustrezno ločeni, oddani ali evidentirani odpadki - zaradi neustreznega ločevanja odpadkov, oddajanja odpadkov nepooblaščenim prevzemnikom ali neustreznega evidentiranja odpadkov lahko nastanejo veliki stroški, ki so posledica inšpekcijskih odločb, ponovnega ločevanja odpadkov, odvzema OVD.

Glavni omilitveni ukrepi so vezani na postopke in aktivnosti, ki so bili uvedeni s sistemom ravnanja z okoljem ISO 14001, kamor med drugim spadajo nameščena protipožarna oprema, požarni načrti, postopki ravnanja z odpadnimi vodami, emisijami v zrak, ravnanje z odpadki, redni monitoringi, usposabljanje zaposlenih, notranje in zunanje presoje, program ravnanja z okoljem in drugi.

Tveganja, pri katerih ima okolje vpliv na družbo UNIOR d.d., so prekinitev možnosti uporabe hladilne vode iz Dravinje, zaradi dlje časa trajajočega sušnega obdobja, ko se lahko zmanjša pretok reke Dravinje pod minimalni dovoljeni pretok po vodnemu dovoljenju za odvzem tehnološke vode. Pride lahko tudi do nedelovanja strojev zaradi ekstremnih vremenskih razmer, ko v poletnem času temperature nad 35°C lahko povzročajo pregrevanja in izpade induktivnih peči zaradi previsoke temperature hladilne vode. Neposredna bližina Dravinje pa lahko ogroža kovačnico v primeru večjih nalivov - hudourniške vode/poplava.

Ukrepi za omilitev tveganja gredo v smeri polzaprtega sistema tehnološke vode, pri katerem se dodaja cca. 30 odstotka sveže vode in popolnoma zaprtega sistema hladilne vode, kjer bi se dodajala samo voda zaradi izgub izhlapevanja v hladilnih stolpih. Možnost hudourniških vod-poplav preprečujemo z rednimi pregledi in morebitnim potrebnim čiščenjem meteorne kanalizacije, struge in nabrežja reke Dravinje skozi družbo UNIOR d.d.

TVEGANJE SKLADNOSTI

TVEGANJE SKLADNOSTI ZAKONODAJNIH IN DAVČNIH SPREMENB

Zakonodajno tveganje nastopi, ko družba ne zagotovi zakonsko predpisanih zahtev. Tveganje skladnosti z zakonskimi določbami, davki, prispevki, je tveganje za nastanek zakonskih ali ureditvenih sankcij, bistvene finančne izgube ali izgube ugleda, ki ga lahko podjetje utрпи zaradi nespoštovanja zakonov, predpisov, pravil, povezanih organizacijskih standardov in kodeksov ravnanja, ki veljajo za podjetje in njegove dejavnosti. Pokazal se je precejšen vpliv zakonodaje na področju minimalne plače v Sloveniji, ki se v prihodnjih letih lahko še intenzivira, kar bo neugodno vplivalo na konkurenčnost. Se pa na nekaterih področjih zakonodaja bolj prilagaja potrebam podjetij.

V naslednjem obdobju bo potrebno spremljati predvsem zakonodajo na delovno pravnem področju EU in Slovenije. Glede na zelo verjetno dolgotrajno vojno v Ukrajini, se tveganje za spremembe zakonodaje na področju davkov povečuje. Pomoč Ukrajini in ukrepi EU proti Rusiji se bodo v naslednjih letih zelo verjetno odrazili v povišanju obremenitev gospodarstva. Prav tako v prihodnje pričakujemo intenzivno sprejemanje zakonodaje na področju trajnostnega razvoja. Opažamo, da se predpisi in uredbe na področju trajnostnega razvoja hitro spreminjajo oz. dopolnjujejo, kar še otežuje uvajanje vseh vidikov trajnostnega razvoja. To lahko poveča tveganje doseganja pričakovanj vseh deležnikov.

8 POROČILO O POSLOVANJU

8.1 RAZMERE V GOSPODARSTVU IN AVTOMOBILSKI INDUSTRIJI

8.1.1 RAZMERE V GOSPODARSTVU

Trend svetovnega gospodarstva se je v letu 2022 odvijal v smeri prehoda v nizkoogljično in krožno gospodarstvo, a hitre spremembe poslovnih modelov so bile v večji meri posledica delovanja serije velikih šokov, kot so vojna v Ukrajini, motnje v dobavnih verigah, delna zaprtja gospodarstva na Kitajskem ob politiki ničelne tolerance do koronavirusa ter energetske krize. Ti so tako samostojno kot medsebojno prepleteno spreminjali pogoje svetovnega gospodarstva ter agregirali inflacijske pritiske na cene surovin in energentov, ob katerih so centralne banke po vsem svetu začele občutnejše spreminjati svoje denarne politike v smeri rastočih obrestnih mer.

Turbulence v mednarodnem okolju so od podjetij zahtevale veliko kreativnosti, na vseh ravneh. Leto 2022 je pokazalo, da se lahko že februarja podrejo letni načrti in je potrebno iskati nove trge, bližje dobavitelje, se založiti z energenti, zalogami, razvijati nove produkte tudi zato, da se vsaj nekatere od teh težav zaobidejo. Veliko o prisotni negotovosti je bilo mogoče razbrati tudi iz večkrat popravljenih gospodarskih napovedi mednarodnih ustanov za prihodnja obdobja, ki so bila jeseni v primerjavi s prvotnimi spomladanskimi ocenami močno poslabšane.

Gospodarska rast v evrskem območju in v naših najpomembnejših gospodarskih partnericah se je v drugi polovici leta 2022 močno upočasnila, a manj od postavljenih pričakovanj mednarodnih institucij. Rast bruto družbenega proizvoda (BDP) v evrskem območju v letu 2022 je bila po predhodni oceni Eurostata 3,5-odstotna, izhajala pa je predvsem iz prve polovice leta, ko jo je poganjala predvsem večja pokovidna potrošnja, podprta tudi s sproščanjem visokih prihrankov gospodinjstev, v drugi polovici leta pa je v razmerah povečane negotovosti v mednarodnem okolju precej upočasnila.

V razmerah velike geopolitične negotovosti, visokih cen energentov ter naraščajoče inflacije so se kazalniki zaupanja namreč začeli zniževati, kupna moč gospodinjstev je začela upadati, pogoji financiranja zaradi normalizacije denarne politike pa so se začeli zaostrovati. Kljub občutni upočasnitvi rasti so se gospodarstva v evrskem območju izkazala za odpornejša od pričakovanj mednarodnih institucij.

V letu 2022 se je po statističnih podatkih slovenski BDP povečal za 5,4 odstotka, kjer podobno kot to velja za evrsko območje, je rast izhajala predvsem iz okrevanja po epidemiji in je bila najvišja v prvi polovici leta. Pozitivna rast v zadnjem lanskem četrtletju, po močnem upadu v poletnih mesecih, nakazuje na določeno odpornost gospodarstva ter učinke sprejetih dogovorov in ukrepov za blaženje energetske krize na kazalnike zaupanja in umirjanje cen energentov.

V Nemčiji, ki je slovenska najpomembnejša zunanjetrgovinska partnerica se je v letu 2022 BDP povečal za 1,8 odstotka, kar je sicer manj od evropskega povprečja, a potrebno je poudariti, da so na gospodarske razmere v Nemčiji lani zlasti močno vplivale posledice vojne v Ukrajini ter izjemno visoka povišanja cen energije. Pri nemškem statističnem uradu Destatis poudarjajo, da je v celotnem lanskem letu močno okrevanje po odpravi karantenskih ukrepov pretehtalo nad negativnimi učinki vojne v Ukrajini, zlasti pa so krčenje aktivnosti v državi preprečili z državno, fiskalno pomočjo.

Države EU sprejemajo različne ukrepe za blažitev posledic energetske draginje in zagotovitev zadostnih virov energije. Sprva kot odziv na rast cen energentov ob okrevanju svetovnega povpraševanja po epidemiji, nato pa še zaradi spremenjenih geopolitičnih razmer in posledic vojne v Ukrajini. Med ukrepi finančnih podpor je mogoče najpogosteje zaslediti znižanje obdavčitve energentov, transferje ranljivim skupinam ter subvencije in likvidnostne podpore podjetjem.

(v %)	Rast BDP na letni ravni		Brezposelnost	
	2021	2022	dec. 2021	dec. 2022
Evropska unija	5,4	3,5	6,4	6,1
Evroobmočje	5,3	3,5	7,0	6,7
Nemčija	2,6	1,8	3,2	3,0
Francija	6,8	2,6	7,4	7,2
Slovenija	8,2	5,4	4,5	3,4

Vir - EUROSTAT podatkovna baza na dan 27. 3. 2023:

Real GDP growth rate - volume [TEC00115] / Unemployment by sex and age – monthly data [UNE_RT_M]

Hitro okrevanje gospodarstva po sprostitvi najstrožjih epidemioloških ukrepov je ob prepletu nadaljevanja težav v dobavnih verigah in stopnjevanju geopolitičnih napetostih ter občutno dražjih energentih precej okrepilo inflacijo v evrskem območju, ki je bila skozi celotno leto na zgodovinsko visokih ravneh.

Letna stopnja inflacije na območju evra je decembra 2022 znašala 9,2 odstotka (v letu 2021 je bila inflacija 5-odstotna), v Evropski uniji pa 10,4 odstotka (v letu 2021 je bila 5,3-odstotna inflacija). V Sloveniji je po podatkih Statističnega Urada RS inflacija decembra na letnem nivoju dosegla 10,3 odstotka, kar je 5,4 odstotne točke več kot decembra 2021, ko smo imeli 4,9-odstotno inflacijo. Povprečna letna inflacija v letu 2022 je bila v Sloveniji 8,8-odstotna, medtem ko smo v letu 2021 imeli v povprečju 1,9-odstotno inflacijo. Inflacija v povprečju evrskega območja se je ob občutni pocenitvi energentov v zadnjih mesecih leta 2022 nekoliko znižala, a osnovna inflacija z izključenim vplivom cen hrane in energentov je še vedno visoka, zato je ECB napovedala nadaljnje dvige obrestnih mer, kar bo še nadalje zaostriło pogoje zadolževanja. Povečevanje kreditne aktivnosti v evrskem območju in v Sloveniji se je v zadnjih mesecih leta že upočasnilo. Evropska centralna banka je evrsko denarno politiko zaostrovala najhitreje, odkar obstaja. Ključne obrestne mere je prvič po več kot desetih letih dvignila julija lani in do konca leta 2022 so bili izvedeni štirje dvigi, skupaj za 2,5 odstotne točke.

V slovenskem gospodarstvu se je v drugi polovici leta 2022 ob ohlajanju gospodarske aktivnosti in pomanjkanju delovne sile naraščanje zaposlenosti umirilo, a je zaposlenost kljub temu dosegla visoko rast, brezposelnost pa najnižjo raven v zadnjih 30 letih, 3,4 odstotka ob koncu leta. Nizke ravni brezposelnosti ob koncu leta beležijo tudi v drugih državah EU, v Nemčiji je bila po podatkih Eurostata 3-odstotna in je medletno nižja za 0,2 odstotne točke, v EU 6,1-odstotna, ter na evrskem območju 6,7-odstotna. Medletno je bila na obeh območjih nižja za 0,3 odstotne točke.

8.1.2 AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA

Proizvodnja motornih vozil v svetu

v milijonih vozil	2019	2020	2021	2022	Rast 22/21
EVROPA	21,5	16,9	16,3	16,2	-0,7 %
EU27 + Velika Britanija	18,0	13,8	13,1	13,8	5,1 %
EU14 + V. Britanija	13,6	10,2	9,6	10,1	4,8 %
Nemčija	4,9	3,7	3,3	3,7	11,2 %
Španija	2,8	2,3	2,1	2,2	5,8 %
Francija	2,2	1,3	1,4	1,4	2,3 %
Vel. Britanija	1,4	1,0	0,9	0,9	-6,0 %
Ostala Evropa	3,6	3,1	3,2	2,4	-24,7 %
AMERIKA	20,2	15,7	16,2	17,8	9,7 %
ZDA	10,9	8,8	9,2	10,1	9,9 %
Mehika	4,0	3,2	3,2	3,5	9,8 %
Brazilija	2,9	2,0	2,2	2,4	5,4 %
AZIJA & OCEANIJA	49,3	44,3	46,8	50,0	7,0 %
Kitajska	25,8	25,2	26,1	27,0	3,4 %
Japonska	9,7	8,1	7,8	7,8	-0,0 %
Indija	4,5	3,4	4,4	5,5	24,0 %
Južna Koreja	4,0	3,5	3,5	3,8	8,5 %
AFRIKA	1,1	0,8	0,9	1,0	12,7 %
SKUPAJ	92,1	77,7	80,2	85,0	6,0 %

Vir: OICA – Mednarodna organizacija proizvajalcev motornih vozil

(Podatki o proizvodnji zajemajo poleg osebnih avtomobilov tudi tovornjake in avtobuse)

V letu 2022 je bilo po prvih razpoložljivih podatkih po vsem svetu izdelanih več kot 85 milijonov motornih vozil, kar je 6 odstotkov več v primerjavi z letom prej, glede na objavljene podatke Mednarodne organizacije proizvajalcev motornih vozil – OICA, podatki pa zajemajo poleg osebnih avtov tudi tovornjake in avtobuse. Še vedno pa te ravni ne dosegajo pred-epidemičnih ravni proizvodnje, saj je proizvedenih še vedno za 7,1 milijona, oziroma 7,7 odstotka manj enot kot pred krizo v letu 2019.

Proizvodnja motornih vozil v Evropi, nam najpomembnejšem trgu, se je leta 2022 v primerjavi z letom prej zmanjšala za 0,7 odstotka, a z močnim kontrastom med trendom proizvodnje v Evropski uniji in trendom v ostali Evropi, kjer je bila proizvodnja manjša za 24,7 odstotka. Območje proizvodnje znotraj Evropske unije z vključeno Veliko Britanijo, je prispevalo k povečanju ravni proizvodnje s 5,1-odstotno rastjo v letu 2022, kjer je kljub zmanjšanju pritiskov v dobavni verigi, pomanjkanje polprevodnikov ostal glavni omejevalni dejavnik za proizvodnjo osebnih avtomobilov v Evropski uniji v letu 2022, sploh v prvi

polovici leta. Omenjena rast je bila primerjana z nizko osnovo leta prej, saj se je z 13,8 milijona enot proizvodnja v letu 2022 uskladila s proizvodnjo v letu 2020, na katero so vplivale omejitve, zato so proizvedene količine v letu 2022 za 23,2 odstotka pod ravnmi iz leta 2019 pred krizo. Na skupne proizvodne količine v evropski regiji v letu 2022 je močno vplival zlom ukrajinskega trga, ki je bil obenem tudi pomemben dobavitelj avtomobilski industriji in umik iz ruskega trga, evropska proizvodnja vozil je zato predstavljala le 19,1 odstotka svetovne proizvodnje, kar je 4,3 odstotka manjši delež kot pred krizo v letu 2019.

Ameriška proizvodnja motornih vozil se je v letu 2022 povečala za 9,7 odstotka v primerjavi s prejšnjim letom in dosegla skupno število 17,8 milijona enot. To rast je predvsem spodbudilo predvsem povpraševanje po novih vozilih v ZDA, največjem trgu v regiji, kar je povzročilo 9,9-odstotno povečanje proizvodnje na 10,1 milijona enot, a je to še vedno 0,8 milijona proizvedenih enot pod ravnmi iz leta 2019 pred krizo.

Odpravljene omejitve ob politiki ničelne tolerance do koronavirusa na Kitajskem so okrepile povpraševanje, ki so ga dodatno močno spodbudile še vladne iniciative, kar je omogočilo, da je proizvodnja vozil na Kitajskem hitro okrevala kljub pritiskom logistike in dobavnih verig. Posledično se je kitajska proizvodnja motornih vozil lani povečala za 3,4 odstotka, izdelanih je bilo 27 milijonov vozil, kar predstavlja 31,8 odstotka svetovne proizvodnje in zadržuje Kitajsko na položaju največje proizvajalke vozil na svetu.

Prodaja osebnih avtomobilov v Evropski uniji

Prodaja osebnih avtomobilov v celotni evropski regiji se je po podatkih panožnega združenja evropske avtomobilске industrije ACEA v letu 2022 zmanjšala za 10,4 odstotka, na 12,8 milijona enot. Glavni omejitveni dejavnik je ostal na proizvodni strani, saj zaradi pomanjkanja pomembnih komponent avtomobilski proizvajalci kupcem niso uspeli izdelati že naročenih vozil. Ob tem je vojna v Ukrajini še naprej zavirala vzhodnoevropski trg z velikimi medletnimi padci prodaje v državah, ki so neposredno vpletene v konflikt. Prodaja osebnih avtomobilov je v letu 2022 v Ukrajini padla za 64,7 odstotka in v Rusiji za 62,7 odstotka.

Prodaja novih osebnih avtomobilov v Evropski uniji je leta 2022 upadla za 4,6 odstotka, predvsem zaradi vpliva pomanjkanja vgradnih komponent v prvi polovici leta. To je že tretje leto zapored, kjer je opazen trend zmanjšanja prodaje v EU. Čeprav je trg v drugi polovici leta kazal znake izboljšanja s povečanjem prodaje, ki jih je združenje beležilo od avgusta do decembra, so kumulativne prodane količine v Evropski uniji skupaj znašale 9,3 milijona enot, kar je najnižja raven v regiji od leta 1993, ko je bilo prodanih 9,2 milijona enot.

Tako v svetu, kot v nam pomembnem trgu v Evropski uniji, vztrajno narašča število električnih avtomobilov, saj številne države tako osebnim kot poslovnim subjektom aktivno promovirajo subvencije ali druge davčne olajšave ob nakupu novega osebnega avtomobila, ki pa so bile v glavnem namenjene le za nakup avtomobilov na električni pogon. V letu 2022 se je tako v Evropski uniji delež prodanih novih baterijskih električnih vozil povečal iz 9,1 odstotka v letu 2021 na 12,1 odstotka, trend pa po napovedih

ostaja v povečevanju. Povečal se je tudi delež prodanih priključnih hibridov iz 8,9 odstotka na 9,4 odstotka ter nekoliko več delež klasičnih hibridnih vozil, ki je iz 19,8 odstotka zrastel na 22,6 odstotka. Slednje je za nas pozitivno, saj ti dve skupini avtomobilov poleg tistih z motorji na notranje zgorevanje spadata v skupino avtomobilov, ki v pogonskem sklopu vsebujejo ojnice, ki jih poleg drugih izdelkov proizvajamo tudi v Skupini UNIOR. Skupni delež prodanih novih avtomobilov z motorji, ki vsebujejo ojnice, se je v letu 2022 zmanjšal iz 90,9 odstotka na 87,9 odstotka, zato v Skupini UNIOR na področju proizvodnje ojníc budno spremljamo razvojne trende in aktivno prilagajamo svoje kapacitete. Z dodatno razpoložljivimi kapacitetami nameravamo ubraniti tržne deleže in ohraniti primarno pozicijo evropskega trga na področju delov krmilnih mehanizmov osebnih vozil, ki so enaki za vse tipe pogonov vozil.

8.1.3 VPLIVI VOJNE V UKRAJINI NA POSLOVANJE SKUPINE UNIOR IN DRUŽBE UNIOR d.d.

Ob izredno nestanovitnem gospodarskem in geopolitičnem okolju, ki izhaja iz še vedno trajajočega vojaškega spopada že od samega začetka v februarju 2022, aktivno spremljamo potek aktualnih dogajanj povezanih z vojno v Ukrajini. Na ravni Skupine UNIOR smo v času začetka spopada pripravili dve oceni scenarijev poslovanja skupine za leto 2022, ki smo jih podrobneje opisali v Letnem poročilu Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d. za leto 2021, objavljenem 22. aprila 2022 in v Nerevidiranem medletnem poročilu za obdobje januar – marec 2022 za Skupino UNIOR in družbo UNIOR d.d., objavljenem 31. maja 2022. V optimističnem in pesimističnem scenariju so bile zajete ocene prodaje družb v skupini ter napovedi gibanja dveh največjih sklopov stroškov, ki poleg stroškov dela pomembneje vplivata na poslovanje Skupine UNIOR. Pripravljeni akcijski načrti predvidenih ukrepov so glede na nemoten potek ter v okvirih načrtovanih dejavnosti poslovanja tako Skupine kot družbe UNIOR v letu 2022 ostali le formirani, njihova izvedba ni bila potrebna. Razkritje glede vpliva na poslovanje v prvih devetih mesecih leta 2022, kot tudi oceno vpliva do konca leta 2022, smo zapisali v objavljenem devetmesečnem poročilu poslovanja, v poglavju 8. Vplivi na poslovanje Skupine UNIOR in družbe UNIOR d.d., objavljenem dne 30. novembra 2022.

V letu 2022 smo ob proaktivni naravnosti reševanja izzivov tako v Skupini kot v družbi UNIOR d.d. prepoznali bistven posreden vpliv na področju nabave v smislu povečanih pritiskov na skokovite dvige cen surovin in njihove otežene dobave, a smo uspeli stroške obvladovati na sprejemljivih ravneh, oziroma jih blažiti s prilagojeno prodajno strategijo ter pravočasno pridobivati in ohranjati zadostno stanje zalog. Več o tem razkrivamo v poglavju 8.4 Letnega poročila.

Zgodovinske volatilnosti in rekordne cen energentov, predvsem zemeljskega plina in električne energije v avgustu 2022, ko so nekatere energetske intenzivne panoge popolnoma ustavljale svoje poslovanje, pa v Skupini UNIOR zaradi večinsko zakupljenih količin glavnih energentov v letu 2022 nismo zaznali izrazitejšega direktnega vpliva, oziroma je bil ta v sklopu pričakovanih vrednosti skladen z močno spremenjenimi tržnimi razmerami, kjer je bilo mogoče proti koncu leta 2022 zaznati trend umirjanja in nižanja cen energentov. Kljub temu smo že tekom leta 2022 aktivno pristopili k investicijskemu projektu, ki je tehnološko pomembnemu procesu v dejavnosti proizvodnje ročnega orodja ustvaril alternativo odvisnosti od zemeljskega plina z omogočitvijo preklopa na utekočinjen naftni plin ali ekstra lahko kurilno olje, ki iz vidika oskrbe z energenti omogoča lokalno skladiščenje in zato možnost neprekinjenih proizvodnih procesov. Zamenjava energenta v tehnološkem procesu se lahko izvede v primeru nestabilne ali prekinjene dobave zemeljskega plina, ki pa ostaja primarni energent omenjenega procesa, tudi zaradi manjšega ogljičnega odtisa.

Skupina UNIOR ima v Rusiji trgovsko podjetje za prodajo ročnega orodja, kateremu je obvladujoča družba UNIOR d.d. v letu 2022 prodala za 1,2 milijona evrov izdelkov, kar je 9,8 odstotka oziroma 103 tisoč evrov več, kot v letu 2021, pri čemer pa so bile prodane količine izdelkov v letu 2022 manjše za 4 odstotke v primerjavi z letom 2021. Navedena prodaja je v letu 2022 predstavljala 2,4 odstotka prodaje ročnega orodja (leto prej je bila 2,7 odstotka) in le 0,5 odstotka celotne prodaje obvladujoče družbe (leto prej 0,6 odstotka). Prihodki od prodaje trgovskega podjetja v Rusiji ne predstavljajo bistvenega deleža, ki bi lahko pomembneje vplival na poslovanje obvladujoče družbe.

Poslovanje podjetja v Rusiji je bilo v obdobju aktivnega spopada oteženo, a padca prodaje v odvisnem podjetju ob koncu leta ni bilo zaznati, saj je bila prodaja v letu 2022 višja kot v primerljivem obdobju lani za 26,9 odstotka in deloma izhaja iz doseženih višjih prodajnih cen odvisnega podjetja. Ocenjujemo, da zaenkrat ne obstaja bistven dvom o sposobnosti odvisne družbe, da nadaljuje poslovanje kot delujoče podjetje, kot tudi, da ni prišlo do nam znanih sprememb dejstev in okoliščin, ki bi lahko znatno omejili našo zmožnost uveljavljanja pravic ali določb o upravljanju v zvezi s hčerinsko družbo. Vse odpreme ročnega orodja v Rusijo se skrbno preučijo iz vseh vidikov omejevalnih ukrepov Evropske unije proti Rusiji v zvezi z Ukrajino in se izvajajo le na podlagi prejetih plačil. V juliju leta 2022 je organ za finančni nadzor pričel postopek preverjanja poslovanja obvladujoče družbe v povezavi z našo rusko odvisno družbo. Po opravljenem preverjanju v zaključku zapisnika navajajo ugotovitve, da ni bilo ugotovljenih nepravilnosti pri preverjanju izpolnjevanja določil zakonodaje vezane na dvojno rabo, kot tudi ni bilo ugotovljenih nepravilnosti pri preverjanju izpolnjevanja določil zakonodaje vezane na omejevalne ukrepe zaradi delovanja Rusije, ki povzroča destabilizacijo razmer v Ukrajini. Slednje je potrdilo našega spoštovanje opredeljenih omejevalnih ukrepov v sklopu sprejetih sankcij in direktiv.

Posredni vpliv vojne v Ukrajini na Skupino UNIOR, je bil tudi na prekinitev prodajnega postopka za prodajo odvisne družbe UNITUR d.o.o., kjer je družba UNIOR d.d. dne 11. 4. 2022 objavila, da prekinja prodajni postopek za prodajo 100-odstotnega lastniškega deleža v odvisni družbi UNITUR d.o.o. Glede na trajanje negotovosti v turistični dejavnosti, ki jo je sprva povzročila pandemija COVID-19 in so jo nato še dodatno poglobile spremenjene gospodarske okoliščine zaradi vojne v Ukrajini, je to vneslo nove in nepredvidene negotovosti, ki bistveno vplivajo na doseganje ustrezne cene za 100-odstotni lastniški delež v družbi UNITUR d.o.o. O morebitnem začetku novega prodajnega postopka se bo odločalo v prihodnosti, ko se bodo negotove razmere uredile in bo možno predvidevati in računati na normalno in ustaljeno poslovanje. Več o tem razkrivamo v 4. poglavju Letnega poročila 2022.

Dolgoročne neposredne posledice bodočih dogodkov na prihodnje poslovanje obvladujoče družbe in Skupine težko objektivno ocenimo, zato na podlagi poslovanja preteklega leta, opažanj ter prejetih povratnih informacij trga ažurno posodabljam tako nabavno-prodajno strategijo, kot strategijo upravljanja s tveganji, kjer ob zaznani potrebi proaktivno sprejemamo dodatne ukrepe za zmanjševanje le-teh. Na področju kibernetске varnosti Skupina v letu 2022 ni zaznala povečanega tveganja, informacijska podpora in poslovni procesi potekajo nadalje nemoteno. Podrobneje so tveganja, ki so povezana z vojno v Ukrajini opisana v poglavju 7.8 Letnega poročila.

V kolikor bi v prihodnje prišlo do dodatne eskalacije spopadov, ki bi imeli direktne ali močnejše posredne vplive na obseg zmanjšanja naročil oziroma do drugih skokovitih anomalij na trgu v smislu dodatno povečanih stroškov, bodo morale vse družbe v skupini s kupci dodatno na novo formulirati prodajne cene, ki bodo zajemale dogovorjen delež dodatno povečanih vhodnih stroškov. Dogajanje spremljamo proaktivno, da bi ob morebitnih spremenjenih razmerah, ki bi lahko močno negativno vplivale na poslovanje skupine, pravočasno ukrepali in pravočasno prilagodili svoje poslovanje novim razmeram.

8.2 PRODAJA

8.2.1 PRODAJA SKUPINE UNIOR

Prihodki od prodaje Skupine UNIOR so v letu 2022 znašali 287,7 milijona evrov in so se v primerjavi s preteklim letom povečali za 20 odstotkov oziroma 48 milijonov evrov, pri čemer so vse dejavnosti skupine dosegle višje prihodke od prodaje.

Dejavnost proizvodnje odkovkov, ki je pomemben dobavitelj avtomobilske industrije, je v letu 2022 morala izkazati odpornost in iznajdljivost pred vrsto nepredvidenih izzivov s strateškimi odločitvami, ki so se ob koncu poslovnega leta izkazale kot pravilne. Zaradi nepričakovane vojaške eskalacije v Ukrajini so bile prekinjene dobavne verige, zato so prenekateri proizvajalci avtomobilov v Evropski Uniji začasno ustavljali proizvodne linije. Ob zaostrenih globalnih razmerah na področju energentov, podaljšanju dobavnih rokov pomembnih vhodnih surovin in inflacijskih pritiskih, je leto minilo v nepretrganem nizu pogajanj tako z našimi dobavitelji, ki so se, podobno kot mi, znašli v primežu izrednih stroškov poslovanja, kot z našimi kupci, ki so neizbežno višanje cen sprva težko sprejeli. Kljub mnogim nepredvidenim izzivom, smo na ravni Skupine UNIOR v dejavnosti proizvodnje odkovkov z ustrezno cenovno politiko v letu 2022 dosegli prodajo, ki je za 20,8 odstotka oziroma 31,5 milijona evrov presegala prodajo v primerjavi z letom prej.

V dejavnosti proizvodnje ročnega orodja smo po uspešnem poslovnem letu 2021 vstopili v leto 2022 z visokim stanjem naročil, ki je nakljub nepredvidenim gospodarskim izzivom, minilo v maksimalno izkoriščenih proizvodnih zmogljivostih. Slednje so količinsko za 8,9 odstotka presegale ravni v letu 2019 pred epidemijo, kar predstavlja 104 tisoč kosov več proizvedenih in prodanih izdelkov. Nepredvidene izzive na poslovanje je konec februarja predstavljala vojna v Ukrajini, ki je povzročila bistveno povišanje vhodnih stroškov in motnje v prodajni mreži na določenih trgih. Dodatni izzivi so se pojavili tudi na globalnem logističnem področju, tako pri razpoložljivosti kot pri pravočasnih dobavah. Stroški poslovanja dejavnosti so bili bistveno višji, predvsem pa so bili težko predvidljivi, a smo jih z uspešnimi pogajanjmi in ustrezno cenovno politiko dobro obvladovali. Posledična rast prihodkov od prodaje za 14,8 odstotka oziroma 6,7 milijona evrov je bila rezultat uspešne prodajne strategije ter sprejetih strateških usmeritev dejavnosti, ki ob dvigu produktivnosti medletno pridobiva tudi vedno večje tržne deleže v nišnih oziroma specialističnih programih ročnega orodja.

V dejavnosti strojegradnje je bila prodaja v letu 2022 v primerjavi z letom prej višja za 1,8 milijona oziroma za 11,4 odstotka, in je dosegla najvišjo vrednost prodaje dejavnosti v zadnjih treh letih, a vendar manj kot v rekordnem predkoronskem letu 2019. Zaradi z epidemijo povzročenih zamikov pridobivanja novih projektov, je v letu 2022 to negotovost kupcev pri naročanju nove investicijske opreme podaljšala tudi nepredvidena vojna v Ukrajini ter z njo povezana energetska kriza, kar dejavnosti otežuje delovanje v polnih proizvodnih zmogljivostih. Strateške usmeritve dejavnosti v letu 2022 so omogočile prilagoditev novim izzivom na trgu, kar je po obsegu poslovanja v letu 2022 v primerjavi s predhodnim letom precej izboljšalo poslovni rezultat in dejavnost približalo zadanim planskim vrednostim prodaje. Uspešna prilagoditev poslovanja aktualnim tržnim razmeram in

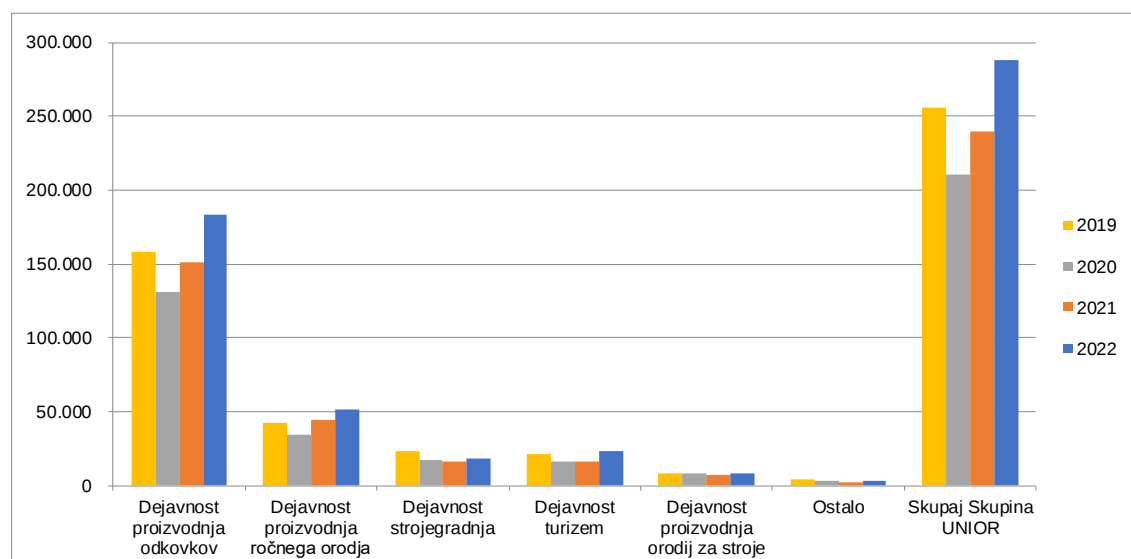
naložbenim trendom se je v letu 2022 pokazala v večanju obsega prodaje na področju izdelave strojev za električno mobilnost, industrijo tovornih vozil, povečal pa se je tudi obseg inženiringa.

Okrevanje po epidemiji se je izrazito pozitivno odrazilo v poslovanju turistične dejavnosti v skupini, ki je v letu 2022 beležila povečanje prihodkov od prodaje v višini 41,6 odstotka, kar predstavlja 6,8 milijona evrov večjo prodajo, ki poleg planske vrednosti presega tudi prodajo v letu 2019 pred epidemijo. Upad prodaje turističnih storitev tujim gostom, ki jih je posredno ali neposredno prizadela vojna v Ukrajini, oziroma z njo povezana energetska kriza, je nadomestilo povpraševanje gostov ožje geografske regije, vpliv močno povečanih stroškov poslovanja pa je turistična dejavnost uspešno obvladovala tudi z ustrezno cenovno politiko, ki je poleg hitrega začetka smučarske sezone v decembru omogočila doseganje pozitivnega poslovnega izida dejavnosti v letu 2022.

V dejavnosti proizvodnje orodij za stroje je bila prodaja v primerjavi s preteklim letom višja za 8,2 odstotka in je dosegla najvišjo prodajo v zgodovini. Eden izmed razlogov za višjo prodajo je poleg uspešnega uveljavljanja višjih prodajnih cen tudi okrevanje gospodarstva po epidemiji, saj so se z omejevalnimi ukrepi v času epidemije znižala naročila v letalski industriji, ki je eden od odjemalcev v tej dejavnosti.

Prihodki od prodaje Skupine UNIOR po dejavnostih

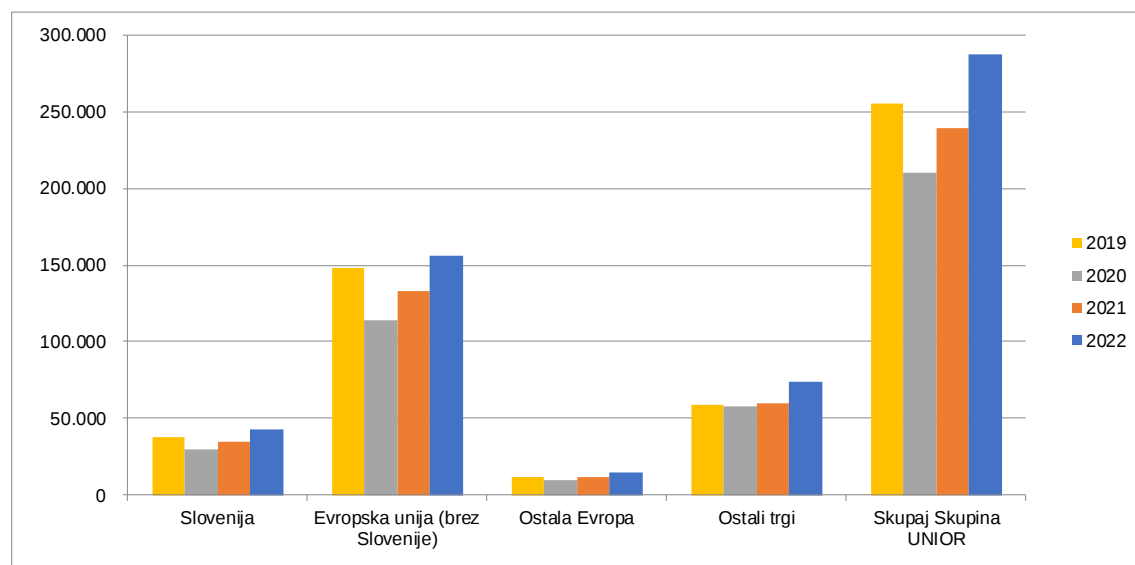
(v tisočih EUR)	2022	2021	2020	2019
Dejavnost proizvodnja odkovkov	183.181	151.694	131.310	158.056
Dejavnost proizvodnja ročnega orodja	51.657	45.006	34.734	42.005
Dejavnost strojogradnja	17.996	16.154	17.045	23.205
Dejavnost turizem	23.139	16.346	16.212	21.081
Dejavnost proizvodnja orodij za stroje	8.412	7.773	7.840	7.832
Ostalo	3.268	2.726	3.099	3.815
Skupaj Skupina UNIOR	287.653	239.699	210.240	255.994

Za poslovanje Skupine UNIOR je najpomembnejši trg Evropske unije, na katerem je bilo doseženo 156,5 milijona evrov prihodkov od prodaje in v strukturi prodaje predstavlja 54,4-odstotni delež. V letu 2022 se je prodaja na trgu Evropske unije povečala za 17,7 odstotka. V Sloveniji je prodaja dosegla 43 milijonov evrov in se je povečala za 24,4 odstotka, tudi zaradi višjih prihodkov v dejavnosti turizma. Skupaj s Slovenijo predstavlja trg Evropske unije 69,4-odstotni delež v prodaji Skupine UNIOR, kar je podobno kot v lanskem letu, ko je ta predstavljal 69,9 odstotka. Na ostalih trgih v Evropi, ki predstavljajo 5-odstotni delež, se je prodaja povečala za 20,1 odstotka in dosegla 14,2 milijona evrov. Prodaja na ostalih trgih izven Evrope se je glede na preteklo leto povečala za 22,6 odstotka in je dosegla 73,9 milijona evrov, kar predstavlja 25,7-odstotni delež v prodaji Skupine UNIOR.

Prihodki od prodaje Skupine UNIOR po trgih

(v tisočih EUR)	2022	2021	2020	2019
Slovenija	42.982	34.546	29.407	37.917
Evropska unija (brez Slovenije)	156.509	133.004	113.878	147.679
Ostala Evropa	14.246	11.859	9.552	11.731
Ostali trgi	73.916	60.290	57.403	58.667
Skupaj Skupina UNIOR	287.653	239.699	210.240	255.994

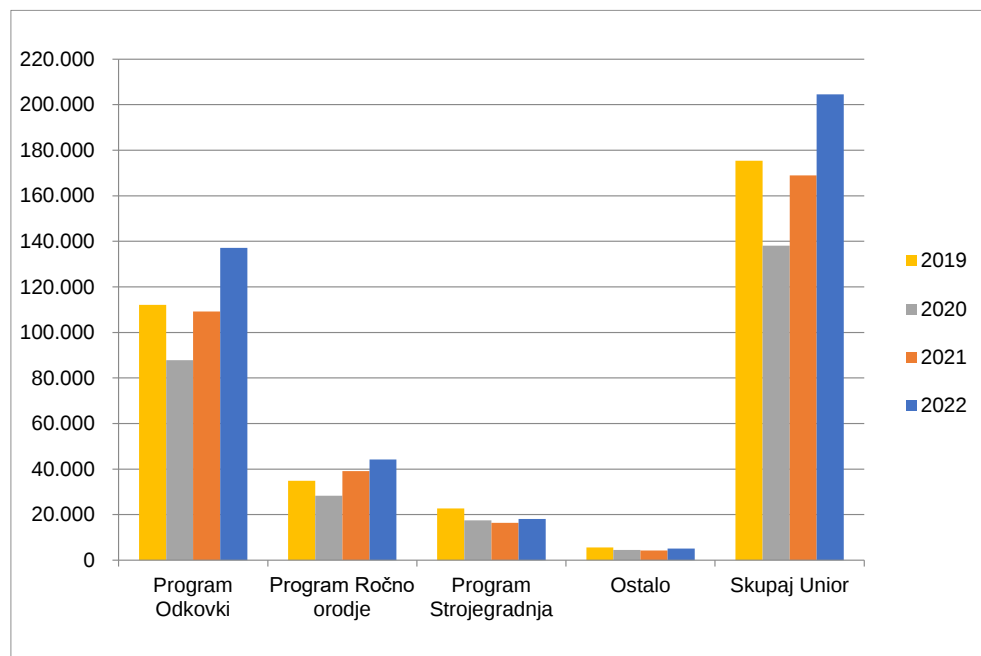

8.2.2 PRODAJA DRUŽBE UNIOR d.d.

Prihodki od prodaje družbe UNIOR d.d. so v letu 2022 znašali 204,6 milijona evrov in so v primerjavi s preteklim letom višji za 21,1 odstotka oziroma 35,6 milijona evrov. Vse dejavnosti družbe so dosegle višje prihodke od prodaje kot v preteklem letu. Prihodki od prodaje na programu Odkovki so za 25,5 odstotka oziroma za 27,9 milijona evrov presegli prodajo iz preteklega leta in s tem presegli prihodke, ki jih je program dosegel v letu 2019, ki predstavlja leto pred izbruhom epidemije in krize v avtomobilski industriji, povzročene s strani dobaviteljske verige komponent, potrebnih za proizvodnjo novih avtomobilov. Program Ročno orodje je prihodke iz prodaje iz leta 2021, ki je bila izjemna na vseh segmentih, najizraziteje pa na specialističnih programih Ročnega orodja, presegel za 5,1 milijona evrov, kar predstavlja 13-odstotno rast. Tudi program Strojegradnja je s prihodki iz prodaje v višini 18,1 milijona evrov presegel prihodke iz preteklega leta za 10,1 odstotka oziroma za 1,7 milijona evrov in s tem dosegel najvišje prihodke od prodaje v zadnjih treh letih.

Prihodki od prodaje po programih

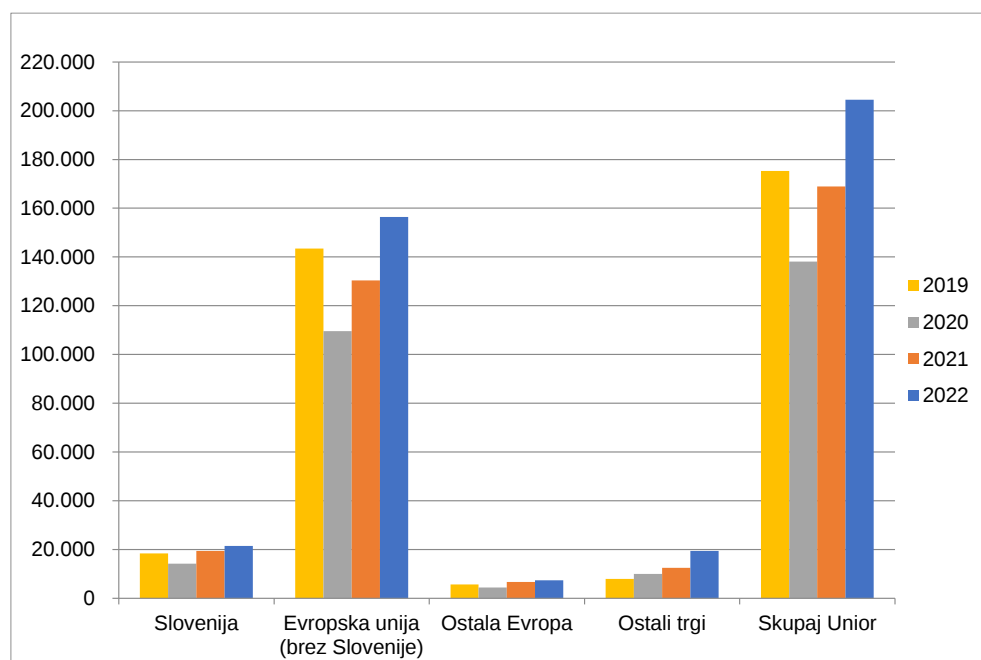
(v tisočih EUR)	2022	2021	2020	2019
Program Odkovki	137.110	109.208	87.821	112.128
Program Ročno orodje	44.204	39.102	28.244	34.837
Program Strojegradnja	18.095	16.431	17.441	22.751
Ostalo	5.148	4.234	4.548	5.620
Skupaj Unior	204.557	168.975	138.055	175.336

Evropski trgi v strukturi predstavljajo 90,5 odstotka celotne prodaje in so za poslovanje družbe UNIOR d.d. tudi najpomembnejši. Rast prodaje na evropskih trgih je bila 18,3-odstotna, in sicer smo v Sloveniji zabeležili 10,5-odstotno rast, na trgih Evropske unije brez Slovenije pa 20-odstotno rast prodaje. Ostali trgi predstavljajo 9,5-odstotka ustvarjenih prihodkov, prodaja na teh trgih je porasla za 55,2-odstotka.

Prihodki od prodaje po trgih

(v tisočih EUR)	2022	2021	2020	2019
Slovenija	21.477	19.431	14.211	18.355
Evropska unija (brez Slovenije)	156.412	130.366	109.550	143.489
Ostala Evropa	7.298	6.695	4.345	5.601
Ostali trgi	19.370	12.482	9.949	7.892
Skupaj Unior	204.557	168.975	138.055	175.336

8.3 PROIZVODNJA IN STORITVE

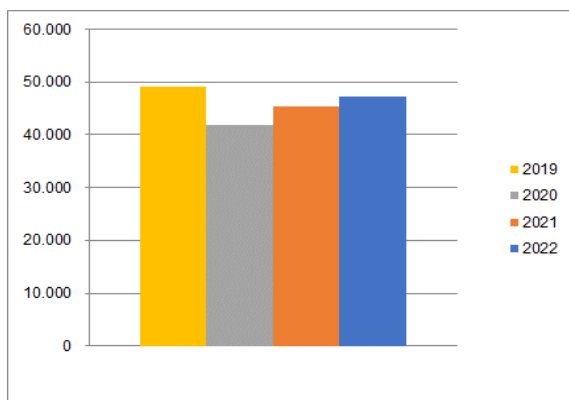
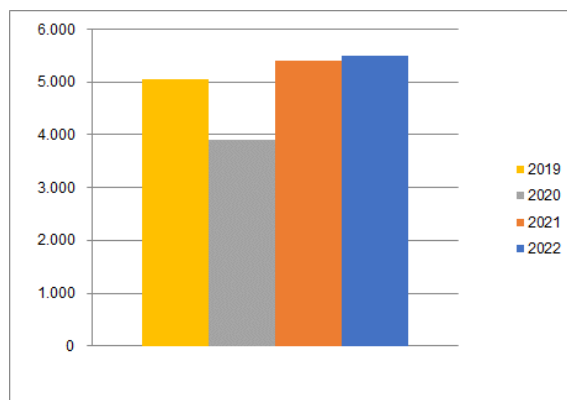
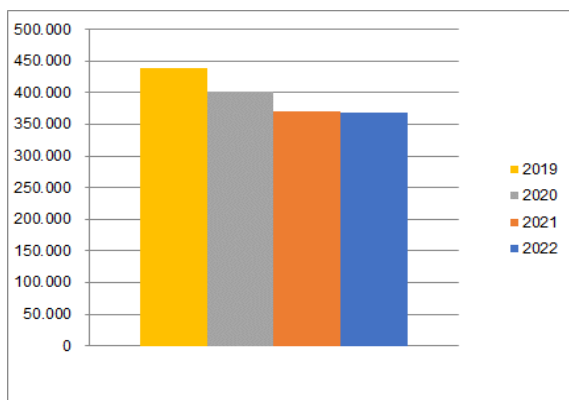
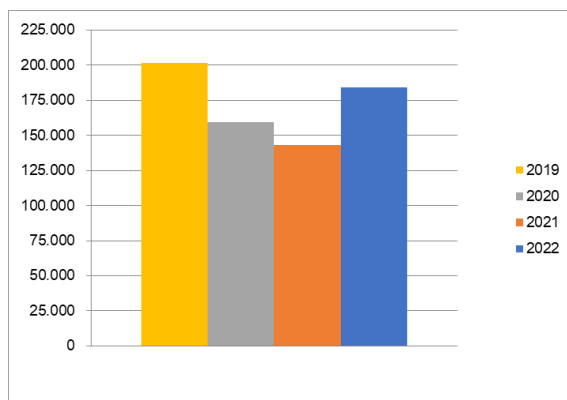
8.3.1 PROIZVODNJA IN STORITVE SKUPINE UNIOR

Skupina UNIOR proizvaja odkovke v kovačnicah v Zrečah in Vitanju v Sloveniji, v Vinkovcih na Hrvaškem in v Yuyau na Kitajskem, odkovki pa se obdelujejo v Slovenskih Konjicah v Sloveniji. Ročno orodje se proizvaja na štirih lokacijah v Sloveniji, in sicer v Zrečah, Vitanju, Lenartu in Starem trgu ob Kolpi, tuje družbe v skupini pa se ukvarjajo samo s prodajo. Proizvodnja strojev oziroma strojogradnja se izvaja v Zrečah v Sloveniji, proizvodnja orodij za stroje pa v Kragujevcu v Srbiji. Turistična dejavnost skupine se izvaja samo v Sloveniji in zajema zdravilišče Terme Zreče v Zrečah in smučarsko središče na Rogli.

Večji obseg prodaje v letu 2022 je vplival na obseg proizvodnje odkovkov in ročnega orodja v Skupini UNIOR, ki je bil večji v primerjavi z letom 2021. V Skupini UNIOR je bilo proizvedeno 47.189 ton odkovkov, kar je 4 odstotke oziroma 1.831 ton več kot v predhodnem letu, kljub manjši proizvedeni količini v kosih za 1,2 odstotka oziroma za 1,2 milijona kosov v primerjavi z letom 2021. V dejavnosti proizvodnje ročnega orodja je bilo proizvedeno 5,5 milijona kosov ročnega orodja, kar je 1,9 odstotka več kot v preteklem letu, medtem ko je proizvodnja, merjena s težo izdelkov, znašala 3.588 ton, kar je za 3,7 odstotka več kot v letu 2021. V dejavnosti strojogradnje in proizvodnje orodij za stroje, kjer proizvodnjo merimo s številom opravljenih ur, je bilo število opravljenih ur v letu 2022 skupaj za 0,6 odstotka nižje kot v preteklem letu. Poepidemični optimizem se je v letu 2022 pokazal v turistični dejavnosti Skupine UNIOR, kjer je bilo v primerjavi z letom 2021 doseženih 28,7-odstotka več nočitev gostov.

Proizvodnja in storitve v Skupini UNIOR po dejavnostih

	2022	2021	2020	2019
Proizvodnja odkovkov (v tonah)	47.189	45.358	41.981	49.190
Proizvodnja odkovkov (v tisočih kosih)	95.438	96.595	88.754	103.907
Proizvodnja ročnega orodja (v tonah)	3.588	3.460	2.262	2.798
Proizvodnja ročnega orodja (v tisočih kosih)	5.499	5.395	3.904	5.048
Strojegradnja in orodja za stroje (opravljene ure)	368.641	370.889	400.893	437.984
Število nočitev v Turizmu	184.125	143.113	159.554	201.722

Proizvodnja Odkovkov

Proizvodnja Ročnega orodja

Strojegradnja in proizvodnja orodij za stroje

Število nočitev v Turizmu

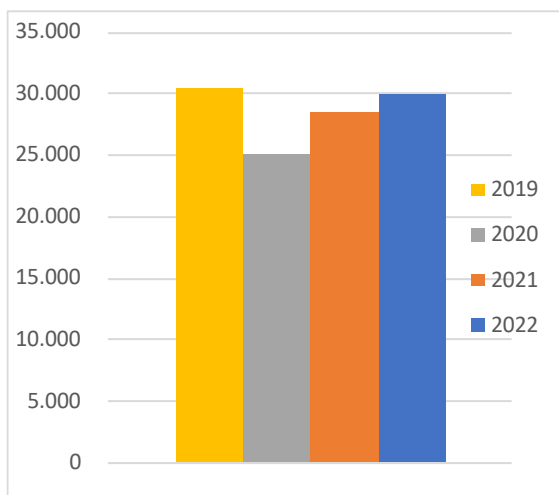
8.3.2 PROIZVODNJA IN STORITVE DRUŽBE UNIOR d.d.

Zaradi večjega obsega prodaje v letu 2022 je bil tudi obseg proizvodnje večji kot letu 2021. Program Odkovki je letu 2022 proizvedel za 5-odstotkov oziroma 1.418 ton več odkovkov, rast proizvodnje v kosih je bila nižja, in sicer za 4,2-odstotka oziroma 2,9 milijona kosov, kar pomeni, da smo proizvajali v povprečju težje odkovke. Program Ročno orodje je v tonah proizvedel za 3,7 odstotka več kot v preteklem letu, v kosih pa je proizvodnja višja za 1,9 odstotka. Zaradi višje prodaje na programu Strojegradnja, kjer proizvodnjo merimo s številom opravljenih ur, je tudi število opravljenih ur v letu 2022 za 0,6 odstotka višje kot v preteklem letu.

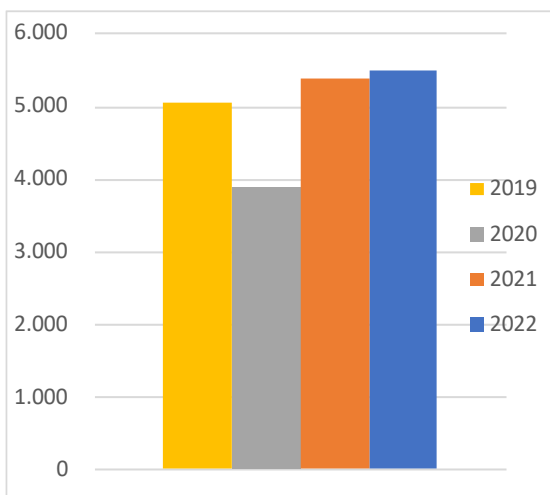
Proizvodnja in storitve po programih

	2022	2021	2020	2019
Odkovki (v tonah)	29.928	28.510	25.160	30.486
Odkovki (v tisočih kosih)	66.763	69.703	60.169	73.988
Ročno orodje (v tonah)	3.588	3.460	2.262	2.798
Ročno orodje (v tisočih kosih)	5.499	5.395	3.904	5.048
Strojegradnja (opravljene ure)	175.250	174.190	201.430	216.887

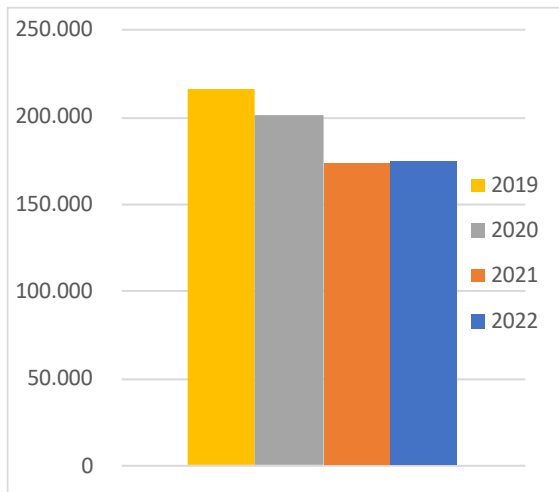
Proizvodnja Odkovki

Proizvodnja Ročno orodje

Proizvodnja Strojegradnja

8.4 NABAVA

8.4.1 NABAVA SKUPINE UNIOR

V letu 2022 je bilo gibanje nabavnih tokov znotraj skupine v okviru pričakovanj. S povečevanjem vpliva konjunktura na svetovno gospodarstvo so se pričele vzpostavljati relativno normalne razmere na nabavnih tržiščih. Z rastjo proizvodnje in porabe se je povečal pritisk na dobavitelje, ki so v danih razmerah odreagirali s podaljševanjem dobavnih rokov in rastjo cen. Takšen trend se je nadaljeval vse do pričetka četrtega kvartala, ko se je na določenih segmentih in trgih pojavilo znižanje porabe določenih surovin, kar je ublažilo pritiske na podaljševanje dobavnih rokov in višanje cen.

Preteklo leto je bilo predvsem v znamenju močnih dvigov cen električne energije in zemeljskega plina. Močno pozitivno osciliranje se je umirilo šele konec leta 2022. Rezultat tega je bil neposreden odziv določenih dobaviteljev, pri katerih predstavlja energija večji delež v njihovih proizvodih. Tako so se ponovno pojavile zahteve po dvigih cen in to v času, ko smo imeli večino pogajanj s ključnimi kupci naših izdelkov iz jekla in jeklene pločevine že zaključenih. Tako smo bili primorani v drugi polovici leta 2022 pričeti z novim krogom pogajanj z našimi kupci.

8.4.2 NABAVA DRUŽBE UNIOR d.d.

JEKLO

Dobava jekla je v letu 2022 potekala zelo specifično. Pri določenih dobaviteljih smo imeli težave z limiti, vsi dobavitelji so nam dvignili bazno ceno jekla in dodali dodatek za energijo. Določeni dobavitelji so imeli težave z izpolnjevanjem naših naročil, kar pripisujemo zaostrenim razmeram na področju energentov in posledično težavam z likvidnostjo. Dogovorjene so bile letne količine in z dobavitelji smo mesečno usklajevali dobave. Zaradi dvigovanja cen jeklenega odpada in legirnih dodatkov, so bile cene do poletja vsak mesec višje. Ko so ti dodatki dobili trend upadanja, so dobavitelji pričeli obračunavati energetske dodatke, ki je pri vsakem dobavitelju različen in se obračunava na različno časovno obdobje (mesečno, kvartalno). Zaradi višjih baznih cen in višjih cen dodatkov (staro železo in legirni dodatki), ter uvedenega energijskega dodatka, se je cena jekla v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 zvišala za 28 odstotkov. V letu 2022 je povprečna vrednost dodatkov (staro železo in legirni dodatki) znašala 538 evrov/tono, kar pomeni 25 odstotkov več kot v letu 2021. Ob tem pa se je energetski dodatek gibal od nekaj deset evrov/tono pa vse do preko 400 evrov/tono. Povprečna cena energetskega dodatka v letu 2022 je bila 97 evrov/tono. V letu 2022 smo v Uniorju nabavili 52.375 ton jekla za predelavo, kar je 1 odstotek več kot v letu 2021.

JEKLENI PRAH

Skupno smo v letu 2022 nabavili 524 ton prahu, kar je 15 odstotkov manj kot v preteklem letu. Povprečna cena leta 2022 je bila 19 odstotkov višja kot v letu 2021. Cena je višja zaradi višjih baznih cen, dodatkov (elementi za legiranje in odpadno železo) in energetskega dodatka v drugem kvartalu leta. Cena pa je tudi odvisna od asortimaja prahu, ki ga naročamo.

OSTALO (PUŠE, ALUMINIJ, BAKRENA PLOČEVINA, SIVA LITINA, BARVNE KOVINE)

V letu 2022 smo nabavili 32 ton proizvodov narejenih iz različnih barvnih kovin. Največji delež predstavlja nabava aluminija in sicer 25,6 ton. Realna primerjava vsebinsko med letoma 2021 in 2022 ni mogoča, ker gre za veliko različnih materialov in cen, ki se med leti ne ponavljajo.

PLOČEVINA

Pri nabavi pločevine, smo se v spomladanskih mesecih leta 2022, po začetku vojne v Ukrajini spopadali z dvigom cen materiala, ter omejenimi kapacitetami dobavljivega materiala. Zadostno količino materiala za potrebe proizvodnje smo si uspeli zagotoviti. Cene so v vmesnem času močno narastle in dosegle vrhunec v poletnih mesecih, ko je cena za hladno valjane pločevine znašala 1.800 evrov/tono. Po stabilizaciji trga, smo za zadnji kvartal predvideli znaten padec cen, do česar je dejansko prišlo. Novembra so cene znova dosegle stabilen in razumen nivo v višini 1.000 evrov/tono za hladno valjane pločevine. Sama poraba pločevine je bila v letu 2022 v višini 1.080 ton, kar je 15 odstotkov manj kot v letu 2021. Za leto 2023 ne pričakujemo večjih težav pri dobavah pločevin.

BRUSNI MATERIAL

V letu 2022 nismo zaznali večjih težav pri dobavi brusnih materialov. Ponekod je prišlo do podaljšanja dobavnih rokov, zaradi zasedenosti proizvodnih linij in pomanjkanja korunda. Naša poraba brusnih materialov je bila v letu 2022 za 15 odstotkov višja od porabe iz leta 2021. Vpliv cene je v letu 2022 znašal 13,5 odstotka. Najvišji delež vpliva cene predstavlja prah za peskanje. Osnovno ceno prahu za peskanje smo uspeli zadržati na enakem nivoju, bistveno pa se je povečal dodatek za železo in energijo. To pod črto seveda pomeni skupno rast cene jeklenega prahu za peskanje.

REZILNO ORODJE

Poraba rezilnega orodja je bila v letu 2022 vrednostno in količinsko v primerjavi s preteklim letom 2021 večja za 24 odstotkov, kar sovпада s povečano proizvodnjo. Pri rezilnem orodju imamo z največjimi dobavitelji sklenjena konsignacijska razmerja, s čimer si zagotavljamo nemoteno oskrbo rezilnega orodja ter optimalno stroškovno obremenitev. Na področju cen smo bili pri tej nabavni kategoriji v letu 2022 deležni izjemno nizke podražitve glede na ostale nabavne kategorije. Dvigi cen so tukaj znašali povprečno 2,3 odstotka.

POTROŠNI MATERIAL

Poraba potrošnega materiala je bila v letu 2022 vrednostno višja in količinsko nižja v primerjavi s preteklim letom 2021. Na področju cen, smo pri tej nabavni kategoriji za leto 2022 zabeležili dvig povprečno za 5 odstotkov glede na leto 2021. Največ izzivov smo imeli z zagotavljanjem nemotenih dobav. Vzrok za to so bili nenehno daljši dobavni roki, ki so se pri posameznih dobaviteljih podaljšali tudi do enega leta in dnevno veljavne cene.

KEMIČNI IZDELKI

Pri kemičnih izdelkih smo se v letu 2022 glede na leto 2021 prav tako soočali z mnogimi izzivi. Največ težav smo imeli pri zagotavljanju pravočasnih potrebnih količin olj, maziv, kemikalij za galvanizacijo, tehničnih plinov in še nekaterih drugih kemičnih izdelkov. Vzrok za to je bil pričetek vojne v Ukrajini. Posledično je to povzročilo, da smo imeli na tej nabavni kategoriji »dnevne« cene in so bi bila pogajanja za cene skorajda nemogoča. Za obvladovanje cen smo tako dogovorno zakupili 3 mesečne ali večje količine z dogovorjenimi sukcesivnimi dobavami. S tem smo si zagotavljali kvartalno stabilne cene in predvsem potrebno količino posameznih materialov za potrebe proizvodnje. V letu 2022 smo količinsko nabavili za malo manj kot 2 odstotka kot v letu 2021. Vrednostno smo posledično zaradi cenovne situacije na trgu zabeležili porast cen v višini 27 odstotkov glede na leto 2021.

8.5 USPEŠNOST POSLOVANJA

8.5.1 USPEŠNOST POSLOVANJA SKUPINE UNIOR

Dobičkonosnost Skupine UNIOR je bila v letu 2022 ob povečanih stroških energentov, materialov, storitev in dela pod velikim pritiskom, družbe v skupini pa so na ta način čutile del posrednih vplivov vojne v Ukrajini, na katere niso imele direktnega vpliva. V Skupini UNIOR smo v letu 2022 s proaktivnim obvladovanjem tveganj in z izvedenimi ukrepi ustvarili 10,2 milijona evrov čistega poslovnega izida, kar je za 7,7 odstotka oziroma 859 tisoč evrov manj kot v letu 2021. Pri prodaji 49-odstotnega deleža pridružene družbe UNIOR Tepid v Romuniji je bil zaradi vrednotenja po kapitalski metodi na ravni Skupine UNIOR dosežen negativni učinek v višini 1,1 milijona evrov. Za omilitev posledic pandemije je Skupina UNIOR v letu 2022 prejela 146 tisoč evrov nepovratnih državnih podpor, medtem ko je v letu 2021 iz tega naslova prejela 3,5 milijona evrov, od tega 3,1 milijona evrov v turistični dejavnosti skupine.

Izid iz poslovanja (EBIT) Skupine UNIOR je v letu 2022 dosegel 10,1 milijona evrov, kar je 365 tisoč evrov oziroma 3,5 odstotka manj kot v preteklem letu. Izid iz poslovanja brez obresti, davkov in odpisov vrednosti (EBITDA) pa je dosegel 28,3 milijona evrov, kar je 525 tisoč evrov oziroma 1,8 odstotka manj kot v letu 2021.

Prodaja in donosnost Skupine UNIOR

(v tisočih EUR)	2022	2021	2020	2019
Prihodki od prodaje	287.653	239.699	210.240	255.994
Poslovni stroški	(288.715)	(241.345)	(219.043)	(246.531)
EBIT *	10.120	10.486	1.128	15.557
EBITDA *	28.267	28.792	23.931	31.974
Poslovni izid pred davki	10.619	11.260	(3.077)	12.651
Čisti poslovni izid	10.232	11.091	(2.196)	10.433

* kazalniki so opredeljeni kot Alternativna merila uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

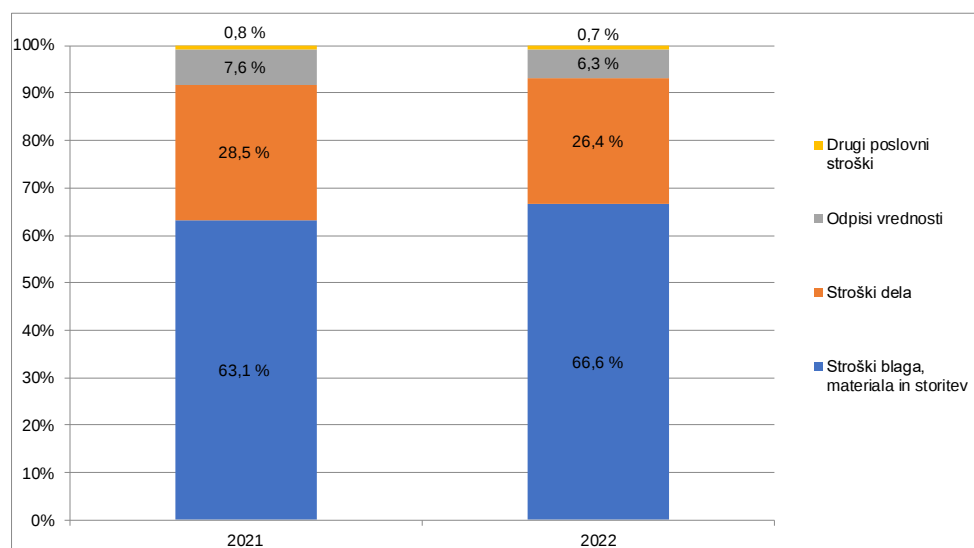
Skupina UNIOR je v letu 2022, ki je iz vidika izrednih globalnih dogodkov že tretje leto zapored, odgovorno izpolnjevala obveznosti do zaposlenih, poslovnih partnerjev in bank. Vse zaveze do bank, opredeljene v Sindicirani kreditni pogodbi iz decembra 2016, je Skupina UNIOR dosledno izpolnila tudi v letu 2022.

STRUKTURA POSLOVNIH ODHODKOV SKUPINE UNIOR

Poslovni odhodki v Skupini UNIOR so se v letu 2022 povečali za 19,6 odstotka, poviševanje poslovnih odhodkov je bilo prisotno skozi celotno poslovno leto. Izjemni pritiski na cene materialov, energentov in storitev v Skupini UNIOR so bili zaznani v vseh povezanih družbah, primarno pa so izhajali iz energetske krize oziroma kasneje še iz krize povezane z vojno v Ukrajini, ko so se še dodatno pričele trgati dobaviteljske verige. Posledično so se stroški blaga, materiala in storitev v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečali 26,5 odstotka in so imeli višjo rast kot poslovni prihodki. Na tako visoko rast je najbolj vplivalo povišanje nabavnih cen jekla, pločevine in nekaterih energentov. Stroški dela so se v primerjavi z letom 2021 povečali za 10,5 odstotka, kar je delno posledica zakonskih povečanj minimalnih plač v nekaterih državah, kjer delujejo podjetja v Skupini UNIOR, predvsem pa letne uskladitve plač oziroma napredovanj zaposlenih, s ciljem pridobiti in obdržati kvalitetne in ustrezno usposobljene kadre. Odpisi vrednosti, ki zajemajo amortizacijo in prevrednotovalne poslovne odhodke, so bili v letu 2022 nižji za 0,9 odstotka, zaradi nižjih popravkov vrednosti zalog in terjatev. Drugi poslovni stroški, ki predstavljajo strukturno najmanjši delež, pa so se v primerjavi z letom 2021 povečali za 0,9 odstotka.

Struktura poslovnih odhodkov v Skupini UNIOR

(v tisočih EUR)	2022	2021
Stroški blaga, materiala in storitev	(192.467)	(152.184)
Stroški dela	(76.116)	(68.888)
Odpisi vrednosti	(18.147)	(18.307)
Drugi poslovni stroški	(1.984)	(1.966)
Skupaj poslovni odhodki	(288.715)	(241.345)

Struktura odhodkov po vrstah se je glede na preteklo leto zaradi zgoraj navedenega spremenila, in sicer so se stroški blaga materiala in storitev v strukturi povečali za 3,5 odstotne točke, medtem ko so stroški dela v deležu izgubili 2,1 odstotne točke. Odpisi vrednosti so nižji za 1,3 odstotne točke, drugi poslovni stroški pa za 0,1 odstotne točke.

PRODUKTIVNOST SKUPINE UNIOR

(v EUR)	2022	2021	2020	2019
Kosmati donos na zaposlenega *	112.049	93.271	77.744	87.334
Bruto dodana vrednost na zaposlenega *	39.139	36.178	32.197	34.621

* kazalniki so opredeljeni kot Alternativna merila uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

Produktivnost, ki jo v Skupini UNIOR merimo s kosmatim donosom na zaposlenega, se je v primerjavi z letom 2021 povečala za 20,1 odstotka in znaša 112 tisoč evrov na zaposlenega. Drugi kazalnik produktivnosti, bruto dodana vrednost na zaposlenega, pa je za 8,2 odstotka višji kot v preteklem letu in znaša 39,1 tisoč evrov na zaposlenega. Višja kazalnika produktivnosti sta odraz 18,7-odstotnega povečanja kosmatega donosa ob 1,2-odstotnem znižanju števila zaposlenih iz ur.

8.5.2 USPEŠNOST POSLOVANJA DRUŽBE UNIOR d.d.

V letu 2022 smo v družbi UNIOR d.d. ustvarili 5,1 milijona evrov čistega poslovnega izida, kar je v primerjavi s preteklim letom 2021, ko smo zabeležili 2,7 milijona evrov čistega pozitivnega poslovnega izida, za 2,3 milijona evrov oziroma za 84,8 odstotka boljše. Dosežen čisti poslovni izid vključuje 1,7 milijona evrov pozitivnega učinka iz naslova v mesecu juniju prodanega 49-odstotnega deleža v pridruženi družbi UNIOR Tepid v Romuniji. Dobičkonosnost v letu 2022 je še bila vedno pod pritiski epidemije COVID-19, ki se je odražala predvsem v povečani odsotnosti zaposlenih v prvih mesecih leta 2021 ter vojne v Ukrajini in nepredvideno visokih cenah energentov, materialov in storitev. Kljub vsem vplivom iz okolja, na katere nismo imeli neposrednega vpliva, smo z vsemi ukrepi uspeli obdržati pozitivno poslovanje ter ga v primerjavi z letom 2021 izboljšati.

Izid iz poslovanja je boljši za 0,8 milijona evrov – v letu 2022 znaša dobiček iz poslovanja 3,7 milijona evrov, medtem ko je v letu 2021 bil dosežen v višini 2,9 milijona evrov. Dosežen EBITDA v letu 2022 znaša 12,9 milijona evrov in doseženega v preteklem letu presega za 0,3 milijona evrov.

Prodaja in donosnost družbe UNIOR d.d.

(v tisočih EUR)	2022	2021	2020	2019
Prihodki od prodaje	204.557	168.975	138.055	175.336
Poslovni stroški	(210.084)	(172.135)	(152.768)	(175.099)
EBIT *	3.731	2.943	(7.403)	7.526
EBITDA *	12.915	12.663	7.148	15.859
Poslovni izid pred davki	4.867	2.129	(10.302)	6.774
Čisti poslovni izid	5.075	2.746	(7.959)	6.124

* kazalniki so opredeljeni kot Alternativna merila uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

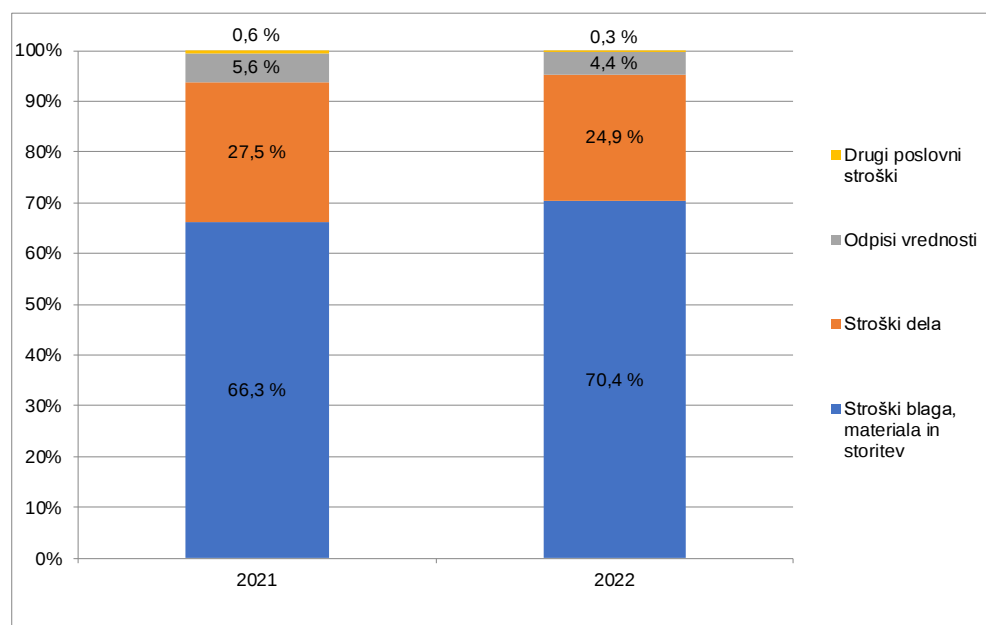
V letu, ki ga je še vedno obeleževala epidemija svetovnih razsežnosti ter dodatno zaostrovala vojna v Ukrajini z vsemi svojimi posledicami (težave v dobaviteljskih verigah, energetska kriza), je ostal najpomembnejši cilj družbe varovanje denarnega toka in zagotavljanje stalne plačilne sposobnosti, s poudarkom na izpolnjevanju obveznosti do zaposlenih, poslovnih partnerjev in bank. Vse zaveze do bank, opredeljene v Sindicirani kreditni pogodbi iz decembra 2016, je družba izpolnila brez odstopanj tudi v letu 2022, ki je bilo glede razmer daleč od normalnega.

STRUKTURA POSLOVNIH ODHODKOV

Povečanje stroškov je posledica izjemnih pritiskov na cene surovin in materialov, energentov, ki so bili prisotni skozi celo leto, v glavnem pa vzročno povezani z vojno v Ukrajini ter posledično povezano moteno dobaviteljsko verigo. Stroški blaga, materiala in storitev so tako v primerjavi z letom 2021 višji za 29,5 odstotka. Stroški dela so v primerjavi z letom 2022 višji za 10,4 odstotka. Vplivi na višje stroške dela so bili: zakonsko povečanje minimalne plače ter usklajitev plač (osnovne zahtevnosti delovnega mesta kot elementa osnovne plače) v skladu s tarifno prilogo Kolektivne pogodbe za dejavnost kovinskim materialov in livarn Slovenije s 1. 1. 2022 in iz tega izhajajoča številna individualna napredovanja ostalih zaposlenih s ciljem ohranitve plačnih razmerij, predvsem pa z vidika zadržanja kvalitetnega in strokovnega kadra ter generalni dvig plač za 3 odstotke s 1. 4. 2022. Odpisi vrednosti, ki zajemajo amortizacijo in prevrednotovalne poslovne odhodke, so nižji za 5,5 odstotka, predvsem zaradi nižjih prevrednotovalnih poslovnih odhodkov. Tudi drugi poslovni stroški so nižji za 13,9 odstotkov, predstavljajo pa strukturno najmanjši delež.

Struktura poslovnih odhodkov

(v tisočih EUR)	2022	2021
Stroški blaga, materiala in storitev	(147.896)	(114.208)
Stroški dela	(52.299)	(47.387)
Odpisi vrednosti	(9.184)	(9.720)
Drugi poslovni stroški	(706)	(820)
Skupaj poslovni odhodki	(210.084)	(172.135)

Struktura odhodkov po vrstah glede na preteklo leto se je zaradi zgoraj navedenega spremenila, in sicer so se stroški blaga materiala in storitev v strukturi povečali za 4,1 odstotne točke, medtem ko so stroški dela izgubili 2,6 odstotne točke, prav tako so za 1,2 odstotne točke nižji odpisi vrednosti in za 0,3 odstotne točke nižji drugi poslovni stroški.

PRODUKTIVNOST

(v EUR)	2022	2021	2020	2019
Kosmati donos na zaposlenega *	138.482	109.974	86.785	104.001
Bruto dodana vrednost na zaposlenega *	42.237	37.720	32.195	37.337

* kazalniki so opredeljeni kot Alternativna merila uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

Produktivnost v družbi merimo s kosmatim donosom na zaposlenega, ki se je v primerjavi z letom 2021 povečal za 25,9 odstotka. Drugi kazalnik, bruto dodana vrednost na zaposlenega, pa je prav tako za 12 odstotkov višji kot v preteklem letu. Kazalnika sta dosegla tudi zgodovinsko gledano najvišje vrednosti.

8.6 KAZALNIKI POSLOVANJA V SKUPINI UNIOR IN DRUŽBI UNIOR d.d.

	Skupina UNIOR		UNIOR d.d.	
	2022	2021	2022	2021
Stopnja lastniškosti financiranja *	0,484	0,482	0,416	0,399
Stopnja dolgoročnosti financiranja *	0,571	0,733	0,484	0,690
Stopnja osnovnosti investiranja *	0,477	0,504	0,378	0,394
Stopnja dolgoročnosti investiranja *	0,536	0,566	0,511	0,535
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev *	1,015	0,956	1,101	1,013
Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti – hitri koeficient *	0,139	0,113	0,026	0,026
Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti – pospešeni koeficient *	0,449	0,639	0,255	0,453
Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti – kratkoročni koeficient *	1,040	1,561	0,894	1,415
Koeficient gospodarnosti poslovanja*	1,035	1,043	1,018	1,017
Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala*	0,058	0,068	0,054	0,030
Koeficient dividendnosti osnovnega kapitala*	0,000	0,000	0,000	0,000

* kazalniki so opredeljeni kot Alternativna merila uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

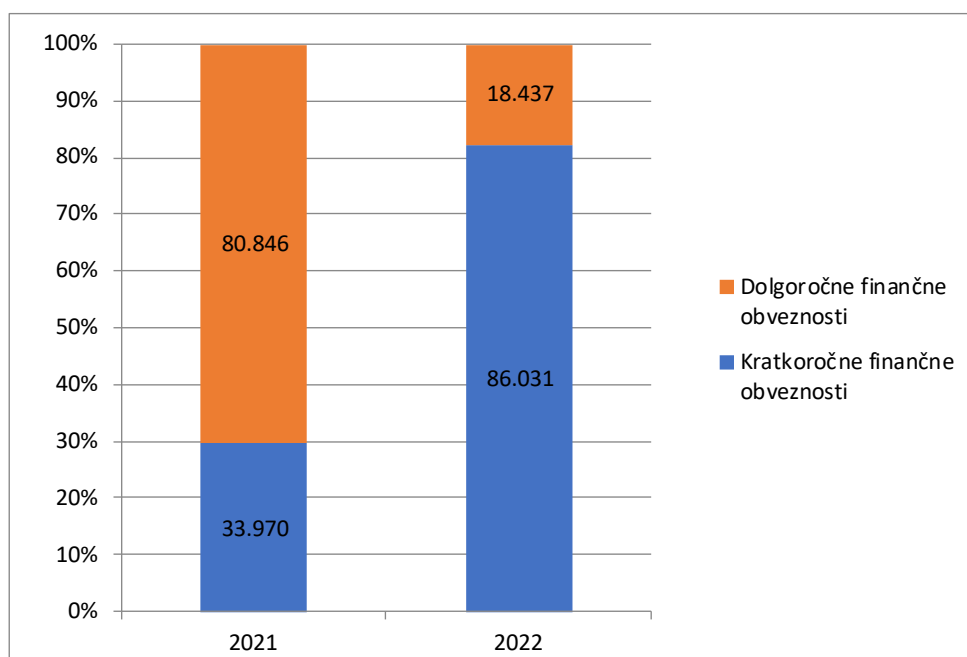
8.7 FINANČNI POLOŽAJ

8.7.1 FINANČNI POLOŽAJ SKUPINE UNIOR

Skupna sredstva Skupine UNIOR so konec leta 2022 znašala 381,1 milijona evrov, v koledarskem letu 2022 pa so se povečala za 15,5 milijona evrov oziroma za 4,2 odstotka. Dolgoročna sredstva so znašala 211 milijonov evrov, glede na konec preteklega leta pa so se zmanjšala za 2,4 milijona evrov. Neopredmetena sredstva so se zmanjšala za 1,3 milijona evrov, opredmetena osnovna sredstva pa za 1,1 milijona evrov, oboje zaradi amortizacije, ki je preseгла vrednost novih investicij. Naložbene nepremičnine so se zmanjšale za 31 tisoč evrov zaradi spremembe poštene vrednosti. Dolgoročne finančne naložbe so se zmanjšale za 276 tisoč evrov, kar je posledica prodaje 49-odstotnega deleža v pridruženi družbi UNIOR Tepid v Romuniji in vrednotenja pridruženih podjetij po kapitalski metodi. Odložene terjatve za davek so se povečale za 351 tisoč evrov in znašajo 6,8 milijona evrov, dolgoročne poslovne terjatve pa so se zmanjšale za osem tisoč evrov. Kratkoročna sredstva so konec leta 2022 znašala 170,1 milijona evrov in so se v primerjavi s koncem preteklega leta povečala za 17,9 milijona evrov oziroma za 11,8 odstotka. Stanje zalog je za 9,9 milijona evrov večje kot pred letom dni, pri čemer so se povečale vse vrste zalog. Porast zalog je posledica dviga nabavnih cen surovin in materialov ter povezan tudi s povečano proizvodnjo v letu 2022. Kratkoročne finančne naložbe so se zmanjšale za 3,2 milijona evrov zaradi znižanja depozitov pri bankah. Kratkoročne poslovne terjatve so nižje za 457 tisoč evrov predvsem zaradi nižjega stanja kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev. Stanje denarnih sredstev ob koncu leta 2022 je za 11,6 milijona evrov višje kot je bilo na začetku leta.

Kapital Skupine UNIOR je na dan 31. 12. 2022 znašal 184,6 milijona evrov, v letu 2022 pa se je povečal za 8,3 milijona evrov, kar je posledica dobička poslovnega leta 2022 v višini 10,2 milijona evrov in znižanj zaradi izplačila dividend lastnikom neobvladujočega deleža v višini 0,7 milijona evrov, zmanjšanja rezerv zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti v višini 0,2 milijona evrov, znižanja prevedbenega popravka kapitala za 0,7 milijona evrov in ostalih sprememb kapitala v višini 0,3 milijona evrov. Dolgoročne in kratkoročne finančne obveznosti skupaj znašajo 104,5 milijona evrov, v letu 2022 pa so se finančne obveznosti zmanjšale za 10,3 milijona evrov iz naslova rednih odplačil glavnice posojil, povečala pa iz naslova črpanja kredita za investicijo v nov program za preoblikovanje aluminija. 17,6 odstotka finančnih obveznosti Skupine UNIOR je dolgoročnih, kratkoročne obveznosti pa predstavljajo črpana revolving posojila ter 66,6 milijona evrov glavnice dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v letu 2023. Pri tem je pomembno poudariti, da bo dejansko odplačilo glavnice v letu 2023 znašalo 10,2 milijona evrov, ker je obvladujoča družba skupaj s turistično dejavnostjo s sindikatom bank že dogovorila refinanciranje dolga, ki zapade v letu 2023. Glede na obrestno mero je 93,4 odstotka vseh finančnih obveznosti skupine vezanih na spremenljivo obrestno mero.

Ročnost finančnih obveznosti v Skupini UNIOR

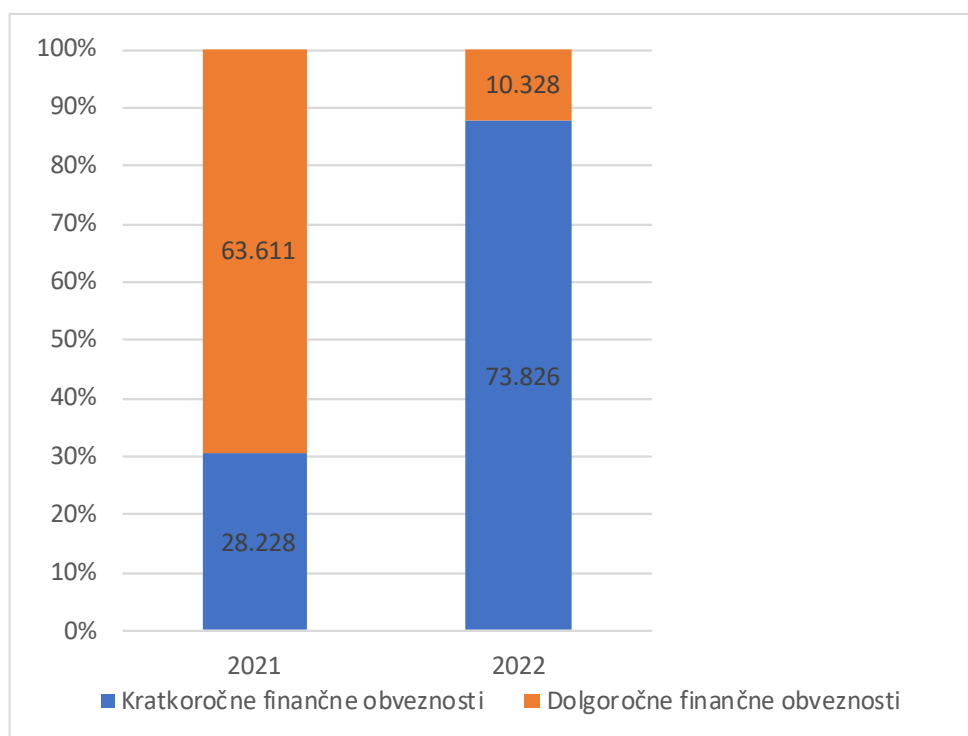
Poslovne obveznosti Skupine UNIOR so se v letu 2022 povečale za 13,9 milijona evrov oziroma za 21,9 odstotka in znašajo 77,5 milijona evrov. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev so glede na stanje konec preteklega leta višje za 8,4 milijona evrov predvsem zaradi višjih cen jekla, pločevine, energije in storitev, kot tudi zaradi povečanja proizvodnje in večjih varnostih zalog materiala, potrebnega za zagotavljanje nemotenega proizvodnega procesa ob minimiziranju tveganja porušeni dobaviteljskih verig, ki jih je povzročila vojna v Ukrajini. Kratkoročne menične obveznosti so višje za 3,6 milijona evrov, obveznosti iz naslova prejetih predujmov s strani kupcev pa so višje za 2,5 milijona evrov, medtem ko so druge kratkoročne poslovne obveznosti nižje za 0,6 milijona evrov.

8.7.2 FINANČNI POLOŽAJ DRUŽBE UNIOR d.d.

Skupna sredstva družbe so konec leta 2022 znašala 241 milijonov evrov in so se v koledarskem letu 2022 povečala za 4,8 milijona evrov oziroma 2 odstotka. Dolgoročna sredstva so se znižala za 2,9 milijona evrov. Neopredmetena osnovna sredstva so se zmanjšala za 1,2 milijona evrov, opredmetena osnovna sredstva za 0,7 milijona evrov, dolgoročne finančne naložbe za 1,3 milijona evrov, in sicer zaradi prodaje 49-odstotnega deleža v pridruženi družbi UNIOR Tepid v Romuniji ter slabitev naložb v UNIOR Vinkovci in UNIOR Makedonija, medtem ko so se odložene terjatve za davek povečale za 0,3 milijona evrov. Dolgoročne poslovne terjatve so nižje za 48 tisoč evrov, medtem ko so se naložbene nepremičnine niso spremenile. Kratkoročna sredstva so se povečala za 7,7 milijona evrov oziroma za 7,4 odstotka. Stanje zalog je večje za 10,4 milijona evrov, in sicer so se povečale vse vrste zalog. Porast zalog je pretežno povezan z dvigom vhodnih cen surovin in materialov in tudi s povečano proizvodnjo v letu 2022. Kratkoročne finančne naložbe so nižje za 1,3 milijona evrov zaradi nižjega stanja kredita do družbe UNITUR d.o.o in rednih vračil kreditov s strani družb v skupini. Kratkoročne poslovne terjatve so nižje za 2,7 milijona evrov predvsem zaradi nižjega stanja kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev. Stanje denarnih sredstev je za 1,3 milijona evrov višje kot na začetku leta.

Kapital družbe se je v letu 2022 povečal za 6,1 milijona evrov, kar je posledica dobička poslovnega leta 2022 v višini 5,1 milijona evrov ter spremembe rezerv zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti zaradi aktuarskega dobička iz naslova izračuna rezervacij za zaposlene v skladu z MRS 19 ter spremembe rezerv zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti zemljišč. Finančne obveznosti so se v tekočem letu znižale za 7,7 milijona evrov, in sicer so se znižale iz naslova rednih odplačil glavnice posojil, povečala pa iz naslova črpanja kredita za investicijo v nov program za preoblikovanje aluminija. 12,3 odstotka finančnih obveznosti družbe je dolgoročnih, kratkoročne obveznosti pa predstavljajo črpano revolving posojilo ter 55,3 milijona evrov glavnice dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v letu 2023. Pri tem je pomembno poudariti, da bo dejansko odplačilo glavnice v letu 2023 znašalo 7,6 milijona evrov, ker je družba s sindikatom bank že dogovorila refinanciranje dolga, ki zapade v letu 2023. Glede na obrestno mero je 98,7 odstotka vseh finančnih obveznosti družbe vezanih na spremenljivo obrestno mero.

Ročnost finančnih obveznosti v družbi UNIOR d.d.

Poslovne obveznosti so se v letu 2022 povečale, in sicer za 5,6 milijona evrov oziroma za 12,5 odstotka, in znašajo 50,6 milijona evrov. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev so višje za 6,3 milijona evrov, za 0,2 milijona evrov so nižje obveznosti do družb v skupini, obveznosti iz naslova prejetih predujmov s strani kupcev pa so višje za 1,5 milijona evrov. Druge kratkoročne poslovne obveznosti so nižje za 2 milijona evrov. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev so višje zaradi višjih cen materialov (predvsem jekla in pločevine), storitev in energije ter tudi zaradi povečanja proizvodnje in večjih varnostih zalog materiala, predvsem jekla in pločevine, za potrebe nemotenega zagotavljanja proizvodnje v primeru prekinitve dobaviteljskih verig zaradi vojne v Ukrajini.

8.8 INVESTICIJE

8.8.1 INVESTICIJE SKUPINE UNIOR

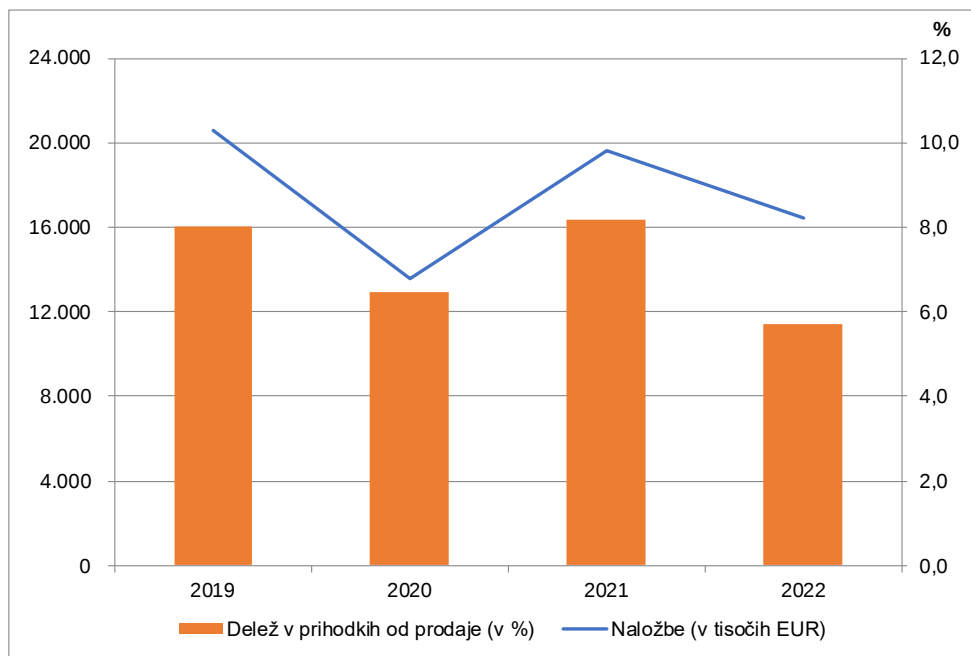
V letu 2022 smo v Skupini UNIOR izvedli za 16,5 milijona evrov investicij v nova osnovna sredstva, od tega je bilo 1,2 milijona evrov vlaganj v obliki usredstvenih lastnih proizvodov. Investicije v neopredmetena osnovna sredstva so znašale 0,7 milijona evrov, v opredmetena osnovna sredstva pa 15,8 milijona evrov. V kovinski dejavnosti je bilo investicij za 13,4 milijona evrov, v turistični dejavnosti pa za 3,1 milijona evrov. Skupna vrednost investicij je bila v primerjavi z letom 2021 nižja za 3,2 milijona evrov predvsem zaradi varovanja denarnega toka v obvladujoči družbi.

Vlaganj v gradbene objekte v Skupini UNIOR je bilo v letu 2022 za 4,7 milijona evrov, 10,8 milijona evrov je bilo namenjenih za vlaganja v novo opremo, 0,3 milijona evrov pa za nakup zemljišč. Največ investicij je bilo namenjeno za nov proizvodni program za stiskanje odkovkov iz aluminija v Vitanju, skupaj v višini 2,1 milijona evrov. V sisteme za proizvodnjo električne energije z uporabo fotovoltaične tehnologije na Kitajskem in v Srbiji je bilo vloženih 1,1 milijona evrov. Investicije v nadgradnjo sistema za daljinsko ogrevanje na lesno biomaso na Rogli ter izgradnja toplovodov in z njimi povezane infrastrukture za distribucijo energije za ogrevanje v Sloveniji in na Hrvaškem so skupaj znašale 0,9 milijona evrov. Ostale večje investicije v kovinski dejavnosti zajemajo posodobitve in razširitve strojnih kapacitet s poudarki na robotizaciji in avtomatizaciji procesov, kot tudi na izboljšanju energetske učinkovitosti ter pogojev dela v proizvodnji v Sloveniji, na Kitajskem, na Hrvaškem in v Srbiji. Vlaganja na področju turizma zajemajo nakup zemljišča na Rogli, investicije v posodobitev žičničarske infrastrukture in nadgradnjo sistema za umetno zasneževanje ter energetske obnove namestitvenih in gostinskih kapacitet, začela pa so se tudi pripravljala dela na projektu »Park Mašinžaga«, s katerim bomo prestrukturirali smučarsko središče Rogla v letoletni gorski turistični center za aktivni oddih in doživljajske aktivnosti. Več o investicijah v opredmetena osnovna sredstva Skupine UNIOR je razkrita v poglavju 9.7.3 Letnega poročila 2022.

Naložbe v osnovna sredstva in njihov delež v prihodkih od prodaje Skupine UNIOR

	2022	2021	2020	2019
Naložbe (v tisočih EUR)	16.460	19.645	13.593	20.546
Delež v prihodkih od prodaje (v %) *	5,72	8,20	6,47	8,03

* kazalnik je opredeljen kot Alternativno merilo uspešnosti, definicija je opredeljena v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

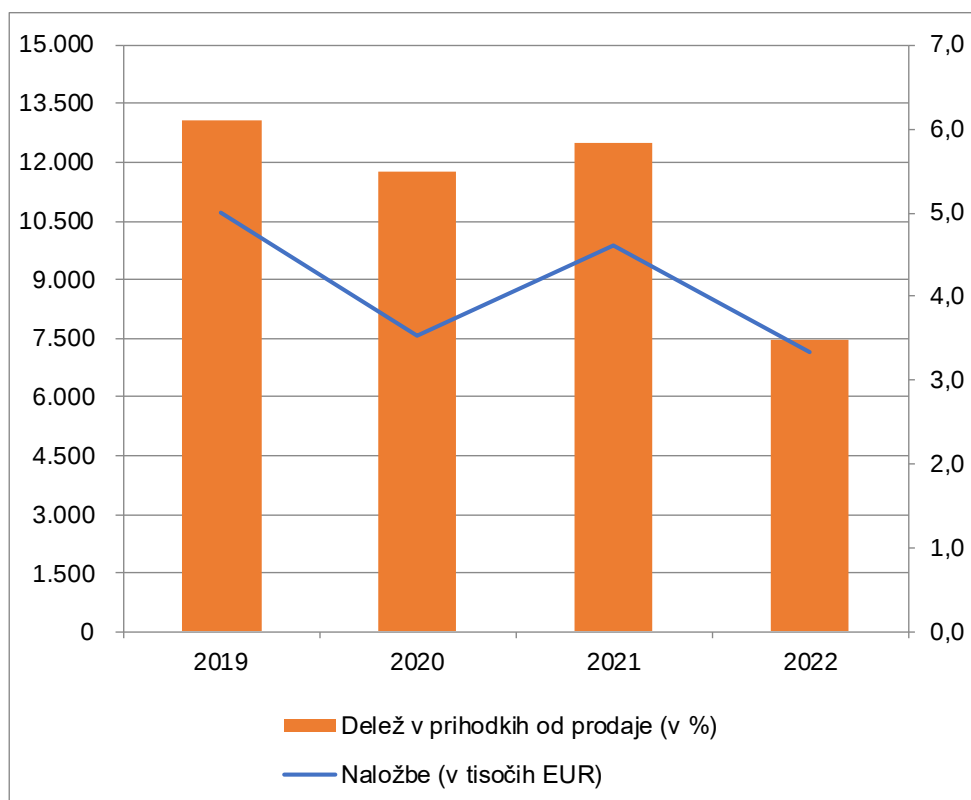
8.8.2 INVESTICIJE DRUŽBE UNIOR d.d.

V letu 2022 smo izvedli za 7,1 milijona evrov investicij v nova osnovna sredstva. 1,2 milijona evrov vlaganj je bilo v obliki usredstvenih lastnih proizvodov. Skupna vrednost naložb se je v primerjavi z letom 2021 znižala za 2,7 milijona evrov in je bila nižja tudi od načrtovanih, predvsem zaradi varovanja denarnega toka. Vlaganj v gradbene objekte je bilo za 1,8 milijona evrov. Za posodobitev in razširitev strojnih kapacitet proizvodnje smo namenili 5,3 milijona evrov, in sicer glavino (3,3 milijona evrov) za program Odkovki in vzpostavitev novega proizvodnega programa Aluminij, za katera smo dokončali investicijo v prvo linijo za preoblikovanje aluminija ter stiskalnice za potrebe kovačnice v Zrečah, seveda pa so bila precejšnja sredstva namenjena za nadaljnjo avtomatizacijo in robotizacijo proizvodnje odkovkov.

Naložbe v osnovna sredstva in njihov delež v prihodkih od prodaje družbe

	2022	2021	2020	2019
Naložbe (v tisočih EUR)	7.153	9.873	7.578	10.708
Delež v prihodkih od prodaje (v %) *	3,47	5,84	5,49	6,11

* kazalnik je opredeljen kot Alternativno merilo uspešnosti, definicija je opredeljena v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

Za plačila naložb v osnovna sredstva smo v letu 2022 namenili 8 milijonov evrov. Plačila so v letu 2022 za 1,8 milijona evrov nižja kot v preteklem letu, 1,9 milijona evrov sredstev pa je bilo v letu 2022 namenjeno še za plačila investicij preteklega leta 2021.

8.9 NOTRANJA REVIZIJA V OBVLADUJOČI DRUŽBI

Notranja revizija je služba organizirana v okviru obvladujoče družbe UNIOR d.d. in je organizacijsko neposredno podrejena upravi družbe, funkcijsko pa revizijski komisiji nadzornega sveta ter nadzornemu svetu. Notranjerevizijske preglede izvajamo na ravni UNIOR d.d. in Skupine UNIOR skladno z Mednarodnimi standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju in sprejete Notranjerevizijske temeljne listine.

Notranja revizija svoje poslanstvo izvaja v okviru potrjenega letnega načrta dela. V letu 2022 smo opravili enajst notranjerevizijskih pregledov, od tega je bilo devet rednih in dva izredna. V okviru izvedenih pregledov smo preverili doseganje revizijskih ciljev v kategorijah delovanja, poročanja in skladnosti s predpisi vsakega revidiranega področja. Za posamezna pregledana področja smo predlagali priporočila kot možnosti za izboljšave revidiranega področja. Redno smo izvajali tudi preverjanje njihovega uresničevanja.

Notranja revizija je o posameznem opravljenem pregledu poročala revidirani enoti, vodstvu revidirane enote in upravi družbe. Obdobno pa smo zbirno o ugotovitvah posameznih pregledov, tveganjih in uresničevanju notranjerevizijskih priporočil poročali upravi in revizijski komisiji nadzornega sveta ter nadzornemu svetu.

8.10 PODRUŽNICE OBVLADUJOČE DRUŽBE V TUJINI

Obvladujoča družba UNIOR d.d. nima podružnic ali poslovnih enot v tujini.

8.11 DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU V SKUPINI UNIOR IN DRUŽBI UNIOR d.d.

8.11.1 POSLOVNI DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU

Pomembni poslovni dogodki so prikazani v poglavjih 9.14 in 10.15 Letnega poročila 2022.

8.11.2 OSTALI DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU

UGOTOVITVE V ZVEZI Z IZREDNIM DOGODKOM V DRUŽBI UNIOR d.d.

Vezano na izredni dogodek v obratu Obdelovalnica, ko je prišlo do izpusta par iz kadi za galvanizacijo v bližnjo okolico obrata dne 26. 10. 2022 se je Nadzorni svet družbe UNIOR d.d. dne 23. 3. 2023 seznanil s poročilom o izrednem revizijskem pregledu dogodka, ki jo je izvedel Inštitut Jožef Stefan, ki je glede posledic izrednega dogodka ugotovil, da na srečo ni imel posledic na zdravje zaposlenih v družbi ali na zdravje ljudi izven obrata. Dogodek prav tako ni imel nesprejemljivih vplivov na tla v obratu ali izven njega. Družba UNIOR d.d. je dne 24. 3. 2023 prejela iz strani Inšpektorata RS za okolje in energijo Sklep o ustavitvi postopka v zadevi »Emisije snovi v zrak na izpustu iz galvanske linije Z54 – izredni nadzor«. Pri nadzoru je bilo ugotovljeno, da zavezanec (družba UNIOR d.d.) izvaja dejavnost skladno z veljavno zakonodajo. Ugotovljeno je bilo, da zavezanec ni storil kršitve Zakona o varstvu okolja (ZVO-2) oz. kršitve predpisov izdanih na njegovi podlagi.

8.12 IZVAJANJE JAVNE GOSPODARSKE SLUŽBE

Izvajanje javne gospodarske službe oskrbe s toplotno energijo na območju ZN center Zreče

Koncesijska pogodba je bila sklenjena z Občino Zreče 1. 3. 2007 za obdobje 20 let. Družba UNIOR d.d. je na podlagi te pogodbe s soglasjem Občine Zreče prevzela koncesijsko dejavnost s Pogodbo o upravljanju in izvajanju. V skladu s Koncesijsko pogodbo za izvajanje javne gospodarske službe oskrbe s toplotno energijo na območju Zreč pa se je družba UNIOR d.d. zavezala tudi za upravljanje in vzdrževanje omrežja za distribucijo toplotne energije.

Izkaz poslovnega izida za dejavnost izvajanja javne gospodarske službe – proizvodnja in oskrba s toplotno energijo

(v EUR)	2022	2021
Prihodki iz naslova dobave zemeljskega plina in elektrike	1.135.516	754.531
Skupaj prihodki	1.135.516	754.531
Stroški materiala in storitev	(800.989)	(726.069)
Amortizacija	(81.765)	(92.434)
Stroški dela	(177.689)	(121.916)
Drugi poslovni odhodki	(34.176)	(17.931)
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	(21.278)	(11.255)
Skupaj stroški poslovanja	(1.115.897)	(969.605)
POSLOVNI IZID	19.619	(215.074)

Prihodki javne gospodarske službe se z namenom zagotavljanja ločenega računovodskega spremljanja dejavnosti javne gospodarske službe spremljajo v za ta namen organiziranih poslovno izidnih mestih v skladu s Koncesijsko pogodbo za izvajanje javne gospodarske službe oskrbe s toplotno energijo na območju ZN center Zreče. Prihodke predstavljajo zaračunana toplotna energija uporabnikom.

Stroški poslovanja so sestavljeni iz fiksnih upravičenih stroškov (stroški materiala, storitev, strošek dela, strošek vzdrževanja, amortizacija in drugi odhodki poslovanja) ter variabilnih stroškov (strošek energenta).

V letu 2022 so se zvišali tako prihodki kot stroški poslovanja. Amortizacija se je zmanjšala saj investicije v toplovodno povezavo še niso bile aktivirane. Aktiviranje in povečanje amortizacije za ta del bo v letu 2023.

Na podlagi vseh podatkov je Agencija za energijo k izhodiščni ceni toplote za distribucijski sistem izdala soglasje k izhodiščni ceni.

Sodila za ločevanje odhodkov v zvezi z izvajanjem javne službe v skladu z Zakonom o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih delavnosti (ZPFOLERD-1)

Družba UNIOR d.d. izvaja javno službo na področju javne gospodarske službe oskrbe s toplotno energijo na območju ZN center Zreče.

Z namenom ločenega izkazovanja in računovodskega spremljanja dejavnosti javne gospodarske službe v skladu s koncesijskimi pogodbami so v okviru družbe UNIOR d.d. organizirana ločena stroškovna mesta, in sicer:

- stroškovno mesto z oznako 52100 – SPTE 1 (proizvodnja elektrike in toplote);
- stroškovno mesto z oznako 52200 – SPTE 2 (proizvodnja elektrike in toplote);
- stroškovno mesto z oznako 52500 – Kotlarna Dobrava (toplota).

Neposredni stroški javne gospodarske službe se evidentirajo po svojih naravnih vrstah glede na to, katera prvina poslovnega procesa jih povzroča: stroški delovnih sredstev oziroma amortizacija, stroški dela, stroški storitev, stroški predmetov dela oziroma stroški materiala.

Razdelitev toplote in elektrike po proizvodnji

Fiksni upravičeni stroški brez stroškov energentov (stroški materiala, stroški storitev, stroški dela, stroški vzdrževanja, amortizacija, drugi odpisi vrednosti in drugi odhodki poslovanja) na Kotlarni Dobrava SM 52500 v celoti izhajajo iz proizvodnje in prodaje toplote.

Na stroškovnem mestu 52100 kogeneracija SPTE 1 in 52200 kogeneracija SPTE 2 pa se fiksni stroški izračunajo glede na delež proizvedene električne energije in toplote.

Izračun temelji na tehnični specifikaciji proizvajalca proizvodne naprave in je v razmerju:

- SPTE 1: SM 52100 (elektrika 391 kW – 43,5 odstotka),
(toplota 508 kW – 56,5 odstotka);
- SPTE 2: SM 52200 (elektrika 637 kW – 45,4 odstotka),
(toplota 766 kW – 54,6 odstotka).

Variabilni stroški (energenti) na stroškovnem mestu 52100 kogeneracija SPTE 1 in 52200 kogeneracija SPTE 2 se določijo v razmerju dejansko proizvedene elektrike in proizvedene toplote.

Posredni stroški javne gospodarske službe se z namenom njihovega razporejanja po dejavnostih in zagotavljanja ločenih računovodskih evidenc po posameznih dejavnostih ugotavljajo s sodili.

Posredne stroške javne gospodarske službe predstavljajo splošni stroški skupnih služb družbe. Kot sodilo se uporabi delež prihodka posamezne dejavnosti v skupnih prihodkih družbe.

Objektivno opravičenost sodil je preverila revizijska družba Mazars d.o.o. v letu 2022.

8.13 CILJI ZA LETO 2023

Poslovni načrt za leto 2023 je izdelan na podatkovnih temeljih, zbranih v decembru 2022 in januarju 2023. Osnovan je v času velike gospodarske in splošne negotovosti, zato smo posebno pozornost namenjali aktualnim temam obvladovanja visokih stroškov energentov in zanesljivosti oskrbe z njimi ter proaktivnemu spremljanju geopolitičnih nevarnosti. Poslovni načrt leta 2023 se osredotoča na izvedbo planiranih ali dokončanje tekočih projektov in odpiranje pretežno tistih vrst sprememb, na katerih temeljijo rast produktivnosti in optimizacija stroškov ter podprtje trajnostnih rešitev. Pomembno vodilo pri izdelavi načrta predstavlja vizija, v kateri napovedujemo večanje dodane vrednosti na zaposlenega, ki jo vidimo kot odgovor na vse večjo nekonkurenčnost evropskih proizvajalcev napram daljno vzhodnim.

V letu 2023 bomo poseben poudarek dali področju nadaljnjega trajnostnega razvoja, ki smo ga v letu 2022 strateško in organizacijsko uvrstili v Sektor za splošne zadeve kot nosilcu trajnostnega razvoja v podjetju. Z vidika poslovanja družbe UNIOR d.d. in Skupine UNIOR prepoznavamo razvojno pomembnost trajnostno naravnanih in energetske učinkovitih projektov, ki bodo snovali napredek poslovanja.

8.13.1 CILJI SKUPINE UNIOR ZA LETO 2023

V Skupini UNIOR v letu 2023 načrtujemo 295,7 milijona evrov čistih prihodkov od prodaje, kar je 2,8-odstotna rast glede na preteklo leto in 23,4 odstotka več, kot je bilo doseženo v letu 2021. Skoraj vsa podjetja v skupini, z izjemo redkih, ki so že v letu 2022 zaradi izrednih dogodkov zabeležile visoko rast prihodkov, bodo v letu 2023 povečevala svojo prodajo, s čimer bodo poskušala nevtralizirati povečanje stroškov materiala, trgovskega blaga, energentov in delovne sile. Tako načrtujemo, da se bo v Skupini UNIOR izid iz poslovanja brez obresti, davkov in odpisov vrednosti (EBITDA), ki je v letu 2022 dosežen v višini 28,3 milijona evrov, v letu 2023 povečal za 20,2 odstotka oziroma za 5,7 milijona evrov in bo dosegel 34 milijonov evrov. Izid iz poslovanja (EBIT), ki se bo povečal za 5,9 milijona evrov, pa bo večji za 58,4 odstotka in bo dosegel 16 milijonov evrov. Načrtovani čisti poslovni izid Skupine UNIOR za leto 2023 bo višji za 8,6 odstotka glede na doseženega v letu 2022 in bo dosegel 11,1 milijona evrov.

Načrtovana prodaja in donosnost Skupine UNIOR

(v tisočih EUR)	2023 (načrt)	2022 (realizacija)
Prihodki od prodaje	295.702	287.653
EBIT *	16.030	10.120
EBITDA *	33.970	28.267
Poslovni izid	11.109	10.232

* kazalniki so opredeljeni kot Alternativna merila uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

Finančne obveznosti Skupine UNIOR se bodo v letu 2023 povečale za 11,1 milijona evrov zaradi refinanciranja obstoječih kreditov v obvladujoči družbi za financiranje novih investicij in povečanih obratnih sredstev. Pri ostalih podjetjih v skupini bo vsota novih kreditov približno enaka odplačilu glavnih obstoječih kreditov, tako da se v seštevku zadolženost ostalih podjetij ne bo povečala.

8.13.2 CILJI DRUŽBE UNIOR d.d. ZA LETO 2023

V letu 2023 načrtujemo v družbi UNIOR d.d. čiste prihodke od prodaje v višini 208,2 milijona evrov, kar je 3,6 milijona evrov, oziroma 1,8 odstotka več v primerjavi z rekordnim letom 2022. Ob aktualnih objavljenih gospodarskih napovedih ter ob sedanjih dinamičnih razmerah težko napovemo stabilizacijo v nabavno - prodajnih verigah v letu 2023, a ostajamo optimistični in osredotočeni na sistematizirano obvladovanje turbulence v novi realnosti. Za vse proizvodne programe obstaja tveganje, da se bodo naročila kupcev zmanjšala zaradi posrednih in neposrednih učinkov geopolitične nestabilnosti, oziroma drugih nepredvidenih gospodarskih nihanj ali celo šokov.

Načrtovana prodaja in donosnost družbe UNIOR d.d.

(v tisočih EUR)	2023 (načrt)	2022 (realizacija)
Prihodki od prodaje	208.166	204.557
EBIT *	8.123	3.731
EBITDA *	17.168	12.915
Poslovni izid	3.567	5.075

* kazalniki so opredeljeni kot Alternativna merila uspešnosti, definicije so opredeljene v poglavju 8.14 Letnega poročila 2022

V letu 2023 načrtujemo dobiček družbe UNIOR d.d. v višini 3,6 milijona evrov, kar bo za 1,5 milijona evrov nižje, kot je bil dosežen v letu 2022. Kljub rekordnemu obsegu prihodkov od prodaje je načrtovan dobiček nižji od povprečja pred pandemičnim letom 2020, zaradi povečanja stroškov financiranja, ki so posledica rasti referenčnih obrestnih mer in bančnih marž. Izid iz poslovanja brez obresti, davkov in odpisov vrednosti (EBITDA), ki je v letu 2022 dosegel 12,9 milijona evrov, se bo v letu 2023 povečal za 32,9 odstotka oziroma za 4,3 milijona evrov in bo dosegel 17,2 milijona evrov.

V družbi UNIOR d.d. bomo v letu 2023 izvedli nove investicije v višini 15,2 milijona evrov, od katerih jih bomo 2,8 milijona evrov izdelali v lastni režiji. Z novimi investicijami bomo povečevali proizvodne kapacitete na področju obdelave odkovkov, kovanja aluminija, hladnega kovanja in proizvodnje ročnega orodja v segmentu kolesarskega programa. Pri ostalih investicijah bomo osredotočeni na investicije, ki bodo predvsem z robotizacijo in avtomatizacijo procesov pripomogle k večji produktivnosti in izboljšanju izkoriščenosti obstoječih proizvodnih kapacitet ter zagotavljanju večje kakovosti izdelkov, izboljšanju pogojev dela in nadomeščanju iztrošene opreme.

8.14 ALTERNATIVNA MERILA USPEŠNOSTI

Skupina UNIOR in družba UNIOR d.d. za prikaz rezultatov poslovanja uporabljata tudi alternativna merila uspešnosti poslovanja (APM), kot jih opredeljuje Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA).

Vrednostne postavke prikazujemo zaokroženo na tisoč evrov, razen tam, kjer je navedeno, da je merilo v evrih.

Deleže v celoti prikazujemo v odstotkih, praviloma zaokroženo na eno decimalno mesto ali kot razmerje med dvema kategorijama. Alternativna merila uspešnosti poslovanja prikazujemo med ključnimi poudarki poslovanja ter v poglavju 8.6 Letnega poročila 2022. Seznam alternativnih meril uspešnosti je prikazan v nadaljevanju.

Alternativano merilo poslovanja	Metodologija izračuna	Izbor merila
EBIT (izid iz poslovanja)	poslovni prihodki - poslovni odhodki	Ključni pokazatelj poslovne uspešnosti podjetja in indikator dobičkonosnosti, ki jo družba dosega pri opravljanju svoje osnovne dejavnosti.
EBITDA	izid iz poslovanja - odpisi vrednosti	Pokazatelj poslovne uspešnosti podjetja v osnovni dejavnosti in dober približek denarnega toka iz poslovanja.
EBIT marža v %	izid iz poslovanja / čisti prihodki od prodaje x 100	Merilo poslovne uspešnosti in dobičkonosnosti.
EBITDA marža v %	EBITDA / čisti prihodki od prodaje x 100	Merilo poslovne uspešnosti in dobičkonosnosti.
ROA - donosnost sredstev	čisti poslovni izid / povprečna sredstva (izračunamo jih kot povprečje med začetnim in končnim stanjem v poslovnem letu) x 100	Pokazatelj učinkovitosti podjetja pri upravljanju sredstev, ki jih ima na voljo za ustvarjanje dobička.
ROE - donosnost kapitala	čisti poslovni izid / povprečni kapital (izračunamo ga kot povprečje med začetnim in končnim stanjem kapitala brez upoštevanja čistega poslovnega izida tekočega leta v poslovnem letu) x 100	Pokazatelj učinkovitosti podjetja pri ustvarjanju dobička z viri, ki jih zagotavljajo lastniki oziroma delničarji.
Neto finančne obveznosti/EBITDA	(finančne obveznosti - denarna sredstva) / EBITDA	Kazalnik, ki kaže, v koliko letih bi se lahko finančni dolg poplačal iz obstoječih likvidnih sredstev ter ustvarjenega denarnega toka iz poslovanja ob predpostavki enakega obsega poslovanja in dobičkonosnosti.
Bruto dodana vrednost na zaposlenega	(kosmati donos iz poslovanja - stroški blaga, materiala in storitev - drugi poslovni odhodki) / število zaposlenih iz ur	Osnovni ekonomski pokazatelj in osnovno merilo gospodarske aktivnosti ter uspeha. Predstavlja novo ustvarjeno vrednost gospodarske družbe v časovnem obdobju na posameznega zaposlenega.
Dividende na delnico	znesek izplačila dobička / število delnic, ki jim pripada dividenda	Merilo izplačila dobička, ki pripada posamezni delnici.
Dobiček na delnico	znesek doseženega čistega poslovnega izida / tehtano povprečno število navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti družba oziroma skupina	Merilo vrednosti čistega poslovnega izida, ki pridada delnici z glasovalno pravico.
Knjigovodska vrednost delnice	kapital / tehtano povprečno število navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti družba oziroma skupina	Merilo vrednosti kapitala, ki pripada delnici z glasovalno pravico.
Prodaja na delnico	čisti prihodki od prodaje / tehtano povprečno število navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti družba oziroma skupina	Merilo ustvarjenih čistih prihodkov v časovnem obdobju na vsako delnico z glasovalno pravico.
Denarni tok na delnico	(izid iz poslovanja - amortizacija) / tehtano povprečno število navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti družba oziroma skupina	Merilo ki prikazuje prosti denarni tok v časovnem obdobju na vsako delnico z glasovalno pravico.
Odstotek izplačila dividend	dividenda na delnico / dobiček na delnico x 100	Merilo deleža dobička ki se namenja za izplačilo delničarjem.
Kosmati donos na zaposlenega	kosmati donos iz poslovanja / število zaposlenih iz ur	Merilo ustvarjenih prihodkov povečanih za usredstvene lastne proizvode, druge poslovne prihodke in spremembo vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje v časovnem obdobju na posameznega zaposlenega.
Stopnja lastniškosti financiranja	kapital / obveznosti do virov sredstev	Kazalnik financiranja sredstev z lastniškim kapitalom.
Stopnja dolgoročnosti financiranja	(kapital + dolgoročni dolgi + dolgoročne rezervacije) / (obveznosti do virov sredstev)	Kazalnik stanja financiranja.
Stopnja osnovnosti investiranja	osnovna sredstva po neodpisani vrednosti / sredstva	Kazalnik naložbenja.
Stopnja dolgoročnosti investiranja	(osnovna sredstva po neodpisani vrednosti + naložbene nepremičnine + dolgoročne finančne naložbe + dolgoročne poslovne terjatve) / sredstva	Kazalnik naložbenja.
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	kapital / osnovna sredstva po neodpisani vrednosti	Kazalnik vodoravnega finančnega ustroja.
Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti – hitri koeficient	denarna sredstva / kratkoročne obveznosti	Kazalnik vodoravnega finančnega ustroja.
Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti – pospešeni koeficient	(likvidna sredstva + kratkoročne terjatve) / kratkoročne obveznosti	Kazalnik vodoravnega finančnega ustroja.
Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti – kratkoročni koeficient	kratkoročna sredstva / kratkoročne obveznosti	Kazalnik vodoravnega finančnega ustroja.
Koeficient gospodarnosti poslovanja	poslovni prihodki / poslovni odhodki	Kazalnik gospodarnosti, ki kaže uspešnost poslovanja brez upoštevanja vplivov financiranja in izrednih vplivov.
Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala	čisti dobiček poslovnega leta / povprečni kapital brez čistega poslovnega izida proučevanega leta	Kazalnik dobičkonosnosti, ki kaže obsežnost oplojevanja kapitala (lastniškega kapitala).
Koeficient dividendnosti osnovnega kapitala	vsota dividend za poslovno leto / povprečni osnovni kapital matične družbe	Kazalnik uspešnosti.
Delež investicij v prihodkih od prodaje	naložbe družbe v osnovna sredstva / čisti prihodki od prodaje x 100	Merilo deleža višine naložb v osnovna sredstva izražena v odstotku od doseženih čistih prihodkov od prodaje.

9 REVIDIRANI KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI SKUPINE UNIOR

9.1 REVIDIRANI KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA SKUPINE UNIOR NA DAN 31. 12. 2022

(v EUR)				
	Postavka	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
	SREDSTVA		381.111.416	365.577.341
A.	DOLGOROČNA SREDSTVA		211.026.390	213.404.405
I.	Neopredmetena sredstva in druga NS	9.7.2	6.470.030	7.807.422
1.	Dolgoročne premoženjske pravice		2.985.354	2.400.027
2.	Dobro ime		521.448	521.448
3.	Dolgoročno odloženi stroški razvijanja		2.588.191	3.947.203
4.	Druga neopredmetena sredstva		47.133	61.947
5.	Neopredmetena sredstva, ki se pridobivajo		327.904	876.797
II.	Opredmetena osnovna sredstva	9.7.3	175.483.918	176.560.904
1.	Zemljišča in zgradbe		102.994.181	102.215.823
	a) Zemljišča		30.494.631	30.070.639
	b) Zgradbe		72.499.550	72.145.184
2.	Proizvajalne naprave in stroji		63.010.002	62.654.505
3.	Druge naprave in oprema, drobni inv. in druga OOS		650.189	618.746
4.	Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		8.829.546	11.071.830
III.	Naložbene nepremičnine	9.7.4	1.955.427	1.986.461
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	9.7.5	20.250.939	20.526.937
1.	Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		20.242.033	20.515.473
	a) Delnice in deleži v pridruženih družbah		20.179.654	20.426.841
	b) Druge dolgoročne finančne naložbe		62.379	88.632
2.	Dolgoročna posojila		8.906	11.464
V.	Dolgoročne poslovne terjatve	9.7.8	21.356	28.963
1.	Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev		0	0
2.	Dolgoročne poslovne terjatve do drugih		21.356	28.963
VI.	Odložene terjatve za davek	9.7.15	6.844.720	6.493.718
B.	KRATKOROČNA SREDSTVA		170.085.026	152.172.936
I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	9.7.6	120.000	120.000
II.	Zaloge	9.7.7	96.464.234	86.540.690
1.	Material		35.351.508	34.372.076
2.	Nedokončana proizvodnja		29.790.945	28.087.466
3.	Proizvodi		23.939.959	18.375.645
4.	Trgovsko blago		7.381.822	5.705.503
III.	Kratkoročne finančne naložbe	9.7.9	60.535	3.251.733
1.	Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil		0	0
2.	Kratkoročna posojila		60.535	3.251.733
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	9.7.8	50.746.399	51.203.777
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		32.763.469	36.709.130
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		17.982.930	14.494.647
V.	Denarna sredstva	9.7.10	22.693.858	11.056.736

Revidirani konsolidirani računovodski izkaz finančnega položaja Skupine UNIOR na dan 31. 12. 2022
(nadaljevanje)

(v EUR)				
	Postavka	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		381.111.416	365.577.341
A.	KAPITAL	9.7.11	184.645.182	176.322.704
A1.	KAPITAL, PRIPISAN LASTNIKOM OBVLADUJOČE DRUŽBE		167.003.008	158.720.004
I.	Vpoklicani kapital		23.688.983	23.688.983
1.	Osnovni kapital		23.688.983	23.688.983
2.	Nevpoklicani kapital (odbitna postavka)		0	0
II.	Kapitalske rezerve		41.686.964	40.220.660
III.	Rezerve iz dobička		35.838.083	40.468.445
1.	Zakonske rezerve		1.951.606	2.010.200
2.	Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže		2.721.454	2.723.119
3.	Lastne delnice in poslovni deleži (odbitna postavka)		(2.721.454)	(2.723.119)
4.	Statutarne rezerve		0	0
5.	Druge rezerve iz dobička		33.886.477	38.458.245
IV.	Rezerve zaradi vrednotenja po poštenu vred.		20.313.057	20.521.761
V.	Preneseni čisti dobiček		38.306.075	25.745.126
VI.	Prenesena čista izguba		0	0
VII.	Čisti dobiček poslovnega leta		8.441.971	8.973.951
VIII.	Čista izguba poslovnega leta		0	0
IX.	Prevedbeni popravek kapitala		(1.272.125)	(898.922)
A2.	KAPITAL, PRIPISAN NEOBVLADUJOČIM DELEŽEM		17.642.174	17.602.700
B.	REZERVACIJE IN ODLOŽENI PRIHODKI	9.7.12	12.612.939	9.390.926
1.	Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		7.388.634	6.700.968
2.	Druge rezervacije		4.824.935	2.490.453
3.	Odloženi prihodki		399.370	199.505
C.	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		20.338.398	82.356.570
I.	Dolgoročne finančne obveznosti	9.7.13	18.436.598	80.846.487
1.	Dolgoročne finančne obveznosti do bank		14.959.525	77.397.204
2.	Dolgoročne finančne obv. na podlagi obveznic		0	0
3.	Druge dolgoročne finančne obveznosti		3.477.073	3.449.283
II.	Dolgoročne poslovne obveznosti	9.7.14	0	13.085
1.	Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		0	0
2.	Dolgoročne menične obveznosti		0	0
3.	Dolgoročne poslovne obv. na podlagi predujmov		0	0
4.	Druge dolgoročne poslovne obveznosti		0	13.085
III.	Odložene obveznosti za davek	9.7.15	1.901.800	1.496.998
Č.	KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI		163.514.897	97.507.141
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev		0	0
II.	Kratkoročne finančne obveznosti	9.7.16	86.030.691	33.970.018
1.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank		84.723.858	32.188.586
2.	Kratkoročne finančne obv. na podlagi obveznic		0	0
3.	Druge kratkoročne finančne obveznosti		1.306.833	1.781.432
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti	9.7.17	77.484.206	63.537.123
1.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		46.569.505	38.134.558
2.	Kratkoročne menične obveznosti		9.801.933	6.217.570
3.	Kratkoročne poslovne obv. na podlagi predujmov		3.913.384	1.372.391
4.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti		17.199.384	17.812.604

Pojasnila h konsolidiranim računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov.

9.2 REVIDIRANI KONSOLIDIRANI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA SKUPINE UNIOR ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022

(v EUR)			januar–december 2022	januar–december 2021
	Postavka	Pojasnila		
A.	Čisti prihodki od prodaje	9.8.2	287.652.871	239.698.528
1.	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu		42.981.885	34.546.353
	a) Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev		31.073.975	24.345.511
	b) Čisti prihodki od prodaje blaga in materiala		11.907.910	10.200.842
2.	Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu		244.670.986	205.152.175
	a) Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev		219.301.905	181.482.433
	b) Čisti prihodki od prodaje blaga in materiala		25.369.081	23.669.742
B.	Sprememba vrednosti zalog proizv. in nedokončane pr.		6.026.777	3.098.086
C.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	9.8.3	1.238.986	1.914.226
Č.	Drugi poslovni prihodki	9.8.4	3.916.361	7.120.035
I.	KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA		298.834.995	251.830.875
D.	Stroški blaga, materiala in storitev	9.8.5	(192.467.222)	(152.184.264)
1.	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala		(11.120.004)	(9.284.848)
2.	Stroški porabljenega materiala		(143.898.570)	(109.871.763)
	a) Stroški materiala		(109.775.187)	(85.239.047)
	b) Stroški energije		(16.962.196)	(12.793.377)
	c) Drugi stroški materiala		(17.161.187)	(11.839.339)
3.	Stroški storitev		(37.448.648)	(33.027.653)
	a) Transportne storitve		(8.081.084)	(6.475.920)
	b) Stroški vzdrževanja		(3.199.377)	(3.564.121)
	c) Najemnine		(1.456.931)	(1.462.276)
	č) Drugi stroški storitev		(24.711.256)	(21.525.336)
E.	Stroški dela	9.8.5	(76.116.456)	(68.888.209)
1.	Stroški plač		(56.808.860)	(52.342.933)
2.	Stroški pokojninskih zavarovanj		(818.834)	(749.276)
3.	Stroški drugih socialnih zavarovanj		(9.300.805)	(8.538.163)
4.	Drugi stroški dela		(9.187.957)	(7.257.837)
F.	Odpisi vrednosti	9.8.5	(18.147.005)	(18.306.686)
1.	Amortizacija		(17.422.540)	(17.082.862)
2.	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri NOS in OOS		(390.329)	(162.450)
3.	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		(334.136)	(1.061.374)
G.	Drugi poslovni odhodki	9.8.5	(1.984.032)	(1.966.014)
1.	Rezervacije		(97.169)	(75.817)
2.	Drugi stroški		(1.886.863)	(1.890.197)
II.	IZID IZ POSLOVANJA		10.120.280	10.485.702
H.	Finančni prihodki	9.8.6	6.065.913	4.382.820
1.	Finančni prihodki iz deležev		4.768.375	3.736.610
	a) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah		4.766.725	2.841.678
	b) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah		386	138.559
	c) Finančni prihodki iz drugih naložb		1.264	756.373
2.	Finančni prihodki iz danih posojil		127.206	178.804
3.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev		1.170.332	467.406
I.	Finančni odhodki	9.8.6	(5.566.774)	(3.608.851)
1.	Finančni odhodki iz oslavitve in odpisov finančnih naložb		(1.144.845)	(49.042)
2.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		(3.194.137)	(3.158.632)
	a) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank		(3.078.167)	(3.010.872)
	b) Finančni odhodki iz izdanih obveznic		0	0
	c) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti		(115.970)	(147.760)
3.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti		(1.227.792)	(401.177)
	a) Fin. odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obv.		(260.031)	(125.887)
	b) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti		(967.761)	(275.290)
III.	POSLOVNI IZID		10.619.419	11.259.671
	Davek iz dobička	9.9	(968.888)	(1.006.007)
	Odloženi davek	9.9	581.931	837.606
	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		10.232.462	11.091.270
	- ki pripada LASTNIKOM OBVLADUJOČE DRUŽBE		8.441.971	8.973.951
	- ki pripada NEOBVLADUJOČIM DELEŽEM		1.790.491	2.117.319
REZULTAT OHRANJENEGA POSLOVANJA		9.8	10.228.734	11.053.280
REZULTAT USTAVLJENEGA POSLOVANJA		9.8	3.728	37.990

Konsolidirani izkaz poslovnega izida Skupine UNIOR za obdobje od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022
(nadaljevanje)

(v EUR)	Postavka	januar–december 2022	januar–december 2021
	Delež lastnikov obvladujočega deleža v čistem dobičku (izgubi)	8.441.971	8.973.951
	Delež lastnikov neobvladujočih deležev v čistem dobičku (izgubi)	1.790.491	2.117.319
	Čisti dobiček (izguba) na delnico lastnikov obvladujočega deleža	3,05	3,16
	Čisti dobiček (izguba) na delnico lastnikov neobvladujočih deležev	0,65	0,75
	Čisti dobiček (izguba) na delnico iz ohranjenega poslovanja	3,70	3,89
	Čisti dobiček (izguba) na delnico iz ustavljenega poslovanja	0,00	0,01

Čisti dobiček oziroma čista izguba na delnico je izračunana tako, da se čisti dobiček ali izguba obračunskega obdobja, ki pripada delničarjem, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti skupina.

Pojasnila h konsolidiranim računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov.

9.3 REVIDIRANI KONSOLIDIRANI IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA SKUPINE UNIOR ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022

(v EUR)		januar–december 2022	januar–december 2021
	Postavka		
1.	Čisti dobiček/izguba poslovnega leta po obdavčitvi	10.232.462	11.091.270
2.	Drugi vseobsegajoči donos obračunskega obdobja po obdavčitvi	(912.339)	3.728.146
2.1	Postavke, ki pozneje ne bodo prerazvrščene v poslovni izid	(208.704)	204.735
	Čisti dobički/izgube pripoznani v rezervah zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti v zvezi z opredmetenimi osnovnimi sredstvi	(1.063.418)	864.480
	Čisti dobički/izgube pripoznani v rezervah zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti v zvezi z neopredmetenimi osnovnimi sredstvi	0	0
	Aktuarski čisti dobički/izgube za pokojninske programe in sprememba odloženih davkov, pripoznani v zadržanem dobičku/izgubi	854.714	(659.745)
2.2	Postavke, ki bodo pozneje prerazvrščene v poslovni izid	(703.635)	3.523.411
	Dobički in izgube, ki izhajajo iz prevedbe računovodskih izkazov podjetij v tujini	(703.635)	3.523.411
3.	Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi	9.320.123	14.819.416
	Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja, ki pripada lastnikom obvladujoče družbe	8.335.188	11.048.816
	Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja, ki pripada neobvladujočim deležem	984.935	3.770.600

(v EUR)		januar–december 2022	januar–december 2021
	Postavka		
	Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi na delnico	3,37	5,36
	Vseobsegajoči donos poslovnega leta iz ohranjenega poslovanja	9.316.395	14.618.864
	Vseobsegajoči donos poslovnega leta iz ustavljenega poslovanja	3.728	200.552

Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi na delnico je izračunan tako, da se vseobsegajoči donos obračunskega obdobja, ki pripada delničarjem, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti skupina.

Pojasnila h konsolidiranim računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov.

Gibanje celotnega vseobsegajočega donosa je razvidno v točki 9.5 (Konsolidirani izkaz gibanja kapitala Skupine UNIOR) Letnega poročila 2022.

9.4 REVIDIRANI KONSOLIDIRANI IZKAZ DENARNIH TOKOV SKUPINE UNIOR ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022

(v EUR)	Postavka	Pojasnilo	januar–december 2022	januar–december 2021
A.	Denarni tokovi pri poslovanju			
a)	Čisti poslovni izid		10.232.462	11.091.270
	Poslovni izid pred obdavčitvijo		10.619.419	11.259.671
	Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	9.9	(386.957)	(168.401)
b)	Prilagoditve za		23.957.675	19.029.123
	Amortizacijo (+)	9.7.2, 9.7.3	17.422.540	17.082.862
	Prevrednotovalne poslovne prihodke, povezane s postavkami naložbenja in financiranja (-)	9.8.4	(252.402)	(566.230)
	Prevrednotovalne poslovne odhodke, povezane s postavkami naložbenja in financiranja (+)	9.8.5	390.329	162.450
	Oblikovanje popravka vrednosti terjatev	9.7.8	236.916	52.493
	Oblikovanje popravka vrednosti zalog	9.7.7	97.220	1.008.881
	Oblikovanje in odprava dolgoročnih rezervacij	9.7.12	3.222.013	(96.969)
	Finančne prihodke brez finančnih prihodkov iz poslovnih terjatev (-)	9.8.6	(1.497.923)	(1.822.038)
	Finančne odhodke brez finančnih odhodkov iz poslovnih obveznosti (+)	9.8.6	4.338.982	3.207.674
c)	Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja		4.195.103	(21.383.009)
	Začetne manj končne poslovne terjatve	9.7.8	228.069	(10.418.017)
	Začetne manj končne terjatve za odloženi davek	9.7.15	(351.002)	(829.799)
	Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	9.7.6	0	0
	Začetne manj končne zaloge	9.7.7	(10.020.764)	(12.549.172)
	Končne manj začetne obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	9.7.6	0	0
	Končni manj začetni poslovni dolgovi	9.7.14, 9.7.17	13.933.998	2.249.100
	Končne manj začetne obveznosti za odloženi davek	9.7.15	404.802	164.879
č)	Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b + c)		38.385.240	8.737.384
B.	Denarni tokovi pri naložbenju			
a)	Prejemki pri naložbenju		7.548.869	4.888.874
	Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje	9.8.6	1.497.923	1.822.038
	Prejemki od odtujitve neopredmetenih sredstev	9.7.2	14.815	80.795
	Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	9.7.3	260.812	2.901.831
	Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin	9.7.4	0	0
	Prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb	9.7.5	2.528.821	79.400
	Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	9.7.9	3.246.498	4.810
b)	Izdatki pri naložbenju		(20.006.169)	(22.170.346)
	Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	9.7.2	(792.806)	(1.180.949)
	Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	9.7.3	(15.760.395)	(18.577.416)
	Izdatki za pridobitev naložbenih nepremičnin	9.7.4	0	0
	Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb	9.7.5	(3.397.668)	(2.093.384)
	Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	9.7.9	(55.300)	(318.597)
c)	Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)		(12.457.300)	(17.281.472)
C.	Denarni tokovi pri financiranju			
a)	Prejemki pri financiranju		39.301.186	44.901.634
	Prejemki od vplačanega kapitala	9.7.11	0	0
	Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	9.7.13	4.226.232	9.406.959
	Prejemki od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti	9.7.16	35.074.954	35.494.675
b)	Izdatki pri financiranju		(53.592.004)	(41.136.608)
	Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	9.8.6	(3.194.137)	(3.158.632)
	Izdatki za pridobitev lastnih delnic	9.7.11	0	(700.000)
	Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	9.7.13	(65.774)	(41.009)
	Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	9.7.16	(49.584.628)	(36.472.515)
	Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	9.7.11	(747.465)	(764.452)
c)	Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)		(14.290.818)	3.765.026
Č.	Končno stanje denarnih sredstev	9.7.10	22.693.858	11.056.736
	Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ač, Bc in Cc)		11.637.122	(4.779.062)
	Začetno stanje denarnih sredstev		11.056.736	15.835.798

Pojasnila h konsolidiranim računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov

9.5 REVIDIRANI KONSOLIDIRANI IZKAZ GIBANJA KAPITALA SKUPINE UNIOR

GIBANJE KAPITALA ZA OBDOBJE OD 31. 12. 2021 DO 31. 12. 2022

(v EUR)	I. Vpoklicani kapital	II. Kapitalne rezerve	III. Rezerve iz dobička					IV. Rezerve zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	V. Preneseni čisti poslovni izid	VI. Čisti poslovni izid pos. leta	VII. Prevedbeni popravek kapitala	Skupaj kapital, pripisan lastnikom obvladujoče družbe	Kapital pripisan neobvladujočim deležem	Skupaj kapital
	Osnovni kapital		Zakonske rezerve	Rezerve za lastne delnice	Lastne delnice (odb. post.)	Statutarne rezerve	Druge rezerve iz dobička							
A.1. Stanje konec prejšnjega poročevalskega obdobja	23.688.983	40.220.660	2.010.200	2.723.119	(2.723.119)	0	38.458.245	20.521.761	25.745.126	8.973.951	(898.922)	158.720.004	17.602.700	176.322.704
A.2. Začetno stanje poročevalskega obdobja	23.688.983	40.220.660	2.010.200	2.723.119	(2.723.119)	0	38.458.245	20.521.761	25.745.126	8.973.951	(898.922)	158.720.004	17.602.700	176.322.704
B.1. Spremembe lastniškega kapitala - transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0	129.708	0	(181.892)	0	0	(52.184)	(945.461)	(997.645)
Nakup lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Izplačilo dividend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(747.465)	(747.465)
Druge spremembe lastniškega kapitala	0	0	0	0	0	0	129.708	0	(181.892)	0	0	(52.184)	(197.996)	(250.180)
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	(208.704)	475.124	8.441.971	(373.203)	8.335.188	984.935	9.320.123
Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.441.971	0	8.441.971	1.790.491	10.232.462
Vnos aktuarskega dobička iz naslova rezervacij za odpravnine	0	0	0	0	0	0	0	854.714	0	0	0	854.714	0	854.714
Spremembe rezerv zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	0	0	0	0	0	0	0	(1.063.418)	0	0	0	(1.063.418)	0	(1.063.418)
Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	475.124	0	0	475.124	(475.124)	0
Dobički in izgube, ki izhajajo iz prevedbe računovodskih izkazov podjetij v tujini	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(373.203)	(373.203)	(330.432)	(703.635)
B.3. Spremembe v kapitalu	0	1.466.304	(58.594)	(1.665)	1.665	0	(4.701.476)	0	12.267.717	(8.973.951)	0	0	0	0
Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0	8.973.951	(8.973.951)	0	0	0	0
Oblikovanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0	0	(1.665)	1.665	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Druge spremembe v kapitalu	0	1.466.304	(58.594)	0	0	0	(4.701.476)	0	3.293.766	0	0	0	0	0
C. Končno stanje poročevalskega obdobja	23.688.983	41.686.964	1.951.606	2.721.454	(2.721.454)	0	33.886.477	20.313.057	38.306.075	8.441.971	(1.272.125)	167.003.008	17.642.174	184.645.182

GIBANJE KAPITALA ZA OBDOBJE OD 31. 12. 2020 DO 31. 12. 2021

(v EUR)	I. Vpoklicani kapital	II. Kapitalne rezerve	III. Rezerve iz dobička					IV. Rezerve zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	V. Preneseni čisti poslovni izid	VI. Čisti poslovni izid pos. leta	VII. Prevedbeni popravek kapitala	Skupaj kapital, pripisan lastnikom obvladujoče družbe	Kapital pripisan neobvladujočim deležem	Skupaj kapital
	Osnovni kapital		Zakonske rezerve	Rezerve za lastne delnice	Lastne delnice (odb. post.)	Statutarne rezerve	Druge rezerve iz dobička							
A.1. Stanje konec prejšnjega poročevalskega obdobja	23.688.983	40.155.331	2.031.982	2.016.459	(2.016.459)	3.278.156	35.216.365	20.231.979	30.986.078	(4.471.502)	(2.684.005)	148.433.367	14.419.014	162.852.381
A.2. Začetno stanje poročevalskega obdobja	23.688.983	40.155.331	2.031.982	2.016.459	(2.016.459)	3.278.156	35.216.365	20.231.979	30.986.078	(4.471.502)	(2.684.005)	148.433.367	14.419.014	162.852.381
B.1. Spremembe lastniškega kapitala - transakcije z lastniki	0	65.329	0	0	(700.000)	0	(89.863)	0	(37.645)	0	0	(762.179)	(586.914)	(1.349.093)
Nakup lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev	0	0	0	0	(700.000)	0	0	0	0	0	0	(700.000)	0	(700.000)
Izplačilo dividend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(764.452)	(764.452)
Druge spremembe lastniškega kapitala	0	65.329	0	0	0	0	(89.863)	0	(37.645)	0	0	(62.179)	177.538	115.359
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	289.782	0	8.973.951	1.785.083	11.048.816	3.770.600	14.819.416
Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.973.951	0	8.973.951	2.117.319	11.091.270
Vnos aktuarskega dobička iz naslova rezervacij za odpravnine	0	0	0	0	0	0	0	(659.745)	0	0	0	(659.745)	0	(659.745)
Spremembe rezerv zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	0	0	0	0	0	0	0	949.527	0	0	0	949.527	(85.047)	864.480
Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobički in izgube, ki izhajajo iz prevedbe računovodskih izkazov podjetij v tujini	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.785.083	1.785.083	1.738.328	3.523.411
B.3. Spremembe v kapitalu	0	0	(21.782)	706.660	(6.660)	(3.278.156)	3.331.743	0	(5.203.307)	4.471.502	0	0	0	0
Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0	(4.471.502)	4.471.502	0	0	0	0
Oblikovanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0	0	706.660	(6.660)	0	(700.000)	0	0	0	0	0	0	0
Druge spremembe v kapitalu	0	0	(21.782)	0	0	(3.278.156)	4.031.743	0	(731.805)	0	0	0	0	0
C. Končno stanje poročevalskega obdobja	23.688.983	40.220.660	2.010.200	2.723.119	(2.723.119)	0	38.458.245	20.521.761	25.745.126	8.973.951	(898.922)	158.720.004	17.602.700	176.322.704

Pojasnila h konsolidiranim računovodskim izrazom so del računovodskih izkazov.

9.6 POJASNILA K REVIDIRANIM KONSOLIDIRANIM RAČUNOVODSKIM IZKAZOM SKUPINE UNIOR

PODLAGE ZA KONSOLIDACIJO

Obvladujoča družba Skupine UNIOR je družba UNIOR Kovaška industrija d.d., s sedežem na naslovu: Kovaška cesta 10, Zreče, Slovenija, ki je poleg ločenih računovodskih izkazov pripravila tudi konsolidirane računovodske izkaze.

Konsolidirani računovodski izkazi Skupine UNIOR vključujejo računovodske izkaze družbe UNIOR d.d. in vseh njenih odvisnih družb, deleže skupine v pridruženih družbah ter deleže v skupaj obvladovanih družbah.

Konsolidirani računovodski izkazi Skupine UNIOR so pripravljeni za leto, ki se je končalo 31. 12. 2022. Poslovno leto skupine je enako koledarskemu letu. Podrobnejši pregled sestave Skupine UNIOR je prikazan v poglavju 9.6.1 Letnega poročila 2022.

Pojasnjevalne informacije so vključene v poročilo z namenom obrazložiti tiste poslovne dogodke in transakcije, ki so pomembne za razumevanje sprememb v finančnem položaju in poslovnem izidu Skupine UNIOR v obdobju poslovnega leta 2022.

Računovodski izkazi družb v skupini za namene konsolidacije so pripravljeni za isto poročevalsko obdobje kot računovodski izkazi obvladujoče družbe in z uporabo istih računovodskih usmeritev. Če se računovodske usmeritve določene odvisne družbe razlikujejo od računovodskih usmeritev, ki jih uporablja skupina, se računovodski izkazi te odvisne družbe pred sestavo konsolidiranih računovodskih izkazov ustrezno prilagodijo, da se zagotovi skladnost z računovodskimi usmeritvami skupine.

V konsolidiranih računovodskih izkazih Skupine UNIOR so vključene vse odvisne družbe, v katerih ima obvladujoča družba UNIOR d.d. lastniški delež 50 odstotkov ali več, saj ima v teh družbah neposredno ali posredno več kot polovico glasovalnih pravic ter možnost odločanja o finančnih in poslovnih usmeritvah družb zaradi pridobivanja koristi, ki izvirajo iz njihovega delovanja. Vse odvisne družbe v Skupini UNIOR so polno konsolidirane po metodi popolnega uskupinjevanja od dneva začetka obvladovanja in izključena iz konsolidacije z datumom prenehanja obvladovanja. Skupina ne uporablja izjeme, da bi katero od družb izločila iz popolne konsolidacije.

Presoja obvladovanja se opravi ob pridobitvi naložbe in ob pripravi računovodskih izkazov. Pri izgubi obvladovanja skupina odpravi pripoznanje sredstev in obveznosti odvisnega podjetja. Kakršni koli presežki ali primanjkljaji, ki se pojavijo pri izgubi obvladovanja, se pripoznajo v poslovnem izidu. Če se zadrži kakšen (neobvladujoč) delež v prej odvisni družbi, se ta delež izmeri po pošteni vrednosti na datum, ko se obvladovanje izgubi. Kasneje se ta delež obračuna kot naložba v pridruženo družbo (obračunan po kapitalski metodi) ali kot za prodajo razpoložljivo finančno sredstvo, odvisno od stopnje obvladovanja.

Naložbe družbe UNIOR d.d. v odvisne družbe so v izkazih Skupine UNIOR izločene v postopku konsolidacije. Skupina neposredno v lastniškem kapitalu pripozna vsako razliko med zneskom, za katerega se prilagodijo neobvladujoči deleži, in pošteno vrednostjo plačanih nadomestil ter jo pripiše lastnikom obvladujoče družbe. Razlika med nabavno in knjigovodsko vrednostjo neobvladujočega deleža se obračuna v kapitalu v okviru kapitalskih rezerv.

Kapital lastnikov neobvladujočega deleža je v izkazu finančnega položaja prikazan v posebni postavki, ločeno od kapitala lastnikov obvladujoče družbe. Spremembe deleža v lastniškem kapitalu obvladujočega podjetja v odvisnem podjetju, ki ne povzročijo izgube obvladovanja, se obračunajo kot transakcije z lastniki, pri čemer se dobro ime ne pripozna. Sprememba neobvladujočih deležev temelji na sorazmernem deležu čistih sredstev odvisne družbe. Vsi presežki nad knjigovodsko vrednostjo sredstev se pripoznajo v kapitalu.

Dobički in izgube, ki jih ustvarijo odvisne družbe, se vključijo v izkaz poslovnega izida skupine. Zneski, ki se nanašajo na transakcije znotraj skupine (terjatve in obveznosti, odhodki in prihodki med konsolidiranimi družbami), se izločijo. Izločijo se tudi nerealizirani dobički in izgube, ki izhajajo iz poslov znotraj skupine in so pripoznani v sredstvih, če je njihov znesek pomemben. Nerealizirane izgube se izločajo na enak način kot dobički, pod pogojem da obstaja dokaz o slabitvi.

Pridružene družbe so družbe v katerih ima skupina pomemben vpliv, ne obvladuje pa njihove finančne in poslovne usmeritve. Te družbe na dan 31. 12. 2022 so: Štore Steel d.o.o. v Sloveniji ter UNIOR Tehna d.o.o. in UNIOR Teos Alati d.o.o. v tujini, v njih pa ima obvladujoča družba UNIOR d.d. vsaj 20 odstotni in manj kot 50 odstotni lastniški delež.

Skupaj obvladovane družbe so družbe, katerih gospodarska delovanja so pod skupnim obvladovanjem skupine in ki so nastale na podlagi pogodbenega sporazuma, po katerem so potrebne soglasne finančne in poslovne odločitve. Skupina UNIOR na dan 31. 12. 2022 nima skupaj obvladovanih družb.

Naložbe v pridružene in skupaj obvladovane družbe se ob začetnem pripoznanju merijo po nabavni vrednosti, nato pa se obračunavajo po kapitalski metodi. Konsolidirani računovodski izkazi skupine zajemajo delež skupine v dobičku in izgubah pridruženih in skupaj obvladovanih družb, izračunan po kapitalski metodi po opravljeni uskladitvi računovodskih usmeritev od datuma, ko se pomemben vpliv začne, do datuma ko se konča. Če je delež skupine v izgubah pridružene ali skupaj obvladovane družbe večji od njenega deleža, se knjigovodska vrednost deleža Skupine zmanjša na nič, delež v nadaljnjih izgubah pa se preneha pripoznavati.

Podlage za sestavitev konsolidiranih računovodskih izkazov Skupine UNIOR podrobneje razkrivamo v poglavju 9.6.3 Letnega poročila 2022.

SPREMEMBE V ORGANIZACIJSKI STRUKTURI SKUPINE UNIOR V LETU 2022, KI SO VPLIVALE NA KONSOLIDIRANE IZKAZE SKUPINE

V skladu z načrtno optimizacijo trgovske mreže za prodajo ročnega orodja v Skupini UNIOR je bila z dnem 2. 12. 2022 likvidirana družba UNIOR Hungaria Kft na Madžarskem, ki zaradi prenehanja delovanja od tega dne dalje ni več del skupine. Poslovanje tega odvisnega podjetja je še upoštevano v konsolidiranem izkazu poslovnega izida Skupine UNIOR do dneva likvidacije, več o tem je razkrito v izkazu poslovnega izida iz ustavljenega poslovanja v poglavju 9.8 Letnega poročila 2022.

Dne 15. 6. 2022 je bila podpisana pogodba o prodaji 49-odstotnega poslovnega deleža v pridruženi družbi UNIOR Tepid S.R.L. iz Romunije, zato od tega dne dalje ta ni več naložba v pridružene družbe Skupine UNIOR. V konsolidiranem izkazu poslovnega izida Skupine UNIOR je prodaja deleža v pridruženi družbi povzročila finančne odhodke iz oslabitve in odpisov finančnih naložb, več o tem je razkrito v poglavju 9.8.6 Letnega poročila 2022. V konsolidiranem izkazu finančnega položaja Skupine UNIOR je prodaja deleža v družbi UNIOR Tepid vplivala na znižanje dolgoročnih finančnih naložb kot posledica vrednotenja pridruženih družb po kapitalski metodi. Več o tem razkrivamo v poglavju 9.7.5 Letnega poročila 2022.

V letu 2022 se je povečal lastniški delež v družbi UNIOR Professional Tools v Rusiji za 15,3 odstotne točke na 70,3 odstotka in v družbi UNIOR Italia za 5 odstotnih točk na 100 odstotkov.

9.6.1 PREDSTAVITEV DRUŽB, VKLJUČENIH V KONSOLIDIRANE RAČUNOVODSKE IZKAZE SKUPINE UNIOR

9.6.1.1 OBVLADUJOČA DRUŽBA

UNIOR d.d.

Naslov družbe: Kovaška cesta 10,
3214 ZREČE

Država: Slovenija

Telefon: +386 3 757 81 00

Spletna stran: <http://www.unior.si>

E-pošta: unior@unior.com

Dejavnost družbe: Kovanje, stiskanje, vtiskovanje
in valjanje kovin; prašna metalurgija

Število zaposlenih: 1634

9.6.1.2 ODVISNE DRUŽBE

UNITUR d.o.o.

Naslov družbe: Cesta na Roglo 15,
3214 ZREČE

Država: Slovenija

Telefon: +386 3 757 61 00

Spletna stran: <http://www.unitur.eu>

E-pošta: turizem@unitur.eu

Dejavnost družbe: Turistične in druge poslovne
dejavnosti

Število zaposlenih: 316

UNIOR IN d.o.o.

Naslov družbe: Kovaška cesta 10,
3214 ZREČE
Država: Slovenija
Telefon: +386 3 757 81 00

E-pošta: uniorin@unior.com
Dejavnost družbe: Predelava kovanih in
sintranih izdelkov
Število zaposlenih: 6

SPITT d.o.o.

Naslov družbe: Kovaška cesta 10,
3214 ZREČE
Država: Slovenija
Telefon: +386 3 757 81 00

E-pošta: spitt@unior.com
Dejavnost družbe: Energetika – oskrba s paro
in vročo vodo
Število zaposlenih: 1

UNIOR PRODUKTIONS- und HANDELS- GmbH

Naslov družbe: Auengasse 9,
9170 FERLACH
Država: Avstrija
Telefon: +43 4227 35 14

Spletna stran: <http://www.unior.at>
E-pošta: office@unior.at
Dejavnost družbe: Prodaja ročnega orodja
Število zaposlenih: 8

UNIOR DEUTSCHLAND GmbH

Naslov družbe: Hertichstrasse 81,
71229 LEONBERG
Država: Nemčija
Telefon: +49 7152 381 1975

Spletna stran: <http://www.unior-deutschland.com>
E-pošta: unior@unior-deutschland.com
Dejavnost družbe: Prodaja in servisiranje strojev
Število zaposlenih: 4

UNIOR ITALIA S.R.L.

Naslov družbe: Via Caserta 8,
20812 LIMBIATE (MB)
Država: Italija
Telefon: +39 02 99 04 3403

E-pošta: unioritalia@unioritalia.it
Dejavnost družbe: Prodaja ročnega orodja
Število zaposlenih: 2

UNIOR ESPAÑA S.L.

Naslov družbe: Poligon Sargaitz 2, Nave A5,
31840 UHARTE - ARAKIL (Navarra)
Država: Španija
Telefon: +34 948 56 71 13

Spletna stran: <http://www.unior.es>
E-pošta: unior@unior.es
Dejavnost družbe: Prodaja ročnega orodja
Število zaposlenih: 3

UNIOR MAKEDONIJA d.o.o.

Naslov družbe: Naroden front, br.5,
1000 SKOPJE
Država: Severna Makedonija
Telefon: +389 2 243 20 57

Spletna stran: <http://www.uniormakedonija.mk>
E-pošta: info@uniormakedonija.mk
Dejavnost družbe: Prodaja ročnega orodja
Število zaposlenih: 7

UNIOR PROFESSIONAL TOOLS Ltd.

Naslov družbe: Blagodatnaya str. 63, bld. 1,
D, 196105 SAINT PETERSBURG
Država: Rusija
Telefon: +7 812 449 83 50

Spletna stran: <http://www.unior.ru>
E-pošta: sales@unior.ru
Dejavnost družbe: Prodaja ročnega orodja
Število zaposlenih: 56

UNIOR BULGARIA Ltd.

Naslov družbe: r.d. Ilinden, block 71,
1309 SOFIA
Država: Bolgarija
Telefon: +359 2 9559 233

Spletna stran: <http://www.unior.bg>
E-pošta: office@unior.bg
Dejavnost družbe: Prodaja ročnega orodja
Število zaposlenih: 4

UNIOR COMPONENTS d.o.o.

Naslov družbe: Kosovska 4,
34000 KRAGUJEVAC
Država: Srbija
Telefon: + 381 34 306 300

Spletna stran: <http://www.unior-components.com>
E-pošta: contact@unior-components.com
Dejavnost družbe: Proizvodnja orodij za stroje
Število zaposlenih: 164

NINGBO UNIOR FORGING Company Ltd.

Naslov družbe: Xindongwu, Moushan,
YUYAO, ZHEJIANG 315456
Država: Kitajska
Telefon: + 86 574 6249 6150

Spletna stran: <http://www.unior.cn>
E-pošta: info@unior.cn
Dejavnost družbe: Proizvodnja jeklenih
odkovkov za avtomobilsko industrijo
Število zaposlenih: 445

UNIOR VINKOVCI d.o.o.

Naslov družbe: Ulica Kneza Mislava 27,
32100 VINKOVCI
Država: Hrvaška
Telefon: +385 32 323 999

E-pošta: kovacnica@unior.com
Dejavnost družbe: Podjetje za proizvodnjo
odkovkov
Število zaposlenih: 152

UNIOR – NORTH AMERICA Inc.

Naslov družbe: 28213 Carlton Way Drive,
48377 NOVI (Michigan)
Država: ZDA
Telefon: +1 248 730 0060

Spletna stran: <http://www.unior.com>
E-pošta: bleskovar@unior.com
Dejavnost družbe: Prodajne, nabavne in
servisne storitve na tržišču Severne Amerike
Število zaposlenih: 1

9.6.1.3 PRIDRUŽENA PODJETJA

ŠTORE STEEL d.o.o.

Naslov družbe: Železarska 3,
3220 ŠTORE
Država: Slovenija
Telefon: +386 3 780 51 00

Spletna stran: <http://www.store-steel.si>
E-pošta: info@store-steel.si
Dejavnost družbe: Podjetje za proizvodnjo jekla
Število zaposlenih: 489

UNIOR TEOS ALATI d.o.o.

Naslov družbe: Subotička 23,
11000 BEOGRAD
Država: Srbija
Telefon: +381 11 744 03 30

Spletna stran: <http://www.uniorteos.com>
E-pošta: office@uniorteos.com
Dejavnost družbe: Prodaja ročnega orodja
Število zaposlenih: 24

UNIOR TEHNA d.o.o.

Naslov družbe: Bačići 58,
71000 SARAJEVO
Država: Bosna in Hercegovina
Telefon: +387 33 776 376

Spletna stran: www.uniortehna.ba
E-pošta: info@uniortehna.ba
Dejavnost družbe: Prodaja ročnega orodja
Število zaposlenih: 31

9.6.2 IZJAVA O SKLADNOSTI SKUPINE UNIOR

Konsolidirani računovodski izkazi so sestavljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ki jih je sprejel Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS), ter pojasnili, ki jih sprejema Odbor za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (OPMSRP) in kot jih je sprejela Evropska unija ter v skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Na dan izkaza finančnega položaja glede na proces potrjevanja standardov v Evropski uniji ni razlik med računovodskimi usmeritvami Skupine UNIOR ter mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ki jih je sprejela Evropska unija. Ti obvezni računovodski izkazi so pripravljeni za potrebe izpolnjevanja zakonskih zahtev.

Uprava družbe UNIOR d.d. je konsolidirane računovodske izkaze Skupine UNIOR potrdila dne 26. 4. 2023.

9.6.3 PODLAGE ZA MERJENJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV SKUPINE UNIOR

Konsolidirani računovodski izkazi so pripravljeni na podlagi predpostavke delujočih družb v skupini, kar pomeni, da se sredstva pridobivajo in prodajajo in da se obveznosti poravnajo v pogojih normalnega poslovanja.

Konsolidirani računovodski izkazi so pripravljeni ob upoštevanju izvirnih vrednosti, razen v primeru zemljišč, naložbenih nepremičnin, finančnih sredstev vrednotenih po pošteni vrednosti preko poslovnega izida in finančnih instrumentih po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa ter pri izvedenih finančnih instrumentih, pri katerih je upoštevana poštena vrednost. Metode uporabljene pri merjenju poštene vrednosti so opisane v poglavju 9.6.3.1 Letnega poročila 2022.

9.6.3.1 HIERARHIJA RAVNI POŠTENIH VREDNOSTI

Poštena vrednost je znesek, za katerega je mogoče prodati sredstvo ali zamenjati obveznost v redni transakciji med udeleženci na trgu. Vsa sredstva in obveznosti, ki so v računovodskih izkazih merjena ali razkrita po pošteni vrednosti, so razvrščena v hierarhijo poštene vrednosti na podlagi najnižje ravni vhodnih podatkov, ki so pomembni za merjenje celotne poštene vrednosti.

Sredstva in obveznosti, ki so merjene ali razkrite po pošteni vrednosti, so razvrščene v hierarhijo poštenih vrednosti na naslednje ravni:

- raven 1: sredstva, ki so vrednotena po borznem tečaju na zadnji dan obračunskega obdobja,
- raven 2: sredstva, ki ne kotirajo na borzi, njihovo vrednost pa je mogoče spremljati v celotnem trajanju sredstva,
- raven 3: sredstva, katerih vrednosti ni mogoče pridobiti iz tržnih podatkov; v tej kategoriji prikazujemo po ocenjeni pošteni vrednosti vrednotena zemljišča in naložbene nepremičnine, ter po pošteni vrednosti razkrite zgradbe in opremo, ki se vrednoti po nabavni vrednosti, za katere opravljamo preveritev znakov slabitev. V to raven za namene razkritja poštene vrednosti razvrščamo tudi dolgoročne finančne naložbe, ki so vrednotene po nabavni vrednosti, zmanjšani za slabitve in poslovne terjatve, kratkoročne finančne naložbe ter obveznosti po odplačni vrednosti.

**Razvrstitev sredstev in obveznosti glede na določitev njihove poštene vrednosti
na dan 31. 12. 2022**

(v EUR)	Raven 1	Raven 3	Skupaj
Opredmetena osnovna sredstva		30.494.631	30.494.631
– zemljišča		30.494.631	30.494.631
Naložbene nepremičnine		1.955.427	1.955.427
Dolgoročne finančne naložbe	0	8.906	8.906
– delnice, ki kotirajo na borzi	0		0
– dolgoročne finančne naložbe – dolgoročna posojila		8.906	8.906
Dolgoročne poslovne terjatve		21.356	21.356
Kratkoročne finančne naložbe		60.535	60.535
Kratkoročne poslovne terjatve		50.746.399	50.746.399
Dolgoročne finančne obveznosti		18.436.598	18.436.598
Dolgoročne poslovne obveznosti		0	0
Kratkoročne finančne obveznosti		86.030.691	86.030.691
Kratkoročne poslovne obveznosti		77.484.206	77.484.206

**Razvrstitev sredstev in obveznosti glede na določitev njihove poštene vrednosti
na dan 31. 12. 2021**

(v EUR)	Raven 1	Raven 3	Skupaj
Opredmetena osnovna sredstva		30.070.639	30.070.639
– zemljišča		30.070.639	30.070.639
Naložbene nepremičnine		1.986.461	1.986.461
Dolgoročne finančne naložbe	0	11.464	11.464
– delnice, ki kotirajo na borzi	0		0
– dolgoročne finančne naložbe – dolgoročna posojila		11.464	11.464
Dolgoročne poslovne terjatve		28.963	28.963
Kratkoročne finančne naložbe		3.251.733	3.251.733
Kratkoročne poslovne terjatve		51.203.777	51.203.777
Dolgoročne finančne obveznosti		80.846.487	80.846.487
Dolgoročne poslovne obveznosti		13.085	13.085
Kratkoročne finančne obveznosti		33.970.018	33.970.018
Kratkoročne poslovne obveznosti		63.537.123	63.537.123

Zemljišča in naložbene nepremičnine vrednotimo po poštenu vrednosti, ki je določena s cenitvijo, dolgoročne finančne naložbe so prikazane po nabavni vrednosti, zmanjšani za slabitve, poslovne terjatve, kratkoročne finančne naložbe in obveznosti pa po odplačni vrednosti.

Uporabljene metodologije za ocenjene vrednosti so razkrite pri posameznih kategorijah v poglavju 9.7 Letnega poročila 2022.

9.6.3.2 FUNKCIONALNA IN PREDSTAVITVENA VALUTA

Vsi konsolidirani računovodski izkazi in pojasnila k računovodskim izkazom so prikazani in sestavljeni v evrih (EUR), ki je funkcionalna valuta v Sloveniji in funkcionalna valuta skupine, prikazani brez centov in zaokroženi na celo število. Zaradi zaokroževanja lahko pri seštevanju nastanejo zaokrožitvene napake.

Posle, izražene v tuji valuti, preračunamo v evre po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na dan posla. Denarna in nedenarna sredstva in obveznosti, izražene v tuji valuti na dan izkaza finančnega položaja, preračunamo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja. Tečajne razlike pripoznamo v izkazu poslovnega izida.

RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽB V TUJINI

Pri prevedbi računovodskih izkazov odvisnih družb v tujini, ki imajo funkcijsko valuto različno od poročevalske valute (evro), za namene vključitve v konsolidirane računovodske izkaze, skupina preračuna sredstva in obveznosti v poročevalno valuto konsolidiranih računovodskih izkazov po tečaju na dan poročanja. Prihodke in odhodke, izkazane v izkazu poslovnega izida, ter postavke izkazane v drugem vseobsegajočem donosu, pa preračuna po povprečnem tečaju za obravnavano obdobje, za katerega ocenjuje, da je dovolj dober približek tečaju na dan transakcije. Postavke kapitala preračuna po tečaju na zadnji dan obdobja, v katerem je nastala sprememba kapitala. Tečajne razlike, ki nastanejo pri preračunu, se pripoznajo v drugem vseobsegajočem donosu (prevedbeni popravek kapitala) do trenutka odtujitve odvisne družbe, ko se tečajne razlike prenesejo v izkaz poslovnega izida.

9.6.3.3 POMEMBNE OCENE IN PRESOJE

Skladno z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja poslovodstvo pri pripravi računovodskih izkazov poda ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev in obveznosti ter prihodkov in odhodkov. Ocene oblikuje glede na izkušnje iz prejšnjih let in pričakovanja v obračunskem obdobju. Način oblikovanja ocen ter s tem povezane predpostavke in negotovosti so razkriti v pojasnilih k posameznim postavkam.

Ocene med drugim vključujejo določitev življenjske dobe in preostale vrednosti nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih dolgoročnih sredstev, prihodke iz pogodb s kupci, popravke vrednosti zalog in terjatev, slabitve finančnih naložb in dobrega imena, predpostavke pomembne za aktuarski izračun v zvezi z določenimi zasluški zaposlenih, predpostavke, ki so vključene v izračun morebitnih rezervacij za tožbe, oceno trajanja najema in uporabljeno obrestno mero ter oceno možnosti uporabe terjatev za odložene davke. Ocene, presoje in predpostavke se redno pregledujejo. Dejanski rezultati lahko od teh ocen odstopajo, zato se ocene stalno preverjajo in se oblikujejo njihovi popravki. Spremembe računovodskih ocen se pripoznavaajo v obdobju, za katerega se ocene spreminjajo, oziroma za vsa prihodnja obdobja na katera spremembe vplivajo.

Poudarki o pomembnih ocenah negotovosti in odločilnih presojah, ki jih je skupina pripravila v procesu izvajanja računovodskih usmeritev in ki najbolj vplivajo na zneske v konsolidiranih računovodskih izkazih, so opisani v nadaljevanju.

PRESOJA SLABITEV NEPREMIČNIN, NAPRAV IN OPREME

Obstoj morebitnih znakov slabitve za nepremičnine, naprave in opreme skupina presoja v skladu z MRS 36. Družbe v skupini na datum vsakega poročanja ocenijo, ali je kakšno znamenje (pomembne tehnološke spremembe, spremembe trga, zastarelost ali fizično stanje posameznega opredmetenega sredstva), da utegne biti sredstvo oslabiljeno. Če tako znamenje obstaja, skupina oceni nadomestljivo vrednost sredstva. Sredstvo je treba slabiti, če njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Nadomestljiva vrednost je večja izmed dveh postavk: njegove poštene vrednosti zmanjšane za stroške prodaje ali njegove vrednosti ob uporabi.

Za vrednotenje zemljišč se pri ocenah in presojah uporabljajo metode vrednotenja, ki temeljijo na metodi primerljivih transakcij.

PRESOJA OSLABITVE DOBREGA IMENA

Skupina vsako leto ob sestavi konsolidiranih računovodskih izkazov oceni nadomestljivo vrednost dobrega imena, ki temelji na vrednosti pri uporabi. Določitev sedanje vrednosti prihodnjih denarnih tokov zahteva oceno pričakovanih denarnih tokov denar ustvarjajoče enote, na katero je alocirano dobro ime, ter določitev primerne diskontne stopnje in drugih pomembnih postavk.

PRESOJE USTREZNOSTI ŽIVLJENJSKIH DOB AMORTIZIRLJIVIH SREDSTEV

Skupina pri ocenjevanju življenjske dobe amortizirljivih sredstev upošteva pričakovano fizično izrabljanje, tehnično staranje, gospodarsko staranje ter pričakovane zakonske in druge omejitve uporabe. Prav tako skupina preverja dobo koristnosti pri pomembnejših sredstvih; za primer, če bi se spremenile okoliščine in bi bila potrebna sprememba dobe koristnosti in s tem prevrednotenje stroškov amortizacije. Pojasnilo 9.7.2, 9.7.3 in 9.7.4 Letnega poročila 2022.

FINANČNE NALOŽBE

Finančne naložbe ima skupina razvrščene v finančne naložbe merjene po nabavni vrednosti, finančne naložbe merjene po poštenu vrednosti preko poslovnega izida in finančne naložbe po odplačni vrednosti. Pri presoji naložb skupina presodi znake slabitev in za naložbe, kjer ti obstajajo (vrednost naložbe presega vrednost sorazmernega deleža kapitala v družbi) opravi vrednotenja naložb na podlagi prihodnjih denarnih tokov ali na donosu zasnovanem načinu preko nadomestljive vrednosti pri uporabi ali nadomestljive vrednosti izhajajoče iz poštene vrednosti zmanjšane za stroške prodaje. Finančne naložbe v dolgove merjene po odplačni vrednosti skupina ocenjuje na podlagi bonitete dolžnikov in rednosti odplačila v skladu z amortizacijskimi načrti. Pojasnilo 9.7.5 in 9.7.9 Letnega poročila 2022.

PRESOJA SLABITVE ZALOG

Družbe v skupini konec leta preverjajo zaloge brez gibanja v tekočem letu in jih oslabijo na ocenjeno iztržljivo vrednost. Popravek vrednosti zalog družbe v skupini oblikujejo glede na starost zalog. Pojasnilo 9.7.7 Letnega poročila 2022.

PRESOJA USTREZNOSTI PRIPOZNAVANJA PRIHODKOV IZ POGODB S KUPCI

Skupina izkazuje in razkriva čiste prihodke skladno z MSRP 15. Prihodki iz pogodb s kupci se pripoznajo na osnovi določil posamezne prodajne pogodbe s kupcem in sicer ob prenosu obvladovanja blaga in storitev na kupca v znesku, ki odraža nadomestilo, do katerega skupina meni, da bo upravičena v zameno za tako blago ali storitve.

Za pripoznavanje prihodkov od prodaje v dejavnosti strojegradnje uporablja skupina metodo odstotka dokončnosti del na dan izkaza finančnega položaja, za dejavnosti proizvodnje ročnega orodja, odkovkov, orodij za stroje in turizma pa se prihodki iz prodaje proizvodov, blaga, materiala in storitev merijo na podlagi cen, navedenih v računih in drugih listinah, zmanjšanih za popuste, odobrene ob prodaji ali pozneje. Bolj podrobno pojasnilo v poglavju 9.6.3.4 Letnega poročila 2022.

PREIZKUS OSLABITEV TERJATEV

Ob pripravi konsolidiranih računovodskih izkazov skupina oblikuje popravke vrednosti oziroma slabitve terjatev za katere se domneva, da ne bodo poravnane v celotnem znesku ali da sploh ne bodo poravnane. Podlaga za izračun popravka vrednosti je metodologija, ki temelji na verjetnosti oziroma oceni neizpolnitve kupca.

REZERVACIJE

Poslovodstvo družb v skupini potrdi vsebino in višino oblikovanih rezervacij na osnovi:

- izračuna rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine,
- ocene o morebitni pričakovani višini odškodnine, ki jo poda pravna služba družbe ali zunanji odvetnik na osnovi obstoječih tožb in odškodninskih zahtevkov.

PRESOJA OBLIKOVANIH REZERVACIJ ZA ODPRAVNINE IN JUBILEJNE NAGRADE

V okviru obvez za določene pozaposlitvene in druge zasluzke sta evidentirani sedanja vrednost odpravnin ob upokojitvi in jubilejne nagrade. Pripoznane so na osnovi aktuarskega izračuna. Aktuarski izračun temelji na predpostavkah in ocenah, veljavnih v času nastanka izračuna, ki se zaradi sprememb v prihodnje lahko razlikujejo od dejanskih predpostavk, ki bodo veljale ob izplačilu. To se nanaša predvsem na določitev diskontne stopnje, ocene fluktuacije zaposlenih, smrtnosti in ocene rasti plač. Obveze za določene zasluzke so zaradi kompleksnosti aktuarskega izračuna in dolgoročnega značaja postavke občutljive za spremembe navedenih ocen. Zneski oblikovanih rezervacij so najboljša ocena prihodnjih izdatkov. Pojasnilo 9.7.12 Letnega poročila 2022.

PRESOJA OBLIKOVANJA REZERVACIJ ZA RENTE

Rezervacija se pripozna, kadar ima družba v skupini zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti in če je verjetno da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi.

Poslovodstvo potrdi vsebino in višino oblikovanih rezervacij na osnovi ocene o morebitni pričakovani višini odškodnine, ki jo poda pravna služba družbe v skupini ali zunanji odvetnik na osnovi obstoječih tožb in odškodninskih zahtevkov.

Zneski oblikovanih rezervacij so najboljša ocena prihodnjih izdatkov.

Pogojne obveznosti v konsolidiranih računovodskih izkazih niso pripoznane, saj njihovega zneska ni bilo mogoče zanesljivo izmeriti ali pa bo njihov dejanski obstoj potrjen z nastopom ali nenastopom dogodkov šele v nenapovedljivi prihodnosti, na katero skupina ne more vplivati.

Poslovodstva družb v skupini redno preverjajo ali je za poravnavo pogojne obveznosti verjeten odliv sredstev, ki omogočajo ekonomske koristi. V primeru, da postane verjeten, se oblikuje v konsolidiranih računovodskih izkazih rezervacija.

ODLOŽENI DAVKI

Na osnovi ocene, da bo v prihodnosti na voljo dovolj razpoložljivega dobička, je skupina oblikovala odložene terjatve za davke iz naslova:

- oblikovanja rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi,
- oslabitev terjatev do kupcev,
- oslabitev finančnih naložb,
- olajšav za investiranje in vlaganje v raziskave in razvoj,
- olajšav iz naslova neizrabljenih davčnih izgub.

Podrobneje so odloženi davki predstavljeni v poglavju 9.7.15 Letnega poročila 2022.

OCENA MOŽNOSTI UPORABE TERJATEV ZA ODLOŽENE DAVKE

Družba ima sprejet in potrjen strateški poslovni načrt za prihodnjih pet let, iz katerega izhajajo prihodnji obdavčljivi dobički. Pri davčnem načrtovanju je družba pripravila plan koriščenja davčnih olajšav v naslednjem petletnem obdobju, iz katerega izhaja, da bodo odložene terjatve za davek izkoriščene in sicer olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj v prihodnjih štirih letih, olajšave za investiranje pa v prihodnjih petih letih, izkazana davčna izguba pa ima neomejeno trajanje za uporabo.

Odložene terjatve za davek, ki so pripoznane iz naslova oblikovanja rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine, se zmanjšujejo v ustreznih zneskih s koriščenjem oblikovanih rezervacij in se povečujejo v ustreznih zneskih glede na novo oblikovane rezervacije.

Ker se slabitve finančnih naložb in terjatev do kupcev ob oblikovanju ne priznavajo kot davčno priznan odhodek, je skupina oblikovala terjatve za odložene davke višini, ki ustreza razliki med davčno in knjigovodsko vrednostjo terjatev do kupcev in finančnih naložb. Terjatve za odložene davke bo skupina

odpravila ob odtujitvi ali odpravi finančnih naložb, terjatve do kupcev pa ob poplačilu ali dokončnem odpisu.

Terjatve za odložene davke za neizkoriščene olajšave za osnovna sredstva so pripoznane v višini 40 odstotkov investiranega zneska v opremo in neopredmetena sredstva za zadnjih pet let. Te terjatve bo skupina odpravljala v obdobju in v višini ko bo v davčnem obračunu zmanjševala davčno osnovo na račun koriščenja davčnih olajšav.

Davčne stopnje, uporabljene za izračun višine odbitnih začasnih razlik, so v skladu z davčnimi zakonodajami v posameznih državah, v katerih podjetja v skupini delujejo, znašajo pa med 9,0 in 33,825 odstotka. Na osnovi pogojev, kot so navedeni v MRS 12, in načrta poslovanja za prihodnje obdobje ocenjujemo, da bomo v prihodnjih letih razpolagali z obdavčljivim dobičkom za kritje neizrabljenih davčnih izgub.

Odložene obveznosti za davke izhajajo iz začasnih obdavčljivih razlik pri prevrednotenju zemljišč na višjo vrednost in prevrednotenju odpravnin.

V konsolidiranem izkazu finančnega položaja se medsebojno pobotajo terjatve oziroma obveznosti za odloženi davek le znotraj posameznih družb v skupini, medtem ko terjatve oziroma obveznosti za odložene davke, ki nastanejo v različnih družbah v skupini, ostanejo nepobotani.

Na dan poročanja se preveri višina izkazanih odloženih terjatev in odloženih obveznosti za davek. Odložena terjatev za davek se pripozna v primeru verjetnega razpoložljivega prihodnega čistega dobička, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Če skupina ne razpolaga z zadostnim razpoložljivim dobičkom, se izkazana vrednost odloženih terjatev za davek ustrezno zmanjša. Pojasnila so v poglavju 9.7.15 Letnega poročila 2022.

TVEGANJA

Skladno z MSRP 7 so finančna tveganja (kreditno tveganje, tveganje spremembe obrestnih mer ter likvidnostno tveganje) podrobno razkrita in opisana v računovodskem delu Letnega poročila 2022, in sicer v poglavju 9.11.

POMEMBNOST

Skupina pri izkazovanju, vrednotenju in razkrivanju postavk upošteva načelo pomembnosti. Narava in stopnja pomembnosti je opredeljena skladno z MRS 1 in MRS 8. V konsolidiranih računovodskih izkazih je pomembna tista postavka, ki posamično ali združeno vpliva na gospodarske odločitve, ki jih uporabniki sprejemajo na podlagi računovodskih izkazov. Pomembnost je skupina določila upoštevaje kvalitativne in kvantitativne dejavnike. Kot pomembne postavke razume skupina vse postavke, ki so v izkazu finančnega položaja označeni z rimskimi številkami, v izkazu poslovnega izida pa z veliki tiskanimi črkami. Znotraj teh postavk pa so pomembni tisti zneski, ki presegajo 10 odstotkov pojasnjevalne kategorije v računovodskih izkazih (kvantitativni kriterij), oziroma informacije za katere poslovodstvo ocenjuje, da so koristne za uporabnike računovodskih informacij (kvalitativni kriterij).

V skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja predstavljamo posamezne kategorije predpisanih razkritij in vse pomembne zadeve. Pri vseh pomembnih prikazanih zneskih v konsolidiranih računovodskih izkazih smo razkrili tudi primerjalne informacije iz preteklega obdobja in jih vključujemo tudi v številčne ter opisne informacije. Primerjalni podatki so prilagojeni tako, da so v skladu s predstavitevjo informacij v tekočem letu.

9.6.3.4 POVZETEK UPORABLJENIH RAČUNOVODSKIH USMERITEV IN RAZKRITJA

Skupina uporablja enake računovodske usmeritve za vsa obdobja, ki so predstavljena v priloženih računovodskih izkazih. Uporabljene računovodske usmeritve in metode izračunavanja so enake kot v zadnjem letnem poročanju, izjema so tiste, ki so posledica novo sprejetih standardov in pojasnil.

NEPREMIČNINE, NAPRAVE IN OPREMA

Za vrednotenje zemljišč uporabljamo model prevrednotenja na podlagi cenitev pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin v skladu z mednarodnimi standardi ocenjevanja vrednosti. Vrednotenje se izvaja najmanj vsakih pet let. Prevrednotovalni presežek se izkaže v kategoriji kapital kot rezerva zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti in neposredno ne vpliva na poslovni izid.

Za merjenje gradbenih objektov, zgradb, naprav in opreme uporabljamo model nabavne vrednosti. Sredstvo izkazujemo po njegovi nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek in nabrano izgubo zaradi oslabitve. Način in uporabljene metode vrednotenja sredstev zaradi oslabitve so opisane v nadaljevanju pod naslovom Slabitev opredmetenih osnovnih sredstev. Nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva je ustreznik denarne cene na dan pripoznanja. Nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva zajema: njegovo nakupno ceno, tudi uvozne carine in nevračljive nakupne dajatve po odštetju vseh trgovinskih in drugih popustov; vse stroške spravljjanja sredstva na njegovo mesto in v stanje, kjer sredstvo lahko deluje v skladu s pričakovanji posloводства, ter začetno oceno stroškov razgradnje in odstranitve opredmetenega osnovnega sredstva ter obnovitev mesta, na katerem se je to sredstvo nahajalo. To obvezo skupina prevzame ob pridobitvi sredstva ali pa kot posledico tega, da se je sredstvo namesto za proizvodnjanje zalog v določenem obdobju uporabljalo tudi v druge namene.

V primeru pomembnih nabavnih vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, ki vsebuje sestavne dele in ima različne ocenjene dobe koristnosti, ga razdelimo na njegove sestavne dele. Vsak del obravnavamo ločeno. Zemljišča obravnavamo ločeno in jih ne amortiziramo.

STROŠKI IZPOSOJANJA

Stroški izposojanja, ki jih je mogoče neposredno pripisati nakupu, gradnji ali proizvodnji sredstva v pripravi, povečujejo nabavno vrednost takega sredstva. Usredstvovanje stroškov izposojanja kot dela nabavne vrednosti sredstva v pripravi se začne, ko nastanejo izdatki za sredstvo in stroški izposojanja ter se začnejo dejavnosti, ki so potrebne za pripravo sredstva za nameravano uporabo. Stroški izposojanja se usredstevujejo dokler je sredstvo v pripravi. Ko je sredstvo preneseno v uporabo, se stroški izposojanja ne usredstevujejo več. Znesek stroškov izposojanja, usredstven v obdobju, ne sme preseči zneska stroškov izposojanja, ki nastanejo v istem obdobju.

KASNEJŠI STROŠKI

Kasnejši izdatki, nastali v zvezi z nadomestitvijo posameznega dela opredmetenega osnovnega sredstva, povečujejo njegovo nabavno vrednost. Drugi kasnejši izdatki v zvezi z opredmetenim osnovnim sredstvom povečajo njegovo nabavno vrednost, če je verjetno, da bodo njegove prihodnje gospodarske koristi večje v primerjavi s prvotno ocenjenimi. Vsi ostali izdatki se pripoznajo kot odhodek ob nastanku.

AMORTIZACIJA

Znesek amortizacije v vsakem obdobju pripoznamo v poslovnem izidu. Sredstvo začnemo amortizirati, ko je razpoložljivo za uporabo. Osnovna sredstva amortiziramo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju ocenjene dobe koristnosti vsakega posameznega opredmetenega sredstva. Dobo in metodo amortiziranja za amortizirljivo sredstvo s končno dobo koristnosti pregledamo najmanj konec vsakega poslovnega leta. Če se pričakovana doba koristnosti sredstva razlikuje od prejšnjih ocen, dobo amortiziranja ustrezno spremenimo in prilagodimo glede na preostalo pričakovano dobo koristnosti sredstva. Preostalo vrednost sredstva praviloma upoštevamo le pri pomembnih postavkah, pri čemer se upoštevajo tudi stroški likvidacije opredmetenega osnovnega sredstva. Zemljišč in umetnin ne amortiziramo.

Amortizacijske stopnje, ki jih uporablja skupina, se v primerjavi s preteklim letom niso bistveno spremenile in znašajo:

	Najnižja %	Najvišja %
Opredmetena osnovna sredstva:		
Nepremičnine:	0,3	20,0
Zidane zgradbe	0,3	13,6
Druge zgradbe	1,1	20,0
Oprema:		
Proizvajalna oprema	0,1	50,0
Računalniška in elektr. oprema	0,6	50,0
Viličarji in dvigala	0,4	22,1
Avtomobili in traktorji	0,8	33,3
Oprema za čiščenje in ogrevanje	3,1	33,3
Merilne in kontrolne naprave	1,5	33,3
Pohištvo – pisarniško in ostalo	1,3	33,6
Druga oprema	10,0	33,3

ODPRAVA PRIPOZNANJA

Pripoznanje knjigovodske vrednosti posameznega opredmetenega osnovnega sredstva odpravimo ob odtutitvi ali če od njegove uporabe ali odtutitve ne pričakujemo prihodnjih gospodarskih koristi. Dobički ali izgube iz odprave pripoznanja posameznega opredmetenega osnovnega sredstva se vključijo v poslovni izid, ko je katerikoli od pogojev izpolnjen.

USTREZNOST ŽIVLJENJSKIH DOB

Skupina pri ocenjevanju življenjske dobe sredstev upošteva pričakovano fizično izrabljanje, tehnično staranje, gospodarsko staranje ter pričakovane zakonske in druge omejitve uporabe. Prav tako skupina preverja dobo koristnosti pri pomembnejših sredstvih; za primer, če bi se spremenile okoliščine in bi bila potrebna sprememba dobe koristnosti in s tem prevrednotenje stroškov amortizacije.

USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI

Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve so proizvodi in storitve, ki jih skupina ustvari in nato zajame med opredmetena osnovna sredstva. V nabavni vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, zgrajenega ali izdelanega v skupini, so zajeti stroški, ki se nanašajo neposredno nanj in tisti splošni stroški gradnje ali izdelave, ki jih lahko pripišemo temu sredstvu. Med usredstvenimi lastnimi proizvodi prikazujemo tudi investicije v lastni izdelavi, ki povzročijo povečanje nabavne vrednosti že usposobljenega opredmetenega osnovnega sredstva ali pa imajo za posledico podaljšanje življenjske dobe že usposobljenega opredmetenega osnovnega sredstva.

NAJEMI

Skupina ob sklenitvi pogodbe oceni, ali gre za najemno pogodbo, ali pogodba vsebuje najem. Pogodba vsebuje najem, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo. Družba v skupini določi trajanje najema kot obdobje, v katerem najema ni mogoče odpovedati, skupaj z:

- a) obdobji, za katera velja možnost podaljšanja najema, če je precej gotovo, da bo ta možnost izrabljena in
- b) obdobji, za katera velja možnost odpovedi najema, če je precej gotovo, da ta možnost ne bo izrabljena.

SREDSTVA, KI PREDSTAVLJAJO PRAVICO DO UPORABE

Skupina skladno s MSRP 16 izkazuje pogodbe, ki vsebujejo najem med pravicami do uporabe sredstev. Področje uporabe MSRP 16 obsega najeme vseh sredstev, z nekaterimi izjemami. Skupina se je odločila za uporabo izjem za kratkoročne najeme (do 1 leta) in najeme majhne vrednosti (posamezno najeto sredstvo do višine 5.000 evrov). Vrednost sredstva se pripozna v sedanji vrednosti najemnin, ki še niso plačane. Pri izračunu pravic do najema se upošteva tudi morebitne začetne neposredne stroške in oceno stroškov, ki bodo nastali pri odstranitvi ali obnovitvi sredstva. Predpostavljena obrestna mera je določena na osnovi obrestne mere za netvegane državne obveznice in kreditnega pribitka.

Pri merjenju pravic do uporabe sredstev se uporablja model nabavne vrednosti. Začetna vrednost pravic se v dobi uporabe zmanjšuje za amortizacijo in izgubo zaradi oslabitve ter se popravlja za ponovno merjenje obveznosti iz najema. Sredstva, ki predstavljajo pravico do uporabe, skupina amortizira po enakomerni časovni metodi v ocenjeni dobi najema ali ocenjeni dobi koristnosti sredstva, in sicer v tistem obdobju, ki je krajše.

OBVEZNOSTI IZ NAJEMA

Na datum začetka najema skupina izmeri in pripozna obveznost iz najema po sedanji vrednosti vseh najemnin, ki bodo plačane v ocenjeni dobi najema. Najemnine zajete pri merjenju obveznosti iz najema, vključujejo nespremenljive najemnine, zmanjšane za terjatve za spodbude za najem, spremenljive najemnine, ki so odvisne od indeksa ali stopnje in zneske za katere se pričakuje, da jih bo skupina plačala na podlagi jamstev za preostalo vrednost. Obveznost iz najema vključuje tudi izpolnitveno ceno možnosti nakupa, če je precej gotovo, da bo skupina izrabila to možnost in plačila kazni za odpoved najema, če trajanje najema odraža, da bo skupina izrabila možnost odpovedi najema. Spremenljive najemnine, ki niso zajete pri merjenju obveznosti iz najema oziroma niso odvisne od indeksa ali stopnje, v katerem nastopi dogodek ali pogoj, ki sproži plačila, skupina po datumu začetka najema pripozna v poslovnem izidu.

Če ni bila določena doba najema sredstva (pogodba sklenjena za nedoločen čas), smo pogodbo omejili na čas veljavnosti srednjeročnega poslovnega načrta družbe (pet let), uporabljena pa je diskontna stopnja v višini 1,2 odstotka, pri novih pogodbah iz leta 2022 pa smo upoštevali diskontno stopnjo v višini 3,9 odstotka.

Pri merjenju obveznosti iz najema se po začetku najema obveznosti povečajo za natečene obresti in zmanjšajo za plačila najemnin. Knjigovodska vrednost obveznosti iz najema se ponovno izmeri ob spremembi dobe trajanja najema, spremembi višine najemnine ali spremembi ocene možnosti nakupa najetega sredstva.

Pravice do uporabe sredstev in obveznosti iz najemov so v izkazu finančnega položaja prikazane kot ločene postavke.

NEOPREDMETENA SREDSTVA

Neopredmetena sredstva vrednotimo po modelu nabavne vrednosti. Na začetku jih pripoznamo po nabavni vrednosti, ki je enaka pošteni vrednosti. Po začetnem pripoznanju izkazujemo neopredmetena sredstva po njihovi nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in izgube zaradi oslabitve.

USREDSTVENI STROŠKI RAZVIJANJA

Pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da se stroški razvijanja pripoznajo kot neopredmeteno sredstvo, so: izvedljivost strokovnega dokončanja projekta, da bo na voljo za uporabo ali prodajo; namen dokončati projekt in ga uporabljati ali prodati; zmožnost uporabljati ali prodati projekt; verjetnost gospodarskih koristi projekta (obstoj trga za učinke projekta ali za projekt oziroma njegova koristnost, če se bo uporabljal v skupini); razpoložljivost tehničnih, finančnih in drugih dejavnikov za dokončanje razvijanja in za uporabo ali prodajo projekta ter sposobnost zanesljivo izmeriti stroške, ki se pripisujejo neopredmetenemu sredstvu med njegovim razvijanjem (usredstvovanje stroškov). Med stroški razvijanja, ki se pripoznajo kot neopredmeteno sredstvo skupina prikazuje stroške dela ter zunanjih storitev potrebnih za razvoj novih tehnoloških rešitev, v primeru izdelave sredstva izhajajočega iz razvoja pa se kot odloženi stroški razvijana usredstviijo tudi materialni stroški povezani z izdelavo razvojnega sredstva.

DOBRO IME

Dobro ime se pripozna ob poslovnih združitvah, pri vrednotenju prevzema. Dobro ime ovrednotimo po poštenu vrednosti prenesene kupnine, vključno s pripoznano vrednostjo kakršnega koli neobvladujočega deleža v prevzeti družbi, zmanjšano za čisto pripoznano vrednost prevzetih sredstev in obveznosti, vrednotenih na dan prevzema. Prenesena kupnina vključuje poštene vrednosti prenesenih sredstev, obveznosti do predhodnih lastnikov prevzete družbe in poslovne deleže, ki jih je izdala družba. Po začetnem pripoznanju se dobro ime izmeri po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrane oslabitve. Preverba oslabitve se izvaja letno za denar ustvarjajočo enoto, na katero se dobro ime nanaša. Po začetnem pripoznanju skupina enkrat letno preverja obstoj dejavnikov, ki bi lahko negativno vplivali na prihodnje denarne tokove denar ustvarjajoče enote, pridobljene ob poslovnih združitvi. Zmanjšanje vrednosti denar ustvarjajoče enote se v računovodskih izkazih pripozna kot slabitev dobrega imena oziroma sredstev denar ustvarjajoče enote v breme tekočega poslovnega izida.

KASNEJŠI STROŠKI

Kasnejši stroški v zvezi z neopredmetenimi sredstvi se pripoznavajo v knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi povezane z delom tega sredstva pritekale v skupini, in če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot stroški obdobja.

AMORTIZACIJA

Amortizacija se začne obračunavati, ko je sredstvo na razpolago za uporabo. To pomeni, ko je na kraju in v stanju, ki je potrebno, da deluje tako, kot je bilo načrtovano. Neodpisana vrednost neopredmetenega sredstva se zmanjšuje po metodi enakomernega časovnega amortiziranja v obdobju koristnosti sredstva. Dobo in metodo amortiziranja za neopredmeteno sredstvo s končno dobo koristnosti pregledamo najmanj konec vsakega poslovnega leta. Če se pričakovana doba koristnosti sredstva razlikuje od prejšnjih ocen, dobo amortiziranja ustrezno spremenimo.

Doba koristnosti neopredmetenega sredstva, ki izhaja iz pogodbenih ali drugih pravnih pravic, ne presega dobe pogodbenih ali drugih pravnih pravic; lahko pa je krajša, odvisno od obdobja, v katerem pričakujemo, da bomo sredstvo uporabljali.

Znesek amortizacije v vsakem poslovnem izidu pripoznamo v breme poslovnega izida.

Amortizacijske stopnje, ki jih uporablja skupina, se v primerjavi s preteklim letom niso bistveno spremenile in znašajo:

	Najnižja (%)	Najvišja (%)
Usredstveni stroški naložb v tuja osnovna sredstva	20,0	20,0
Odloženi stroški razvijanja	10,0	22,6
Premoženjske pravice	3,0	33,4
Druge neopredmetena dolgoročna sredstva	3,3	33,4

USTREZNOST ŽIVLJENJSKIH DOB

Skupina pri ocenjevanju življenjske dobe neopredmetenih sredstev, ki imajo določljivo dobo koristnosti upošteva pričakovano koristnost, ki izhaja iz pogodb za nakup programske opreme oziroma dobo uporabnosti oziroma verjetnosti prodaje projektov, ki izhajajo iz usredstvenih dolgoročno odloženih stroškov razvoja. Dobro ime ima nedoločljivo dobo koristnosti. V primeru spremenile okoliščine, ki so bile v veljavi ob določitvi dobe koristnosti, je potrebna sprememba dobe koristnosti in s tem prevrednotenje stroškov amortizacije.

ODPRAVA PRIPOZNANJA

Pripoznanje neopredmetenega sredstva se odpravi, ko je sredstvo odtujeno ali izločeno iz uporabe, ker se ne pričakuje več nobenega gospodarskega korist iz njegove uporabe ali odtujitve.

NALOŽBENE NEPREMIČNINE

Naložbene nepremičnine imamo v lasti, da bi nam prinašale najemnino ali povečevale vrednost dolgoročne naložbe. Naložbena nepremičnina se na začetku izmeri po nabavni vrednosti, sestavljeni iz nakupne cene in stroškov, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu. Za kasnejše merjenje naložbenih nepremičnin uporabljamo model poštene vrednosti in jo ocenimo s pomočjo cenitve, pripravljene s strani pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin. Vrednotenje se izvaja najmanj vsakih pet let. Spremembe poštene vrednosti se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

ODPRAVA PRIPOZNANJA

Naložbene nepremičnine se ne amortizirajo. Pripoznanje naložbenih nepremičnin se odpravi, ko je naložbena nepremičnina odtujena ali izločena iz uporabe, ker se ne pričakuje več nobene gospodarske koristi iz njene uporabe ali odtujitve. Razlika med prodajno vrednostjo in knjigovodsko vrednostjo bremeni poslovni izid.

FINANČNE NALOŽBE V PRIDRUŽENE IN SKUPAJ OBVLADOVANE DRUŽBE

Naložbe v pridružene in skupaj obvladovane družbe se ob začetnem pripoznanju merijo po nabavni vrednosti, nato pa se obračunavajo po kapitalski metodi. Konsolidirani računovodski izkazi skupine zajemajo delež skupine v dobičku in izgubah pridruženih in skupaj obvladovanih družb, izračunan po kapitalski metodi po opravljeni uskladitvi računovodskih usmeritev od datuma, ko se pomemben vpliv začne, do datuma ko se konča. Če je delež skupine v izgubah pridružene ali skupaj obvladovane družbe večji od njenega deleža, se knjigovodska vrednost deleža Skupine zmanjša na nič, delež v nadaljnjih izgubah pa se preneha pripoznavati. Dobički in izgube pridruženih podjetij v konsolidiranem izkazu finančnega položaja povečujejo oziroma zmanjšujejo vrednost dolgoročnih finančnih naložb, v konsolidiranem izkazu poslovnega izida pa povečujejo finančne prihodke oziroma odhodke.

FINANČNI INSTRUMENTI

V skladu z MSRP 9 je razvrščanje in merjenje finančnih sredstev določeno s poslovnim modelom, v okviru katerega se finančna sredstva upravljajo, in značilnostmi njihovih pogodbenih denarnih tokov (ali le ti izhajajo iz naslova plačil glavnice in obresti od neporavnane zneska glavnice). Ob začetnem pripoznanju vsako finančno sredstvo razvrstimo v enega izmed naslednjih poslovnih modelov:

1. model z namenom pridobivanja pogodbenih denarnih tokov (merjenje po odplačni vrednosti),
2. model z namenom prodaje in pridobivanja pogodbenih denarnih tokov (merjenje po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa ter
3. ostali modeli (merjenje po pošteni vrednosti preko poslovnega izida).

Do spremembe poslovnega modela lahko pride le v izjemnih primerih.

MODEL Z NAMENOM PRIDOBIVANJA POGODBENIH DENARNIH TOKOV - FINANČNI INSTRUMENTI PO ODPLAČNI VREDNOSTI

Skupina med te finančne instrumente razvrsti finančna sredstva, ki jih poseduje v okviru poslovnega modela za pridobivanje pogodbenih denarnih tokov in če denarni tokovi predstavljajo izključno plačila glavnice in obresti od neporavnane glavnice (posojila, terjatve in nekotirajoči dolžniški vrednostni papirji). Finančni instrument se pripozna po pošteni vrednosti, povečani za neposredne stroške posla. Dobički in izgube se pripoznajo v poslovnem izidu ob odpravi, spremembi ali oslabitvi.

MODEL Z NAMENOM PRODAJE IN PRIDOBIVANJA POGODBENIH DENARNIH TOKOV - FINANČNI INSTRUMENTI PO POŠTENI VREDNOSTI PREKO DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

Razred smo oblikovali za lastniške vrednostne papirje, za katere bi se ob morebitnem pripoznanju odločili, da jih bomo v svojem portfelju ohranili daljše časovno obdobje in jih ne posedujemo za namene trgovanja. Ob začetnem pripoznanju jih izmerimo po pošteni vrednosti z upoštevanjem transakcijskih stroškov, ki izhajajo iz nakupa finančnega sredstva. Dobički in izgube iz naslova teh finančnih instrumentov se nikoli ne razporedijo v izkaz poslovnega izida. Dividende iz naslova finančnih instrumentov, razvrščenih v ta razred, se pripoznajo kot finančni prihodki v izkazu poslovnega izida.

OSTALI MODELI - FINANČNI INSTRUMENTI PO POŠTENI VREDNOSTI PREKO POSLOVNEGA IZIDA

V ta razred prerazporedimo finančne instrumente, ki so namenjeni trgovanju, in finančne instrumente, ki jih skupina mora izmeriti po pošteni vrednosti. Dobički in izgube iz naslova teh finančnih instrumentov se razporedijo v izkaz poslovnega izida. Dividende iz naslova finančnih instrumentov, razvrščenih v ta razred, se pripoznajo kot finančni prihodki v izkazu poslovnega izida.

TERJATVE IZ POSLOVANJA

V poslovnih knjigah ločeno evidentiramo dolgoročne in kratkoročne terjatve do kupcev, države in zaposlenih. Med terjatvami iz poslovanja izkazujemo tudi terjatve za obresti od omenjenih terjatev. Dolgoročne in kratkoročne terjatve iz poslovanja so izkazane po transakcijski vrednosti. Terjatve iz poslovanja, ki so izražene v tujih valutah, na zadnji dan poslovnega leta preračunamo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke. Ustreznost izkazane velikosti posamezne terjatve ugotavljamo ob koncu obračunskega obdobja na osnovi argumentiranih dokazov glede pričakovanih denarnih tokov za poplačilo.

Način slabitev terjatev je opisan v poglavju 9.6.3.4 Letnega poročila 2022, poglavje Slabitev sredstev.

BLAGOVNI KREDITI

Skupina daje blagovne kredite pridruženim podjetjem za potrebe njihovega poslovanja. Blagovne kredite pripoznamo med dolgoročnimi poslovnimi terjatvami. Za blagovne kredite lahko obračunavamo obresti. Popravki vrednosti za dane blagovne kredite se oblikujejo glede na morebitne pričakovane izgube glede na tveganje, da terjatve, če so zapadle, ne bi bile poplačane.

DANA POSOJILA

Dana posojila ob začetnem pripoznanju izkazujemo po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške ob upoštevanju metode efektivnih obrestnih mer. Glede na njihovo ročnost so na datum poravnave razvrščena med dolgoročna oziroma kratkoročna sredstva. S ciljem obvladovanja kreditnega tveganja se glede na boniteto posojilojemalca določita ročnost posojila ter način poravnave, zavarovana z običajnimi instrumenti zavarovanja. Ob morebitnem neizpolnjevanju zapadlih pogodbenih obveznosti posojilojemalca pristopimo k unovčitvi instrumentov zavarovanja. Za presojo poplačljivosti danih posojil se uporablja metoda presoje razpoložljivosti denarnega toka upnika za poplačilo ter metoda neto vrednosti sredstev, s katerimi razpolaga upnik in so podlaga za poplačilo danih posojil.

PREJETA POSOJILA

Prejeta posojila vrednotimo ob začetnem pripoznanju po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške ob upoštevanju metode efektivnih obrestnih mer. V strukturi prejetih posojil prevladujejo bančna posojila z odplačilom glavnice ob zapadlosti posojilne pogodbe. Glede na ročnost so ob pripoznanju uvrščena med dolgoročne oziroma kratkoročne finančne obveznosti. Na zadnji dan leta so vse finančne obveznosti, ki zapadejo v plačilo v prihodnjem letu, prenesene med kratkoročne finančne obveznosti.

Prejeta posojila so zavarovana z blanco menicami, terjatvami, zalogami in hipotekami na premičnem in nepremičnem premoženju.

SREDSTVA ZA PRODAJO

Med sredstvi (skupine za odtujitev) za prodajo prikazujemo nekratkoročna sredstva, namenjena prodaji, njihovo vrednost pa bomo povrnili s prodajo v naslednjih dvanajstih mesecih in ne z njihovo uporabo. V skupino sredstev za prodajo dolgoročna sredstva prerazvrstimo v trenutku, ko je prodaja zelo verjetna in so izpolnjeni pogoji po MSRP 5, kar pomeni, da imamo znanega kupca in podpisano predpogodbo ali pogodbo o prodaji takšnega sredstva. Sredstva na sredstva za prodajo prerazvrstimo po nižji izmed knjigovodske vrednosti ali poštene vrednosti zmanjšane za stroške prodaje, kot so bila prikazana med dolgoročnimi sredstvi, ne glede na pričakovano prejeto kupnino za to sredstvo. Sredstva za prodajo se ne amortizirajo.

ZALOGE

Zaloge materiala se vrednotijo po izvirni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Čista iztržljiva vrednost je ocenjena prodajna cena, dosežena v rednem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in prodaje. Cena količinske enote v zalogi vsebuje stroške, ki nastajajo pri pridobivanju zalog in spravljanju na njihovo sedanje mesto in stanje. Zaloge nedokončane proizvodnje in gotovih proizvodov se vrednotijo po proizvodjalnih stroških. Poraba zalog se izkazuje po metodi tehtanih povprečnih cen. Družbe v skupini konec leta preverjajo zaloge brez gibanja v tekočem letu in jih oslabijo na iztržljivo vrednost.

Način slabitev zalog je opisan v poglavju 9.6.3.4 Letnega poročila 2022, poglavje Slabitev sredstev.

DENAR

Med denarna sredstva štejemo denar v blagajni in vloge na vpogled na računih ter bančne depozite z ročnostjo do treh mesecev. Stanje denarnih sredstev v tujih valutah preračunamo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta.

KAPITAL

OSNOVNI KAPITAL

Osnovni kapital obvladujoče družbe UNIOR d.d. je izkazan v evrih in je razdeljen na 2.838.414 navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime in so prosto prenosljive.

DIVIDENDE

Dividende pripoznamo v konsolidiranih računovodskih izkazih skupine kot obveznost do delničarjev, ko je sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

ODKUP LASTNIH DELNIC

V letu 2019 smo na podlagi pravnomočne sodbe pridobili lastne delnice. V konsolidiranih računovodskih izkazih se pripoznajo kot odbitna postavka v kapitalu skupine. Delnice izkazujemo po stroškovni metodi, za vrednost pridobljenih lastnih delnic pa oblikujemo rezerve za lastne delnice v breme drugih rezerv iz dobička. Število lastnih delnic je prikazano v poglavjih 5, 9.7.11 in 10.7.9 Letnega poročila 2022.

REZERVACIJE

Rezervacije se pripoznajo, če ima skupina zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo izmeriti in če je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Višino potrebnih rezervacij določi skupina z diskonitranjem pričakovanih prihodnjih denarnih tokov, po meri pred obdavčitvijo, ki odraža obstoječe ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za obveznost.

REZERVACIJE ZA JUBILEJNE NAGRADE IN ODPRAVNINE

Skladno s podjetniškimi kolektivnimi pogodbami za družbe v Sloveniji in zakonskimi predpisi posameznih držav, v katerih delujejo podjetja v Skupini UNIOR, je skupina dolžna obračunati in izplačati jubilejne nagrade ter odpravnine ob upokojitvi. Za izmero teh zaslužkov uporabljamo poenostavljeno metodo obračunavanja, ki zahteva vrednotenje aktuarske obveznosti v skladu s pričakovano rastjo plač od dneva vrednotenja do predvidene upokojitve zaposlene osebe. To pomeni vračunavanje zaslužkov sorazmerno z opravljenim delom. Ocenjena obveznost je pripoznana v velikosti sedanje vrednosti pričakovanih prihodnjih izdatkov. Pri merjenju ocenimo tudi predvideno povečanje plač in fluktuacijo zaposlenih.

Na osnovi izračuna pripoznamo dobičke ali izgube tekočega leta v izkazu poslovnega izida. Glavni parametri, upoštevani v izračunu, so podrobno razkriti v poglavju 9.7.12 Letnega poročila 2022.

DRŽAVNE PODPORE

Državne podpore se pripoznajo po pošteni vrednosti, vendar šele, ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba v skupini izpolnila pogoje v zvezi z njimi in podpore tudi prejela. Državne podpore se pripoznajo kot prihodki v obdobjih, v katerih se vzporejajo z zadevnimi stroški, ki naj bi jih nadomestile. Če se državna podpora nanaša na določeno sredstvo, se pripozna kot razmejeni prihodek, ki ga družba v skupini pripozna v izkazu poslovnega izida v obdobju pričakovane dobe uporabnosti sredstva v enakih letnih obrokih.

FINANČNE OBVEZNOSTI

Finančne obveznosti so pripoznane ob nastanku po pošteni vrednosti, skupaj s transakcijskimi stroški. V naslednjih obdobjih so finančne obveznosti merjene po odplačni vrednosti z uporabo metode efektivnih obrestnih mer. Vsakršna razlika med prejemki (brez transakcijskih stroškov) in obveznostmi je pripoznana v izkazu poslovnega izida skozi obdobje celotne finančne obveznosti.

IZVEDENI FINANČNI INSTRUMENTI

Izvedene finančne instrumente pripoznane v konsolidiranem izkazu finančnega položaja skupina meri po pošteni vrednosti preko poslovnega izida. Dobički in izgube iz naslova teh finančnih instrumentov se razporedijo v konsolidiran izkaz poslovnega izida v tekočem obdobju.

DAVEK OD DOBIČKA

Davek od dobička obračunavamo skladno z Zakonom o davku od dohodka pravnih oseb in davčnimi zakonodajami posameznih držav, kjer imajo družbe v skupini sedež. Osnova za obračun davka od dohodka je bruto dobiček, povečan za davčno nepriznane stroške in zmanjšan za zakonsko dovoljene olajšave. Od tako dobljene osnove je obračunana obveznost za davek od dohodka pravnih oseb. V letu 2022 je izkazana davčna osnova, navedena pa je v poglavju 9.9 Letnega poročila 2022.

ODLOŽENI DAVKI

Z namenom izkazovanja ustreznega poslovnega izida v obdobju poročanja smo obračunali tudi odložene davke. Te izkazujemo kot odložene terjatve za davek in odložene obveznosti za davek. Pri obračunavanju odloženih davkov smo uporabili metodo obveznosti po izkazu finančnega položaja. Knjižno vrednost sredstev in obveznosti smo primerjali z njihovo davčno vrednostjo, razliko med obema vrednostma pa opredelili kot stalno ali začasno razliko. Začasne razlike smo razdelili na obdavčljive in odbitne. Obdavčljive začasne razlike so nam povečale obdavčljive zneske in odložene davčne obveznosti. Odbitne začasne razlike pa so nam zmanjšale obdavčljive zneske in povečale odložene davčne terjatve.

PRIHODKI

PRIHODKI IZ POGODB S KUPCI (PRIMARNO ZA DEJAVNOST STROJEGRADNJA)

Poslovne prihodke pripoznamo, ko upravičeno pričakujemo, da bodo vodili do prejemkov, če ti niso uresničeni že ob nastanku in jih je mogoče zanesljivo izmeriti; pri tem uporabljamo petstopenjski model, skladno z MRSP 15. Pri pripoznavanju prihodkov iz opravljenih storitev uporabljamo metodo odstotka dokončanosti del na dan izkaza finančnega položaja, kar pomeni, da skupina za pripoznavanje prihodkov uporablja metodo izlozkov na podlagi doseženih mejnikov iz prodajnih pogodb s kupci. Po tej metodi pripoznamo prihodke v obračunskem obdobju, v katerem so storitve opravljene. Razkrivamo zneske vsake pomembne vrste prihodkov, pripoznanih v obdobju, ter dosežene prihodke na domačih in tujih trgih. Prihodki na domačem trgu so prihodki, doseženi v Sloveniji, tuji trg pa predstavljajo države EU in tretje države. V prodajnem procesu nastopamo kot principal, tipično v pogodbenih dogovorih niso vključeni pomembni variabilni dogovori.

PRIHODKI IZ PRODAJE PROIZVODOV, BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (PRIMARNO ZA DEJAVNOST PROIZVODNJE ODKOVKOV, ROČNEGA ORODJA IN ORODIJ ZA STROJE TER ZA DEJAVNOST TURIZMA)

Prihodki se pripoznajo, ko pride do prenosa obvladovanja proizvodov, blaga in materiala ter opravljenih storitev na kupca in sicer v znesku nadomestila za katerega družba v skupini ocenjuje, da bo do njega v zameno upravičena. Prihodki iz pogodb s kupci se pripoznajo po pošteni vrednosti prejetega poplačila ali terjatve zmanjšanih za popuste, odobrene ob prodaji ali pozneje. V primeru vračil družba v skupini izstavi dobropis kupcu, ki se evidentira kot zmanjšanje terjatev do kupca v obdobju, ko do vračila pride, pri čemer so reklamacijski postopki praviloma rešeni v istem obdobju, ko pride do prodaje.

Prodaja proizvodov, blaga, materiala in storitev se pripozna v odvisnosti od določil kupoprodajne pogodbe, praviloma pa pride do prenosa obvladovanja blaga na kupca v trenutku, ko kupec blago prevzame oziroma je storitev opravljena, izterljivost povezanih terjatev pa je razumno gotova.

Med prihodki od prodaje proizvodov, blaga, materiala in opravljenih storitev se izkažejo tudi vsebinsko ustrezne postavke iz prejšnjih obdobj.

Sredstvo iz pogodbe je pravica do nadomestila v zameno za blago ali storitve, ki so prenesena na kupce. Med sredstvi iz pogodb skupina izkazuje nezaračunane prihodke za dobavo blaga in storitve kupcem. Terjatev predstavlja pravico skupine do brezpogojnega zneska nadomestila, tj. nadomestilo, ki zapade v plačilo v določenem roku.

Obveznost iz pogodbe je obveznost prenosa proizvodov, blaga, materiala ali storitev na kupca v zameno za nadomestilo, ki ga je skupina prejela od kupca. V okviru obveznosti iz pogodb s kupci, skupina izkazuje obveznosti za prejete predujme kupcev. Obveznost iz pogodbe se pripozna kot prihodek, ko skupina izpolni izvršitveno obvezo po pogodbi.

PRIHODKI OD NAJEMNIN

Prihodki od najemnin zajemajo prihodke od oddajanja proizvodne hale, pisarniških prostorov, stanovanj, učilnic in parkirnih prostorov. Skupina prihodke od najemnin uvršča med poslovne prihodke.

DRUGI POSLOVNI PRIHODKI S PREVREDNOTOVALNIMI POSLOVNIMI PRIHODKI

Med drugimi prihodki izkazujemo donacije, subvencije, premije ter prevrednotovalne prihodke, nastale pri prodaji osnovnih sredstev in odpravo rezervacij v neto znesku.

FINANČNI PRIHODKI IN FINANČNI ODHODKI

Finančni prihodki obsegajo prihodke od obresti na dana posojila, prihodke od dividend, prihodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev in prihodke iz naslova pozitivnih tečajnih razlik. Prihodke od obresti pripoznamo ob njihovem nastanku z uporabo efektivne obrestne mere. Prihodke od dividend izkažemo v poslovnem izidu, ko je uveljavljena pravica do izplačila.

Finančni odhodki obsegajo stroške obresti za prejeta posojila, negativne tečajne razlike in izgube zaradi oslabitve vrednosti finančnih sredstev, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Stroški izposojanja se v izkazu poslovnega izida pripoznajo po metodi učinkovitih obresti.

KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA

Kosmati donos iz poslovanja je sestavljen iz prihodkov od prodaje, spremembe vrednosti zalog gotovih proizvodov in nedokončane proizvodnje, usredstvenih lastnih proizvodov in storitev ter drugih poslovnih prihodkov.

ODHODKI – STROŠKI

Stroške kot odhodke pripoznamo v obdobju, v katerem nastanejo. Razvrščamo jih v skladu z njihovo naravo. Izkazujemo in razkrivamo jih po naravnih vrstah. Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti.

DOBIČEK/IZGUBA IZ POSLOVANJA

Dobiček/izguba iz poslovanja je opredeljen kot dobiček/izguba pred obdavčitvijo in finančnimi postavkami. Finančne postavke zajemajo obresti od denarnih sredstev na računih v banki, depozitov, naložb, namenjenih za prodajo, plačane obresti od posojil, dobiček ali izgubo iz prodaje finančnih instrumentov, namenjenih za prodajo, ter pozitivne in negativne tečajne razlike od prevedbe vseh monetarnih sredstev in obveznosti v tuji valuti.

POSLOVNI IZID

Poslovni izid je sestavljen iz izida iz poslovanja, povečanega za finančne prihodke in zmanjšanega za finančne odhodke.

SLABITEV SREDSTEV

SLABITEV OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

Če obstaja kako znamenje, da utegne biti sredstvo oslabiljeno, ocenimo njegovo nadomestljivo vrednost v skladu z MRS 36. Če ni mogoče oceniti nadomestljive vrednosti sredstva, skupina ugotovi nadomestljivo vrednost denar ustvarjajoče enote, ki ji sredstvo pripada. Slabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida, za prevrednotenje zemljišč pa se najprej zniža do takrat oblikovan presežek iz prevrednotenja. Izgube zaradi oslabitve je treba odpraviti, če so se spremenile ocene, uporabljene za ugotovitev nadomestljive vrednosti sredstev. Izguba zaradi oslabitve sredstva se odpravi do višine, do katere povečana knjigovodska vrednost sredstva ne preseže knjigovodske vrednosti, ki bi bila ugotovljena po odštetju amortizacijskega odpisa, če pri sredstvu v prejšnjih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabitve. Odprava izgube se pripozna kot prihodek v poslovnem izidu, za odpravo

oslabitve zemljišč pa se oblikuje presežek iz prevrednotenja v kapitalu. Za zemljišča ugotavljamo pošteno vrednost s cenitvijo.

SLABITEV NEOPREDMETENIH SREDSTEV

Neopredmetena sredstva na datum poročanja preverimo z namenom slabitve. Kadar je nadomestljiva vrednost manjša od knjigovodske vrednosti sredstva, se ta zmanjša na njegovo nadomestljivo vrednost. Takšno zmanjšanje prikaže skupina kot izgubo zaradi oslabitve in knjiži kot prevrednotovalni poslovni odhodek.

SLABITEV ZALOG

Družbe v skupini oblikujejo popravek vrednosti zalog glede na starost, in sicer:

- zaloge, ki niso imele gibanja v zadnjem letu, v višini 5 odstotkov od nabavne vrednosti zalog,
- zaloge, ki niso imele gibanja dve leti, v višini dodatnih 15 odstotkov od nabavne vrednosti zalog,
- zaloge, ki niso imele gibanja tri leta, v višini dodatnih 10 odstotkov od nabavne vrednosti zalog,
- zaloge, ki niso imele gibanja štiri leta, v višini dodatnih 10 odstotkov od nabavne vrednosti zalog,
- zaloge, ki niso imele gibanja pet let in več, v višini dodatnih 10 odstotkov od nabavne vrednosti zalog.

Izgube zaradi oslabitev zalog so izkazane v konsolidiranem izkazu poslovnega izida. Skupina ne slabi zalog utopov in orodij, ki jih potrebuje za izdelavo svojih izdelkov, ter zalog v skladišču rezervnih delov, ker te zaloge, kljub temu da ne izkazujejo gibanja v daljšem časovnem obdobju, ne izgubljajo svoje vrednosti.

SLABITEV FINANČNIH NALOŽB

Na datum vsakega poročanja v skupini opravimo preizkus ocene slabitve finančnih naložb po izbranih kriterijih, opredeljenih v pravilniku o računovodstvu, da bi ugotovili, ali obstajajo nepristranski dokazi o morebitni oslabljenosti finančne naložbe. Če taki razlogi obstajajo, pristopimo k izračunu višine vrednosti izgube zaradi oslabitve.

Če presodimo, da je treba opraviti slabitev pri finančnih naložbah, izkazanih po odplačni vrednosti, se znesek izgube izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo finančne naložbe in sedanjo vrednostjo pričakovanih prihodnjih denarnih tokov, diskontiranih po izvorni efektivni obrestni meri. Vrednost izgube pripoznamo v poslovnem izidu. Če razlogi za slabitev finančne naložbe prenehajo obstajati, je razveljavitev slabitve finančne naložbe, izkazane po odplačni vrednosti, pripoznana v poslovnem izidu.

Za finančne instrumente, merjene po pošteni vrednosti preko poslovnega izida, se dobički in izgube iz naslova teh finančnih instrumentov razporedijo v izkaz poslovnega izida.

SLABITEV POSLOVNIH TERJATEV

Slabitev terjatev oziroma oblikovanje popravka vrednosti skupina preverja skladno z MSRP 9, kjer je za nefinančne inštitucije določen poenostavljen pristop v tem smislu, da na prvi dan poročanja ni treba

ugotavljati, ali je prišlo do pomembnega povečanja kreditnega tveganja ali ne. Za poslovne terjatve se slabitve določijo po konceptu pričakovanih kreditnih izgub (ang. Expected credit loss, ECL) za celotno dobo trajanja poslovnih terjatev (vseživljenjske kreditne izgube), za kar se po MSRP 9 uporabi matrika popravkov za pričakovane kreditne izgube. Podlaga za oblikovanje popravka vrednosti terjatev je matrika popravkov vrednosti po prodajnih segmentih, ki temelji na oceni neizpolnitve plačila s strani kupcev glede na pretekle izkušnje s kreditno izgubo, prilagojene za morebitne prihodnje dejavnike iz gospodarskega okolja, pri čemer so izvzete zavarovane terjatve. Pričakovane kreditne izgube iz poslovnih terjatev (ang. Expected credit loss, ECL) skladno z MSRP 9 so prikazane v poglavju 9.11 Letnega poročila 2022.

IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

V konsolidiranem izkazu drugega vseobsegajočega donosa sta prikazana čisti poslovni izid in drugi vseobsegajoči donos. Vanj so vključene postavke, ki bodo v prihodnje razporejene v izkaz poslovnega izida in postavke, ki v prihodnje ne bodo pripoznane v izkazu poslovnega izida, kakor zahtevajo ali dovoljujejo druga določila MSRP.

IZKAZ DENARNIH TOKOV

V skupini poročamo o denarnih tokovih iz poslovanja po posredni metodi na osnovi postavk v konsolidiranem izkazu finančnega položaja na dan 31. 12. 2022 in 31. 12. 2021, postavk v konsolidiranem izkazu poslovnega izida za leto 2022 ter dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev odtokov in pritokov.

IZKAZ GIBANJA KAPITALA

Konsolidiran izkaz gibanja kapitala prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala v poslovnem letu (celoto prihodkov in odhodkov ter transakcij z lastniki, ko delujejo kot lastniki), vključno z uporabo čistega poslovnega izida. Vključen je konsolidiran izkaz vseobsegajočega donosa, ki čisti poslovni izid tekočega obdobja povečuje za vse prihodke, ki smo jih neposredno pripoznali v kapitalu.

USTAVLJENO POSLOVANJE

V skladu z MSRP 5 se ustavljeno poslovanje v skupinskih računovodskih izkazih izkazuje za odvisne družbe, ki so bile odtujene iz skupine in je bilo njihovo poslovanje v poročanem ali preteklem poslovnem letu še vključeno v konsolidiran izkaz poslovnega izida, v izkazu finančnega položaja pa njihova sredstva in viri sredstev niso več izkazani.

9.6.3.5 UPORABA NOVIH IN PRENOVLJENIH MSRP TER POJASNIL MSRP

V tekočem poročevalskem obdobju veljajo naslednje spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS) in sprejela EU:

- **Spremembe MRS 16 - Nepremičnine, naprave in oprema – izkupiček pred nameravano uporabo:** Spremembe prepovedujejo odšteti od nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva kakršne koli prihodke od prodaje postavk, ki so nastale med proizvodnjo tega sredstva na lokacijo in v stanju, ki sta potrebna za njegovo delovanje na način, ki ga je načrtovalo poslovanje. Namesto tega podjetje pripozna prihodke od prodaje teh postavk in stroške njihove proizvodnje v poslovnem izidu. Sprememba velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje.
- **Spremembe MRS 37 - Kočljive pogodbe – stroški izpolnjevanja pogodbe:** Spremembe določajo, da "stroški izpolnitve" pogodbe obsega "stroške, ki so neposredno povezani s pogodbo". Stroški, ki so neposredno povezani s pogodbo, so lahko bodisi dodatni stroški izpolnjevanja te pogodbe (primeri bi bili neposredno delo, material) bodisi razporeditev drugih stroškov, ki so neposredno povezani z izpolnjevanjem pogodb (primer bi bila razporeditev amortizacije za opredmeteno osnovno sredstvo, ki se uporablja pri izpolnjevanju pogodbe). Sprememba velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje.
- **Spremembe MSRP 3 - Sklicevanje na računovodski okvir.** Spremembe posodabljaajo zastarelo sklicevanje na konceptualni okvir v MSRP 3, ne da bi bistveno spremenile zahteve standarda. Sprememba velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje.
- **Letne izboljšave MSRP Standarda 2018-2020 – MSRP 1, MSRP 9, MSRP 16 in MRS 41:**
MSRP 1 - Dopolnilo dovoljuje odvisnemu podjetju, ki uporablja člen D16(a) MSRP 1, da meri kumulativne prevodne razlike z uporabo zneskov, o katerih poroča obvladujoče podjetje, na podlagi datuma obvladujočega prehoda na MSRP. MSRP 9 - Dopolnilo pojasnjuje, katere provizije podjetje vključi, ko uporabi test '10 odstotkov' iz B3.3.6. člena MSRP 9 pri ocenjevanju, ali naj odpravi pripoznanje finančne obveznosti. MSRP 16 - Sprememba ponazoritvenega primera 13, ki je odstranjen iz primera ponazoritev povračila izboljšav najema s strani najemodajalca, da se razreši morebitna zmeda glede obravnave spodbud za najem. MRS 41 - Sprememba odpravlja zahtevo iz 22. členu MRS 41, da podjetja izključijo denarne tokove obdavčitve pri merjenju poštene vrednosti biološkega sredstva z uporabo tehnike sedanje vrednosti. Vse spremembe velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje.

Sprejetje teh sprememb k obstoječim standardom ni privedlo do pomembnih sprememb konsolidiranih računovodskih izkazov.

NOVI STANDARDI IN POJASNILA, KI ŠE NISO ZAČELI VELJATI

Standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal UOMRS in sprejela EU, vendar še niso v veljavi.

Na dan odobritve teh računovodskih izkazov je UOMRS izdal naslednje spremembe obstoječih standardov, ki jih je EU sprejela, vendar še niso stopile v veljavo:

- **MSRP 17 skupaj s spremembami – Zavarovalne pogodbe:** MRS 17 zahteva, da se zavarovalne obveznosti merijo po trenutni vrednosti izpolnitve, in zagotavlja enotnejši pristop merjenja in predstavljanja za vse zavarovalne pogodbe, velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje, vključno z dopolnitvami MSRP 17, ki jih je EU sprejela 9. septembra 2022 in prav tako velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje.
- **Spremembe MRS 1 in MSRP Izjava o praksi 2 - Razkritje računovodskih usmeritev:** Spremembe zahtevajo, da podjetje namesto pomembnih računovodskih usmeritev razkrije svoje bistvene računovodske usmeritve, velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje.
- **Sprememba MRS 8 - Opredelitev računovodskih ocen:** Dopolnitve nadomeščajo definicijo spremembe računovodskih ocen z definicijo računovodskih ocen, velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje.
- **Sprememba MRS 12 - Odloženi davek v zvezi s sredstvi in obveznostmi, ki izhajajo iz ene same transakcije:** Spremembe pojasnjujejo, da oprostitev začetnega pripoznanja ne velja za transakcije, pri katerih ob začetnem pripoznanju nastanejo enaki zneski odbitnih in obdavčljivih začasnih razlik. velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje.

Novi standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal UOMRS, vendar jih EU še ni sprejela

Trenutno se MSRP, kot jih je sprejela EU, bistveno ne razlikujejo od predpisov, ki jih je sprejel Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS) z izjemo naslednjih novih standardov in sprememb obstoječih standardov, na dan 31. 12. 2022 (spodaj navedeni datumi začetka veljavnosti veljajo za MSRP, kot jih je izdal UOMRS):

- **Sprememba MRS 1 – Razvrstitev obveznosti na kratkoročne ali dolgoročne (odlog datuma uveljavitve):** Sprememba prestavlja datum začetka veljavnosti sprememb iz januarja 2020 za eno leto, tako da bodo morala podjetja spremembo uporabiti za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje, dopolnitev še ni odobrena za uporabo v EU.
- **Sprememba MSRP 10 in MRS 28 - Prodaja ali vložek sredstev med vlagateljem in njegovim pridruženim podjetjem ali skupnim podjetjem,** dopolnitev še ni odobrena za uporabo v EU.

- **Sprememba MSRP 16** - Zakupna odgovornost pri prodaji in povratnem najemu: Dopolnitev pojasnjuje, kako prodajalec-najemnik naknadno meri transakcije prodaje in povratnega najema, ki izpolnjujejo zahteve MSRP 15, da se te obračunajo kot prodaja, dopolnitev še ni odobrena za uporabo v EU.
- **Sprememba MRS 1** - Dolgoročne obveznosti z zavezami. Sprememba pojasnjuje, kakšni so pogoji, ki jih mora podjetje izpolniti v dvanajstih mesecih po poročevalskem obdobju, vplivajo na razvrstitev obveznosti, dopolnitev še ni odobrena za uporabo v EU.

Skupina predvideva, da uvedba teh novih standardov in sprememb obstoječih standardov v obdobju začetne uporabe ne bo imela pomembnega vpliva na konsolidirane računovodske izkaze Skupine UNIOR.

Obračunavanje varovanja pred tveganjem v zvezi s portfeljem finančnih sredstev in obveznosti, katerega načel EU ni sprejela, ostaja še naprej neregulirano.

9.7 RAZKRITJA K REVIDIRANEMU KONSOLIDIRANEMU IZKAZU FINANČNEGA POLOŽAJA SKUPINE UNIOR

9.7.1 IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA PO ODSEKIH

Konsolidirani računovodski izkaz finančnega položaja Skupine UNIOR je podrobneje razdeljen na dva področna odseka, ki jih glede na dejavnost, katero opravljajo družbe v skupini, lahko smiselno razdelimo na:

- Kovinsko predelovalno dejavnost (v nadaljevanju Kovinska dejavnost) in
- Turistično dejavnost

V turistično dejavnost uvrščamo družbo UNITUR d.o.o., ki ustvarja prihodke v dejavnosti turizma v zdravilišču Terme Zreče v Zrečah in smučarskem središču na Rogli.

V kovinsko dejavnost uvrščamo vse ostale družbe v Skupini UNIOR, ki ustvarjajo prihodke s proizvodnjo in prodajo odkovkov, ročnega orodja, strojogradnje in proizvodnje orodij za stroje.

Konsolidiran izkaz finančnega položaja po področnih odsekih

(v EUR)	Turistična dejavnost 31.12.2022	Kovinska dejavnost 31.12.2022	SKUPAJ 31.12.2022	Turistična dejavnost 31.12.2021	Kovinska dejavnost 31.12.2021	SKUPAJ 31.12.2021
31.12.2022						
SREDSTVA	64.112.135	316.999.281	381.111.416	61.397.899	304.179.442	365.577.341
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	59.219.594	151.806.796	211.026.390	58.761.356	154.643.049	213.404.405
I. Neopredmetena sredstva in druga NS	1.450.904	5.019.126	6.470.030	1.264.619	6.542.803	7.807.422
1. Dolgoročne premoženjske pravice	1.214.907	1.770.447	2.985.354	1.227.385	1.172.642	2.400.027
2. Dobro ime	0	521.448	521.448	0	521.448	521.448
3. Dolgoročno odloženi stroški razvijanja	0	2.588.191	2.588.191	0	3.947.203	3.947.203
4. Druga neopredmetena sredstva	0	47.133	47.133	0	61.947	61.947
5. Neopredmetena sredstva, ki se pridobivajo	235.997	91.907	327.904	37.234	839.563	876.797
II. Opredmetena osnovna sredstva	57.318.483	118.165.435	175.483.918	57.044.791	119.516.113	176.560.904
1. Zemljišča in zgradbe	50.744.550	52.249.631	102.994.181	50.671.686	51.544.137	102.215.823
2. Proizvajalne naprave in stroji	4.512.827	58.497.175	63.010.002	5.044.197	57.610.308	62.654.505
3. Druge naprave in oprema, drobni inv. in druga OOS	11.096	639.093	650.189	8.632	610.114	618.746
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	2.050.010	6.779.536	8.829.546	1.320.277	9.751.553	11.071.830
III. Naložbene nepremičnine	425.338	1.530.089	1.955.427	427.077	1.559.384	1.986.461
IV. Dolgoročne finančne naložbe	12.519	20.238.420	20.250.939	12.519	20.514.418	20.526.937
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	12.519	20.229.514	20.242.033	12.519	20.502.954	20.515.473
2. Dolgoročna posojila	0	8.906	8.906	0	11.464	11.464
V. Dolgoročne poslovne terjatve	12.350	9.006	21.356	12.350	16.613	28.963
1. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	12.350	9.006	21.356	12.350	16.613	28.963
VI. Odložene terjatve za davek	0	6.844.720	6.844.720	0	6.493.718	6.493.718
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	4.892.542	165.192.484	170.085.026	2.636.543	149.536.393	152.172.936
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	120.000	120.000	0	120.000	120.000
II. Zaloge	259.807	96.204.427	96.464.234	215.708	86.324.982	86.540.690
1. Material	240.840	35.110.668	35.351.508	207.233	34.164.843	34.372.076
2. Nedokončana proizvodnja	0	29.790.945	29.790.945	0	28.087.466	28.087.466
3. Proizvodi	0	23.939.959	23.939.959	0	18.375.645	18.375.645
4. Trgovsko blago	18.968	7.362.854	7.381.822	8.475	5.697.028	5.705.503
III. Kratkoročne finančne naložbe	0	60.535	60.535	0	3.251.733	3.251.733
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	0	0	0	0	0	0
2. Kratkoročna posojila	0	60.535	60.535	0	3.251.733	3.251.733
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	1.302.655	49.443.744	50.746.399	1.262.995	49.940.782	51.203.777
1. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	951.156	31.812.313	32.763.469	694.442	36.014.688	36.709.130
2. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	351.498	17.631.432	17.982.930	568.553	13.926.094	14.494.647
V. Denarna sredstva	3.330.079	19.363.779	22.693.858	1.157.840	9.898.896	11.056.736

Konsolidiran izkaz finančnega položaja po odsekih (nadaljevanje)

(v EUR)	Turistična dejavnost 31.12.2022	Kovinska dejavnost 31.12.2022	SKUPAJ 31.12.2022	Turistična dejavnost 31.12.2021	Kovinska dejavnost 31.12.2021	SKUPAJ 31.12.2021
Postavka						
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	64.112.135	316.999.281	381.111.416	61.397.899	304.179.442	365.577.341
A. KAPITAL	31.144.364	153.500.818	184.645.182	30.572.075	145.750.629	176.322.704
A1. KAPITAL, PRIPISAN LASTNIKOM OBVLADUJOČE DRUŽBE	31.144.364	135.858.644	167.003.008	30.572.075	128.147.929	158.720.004
I. Vpoklicani kapital	6.483.792	17.205.191	23.688.983	6.483.792	17.205.191	23.688.983
1. Osnovni kapital	6.483.792	17.205.191	23.688.983	6.483.792	17.205.191	23.688.983
2. Nepoklicani kapital (odbitna postavka)	0	0	0	0	0	0
II. Kapitalske rezerve	11.409.929	30.277.035	41.686.964	11.409.929	28.810.731	40.220.660
III. Rezerve iz dobička	15.911.428	19.926.655	35.838.083	15.911.428	24.557.017	40.468.445
1. Zakonske rezerve	534.164	1.417.442	1.951.606	534.164	1.476.036	2.010.200
2. Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	2.721.454	2.721.454	0	2.723.119	2.723.119
3. Lastne delnice in poslovni deleži (odbitna postavka)	0	(2.721.454)	(2.721.454)	0	(2.723.119)	(2.723.119)
4. Statutarne rezerve	0	0	0	0	0	0
5. Druge rezerve iz dobička	15.377.264	18.509.213	33.886.477	15.377.264	23.080.981	38.458.245
IV. Rezerve zaradi vrednotenja po poštenu vred.	8.765.523	11.547.534	20.313.057	8.701.127	11.820.634	20.521.761
V. Preneseni čisti dobiček	0	50.240.277	38.306.075	0	38.337.414	25.745.126
VI. Prenesena čista izguba	(11.934.202)	0	0	(12.592.288)	0	0
VII. Čisti dobiček poslovnega leta	507.893	7.934.078	8.441.971	658.086	8.315.865	8.973.951
VIII. Čista izguba poslovnega leta	0	0	0	0	0	0
IX. Prevedbeni popravek kapitala	0	(1.272.125)	(1.272.125)	0	(898.922)	(898.922)
A2. KAPITAL, PRIPISAN NEOBVLADUJOČIM DELEŽEM	0	17.642.174	17.642.174	0	17.602.700	17.602.700
B. REZERVACIJE IN ODLOŽENI PRIHODKI	4.880.764	7.732.175	12.612.939	2.681.677	6.709.249	9.390.926
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	621.344	6.767.290	7.388.634	725.945	5.975.023	6.700.968
2. Druge rezervacije	4.259.420	565.515	4.824.935	1.955.732	534.721	2.490.453
3. Odloženi prihodki	0	399.370	399.370	0	199.505	199.505
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	11.652.707	8.685.691	20.338.398	21.273.355	61.083.215	82.356.570
I. Dolgoročne finančne obveznosti	3.149.598	15.287.000	18.436.598	12.757.046	68.089.441	80.846.487
1. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	3.149.598	11.809.927	14.959.525	12.738.552	64.658.652	77.397.204
2. Dolgoročne finančne obv. na podlagi obveznic	0	0	0	0	0	0
3. Druge dolgoročne finančne obveznosti	0	3.477.073	3.477.073	18.494	3.430.789	3.449.283
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	7.098.550	(7.098.550)	0	7.098.550	(7.085.465)	13.085
1. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročne menične obveznosti	0	0	0	0	0	0
3. Dolgoročne poslovne obv. na podlagi predujmov	0	0	0	0	0	0
4. Druge dolgoročne poslovne obveznosti	7.098.550	(7.098.550)	0	7.098.550	(7.085.465)	13.085
III. Odložene obveznosti za davek	1.404.559	497.241	1.901.800	1.417.758	79.240	1.496.998
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	16.434.301	147.080.596	163.514.897	6.870.793	90.636.348	97.507.141
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0	0	0	0	0
II. Kratkoročne finančne obveznosti	9.674.241	76.356.450	86.030.691	2.144.034	31.825.985	33.970.018
1. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	9.588.955	75.134.903	84.723.858	1.655.459	30.533.127	32.188.586
2. Kratkoročne finančne obv. na podlagi obveznic	0	0	0	0	0	0
3. Druge kratkoročne finančne obveznosti	85.286	1.221.547	1.306.833	488.574	1.292.858	1.781.432
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	6.760.060	70.724.146	77.484.206	4.726.760	58.810.363	63.537.123
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	3.755.556	42.813.949	46.569.505	2.359.636	35.774.922	38.134.558
2. Kratkoročne menične obveznosti	0	9.801.933	9.801.933	0	6.217.570	6.217.570
3. Kratkoročne poslovne obv. na podlagi predujmov	1.232.369	2.681.015	3.913.384	772.746	599.645	1.372.391
4. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	1.772.135	15.427.249	17.199.384	1.594.378	16.218.226	17.812.604

Dodatni podatki po območnih odsekih za Skupino UNIOR

(v EUR)	Prihodki od prodaje		Skupaj sredstva		Neto investicije	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Slovenija	208.760.820	170.026.813	288.577.230	278.365.842	10.940.624	11.464.303
Evropska unija	9.346.372	10.449.492	16.312.878	16.770.176	1.015.409	4.495.798
Ostala Evropa	14.495.711	11.864.535	18.310.104	18.533.099	1.666.026	1.216.518
Ostali trgi	55.049.968	47.357.688	57.911.204	51.908.224	2.837.708	2.467.919
Skupaj	287.652.871	239.698.528	381.111.416	365.577.341	16.459.767	19.644.538

Dodatni podatki glede za Skupino prikazujejo konsolidirane prihodke od prodaje, konsolidirana sredstva in neto investicije glede na geografsko območje, v katerem imajo družbe v skupini svoj sedež.

9.7.2 NEOPREDMETENA SREDSTVA

SKUPINA UNIOR (v EUR)	Dobro ime	Odloženi stroški razvijanja	Naložbe v pravice do ind. lastnine	Druška neopredmet. sredstva	NDS v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31. decembra 2021	602.236	8.752.588	5.502.642	61.947	876.797	15.796.210
Neposredna povečanja – investicije	0	93.434	371.468	0	327.904	792.806
Prenos z investicij v teku	0	839.563	37.234	0	(876.797)	0
Zmanjšanja med letom	0	(3.461.607)	(64.314)	(14.814)	0	(3.540.735)
Ostale spremembe (premiki, tečaji valut)	0	(1.567.051)	1.497.940	0	0	(69.111)
Stanje 31. decembra 2022	602.236	4.656.927	7.344.970	47.133	327.904	12.979.170
Popravek vrednosti						
Stanje 31. decembra 2021	80.788	4.805.385	3.102.615	0	0	7.988.788
Amortizacija v letu	0	1.323.812	774.737	0	0	2.098.549
Zmanjšanja med letom	0	(3.461.607)	(64.314)	0	0	(3.525.921)
Ostale spremembe (premiki, tečaji valut)	0	(598.854)	546.578	0	0	(52.276)
Stanje 31. decembra 2022	80.788	2.068.736	4.359.616	0	0	6.509.140
Sedanja vrednost 31. decembra 2022	521.448	2.588.191	2.985.354	47.133	327.904	6.470.030
Sedanja vrednost 31. decembra 2021	521.448	3.947.203	2.400.027	61.947	876.797	7.807.422

SKUPINA UNIOR (v EUR)	Dobro ime	Odloženi stroški razvijanja	Naložbe v pravice do ind. lastnine	Druška neopredmet. sredstva	NDS v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31. decembra 2020	602.236	17.715.703	5.569.106	90.859	938.398	24.916.302
Neposredna povečanja – investicije	0	285.439	18.713	0	876.797	1.180.949
Prenos z investicij v teku	0	920.670	0	0	(920.670)	0
Zmanjšanja med letom	0	(10.508.233)	(222.001)	(28.912)	(17.728)	(10.776.874)
Ostale spremembe (premiki, tečaji valut)	0	339.009	136.824	0	0	475.833
Stanje 31. decembra 2021	602.236	8.752.588	5.502.642	61.947	876.797	15.796.210
Popravek vrednosti						
Stanje 31. decembra 2020	80.788	13.456.347	3.045.699	0	0	16.582.834
Amortizacija v letu	0	1.617.344	210.352	0	0	1.827.696
Zmanjšanja med letom	0	(10.508.233)	(187.846)	0	0	(10.696.079)
Ostale spremembe (premiki, tečaji valut)	0	239.927	34.410	0	0	274.337
Stanje 31. decembra 2021	80.788	4.805.385	3.102.615	0	0	7.988.788
Sedanja vrednost 31. decembra 2021	521.448	3.947.203	2.400.027	61.947	876.797	7.807.422
Sedanja vrednost 31. decembra 2020	521.448	4.259.356	2.523.407	90.859	938.398	8.333.468

Dobro ime izhaja iz pripojitve družbe Inexa Adria d.o.o. k družbi UNIOR d.d. v letu 2005 in pripojitve družbe UNIOR Werkzeugmaschinen GmbH k družbi UNIOR Deutschland GmbH v letu 2010. Letno preverjamo nadomestljivo vrednost dobrega imena denar ustvarjajočih enot, ki v letu 2022 na podlagi preverjenih indikatorjev ne izkazuje znakov za slabitev na podlagi njihovega poslovanja. Zato skupina dobrega imena v letu 2022 ni slabila.

Dolgoročno odloženi stroški razvijanja v skupni višini 2.588.191 evrov se nanašajo na odložene stroške razvoja v dejavnosti strojogradnje. Stroški razvijanja se pripoznajo kot neopredmeteno sredstvo ob pogojih izvedljivosti strokovnega dokončanja projekta, da je na voljo za uporabo ali prodajo ter verjetnosti doseganja gospodarskih koristi iz projekta (obstoj trga za učinke projekta ali za projekt oziroma njegova koristnost, če se bo uporabljal v skupini). Med stroški razvijanja, ki se pripoznajo kot

neopredmeteno sredstvo skupina prikazuje stroške dela ter zunanjih storitev, potrebnih za razvoj novih tehnoloških rešitev, v primeru izdelave sredstva izhajajočega iz razvoja pa se kot odloženi stroški razvijana usredstviijo tudi materialni stroški, povezani z izdelavo razvojnega sredstva.

Pri sestavi konsolidiranih računovodskih izkazov je bil izveden test slabitve vrednostno pomembnih odloženih stroškov razvoja. Ocenjena nadomestljiva vrednost odloženih stroškov razvoja presega njihovo neodpisano vrednost na dan 31. 12. 2022, zato v konsolidiranem izkazu poslovnega izida za leto 2022 niso bile evidentirane slabitve odloženih stroškov razvoja.

V poslovnem letu 2022 je skupina izločila v celoti amortizirane odložene stroške razvoja, ki jih prikazuje v okviru neopredmetenih sredstev, v višini 3.461.607 evrov, medtem ko je znesek izločenih amortiziranih dolgoročno odloženih stroškov razvoja v letu 2021 znašal 10.508.223 evrov.

Povečanje neopredmetenih sredstev v letu 2022 predstavlja nakup licenc za programsko opremo v višini 699.372 evrov, od katerih je del v višini 327.904 evrov konec leta prikazan med neopredmetenimi dolgoročnimi sredstvi v pridobivanju, in usredstvenih stroškov razvoja v višini 93.434 evrov.

Med drugimi neopredmetenimi osnovnimi sredstvi v znesku 47.133 evrov so prikazane dolgoročne aktivne časovne razmejitve.

Dobro ime je neopredmeteno sredstvo z nedoločeno dobo koristnosti, ostala neopredmetena osnovna sredstva pa imajo določeno končno dobo koristnosti in se v dobi koristnosti enakomerno časovno amortizirajo. Amortizacija neopredmetenih sredstev je v izkazu poslovnega izida izkazana v postavki *F. Odpisi vrednosti 1 Amortizacija*.

Pri letnem rednem popisu neopredmetenih osnovnih sredstev po nahajališčih družbe UNIOR d.d., s stanjem na dan 31. 10. 2022 in v ostalih družbah v skupini s stanjem na dan 31. 12. 2022 ni bilo ugotovljenih viškov ali manjkov neopredmetenih osnovnih sredstev.

Strošek financiranja investicije za pridobitev neopredmetenega sredstva do usposobitve sredstva, se vključuje v nabavno vrednost neopredmetenih sredstev.

Kosmata knjigovodska vrednost v celoti amortiziranih neopredmetenih sredstev, ki se na dan 31. 12. 2022 še uporabljajo, znaša 1.064.224 evrov;

Na dan 31. 12. 2022 ne obstajajo odprte obveznosti za nakup neopredmetenih sredstev.

Skupina neopredmetenih sredstev nima zastavljenih za svoje dolgove.

9.7.3 OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

SKUPINA UNIOR (v EUR)	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna oprema	Drobni inventar	Osnovna sredstva v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31. decembra 2021	30.070.639	153.639.813	218.740.148	3.285.547	11.071.830	416.807.977
Neposredna povečanja – investicije	319.218	1.415.370	2.192.030	174.703	12.144.407	16.245.728
Prenos z investicij v teku	0	4.068.749	9.716.220	73.421	(13.858.390)	0
Zmanjšanja med letom	(40.370)	(1.383.406)	(5.404.845)	(521.165)	(525.071)	(7.874.857)
Prevrednotenje	143.766	0	0	0	0	143.766
Ostale spremembe (spremembe tečajev)	1.378	26.321	(589.279)	8.370	(3.230)	(556.440)
Stanje 31. decembra 2022	30.494.631	157.766.847	224.654.274	3.020.876	8.829.546	424.766.174
Popravek vrednosti						
Stanje 31. decembra 2021	0	81.494.629	156.085.643	2.666.801	0	240.247.073
Amortizacija v letu	0	4.291.013	10.792.641	240.337	0	15.323.991
Zmanjšanja med letom	0	(536.286)	(4.728.704)	(539.469)	0	(5.804.459)
Ostale spremembe (spremembe tečajev)	0	17.941	(505.308)	3.018	0	(484.349)
Stanje 31. decembra 2022	0	85.267.297	161.644.272	2.370.687	0	249.282.256
Sedanja vrednost 31. decembra 2022	30.494.631	72.499.550	63.010.002	650.189	8.829.546	175.483.918
Sedanja vrednost 31. decembra 2021	30.070.639	72.145.184	62.654.505	618.746	11.071.830	176.560.904

SKUPINA UNIOR (v EUR)	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna oprema	Drobni inventar	Osnovna sredstva v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31. decembra 2020	27.492.923	150.909.786	211.800.690	3.272.663	6.712.697	400.188.759
Neposredna povečanja – investicije	271.935	3.766.496	2.581.906	262.474	12.930.817	19.813.628
Prenos z investicij v teku	474.722	3.385.087	4.657.281	59.260	(8.576.350)	0
Zmanjšanja med letom	(21.975)	(4.557.841)	(2.858.788)	(410.267)	0	(7.848.871)
Prevrednotenje	1.848.087	0	0	0	0	1.848.087
Ostale spremembe (spremembe tečajev)	4.947	136.285	2.559.059	101.417	4.666	2.806.374
Stanje 31. decembra 2021	30.070.639	153.639.813	218.740.148	3.285.547	11.071.830	416.807.977
Popravek vrednosti						
Stanje 31. decembra 2020	0	79.131.557	146.145.848	2.703.679	0	227.981.084
Amortizacija v letu	0	4.260.760	10.781.177	213.229	0	15.255.166
Zmanjšanja med letom	0	(1.927.981)	(2.687.558)	(331.501)	0	(4.947.040)
Ostale spremembe (spremembe tečajev)	0	30.293	1.846.176	81.394	0	1.957.863
Stanje 31. decembra 2021	0	81.494.629	156.085.643	2.666.801	0	240.247.073
Sedanja vrednost 31. decembra 2021	30.070.639	72.145.184	62.654.505	618.746	11.071.830	176.560.904
Sedanja vrednost 31. decembra 2020	27.492.923	71.778.229	65.654.842	568.984	6.712.697	172.207.675

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi ima Skupina UNIOR na dan 31. 12. 2022 izkazana sredstva, ki jih je pridobila s finančnim najemom, z nabavno vrednostjo 1.953.457 evrov in sedanjo vrednostjo 1.321.882 evrov.

Skupina UNIOR, na podlagi MSRP 16, med opredmetenimi osnovnimi sredstvi izkazuje tudi pravico do uporabe sredstev, pridobljenih na podlagi poslovnega najema po sedanji vrednosti 3.618.769 evrov, pri čemer je nabavna vrednost 5.802.854 evrov, popravek vrednosti pa 2.184.085 evrov. Sedanja vrednost najete opreme je 3.601.645 evrov, zemljišč pa 17.124 evrov. Amortizacija iz naslova najete opreme je v letu 2022 znašala 932.940 evrov, zmanjšanje vrednosti najetih zemljišč pa znaša 9.791 evrov, saj se

zemljišča ne amortizirajo. Obresti iz naslova najemov znašajo 58.383 evrov, od tega 57.970 evrov za opremo in 413 evrov za zemljišča. Obveznosti iz naslova najemov so konec leta znašale 3.642.773 evrov (3.627.200 evrov za najeto opremo in 15.573 evrov za najeta zemljišča), od tega kratkoročni del 868.797 evrov (862.797 evrov za najeto opremo in 6.000 evrov za najeta zemljišča). Stroški kratkoročnih najemov, ki zaradi krajšega obdobja najema niso pripoznani kot osnovna sredstva in tudi najemi sredstev, katerih vrednost ne presega mejne vrednosti pripoznavanja sredstev kot osnovno sredstvo, so upoštevani med najemi v poglavju številka 9.8.5 Letnega poročila 2022.

Pri letnem rednem popisu opredmetenih osnovnih sredstev po nahajališčih družbe UNIOR d.d., s stanjem na dan 31. 10. 2022 in v ostalih družbah v skupini s stanjem na dan 31. 12. 2022, ni bilo ugotovljenih viškov ali manjkov opredmetenih osnovnih sredstev. So pa inventurne komisije predlagale izločitev opredmetenih osnovnih sredstev, ki so uničena oziroma tako poškodovana, da se popravilo ne izplača in se več ne morejo uporabljati v procesu proizvodnje. Knjigovodska vrednost izločenih opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2022 ob rednem letnem popisu je znašala 236.986 evrov.

Največje investicije so bile namenjene za posodobitev in razširitev strojnih in prostorskih kapacitet za potrebe proizvodnje. Dokončali smo prvo linijo za preoblikovanje aluminija v skupni vrednosti vlaganj 2.116.582 evrov v poslovnem letu 2022. Za namestitev sončnih elektrarn v Srbiji in na Kitajskem smo namenili 1.149.229 evrov, v širitev daljinskega ogrevanja na lesno biomaso na Rogli smo investirali 696.782 evrov, v toplovodno omrežje za povečanje izrabe odpadne toplote pa 239.597 evrov. Večja vlaganja predstavljajo še nakup obdelovalnega centra za potrebe vzdrževanja v vrednosti 720.630 evrov, CNC brusilni stroj za okroglo brušenje v vrednosti 515.000 evrov in CNC obdelovalni center v vrednosti 495.000 evrov za namen proizvodnje orodij za stroje, nakup stiskalnice za kovačnico v Zrečah v vrednosti 415.898 evrov, robotizacija kovaške linije v vrednosti 359.740 evrov in nakup obdelovalnega centra za potrebe orodjarne v vrednosti 250.076 evrov.

V dejavnosti turizma je bila največja investicija v letu 2022 v višini 791.150 evrov pričetek posameznih faz projekta Park Mašinžaga – 1. faza, ki se bo zaključil v letu 2023, med večjimi investicijami pa so bili še nakup zemljišča ob akumulacije vode za zasneževanje v višini 315.000 evrov in snežni topovi v višini 159.785 evrov.

Kot jamstvo za dolgove ima skupina zastavljena zemljišča in zgradbe po sedanji vrednosti v višini 79.260.867 evrov ter proizvodjalno opremo po sedanji vrednosti v višini 16.285.386 evrov.

V skladu z MRS 16 razkrivamo:

- Skupina UNIOR ne razpolaga z začasno neizrabljenimi opredmetenimi osnovnimi sredstvi na dan 31. 12. 2022;
- kosmata knjigovodska vrednost (nabavna vrednost) v celoti amortiziranih opredmetenih osnovnih sredstev, ki se na dan 31. 12. 2022 še uporabljajo, znaša 98.034.478 evrov;
- skupina ne razpolaga z opredmetenimi osnovnimi sredstvi, ki so bila izločena iz uporabe in niso razvrščena med sredstva za prodajo v skladu z MSRP 5;
- po oceni poštena vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, za katere družba uporablja model nabavne vrednosti bistveno ne odstopa od knjigovodske vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev;
- obveznosti skupine za nakup opredmetenih osnovnih sredstev na dan 31. 12. 2022 znašajo 1.573.286 evrov.

Zemljišča v Srbiji so prevrednotena na pošteno vrednost po stanju na dan 31. 12. 2022 na podlagi cenitvenega poročila, izdelanega s strani pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, vpisanega v register pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti nepremičnin ministrstva za pravosodje Republike Srbije. Zemljišča v Sloveniji so zaradi sprememb prevrednotena na podlagi cenitvenega poročila, izdelanega s strani pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, vpisanega v register pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti nepremičnin pri Slovenskem inštitutu za revizijo, na pošteno vrednost po stanju na dan 31. 12. 2021. Pri vrednotenjih sta cenilca uporabila način tržnih primerjav, ki nakazuje vrednost s primerjavo ocenjevane nepremičnine z enakimi ali podobnimi nepremičninami, za katere so na voljo informacije o cenah. Na osnovi doseženih prodajnih cen in prilagoditev je bila upoštevana indikativna cena, ki bi jo primerljiva nepremičnina dosegla na trgu. K oceni zemljišča je bila pripisana še vrednost komunalnega prispevka kot pravice, ki je pripisana k stavbnemu zemljišču, na katerem stojijo objekti z izdanim gradbenim dovoljenjem. Za preveritev uporabnosti cenitev zemljišč v Sloveniji tudi za računovodsko poročanje v letu 2022, je pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin na podlagi analize gibanja cen stavbnih zemljišč ocenil, da so vrednosti izkazane v cenitvah po stanju na dan 31. 12. 2021 primerne za uporabo tudi na dan 31. 12. 2022. Predhodno vrednotenje zemljišč je bilo opravljeno po stanju na dan 31. 12. 2020.

Strošek financiranja investicije za pridobitev opredmetenega osnovnega sredstva do usposobitve sredstva se vključuje v nabavno vrednost opredmetenih sredstev.

V letu 2022 ni bilo indikatorjev, da bi bila potrebna slabitev opredmetenih osnovnih sredstev.

Vrednost prevrednotenih zemljišč po nabavni vrednosti znaša 8.445.663 evrov.

9.7.4 NALOŽBENE NEPREMIČNINE

Naložbene nepremičnine

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Zemljišča	1.174.865	1.176.603
Zgradbe	780.562	809.858
Skupaj	1.955.427	1.986.461

Gibanje naložbenih nepremičnin

(v EUR)	2022	2021
Začetno stanje 1. januarja	1.986.461	1.922.524
Pridobitve	0	0
Odsvojitve	0	0
Sprememba poštene vrednosti	(32.070)	63.317
Ostale spremembe (premiki, tečaji valut)	1.036	620
Končno stanje 31. decembra	1.955.427	1.986.461

Naložbene nepremičnine zajemajo zemljišča in zgradbe, ki so namenjene nadaljnji prodaji oziroma se ne uporabljajo za opravljanje osnovne dejavnosti skupine na lokacijah v Zrečah in na Rogli, oziroma so oddane v najem v Kragujevcu v Srbiji. Pri zemljiščih in zgradbah, ki so izkazane med naložbenimi nepremičninami, sta cenilca nepremičnin, vpisana v register pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti nepremičnin pri Slovenskem inštitutu za revizijo in v register pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti nepremičnin ministrstva za pravosodje Republike Srbije, uporabila način tržnih prodaj, ki nakazuje vrednost s primerjavo ocenjevalne nepremičnine z enakimi ali podobnimi nepremičninami, za katere so na voljo informacije o cenah. Na osnovi doseženih prodajnih cen in prilagoditev so bile upoštevane indikativne cene, ki bi jih primerljive nepremičnine dosegle na trgu. K oceni zemljišč je bila pripisana še vrednost komunalnega prispevka kot pravice, ki je pripisana k stavbnemu zemljišču, na katerem stojijo objekti z izdanim gradbenim dovoljenjem.

Naložbene nepremične v Srbiji so vrednotene na podlagi cenitvenega poročila, izdelanega s strani pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin na pošteno vrednost po stanju na dan 31. 12. 2022. Učinek sprememb poštene vrednosti naložbenih nepremičnin v vrednosti 63.317 evrov je vključen v poslovni izid leta 2022. Naložbene nepremičnine v Sloveniji so vrednotene na podlagi cenitvenega poročila, izdelanega s strani pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin na pošteno vrednost po stanju na dan 31. 12. 2021. Za preveritev uporabnosti cenitev tudi za računovodsko poročanje v letu 2022 je pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin na podlagi analize gibanja cen stavbnih zemljišč ocenil, da so vrednosti izkazane v cenitvah po stanju na dan 31. 12. 2021 v Sloveniji primerne za uporabo tudi na dan 31. 12. 2022.

Kot jamstvo za dolgove ima skupina zastavljene naložbene nepremičnine po knjigovodski vrednosti 749.527 evrov.

Prihodki iz naslova najemnin v poslovnem letu 2022 so znašali 329.391 evrov. Prihodnje najemnine se nanašajo na oddajanje v najem proizvodnih hal in pisarniških prostorov v Kragujevcu.

Najmanjša vsota najemnin pri poslovnih najemih terjatve

(v EUR)	2022	2021
do 1 leta	196.336	211.951
od 2 do 5 let	785.344	847.804
več kot 5 let	981.680	1.059.755
Skupaj	1.963.360	2.119.510

Obratovalni stroški naložbenih nepremičnin so v letu 2022 znašali 32.289 evrov, v preteklem letu pa so znašali 39.285 evrov.

9.7.5 DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE

Gibanje dolgoročnih naložb v delnice, deleže in posojila

(v EUR)	2022	2021
Stanje naložb 1. januarja	20.526.937	18.512.953
Povečanja:		
Nakupi delnic in deležev	0	0
Pripis vrednosti pridruženih podjetij po kapitalski metodi	3.397.658	2.093.376
Druga povečanja – prevrednotenje	10	8
Zmanjšanja:		
Prodaje delnic in deležev	(3.671.098)	(28.550)
Odplačila dolgoročnih danih posojil	0	0
Kratkoročni del naložb	(1.806)	(1.808)
Druga zmanjšanja – oslabitev	(762)	(49.042)
Stanje 31. decembra	20.250.939	20.526.937

Povečanje dolgoročnih finančnih naložb v višini 3.397.658 evrov predstavlja pripis vrednosti pridruženih podjetij, ki se v konsolidiranih računovodskih izkazih vrednotijo po kapitalski metodi, medtem ko je v letu 2021 znašal pozitiven učinek 2.093.376 evrov. Dobički in izgube pridruženih podjetij v konsolidiranem izkazu finančnega položaja povečujejo oziroma zmanjšujejo vrednost dolgoročnih finančnih naložb, v konsolidiranem izkazu poslovnega izida pa povečujejo finančne prihodke oziroma odhodke. Zmanjšanje dolgoročnih finančnih naložb predstavlja odprodaja naložbe v pridruženo družbo UNIOR Tepid S.R.L v Romuniji v višini 3.644.845 evrov.

Naložbe v pridružena podjetja, v konsolidaciji merjene po kapitalski metodi

(v EUR)	Delež %	31. 12. 2022	31. 12. 2021
V državi:			
ŠTORE STEEL d.o.o. Štore	29,253	18.927.710	15.648.053
		18.927.710	15.648.053
V tujini:			
UNIOR TEPID S.R.L. Brasov, Romunija	49,000	0	3.644.845
UNIOR TEHNA d.o.o. Sarajevo, BiH	25,000	498.463	436.003
UNIOR TEOS ALATI d.o.o. Beograd, Srbija	20,000	753.481	697.940
		1.251.944	4.778.788
Skupaj pridružena podjetja		20.179.654	20.426.841

Ker ima družba Štore Steel d.o.o. tudi 9,95-odstotni lastni delež, je vrednost naložbe v to pridruženo družbo v konsolidiranih računovodskih izkazih Skupine UNIOR vrednotena po preračunanem 32,487-odstotnem deležu, pri čemer so iz kapitala te družbe zaradi uskladitve računovodskih usmeritev izločena prevrednotenja zgradb v višini 13.351.048 evrov.

Kot jamstvo za dolgove ima skupina zastavljene dolgoročne finančne naložbe po knjigovodski vrednosti 18.927.710 evrov.

Kapital in poslovni izid povezanih strank

Ime podjetja	Država podjetja	Odstotek udeležbe v kapitalu	Velikost kapitala v EUR	Poslovni izid leta v EUR
Pridružena podjetja:				
ŠTORE STEEL d.o.o.	Slovenija	29,253	71.613.875	10.534.629
UNIOR TEHNA d.o.o.	BiH	25,000	1.993.852	249.840
UNIOR TEOS ALATI d.o.o.	Srbija	20,000	3.767.404	520.647

Podrobni podatki pridruženih družb (firma, sedež, dejavnost ter število zaposlenih) so razkriti v poglavju 9.6.1.3 Letnega poročila 2022.

Finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Banke	750	750
Druga podjetja	61.629	87.882
Skupaj	62.379	88.632

Vrednost naložb v finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida po izvirnih nabavnih vrednostih znaša 159.871 evrov, vrednost oblikovanega popravka naložb v finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida, pa znaša 97.492 evrov.

Dolgoročne finančne naložbe v dolgove, merjene po odplačni vrednosti

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Dolgoročna posojila drugim	10.712	13.272
Kratkoročni del naložb v dolgove	(1.806)	(1.808)
Skupaj	8.906	11.464

Prikazana dolgoročna posojila so v celoti poplačljiva. Obrestne mere za dolgoročne naložbe v finančne dolgove so v razponu mesečni euribor + 3 odstotke do 3-mesečni euribor + 3 odstotke ter fiksna obrestna mera 3 odstotke.

Prihodki iz naslova obresti v letu 2022 znašajo 127.206 evrov, v letu 2021 pa so znašali 178.804 evrov.

Za naložbe skupina presodi znake slabitev in za naložbe, kjer ti obstajajo, opravi vrednotenja na podlagi prihodnjih denarnih tokov, ki so podlaga za evidentiranje morebitnih slabitev.

9.7.6 SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	120.000	120.000
Skupaj	120.000	120.000

Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo predstavljajo bungalovi na Rogli.

9.7.7 ZALOGE

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Material	36.222.588	35.305.629
Nedokončana proizvodnja	29.793.882	28.087.466
Proizvodi	24.077.727	19.953.023
Trgovsko blago	7.456.322	5.903.547
Popisni presežki	147.176	219.103
Popisni primanjkljaji	(181.122)	(219.103)
Popravek vrednosti	(1.052.339)	(2.708.975)
Skupaj	96.464.234	86.540.690

Stanje popravkov vrednosti zalog

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
– material	821.123	933.553
– gotovi proizvodi	147.368	1.577.378
– trgovsko blago	83.848	198.044
Skupaj	1.052.339	2.708.975

Gibanje popravkov vrednosti zalog

(v EUR)	2022	2021
Stanje popravkov vrednosti zalog 1. januarja	2.708.975	3.261.214
– uskladitev iz preteklega leta	0	0
– oblikovanje popravka vrednosti	97.220	113.371
– odprava popravka vrednosti	(167.872)	(448.081)
– odpisi	(1.585.984)	(217.529)
Stanje 31. decembra	1.052.339	2.708.975

Zaloge so se v poslovnem letu 2022 skupaj povečale za 9.923.544 evrov, kar je posledica predvsem višjih nabavnih cen, večjega obsega proizvodnje, višjih proizvodnih stroškov ter večjih varnostnih zalog materiala zaradi minimiziranja tveganja težav pri dobavah ter porasta cen (predvsem jekla in pločevine).

Knjigovodska vrednost zalog je enaka čisti iztržljivi vrednosti, vsako leto sproti pa po metodologiji, zapisani v računovodskih usmeritvah, oblikujemo popravek vrednosti za zaloge, ki niso imele gibanja v določenih obdobjih. Vrednostno stanje popravka vrednosti zalog v letu 2022 je za 1.656.636 evrov nižje kot konec leta 2021, zaradi izločitve zalog iz evidence, ker zaloge niso bile več primerne za uporabo. Pri inventurah stanja zalog je bilo skupno ugotovljeno 147.176 evrov popisnih presežkov ter 181.122 evrov popisnih primanjkljajev, kar pomeni, da so primanjkljaji presegali presežke za 33.946 evrov.

Kot jamstvo za dolgove ima skupina zastavljene zaloge po knjigovodski vrednosti 20.000.000 evrov.

Zaloge v zgornji tabeli so prikazane v bruto zneskih, ker so posebej prikazani popravki vrednosti zalog ter učinki popravkov zalog, izhajajočih iz ugotovljenih sprememb pri popisu zalog, zaloge v izkazu finančnega položaja so prikazane v neto zneskih.

9.7.8 POSLOVNE TERJATVE

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Dolgoročne poslovne terjatve		
Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	21.356	28.963
Skupaj dolgoročne poslovne terjatve	21.356	28.963
Kratkoročne poslovne terjatve		
Kratkoročne poslovne terjatve do pridruženih podjetij	259.184	709.132
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev – doma	3.729.457	3.651.472
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev – v tujini	29.472.916	32.903.657
Kratkoročne poslovne terjatve iz naslova obresti	0	15.590
Terjatve za DDV	1.207.050	1.741.672
Predujmi	2.891.660	2.606.663
Druge kratkoročne poslovne terjatve	13.884.220	10.130.722
Popravki vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev	(698.088)	(555.131)
Skupaj kratkoročne poslovne terjatve	50.746.399	51.203.777

Dolgoročne poslovne terjatve Skupine UNIOR so se zmanjšale za 7.607 evrov iz naslova poplačil s strani kupcev. Ker so vse terjatve izterljive, skupina pri upoštevanju poplačljivosti terjatev ne diskontira.

Med drugimi kratkoročnimi terjatvami so izkazane terjatve prodanih poslovnih terjatev iz naslova neregresnega faktoringa, terjatve iz naslova refundacij, kratkoročno odloženih stroškov ter nezaračunani prihodki. V tabeli prikazane terjatve so v celoti poplačljive. Pričakovane kreditne izgube iz poslovnih terjatev (ang. Expected credit loss, ECL) skladno z MSRP 9 so prikazane v poglavju 9.11 Letnega poročila 2022. Vse kratkoročne poslovne terjatve do kupcev, ki niso povezane osebe, ima skupina zavarovane z 90 odstotnim kritjem.

Kot jamstvo za dolgove ima skupina zastavljene terjatve v vrednosti 3.368.562 evrov.

V letu 2022 je skupina oblikovala popravke vrednosti terjatev do kupcev v vrednosti 236.916 evrov.

Gibanje popravkov v vrednosti terjatev

(v EUR)	2022	2021
Stanje 1. januarja	555.131	792.948
Izterjane odpisane terjatve	(9.788)	(108.850)
Dokončen odpis terjatev	(84.171)	(181.460)
Oblikovanje popravkov vrednosti v letu:	236.916	52.493
Stanje 31. decembra	698.088	555.131

Zapadlosti terjatev

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nezapadle terjatve	43.292.427	41.888.173
Zapadle terjatve do 90 dni	5.366.907	5.900.601
Zapadle terjatve od 91 do 180 dni	1.028.467	1.150.016
Zapadle terjatve od 181 do 365 dni	782.237	1.337.834
Zapadle terjatve nad 1 leto	276.361	927.153
Skupaj	50.746.399	51.203.777

9.7.9 KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE

(v EUR)	31.12.2022	31.12.2021
Dana posojila		
– drugim	58.729	5.038
Kratkoročne finančne naložbe v depozite	0	3.244.887
Kratkoročni del dolgoročnih naložb v dolgove	1.806	1.808
Skupaj	60.535	3.251.733

Kratkoročne finančne naložbe niso zastavljene. Skupina UNIOR kratkoročne finančne naložbe izkazuje po odplačni vrednosti. Za kratkoročna posojila skupina nima prejetih zavarovanj, zanje pa se ocenjuje, da so v celoti poplačljiva. Obresti iz naslova danih posojil se poplačujejo.

Gibanje kratkoročnih finančnih naložb

(v EUR)	2022	2021
Stanje 1. januarja	3.251.733	2.937.946
Povečanja:		
Povečanje kratkoročnih posojil drugim	53.494	3.509
Povečanje naložb v depozite	0	313.280
Prenos kratkoročnega dela dolgoročnih finančnih naložb	1.806	1.808
Zmanjšanja:		
Zmanjšanje kratkoročnih posojil drugim	(1.611)	(4.810)
Zmanjšanje finančnih naložb v depozite	(3.244.887)	0
Stanje 31. decembra	60.535	3.251.733

Kratkoročne finančne naložbe so se zmanjšale za 3.191.198 evrov v glavnem zaradi izteka vezave sredstev v obliki bančnih depozitov pri bankah v tujini. Posledično se je povečalo stanje denarnih sredstev.

9.7.10 DENARNA SREDSTVA

Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Gotovina v blagajni in prejeti čeki	18.954	349.895
Denarna sredstva v banki	22.674.904	10.706.841
Skupaj	22.693.858	11.056.736

Stanje denarnih sredstev na dan 31. 12. 2022 je za 11.637.122 evrov višje kot je bilo konec preteklega leta. Stanje denarnih sredstev predstavlja stanje denarnih sredstev na računih pri poslovnih bankah in gotovina v blagajni.

9.7.11 KAPITAL

Celotni kapital Skupine UNIOR sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, rezerve zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti, preneseni čisti poslovni izid, čisti dobiček ali izguba poslovnega leta in prevedbeni popravek kapitala.

Osnovni kapital obvladujoče družbe je na dan 31. 12. 2022 registriran v znesku 23.688.983 evrov, kot je izkazan v izkazu finančnega položaja, in je razdeljen na 2.838.414 kosovnih delnic. Obvladujoča družba nima odobrenega kapitala in v poslovnem letu 2022 ni pogojno povečala osnovnega kapitala. Obvladujoča družba in ostale družbe v skupini niso izdale dividendnih obveznic in niso družbenik v drugi družbi, za katere obveznosti bi neomejeno odgovarjale.

Kapitalske rezerve znašajo 41.686.964 evrov, znesek kapitalskih rezerv pa je sestavljen iz vplačanega presežka kapitala iz naslova dokapitalizacij v višini 7.944.612 evrov, presežka prodajne vrednosti nad knjigovodsko vrednostjo prodanih lastnih delnic v višini 3.977.906 evrov ter splošnega prevrednotovalnega popravka kapitala, ki je bil ob prehodu na Mednarodne standarde računovodskega poročanja vključen v kapitalske rezerve v višini 29.764.445 evrov.

Rezerve iz dobička v višini 35.838.083 evrov so namensko zadržani zneski dobičkov iz preteklih let, predvsem za poravnavo potencialnih prihodnjih izgub. Rezerve vključujejo 2.721.454 evrov rezerv za lastne delnice v lasti družbe UNIOR d.d. in lastne delnice v lasti odvisnih družb UNIOR Deutschland GmbH in SPITT d.o.o. Družba UNIOR d.d. ima v lasti 69.784 lastnih delnic, odvisni družbi UNIOR Deutschland GmbH in SPITT d.o.o. pa imata skupaj v lasti 3.330 delnic obvladujoče družbe.

Rezerve zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti v višini 20.313.057 evrov predstavljajo rezerve iz naslova prevrednotenja zemljišč po poštenu vrednosti ter izgube in aktuarske dobičke pri aktuarskih izračunih odpravnin ob upokojitvi. V preteklem letu je znesek rezerv zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti znašal 20.521.761 evrov. Zmanjšanje 208.704 evrov je sestavljeno iz zmanjšanja v višini 1.046.785 evrov zaradi vrednotenja zemljišč po poštenu vrednosti in povečanja oslabitve vrednosti presežkov za obveznosti za odloženi davek v višini 172.723 evrov, povečanje pa predstavljajo spremembe aktuarskega dobička iz naslova izračuna rezervacij na podlagi pokojninskih programov v višini 1.010.804 evrov.

Rezerve zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Zemljišča	24.424.824	25.471.609
Oslabitev vrednosti presežkov	(4.225.320)	(4.052.597)
Odpravnine	(614.983)	(614.983)
Aktuarski dobiček	728.536	(282.268)
Skupaj	20.313.057	20.521.761

Gibanje rezerv zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

(v EUR)	2022	2021
Stanje 1. januarja	20.521.761	20.231.979
Zmanjšanja:		
– zemljišča	(1.500.134)	0
– aktuarski dobiček	0	(659.745)
– oslabitev vrednosti presežkov	(172.723)	(188.925)
Povečanja:		
– zemljišča	453.349	1.127.768
– aktuarski dobiček	1.010.804	0
– odprava oslabitve vrednosti presežkov	0	10.684
Stanje 31. decembra	20.313.057	20.521.761

Preneseni čisti dobiček znaša 38.306.075 evrov in predstavlja nerazporejeni dobiček preteklih let.

Čisti poslovni izid Skupine UNIOR v letu 2022 je dobiček v višini 10.232.462 evrov, v preteklem letu pa je skupina izkazala poslovni izid v višini 11.091.270 evrov. Čisti poslovni izid Skupine UNIOR je za 5.157.066 evrov večji od dobička obvladujoče družbe. Razlike so posledice poslovnih izidov odvisnih družb, ki pripadajo lastnikom obvladujoče družbe v vrednosti 3.482.877 evrov, spremembe vrednosti pridruženih družb v višini 517.888 evrov, izločitev in prilagoditev pri konsolidaciji v višini – 634.190 evrov ter dobička, ki pripada neobvladujočim deležem v višini 1.790.491 evrov.

Čisti dobiček na delnico v poslovnem letu 2022 znaša 3,70 evra, v poslovnem letu 2021 pa je znašal 4,01 evra na delnico. Čisti dobiček oziroma čista izguba na delnico je izračunana tako, da se čisti dobiček oziroma čista izguba obračunskega obdobja, ki pripada lastnikom, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti skupina. Tehtano povprečno število uveljavljajočih se navadnih delnic, upoštevano pri izračunu čistega dobička na delnico v poslovnem letu 2022 in poslovnem letu 2021 znaša 2.765.300 delnic. Popravljeni čisti dobiček na delnico za poslovno leto 2022 in poslovno leto 2021 je enak čistemu dobičku na delnico.

Vseobsegajoči donos poslovnega leta na delnico v poslovnem letu 2022 znaša 3,37 evra, v poslovnem letu 2021 pa je znašal 5,36 evra na delnico. Vseobsegajoči donos poslovnega leta na delnico je izračunan tako, da se vseobsegajoči donos poslovnega leta, ki pripada lastnikom, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti skupina. Tehtano povprečno število uveljavljajočih se navadnih delnic, upoštevano pri izračunu vseobsegajočega donosa poslovnega leta v poslovnem letu 2022 in poslovnem letu 2021 znaša 2.765.300 delnic. Popravljeni vseobsegajoči donos poslovnega leta na delnico za poslovno leto 2022 in poslovno leto 2021 je enak vseobsegajočemu donosu poslovnega leta.

Gibanja v kapitalu, pripisanem lastnikom obvladujoče družbe, v tekočem letu predstavljajo:

- vnos čistega poslovnega izida leta 2022, ki pripada lastnikom obvladujoče družbe, znaša 8.441.971 evrov,
- znižanje rezerv zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti v višini 208.704 evrov zaradi spremembe rezerv iz naslova prevrednotenja zemljišč po pošteni vrednosti ter aktuarskega dobička pri izračunu rezervacij za odpravnine,
- druge spremembe lastniškega kapitala predstavljajo povečanje v višini 422.940 evrov,
- prevedbeni popravek kapitala se je zmanjšal za 373.203 evrov zaradi prevedbenih valutnih razlik, ker je tečaj domače valute evro porastel v primerjavi s tečaji valut v nekaterih državah, kjer ima Skupina UNIOR svoja odvisna podjetja,
- druge spremembe v kapitalu predstavljajo prerazporeditve med skupinami rezerv v odvisnih družbah v skladu z zahtevami lokalne zakonodaje držav, v katerih so odvisne družbe.

Gibanja v kapitalu, pripisanem neobvladujočim deležem, v tekočem letu predstavljajo:

- čisti poslovni izid poslovnega leta, ki pripada lastnikom neobvladujočih deležev, predstavlja povečanje v višini 1.790.491 evrov,
- izplačilo dividend lastnikom neobvladujočih deležev znižuje kapital za 747.465 evrov;
- druge spremembe neobvladujočih deležev predstavljajo zmanjšanje v višini 673.120 evrov,
- prevedbeni popravek kapitala se je znižal za 330.432 evrov zaradi prevedbenih valutnih razlik, ker je tečaj domače valute evro porastel v primerjavi s tečaji valut v nekaterih državah, kjer ima Skupina UNIOR svoja odvisna podjetja.

9.7.12 DOLGOROČNE REZERVACIJE IN ODLOŽENI PRIHODKI

(v EUR)	Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	Rezervacije za rente	Prejete donacije za osnovna sredstva	Odloženi prihodki	Skupaj
Stanje 31. decembra 2021	6.700.968	277.861	2.212.592	199.505	9.390.926
Oblikovane rezervacije	2.148.434	1.366	2.468.137	228.721	4.846.658
Črpanje rezervacij	(239.401)	(16.916)	(118.105)	(28.856)	(403.277)
Odprava rezervacij	(1.221.367)	0	0	0	(1.221.367)
Stanje 31. decembra 2022	7.388.634	262.311	4.562.624	399.370	12.612.939

(v EUR)	Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	Rezervacije za rente	Prejete donacije za osnovna sredstva	Odloženi prihodki	Skupaj
Stanje 31. decembra 2020	6.613.268	288.171	2.361.531	224.925	9.487.895
Oblikovane rezervacije	1.062.915	6.485	0	0	1.069.400
Črpanje rezervacij	(240.727)	(16.795)	(148.939)	(25.420)	(431.881)
Odprava rezervacij	(734.488)	0	0	0	(734.488)
Stanje 31. decembra 2021	6.700.968	277.861	2.212.592	199.505	9.390.926

Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine v znesku 7.388.634 evrov so oblikovane v višini ocenjenih izplačil v prihodnosti za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan izkaza finančnega položaja. Glavni parametri, upoštevani v izračunu, so starostna meja upokojitve 65 let za ženske in moške, potrebna delovna doba 40 let, diskontna stopnja 3,87 odstotka ter dolgoročna letna rast plač 3,5 odstotka. Fluktuacija je upoštevana glede na starostno razporeditev delavcev in sicer za delavce stare do 30 let 11 odstotkov, za delavce stare od 31 do 40 let 4 odstotke, za delavce stare od 41 do 50 let 3 odstotke in za delavce starejše od 51 let en odstotek. Rezervacije se odpravljajo zaradi drugačnih predpostavk pri obračunu rezervacij ter za vse zaposlene, za katere so bile v preteklih letih oblikovane rezervacije, a pri nas niso več zaposleni.

Analiza občutljivosti na spremembo parametrov aktuarskih predpostavk na višino oblikovanih rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade pomembnega deleža rezervacij v Skupini UNIOR, ki se nanaša na družbi UNIOR d.d. in UNITUR d.o.o. in predstavlja 83,7 odstotka vseh oblikovanih rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade, je prikazana v spodnji tabeli.

(v EUR)	Odmik od postavk	Rezervacije za odpravnine	Rezervacije za jubilejne nagrade	Skupaj
Stanje 31. decembra 2022		4.578.813	1.602.819	6.181.633
Rast plač v podjetju	+ 0,50 %	151.421	0	151.421
	- 0,50 %	(122.150)	0	(122.150)
Rast plač v državi	+ 0,50 %	180.041	0	180.041
	- 0,50 %	(147.793)	0	(147.793)
Fluktuacija	+ 0,50 %	(290.315)	(53.475)	(343.790)
	- 0,50 %	314.036	56.997	371.033
Upokojitvena starost	+ 1 leto	(225.972)	28.300	(197.672)
	- 1 leto	221.975	(58.470)	163.505
Pokojninska doba	+ 1 leto	(45.383)	9.682	(35.701)
	- 1 leto	26.541	(34.007)	(7.465)
Diskontna stopnja	+ 0,50 %	(286.005)	(57.336)	(343.341)
	- 0,50 %	311.694	61.515	373.209

Rezervacije za rente so oblikovane za zaposlene, ki so se pri delu v družbi poškodovali in imajo trajne posledice, vrednost rezervacij za rente pa na dan 31. 12. 2022 znaša 262.311 evrov.

Med dolgoročnimi rezervacijami za prejete donacije za osnovna sredstva so izkazana prejeta sredstva Ministrstva za gospodarstvo za sofinanciranje razvojnih projektov in sofinanciranje naložb v obnovo in razvoj turističnih objektov v Zrečah in na Rogli, za sanacijo term po požaru, sofinanciranje izgradnje hotela Atrij v Zrečah in prejeta sredstva za sofinanciranje naložb za razvoj podjetništva v Srbiji, ki jih podeljuje Fond Republike Srbije za razvoj. Povečanje v letu 2022 predstavlja prejeta nepovratna sredstva s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo za sofinanciranje operacije Park Mašinžaga (1. faza) v vrednosti 2.375.516 evrov. Rezervacije se črpajo v skladu z amortizacijo sofinanciranih osnovnih sredstev, njihovo stanje na dan 31. 12. 2022 pa znaša 4.562.624 evrov.

Med dolgoročno odloženimi prihodki so izkazana prejeta sredstva za sofinanciranje izgradnje kotlovnice za daljinsko ogrevanje na lesno biomaso na Rogli, vrednost rezervacij iz tega naslova pa na dan 31. 12. 2022 znaša 399.370 evrov.

V povezavi z državnimi podporami ni neizpolnjenih pogojev ali potencialnih obveznosti za njihovo vračilo.

9.7.13 DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti

(v EUR)	Glavnica dolga 1. 1. 2022	Nova posojila v letu	Odplačila v letu	Glavnica dolga 31. 12. 2022	Del, ki zapade v letu 2023	Dolgoročni del
Banka ali posojilodajalec						
Prejeta posojila banke v državi	75.195.690	2.173.891	(1.659)	77.367.922	(64.790.546)	12.577.376
Prejeta posojila banke v tujini	2.060.442	679.514	0	2.739.956	(425.558)	2.314.398
Ostali posojilodajalci	210.783	426.451	0	637.234	(230.935)	406.299
Obveznosti iz najemov	2.840.489	804.123	(14.521)	3.630.091	(856.115)	2.773.976
Finančni najem	539.083	142.253	(49.594)	631.742	(267.193)	364.549
Skupaj dobljena posojila	80.846.487	4.226.232	(65.774)	85.006.945	(66.570.347)	18.436.598

(v EUR)	Glavnica dolga 1. 1. 2021	Nova posojila v letu	Odplačila v letu	Glavnica dolga 31. 12. 2021	Del, ki zapade v letu 2022	Dolgoročni del
Banka ali posojilodajalec						
Prejeta posojila banke v državi	84.908.992	6.134.402	0	91.043.394	(15.847.704)	75.195.690
Prejeta posojila banke v tujini	2.502.964		0	2.502.964	(442.522)	2.060.442
Ostali posojilodajalci	404.697		0	404.697	(193.914)	210.783
Obveznosti iz najemov	568.741	3.220.733	(4.435)	3.785.039	(944.550)	2.840.489
Finančni najem	810.907	51.824	(36.574)	826.157	(287.074)	539.083
Skupaj dobljena posojila	89.196.301	9.406.959	(41.009)	98.562.251	(17.715.764)	80.846.487

Obrestne mere za najeta dolgoročna posojila se gibljejo v razponu od 6-mesečni euribor + 0,45 odstotka do 6-mesečni euribor + 3,22 odstotka ter 3-mesečni euribor + 0,5 odstotka do 3-mesečni euribor + 2,5 odstotka. Skupina UNIOR ima najeta dolgoročna posojila z referenčno obrestno mero za 3-mesečni in 6-mesečni euribor. Za dolgoročna posojila v višini 47,5 milijona evrov v družbi UNIOR d.d. in 7,8 milijona evrov v družbi UNITUR d.o.o. je bila v letu 2017 sklenjena obrestna zamenjava za obdobje pet let do decembra 2022, s čimer se je varovala Skupina UNIOR pred morebitnimi neugodnimi vplivi gibanja variabilne obrestne mere euribor. Tekoči stroški iz naslova obrestne zamenjave se pripoznajo preko izkaza poslovnega izida. Skupina na dan 31. 12. 2022 nima sklenjenih pogodb o izvedenih finančnih instrumentih.

Novo posojilo pri bankah v državi v letu 2022 v višini 2.173.891 evrov predstavlja črpanje odobrenega posojila za namene vzpostavitve novega proizvodnega programa za preoblikovanje aluminija. Nova posojila pri bankah v tujini v višini 679.514 evrov in pri drugih posojilodajalcih v višini 426.451 evrov so namenjena za financiranje investicij v osnovnih sredstva. Povečanje obveznosti iz najemov v višini 804.123 evrov predstavljajo novo sklenjene pogodbe o dolgoročnem poslovnem najemu, povečanje obveznosti iz finančnih najemov v znesku 142.253 evrov pa novo sklenjene leasing pogodbe za nakup službenih avtomobilov. Del obveznosti iz finančnega najema se nanaša tudi na obveznosti do bank.

Zaradi sprememb tečajev tujih valut so se dolgoročne finančne obveznosti Skupine UNIOR v letu 2022 povečale za 19.490 evrov.

Skupina UNIOR je v poslovnem letu 2020 najela dva kredita s poroštvom Republike Slovenije v višini 70 odstotkov najetih posojil skladno z Zakonom o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za

omilitev posledic epidemije COVID-19 (ZDLGPE) zaradi česar ima obvladujoča družba UNIOR d.d. prepoved izplačila dobička, nagrad za poslovno uspešnost članom posloводства, nakupa lastnih delnic ali lastniških deležev ter izplačevanja drugih finančnih obveznosti do nadrejenih povezanih družb ali lastnikov. Navedena prepoved velja v skladu s 14. členom ZDLGPE za čas od vložitve vloge za kredit do prenehanja pravice banke do uveljavljanja pravice do poročstva, ki poteče z dokončnim vračilom kredita. Stanje najetih kreditov v skladu z ZDLGPE na dan 31. 12. 2022 znaša 8.866.667 evrov, s končno zapadlostjo v letu 2025. Prejeti krediti s poročstvom Republike Slovenije predstavljajo povratna sredstva.

Za obstoječe dolgoročno sindicirano posojilo, katerega neodplačano stanje na dan 31. 12. 2022 znaša 60.576.092 evrov mora Skupina UNIOR pri poslovnih bankah izpolnjevati kazalnike iz poslovanja skupine, in sicer sta določena dva kaznika – neto finančni dolg v EBITDA ter odstotek kapitala v obveznostih do virov sredstev. Oba kaznika je skupina tudi v poslovnem letu 2022 dosegla brez odstopanj, glede na načrtovano prihodnje poslovanje pa je tveganje neizpolnitve zavez minimalno.

Skupina UNIOR je na dan 31. 12. 2022 med kratkoročne finančne obveznosti prenesla del dolgoročnih finančnih obveznosti ki zapadejo v letu 2023 v višini 66.570.347 evrov. Po zaključku poslovnega leta je skupina s sindikatom poslovnih bank sklenila refinanciranje v letu 2023 zapadlih finančnih obveznosti, in sicer za obdobje 7 let. Tako v letu 2023 dejansko v plačilo zapade 10.236.747 evrov finančnih obveznosti in ne 66.570.347 evrov, kolikor je obstajalo kratkoročnega dela dolgoročnih finančnih obveznosti na dan 31. 12. 2022.

Zapadlost dolgoročnih finančnih obveznosti po letih

(v EUR)	2022	2021
Zapadlost od 1 do 2 let	6.747.092	61.126.384
Zapadlost od 2 do 3 let	4.210.336	11.703.651
Zapadlost od 3 do 4 let	1.158.479	3.935.794
Zapadlost od 4 do 5 let	1.671.883	1.316.293
Zapadlost nad 5 let	4.648.808	2.764.365
Skupaj	18.436.598	80.846.487

Zavarovanje za dolgoročne in kratkoročne obveznosti iz financiranja v višini 81.293.392 evrov predstavljajo hipoteke na nepremičninah, premičninah, naložbenih nepremičninah, dolgoročnih naložbah, terjatvah ter zalogah v višini 104.212.265 evrov in dane menice.

9.7.14 DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Dolgoročne poslovne obveznosti	13.102	39.255
Kratkoročni del dolgoročnih poslovnih obveznosti	(13.102)	(26.170)
Skupaj	0	13.085

Dolgoročne poslovne obveznosti za plačilo davka od dobička v Srbiji, ki v skladu z reprogramom zapadejo v plačilo v letu 2023, so bile v celoti prenesene na kratkoročne poslovne obveznosti.

9.7.15 ODLOŽENE TERJATVE IN OBVEZNOSTI ZA DAVEK

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Odložena dolgoročna terjatev za davek	9.741.408	9.110.627
– jubilejne nagrade in odpravnine	1.115.483	976.434
– oslabitve terjatev do kupcev	186.285	142.216
– oslabitve finančnih naložb	681.260	666.060
– olajšave za investiranje	2.997.182	2.564.719
– vlaganja za raziskave in razvoj	995.653	995.653
– davčna izguba	3.765.545	3.765.545
Pobot z odloženimi obveznostmi za davek	(2.896.688)	(2.616.909)
Neto odložene terjatve za davek 31. decembra	6.844.720	6.493.718
Odložena dolgoročna obveznost za davek	(4.798.488)	(4.113.907)
– presežek iz prevrednotenja zemljišč	(4.628.382)	(4.206.898)
– presežek iz prevrednotenja odpravnin	(21.916)	172.231
– ostale obveznosti za odložen davek	(148.190)	(79.240)
Pobot z odloženimi terjatvami za davek	2.896.688	2.616.909
Neto odložena dolgoročna terjatev za davek	(1.901.800)	(1.496.998)

Gibanje odloženih terjatev za davek	2022	2021
Stanje odložene terjatve za davek 1. januarja	9.110.627	8.297.982
Povečanja:	643.158	874.281
- dolgoročne rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine	148.986	12.934
- oslabitev terjatev do kupcev	46.509	662
- oslabitev finančnih naložb	15.200	222.689
- olajšava za investiranje	432.463	478.479
- vlaganje za raziskave in razvoj	0	159.517
Zmanjšanja:	(12.377)	(61.636)
- dolgoročne rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine	(9.937)	0
- odprava oslabitev terjatev do kupcev	(2.440)	(37.813)
- odprava olajšave za investiranje	0	(23.823)
Stanje odložene terjatve za davek 31. decembra	9.741.408	9.110.627

Gibanje odloženih obveznosti za davek	2022	2021
Stanje odložene obveznosti za davek 1. januarja	4.113.907	3.966.182
Povečanja:	698.285	188.999
Zmanjšanja:	(13.704)	(41.274)
Stanje odložene obveznosti za davek 31. decembra	4.798.488	4.113.907

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti v izkazu finančnega položaja, pri čemer se upoštevajo začasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja ter zneskov za potrebe davčnega poročanja. Odloženi davek se izkaže v višini, ki jo bo treba po pričakovanjih plačati ob odpravi začasnih razlik na podlagi zakonov, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja.

Pri konsolidiranju se lahko pojavijo začasne razlike v davčni obremenitvi, ki izvirajo iz razlik med uradnimi računovodskimi izkazi odvisnega podjetja in njegovimi računovodskimi izkazi, prilagojenimi računovodskim predpisom obvladujočega podjetja.

Odložene terjatve za davek izhajajo iz izračunanih rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine, oslabitev terjatev do kupcev, oslabitev finančnih naložb, olajšav za investiranje, olajšav za vlaganje v raziskave in razvoj ter iz naslova izkazane davčne izgube. Uporabljene stopnje davka za vse postavke so v skladu z davčnimi zakonodajami v posameznih državah, v katerih podjetja v skupini delujejo, znašajo pa med 9,0 in 33,825 odstotka.

Dolgoročne odložene obveznosti za davek se nanašajo na preračun nepremičnin (zemljišč) na pošteno vrednost, ki se izkazuje na presežku iz prevrednotenja. Uporabljene stopnje davka za vse postavke so v skladu z davčnimi zakonodajami v posameznih državah, v katerih podjetja v skupini delujejo, znašajo pa med 9,0 in 33,825 odstotka.

9.7.16 KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI

Gibanje kratkoročnih finančnih obveznosti

(v EUR)	Stanje dolga 1. 1. 2022 s kratkor.delom dolg.obvez.	Nova posojila v letu	Odplačila v letu 2022	Prenos kratkoročnega dela dolgoroč. obveznosti	Stanje dolga 31. 12. 2022
Banka ali posojilodajalec					
Prejeta posojila banke v državi	28.607.704	35.061.983	(45.864.826)	64.790.546	82.595.407
Prejeta posojila banke v tujini	3.501.289	8.033	(1.879.751)	425.558	2.055.129
Ostali posojilodajalci	220.333	0	(207.103)	230.935	244.165
Obveznosti iz najemov	980.181	4.938	(972.437)	856.115	868.797
Finančni najem	287.074	0	(287.074)	267.193	267.193
Obrestne zamenjave	373.437	0	(373.437)	0	0
Skupaj dobljena posojila	33.970.018	35.074.954	(49.584.628)	66.570.347	86.030.691

(v EUR)	Stanje dolga 1. 1. 2021 s kratkor.delom dolg.obvez.	Nova posojila v letu	Odplačila v letu 2021	Prenos kratkoročnega dela dolgoroč. obveznosti	Stanje dolga 31. 12. 2021
Banka ali posojilodajalec					
Prejeta posojila banke v državi	12.886.188	34.580.987	(34.707.175)	15.847.704	28.607.704
Prejeta posojila banke v tujini	3.397.025	145.349	(483.607)	442.522	3.501.289
Ostali posojilodajalci	191.793	0	(165.374)	193.914	220.333
Obveznosti iz najemov	417.130	24.282	(405.781)	944.550	980.181
Finančni najem	339.958	0	(339.958)	287.074	287.074
Obrestne zamenjave	0	744.057	(370.620)	0	373.437
Skupaj dobljena posojila	17.232.094	35.494.675	(36.472.515)	17.715.764	33.970.018

Med kratkoročnimi finančnimi obveznostmi Skupina UNIOR izkazuje kratkoročna posojila pri bankah in razvojnih skladih v tujini, kratkoročno posojilo za projektno financiranje pri poslovni banki ter kratkoročni del posojila pri družbi Petrol d.d. Del obveznosti iz finančnega najema se nanaša tudi na obveznosti do bank. Vse ostale finančne obveznosti so dolgoročne.

Obrestna mera za najeta kratkoročna posojila znaša od 2,0 do 5,24 odstotka fiksno ter od 6-mesečni euribor + 0,5 odstotka do 6-mesečni euribor + 3,22 odstotka, 3-mesečni euribor + 2,5 odstotka in mesečni euribor + 2,25 odstotka.

Novo najeta kratkoročna posojila v poslovnem letu 2022 predstavljajo črpanje odobrenih kratkoročnih revolving posojil za zagotavljanje tekoče likvidnosti, ki so tekočem letu bila tudi odplačana.

Za obstoječe kratkoročno revolving posojilo pridobljeno s strani sindikata poslovnih bank, katerega neodplačano stanje na dan 31. 12. 2022 znaša 10.900.000 evrov mora Skupina UNIOR pri poslovnih bankah izpolnjevati kazalnike iz poslovanja, vezane na poslovanje skupine, in sicer sta določena dva kazalnika – neto finančne obveznosti v EBITDA ter odstotek kapitala v obveznostih do virov sredstev. Oba kazalnika je skupina tudi v poslovnem letu 2022 dosegla brez odstopanj, glede na načrtovano prihodnje poslovanje pa je tveganje neizpolnitve zavez minimalno.

Skupina UNIOR je s sindikatom poslovnih bank sklenila refinanciranje obstoječih posojil, ki zapadejo v letu 2023 v višini 66.570.347 evrov, in so na dan 31. 12. 2022 prenesena na kratkoročne finančne obveznosti, za obdobje 7 let. Dejanska odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti v letu 2023 bodo znašala 10.236.747 evrov in ne 66.570.347 evrov, kolikor je bilo dolgoročnih finančnih obveznosti prenesenih na kratkoročne finančne obveznosti na dan 31. 12. 2022.

Zavarovanje za dolgoročne in kratkoročne obveznosti iz financiranja v višini 81.293.392 evrov predstavljajo hipoteke na nepremičninah, premičninah, naložbenih nepremičninah, dolgoročnih naložbah, terjatvah ter zalogah v višini 104.212.265 evrov in dane menice.

9.7.17 KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI

Kratkoročne poslovne obveznosti

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Kratkoročne poslovne obveznosti do pridruženih podjetij		
doma	10.974.306	7.184.308
v tujini	35.570	4.702
Kratkoročne poslovne obveznosti do drugih dobaviteljev:		
doma	23.635.525	21.443.565
v tujini	11.911.002	9.475.813
Kratkoročne poslovne obveznosti do države	1.145.765	878.427
Kratkoročne poslovne obveznosti do delavcev	5.369.900	5.219.271
Kratkoročne poslovne obveznosti za predujme	3.913.384	1.372.391
Kratkoročne poslovne obveznosti za obresti	47.637	32.346
Kratkoročne menične obveznosti	9.801.933	6.217.570
Druge kratkoročne obveznosti	10.636.082	11.682.560
Kratkoročni del dolgoročnih poslovnih obveznosti	13.102	26.170
Skupaj	77.484.206	63.537.123

Zapadlost poslovnih obveznosti družbe

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nezapadle obveznosti	57.322.720	50.426.511
Zapadle obveznosti do 90 dni	19.407.820	12.524.054
Zapadle od 91 do 180 dni	577.433	225.667
Zapadle od 181 do 360 dni	65.880	183.720
Zapadle obveznosti nad 360 dni	110.353	177.171
Skupaj	77.484.206	63.537.123

V postavki kratkoročne obveznosti do države so prikazane le obveznosti do države v Sloveniji, medtem ko so obveznosti tujih družb do držav, v katerih delujejo, izkazane med drugimi kratkoročnimi obveznostmi.

Med drugimi kratkoročnimi obveznostmi so prav tako izkazani:

- vnaprej vračunani stroški v višini 4.539.300 evrov, ki zajemajo obračunane provizije pri prodaji v vrednosti 439.063 evrov, obveznost za neizkoriščene dopuste za leto 2022 v višini 1.492.869 evrov, vnaprej vračunane stroške projektov dejavnosti strojogradnja v višini 1.468.318 evrov, obveznost za revizijo 2022 v višini 34.000 evrov in druge vnaprej vračunane stroške v višini 1.105.050 evrov;
- kratkoročno odloženi prihodki v znesku 1.147.773 evrov, med katerimi so kratkoročno odloženi prihodki iz naslova pogodb s kupci iz MSRP 15 v višini 149.932 evrov za blago, ki je bilo konec leta 2022 odpremljeno kupcem, vendar v poslovnem letu 2022 še ni prispelo do njih, kratkoročno odloženi prihodki iz naslova projektov v dejavnosti strojogradnje v višini 437.442 evrov in kratkoročno odloženi prihodki iz naslova predprodaje smučarskih vozovnic v višini 549.565 evrov.

9.7.18 POGOJNE OBVEZNOSTI

Zunajbilančna evidenca – pogojne obveznosti

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Dane garancije in poročstva	6.290.807	6.886.767
Tožbeni zahtevki	0	0
Skupaj	6.290.807	6.886.767

Dane garancije in poročstva za povezane osebe znašajo 6.290.807 evrov in so se znižale za 595.960 evrov, zmanjšanja pa predstavljajo redna odplačila obveznosti, za katere so dana poročstva.

Obvladujoča družba UNIOR d.d. je odvisnima družbama UNIOR Vinkovci d.o.o. in UNITUR d.o.o. izdala pismo podpore v katerem zagotavlja, da v naslednjih dvanajstih mesecih ne bo ukinila poslovanja odvisnih družb ter da bo zagotovila finančno podporo v primeru, da bi bila ta potrebna. Ocenjujemo, da iz tega naslova ne bodo nastale prihodnje obveznosti.

Skupina UNIOR v obračunskem obdobju za poravnavo ni prejela pomembnih tožbenih zahtevkov

9.8 RAZKRITJA K REVIDIRANEMU KONSOLIDIRANEMU IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA SKUPINE UNIOR

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA IZ USTAVLJENEGA POSLOVANJA

(v EUR)		januar–december 2022	januar–december 2021
	Postavka		
A.	Čisti prihodki od prodaje	0	1.588.871
B.	Sprememba vrednosti zalog proizv. in nedokončane pr.	0	0
C.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	0	0
Č.	Drugi poslovni prihodki	11.742	324.418
I.	KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA	11.742	1.913.289
D.	Stroški blaga, materiala in storitev	(9.128)	(1.419.464)
E.	Stroški dela	(13.459)	(169.984)
F.	Odpisi vrednosti	(459)	(65.530)
G.	Drugi poslovni odhodki	(6.499)	(8.596)
II.	IZID IZ POSLOVANJA	(17.803)	249.715
H.	Finančni prihodki	27.647	8.559
I.	Finančni odhodki	(5.508)	(54.309)
III.	POSLOVNI IZID	4.336	203.964
	Davek iz dobička	(608)	(9.520)
	Odloženi davek	0	0
	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	3.728	194.445
	- ki pripada LASTNIKOM OBVLADUJOČE DRUŽBE	3.728	194.445
	- ki pripada NEOBVLADUJOČIM DELEŽEM	0	0

Izkaz poslovnega izida iz ustavljenega poslovanja v letih 2022 in 2021 predstavlja poslovanje madžarske družbe UNIOR Hungaria Kft v letih 2022 in 2021 ter francoske družbe UNIOR France S.A.S. v letu 2021. Družba UNIOR Hungaria je bila likvidirana 2. 12. 2022, družba UNIOR France pa prodana dne 30. 6. 2021, njuno poslovanje pa je bilo do dneva prenehanja še vključeno v konsolidiranih računovodskih izkazih Skupine UNIOR. Enako velja za izkaz denarnega toka iz ustavljenega poslovanja.

DENARNI TOK IZ USTAVLJENEGA POSLOVANJA

(v EUR)		januar–december 2022	januar–december 2021
	Postavka		
A.	Neto denarni tok iz poslovanja	(17.766)	(855.855)
B.	Neto denarni tok iz naložbenja	11.451	892.541
C.	Neto denarni tok iz financiranja	5.812	(148.198)
=	Skupaj neto denarni tok	(503)	(111.511)

9.8.1 KONSOLIDIRANI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA PO ODSEKIH

Konsolidirani računovodski izkaz poslovnega izida Skupine UNIOR je podrobneje razdeljen na dva odseka, ki jih glede na dejavnost, katero opravljajo družbe v skupini, lahko smiselno razdelimo na kovinsko predelovalno dejavnost (v nadaljevanju Kovinska dejavnost) in turistično dejavnost.

V turistično dejavnost uvrščamo družbo UNITUR d.o.o., ki ustvarja prihodke v dejavnosti turizma v zdravilišču Terme Zreče v Zrečah in smučarskem središču na Rogli.

V kovinsko dejavnost uvrščamo vse ostale družbe v Skupini UNIOR, ki ustvarjajo prihodke s proizvodnjo in prodajo odkovkov, ročnega orodja, strojogradnje in proizvodnje orodij za stroje.

(v EUR)	Turistična dejavnost 2022	Kovinska dejavnost 2022	Skupaj 2022	Turistična dejavnost 2021	Kovinska dejavnost 2021	Skupaj 2021
Postavka						
A. Čisti prihodki od prodaje	23.139.037	264.513.834	287.652.871	16.346.404	223.352.124	239.698.528
1. Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	23.139.037	19.842.848	42.981.885	16.346.404	18.199.949	34.546.353
2. Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	0	244.670.986	244.670.986	0	205.152.175	205.152.175
B. Sprememba vrednosti zalog proizv. in nedokon. pr.	0	6.026.777	6.026.777	0	3.098.086	3.098.086
C. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	0	1.238.986	1.238.986	0	1.914.226	1.914.226
Č. Drugi poslovni prihodki	382.159	3.534.202	3.916.361	3.558.793	3.561.242	7.120.035
I. KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA	23.521.196	275.313.799	298.834.995	19.905.197	231.925.678	251.830.875
D. Stroški blaga, materiala in storitev	(11.011.700)	(181.455.522)	(192.467.222)	(8.222.435)	(143.961.829)	(152.184.264)
1. Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	0	(11.120.004)	(11.120.004)	(13.648)	(9.271.200)	(9.284.848)
2. Stroški porabljenega materiala	(5.193.086)	(138.705.484)	(143.898.570)	(3.755.731)	(106.116.032)	(109.871.763)
3. Stroški storitev	(5.818.614)	(31.630.034)	(37.448.648)	(4.453.055)	(28.574.598)	(33.027.653)
E. Stroški dela	(8.361.027)	(67.755.429)	(76.116.456)	(7.402.743)	(61.485.466)	(68.888.209)
1. Stroški plač	(6.035.818)	(50.773.042)	(56.808.860)	(5.492.658)	(46.850.275)	(52.342.933)
2. Stroški pokojninskih zavarovanj	(63.094)	(755.740)	(818.834)	(60.318)	(688.958)	(749.276)
3. Stroški drugih socialnih zavarovanj	(981.776)	(8.319.029)	(9.300.805)	(912.252)	(7.625.911)	(8.538.163)
4. Drugi stroški dela	(1.280.339)	(7.907.618)	(9.187.957)	(937.515)	(6.320.322)	(7.257.837)
F. Odpisi vrednosti	(2.625.591)	(15.521.414)	(18.147.005)	(2.670.970)	(15.635.716)	(18.306.686)
1. Amortizacija	(2.461.428)	(14.961.112)	(17.422.540)	(2.632.161)	(14.450.701)	(17.082.862)
2. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri NOS in OOS	(98.840)	(291.489)	(390.329)	(7.947)	(154.503)	(162.450)
3. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	(65.324)	(268.812)	(334.136)	(30.862)	(1.030.512)	(1.061.374)
G. Drugi poslovni odhodki	(580.361)	(1.403.671)	(1.984.032)	(385.298)	(1.580.716)	(1.966.014)
1. Rezervacije	(24.871)	(72.298)	(97.169)	(10.955)	(64.862)	(75.817)
2. Drugi stroški	(555.490)	(1.331.373)	(1.886.863)	(374.343)	(1.515.854)	(1.890.197)
II. IZID IZ POSLOVANJA	942.517	9.177.764	10.120.280	1.223.752	9.261.950	10.485.702
H. Finančni prihodki	31.099	6.034.814	6.065.913	248	4.382.572	4.382.820
1. Finančni prihodki iz deležev	0	4.768.375	4.768.375	0	3.736.610	3.736.610
2. Finančni prihodki iz danih posojil	30.499	96.707	127.206	0	178.804	178.804
3. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	600	1.169.732	1.170.332	248	467.158	467.406
I. Finančni odhodki	(451.019)	(5.115.755)	(5.566.774)	(495.971)	(3.112.880)	(3.608.851)
1. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finan. naložb	0	(1.144.845)	(1.144.845)	0	(49.042)	(49.042)
2. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	(413.413)	(2.780.724)	(3.194.137)	(472.919)	(2.685.713)	(3.158.632)
3. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	(37.606)	(1.190.186)	(1.227.792)	(23.052)	(378.125)	(401.177)
III. POSLOVNI IZID	522.596	10.096.823	10.619.419	728.028	10.531.643	11.259.671
Davek iz dobička	(43.008)	(925.880)	(968.888)	(63.472)	(942.535)	(1.006.007)
Odloženi davek	28.304	553.627	581.931	(6.470)	844.076	837.606
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	507.893	9.724.569	10.232.462	658.086	10.433.184	11.091.270
– ki pripada LASTNIKOM OBVLADUJOČE DRUŽBE	507.893	7.934.078	8.441.971	658.086	8.315.865	8.973.951
– ki pripada NEOBVLADUJOČIM DELEŽEM	0	1.790.491	1.790.491	0	2.117.319	2.117.319

Čisti prihodki od prodaje Skupine UNIOR so se v letu 2022 skupaj povečali za 47.954.343 evrov glede na leto 2021, pri čemer so se v kovinski dejavnosti povečali za 41.161.710 evrov, v turistični dejavnosti pa za 6.792.633 evrov. Kljub večjemu obsegu poslovanja v letu 2022 sta obe dejavnosti zaradi naraščajočih stroškov materiala, energije in dela dosegli nižji poslovni izid v primerjavi z letom 2021.

9.8.2 ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE SKUPINE UNIOR PO OBMOČNIH IN PODROČNIH ODSEKIH

Konsolidirani čisti prihodki od prodaje Skupine UNIOR po območnih odsekih

(v EUR)	2022	2021
Slovenija	42.981.885	34.546.353
– pridružene družbe	1.312.350	963.928
– drugi kupci	41.669.535	33.582.425
Tujina	244.670.986	205.152.175
– pridružene družbe	3.494.154	5.228.466
– drugi kupci	241.176.832	199.923.709
Skupaj Skupina UNIOR	287.652.871	239.698.528

Konsolidirani čisti prihodki od prodaje Skupine UNIOR po področnih odsekih

(v EUR)	2022	2021
Dejavnost proizvodnja odkovkov	183.180.582	151.694.293
Dejavnost proizvodnja ročnega orodja	51.657.496	45.005.553
Dejavnost strojogradnja	17.996.266	16.154.052
Dejavnost turizem	23.139.037	16.346.404
Dejavnost proizvodnja orodij za stroje	8.411.591	7.772.516
Ostalo	3.267.899	2.725.710
Skupaj Skupina UNIOR	287.652.871	239.698.528

Na podlagi prodajnih pogodb dejavnosti strojogradnje v skupni vrednosti 2.677.212 evrov, ki po stanju 31. 12. 2022 niso bile v celoti izpolnjene, bo v prihodnjih obdobjih v prihodkih pripoznano 556.512 evrov.

9.8.3 USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN STORITVE

Usredstveni lastni proizvodi in storitve so proizvodi, ki jih je posamezna družba v skupini proizvedla za svoje potrebe in jih je usredstvila med opredmetenimi osnovnimi ali neopredmetenimi dolgoročnimi sredstvi. Med usredstvenimi lastnimi proizvodi in storitvami so izkazane lastne naložbe sektorja Vzdrževanje in programa Strojogradnja v obvladujoči družbi za potrebe drugih programov znotraj obvladujoče družbe, ki zajemajo generalne obnove strojev v Kovačnici ter obnove CNC-strojev.

Njihova vrednost ne presega stroškov njihove proizvodnje ali opravlja storitve.

Usredstveni lastni proizvodi in storitve

(v EUR)	2022	2021
Usredstveni lastni proizvodi in storitve	1.238.986	1.914.226
Skupaj	1.238.986	1.914.226

9.8.4 DRUGI POSLOVNI PRIHODKI

(v EUR)	2022	2021
Nagrade za preseganje kvote invalidov	199.438	203.637
Plačane terjatve, ki so bile že v popravku	9.788	108.850
Prejete odškodnine	67.171	90.925
Odprava dolgoročnih rezervacij	680.051	1.214.248
Dobiček od prodaje osnovnih sredstev	252.402	502.913
Prevrednotenje naložbenih nepremičnin po pošteni vrednosti	0	63.317
Subvencije, dotacije in podobni prihodki	441.297	225.739
Prejem emisijskih kuponov	0	6.395
Subvencije - čakanje na delo (COVID-19)	0	618.404
Subvencije - povračilo plačila za karanteno (COVID-19)	70.700	94.484
Subvencije - povračilo odsotnosti zaradi višje sile (COVID-19)	18.089	56.390
Subvencije - povračilo hitri testi (COVID-19)	56.965	78.080
Subvencije - do minimalne plače (COVID-19)	0	35.854
Subvencije - delno povračilo fiksnih stroškov (COVID-19)	0	1.138.350
Subvencije - za ohranitev delovnih mest (COVID-19)	0	102.773
Subvencije - dodatek za delo v rizičnih razmerah (COVID-19)	0	406.824
Subvencije - pomoč za financiranje regresa (COVID-19)	0	264.431
Subvencije - povračilo izpada prihodka za žičnice (COVID-19)	0	664.021
Drugi poslovni prihodki	2.120.460	1.244.400
Skupaj	3.916.361	7.120.035

Odprave dolgoročnih rezervacij vključujejo odpravo rezervacij iz naslova zadržanih prispevkov za zaposlovanje invalidov nad predpisano kvoto in odpravo dolgoročnih rezervacij iz naslova aktuarskega izračuna odpravnin in jubilejnih nagrad, dobiček od prodaje osnovnih sredstev pa predstavlja pozitiven učinek prodaje poslovno nepotrebne zemljišča.

Skupina UNIOR je v letu 2022 v skladu z interventnimi zakonodajami držav, v katerih posluje, za omilitev posledic epidemije bolezni COVID-19 prejela skupaj 145.754 evrov državnih pomoči, in sicer v kovinski dejavnosti 128.252 evrov, v turistični dejavnosti pa 17.502 evrov. V letu 2021 je skupina prejela 3.459.611 evrov državnih pomoči, od tega v kovinski dejavnosti 343.500 evrov, v turistični dejavnosti pa 3.116.113 evrov. Nameni, za katere so bila sredstva pridobljena, so prikazani v zgornji tabeli. Iz naslova prejetih državnih pomoči za omilitev posledic epidemije COVID-19 skupina nima posebnih pogojev, ki bi jih morala izpolnjevati. Prejeta državna pomoč predstavlja nepovratna sredstva.

Drugi poslovni prihodki v višini 2.120.460 evrov vključujejo prihodke iz naslova odprave v preteklih letih oblikovanega popravka vrednosti zalog v višini 1.794.334 evrov ter prihodke iz naslova prejetih nepovratnih sredstev razvojnih projektov.

9.8.5 STROŠKI IN ODHODKI

Leto 2022				
(v EUR)	Proizv. stroški	Stroški prodajanja	Stroški splošnih dejavnosti	Skupaj
Nabavna vred. prod. blaga/proiz. str.	(4.074.541)	(5.247.902)	(1.797.561)	(11.120.004)
Stroški materiala	(128.930.495)	(6.436.490)	(8.531.585)	(143.898.570)
Stroški storitev	(22.910.691)	(6.613.470)	(7.924.487)	(37.448.648)
<i>Stroški plač</i>	(45.286.481)	(4.459.719)	(7.062.660)	(56.808.860)
<i>Stroški socialnega zavarovanja</i>	(7.354.118)	(812.783)	(1.133.904)	(9.300.805)
<i>Stroški pokojninskega zavarovanja</i>	(695.340)	(37.388)	(86.106)	(818.834)
<i>Ostali stroški dela</i>	(7.837.873)	(388.091)	(961.993)	(9.187.957)
Skupaj stroški dela	(61.173.812)	(5.697.981)	(9.244.663)	(76.116.456)
Amortizacija	(14.607.807)	(649.679)	(2.165.054)	(17.422.540)
Prevred. odhodki pri obr. sredstvih	(185.985)	(60.791)	(87.360)	(334.136)
Prevred. odhodki pri neop. in op. OS	(332.984)	(17.085)	(40.260)	(390.329)
Ostali stroški	(971.093)	(376.514)	(636.425)	(1.984.032)
Popravek vrednosti zaradi sprememb zalog	6.026.777	0	0	6.026.777
Skupaj stroški	(227.160.631)	(25.099.912)	(30.427.395)	(282.687.938)

Leto 2021				
(v EUR)	Proizv. stroški	Stroški prodajanja	Stroški splošnih dejavnosti	Skupaj
Nabavna vred. prod. blaga/proiz. str.	(2.663.692)	(5.182.231)	(1.438.925)	(9.284.848)
Stroški materiala	(98.127.128)	(4.920.390)	(6.824.245)	(109.871.763)
Stroški storitev	(19.351.235)	(6.171.239)	(7.505.179)	(33.027.653)
<i>Stroški plač</i>	(41.795.777)	(4.070.806)	(6.476.350)	(52.342.933)
<i>Stroški socialnega zavarovanja</i>	(6.755.690)	(744.697)	(1.037.776)	(8.538.163)
<i>Stroški pokojninskega zavarovanja</i>	(634.983)	(34.633)	(79.660)	(749.276)
<i>Ostali stroški dela</i>	(6.277.123)	(305.675)	(675.039)	(7.257.837)
Skupaj stroški dela	(55.463.573)	(5.155.811)	(8.268.825)	(68.888.209)
Amortizacija	(14.238.389)	(632.765)	(2.211.708)	(17.082.862)
Prevred. odhodki pri obr. sredstvih	(878.854)	(166.406)	(16.114)	(1.061.374)
Prevred. odhodki pri neop. in op. OS	(132.600)	45.081	(74.931)	(162.450)
Ostali stroški	(871.365)	(309.022)	(785.627)	(1.966.014)
Popravek vrednosti zaradi sprememb zalog	3.098.086	0	0	3.098.086
Skupaj stroški	(188.628.750)	(22.492.783)	(27.125.554)	(238.247.087)

Ostali stroški dela vključujejo stroške regresa za letni dopust, prehrano med delom, prevoz na delo in z dela, jubilejne nagrade in odpravnine nad oblikovano rezervacijo ter nekatera druga izplačila zaposlenim.

V posameznih skupnih stroških so po izvornih kategorijah prikazani tudi stroški na področju aktivnosti raziskav in razvoja, za katere je skupina v poslovnem letu 2022 namenila za 3.907.754 evrov, kar znaša 1,36 odstotka ustvarjenih čistih prihodkov od prodaje. V poslovnem letu 2021 je za stroške na področju aktivnosti raziskav in razvoja skupina namenila 2.937.396 evrov, kar je predstavljalo 1,23 odstotka ustvarjenih čistih prihodkov.

Med stroški storitev skupina prikazuje 38.143 evrov stroškov za najete delavce preko agencij za posredovanje delovne sile, kar iz ur predstavlja pet zaposlenih.

Med ostalimi stroški skupina izkazuje:

(v EUR)	2022	2021
– Rezervacije za rente	(1.367)	(6.486)
– Ostale rezervacije	(95.802)	(69.331)
– Nadomestilo za stavbno zemljišče	(255.788)	(285.376)
– Izdatki za varstvo okolja	(175.257)	(208.676)
– Nagrade dijakom in študentom na praksi	(677.352)	(548.339)
– Štipendije dijakom in študentom	(99.552)	(92.449)
– Odškodnine delavcem	(49.061)	(43.625)
– Finančne pomoči – dotacije	(130.508)	(173.442)
– Drugi poslovni odhodki	(499.345)	(538.290)
Skupaj	(1.984.032)	(1.966.014)

Najpomembnejše postavke, ki jih skupina izkazuje med ostalimi stroški, so nagrade študentom in dijakom za opravljeno obvezno prakso ter izplačane štipendije v višini 776.904 evrov, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča v višini 255.788 evrov ter izdatki za varstvo okolja v višini 175.257 evrov.

Pogodbeni zneski revidiranja letnih poročil podjetij v Skupini UNIOR znašajo 73.756 evrov. Družba Mazars d.o.o. Ljubljana je opravila revizijo v družbah UNIOR d.d. in UNITUR d.o.o. v Sloveniji, družba Mazars Cinotti Audit d.o.o. pa v družbi UNIOR Vinkovci d.o.o. na Hrvaškem. Pogodbeni zneski opravljanja nerevizijskih storitev družbe Mazars so v podjetjih v Skupini UNIOR v poslovnem letu 2022 znašali 12.000 evrov in zajemajo preveritev pravilnosti izračuna finančnih zavez za potrebe bank, preveritev sodil za razporejanje prihodkov za delovanje javne službe, pregled poročila o prejemkih članov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d., pregled poročila poslov s povezanimi podjetji, revizijo IT migracije in pregled pravilnosti elektronske oblike konsolidiranih računovodskih izkazov s pojasnili.

Najemnine

Strošek najemnin je v letu 2022 znašal 1.456.931 evrov, medtem ko je v letu 2021 znašal 1.462.276 evrov. Povečanje stroška najemnin je posledica najema dodatnih strežniških in računalniških kapacitet.

Skupina UNIOR plačuje najemnine za poslovno skladiščne prostore distributerjev ročnega orodja v tujini, najem proizvodne hale na Kitajskem, najem poslovno skladiščnih prostorov za potrebe programa Strojegradnja, najem Koče na Pesku in parkirišča pri obratu Obdelava odkovkov v Slovenskih Konjicah, za najem strežniških in računalniških kapacitet ter za najem delovnih oblek za vse zaposlene v obvladujoči družbi.

Najmanjša vsota najemnin pri poslovnih najemih obveznosti

(v EUR)	2022	2021
do 1 leta	1.456.931	1.462.276
od 2 do 5 let	5.827.724	5.849.104
več kot 5 let	7.284.655	7.311.380
Skupaj	14.569.310	14.622.760

9.8.6 FINANČNI PRIHODKI IN FINANČNI ODHODKI

Finančni prihodki

(v EUR)	2022	2021
Finančni prihodki iz deležev		
Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah	4.766.725	2.841.678
Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah	386	138.559
Finančni prihodki iz drugih naložb	1.264	756.373
Skupaj	4.768.375	3.736.610
Finančni prihodki iz danih posojil		
Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	127.206	178.804
Skupaj	127.206	178.804
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev		
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	1.170.332	467.406
Skupaj	1.170.332	467.406
Skupaj finančni prihodki	6.065.913	4.382.820

Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah vsebujejo pozitiven učinek iz naslova dobičkov in izgub pridruženih podjetij v višini 3.397.658 evrov ter izplačilo dobička v družbah UNIOR Teos Alati d.o.o., in Štore Steel d.o.o.

Finančni odhodki

(v EUR)	2022	2021
Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	(1.144.845)	(49.042)
	0	0
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	0	0
Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	(3.078.167)	(3.010.872)
Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	(115.970)	(147.760)
Skupaj	(3.194.137)	(3.158.632)
Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti		
Fin. odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obv.	(260.031)	(125.887)
Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	(967.761)	(275.290)
Skupaj	(1.227.792)	(401.177)
Skupaj finančni odhodki	(5.566.774)	(3.608.851)

Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb v višini 1.144.845 evrov se nanašajo negativni učinek pri prodaji 49-odstotnega deleža v družbi UNIOR Tepid v Romuniji, ki je bila v konsolidiranih računovodskih izkazih Skupine UNIOR vrednotena po kapitalski metodi v višini 3.644.845 evrov, medtem ko je prejeti znesek kupnine znašal 2,5 milijona evrov. Finančni odhodki za plačane obresti za posojila, najeta pri bankah, so znašali 3.078.167 evrov in so za 2,2 odstotka višji kot v letu 2021.

9.9 OBRAČUN DAVKA OD DOHODKA PRAVNIH OSEB IN ODLOŽENI DAVKI

Davek od dobička je obračunan v skladu z zakonodajami, ki veljajo v različnih državah, v katerih ima Skupina UNIOR svoje odvisne družbe

(v EUR)	2022	2021
Davek od dobička	(968.888)	(1.006.007)
Odloženi davki	581.931	837.606
Skupaj	(386.957)	(168.401)

Uskladitev davčnega in računovodskega dobička, pomnoženega z davčno stopnjo v Sloveniji:

(v EUR)	2022	2021
Poslovni izid obračunskega obdobja pred davki	10.619.419	11.259.671
Davek na dobiček, obračunan po stopnji 19%	(2.017.690)	(2.139.337)
Davek od neobdavčenih prihodkov	634.397	260.297
Davek od davčno nepriznanih odhodkov	(690.396)	(490.633)
Davek od davčnih olajšav	1.048.231	803.805
Druge olajšave in popravki na davčno priznane prihodke / odhodke	(9.284)	411.760
Učinek različnih davčnih stopenj družb v tujini	65.853	148.101
Odloženi davki	581.931	837.606
Davek iz dobička	(386.957)	(168.401)
Efektivna davčna stopnja v %	3,6	1,5

Poslovni izid obračunskega obdobja pred davki za leto 2022 znaša 10.619.419 evrov. Olajšave, ki jih je mogoče koristiti v naslednjih obdobjih, znašajo skupaj 38.816.294 evrov, od tega davčna izguba 19.818.658 evrov.

ODLOŽENI DAVKI

Dobiček, ugotovljen po davčni zakonodaji, se razlikuje od dobička, ugotovljenega na podlagi računovodskih načel in MSRP. Razmejitev davka se obračunava samo za začasne razlike v davčni obremenitvi med poslovnimi in davčnimi računovodskimi izkazi, torej za tiste, ki se v opredeljenem obdobju izenačijo. Uporabljene stopnje davka so v skladu z davčnimi zakonodajami v posameznih državah, v katerih podjetja v skupini delujejo, znašajo pa med 9,0 in 33,825 odstotka.

Odložene terjatve za davek so izračunane iz naslova začasnih razlik od oblikovanih dolgoročnih rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade, oslabitev terjatev do kupcev, neizkoriščenih davčnih olajšav in davčne izgube ter za začasne razlike v davčni obremenitvi, ki izvirajo iz razlik med uradnimi računovodskimi izkazi odvisnega podjetja in njegovimi računovodskimi izkazi, prilagojenimi za namen konsolidacije. Odložene obveznosti za davek se nanašajo na preračun zemljišč na pošteno vrednost, ki se izkazuje na rezervah zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti.

Podrobna struktura terjatev in obveznosti za odloženi davek ter gibanje odloženih terjatev za davek je predstavljeno v poglavju 9.7.15 Letnega poročila 2022.

Vpliv na čisti poslovni izid iz naslova odloženih davkov znaša 581.931 evrov, kar povečuje čisti poslovni izid tekočega leta.

9.10 POSLI SKUPINE UNIOR S POVEZANIMI OSEBAMI

Vsi posli s povezanimi osebami so bili opravljeni pod običajnimi tržnimi pogoji.

9.10.1 PRODAJA POVEZANIM OSEBAM

(v EUR)	2022	2021
Pridružena podjetja		
v državi:	1.312.350	963.928
ŠTORE STEEL d.o.o. Štore	1.312.350	963.928
v tujini:	3.494.154	5.228.466
UNIOR TEPID S.R.L. Brasov	1.476.213	3.515.138
UNIOR TEHNA d.o.o. Sarajevo	410.511	360.752
UNIOR TEOS ALATI d.o.o. Beograd	1.607.430	1.352.576
Skupaj pridružena podjetja	4.806.504	6.192.394

Družba UNIOR Tepid na dan 31. 12. 2022 ni več pridružena družba. Prodaja tej družbi je v zgornji tabeli upoštevana samo do 15. 6. 2022, ko je prišlo do prodaje deleža. Predmet prodaje povezanim osebam predstavljajo čisti prihodki od prodaje, ki jih družbe v skupini dosežejo s prodajo pridruženim družbam.

9.10.2 NABAVA PRI POVEZANIH OSEBAH

(v EUR)	2022	2020
Pridružena podjetja		
v državi:	34.850.894	27.241.057
ŠTORE STEEL d.o.o. Štore	34.850.894	27.241.057
v tujini:	313.558	110.727
UNIOR TEPID S.R.L. Brasov	7.754	10.733
UNIOR TEHNA d.o.o. Sarajevo	0	0
UNIOR TEOS ALATI d.o.o. Beograd	305.804	99.994
Skupaj pridružena podjetja	35.164.452	27.351.784

Nabava od pridružene družbe UNIOR Tepid je v zgornji tabeli upoštevana samo do 15. 6. 2022, ko je prišlo do prodaje deleža.

9.10.3 POSLOVNE TERJATVE DO POVEZANIH OSEB

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Pridružena podjetja		
v državi:	173.915	140.203
ŠTORE STEEL d.o.o. Štore	173.915	140.203
v tujini:	85.269	568.929
UNIOR TEPID S.R.L. Brasov	0	440.053
UNIOR TEHNA d.o.o. Sarajevo	85.269	128.876
UNIOR TEOS ALATI d.o.o. Beograd	0	0
Skupaj pridružena podjetja	259.184	709.132

Predmet odprtih poslovnih terjatev do povezanih oseb predstavljajo odprte terjatve nastale iz naslova prihodkov od prodaje, ki jih družbe v skupini dosežejo s prodajo pridruženim družbam.

9.10.4 POSLOVNE OBVEZNOSTI DO POVEZANIH OSEB

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Pridružena podjetja		
v državi:	10.974.306	7.184.308
ŠTORE STEEL d.o.o. Štore	10.974.306	7.184.308
v tujini:	35.570	4.702
UNIOR TEPID S.R.L. Brasov	0	0
UNIOR TEHNA d.o.o. Sarajevo	0	0
UNIOR TEOS ALATI d.o.o. Beograd	35.570	4.702
Skupaj pridružena podjetja	11.009.876	7.189.010

9.10.5 TERJATVE IN OBVEZNOSTI IZ POSOJIL IN OBRESTI DO POVEZANIH OSEB

Skupina UNIOR na dan 31. 12. 2022 nima terjatev in obveznosti iz naslova posojil in obresti do povezanih podjetij.

9.10.6 POSLI Z LASTNIKI IN NJIHOVIMI POVEZANIMI OSEBAMI

Največji posamični lastnik družbe UNIOR d.d., ki je obvladujoča družba v Skupini UNIOR, je Slovenski državnih holding, d.d., ki ima v lasti 39,43 odstotni lastniški delež. Skupaj s Kapitalsko družbo, d.d., ki ima v lasti 5,55 odstotni lastniški delež in Zavarovalnico Triglav, d.d. ki ima v lasti 3,52 odstotni lastniški delež, ima Republika Slovenija posredno v lasti 48,50 odstotni lastniški delež.

Z lastniki povezane družbe so tiste, v katerih imata Republika Slovenija in Slovenski državni holding, d.d. skupno neposredno najmanj 20-odstotni lastniški delež. Seznam teh družb je objavljen na spletni strani Slovenskega državnega holdinga, d.d. (<https://www.sdh.si/sl-si/upravljanje-nalozb/seznam-nalozb>).

Skupna vrednost poslov z lastniki in njihovimi povezanimi osebami

(v EUR)	2022	2021
Prihodki od prodaje (v obdobju 1. 1. do 31. 12.)	1.513.599	976.125
Nabava (v obdobju 1. 1. do 31. 12.)	10.098.966	7.610.785
Poslovne terjatve (na dan 31. 12.)	122.057	198.064
Poslovne obveznosti (na dan 31. 12.)	2.372.767	2.243.073

Vsi posli z lastniki in njihovimi povezanimi osebami so bili v vseh družbah v Skupini UNIOR opravljeni pod običajnimi tržnimi pogoji.

9.11 UPRAVLJANJE S TVEGANJI V SKUPINI UNIOR

Tveganja poslovanja za Skupino UNIOR so razkrita v poglavju 7.8.1 Letnega poročila 2022. V nadaljevanju razkrivamo finančna tveganja Skupine UNIOR.

FINANČNA TVEGANJA SKUPINE

KREDITNO TVEGANJE SKUPINE

Kreditno tveganje predstavlja tveganje, da družbe v Skupini UNIOR ne dobijo poplačanih poslovnih terjatev in finančnih naložb s strani upnikov v dogovorjenih rokih. Kreditno tveganje obvladujemo z rednim spremljanjem poslovanja in finančnega stanja vseh novih in obstoječih poslovnih partnerjev, z omejevanjem izpostavljenosti do posameznih poslovnih partnerjev in z aktivnim procesom izterjave terjatev. Spreminjajoče se makroekonomsko okolje lahko povzroči spremembe v njihovi boniteti in plačilni sposobnosti. Zato kljub skrbnemu upravljanju s terjatvami obstaja verjetnost zamud pri plačilih kupcev oziroma celo njihova nesposobnost plačila. Z rednim spremljanjem odprtih in zapadlih terjatev do kupcev, starostne strukture terjatev in gibanja povprečnih plačilnih rokov kreditno izpostavljenost Skupine UNIOR ohranjamo v sprejemljivih okvirih. Terjatve do večine kupcev, razen povezanih družb, imamo od 1. 10. 2014 dalje tudi zavarovane pri zavarovalnici. V času epidemije COVID-19 so skladno z dogovorom z zavarovalnico vsi roki za izterjavo in ustavitev dobav v primeru neplačila naših kupcev podaljšani za 30 dni. Kreditna tveganja pozorno spremljamo na vseh delih poslovanja. Tveganje ocenjujemo kot zmerno tveganje.

Analiza starosti terjatev do kupcev na datum poročanja

v (EUR)	Bruto vrednost	Povprečni znesek izgube v %	ECL popravek	Individualni popravek za povečano kreditno tveganje	Skupaj popravek	Povečano kreditno tveganje	Neto vrednost
Nezapadle terjatve	25.337.832	0,11	28.335	0	28.335	ne	25.309.497
Zapadle terjatve do 90 dni	5.399.876	0,61	32.969	0	32.969	ne	5.366.907
Zapadle terjatve od 91 do 180 dni	1.074.596	4,29	46.129	0	46.129	ne	1.028.467
Zapadle terjatve od 181 do 360 dni	870.153	10,10	87.916	0	87.916	ne	782.237
Zapadle terjatve nad 360 dni	779.100	64,53	502.739	0	502.739	ne	276.361
Skupaj	33.461.557		698.088	0	698.088		32.763.469

TVEGANJE SPREMEMB OBRESTNIH MER SKUPINE

Tveganje sprememb obrestnih mer predstavlja tveganje finančne izgube zaradi neugodnega gibanja obrestnih mer na trgu. Spremembe obrestnih mer lahko znatno zmanjšajo gospodarske koristi Skupine UNIOR, tako da stalno spremljamo gibanja referenčnih obrestnih mer na trgu. Tveganje ocenjujemo kot visoko tveganje, zaradi spremembe referenčne obrestne mere s strani Evropske centralne banke in tudi morebitnih pričakovanih prihodnjih povečanj. Za Skupino UNIOR smo za družbe v Sloveniji s sindikatom bank dosegli, da se obrestne marže do leta 2023 oblikujejo po maržni lestvici, skladno z uspešnostjo poslovanja Skupine UNIOR. V mesecu decembru 2017 pa smo kreditno izpostavljenost v višini 47,5 milijona evrov v družbi UNIOR d.d. in 7,8 milijona evrov v družbi UNITUR d.o.o., ki obe

zapadeta v letu 2023, za obdobje pet let (do konca leta 2022) zaščitili z obrestno zamenjavo. S tem je bilo tveganje porasta obrestnih mer obvladovano in minimizirano.

Refinancirane obstoječega sindikata, ki zapade v letu 2023, je bilo sklenjeno 25. 4. 2023, po sklenitvi dogovora z bankami, pa bomo v obvladujoči družbi ocenili primernost razpoložljivih metod za varovanje referenčne obrestne mere, medtem je obrestna marža tudi v prihodnje vezana na maržno lestvico, skladno z uspešnostjo poslovanja družbe UNIOR d.d. in Skupine UNIOR.

Analiza občutljivosti finančnih obveznosti glede na spremembo variabilnih obrestnih mer skupine

Stanje obveznosti, vezanih na posamezno variabilno obrestno mero v letu 2022

	Višina obveznosti	Višina	Hipotetični porast obrestnih mer		
v (EUR)	31 .12. 2022	obr. mere	za 15 %	za 50 %	za 100 %
Vrsta obrestne mere					
1-mesečni EURIBOR	3.000.000	1,8980	8.541	28.470	56.940
3-mesečni EURIBOR	71.914.250	2,2020	237.533	791.776	1.583.552
6-mesečni EURIBOR	22.692.290	2,7520	93.674	312.246	624.492
Skupni učinek	97.606.540		339.748	1.132.492	2.264.984

Stanje obveznosti, vezanih na posamezno variabilno obrestno mero v letu 2021

v (EUR)	Višina obveznosti	Višina obr. mere	Hipotetični porast obrestnih mer		
	31. 12. 2021		za 15 %	za 50 %	za 100 %
Vrsta obrestne mere					
1-mesečni EURIBOR	2.000.000	−0,5940	1.782	5.940	11.880
3-mesečni EURIBOR	79.773.073	−0,5710	68.326	227.752	455.504
6-mesečni EURIBOR	26.629.120	−0,5440	21.729	72.431	144.862
Skupni učinek	108.402.193		91.837	306.123	612.246

Skupne finančne obveznosti Skupine UNIOR na dan 31. 12. 2022 znašajo 104.467.289 evrov, razliko v višini 6.860.749 evrov do prikazanega stanja za občutljivost obrestne mere predstavljajo finančne obveznosti s fiksno obrestno mero.

LIKVIDNOSTNO TVEGANJE SKUPINE

Likvidnostno tveganje predstavlja tveganje pomanjkanja likvidnih sredstev za poplačilo poslovnih in finančnih obveznosti družb v skupini v dogovorjenih rokih. Likvidnostno tveganje zajema tveganja, povezana s pomanjkanjem razpoložljivih finančnih virov in posledično z nesposobnostjo družb v skupini, da v dogovorjenih rokih poravnajo svoje obveznosti. Plačilna sposobnost je v veliki meri odvisna od učinkovitega upravljanja z denarjem, zalogami in terjatvami ter na drugi strani z obveznostmi in denarnemu toku prilagojeno dinamiko investiranja. Veliko pozornosti namenjamo pripravi in spremljanju načrtov denarnih tokov, ki vključujejo predvidene prilive in potrebne odlive. Uspešno načrtovanje nam omogoča optimalno upravljanje morebitnih kratkoročnih presežkov ali primanjkljajev likvidnih sredstev – kratkoročno neuravnoteženost uravnavamo s črpanjem odobrenih revolving kreditnih linij pri poslovnih bankah. Obvladujoča družba UNIOR d.d. in odvisna družba UNITUR d.o.o., ki sta v Skupini

UNIOR ob koncu leta 2022 predstavljali več kot 90 odstotkov vseh potreb Skupine UNIOR po financiranju, sta 25. 4. 2023 s sindikatom bank sklenila pogodbo za refinanciranje obstoječega dolga, ki zapade v letu 2023, hkrati pa je obvladujoča družba Skupine UNIOR pridobila dodatno likvidnostno rezervo v obliki novega revolving posojila. Slednje ocenjujemo kot pozitiven doprinos k obvladovanju likvidnostnega tveganja skupine, ki pa ga kljub vsem izvedenim aktivnostim zaradi izredno negotovih gospodarskih in finančnih razmer ocenjujemo kot visoko tveganje.

TVEGANJE NEDOSEGANJA FINANČNIH ZAVEZ SKUPINE

Tveganje nedoseganja finančnih zavez predstavlja tveganje, da bi morali družbi UNIOR d.d. in UNITUR d.o.o. predčasno vrniti v letu 2016 odobrena dolgoročna posojila na podlagi Sindiciranih kreditnih pogodb sklenjenih s sindikatom poslovnih bank. Finančne zaveze so opredeljene v kreditnih pogodbah in sicer mora Skupina UNIOR dosegati s strani bank postavljeno razmerje med neto finančnim dolgom in EBITDA ter s strani bank določen delež kapitala v obveznostih do virov sredstev. Finančne zaveze se preverjajo letno, na podlagi revidiranih konsolidiranih računovodskih izkazov Skupine UNIOR, potrditi pa jih mora tudi pooblaščen revizor, ki revidira konsolidirane računovodske izkaze Skupine UNIOR. V preteklih letih in tudi v letu 2022 so bile zaveze izpolnjene brez odstopanj, poslovni načrti Skupine UNIOR pa tudi za prihodnja obdobja predvidevajo izpolnjevanje finančnih zavez. Tveganje ocenjujemo kot nizko tveganje.

9.12 BRUTO PREJEMKI SKUPIN OSEB

V skladu s 3.točko (3) odstavka 69. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) in MRS 12 v nadaljevanju razkrivamo prejemke, ki so jih za opravljanje nalog v Skupini UNIOR prejeli člani uprave, drugi delavci v skupini, zaposleni na podlagi pogodbe, za katero ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, in člani nadzornega sveta. Člani uprave in nadzornega sveta obvladujoče družbe za delo v odvisnih družbah v letu 2022 niso prejeli dodatnih plačil.

Skupina članom uprave, drugim delavcem v skupini, zaposlenim na podlagi pogodbe, za katero ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, in članom nadzornega sveta ni odobrila predujmov, posojil ter poroštev za obveznosti.

Leto 2022	Bruto vrednosti						Neto vrednosti					
	Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni zaslužki	Odpravnine	Plačila na podlagi delnic	Skupaj bruto	Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni zaslužki	Odpravnine	Plačila na podlagi delnic	Skupaj neto
(v EUR)												
Uprava obvladujoče družbe	392.571	0	0	0	0	392.571	168.177	0	0	0	0	168.177
Nadzorni svet obvladujoče družbe	118.104	0	0	0	0	118.104	85.084	0	0	0	0	85.084
Zaposleni na podlagi individualne pogodbe v skupini	6.820.622	0	0	0	0	6.820.622	4.058.414	0	0	0	0	4.058.414

Leto 2021	Bruto vrednosti						Neto vrednosti					
	Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni zaslužki	Odpravnine	Plačila na podlagi delnic	Skupaj bruto	Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni zaslužki	Odpravnine	Plačila na podlagi delnic	Skupaj neto
(v EUR)												
Uprava obvladujoče družbe	357.409	0	0	0	0	357.409	142.975	0	0	0	0	142.975
Nadzorni svet obvladujoče družbe	104.971	0	0	0	0	104.971	75.427	0	0	0	0	75.427
Zaposleni na podlagi individualne pogodbe v skupini	6.155.845	0	0	0	0	6.155.845	3.621.985	0	0	0	0	3.621.985

9.13 OCENA OKOLJSKIH / PODNEBNIH TVEGANJ IN VPLIV NA RAČUNOVODSKE IZKAZE

Ravnanje z okoljem v Skupini UNIOR v vse večji meri povezujemo ne samo z okoljskimi / podnebnimi vplivi, ampak tudi finančnimi viri. Ob zagotovitvi vseh zakonodajnih in okoljevarstvenih ciljev si dolgoročno prizadevamo za racionalizacijo rabe primarnih virov, povečevanje rabe obnovljivih virov, njihovo ponovno rabo z vidika krožnega gospodarstva in substitucijo obstoječih metod, tehnologij in materialov, ki imajo večji vpliv na okolje, z bolj optimalnimi, kjer je to možno in smiselno. Upravljanje vplivov na okolje / podnebje razumemo tudi kot priložnost za ustvarjanje prihodkov. Prioritetno to delamo v Sloveniji za družbi UNIOR d.d. in UNITUR d.o.o., dobre prakse pa bomo postopoma vpeljevali tudi v družbe v Skupini UNIOR zunaj Slovenije.

Stroški upravljanja vplivov na okolje / podnebje v Skupini UNIOR v letu 2022

Vrsta stroška	(v EUR)
Ravnanje z odpadki	392.597
Voda - poraba	272.670
Voda – čiščenje odpadne vode, obratovanje lastne čistilne naprave	146.051
Voda - vgradnja BČN Vitanje	32.005
Energenti, emisije	16.555.223
Stroški sekancev za ogrevanje na biomaso	134.303
Amortizacija in financiranje drugih okolju prijaznih naložb	57.889
Stroški dela s področja upravljanja z okoljem	647.937
Stroški okoljskega usposabljanja - interno usposabljanje ni ovrednoteno	13.980
Okoljska dajatev, vodno povračilo	114.034
Stroški storitev zunanjih izvajalcev s področja okolja	111.692
SKUPAJ STROŠKI	18.478.381

Vrsta investicije	(v EUR)
Soinvesticija v toplotovodno omrežje za povečanje izrabe odpadne toplote	239.597
Investicije v daljinsko ogrevanje na lesno biomaso	696.782
Investicije v sončne elektrarne	1.149.229
Druge investicije v zniževanje vplivov na okolje	50.947
SKUPAJ STROŠKI	2.136.555

Za upravljanje z vplivi na okolje / podnebje smo v Skupini UNIOR v letu 2022 imeli stroške v višini 18.478.381 evrov. Največji delež predstavljajo energenti, in sicer 16,6 milijona evrov, medtem ko je strošek energentov iz obnovljivih virov znašal 134.303 evrov.

Stroški dela s področja upravljanja z okoljem so znašali 647.937 evrov, za storitve zunanjih izvajalcev s področja okolja smo namenili 111.692 evrov. Za celostno upravljanje z vodo – od rabe vode, do čiščenja odpadne vode in vodnega povračila smo plačali 564.760 evrov. Pomemben strošek je tudi ravnanje z odpadki v višini 392.597 evrov.

Investicije v zmanjševanje vplivov na okolje / podnebje v Skupini UNIOR so v letu 2022 znašale 2.136.555 evrov. Za namestitev sončnih elektrarn smo namenili 1.149.229 evrov, v širitev daljinskega ogrevanja na lesno biomaso smo investirali 696.782 evrov, v toplovodno omrežje za povečanje izrabe odpadne toplote pa 239.597 evrov. S temi investicijami bomo v prihodnje ustvarjali energetske prihranke in s tem nižje stroške energije.

Prihodki, povezani z vplivi na okolje / podnebje v Skupini UNIOR v letu 2022

Vrsta prihodkov, povezanih z vplivom na okolje / podnebje	(v EUR)
Prodaja odpadkov – sekundarne surovine	14.143.973
OVE – prodaja električne energije	470.412
Drugi prihodki s področja ravnanja z okoljem	16.436
SKUPAJ	14.630.821

Reciklabilnost virov, ki jih uporabljamo, ima velik potencial za realizacijo prihodkov s sekundarnimi surovinami. Skupina UNIOR je s tega področja v letu 2022 ustvarila 14.143.973 evrov prihodkov. S prodajo električne energije, ki smo jo proizvedli iz obnovljivih virov, smo ustvarili 470.412 evrov prihodkov, medtem ko so drugi prihodki s področja ravnanja z okoljem znašali 16.436 evrov.

Prihodki so nekonsolidirani.

9.14 DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU V SKUPINI UNIOR

SKLENITEV NOVE SINDICIRANE KREDITNE POGODBE

Družbi UNIOR d.d. in UNITUR d.o.o. sta dne 25. 4. 2023 s sindikatom štirih poslovnih bank sklenili novi sindicirani kreditni pogodbi za obdobje 7 let. S tem je vzpostavljeno dolgoročno stabilno ravnoesje med dolgoročnimi in kratkoročnimi finančnimi obveznostmi, ki je po stanju 31. 12. 2022 porušeno zaradi dejstva, da je končna zapadlost v letu 2016 refinanciranih finančnih obveznosti skupine 30. 6. 2023 in je skupina izkazala večino svojih finančnih obveznosti kot kratkoročnih. Dejanska odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti bodo tako v poslovnem letu 2023 znašala 10.236.747 evrov in ne 66.570.347 evrov, kot je izkazano v konsolidiranem izkazu finančnega položaja in pojasnilom k izkazu v tem Letnem poročilu, ki je pripravljeno za poslovno leto 2022 po stanju na dan 31. 12. 2022. S podpisanimi sindiciranimi kreditnima pogodbama je skupina pridobila tudi dodatna potrebna likvidna sredstva za optimiranje potreb po obratnem kapitalu ter si zagotovila tudi financiranje v prihodnjih obdobjih potrebnih investicij za obnovo in povečanje proizvodnih kapacitet. Na podlagi tega ima skupina zagotovljene osnovne predpogoje za rast in razvoj skladno z zastavljenimi cilji.

ENERGETSKA POMOČ ZA GOSPODARSTVO

V skladu z Zakonom o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (ZPGOPEK) bo obvladujoča družba Skupine UNIOR v poslovnem letu 2023 prejela predvidoma 1,3 milijona evrov nepovratne državne pomoči. Zakon določa, da mora upravičenec, ki je uveljavil pomoč za gospodarstvo, če je pri njem od uveljavitve zakona v letu 2023 oziroma za leto 2023 prišlo do izplačil dividend, o tem obvestiti pristojni organ najpozneje v dveh mesecih po izplačilu. Prejeta sredstva mora vrniti v 30 dneh po vročitvi odločbe, ki jo izda pristojni organ, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi.

POSLOVNI DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU

Po poročevalskem obdobju ni bilo drugih pomembnejših dogodkov, ki bi pomembno vplivali na konsolidirane računovodske izkaze Skupine UNIOR za leto 2022 ali katere bi morali dodatno razkrivati.

9.15 IZJAVA O ODGOVORNOSTI ČLANOV UPRAVE

Uprava obvladujoče družbe je odgovorna za pripravo letnega poročila Skupine UNIOR in konsolidiranih računovodskih izkazov skupine na način, ki zainteresirani javnosti prikazuje resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja in izidov poslovanja Skupine UNIOR v letu 2022.

Uprava obvladujoče družbe v skladu s 134. členom Zakona o trgu finančnih instrumentov (ZTFI-1) po svojem najboljšem vedenju izjavlja, da je računovodsko poročilo Skupine UNIOR sestavljeno skladno z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija, ter daje resničen in pošten prikaz sredstev in obveznosti, finančnega položaja in poslovnega izida Skupine UNIOR kot celote, in da je v poslovno poročilo Skupine UNIOR vključen pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja skupine ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih vrst tveganj, ki jim je Skupina UNIOR kot celota izpostavljena.

Uprava obvladujoče družbe sprejema in potrjuje skupinske računovodske izkaze s pripadajočimi usmeritvami in pojasnili Skupine UNIOR za leto 2022.

Uprava obvladujoče družbe potrjuje, da so bile pri izdelavi konsolidiranih računovodskih izkazov Skupine UNIOR dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve, da so bile računovodske ocene izdelane po načelu poštene vrednosti, previdnosti in dobrega gospodarjenja, in da konsolidirani računovodski izkazi predstavljajo resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja Skupine UNIOR in izidov njenega poslovanja za leto 2022.

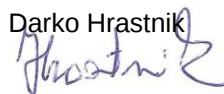
Uprava obvladujoče družbe je odgovorna tudi za ustrezno računovodenje, sprejem ustreznih sklepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter preprečevanje in odkrivanje prevar in drugih nepravilnosti oziroma nezakonitosti. Potrjuje še, da so skupinski računovodski izkazi, skupaj s pojasnili, izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družb v Skupini UNIOR kot delujočih podjetij ter skladno z veljavno zakonodajo in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija.

Davčne oblasti lahko kadarkoli v roku pet let po poteku leta, v katerem je treba davek odmeriti, preverijo poslovanje družb v skupini, kar lahko posledično povzroči nastanek dodatne obveznosti plačila davka, zamudnih obresti in kazni iz naslova DDPO ali drugih davkov ter dajatev. Uprava obvladujoče družbe ni seznanjena z okoliščinami, ki bi lahko povzročile morebitno pomembno obveznost s tega naslova.

Zreče, 26. 4. 2023

Predsednik uprave

Darko Hrastnik

Član uprave

Branko Bračko

9.16 POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

mazars

Poročilo neodvisnega revizorja o konsolidiranih računovodskih izkazih

Lastnikom družbe UNIOR d.d.

Mnenje

Revidirali smo konsolidirane računovodske izkaze gospodarske družbe **UNIOR d.d.** in njenih odvisnih družb (v nadaljevanju Skupina), ki vključujejo konsolidiran izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2022, konsolidiran izkaz poslovnega izida in konsolidiran izkaz drugega vseobsegajočega donosa, konsolidiran izkaz sprememb lastniškega kapitala in konsolidiran izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju priloženi konsolidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj Skupine na dan 31. decembra 2022 ter njen poslovni izid in denarne tokove za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU.

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR) in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zadevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa (»Uredba (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta«). Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku Revizorjeva odgovornost za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od družbe in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Poudarjanje zadeve

Na dan 31.12.2022 Skupina izkazuje kratkoročne finančne obveznosti do bank v znesku 84.651 tisoč Eur, ki so predvsem posledica prenosa dela dolgoročnih finančnih obveznosti med kratkoročne finančne obveznosti do bank, upoštevaje na dan 31.12.2022 veljavne posojilne pogodbe. Kot je razkrito v računovodskem delu letnega poročila Skupine v pojasnilu 9.14. »Dogodki po poročevalskem obdobju v Skupini UNIOR« sta obvladujoča družba in pomembna odvisna družba v Sloveniji z bankami upnicami dne 25.4.2023 sklenili novo dolgoročno posojilno pogodbo o refinanciranju finančnih obveznosti obvladujoče družbe in pomembne odvisne družbe v Sloveniji, ki pomembno pozitivno vplivata na ročnost, odplačila finančnih obveznosti in financiranje obratnega kapitala Skupine. Naše mnenje v zvezi s poudarjeno zadevo ni prilagojeno.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste, ki so po naši strokovni presoji najpomembnejše pri reviziji konsolidiranih računovodskih izkazov tekočega obdobja. Te zadeve smo upoštevali pri reviziji konsolidiranih računovodskih izkazov kot celote ter pri oblikovanju našega mnenja o teh konsolidiranih računovodskih izkazih in o teh zadevah ne izražamo ločenega mnenja. Poleg zadeve opisane v odstavku »Poudarjanje zadeve« smo kot ključni revizijski zadevi opredelili spodaj opisani zadevi.

Izpolnili smo vse svoje obveznosti, ki so opisane v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov*, vključno s tistimi, ki so povezane s temi zadevami. Zato je revizija vključevala izvedbo postopkov, ki smo jih določili na podlagi naše ocene tveganja pomembno napačne navedbe v konsolidiranih računovodskih izkazih. Rezultati naših revizijskih postopkov, vključno s postopki, ki smo jih opravili v zvezi z zadevami, ki jih navajamo v nadaljevanju, služijo kot podlaga za naše revizijsko mnenje o priloženih konsolidiranih računovodskih izkazih.

mazars

Zemljišča, merjena po pošteni vrednosti

Vrednost zemljišč, ki so skladno s sprejeto računovodsko usmeritvijo skupine merjena po pošteni vrednosti, na dan 31.12.2022 znaša 30.495 tisoč Eur in predstavlja 8 % celotnih sredstev skupine. Poslovodstvo skupine je pri sestavi računovodskih izkazov za poslovno leto 2022 presojalo nastanek okoliščin v poslovnem letu 2022, ki bi lahko pomembno vplivale na ocenjeno pošteno vrednost zemljišč za namen računovodskega poročanja obvladujoče in pomembne odvisne družbe v Sloveniji z dne 31.12.2021. Veščak poslovodstva (pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin) je na podlagi opravljene tržne analize sprememb vrednosti primerljivih zemljišč v letu 2022 ocenil, da ocenjene poštene vrednosti zemljišč obvladujoče družbe in pomembne odvisne družbe v Sloveniji z dne 31.12.2021 predstavljajo ustrezno podlago za izkazano pošteno vrednost zemljišč v računovodskih izkazih skupine z dne 31.12.2022. Poslovodstvo skupine je v poslovnem letu 2022 v oceno poštene vrednosti zemljišč pomembnih proizvodnih družb v tujini vključilo veščake, ki so za namen računovodskega poročanja na dan 31.12.2022 ocenili pošteno vrednost zemljišč v njihovi lasti. Ocena poslovodstva glede nastanka okoliščin, ki bi lahko pomembno vplivale na ocenjeno pošteno vrednost zemljišč in pripravljene ocene poštenih vrednosti zemljišč z dne 31.12.2022 so bile pomembne za našo revizijo, ker zahtevajo pomembne presoje in ocene. Zaradi pomembnosti ocenjene poštene vrednosti zemljišč v celotnih sredstvih skupine in vgrajene stopnje subjektivnosti pri presoji poslovodstva smo le – to opredelili kot ključno revizijsko zadevo.	V okviru izvajanja revizijskih postopkov smo ocenili ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev skupine v zvezi z merjenjem poštene vrednosti zemljišč, njihovo skladnost z MRS 16 (Opredmetena osnovna sredstva) in MSRP 13 (Merjenje poštene vrednosti) in med drugim izvedli naslednje revizijske postopke: • presodili smo primernost presoje poslovodstva glede nastanka okoliščin v poslovnem letu 2022, ki bi lahko pomembno vplivale na izkazano pošteno vrednost zemljišč na dan 31.12.2022; • v revizijsko skupino smo vključili revizorjevega veščaka (pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin) za pomoč pri presoji ustreznosti knjigovodske izkazane poštene vrednosti zemljišč na dan 31.12.2022 in primernosti opravljene tržne analize sprememb vrednosti primerljivih zemljišč v poslovnem letu 2022; • presodili smo ustreznost uporabljenih predpostavk, metod ocenjevanja vrednosti in vhodnih podatkov na katerih temelji ocenjena poštena vrednost zemljišč za namen računovodskega poročanja obvladujoče družbe in pomembne odvisne družbe v Sloveniji na dan 31.12.2021; • presodili smo ustreznost uporabljenih predpostavk, metod ocenjevanja vrednosti in vhodnih podatkov na katerih temelji ocenjena poštena vrednost zemljišč za namen računovodskega poročanja pomembnih proizvodnih družb v tujini na dan 31.12.2022; • pregledali smo popolnost in primernost razkritij v letnem poročilu skupine v zvezi z zemljišči, ki so merjena po pošteni vrednosti, ki jih je poslovodstvo predstavilo v računovodskem delu letnega poročila v točki 9.7.3. »Opredmetena osnovna sredstva«
---	--

Čisti prihodki od prodaje

Čisti prihodki od prodaje skupine za poslovno leto 2022 znašajo 287.653 tisoč Eur in so se glede na preteklo poslovno leto povečali za 20 odstotkov. Kot je pojasnjeno v poglavju 9.6.3.4. »Povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in razkritja« se prihodki po posameznih področnih odsekih (odkovki, ročno orodje in strojegradnja) pripoznajo različno, upoštevajo MSRP 15 (Prihodki iz pogodb s kupci) in 5 stopenjski model njihovega pripoznavanja. Čisti prihodki od prodaje so eden ključnih pokazateljev uspešnosti poslovanja skupine. Zaradi pomembnosti računovodske postavke, kompleksnih načinov njihovega pripoznavanja glede na področne odseke ustvarjenih prihodkov in skladu z MSRP15 in tveganj njihovega ustreznega evidentiranja smo	V okviru izvajanja revizijskih postopkov smo ocenili ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev skupine v zvezi s pripoznavanjem prihodkov in njihovo skladnost z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja in med drugim izvedli naslednje revizijske postopke: • pridobili razumevanje računovodskih usmeritev v povezavi s pripoznavanjem prihodkov posameznih področnih odsekov v skladu z MSRP 15, • spoznali in ocenili zasnovano ter izvajanje notranjih kontrol v zvezi s pripoznavanjem prihodkov posameznih področnih odsekov s poudarkom na ključnih kontrolah; • preizkusili učinkovitost delovanja ključnih
--	--

mazars

pripoznavanje prihodkov od prodaje opredelili kot ključno revizijsko zadevo.	kontrol, pomembnih za pripoznavanje prihodkov posameznih področnih odsekov; - izvedli analitične postopke preizkušanja podatkov v povezavi s prihodki vseh področnih odsekov; - izvedli preizkus podrobnosti na izbranem vzorcu prihodkov posameznih področnih odsekov; - pregledali popolnost in primernost ustreznih razkritij v računovodskih izkazih v zvezi s čistimi prihodki od prodaje, ki jih je poslovodstvo predstavilo v računovodskem delu letnega poročila v točki 9.8.2. »Čisti prihodki od prodaje po območnih in področnih odsekih«.
--	--

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo. Druge informacije obsegajo informacije v konsolidiranem letnem poročilu, razen konsolidiranih računovodskih izkazov in revizorjevega poročila o njih.

Naše mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila.

V povezavi z opravljeno revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi ali so druge informacije pomembno neskladne s konsolidiranimi računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembna napačna navedba drugih informacij, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene s konsolidiranimi revidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi; ter
- na podlagi poznavanja in razumevanja skupine in njenega okolja, ki smo ga pridobili med revizijo, v zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili pomembno napačnih navedb.

Odgovornost poslovodstva in nadzornega sveta za konsolidirane računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh konsolidiranih računovodskih izkazov v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU, in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Poslovodstvo je pri pripravi konsolidiranih računovodskih izkazov skupine odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenja, razen če namerava poslovodstvo podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet je odgovoren za nadzor nad pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov in za potrditev konsolidiranega revidiranega letnega poročila.

Revizorjeva odgovornost za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so konsolidirani računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe, lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamič ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh konsolidiranih računovodskih izkazov.

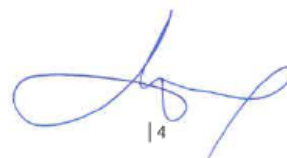
mazars

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v konsolidiranih računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadosten in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnih za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol skupine;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij poslovanja;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbujejo dvom v sposobnost skupine, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v konsolidiranih računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje skupine kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino konsolidiranih računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali konsolidirani računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev;
- pri reviziji skupine pridobimo zadostne in ustrezne revizijske dokaze v zvezi s finančnimi informacijami družb ali poslovnih dejavnosti v skupini, da izrazimo mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih. Odgovorni smo za ustrezno usmerjanje, nadzor in izvedbo revizije skupine. Obenem smo izključno mi sami odgovorni za naše revizijsko mnenje;
- revizijsko komisijo in nadzorni svet med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno s pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

Med drugim smo revizijski komisiji in nadzornemu svetu predložili našo izjavo, da smo izpolnili vse etične zahteve v zvezi z neodvisnostjo ter jih obvestili o vseh razmerjih in drugih zadevah, za katere bi se lahko upravičeno menilo, da vplivajo na našo neodvisnost, in jih seznanili s tem povezanimi nadzornimi ukrepi.

Od vseh zadev, s katerimi smo seznanili revizijsko komisijo in nadzorni svet, smo zadeve, ki so bile najpomembnejše pri reviziji konsolidiranih računovodskih izkazov tekočega obdobja, določili kot ključne revizijske zadeve. V kolikor zakon ali predpisi ne preprečujejo njihovega javnega razkritja in razen v izjemno redkih okoliščinah, ko lahko utemeljeno pričakujemo, da bi bile posledice poročanja o določeni zadevi bolj škodljive kot je v javnem interesu, te zadeve opisujemo v revizorjevem poročilu.

4

mazars

Poročilo o drugih zakonskih in regulatornih zahtevah

Druge poročevalske obveznosti v skladu z Uredbo EU št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta

Imenovanje in potrditev revizorja

Za zakonitega revizorja obvladujoče družbe in Skupine so nas na skupščini delničarjev dne 6.7.2022 prvič imenovali lastniki družbe za poslovna leta 2022, 2023 in 2024.

Skladnost z dodatnim poročilom revizijski komisiji

Naše mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih v tem poročilu je skladno z dodatnim poročilom revizijski komisiji skupine, ki smo ga izdali na isti dan kot revizijsko poročilo.

Opravljanje nerevizijskih storitev

Za družbe v skupini nismo opravili nobenih prepovedanih nerevizijskih storitev iz prvega odstavka petega člena Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter pri opravljanju revizije zagotovili našo neodvisnost od revidiranih družb v skupini.

Poleg storitev obvezne revizije in tistih, ki so razkrite v letnem poročilu in konsolidiranih računovodskih izkazih, nismo za družbe v skupini opravili nobenih drugih storitev.

Revizorjevo poročilo o skladnosti konsolidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki z zahtevami Delegirane uredbe 2019/815 o enotni elektronski obliki poročanja

Opravili smo posel dajanja sprejemljivega zagotovila o tem, ali so revidirani konsolidirani računovodski izkazi Skupine, za poslovno leto, ki se je končalo 31.12.2022, pripravljeni upoštevajoč zahteve Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/815 z dne 17. decembra 2018 o dopolnitvi Direktive 2004/109/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi za določitev enotne elektronske oblike poročanja, veljavne za leto 2022 (v nadaljevanju Delegirana uredba).

Odgovornost posloводства in nadzornega sveta

Posloводство je odgovorno za pripravo in pravilno predstavitev revidiranih konsolidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki v skladu z zahtevami Delegirane uredbe, pa tudi za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo revidiranih konsolidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki na način, da ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Nadzorni svet je pristojen za nadzor nad pripravo revidiranih konsolidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki v skladu z zahtevami Delegirane uredbe.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je, da opravimo posel dajanja sprejemljivega zagotovila ter izrazimo sklep o tem, ali so revidirani konsolidirani računovodski izkazi pripravljeni skladno z zahtevami Delegirane uredbe. Naš posel dajanja sprejemljivega zagotovila smo opravili v skladu z Mednarodnim standardom dajanja zagotovil 3000 – Posli dajanja zagotovil razen revizij ali preiskav računovodskih informacij iz preteklosti (MSZ 3000), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde revidiranja in dajanja zagotovil. Ta standard zahteva, da posel načrtujemo in izvajamo tako, da pridobimo sprejemljivo zagotovilo za podajo sklepa.

Delovali smo v skladu z zahtevami glede neodvisnosti in etičnimi zahtevami Kodeksa etike za računovodske strokovnjake (Code of Ethics for Professional Accountants), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (International Ethics Standards Board for Accountants). Kodeks je zasnovan na temeljnih načelih integritete, objektivnosti, strokovne usposobljenosti in dolžne skrbnosti, zaupnosti ter strokovnega vedenja. Naše podjetje deluje v skladu z Mednarodnim standardom upravljanja kakovosti (MSUK-1) in skladno z njimi vzdržuje celovit sistem obvladovanja kakovosti, vključno z dokumentiranimi politikami in postopki glede skladnosti z etičnimi zahtevami, poklicnimi standardi ter veljavnimi pravnimi in regulativnimi zahtevami.

mazars

Povzetek opravljenega dela

V okviru opravljenega dela smo izvedli postopke revizijske narave, in sicer:

- prepoznali in ocenili tveganje pomembne neskladnosti revidiranih konsolidiranih računovodskih izkazov z zahtevami Delegirane Uredbe zaradi napake ali prevare;
- pridobili smo razumevanje notranjega kontroliranja, ki je pomembno za posel dajanja sprejemljivega zagotovila, da bi oblikovali postopke, ki so ustrezni v danih okoliščinah, vendar pa ne za izražanje mnenja o učinkovitosti notranjega kontroliranja;
- ocenili smo, ali prejeti revidirani konsolidirani računovodski izkazi izpolnjujejo zahteve Delegirane uredbe, veljavne na dan poročanja;
- pridobili smo sprejemljivo zagotovilo, da so revidirani konsolidirani računovodski izkazi izdajatelja prikazani v pravilni elektronski obliki XHTML;
- pridobili smo sprejemljivo zagotovilo, da so vrednosti in razkritja v revidiranih konsolidiranih računovodskih izkazih v obliki XHTML označeni pravilno in v tehnologiji Inline XBRL ter da njihovo strojno branje zagotavlja popolne in prave informacije, vsebovane v revidiranih konsolidiranih računovodskih izkazih.

Verjamemo, da so pridobljeni dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naš sklep.

Sklep

Na podlagi opravljenih postopkov in pridobljenih dokazov so po našem mnenju revidirani konsolidirani računovodski izkazi Skupine za poslovno leto, ki se je končalo 31.12.2022, v vseh pomembnih pogledih pripravljeni v skladu z zahtevami Delegirane uredbe.

Ljubljana, 26. april 2023

MAZARS, družba za revizijo, d.o.o.

Jure Marko
pooblaščen revizor

10 REVIDIRANI POSAMIČNI RAČUNOVODSKI IZKAZI

DRUŽBE UNIOR d.d.

10.1 REVIDIRANI POSAMIČNI RAČUNOVODSKI IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA DRUŽBE UNIOR d.d. NA DAN 31. 12. 2022

(v EUR)				
	Postavka	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
	SREDSTVA		241.025.132	236.189.461
A.	DOLGOROČNA SREDSTVA		129.790.157	132.658.596
I.	Neopredmetena sredstva in druga NS	10.7.1	3.270.996	4.462.617
1.	Dolgoročne premoženjske pravice		139.826	178.162
2.	Dobro ime		403.940	403.940
3.	Dolgoročno odloženi stroški razvijanja		2.588.190	2.979.005
4.	Druga neopredmetena sredstva		47.133	61.947
5.	Neopredmetena sredstva, ki se pridobivajo		91.907	839.563
II.	Opredmetena osnovna sredstva	10.7.2	87.879.579	88.539.836
1.	Zemljišča in zgradbe		38.692.967	37.441.431
a)	Zemljišča		12.587.912	12.199.681
b)	Zgradbe		26.105.055	25.241.750
2.	Proizvajalne naprave in stroji		42.752.389	41.708.562
3.	Druge naprave in oprema, drobni inv. in druga OOS		35.789	21.999
4.	Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		6.398.434	9.367.844
III.	Naložbene nepremičnine	10.7.3	749.527	749.527
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	10.7.4	23.953.409	25.227.193
1.	Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		22.937.004	24.253.680
a)	Delnice in deleži v družbah v skupini		21.040.875	21.592.476
b)	Delnice in deleži v pridruženih družbah		1.847.260	2.612.335
c)	Druge dolgoročne finančne naložbe		48.869	48.869
2.	Dolgoročna posojila		1.016.405	973.513
a)	Dolgoročna posojila družbam v skupini		1.013.480	969.826
b)	Dolgoročna posojila drugim		2.925	3.687
V.	Dolgoročne poslovne terjatve	10.7.6	7.222.397	7.270.632
1.	Dolgoročne poslovne terjatve do družb v skupini		7.214.658	7.255.286
2.	Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev		0	0
3.	Dolgoročne poslovne terjatve do drugih		7.739	15.346
VI.	Odložene terjatve za davek	10.7.13	6.714.249	6.408.791
B.	KRA TKOROČNA SREDSTVA		111.234.975	103.530.865
I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo		0	0
II.	Zaloge	10.7.5	78.832.340	68.468.019
1.	Material		27.879.333	25.351.861
2.	Nedokončana proizvodnja		27.656.306	26.000.063
3.	Proizvodi		18.609.870	14.138.659
4.	Trgovsko blago		4.686.831	2.977.436
III.	Kratkoročne finančne naložbe	10.7.7	637.266	1.899.783
1.	Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil		0	0
2.	Kratkoročna posojila		637.266	1.899.783
a)	Kratkoročna posojila družbam v skupini		637.266	1.898.172
b)	Druga kratkoročna posojila		0	1.611
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	10.7.6	28.513.244	31.246.121
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini		6.059.272	5.737.342
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		17.144.639	20.962.031
3.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		5.309.333	4.546.748
V.	Denarna sredstva	10.7.8	3.252.125	1.916.942

(v EUR)				
	Postavka	Pojasnilo	31. 12. 2022	31. 12. 2021
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		241.025.132	236.189.461
A.	KAPITAL	10.7.9	100.332.136	94.184.664
I.	Vpoklicani kapital		23.688.983	23.688.983
1.	Osnovni kapital		23.688.983	23.688.983
2.	Nevpoklicani kapital (odbitna postavka)		0	0
II.	Kapitalske rezerve		30.277.035	30.277.035
III.	Rezerve iz dobička		19.960.288	19.960.288
1.	Zakonske rezerve		1.417.442	1.417.442
2.	Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže		2.721.454	2.723.119
3.	Lastne delnice in poslovni deleži (odbitna postavka)		(2.687.821)	(2.687.821)
4.	Statutarne rezerve		0	0
5.	Druge rezerve iz dobička		18.509.213	18.507.548
IV.	Rezerve zaradi vrednotenja po poštenu vred.		9.571.371	8.499.295
V.	Preneseni čisti dobiček		11.759.063	9.013.227
VI.	Prenesena čista izguba		0	0
VII.	Čisti dobiček poslovnega leta		5.075.396	2.745.836
VIII.	Čista izguba poslovnega leta		0	0
B.	REZERVACIJE IN ODLOŽENI PRIHODKI	10.7.10	5.981.235	5.224.489
1.	Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		5.560.289	4.776.156
2.	Druge rezervacije		420.946	448.333
3.	Odloženi prihodki		0	0
C.	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		10.328.213	63.610.946
I.	Dolgoročne finančne obveznosti	10.7.11	10.328.213	63.610.946
1.	Dolgoročne finančne obveznosti do družb v skupini		0	0
2.	Dolgoročne finančne obveznosti do bank		9.495.529	62.598.210
3.	Dolgoročne finančne obv. na podlagi obveznic		0	0
4.	Druge dolgoročne finančne obveznosti		832.684	1.012.736
II.	Dolgoročne poslovne obveznosti	10.7.12	0	0
1.	Dolgoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		0	0
2.	Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		0	0
3.	Dolgoročne menične obveznosti		0	0
4.	Dolgoročne poslovne obv. na podlagi predujmov		0	0
5.	Druge dolgoročne poslovne obveznosti		0	0
III.	Odložene obveznosti za davek	10.7.13	0	0
Č.	KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI		124.383.548	73.169.362
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev			
II.	Kratkoročne finančne obveznosti	10.7.14	73.826.378	28.228.104
1.	Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini		284.181	398.732
2.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank		73.079.773	27.031.837
3.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank (limit TRR)		0	0
4.	Druge kratkoročne finančne obveznosti		462.424	797.535
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti	10.7.15	50.557.170	44.941.258
1.	Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		1.472.563	1.671.390
2.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		37.091.008	30.743.286
3.	Kratkoročne menične obveznosti		0	0
4.	Kratkoročne poslovne obv. na podlagi predujmov		2.299.162	756.053
5.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti		9.694.437	11.770.529

Pojasn timer k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov.

10.2 REVIDIRANI POSAMIČNI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA DRUŽBE UNIOR d.d. ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022

(v EUR)	Postavka	Pojasnilo	januar–december 2022	januar–december 2021
A.	Čisti prihodki od prodaje	10.8.1	204.557.463	168.974.628
1.	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu		21.476.994	19.431.130
a)	Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev		9.428.793	9.095.482
b)	Čisti prihodki od prodaje blaga in materiala		12.048.201	10.335.648
2.	Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu		183.080.469	149.543.498
a)	Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev		164.411.124	135.155.169
b)	Čisti prihodki od prodaje blaga in materiala		18.669.345	14.388.329
B.	Sprememba vrednosti zalog proizv. in nedokončane pr.		4.697.445	915.362
C.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	10.8.2	1.237.331	1.902.495
Č.	Drugi poslovni prihodki	10.8.3	3.323.324	3.285.430
I.	KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA		213.815.563	175.077.915
D.	Stroški blaga, materiala in storitev	10.8.4	(147.895.934)	(114.207.879)
1.	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala		(17.104.479)	(12.814.721)
2.	Stroški porabljenega materiala		(106.546.497)	(80.839.612)
a)	Stroški materiala		(80.244.551)	(62.276.081)
b)	Stroški energije		(10.646.196)	(7.862.697)
c)	Drugi stroški materiala		(15.655.750)	(10.700.834)
3.	Stroški storitev		(24.244.958)	(20.553.546)
a)	Transportne storitve		(5.797.692)	(4.422.397)
b)	Stroški vzdrževanja		(1.394.726)	(1.318.765)
c)	Najemnine		(1.197.151)	(1.221.305)
č)	Drugi stroški storitev		(15.855.389)	(13.591.079)
E.	Stroški dela	10.8.4	(52.299.054)	(47.387.318)
1.	Stroški plač		(37.923.837)	(35.048.678)
2.	Stroški pokojninskih zavarovanj		(478.084)	(463.815)
3.	Stroški drugih socialnih zavarovanj		(6.470.668)	(6.033.372)
4.	Drugi stroški dela		(7.426.465)	(5.841.453)
F.	Odpisi vrednosti	10.8.4	(9.183.690)	(9.719.994)
1.	Amortizacija		(8.878.787)	(8.616.746)
2.	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri NOS in OOS		(196.362)	(99.407)
3.	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		(108.541)	(1.003.841)
G.	Drugi poslovni odhodki	10.8.4	(705.622)	(819.560)
1.	Rezervacije		(19.296)	(17.587)
2.	Drugi stroški		(686.326)	(801.973)
II.	IZID IZ POSLOVANJA		3.731.263	2.943.164
H.	Finančni prihodki	10.8.5	4.935.400	2.404.843
1.	Finančni prihodki iz deležev		4.390.612	2.149.444
a)	Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini		1.286.234	1.262.583
b)	Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah		3.103.992	748.302
c)	Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah		386	138.559
č)	Finančni prihodki iz drugih naložb		0	0
2.	Finančni prihodki iz danih posojil		80.942	116.788
a)	Finančni prihodki iz posojil, danih družbam v skupini		41.095	99.176
b)	Finančni prihodki iz posojil, danih drugim		39.847	17.612
3.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev		463.846	138.611
a)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini		45.547	31.890
b)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		418.299	106.721
I.	Finančni odhodki	10.8.5	(3.799.698)	(3.219.139)
1.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb		(642.101)	(572.047)
2.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		(2.613.844)	(2.472.195)
a)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini		(36.425)	(7.827)
b)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank		(2.565.329)	(2.450.186)
c)	Finančni odhodki iz izdanih obveznic		0	0
č)	Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti		(12.090)	(14.182)
3.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti		(543.753)	(174.897)
a)	Fin. odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini		0	(831)
b)	Fin. odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obv.		(251.139)	(100.334)
c)	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti		(292.614)	(73.732)
III.	POSLOVNI IZID		4.866.965	2.128.868
	Davek iz dobička	10.9	(348.501)	(211.678)
	Odloženi davek	10.9	556.932	828.646
	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		5.075.396	2.745.836

(v EUR)	Postavka	Pojasnilo	januar–december 2022	januar–december 2021
	Čista izguba na delnico			
	Čisti dobiček na delnico		1,84	0,99

Čisti dobiček oziroma čista izguba na delnico je izračunana tako, da se čisti dobiček ali izguba obračunskega obdobja, ki pripada delničarjem, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti družba oziroma skupina. Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov.

10.3 REVIDIRANI POSAMIČNI IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA DRUŽBE UNIOR d.d. ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022

(v EUR)	Postavka	januar–december 2022	januar–december 2021
1.	Čisti dobiček/izguba poslovnega leta po obdavčitvi	5.075.396	2.745.836
2.	Drugi vseobsegajoči donos obračunskega obdobja po obdavčitvi	1.072.076	200.056
2.1	Postavke, ki pozneje ne bodo prerazvrščene v poslovni izid	1.072.076	200.056
	Čisti dobički/izgube, pripoznani v rezervah zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti v zvezi z opredmetenimi osnovnimi sredstvi	367.213	771.622
	Čisti dobički/izgube, pripoznani v rezervah zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti v zvezi z neopredmetenimi osnovnimi sredstvi	0	0
	Aktuarski čisti dobički/izgube za pokojninske programe in sprememba odloženih davkov, pripoznani v zadržanem dobičku/izgubi	704.863	(571.566)
3.	Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi	6.147.472	2.945.892

(v EUR)	Postavka	januar–december 2022	januar–december 2021
	Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi na delnico	2,22	1,07

Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi na delnico je izračunan tako, da se vseobsegajoči donos obračunskega obdobja, ki pripada delničarjem, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti družba oziroma skupina. Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov.

10.4 REVIDIRANI POSAMIČNI IZKAZ DENARNIH TOKOV DRUŽBE UNIOR d.d. ZA OBDOBJE OD 1. 1. 2022 DO 31. 12. 2022

(v EUR)	Postavka	Pojasnilo	januar–december 2022	januar–december 2021
A.	Denarni tokovi pri poslovanju			
a)	Čisti poslovni izid		5.075.396	2.745.836
	Poslovni izid pred obdavčitvijo		4.866.965	2.128.868
	Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	10.9	208.431	616.968
b)	Prilagoditve za		9.320.297	10.350.892
	Amortizacijo (+)	10.7.1, 10.7.2	8.878.787	8.616.746
	Prevrednotovalne poslovne prihodke, povezane s postavkami naložbenja in financiranja (-)	10.8.3	(109.393)	(148.960)
	Prevrednotovalne poslovne odhodke, povezane s postavkami naložbenja in financiranja (+)	10.8.4	196.362	99.407
	Oblikovanje popravka vrednosti terjatev	10.7.6	31.766	13.646
	Oblikovanje popravka vrednosti zalog	10.7.5	76.775	990.195
	Oblikovanje in odprava dolgoročnih rezervacij	10.7.10	1.461.609	1.848
	Finančne prihodke brez finančnih prihodkov iz poslovnih terjatev (-)	10.8.4	(4.471.554)	(2.266.232)
	Finančne odhodke brez finančnih odhodkov iz poslovnih obveznosti (+)	10.8.4	3.255.945	3.044.242
c)	Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja		(2.381.296)	(11.621.769)
	Začetne manj končne poslovne terjatve	10.7.6	2.749.346	(9.960.043)
	Začetne manj končne terjatve za odloženi davek	10.7.13	(556.933)	(828.646)
	Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo		0	0
	Začetne manj končne zaloge	10.7.5	(10.441.096)	(5.717.015)
	Končni manj začetni poslovni dolgovi	10.7.15	5.615.912	4.894.619
	Končne manj začetne obveznosti za odloženi davek	10.7.13	251.475	(10.684)
č)	Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b + c)		12.014.397	1.474.959
B.	Denarni tokovi pri naložbenju			
a)	Prejemki pri naložbenju		8.092.769	5.091.358
	Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje	10.8.5	2.736.629	2.266.232
	Prejemki od odtujitve neopredmetenih sredstev	10.7.1	0	0
	Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	10.7.2	126.310	1.019.734
	Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin	10.7.3	0	0
	Prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb	10.7.4	2.870.684	321.172
	Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	10.7.7	2.359.146	1.484.220
b)	Izdatki pri naložbenju		(8.473.680)	(11.775.503)
	Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	10.7.1	(91.907)	(887.193)
	Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	10.7.2	(6.781.068)	(9.015.203)
	Izdatki za pridobitev naložbenih nepremičnin	10.7.3	0	0
	Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb	10.7.4	(504.076)	(883.005)
	Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	10.7.7	(1.096.629)	(990.102)
c)	Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)		(380.911)	(6.684.145)
C.	Denarni tokovi pri financiranju			
a)	Prejemki pri financiranju		37.577.473	41.450.152
	Prejemki od vplačanega kapitala		0	0
	Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	10.7.11	2.504.165	6.211.958
	Prejemki od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti	10.7.14	35.073.308	35.238.194
b)	Izdatki pri financiranju		(47.875.776)	(37.305.452)
	Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	10.8.5	(2.613.844)	(2.472.195)
	Izdatki za pridobitev lastnih delnic	10.7.9	0	(700.000)
	Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	10.7.11	(49.561)	(30.733)
	Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	10.7.14	(45.212.371)	(34.102.524)
	Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku		0	0
c)	Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)		(10.298.303)	4.144.700
Č.	Končno stanje denarnih sredstev		3.252.125	1.916.942
	Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ač, Bc in Cc)		1.335.183	(1.064.486)
	Začetno stanje denarnih sredstev		1.916.942	2.981.428

Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov.

10.5 REVIDIRANI POSAMIČNI IZKAZ GIBANJA KAPITALA DRUŽBE UNIOR d.d.

Gibanje kapitala za obdobje od 31. 12. 2021 do 31. 12. 2022

(v EUR)	I. Vpoklicani kapital	II. Kapitalske rezerve	III. Rezerve iz dobička				IV. Rezerve zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	V. Preneseni čisti poslovni izid	VI. Čisti poslovni izid posl. leta	Skupaj
	Osnovni kapital		Zakonske rezerve	Rezerve za lastne delnice	Lastne delnice (odb. post.)	Druge rezerve iz 18.507.548				
A1. Stanje konec prejšnjega poročevalskega obdobja	23.688.983	30.277.035	1.417.442	2.723.119	(2.687.821)	18.507.548	8.499.295	9.013.227	2.745.836	94.184.664
A2. Začetno stanje poročevalskega obdobja	23.688.983	30.277.035	1.417.442	2.723.119	(2.687.821)	18.507.548	8.499.295	9.013.227	2.745.836	94.184.664
B.1. Spremembe lastniškega kapitala - transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	1.072.076	0	5.075.396	6.147.472
Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	5.075.396	5.075.396
Vnos aktuarskega dobička iz naslova rezervacij za odpravnine	0	0	0	0	0	0	704.863	0	0	704.863
Spremembe rezerv zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	0	0	0	0	0	0	367.213	0	0	367.213
B.3. Spremembe v kapitalu	0	0	0	(1.665)	0	1.665	0	2.745.836	(2.745.836)	0
Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0	0	0	0	2.745.836	(2.745.836)	0
Oblikovanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0	0	(1.665)	0	1.665	0	0	0	0
C. Končno stanje poročevalskega obdobja	23.688.983	30.277.035	1.417.442	2.721.454	(2.687.821)	18.509.213	9.571.371	11.759.063	5.075.396	100.332.136

Gibanje kapitala za obdobje od 31. 12. 2020 do 31. 12. 2021

(v EUR)	I. Vpoklicani kapital	II. Kapitalske rezerve	III. Rezerve iz dobička				IV. Rezerve zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	V. Preneseni čisti poslovni izid	VI. Čisti poslovni izid posl. leta	Skupaj
	Osnovni kapital		Zakonske rezerve	Rezerve za lastne delnice	Lastne delnice (odb. post.)	Druge rezerve iz dobička				
A 1. Stanje konec prejšnjega poročevalskega obdobja	23.688.983	30.277.035	1.417.442	2.016.459	(1.987.821)	19.214.208	8.299.239	16.972.710	(7.959.484)	91.938.771
A 2. Začetno stanje poročevalskega obdobja	23.688.983	30.277.035	1.417.442	2.016.459	(1.987.821)	19.214.208	8.299.239	16.972.710	(7.959.484)	91.938.771
B.1. Spremembe lastniškega kapitala - transakcije z lastniki	0	0	0	0	(700.000)	0	0	0	0	(700.000)
Nakup lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev	0	0	0	0	(700.000)	0	0	0	0	(700.000)
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	200.056	0	2.745.836	2.945.892
Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	0	0	2.745.836	2.745.836
Vnos aktuarskega dobička iz naslova rezervacij za odpravnine	0	0	0	0	0	0	(571.566)	0	0	(571.566)
Spremembe rezerv zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	0	0	0	0	0	0	771.622	0	0	771.622
B.3. Spremembe v kapitalu	0	0	0	706.660	0	(706.660)	0	(7.959.484)	7.959.484	0
Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0	0	0	0	(7.959.484)	7.959.484	0
Oblikovanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0	0	706.660	0	(706.660)	0	0	0	0
C. Končno stanje poročevalskega obdobja	23.688.983	30.277.035	1.417.442	2.723.119	(2.687.821)	18.507.548	8.499.295	9.013.227	2.745.836	94.184.664

Pojasnila k računovodskim izkazom so del računovodskih izkazov.

10.6 POJASNILA K REVIDIRANIM POSAMIČNIM RAČUNOVODSKIH IZKAZOM DRUŽBE UNIOR d.d.

UNIOR Kovaška industrija d.d., s sedežem Kovaška 10, Zreče, Slovenija, je obvladujoča družba Skupine UNIOR.

Računovodski izkazi so pripravljeni za leto, ki se je končalo 31. 12. 2022.

Seznam in vse podatke družb, v kapitalu katerih je družba UNIOR d.d. udeležena z najmanj 20 odstotki, razkrivamo v poglavju 9.6.1 Letnega poročila 2022.

Pojasnjevalne informacije so vključene v poročilo z namenom obrazložiti tiste poslovne dogodke in transakcije, ki so pomembne za razumevanje sprememb v finančnem položaju in poslovnem izidu družbe UNIOR d.d. v obdobju poslovnega leta 2022.

10.6.1 IZJAVA O SKLADNOSTI

Posamični računovodski izkazi so sestavljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ki jih je sprejel Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS), ter pojasnili, ki jih sprejema Odbor za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (OPMSRP) in kot jih je sprejela Evropska unija ter v skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Na dan izkaza finančnega položaja glede na proces potrjevanja standardov v Evropski uniji ni razlik med računovodskimi usmeritvami družbe UNIOR d.d. ter mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ki jih je sprejela Evropska unija. Ti obvezni računovodski izkazi so pripravljeni za potrebe izpolnjevanja zakonskih zahtev.

Uprava UNIOR d.d. je računovodske izkaze potrdila dne 26. 4. 2023.

10.6.2 PODLAGE ZA MERJENJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV UNIOR d.d.

Računovodski izkazi so pripravljeni na podlagi predpostavke delujoče družbe, kar pomeni, da se sredstva pridobivajo in prodajajo in da se obveznosti poravnava v pogojih normalnega poslovanja.

Računovodski izkazi so pripravljeni ob upoštevanju izvirnih vrednosti, razen v primeru zemljišč, naložbenih nepremičnin, finančnih sredstev vrednotenih po pošteni vrednosti preko poslovnega izida in finančnih inštrumentih po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa ter pri izvedenih finančnih inštrumentih pri katerih je upoštevana poštena vrednost. Metode uporabljene pri merjenju poštene vrednosti so opisane v poglavju 10.6.2.1 Letnega poročila 2022.

10.6.2.1 HIERARHIJA RAVNI POŠTENIH VREDNOSTI

Poštena vrednost je znesek, za katerega je mogoče prodati sredstvo ali zamenjati obveznost v redni transakciji med udeleženci na trgu. Vsa sredstva in obveznosti, ki so v računovodskih izkazih merjena ali razkrita po poštenu vrednosti, so razvrščena v hierarhijo poštene vrednosti na podlagi najnižje ravni vhodnih podatkov, ki so pomembni za merjenje celotne poštene vrednosti:

Sredstva in obveznosti, ki so merjene ali razkrite po poštenu vrednosti, so razvrščene v hierarhijo poštenih vrednosti na naslednje ravni:

- raven 1: sredstva, ki so vrednotena po borznem tečaju na zadnji dan obračunskega obdobja,
- raven 2: sredstva, ki ne kotirajo na borzi, njihovo vrednost pa je mogoče spremljati v celotnem trajanju sredstva,
- raven 3: sredstva, katerih vrednosti ni mogoče pridobiti iz tržnih podatkov; v tej kategoriji prikazujemo po ocenjeni poštenu vrednosti vrednotena zemljišča in naložbene nepremičnine, ter po poštenu vrednosti razkrite zgradbe in opremo, ki se vrednoti po nabavni vrednosti, za katere opravljamo preveritev znakov slabitev. V to raven za namene razkritja poštene vrednosti razvrščamo tudi dolgoročne finančne naložbe, ki so vrednotene po nabavni vrednosti, zmanjšani za slabitve in poslovne terjatve, kratkoročne finančne naložbe ter obveznosti pa po odplačni vrednosti.

Razvrstitev sredstev in obveznosti glede na določitev njihove poštene vrednosti na dan

31. 12. 2022

(v EUR)	Raven 1	Raven 3	Skupaj
Opredmetena osnovna sredstva		12.587.912	12.587.912
– zemljišča		12.587.912	12.587.912
Naložbene nepremičnine		749.527	749.527
Dolgoročne finančne naložbe	0	1.016.405	1.016.405
– delnice, ki kotirajo na borzi	0	0	0
– dolgoročne finančne naložbe – dolgoročna posojila		1.016.405	1.016.405
Dolgoročne poslovne terjatve		7.222.397	7.222.397
Kratkoročne finančne naložbe		637.266	637.266
Kratkoročne poslovne terjatve		28.513.244	28.513.244
Dolgoročne finančne obveznosti		10.328.213	10.328.213
Dolgoročne poslovne obveznosti		0	0
Kratkoročne finančne obveznosti		73.826.378	73.826.378
Kratkoročne poslovne obveznosti		50.557.170	50.557.170

Razvrstitev sredstev in obveznosti glede na določitev njihove poštene vrednosti na dan 31. 12. 2021

(v EUR)	Raven 1	Raven 3	Skupaj
Opredmetena osnovna sredstva		12.199.681	12.199.681
– zemljišča		12.199.681	12.199.681
Naložbene nepremičnine		749.527	749.527
Dolgoročne finančne naložbe	0	973.513	973.513
– delnice, ki kotirajo na borzi	0	0	0
– dolgoročne finančne naložbe – dolgoročna posojila		973.513	973.513
Dolgoročne poslovne terjatve		7.270.632	7.270.632
Kratkoročne finančne naložbe		1.899.783	1.899.783
Kratkoročne poslovne terjatve		31.246.121	31.246.121
Dolgoročne finančne obveznosti		63.610.946	63.610.946
Dolgoročne poslovne obveznosti		0	0
Kratkoročne finančne obveznosti		28.228.104	28.228.104
Kratkoročne poslovne obveznosti		44.941.258	44.941.258

Zemljišča in naložbene nepremičnine vrednotimo po poštenu vrednosti, ki je določena s ceno, dolgoročne finančne naložbe so prikazane po nabavni vrednosti, zmanjšani za slabitve, poslovne terjatve, kratkoročne finančne naložbe in obveznosti pa po odplačni vrednosti.

Uporabljene metodologije za ocenjene vrednosti so razkrite pri posameznih kategorijah v poglavju 10.7 Letnega poročila 2022.

10.6.2.2 FUNKCIONALNA IN PREDSTAVITVENA VALUTA

Vsi računovodski izkazi in pojasnila k računovodskim izkazom so prikazani in sestavljeni v evrih (EUR), ki je funkcionalna valuta v Sloveniji in funkcionalna valuta družbe, prikazani brez centov in zaokroženi na celo število. Zaradi zaokroževanja lahko pri seštevanju nastanejo zaokrožitvene napake.

Posle, izražene v tuji valuti, preračunamo v evre po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na dan posla. Denarna in nedenarna sredstva in obveznosti, izražene v tuji valuti na dan izkaza finančnega položaja, preračunamo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja. Tečajne razlike pripoznamo v izkazu poslovnega izida.

10.6.2.3 POMEMBNE OCENE IN PRESOJE

Skladno z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja poslovodstvo pri pripravi računovodskih izkazov poda ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev in obveznosti ter prihodkov in odhodkov. Ocene oblikuje glede na izkušnje iz prejšnjih let in pričakovanja v obračunskem obdobju. Način oblikovanja ocen ter s tem povezane predpostavke in negotovosti so razkriti v pojasnilih k posameznim postavkam.

Ocene med drugim vključujejo določitev življenjske dobe in preostale vrednosti nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih dolgoročnih sredstev, prihodke iz pogodb s kupci, popravke vrednosti zalog in terjatev, slabitve finančnih naložb in dobrega imena, predpostavke pomembne za aktuarski izračun v zvezi z določenimi zaslužki zaposlenih, predpostavke, ki so vključene v izračun morebitnih rezervacij za tožbe, oceno trajanja najema in uporabljeno obrestno mero ter oceno možnosti uporabe terjatev za odložene davke. Ocene, presoje in predpostavke se redno pregledujejo. Dejanski rezultati lahko od teh ocen odstopajo, zato se ocene stalno preverjajo in se oblikujejo njihovi popravki. Spremembe računovodskih ocen se prepoznavajo v obdobju, za katerega se ocene spreminjajo, oziroma za vsa prihodnja obdobja na katera spremembe vplivajo.

Poudarki o pomembnih ocenah negotovosti in odločilnih presojah, ki jih je družba pripravila v procesu izvajanja računovodskih usmeritev in ki najbolj vplivajo na zneske v računovodskih izkazih so opisani v nadaljevanju:

PRESOJA SLABITEV NEPREMIČNIN, NAPRAV IN OPREME

Obstoj morebitnih znakov slabitve za nepremičnine, naprave in opreme družba presoja v skladu z MRS 36. Družba na datum vsakega poročanja oceni, ali je kakšno znamenje (pomembne tehnološke spremembe, spremembe trga, zastarelost ali fizično stanje posameznega opredmetenega sredstva) da utegne biti sredstvo oslabiljeno. Če tako znamenje obstaja, družba oceni nadomestljivo vrednost sredstva. Sredstvo je treba slabiti, če njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Nadomestljiva vrednost je večja izmed dveh postavk: njegove poštene vrednosti zmanjšane za stroške prodaje ali njegove vrednosti ob uporabi.

Za vrednotenje zemljišč se pri ocenah in presojah uporabljajo metode vrednotenja, ki temeljijo na metodi primerljivih transakcij.

PRESOJA OSLABITVE DOBREGA IMENA

Družba vsako leto ob sestavi računovodskih izkazov oceni nadomestljivo vrednost dobrega imena, ki temelji na vrednosti pri uporabi. Določitev sedanje vrednosti prihodnjih denarnih tokov zahteva oceno pričakovanih denarnih tokov denar ustvarjajoče enote, na katero je alocirano dobro ime, ter določitev primerne diskontne stopnje in drugih pomembnih postavk.

PRESOJE USTREZNOSTI ŽIVLJENJSKIH DOB AMORTIZIRLJIVIH SREDSTEV

Družba pri ocenjevanju življenjske dobe amortizirljivih sredstev upošteva pričakovano fizično izrabljanje, tehnično staranje, gospodarsko staranje ter pričakovane zakonske in druge omejitve uporabe. Prav tako družba preverja dobo koristnosti pri pomembnejših sredstvih; za primer, če bi se spremenile okoliščine in bi bila potrebna sprememba dobe koristnosti in s tem prevrednotenje stroškov amortizacije. Pojasnilo 10.7.1, 10.7.2 in 10.7.3 Letnega poročila 2022.

FINANČNE NALOŽBE

Finančne naložbe ima družba razvrščene v finančne naložbe merjene po nabavni vrednosti, finančne naložbe merjene po pošteni vrednosti preko poslovnega izida in finančne naložbe po odplačni vrednosti. Pri presoji naložb družba presodi znake slabitev in za naložbe, kjer ti obstajajo (vrednost naložbe presega vrednost sorazmernega deleža kapitala v družbi) opravi vrednotenje naložb na podlagi prihodnjih denarnih tokov ali na donosu zasnovanem načinu preko nadomestljive vrednosti pri uporabi ali nadomestljive vrednosti izhajajoče iz poštene vrednosti zmanjšane za stroške prodaje. Finančne naložbe v dolgove merjene po odplačni vrednosti družba ocenjuje na podlagi bonitete dolžnikov in rednosti odplačila v skladu z amortizacijskimi načrti. Pojasnilo 10.7.4 in 10.7.7 Letnega poročila 2022.

PRESOJA SLABITVE ZALOG

Družba konec leta preverja zaloge brez gibanja v tekočem letu in jih oslabi na ocenjeno iztožljivo vrednost. Popravek vrednosti zalog družba oblikuje glede na starost zalog. Pojasnilo 10.7.5 Letnega poročila 2022.

PRESOJA USTREZNOSTI PRIPOZNAVANJA PRIHODKOV IZ POGODB S KUPCI

Družba izkazuje in razkriva čiste prihodke skladno z MSRP 15. Prihodki iz pogodb s kupci se pripoznajo na osnovi določil posamezne prodajne pogodbe s kupcem in sicer ob prenosu obvladovanja blaga in storitev na kupca v znesku, ki odraža nadomestilo, do katerega družba meni, da bo upravičena v zameno za tako blago ali storitve.

Za prepoznavanje prihodkov od prodaje v programu strojegradnja uporablja družba metodo odstotka dokončanosti del na dan izkaza finančnega položaja, za program ročno orodje in odkovki pa se prihodki iz prodaje proizvodov, blaga in materiala se merijo na podlagi cen, navedenih v računih in drugih listinah, zmanjšanih za popuste, odobrene ob prodaji ali pozneje. Bolj podrobno pojasnilo v poglavju 10.6.2.4 Letnega poročila 2022.

PREIZKUS OSLABITEV TERJATEV

Ob pripravi računovodskih izkazov družba oblikuje popravke vrednosti oziroma slabitve terjatev za katere se domneva, da ne bodo poravnane v celotnem znesku ali da sploh ne bodo poravnane. Podlaga za izračun popravka vrednosti je metodologija, ki temelji na verjetnosti oziroma oceni neizpolnitve kupca.

REZERVACIJE

Poslovodstvo potrdi vsebino in višino oblikovanih rezervacij na osnovi:

- izračuna rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine,
- ocene o morebitni pričakovani višini odškodnine, ki jo poda pravna služba družbe ali zunanji odvetnik na osnovi obstoječih tožb in odškodninskih zahtevkov.

PRESOJA OBLIKOVANIH REZERVACIJ ZA ODPRAVNINE IN JUBILEJNE NAGRADE

V okviru obvez za določene pozaposlitvene in druge zasluške sta evidentirani sedanja vrednost odpravnin ob upokojitvi in jubilejne nagrade. Pripoznane so na osnovi aktuarskega izračuna. Aktuarski izračun temelji na predpostavkah in ocenah, veljavnih v času nastanka izračuna, ki se zaradi sprememb v prihodnje lahko razlikujejo od dejanskih predpostavk, ki bodo veljale ob izplačilu. To se nanaša predvsem na določitev diskontne stopne, ocene fluktuacije zaposlenih, smrtnosti in ocene rasti plač. Obveze za določene zasluške so zaradi kompleksnosti aktuarskega izračuna in dolgoročnega značaja postavke občutljive za spremembe navedenih ocen.

Zneski oblikovanih rezervacij so najboljša ocena prihodnjih izdatkov. Pojasnilo 10.7.10 Letnega poročila 2022.

PRESOJA OBLIKOVANJA REZERVACIJ ZA RENTE

Rezervacija se pripozna, kadar ima družba zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti in če je verjetno da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi.

Poslovodstvo potrdi vsebino in višino oblikovanih rezervacij na osnovi ocene o morebitni pričakovani višini odškodnine, ki jo poda pravna služba družbe ali zunanji odvetnik na osnovi obstoječih tožb in odškodninskih zahtevkov.

Zneski oblikovanih rezervacij so najboljša ocena prihodnjih izdatkov.

Pogoje obveznosti v računovodskih izkazih niso pripoznane, saj njihovega zneska ni bilo mogoče zanesljivo izmeriti ali pa bo njihov dejanski obstoj potrjen z nastopom ali nenastopom dogodkov šele v nenapovedljivi prihodnosti, na katero družba ne more vplivati.

Poslovodstvo družbe redno preverja ali je za poravnavo pogojne obveznosti verjeten odliv sredstev, ki omogočajo ekonomske koristi. V primeru, da postane verjeten, se oblikuje v računovodskih izkazih rezervacija.

ODLOŽENI DAVKI

Na osnovi ocene, da bo v prihodnosti na voljo dovolj razpoložljivega dobička, smo oblikovali odložene terjatve za davke iz naslova:

- oblikovanja rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi,
- oslabitev terjatev do kupcev,
- oslabitev finančnih naložb,
- olajšav za investiranje in vlaganje v raziskave in razvoj,
- olajšav iz naslova neizrabljenih davčnih izgub.

Podrobneje so odloženi davki predstavljeni v poglavju 10.7.13 Letnega poročila 2022.

OCENA MOŽNOSTI UPORABE TERJATEV ZA ODLOŽENE DAVKE

Družba ima sprejet in potrjen strateški poslovni načrt za prihodnjih pet let, iz katerega izhajajo prihodnji obdavčljivi dobički. Pri davčnem načrtovanju je družba pripravila plan koriščenja davčnih olajšav v naslednjem petletnem obdobju, iz katerega izhaja, da bodo odložene terjatve za davek izkoriščene in sicer olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj v prihodnjih štirih letih, olajšave za investiranje pa v prihodnjih petih letih, izkazana davčna izguba pa ima neomejeno trajanje za uporabo.

Odložene terjatve za davek, ki so pripoznane iz naslova oblikovanja rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine, se zmanjšujejo v ustreznih zneskih s koriščenjem oblikovanih rezervacij in se povečujejo v ustreznih zneskih glede na novo oblikovane rezervacije.

Ker se slabitve finančnih naložb in terjatev do kupcev ob oblikovanje ne priznavajo kot davčno priznan odhodek, je družba oblikovala terjatve za odloženi davke višini ki ustreza razliki med davčno in knjigovodsko vrednostjo terjatve do kupce in finančnih naložb. Terjatve za odložene davke bo družba odpravila ob odtujitvi ali odpravi finančnih naložb, terjatve do kupcev pa ob poplačilu ali dokončnem odpisu.

Terjatve za odložene davke za neizkoriščene olajšave za osnovna sredstva so pripoznane v višini 40 odstotkov investiranega zneska v opremo in neopredmetena sredstva za zadnjih pet let. Te terjatve bo družba odpravljala v obdobju in v višini ko bo v davčnem obračunu zmanjševala davčno osnovo na račun koriščenja davčnih olajšav.

Davčna stopnja, uporabljena za izračun višine odbitnih začasnih razlik, je 19 odstotkov. Na osnovi pogojev, kot so navedeni v MRS 12, in načrta poslovanja za prihodnje obdobje ocenjujemo, da bomo v prihodnjih letih razpolagali z obdavčljivim dobičkom za kritje neizrabljenih davčnih izgub.

Odložene obveznosti za davke izhajajo iz začasnih obdavčljivih razlik pri prevrednotenju zemljišč na višjo vrednost in prevrednotenju odpravnin.

Družba v izkazu finančnega položaja prikazuje pobotane terjatve oziroma obveznosti za odloženi davek, v podrobnih razkritjih pa so izkazane v bruto zneskih.

Na dan poročanja se preveri višina izkazanih odloženih terjatev in odloženih obveznosti za davek. Odložena terjatev za davek se pripozna v primeru verjetnega razpoložljivega prihodnega čistega dobička, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Če družba ne razpolaga z zadostnim razpoložljivim dobičkom, se izkazana vrednost odloženih terjatev za davek ustrezno zmanjša. Pojasnilo 10.7.13 Letnega poročila 2022.

TVEGANJA

Skladno z MSRP 7 so finančna tveganja (kreditno tveganje, tveganje spremembe obrestnih mer ter likvidnostno tveganje) podrobno razkrita in opisana v računovodskem delu Letnega poročila 2022, in sicer v poglavju 10.11.

POMEMBNOST

Družba pri izkazovanju, vrednotenju in razkrivanju postavk upošteva načelo pomembnosti. Narava in stopnja pomembnosti je opredeljena skladno z MRS 1 in MRS 8. V računovodskih izkazih je pomembna tista postavka, ki posamično ali združeno vpliva na gospodarske odločitve, ki jih uporabniki sprejemajo na podlagi računovodskih izkazov. Pomembnost je družba določila upoštevaje kvalitativne in kvantitativne dejavnike. Kot pomembne postavke razume družba vse postavke ki so v izkazu finančnega položaja označeni z rimskimi številkami, v izkazu poslovnega izida pa z veliki tiskanimi črkami. Znotraj teh postavk pa so pomembni tisti zneski, ki presegajo 10 odstotkov pojasnjevalne kategorije v računovodskih izkazih (kvantitativni kriterij), oziroma informacije za katere poslovodstvo ocenjuje, da so koristne za uporabnike računovodskih informacij (kvalitativni kriterij).

V skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja predstavljamo posamezne kategorije predpisanih razkritij in vse pomembne zadeve. Pri vseh pomembnih prikazanih zneskih v računovodskih izkazih smo razkrili tudi primerjalne informacije iz preteklega obdobja in jih vključujemo tudi v številčne ter opisne informacije. Primerjalni podatki so prilagojeni tako, da so v skladu s predstavitvijo informacij v tekočem letu.

10.6.2.4 POVZETEK UPORABLJENIH RAČUNOVODSKIH USMERITEV IN RAZKRITJA

Družba uporablja enake računovodske usmeritve za vsak obdobja, ki so predstavljena v priloženih računovodskih izkazih. Uporabljene računovodske usmeritve in metode izračunavanja so enake kot v zadnjem letnem poročanju, izjema so tiste, ki so posledica novo sprejetih standardov in pojasnil.

NEPREMIČNINE, NAPRAVE IN OPREMA

Za vrednotenje zemljišč uporabljamo model prevrednotenja na podlagi cenitev pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin v skladu z mednarodnimi standardi ocenjevanja vrednosti. Vrednotenje se izvaja najmanj vsakih pet let. Prevrednotovalni presežek se izkaže v kategoriji kapital kot rezerva zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti in neposredno ne vpliva na poslovni izid.

Za merjenje gradbenih objektov, zgradb, naprav in opreme uporabljamo model nabavne vrednosti. Sredstvo izkazujemo po njegovi nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek in nabrano izgubo zaradi oslabitve. Način in uporabljene metode vrednotenja sredstev zaradi oslabitve so opisane v nadaljevanju pod naslovom Oslabitev opredmetenih osnovnih sredstev. Nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva je ustreznik denarne cene na dan pripoznanja. Nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva zajema: njegovo nakupno ceno, tudi uvozne carine in nevračljive nakupne dajatve po odštetju vseh trgovinskih in drugih popustov; vse stroške spravljjanja sredstva na njegovo mesto in v stanje, kjer sredstvo lahko deluje v skladu s pričakovani poslovanje, ter začetno oceno stroškov razgradnje in odstranitve opredmetenega osnovnega sredstva ter obnovitev mesta, na katerem se je to sredstvo nahajalo. To obvezo družba prevzame ob pridobitvi sredstva ali pa kot posledico tega, da se je sredstvo namesto za proizvodnjo zalog v določenem obdobju uporabljalo tudi v druge namene.

V primeru pomembnih nabavnih vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, ki vsebuje sestavne dele in ima različne ocenjene dobe koristnosti, ga razdelimo na njegove sestavne dele. Vsak del obravnavamo ločeno. Zemljišča obravnavamo ločeno in jih ne amortiziramo.

STROŠKI IZPOSJOJANJA

Stroški izposojanja, ki jih je mogoče neposredno pripisati nakupu, gradnji ali proizvodnji sredstva v pripravi, povečujejo nabavno vrednost takega sredstva. Usredstvovanje stroškov izposojanja kot dela nabavne vrednosti sredstva v pripravi se začne, ko nastanejo izdatki za sredstvo in stroški izposojanja ter se začnejo dejavnosti, ki so potrebne za pripravo sredstva za nameravano uporabo. Stroški izposojanja se usredstvujejo dokler je sredstvo v pripravi. Ko je sredstvo preneseno v uporabo, se stroški izposojanja ne usredstvujejo več. Znesek stroškov izposojanja, usredstven v obdobju, ne sme preseči zneska stroškov izposojanja, ki nastanejo v istem obdobju.

KASNEJŠI STROŠKI

Kasnejši izdatki, nastali v zvezi z nadomestitvijo posameznega dela opredmetenega osnovnega sredstva, povečujejo njegovo nabavno vrednost. Drugi kasnejši izdatki v zvezi z opredmetenim osnovnim sredstvom povečajo njegovo nabavno vrednost, če je verjetno, da bodo njegove prihodnje gospodarske koristi večje v primerjavi s prvotno ocenjenimi. Vsi ostali izdatki se pripoznajo kot odhodek ob nastanku.

AMORTIZACIJA

Znesek amortizacije v vsakem obdobju pripoznamo v poslovnem izidu. Sredstvo začnemo amortizirati, ko je razpoložljivo za uporabo. Osnovna sredstva amortiziramo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju ocenjene dobe koristnosti vsakega posameznega opredmetenega sredstva. Dobo in metodo amortiziranja za amortizljivo sredstvo s končno dobo koristnosti pregledamo najmanj konec vsakega poslovnega leta. Če se pričakovana doba koristnosti sredstva razlikuje od prejšnjih ocen, dobo amortiziranja ustrezno spremenimo in prilagodimo glede na preostalo pričakovano dobo koristnosti sredstva. Preostalo vrednost sredstva praviloma upoštevamo le pri pomembnih postavkah, pri čemer se upoštevajo tudi stroški likvidacije opredmetenega osnovnega sredstva. Zemljišč in umetnin ne amortiziramo.

Amortizacijske stopnje, ki jih uporablja družba, se v primerjavi s preteklim letom niso bistveno spremenile in znašajo:

Najnižja (%) Najvišja (%)		
Opredmetena osnovna sredstva:		
Nepremičnine:		
Nepremičnine	0,6	13,6
Zidane zgradbe	0,6	13,6
Druge zgradbe	2,0	10,9
Oprema:		
Proizvajalna oprema	0,4	50,0
Računalniška in elektr. oprema	0,6	50,0
Viličarji in dvigala	0,4	22,1
Avtomobili in traktorji	10,0	25,0
Oprema za čiščenje in ogrevanje	3,3	20,6
Merilne in kontrolne naprave	1,5	33,3
Pohištvo – pisarniško in ostalo	1,3	21,3
Druga oprema	33,3	50,6

ODPRAVA PRIPOZNANJA

Pripoznanje knjigovodske vrednosti posameznega opredmetenega osnovnega sredstva odpravimo ob odtujitvi ali če od njegove uporabe ali odtujitve ne pričakujemo prihodnjih gospodarskih koristi. Dobički ali izgube iz odprave pripoznanja posameznega opredmetenega osnovnega sredstva se vključijo v poslovni izid, ko je katerikoli od pogojev izpolnjen.

USTREZNOST ŽIVLJENJSKIH DOB

Družba pri ocenjevanju življenjske dobe sredstev upošteva pričakovano fizično izrabljanje, tehnično staranje, gospodarsko staranje ter pričakovane zakonske in druge omejitve uporabe. Prav tako družba preverja dobo koristnosti pri pomembnejših sredstvih; za primer, če bi se spremenile okoliščine in bi bila potrebna sprememba dobe koristnosti in s tem prevrednotenje stroškov amortizacije.

USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI

Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve so proizvodi in storitve, ki jih družba ustvari in nato zajame med opredmetena osnovna sredstva. V nabavni vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, zgrajenega ali izdelanega v družbi, so zajeti stroški, ki se nanašajo neposredno nanj in tisti splošni stroški gradnje ali izdelave, ki jih lahko pripišemo temu sredstvu. Med ureditvenimi lastnimi proizvodi prikazujemo tudi investicije v lastni izdelavi, ki povzročijo povečanje nabavne vrednosti že usposobljenega opredmetenega osnovnega.

NAJEMI

Družba ob sklenitvi pogodbe oceni, ali gre za najemno pogodbo, ali pogodba vsebuje najem. Pogodba vsebuje najem, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo. Družba določi trajanje najema kot obdobje, v katerem najema ni mogoče odpovedati, skupaj z:

- a) obdobji, za katera velja možnost podaljšanja najema, če je precej gotovo da bo ta možnost izrabljena in
- b) obdobji, za katera velja možnost odpovedi najema, če je precej gotovo, da ta možnost ne bo izrabljena.

SREDSTVA KI PREDSTAVLJAJO PRAVICO DO UPORABE

Družba skladno s MSRP 16 izkazuje pogodbe ki vsebujejo najem med pravicami do uporabe sredstev. Področje uporabe MSRP 16 obsega najeme vseh sredstev, z nekaterimi izjemami. Družba se je odločila za uporabo izjem za kratkoročne najeme (do 1 leta) in najeme majhne vrednosti (posamezno najeto sredstvo do višine 5.000 evrov). Vrednost sredstva se pripozna v sedanji vrednosti najemnin, ki še niso plačane. Pri izračunu pravic do najema se upošteva tudi morebitne začetne neposredne stroške in oceno stroškov, ki bodo nastali pri odstranitvi ali obnovitvi sredstva. Predpostavljena obrestna mera je določena na osnovi obrestne mere za netvegane državne obveznice in kreditnega pribitka.

Pri merjenju pravic do uporabe sredstev se uporablja model nabavne vrednosti. Začetna vrednost pravic se v dobi uporabe zmanjšuje za amortizacijo in izgubo zaradi oslabitve ter se popravlja za ponovno merjenje obveznosti iz najema. Sredstva ki predstavljajo pravico do uporabe, družba amortizira po enakomerni časovni metodi v ocenjeni dobi najema ali ocenjeni dobi koristnosti sredstva, in sicer v tistem obdobju ki je krajše.

OBVEZNOSTI IZ NAJEMA

Na datum začetka najema družba izmeri in pripozna obveznost iz najema po sedanji vrednosti vseh najemnin, ki bodo plačane v ocenjeni dobi najema. Najemnine zajete pri merjenju obveznosti iz najema, vključujejo nespremenljive najemnine, zmanjšane za terjatve za spodbude za najem, spremenljive najemnine ki so odvisne od indeksa ali stopnje in zneske za katere se pričakuje, da jih bo družba plačala na podlagi jamstev za preostalo vrednost. Obveznost iz najema vključuje tudi izpolnitveno ceno možnosti nakupa, če je precej gotovo, da bo družba izrabila to možnost in plačila kazni za odpoved najema, če trajanje najema odraža da bo družba izrabila možnost odpovedi najema. Spremenljive najemnine, ki niso zajete pri merjenju obveznosti iz najema oziroma niso odvisne od indeksa ali stopnje, v katerem nastopi dogodek ali pogoj, ki sproži plačila, družba po datumu začetka najema pripozna v poslovnem izidu.

Če ni bila določena doba najema sredstva (pogodba sklenjena za nedoločen čas), smo pogodbo omejili na čas veljavnosti srednjeročnega poslovnega načrta družbe (pet let), uporabljena pa je diskontna stopnja v višini 1,2 odstotka, pri novih pogodbah iz leta 2022 pa smo upoštevali diskontno stopnjo v višini 3,9 odstotka

Pri merjenju obveznosti iz najema se po začetku najema obveznosti povečajo za natečene obresti in zmanjšajo za plačila najemnin. Knjigovodska vrednost obveznosti iz najema se ponovno izmeri ob spremembi dobe trajanja najema, spremembi višine najemnine ali spremeni ocene možnosti nakupa najetega sredstva.

Pravice do uporabe sredstev in obveznosti iz najemov so v izkazu finančnega položaja prikazane kot ločene postavke.

NEOPREDMETENA SREDSTVA

Neopredmetena sredstva vrednotimo po modelu nabavne vrednosti. Na začetku jih pripoznamo po nabavni vrednosti, ki je enaka pošteni vrednosti. Po začetnem pripoznanju izkazujemo neopredmetena sredstva po njihovi nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in izgube zaradi oslabitve.

USREDSTVENI STROŠKI RAZVIJANJA

Pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da se stroški razvijanja pripoznajo kot neopredmeteno sredstvo, so: izvedljivost strokovnega dokončanja projekta, da bo na voljo za uporabo ali prodajo; namen dokončati projekt in ga uporabljati ali prodati; zmožnost uporabljati ali prodati projekt; verjetnost gospodarskih koristi projekta (obstoj trga za učinke projekta ali za projekt oziroma njegova koristnost, če se bo uporabljal v podjetju); razpoložljivost tehničnih, finančnih in drugih dejavnikov za dokončanje razvijanja in za uporabo ali prodajo projekta ter sposobnost zanesljivo izmeriti stroške, ki se pripisujejo neopredmetenemu sredstvu med njegovim razvijanjem (usredstvovanje stroškov). Med stroški razvijanja, ki se pripoznajo kot neopredmeteno sredstvo družba prikazuje stroške dela ter zunanjih storitev potrebnih za razvoj novih tehnoloških rešitev, v primeru izdelave sredstva izhajajočega iz

razvoja pa se kot odloženi stroški razvijana usredstviijo tudi materialni stroški povezani z izdelavo razvojnega sredstva.

DOBRO IME

Dobro ime se pripozna ob poslovnih združitvah, pri vrednotenju prevzema. Dobro ime ovrednotimo po pošteni vrednosti prenesene kupnine, vključno s pripoznano vrednostjo kakršnega koli neobvladujočega deleža v prevzeti družbi, zmanjšano za čisto pripoznano vrednost prevzetih sredstev in obveznosti, vrednotenih na dan prevzema. Prenesena kupnina vključuje poštene vrednosti prenesenih sredstev, obveznosti do predhodnih lastnikov prevzete družbe in poslovne deleže, ki jih je izdala družba. Po začetnem pripoznanju se dobro ime izmeri po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrane oslabitve. Preverba oslabitve se izvaja letno za denar ustvarjajočo enoto, na katero se dobro ime nanaša. Po začetnem pripoznanju družba enkrat letno preverja obstoj dejavnikov, ki bi lahko negativno vplivali na prihodnje denarne tokove denar ustvarjajoče enote, pridobljene ob poslovni združitvi. Zmanjšanje vrednosti denar ustvarjajoče enote se v računovodskih izkazih pripozna kot slabitev dobrega imena oziroma sredstev denar ustvarjajoče enote v breme tekočega poslovnega izida.

KASNEJŠI STROŠKI

Kasnejši stroški v zvezi z neopredmetenimi sredstvi se prepoznavajo v knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi povezane z delom tega sredstva pritekale v družbi, in če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot stroški obdobja.

AMORTIZACIJA

Amortizacija se začne obračunavati, ko je sredstvo na razpolago za uporabo. To pomeni, ko je na kraju in v stanju, ki je potrebno, da deluje tako, kot je bilo načrtovano. Neodpisana vrednost neopredmetenega sredstva se zmanjšuje po metodi enakomernega časovnega amortiziranja v obdobju koristnosti sredstva. Doba in metodo amortiziranja za neopredmeteno sredstvo s končno dobo koristnosti pregledamo najmanj konec vsakega poslovnega leta. Če se pričakovana doba koristnosti sredstva razlikuje od prejšnjih ocen, dobo amortiziranja ustrezno spremenimo.

Doba koristnosti neopredmetenega sredstva, ki izhaja iz pogodbenih ali drugih pravnih pravic, ne presega dobe pogodbenih ali drugih pravnih pravic; lahko pa je krajša, odvisno od obdobja, v katerem pričakujemo, da bomo sredstvo uporabljali.

Znesek amortizacije v vsakem poslovnem izidu pripoznamo v breme poslovnega izida.

Amortizacijske stopnje, ki jih uporablja družba, se v primerjavi s preteklim letom niso bistveno spremenile in znašajo:

	Najnižja (%)	Najvišja (%)
Usredstveni stroški naložb v tuja osnovna sreds	20,0	20,0
Odloženi stroški razvijanja	10,0	22,6
Premoženjske pravice	3,3	33,4
<u>Druška neopredmetena dolgoročna sredstva</u>	<u>3,3</u>	<u>33,4</u>

USTREZNOST ŽIVLJENJSKIH DOB

Družba pri ocenjevanju življenjske dobe neopredmetenih sredstev, ki imajo določljivo dobo koristnosti upošteva pričakovano koristnost, ki izhaja iz pogodb za nakup programske opreme oziroma dobo uporabnosti oziroma verjetnosti prodaje projektov, ki izhajajo iz usredstvenih dolgoročno odloženih stroškov razvoja. Dobro ime ima nedoločljivo dobo koristnosti. V primeru spremenile okoliščine, ki so bile v veljavi ob določitvi dobe koristnosti, je potrebna sprememba dobe koristnosti in s tem prevrednotenje stroškov amortizacije.

ODPRAVA PRIPOZNANJA

Pripoznanje neopredmetenega sredstva se odpravi, ko je sredstvo odtujeno ali izloženo iz uporabe, ker se ne pričakuje več nobenega gospodarska korist iz njegove uporabe ali odtujitve.

NALOŽBENE NEPREMIČNINE

Naložbene nepremičnine imamo v lasti, da bi nam prinašale najemnino ali povečevale vrednost dolgoročne naložbe. Naložbena nepremičnina se na začetku izmeri po nabavni vrednosti, sestavljeni iz nakupne cene in stroškov, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu. Za kasnejše merjenje naložbenih nepremičnin uporabljamo model poštene vrednosti in jo ocenimo s pomočjo cenitve, pripravljene s strani pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin. Vrednotenje se izvaja najmanj vsakih pet let. Spremembe poštene vrednosti se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

ODPRAVA PRIPOZNANJA

Naložbene nepremičnine se ne amortizirajo. Pripoznanje naložbenih nepremičnin se odpravi, ko je naložbena nepremičnina odtujena ali izložena iz uporabe, ker se ne pričakuje več nobene gospodarske koristi iz njene uporabe ali odtujitve. Razlika med prodajno vrednostjo in knjigovodsko vrednostjo bremeni poslovni izid.

FINANČNE NALOŽBE V ODVISNE, PRIDRUŽENE IN SKUPAJ OBVLADOVANE DRUŽBE

Finančne naložbe v odvisne, pridružene, in skupaj obvladovane družbe vrednotimo po nabavni vrednosti. Družba ob koncu vsakega poslovnega leta oceni ali obstajajo kakšni nepristranski dokazi o morebitni oslabiljenosti finančne naložbe. Če znaki slabitve obstajajo, naredi vrednotenja na podlagi prihodnjih denarnih tokov. Slabitev naložb se pripozna v izkazu poslovnega izida.

FINANČNI INSTRUMENTI

V skladu z MSRP 9 je razvrščanje in merjenje finančnih sredstev določeno s poslovnim modelom, v okviru katerega se finančna sredstva upravljajo, in značilnostmi njihovih pogodbenih denarnih tokov (ali le ti izhajajo iz naslova plačil glavnice in obresti od neporavnane zneska glavnice). Ob začetnem pripoznanju vsako finančno sredstvo razvrstimo v enega izmed naslednjih poslovnih modelov:

1. model z namenom pridobivanja pogodbenih denarnih tokov (merjenje po odplačni vrednosti),
2. model z namenom prodaje in pridobivanja pogodbenih denarnih tokov (merjenje po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa ter
3. ostali modeli (merjenje po pošteni vrednosti preko poslovnega izida).

Do spremembe poslovnega modela lahko pride le v izjemnih primerih.

MODEL Z NAMENOM PRIDOBIVANJA POGODBENIH DENARNIH TOKOV - FINANČNI INSTRUMENTI PO ODPLAČNI VREDNOSTI

Družba med te finančne instrumente razvrsti finančna sredstva, ki jih poseduje v okviru poslovnega modela za pridobivanje pogodbenih denarnih tokov in če denarni tokovi predstavljajo izključno plačila glavnice in obresti od neporavnane glavnice (posojila, terjatve in nekotirajoči dolžniški vrednostni papirji). Finančni instrument se pripozna po pošteni vrednosti, povečani za neposredne stroške posla. Dobički in izgube se pripoznajo v poslovnem izidu ob odpravi, spremembi ali oslabitvi.

MODEL Z NAMENOM PRODAJE IN PRIDOBIVANJA POGODBENIH DENARNIH TOKOV - FINANČNI INSTRUMENTI PO POŠTENI VREDNOSTI PREKO DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

Razred smo oblikovali za lastniške vrednostne papirje, za katere bi se ob morebitnem pripoznanju odločili, da jih bomo v svojem portfelju ohranili daljše časovno obdobje in jih ne posedujemo za namene trgovanja. Ob začetnem pripoznanju lastniške vrednostne papirje izmerimo po pošteni vrednosti z upoštevanjem transakcijskih stroškov, ki izhajajo iz nakupa finančnega sredstva. Dobički in izgube iz naslova teh finančnih instrumentov se nikoli ne razporedijo v izkaz poslovnega izida. Dividende iz naslova finančnih instrumentov, razvrščenih v ta razred, se pripoznajo kot finančni prihodki v izkazu poslovnega izida.

OSTALI MODELI - FINANČNI INSTRUMENTI PO POŠTENI VREDNOSTI PREKO POSLOVNEGA IZIDA

V ta razred prerazporedimo finančne instrumente, ki so namenjeni trgovanju, in finančne instrumente, ki jih družba mora izmeriti po pošteni vrednosti. Dobički in izgube iz naslova teh finančnih instrumentov se razporedijo v izkaz poslovnega izida. Dividende iz naslova finančnih instrumentov, razvrščenih v ta razred, se pripoznajo kot finančni prihodki v izkazu poslovnega izida.

TERJATVE IZ POSLOVANJA

V poslovnih knjigah ločeno evidentiramo dolgoročne in kratkoročne terjatve do kupcev, države in zaposlenih. Med terjatvami iz poslovanja izkazujemo tudi terjatve za obresti od omenjenih terjatev. Dolgoročne in kratkoročne terjatve iz poslovanja so izkazane po transakcijski vrednosti. Terjatve iz poslovanja, ki so izražene v tujih valutah, na zadnji dan poslovnega leta preračunamo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke. Ustreznost izkazane velikosti posamezne terjatve ugotavljamo ob koncu obračunskega obdobja na osnovi argumentiranih dokazov glede pričakovanih denarnih tokov za poplačilo.

Način slabitev terjatev je opisan v poglavju 10.6.2.3 Letnega poročila 2022, poglavje Slabitev sredstev.

BLAGOVNI KREDITI

Družba daje blagovne kredite družbam v skupini in pridruženim podjetjem za potrebe njihovega poslovanja. Blagovne kredite pripoznamo med dolgoročnimi poslovnimi terjatvami. Za blagovne kredite lahko obračunavamo obresti. Popravki vrednosti za dane blagovne kredite se oblikujejo glede na morebitne pričakovane izgube glede na tveganje, da terjatve, če so zapadle, ne bi bile poplačane.

DANA POSOJILA

Dana posojila ob začetnem pripoznanju izkazujemo po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške ob upoštevanju metode efektivnih obrestnih mer. Glede na njihovo ročnost so na datum poravnave razvrščena med dolgoročna oziroma kratkoročna sredstva. S ciljem obvladovanja kreditnega tveganja se glede na boniteto posojilojemalca določita ročnost posojila ter način poravnave, zavarovana z običajnimi instrumenti zavarovanja. Ob morebitnem neizpolnjevanju zapadlih pogodbenih obveznosti posojilojemalca pristopimo k unovčitvi instrumentov zavarovanja. Za presojo poplačljivosti danih posojil se uporablja metoda presoje razpoložljivosti denarnega toka upnika za poplačilo ter metoda neto vrednosti sredstev, s katerimi razpolaga upnik in so podlaga za poplačilo danih posojil.

PREJETA POSOJILA

Prejeta posojila vrednotimo ob začetnem pripoznanju po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške ob upoštevanju metode efektivnih obrestnih mer. V strukturi prejetih posojil prevladujejo bančna posojila z odplačilom glavnice ob zapadlosti posojilne pogodbe. Glede na ročnost so ob pripoznanju uvrščena med dolgoročne oziroma kratkoročne finančne obveznosti. Na zadnji dan leta so vse finančne obveznosti, ki zapadejo v plačilo v prihodnjem letu, prenesene med kratkoročne finančne obveznosti. Prejeta posojila so zavarovana z bianco menicami, terjatvami, zalogami in hipotekami na premičnem in nepremičnem premoženju.

SREDSTVA ZA PRODAJO

Med sredstvi (skupine za odtujitev) za prodajo prikazujemo nekratkoročna sredstva, namenjena prodaji, njihovo vrednost pa bomo povrnili s prodajo v naslednjih dvanajstih mesecih in ne z njihovo uporabo. V skupino sredstev za prodajo dolgoročna sredstva prerazvrstimo v trenutku, ko je prodaja zelo verjetna in so izpolnjeni pogoji po MSRP 5, kar pomeni, da imamo znanega kupca in podpisano predpogodbo ali pogodbo o prodaji takšnega sredstva. Sredstva na sredstva za prodajo prerazvrstimo po nižji izmed knjigovodske vrednosti ali poštene vrednosti zmanjšane za stroške prodaje, kot so bila prikazana med dolgoročnimi sredstvi, ne glede na pričakovano prejeto kupnino za to sredstvo. Sredstva za prodajo se ne amortizirajo.

ZALOG

Zaloge materiala se vrednotijo po izvirni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Čista iztržljiva vrednost je ocenjena prodajna cena, dosežena v rednem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in prodaje. Cena količinske enote v zalogi vsebuje stroške, ki nastajajo pri pridobivanju zalog in spravljanju na njihovo sedanje mesto in stanje.

Zaloge nedokončane proizvodnje in gotovih proizvodov se vrednotijo po proizvajalnih stroških. Poraba zalog se izkazuje po metodi tehtanih povprečnih cen. Družba konec leta preverja zaloge brez gibanja v tekočem letu in jih oslabi na iztržljivo vrednost.

Način slabitev zalog je opisan v poglavju 10.6.2.3 Letnega poročila 2022, poglavje Slabitev sredstev.

DENAR

Med denarna sredstva štejemo denar v blagajni in vloge na vpogled na računih ter bančne depozite z ročnostjo do treh mesecev. Stanje denarnih sredstev v tujih valutah preračunamo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta.

KAPITAL

OSNOVNI KAPITAL

Osnovni kapital družbe UNIOR d.d. je izkazan v evrih in je razdeljen na 2.838.414 navadnih kosovnih delnic, ki se glasijo na ime in so prosto prenosljive.

DIVIDENDE

Dividende pripoznamo v računovodskih izkazih družbe kot obveznost do delničarjev, ko je sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

ODKUP LASTNIH DELNIC

V letu 2019 smo na podlagi pravnomočne sodbe pridobili lastne delnice. V računovodskih izkazih se pripoznajo kot odbitna postavka v kapitalu družbe. Delnice izkazujemo po stroškovni metodi, za vrednost pridobljenih lastnih delnic pa oblikujemo rezerve za lastne delnice v breme drugih rezerv iz dobička. Število lastnih delnic je prikazano v poglavjih 5 in 10.7.9 Letnega poročila 2022.

REZERVACIJE

Rezervacije se pripoznajo če ima družba zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo izmeriti in če je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Višino potrebnih rezervacij določi družba z diskontiranjem pričakovanih prihodnjih denarnih tokov, po meri pred obdavčitvijo, ki odraža obstoječe ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za obveznost.

REZERVACIJE ZA JUBILEJNE NAGRADE IN ODPRAVNINE

Skladno s podjetniško kolektivno pogodbo in zakonskimi predpisi je družba dolžna obračunati in izplačati jubilejne nagrade ter odpravnine ob upokojitvi. Za izmero teh zaslužkov uporabljamo poenostavljeno metodo obračunavanja, ki zahteva vrednotenje aktuarske obveznosti v skladu s pričakovano rastjo plač od dneva vrednotenja do predvidene upokojitve zaposlene osebe. To pomeni vračunavanje zaslužkov sorazmerno z opravljenim delom. Ocenjena obveznost je pripoznana v velikosti sedanje vrednosti pričakovanih prihodnjih izdatkov. Pri merjenju ocenimo tudi predvideno povečanje plač in fluktuacijo zaposlenih.

Na osnovi izračuna pripoznamo dobičke ali izgube tekočega leta v izkazu poslovnega izida. Glavni parametri, upoštevani v izračunu, so podrobno razkriti v poglavju 10.7.10 Letnega poročila 2022.

DRŽAVNE PODPORE

Državne podpore se pripoznajo po pošteni vrednosti, vendar šele, ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba UNIOR d.d. izpolnila pogoje v zvezi z njimi in podpore tudi prejela. Državne podpore se pripoznajo kot prihodki v obdobjih, v katerih se vzporejajo z zadevnimi stroški, ki naj bi jih nadomestile. Če se državna podpora nanaša na določeno sredstvo, se pripozna kot razmejeni prihodek, ki ga družba UNIOR d.d. pripozna v izkazu poslovnega izida v obdobju pričakovane dobe uporabnosti sredstva v enakih letnih obrokih.

FINANČNE OBVEZNOSTI

Finančne obveznosti so pripoznane ob nastanku po pošteni vrednosti, skupaj s transakcijskimi stroški. V naslednjih obdobjih so finančne obveznosti merjene po odplačni vrednosti z uporabo metode efektivnih obrestnih mer. Vsakršna razlika med prejemki (brez transakcijskih stroškov) in obveznostmi je pripoznana v izkazu poslovnega izida skozi obdobje celotne finančne obveznosti.

IZVEDENI FINANČNI INSTRUMENTI

Izvedene finančne instrumente prepoznane v izkazu finančnega položaja družba meri po pošteni vrednosti preko poslovnega izida. Dobički in izgube iz naslova teh finančnih instrumentov se razporedijo v izkaz poslovnega izida v tekočem obdobju.

DAVEK OD DOBIČKA

Davek od dobička obračunavamo skladno z Zakonom o davku od dohodka pravnih oseb. Osnova za obračun davka od dohodka je bruto dobiček, povečan za davčno nepriznane stroške in zmanjšan za zakonsko dovoljene olajšave. Od tako dobljene osnove je obračunana obveznost za davek od dohodka pravnih oseb. V letu 2022 je izkazana davčna osnova, navedena pa je v poglavju 10.9 Letnega poročila 2022.

ODLOŽENI DAVKI

Z namenom izkazovanja ustreznega poslovnega izida v obdobju poročanja smo obračunali tudi odložene davke. Te izkazujemo kot odložene terjatve za davek in odložene obveznosti za davek. Pri obračunavanju odloženih davkov smo uporabili metodo obveznosti po izkazu finančnega položaja. Knjižno vrednost sredstev in obveznosti smo primerjali z njihovo davčno vrednostjo, razliko med obema vrednostma pa opredelili kot stalno ali začasno razliko. Začasne razlike smo razdelili na obdavčljive in odbitne. Obdavčljive začasne razlike so nam povečale obdavčljive zneske in odložene davčne obveznosti. Odbitne začasne razlike pa so nam zmanjšale obdavčljive zneske in povečale odložene davčne terjatve.

PRIHODKI

PRIHODKI IZ POGODB S KUPCI (PRIMARNO ZA PROGRAM STROJEGRADNJA)

Poslovne prihodke pripoznamo, ko upravičeno pričakujemo, da bodo vodili do prejemkov, če ti niso uresničeni že ob nastanku in jih je mogoče zanesljivo izmeriti; uporabljamo petstopenjski model, skladno z MRSP 15. Pri prepoznavanju prihodkov iz opravljenih storitev uporabljamo metodo odstotka dokončanosti del na dan izkaza finančnega položaja, kar pomeni, da družba za prepoznavanje prihodkov uporablja metodo izločkov na podlagi doseženih mejnikov iz prodajnih pogodb s kupci. Po tej metodi pripoznamo prihodke v obračunskem obdobju, v katerem so storitve opravljene. Razkrivamo zneske vsake pomembne vrste prihodkov, pripoznanih v obdobju, ter dosežene prihodke na domačih in tujih trgih. Prihodki na domačem trgu so prihodki, doseženi v Sloveniji, tuji trg pa predstavljajo države Evropske unije in tretje države. V prodajnem procesu nastopamo kot principal; tipično v pogodbenih dogovorih niso vključeni pomembni variabilni dogovori.

PRIHODKI IZ PRODAJE PROIZVODOV, BLAGA IN MATERIALA (PRIMARNO ZA PROGRAM ODKOVKI IN ROČNO ORODJE)

Prihodki se pripoznajo ko pride do prenosa obvladovanja proizvodov, blaga in materiala na kupca in sicer v znesku nadomestila za katerega družba ocenjuje, da bo do njega v zameno upravičena. Prihodki iz pogodb s kupci se pripoznajo po pošteni vrednosti prejetega poplačila ali terjatve zmanjšanih za popuste, odobrene ob prodaji ali pozneje. V primeru vračil družba izstavi dobropis kupcu, ki se evidentira kot zmanjšanje terjatev do kupca v obdobju ko do vračila pride, pri čemer so reklamacijski postopki praviloma rešeni v istem obdobju ko pride do prodaje.

Prodaja proizvodov, blaga in materiala se pripozna v odvisnosti od določil kupoprodajne pogodbe praviloma pa pride do prenosa obvladovanja blaga na kupca v trenutku, ko kupec blago prevzame, izterljivost povezanih terjatev pa je razumno gotova.

Med prihodki od prodaje proizvodov, blaga, materiala in opravljenih storitev se izkažejo tudi vsebinsko ustrezne postavke iz prejšnjih obdobj.

Sredstvo iz pogodbe je pravica do nadomestila v zameno za blago ali storitve, ki so prenesena na kupce. Med sredstvi iz pogodb družba izkazuje nezaračunane prihodke za dobavo blaga in storitve kupcem. Terjatev predstavlja pravico družbe do brezpogojnega zneska nadomestila, tj. nadomestilo ku zapade v plačilo v določenem roku.

Obveznost iz pogodbe je obveznost prenosa proizvodov, blaga, materiala ali storitev na kupca v zameno za nadomestilo ki ga je družba prejela od kupca. V okviru obveznosti iz pogodb s kupci, družba izkazuje obveznosti za prejete predujme kupcev. Obveznost iz pogodbe se pripozna kot prihodek, ko družba izpolni izvršitveno obvezo po pogodbi.

PRIHODKI OD NAJEMNIN

Prihodki od najemnin zajemajo prihodke od oddajanja stanovanj, učilnic ter parkirnih površin. Družba prihodke od najemnin uvršča med poslovne prihodke.

DRUGI POSLOVNI PRIHODKI S PREVREDNOTOVALNIMI POSLOVNIMI PRIHODKI

Med drugimi prihodki izkazujemo donacije, subvencije, premije ter prevrednotovalne prihodke, nastale pri prodaji osnovnih sredstev in odpravo rezervacij v neto znesku.

FINANČNI PRIHODKI IN FINANČNI ODHODKI

Finančni prihodki obsegajo prihodke od obresti na dana posojila, prihodke od dividend, prihodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev in prihodke iz naslova pozitivnih tečajnih razlik. Prihodke od obresti pripoznamo ob njihovem nastanku z uporabo efektivne obrestne mere. Prihodke od dividend izkažemo v poslovnem izidu, ko je uveljavljena pravica do izplačila.

Finančni odhodki obsegajo stroške obresti za prejeta posojila, negativne tečajne razlike in izgube zaradi oslabitve vrednosti finančnih sredstev, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Stroški izposojanja se v izkazu poslovnega izida pripoznajo po metodi efektivnih obresti.

KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA

Kosmati donos iz poslovanja je sestavljen iz prihodkov od prodaje, spremembe vrednosti zalog gotovih proizvodov in nedokončane proizvodnje, usredstvenih lastnih proizvodov in storitev ter drugih poslovnih prihodkov.

ODHODKI – STROŠKI

Stroške kot odhodke pripoznamo v obdobju, v katerem nastanejo. Razvrščamo jih v skladu z njihovo naravo. Izkazujemo in razkrivamo jih po naravnih vrstah v okviru trimestnega kontnega načrta družbe. Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti.

DOBIČEK/IZGUBA IZ POSLOVANJA

Dobiček/izguba iz poslovanja je opredeljen kot dobiček/izguba pred obdavčitvijo in finančnimi postavkami. Finančne postavke zajemajo obresti od denarnih sredstev na računih v banki, depozitov, naložb, namenjenih za prodajo, plačane obresti od posojil, dobiček ali izgubo iz prodaje finančnih instrumentov, namenjenih za prodajo, ter pozitivne in negativne tečajne razlike od prevedbe vseh monetarnih sredstev in obveznosti v tuji valuti.

POSLOVNI IZID

Poslovni izid je sestavljen iz izida poslovanja, povečanega za finančne prihodke in zmanjšanega za finančne odhodke.

SLABITEV SREDSTEV

SLABITEV OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV

Če obstaja kako znamenje, da utegne biti sredstvo oslabiljeno, ocenimo njegovo nadomestljivo vrednost v skladu z MRS 36. Če ni mogoče oceniti nadomestljive vrednosti sredstva, družba ugotovi nadomestljivo vrednost denar ustvarjajoče enote, ki ji sredstvo pripada. Slabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida, za prevrednotenje zemljišč pa se najprej zniža do takrat oblikovan presežek iz prevrednotenja. Izgube zaradi oslabitve je treba odpraviti, če so se spremenile ocene, uporabljene za ugotovitev nadomestljive vrednosti sredstev. Izguba zaradi oslabitve sredstva se odpravi do višine, do katere povečana knjigovodska vrednost sredstva ne preseže knjigovodske vrednosti, ki bi bila ugotovljena po odštetju amortizacijskega odpisa, če pri sredstvu v prejšnjih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabitve. Odprava izgube se pripozna kot prihodek v poslovnem izidu, za odpravo oslabitve zemljišč pa se oblikuje presežek iz prevrednotenja v kapitalu. Za zemljišča ugotavljamo pošteno vrednost s cenitvijo.

SLABITEV NEOPREDMETENIH SREDSTEV

Neopredmetena sredstva na datum poročanja preverimo z namenom slabitve. Kadar je nadomestljiva vrednost manjša od knjigovodske vrednosti sredstva, se ta zmanjša na njegovo nadomestljivo vrednost. Takšno zmanjšanje prikaže družba kot izgubo zaradi oslabitve in knjiži kot prevrednotovalni poslovni odhodek.

SLABITEV ZALOG

Družba oblikuje popravek vrednosti zalog glede na starost, in sicer:

- zaloge, ki niso imele gibanja v zadnjem letu, v višini 5 odstotkov od nabavne vrednosti zalog,
- zaloge, ki niso imele gibanja dve leti, v višini dodatnih 15 odstotkov od nabavne vrednosti zalog,
- zaloge, ki niso imele gibanja tri leta, v višini dodatnih 10 odstotkov od nabavne vrednosti zalog,
- zaloge, ki niso imele gibanja štiri leta, v višini dodatnih 10 odstotkov od nabavne vrednosti zalog,
- zaloge, ki niso imele gibanja pet let in več, v višini dodatnih 10 odstotkov od nabavne vrednosti zalog.

Izgube zaradi oslabitev zalog so izkazane v izkazu poslovnega izida. Družba ne slabi zalog utopov in orodij, ki jih potrebuje za izdelavo svojih izdelkov ter zalog v skladišču rezervnih delov, ker te zaloge kljub temu da ne izkazujejo gibanja v daljšem časovnem obdobju ne izgubljajo svoje vrednosti.

SLABITEV FINANČNIH NALOŽB

Na datum vsakega poročanja v družbi opravimo preizkus ocene slabitve finančnih naložb po izbranih kriterijih, opredeljenih v pravilniku o računovodstvu, da bi ugotovili, ali obstajajo nepristranski dokazi o morebitni oslabiljenosti finančne naložbe. Če taki razlogi obstajajo, pristopimo k izračunu višine vrednosti izgube zaradi oslabitve.

Če presodimo, da je treba opraviti slabitev pri finančnih naložbah, izkazanih po odplačni vrednosti, se znesek izgube izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo finančne naložbe in sedanjo vrednostjo pričakovanih prihodnjih denarnih tokov, diskontiranih po izvirni efektivni obrestni meri. Vrednost izgube pripoznamo v poslovnem izidu. Če razlogi za slabitev finančne naložbe prenehajo obstajati, je razveljavitev slabitve finančne naložbe, izkazane po odplačni vrednosti, pripoznana v poslovnem izidu.

Če pri finančnih naložbah v odvisne ali pridružene družbe, izkazanih po nabavni vrednosti, družba presodi, da je treba opraviti oslabitev, se izguba izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo finančnega sredstva in sedanjo vrednostjo pričakovanih prihodnjih denarnih tokov (ali po kateri drugi metodi), razobrestenih po trenutni tržni donosnosti za podobna finančna sredstva in jo kot finančni odhodek pripozna v poslovnem izidu.

Za finančne instrumente, merjene po pošteni vrednosti preko poslovnega izida, se dobički in izgube iz naslova teh finančnih instrumentov razporedijo v izkaz poslovnega izida.

SLABITEV POSLOVNIH TERJATEV

Slabitev terjatev oziroma oblikovanje popravka vrednosti družba preverja skladno z MSRP 9 kjer je za nefinančne institucije določen poenostavljen pristop v tem smislu, da na prvi dan poročanja ni treba ugotavljati, ali je prišlo do pomembnega povečanja kreditnega tveganja ali ne. Za poslovne terjatve se slabitve določijo po konceptu pričakovanih kreditnih izgub (ang. Expected credit loss, ECL) za celotno dobo trajanja poslovnih terjatev (vseživljenjske kreditne izgube), za kar se po MSRP 9 uporabi matrika popravkov za pričakovane kreditne izgube. Podlaga za oblikovanje popravka vrednosti terjatev je matrika popravkov vrednosti po prodajnih segmentih, ki temelji na oceni neizpolnitve plačila s strani kupcev glede na pretekle izkušnje s kreditno izgubo, prilagojene za morebitne prihodnje dejavnike iz gospodarskega okolja, pri čemer so izvzete zavarovane terjatve. Pričakovane kreditne izgube iz poslovnih terjatev (ang. Expected credit loss, ECL) skladno z MSRP 9 so prikazane v poglavju 10.11 Letnega poročila 2022.

IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

V izkazu drugega vseobsegajočega donosa sta prikazana čisti poslovni izid in drugi vseobsegajoči donos. Vanj so vključene postavke ki bodo v prihodnje razporejene v izkaz poslovnega izida in postavke, ki v prihodnje ne bodo pripoznane v izkazu poslovnega izida, kakor zahtevajo ali dovoljujejo druga določila MSRP.

IZKAZ DENARNIH TOKOV

V družbi poročamo o denarnih tokovih iz poslovanja po posredni metodi na osnovi postavk v izkazu finančnega položaja na dan 31. 12. 2022 in 31. 12. 2021, postavk v izkazu poslovnega izida za leto 2022 ter dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev odtokov in pritokov.

IZKAZ GIBANJA KAPITALA

Izkaz gibanja kapitala prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala v poslovnem letu (celoto prihodkov in odhodkov ter transakcij z lastniki, ko delujejo kot lastniki), vključno z uporabo čistega poslovnega izida. Vključen je izkaz vseobsegajočega donosa, ki čisti poslovni izid tekočega obdobja povečuje za vse prihodke, ki smo jih neposredno pripoznali v kapitalu.

10.6.2.5 UPORABA NOVIH IN PRENOVLJENIH MSRP TER POJASNIL MSPR

V tekočem poročevalskem obdobju veljajo naslednje spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS) in sprejela EU:

- **Spremembe MRS 16 - Nepremičnine, naprave in oprema – izkupiček pred nameravano uporabo:** Spremembe prepovedujejo odšteti od nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva kakršne koli prihodke od prodaje postavk, ki so nastale med proizvodnjo tega sredstva na lokacijo in v stanju, ki sta potrebna za njegovo delovanje na način, ki ga je načrtovalo poslovanje. Namesto tega podjetje pripozna prihodke od prodaje teh postavk in stroške njihove proizvodnje v poslovnem izidu. Sprememba velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje.
- **Spremembe MRS 37 - Kočljive pogodbe – stroški izpolnjevanja pogodbe:** Spremembe določajo, da "stroški izpolnitve" pogodbe obsega "stroške, ki so neposredno povezani s pogodbo". Stroški, ki so neposredno povezani s pogodbo, so lahko bodisi dodatni stroški izpolnjevanja te pogodbe (primeri bi bili neposredno delo, material) bodisi razporeditev drugih stroškov, ki so neposredno povezani z izpolnjevanjem pogodb (primer bi bila razporeditev amortizacije za opredmeteno osnovno sredstvo, ki se uporablja pri izpolnjevanju pogodbe). Sprememba velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje.
- **Spremembe MSRP 3 - Sklicevanje na računovodski okvir.** Spremembe posodabljaajo zastarelo sklicevanje na konceptualni okvir v MSRP 3, ne da bi bistveno spremenile zahteve standarda. Sprememba velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje.
- **Letne izboljšave MSRP Standarda 2018-2020 – MSRP 1, MSRP 9, MSRP 16 in MRS 41:** MSRP 1 - Dopolnilo dovoljuje odvisnemu podjetju, ki uporablja člen D16(a) MSRP 1, da meri kumulativne prevodne razlike z uporabo zneskov, o katerih poroča obvladujoče podjetje, na podlagi datuma obvladujočega prehoda na MSRP. MSRP 9 - Dopolnilo pojasnjuje, katere provizije podjetje vključi, ko uporabi test '10 odstotkov' iz B3.3.6. člena MSRP 9 pri ocenjevanju, ali naj odpravi pripoznanje finančne obveznosti. MSRP 16 - Sprememba ponazoritvenega primera 13, ki je odstranjen iz primera ponazoritev povračila izboljšav najema s strani najemodajalca, da se razreši morebitna zmeda glede obravnave spodbud za najem. MRS 41 - Sprememba odpravlja zahtevo iz 22. členu MRS 41, da podjetja izključijo denarne tokove obdavčitve pri merjenju poštene vrednosti biološkega sredstva z uporabo tehnike sedanje vrednosti. Vse spremembe velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2022 ali pozneje.

Sprejetje teh sprememb k obstoječim standardom ni privedlo do pomembnih sprememb računovodskih izkazov.

NOVI STANDARDI IN POJASNILA, KI ŠE NISO ZAČELI VELJATI

Standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal UOMRS in sprejela EU, vendar še niso v veljavi.

Na dan odobritve teh računovodskih izkazov je UOMRS izdal naslednje spremembe obstoječih standardov, ki jih je EU sprejela, vendar še niso stopile v veljavo:

- **MSRP 17 skupaj s spremembami – Zavarovalne pogodbe:** MRS 17 zahteva, da se zavarovalne obveznosti merijo po trenutni vrednosti izpolnitve, in zagotavlja enotnejši pristop merjenja in predstavljanja za vse zavarovalne pogodbe, velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje, vključno z dopolnitvami MSRP 17, ki jih je EU sprejela 9. septembra 2022 in prav tako velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje.
- **Spremembe MRS 1 in MSRP Izjava o praksi 2 - Razkritje računovodskih usmeritev:** Spremembe zahtevajo, da podjetje namesto pomembnih računovodskih usmeritev razkrije svoje bistvene računovodske usmeritve, velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje.
- **Sprememba MRS 8 - Opredelitev računovodskih ocen:** Dopolnitve nadomeščajo definicijo spremembe računovodskih ocen z definicijo računovodskih ocen, velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje.
- **Sprememba MRS 12 - Odloženi davek v zvezi s sredstvi in obveznostmi, ki izhajajo iz ene same transakcije:** Spremembe pojasnjujejo, da oprostitev začetnega pripoznanja ne velja za transakcije, pri katerih ob začetnem pripoznanju nastanejo enaki zneski odbitnih in obdavčljivih začasnih razlik. velja za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje.

Novi standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal UOMRS, vendar jih EU še ni sprejela

Trenutno se MSRP, kot jih je sprejela EU, bistveno ne razlikujejo od predpisov, ki jih je sprejel Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS) z izjemo naslednjih novih standardov in sprememb obstoječih standardov, na dan 31. 12. 2022 (spodaj navedeni datumi začetka veljavnosti veljajo za MSRP, kot jih je izdal UOMRS):

- **Sprememba MRS 1 – Razvrstitev obveznosti na kratkoročne ali dolgoročne (odlog datuma uveljavitve):** Sprememba predstavlja datum začetka veljavnosti sprememb iz januarja 2020 za eno leto, tako da bodo morala podjetja spremembo uporabiti za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje, dopolnitev še ni odobrena za uporabo v EU.
- **Sprememba MSRP 10 in MRS 28 - Prodaja ali vložek sredstev med vlagateljem in njegovim pridruženim podjetjem ali skupnim podjetjem,** dopolnitev še ni odobrena za uporabo v EU.
- **Sprememba MSRP 16 - Zakupna odgovornost pri prodaji in povratnem najemu:** Dopolnitev pojasnjuje, kako prodajalec-najemnik naknadno meri transakcije prodaje in povratnega najema, ki izpolnjujejo zahteve MSRP 15, da se te obračunajo kot prodaja, dopolnitev še ni odobrena za uporabo v EU.
- **Sprememba MRS 1 - Dolgoročne obveznosti z zavezami.** Sprememba pojasnjuje, kakšni so pogoji, ki jih mora podjetje izpolniti v dvanajstih mesecih po poročevalskem obdobju, vplivajo na razvrstitev obveznosti, dopolnitev še ni odobrena za uporabo v EU.

Družba predvideva, da uvedba teh novih standardov in sprememb obstoječih standardov v obdobju začetne uporabe ne bo imela pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe UNIOR d.d.

Obračunavanje varovanja pred tveganjem v zvezi s portfeljem finančnih sredstev in obveznosti, katerega načel EU ni sprejela, ostaja še naprej neregulirano.

10.7 RAZKRITJA K REVIDIRANEMU POSAMIČNEMU IZKAZU FINANČNEGA POLOŽAJA DRUŽBE UNIOR d.d.

10.7.1 NEOPREDMETENA SREDSTVA

(v EUR)	Dobro ime	Odloženi stroški razvijanja	Naložbe v pravice do ind. lastnine	Druge neopredmetena sredstva	NDS v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31. decembra 2021	484.728	6.841.449	2.101.003	61.947	839.563	10.328.690
Neposredna povečanja-investicije	0	93.434	0	0	91.907	185.341
Prenos z investicij v teku	0	839.563	0	0	(839.563)	0
Zmanjšanja med letom	0	(3.117.519)	(64.314)	(14.814)	0	(3.196.647)
Stanje 31. decembra 2022	484.728	4.656.927	2.036.689	47.133	91.907	7.317.384
Popravek vrednosti						
Stanje 31. decembra 2021	80.788	3.862.444	1.922.841	0	0	5.866.073
Amortizacija v letu	0	1.323.812	38.336	0	0	1.362.148
Zmanjšanja med letom	0	(3.117.519)	(64.314)	0	0	(3.181.833)
Stanje 31. decembra 2022	80.788	2.068.737	1.896.863	0	0	4.046.388
Sedanja vrednost 31. decembra 2022	403.940	2.588.190	139.826	47.133	91.907	3.270.996
Sedanja vrednost 31. decembra 2021	403.940	2.979.005	178.162	61.947	839.563	4.462.617

(v EUR)	Dobro ime	Odloženi stroški razvijanja	Naložbe v pravice do ind. lastnine	Druge neopredmetena sredstva	NDS v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31. decembra 2020	484.728	14.769.260	2.095.731	90.859	938.398	18.378.976
Neposredna povečanja-investicije	0	42.358	5.272	0	839.563	887.193
Prenos z investicij v teku	0	920.670	0	0	(920.670)	0
Zmanjšanja med letom	0	(8.890.839)	0	(28.912)	(17.728)	(8.937.479)
Stanje 31. decembra 2021	484.728	6.841.449	2.101.003	61.947	839.563	10.328.690
Popravek vrednosti						
Stanje 31. decembra 2020	80.788	11.629.544	1.885.496	0	0	13.595.828
Amortizacija v letu	0	1.123.739	37.345	0	0	1.161.084
Zmanjšanja med letom	0	(8.890.839)	0	0	0	(8.890.839)
Stanje 31. decembra 2021	80.788	3.862.444	1.922.841	0	0	5.866.073
Sedanja vrednost 31. decembra 2021	403.940	2.979.005	178.162	61.947	839.563	4.462.617
Sedanja vrednost 31. decembra 2020	403.940	3.139.716	210.235	90.859	938.398	4.783.148

Dobro ime izhaja iz pripojitve družbe Inexa Adria d.o.o. Letno preverjamo nadomestljivo vrednost dobrega imena denar ustvarjajoče enote, ki v letu 2022 na podlagi preverjenih indikatorjev ne izkazuje znakov za slabitev na podlagi njenega poslovanja. Zato družba dobrega imena v letu 2022 ni slabila.

Dolgoročno odloženi stroški razvijanja v skupni višini 2.588.190 evrov se nanašajo na odložene stroške razvoja na programu Strojegradnja. Stroški razvijanja se pripoznajo kot neopredmeteno sredstvo ob pogojih izvedljivosti strokovnega dokončanja projekta, da je na voljo za uporabo ali prodajo ter verjetnosti doseganja gospodarskih koristi iz projekta (obstoj trga za učinke projekta ali za projekt oziroma njegova koristnost, če se bo uporabljal v družbi). Med stroški razvijanja, ki se pripoznajo kot neopredmeteno sredstvo družba prikazuje stroške dela ter zunanjih storitev potrebnih za razvoj novih tehnoloških rešitev, v primeru izdelave sredstva izhajajočega iz razvoja pa se kot odloženi stroški razvijana usredstviijo tudi materialni stroški povezani z izdelavo razvojnega sredstva.

Pri sestavi računovodskih izkazov je bil izveden test slabitve vrednostno pomembnih odloženih stroškov razvoja. Ocenjena nadomestljiva vrednost odloženih stroškov razvoja presega njihovo neodpisano vrednost na dan 31. 12. 2022, zato v Izkazu poslovnega izida za leto 2022 niso bile evidentirane slabitve odloženih stroškov razvoja.

Med drugimi neopredmetenimi osnovnimi sredstvi v znesku 47.133 evrov so prikazane dolgoročne aktivne časovne razmejitve. V poslovnem letu 2022 je družba izločila v celoti amortizirane odložene stroške razvoja, ki jih prikazuje v okviru neopredmetenih sredstev v višini 3.117.519 evrov, znesek izločenih amortiziranih dolgoročno odloženih stroškov razvoja v letu 2021 je znašal 8.890.839 evrov.

Povečanje v letu predstavlja nakup licenc za programsko opremo, ki je prikazana med neopredmetenimi dolgoročnimi sredstvi v pridobivanju, in sicer v višini 91.907 evrov.

Dobro ime je neopredmeteno sredstvo z nedoločeno dobo koristnosti ostala neopredmetena osnovna sredstva imajo določeno končno dobo koristnosti in se v dobi koristnosti enakomerno časovno amortizirajo. Amortizacija neopredmetenih sredstev je v izkazu poslovnega izida izkazana v postavki *F. Odpisi vrednosti 1 Amortizacija*.

Pri letnem rednem popisu neopredmetenih sredstev po nahajališčih družbe UNIOR d.d., s stanjem na dan 31. 10. 2022, ni bilo ugotovljenih viškov ali mankov neopredmetenih sredstev.

Strošek financiranja investicije za pridobitev neopredmetenega sredstva do usposobitve sredstva se vključuje v nabavno vrednost neopredmetenih sredstev.

Kosmata knjigovodska vrednost v celoti amortiziranih neopredmetenih sredstev, ki se na dan 31. 12. 2022 še uporabljajo znaša 556.620 evrov.

Na dan 31. 12. 2022 ne obstajajo odprte obveznosti za nakup neopredmetenih sredstev.

Družba neopredmetenih sredstev nima zastavljenih za svoje dolgove.

10.7.2 OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

(v EUR)	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna oprema	Drobni inventar	Osnovna sredstva v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31. decembra 2021	12.199.681	65.572.280	146.447.036	614.018	9.367.844	234.200.859
Neposredna povečanja – investicije	4.218	0	105.640	0	7.436.149	7.546.007
Prenos z investicij v teku	0	2.599.287	7.263.372	31.581	(9.894.240)	0
Zmanjšanja med letom	(15.601)	0	(4.230.784)	(1.550)	(511.319)	(4.759.254)
Prevrednotenje	399.614	0	0	0	0	399.614
Stanje 31. decembra 2022	12.587.912	68.171.567	149.585.264	644.049	6.398.434	237.387.226
Popravek vrednosti						
Stanje 31. decembra 2021	0	40.330.530	104.738.474	592.019	0	145.661.023
Amortizacija v letu	0	1.735.982	5.763.624	17.033	0	7.516.639
Zmanjšanja med letom	0	0	(3.669.223)	(792)	0	(3.670.015)
Stanje 31. decembra 2022	0	42.066.512	106.832.875	608.260	0	149.507.647
Sedanja vrednost 31. decembra 2022	12.587.912	26.105.055	42.752.389	35.789	6.398.434	87.879.579
Sedanja vrednost 31. decembra 2021	12.199.681	25.241.750	41.708.562	21.999	9.367.844	88.539.836

(v EUR)	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna oprema	Drobni inventar	Osnovna sredstva v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31. decembra 2020	10.749.105	64.698.449	145.583.239	593.031	5.914.556	227.538.380
Neposredna povečanja – investicije	221.985	0	3.200	0	10.110.941	10.336.126
Prenos z investicij v teku	474.722	3.075.037	3.085.194	22.700	(6.657.653)	0
Zmanjšanja med letom	(7.069)	(2.201.206)	(2.224.597)	(1.713)	0	(4.434.585)
Prevrednotenje	760.938	0	0	0	0	760.938
Stanje 31. decembra 2021	12.199.681	65.572.280	146.447.036	614.018	9.367.844	234.200.859
Popravek vrednosti						
Stanje 31. decembra 2020	0	38.749.194	101.062.539	583.697	0	140.395.430
Amortizacija v letu	0	1.681.289	5.766.050	8.322	0	7.455.661
Zmanjšanja med letom	0	(99.953)	(2.090.115)	0	0	(2.190.068)
Stanje 31. decembra 2021	0	40.330.530	104.738.474	592.019	0	145.661.023
Sedanja vrednost 31. decembra 2021	12.199.681	25.241.750	41.708.562	21.999	9.367.844	88.539.836
Sedanja vrednost 31. decembra 2020	10.749.105	25.949.255	44.520.700	9.334	5.914.556	87.142.950

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi ima družba izkazana sredstva, ki jih je pridobila s finančnim najemom z nabavno vrednostjo 1.427.556 evrov in sedanjo vrednostjo na dan 31. 12. 2022 926.458 evrov.

Družba, na podlagi MSRP 16, med opredmetenimi osnovnimi sredstvi izkazuje tudi pravico do uporabe sredstev pridobljenih na podlagi poslovnega najema v višini 1.784.741 evrov in sicer 1.767.617 evrov najete opreme in 17.124 evrov najetih zemljišč. Amortizacija iz naslova najete opreme je v letu 2022 znašala 254.007 evrov, zmanjšanje vrednosti najetih zemljišč pa znaša 9.791 evrov, saj se zemljišča ne amortizirajo. Obresti iz naslova najemov pa znašajo 12.031 evrov, od tega 11.618 evrov za opremo in 413 evrov za zemljišča. Obveznosti iz naslova najemov so konec leta znašale 756.256 evrov (740.683 evrov za najeto opremo in 15.573 evrov za najeta zemljišča), od tega kratkoročni del 271.223 evrov (265.223 evrov za najeto opremo in 6.000 evrov za najeta zemljišča). Stroški kratkoročnih najemov, ki zaradi krajšega obdobja najema niso pripoznani kot osnovna sredstva in tudi najemi sredstev, katerih vrednost ne presega mejne vrednosti prepoznavanja sredstev kot osnovno sredstvo, so upoštevani med najemi v poglavju številka 10.8.4 Letnega poročila 2022.

Pri letnem rednem popisu opredmetenih osnovnih sredstev po nahajališčih družbe UNIOR d.d., s stanjem na dan 31. 10. 2022 ni bilo ugotovljenih viškov ali mankov opredmetenih osnovnih sredstev.

So pa inventurne komisije predlagale izločitev opredmetenih osnovnih sredstev, ki so uničena oziroma tako poškodovana, da se popravilo ne izplača in se več ne morejo uporabljati v procesu proizvodnje. Knjigovodska vrednost izločenih opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2022 ob rednem letnem popisu je znašala 174.398 evrov.

Največje investicije so bile namenjene za posodobitev in razširitev strojnih in prostorskih kapacitet za potrebe proizvodnje, in sicer smo dokončali prvo linijo za preoblikovanje aluminija v skupni vrednosti vlaganj 2.116.582 evrov v poslovnem letu 2022. Večja vlaganja predstavljajo še nakup obdelovalnega centra za potrebe vzdrževanja v vrednosti 720.630 evrov, nakup stiskalnice v vrednosti 415.898 evrov, robotizacija kovaške linije v vrednosti 359.740 evrov, nakup obdelovalnega centra za potrebe orodjarne v vrednosti 250.076 evrov ter izgradnjo povezovalnega toplovoda (s kotlaro Dobrava, kjer izvajamo javno gospodarsko službo oskrbe s toplotno energijo na območju ZN center Zreče) za izkoriščanje odpadne toplote, ki nastane pri proizvodnji odkovkov v vrednosti 208.864 evrov.

Kot jamstvo za dolgove ima družba zastavljena zemljišča in zgradbe po sedanji vrednosti v višini 36.981.101 evrov ter proizvodnalno opremo po sedanji vrednosti v višini 15.007.770 evrov.

V skladu z MRS 16 razkrivamo:

- družba ne razpolaga z začasno neizrabljenimi opredmetenimi osnovnimi sredstvi na dan 31. 12. 2022;
- kosmata knjigovodska vrednost (nabavna vrednost) v celoti amortiziranih opredmetenih osnovnih sredstev, ki se na dan 31. 12. 2022 še uporabljajo znaša 62.380.810 evrov;
- družba ne razpolaga z opredmetenimi osnovnimi sredstvi, ki so bila izločena iz uporabe in niso razvrščena med sredstva za prodajo v skladu z MSRP5;
- po oceni poštena vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, za katere družba uporablja model nabavne vrednosti bistveno ne odstopa od knjigovodske vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev;
- obveznosti družbe za nakup opredmetenih osnovnih sredstev na dan 31. 12. 2022 znašajo 1.226.735 evrov.

Zemljišča so zaradi sprememb prevrednotena na podlagi cenitvenega poročila, izdelanega s strani pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, vpisanega v register pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti nepremičnin pri Slovenskem inštitutu za revizijo, na pošteno vrednost po stanju na dan 31. 12. 2021. Pri vrednotenju je cenilec uporabil način tržnih primerjav, ki nakazuje vrednost s primerjavo ocenjevane nepremičnine z enakimi ali podobnimi nepremičninami, za katere so na voljo informacije o cenah. Na osnovi doseženih prodajnih cen in prilagoditev je bila upoštevana indikativna cena, ki bi jo primerljiva nepremičnina dosegla na trgu. K oceni zemljišča je bila pripisana še vrednost komunalnega prispevka kot pravice, ki je pripisana k stavbnemu zemljišču, na katerem stojijo objekti z izdanim gradbenim dovoljenjem. Za preveritev uporabnosti cenitev tudi za računovodsko poročanje v letu 2022 je pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin na podlagi analize gibanja cen stavbnih zemljišč ocenil, da so vrednosti izkazane v cenitvah po stanju na dan 31. 12. 2021 primerne za uporabo

tudi na dan 31. 12. 2022. Predhodno vrednotenje zemljišč je bilo opravljeno po stanju na dan 31. 12. 2020.

Strošek financiranja investicije za pridobitev opredmetenega osnovnega sredstva do usposobitve sredstva se vključuje v nabavno vrednost opredmetenih sredstev.

V letu 2022 ni bilo indikatorjev, da bi bila potrebna slabitev opredmetenih osnovnih sredstev.

Vrednost prevrednotenih zemljišč po nabavni vrednosti znaša 3.035.965 evrov.

10.7.3 NALOŽBENE NEPREMIČNINE

Naložbene nepremičnine

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Zemljišča	749.527	749.527
Zgradbe	0	0
Skupaj	749.527	749.527

Gibanje naložbenih nepremičnin

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Začetno stanje 1. januarja	749.527	697.716
Pridobitve	0	0
Odsvojitve	0	0
Sprememba poštene vrednosti	0	51.811
Končno stanje 31. decembra	749.527	749.527

Naložbene nepremičnine zajemajo zemljišča, ki so namenjena nadaljnji prodaji oziroma se ne uporabljajo za opravljanje osnovne dejavnosti družbe, in sicer na lokaciji Zreče. Pri zemljiščih, ki so namenjena prodaji in so izkazana med naložbenimi nepremičninami, je cenilec nepremičnin, vpisan v register pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti nepremičnin pri Slovenskem inštitutu za revizijo, uporabil način tržnih prodaj, ki nakazuje vrednost s primerjavo ocenjevanje nepremičnine z enakimi ali podobnimi nepremičninami, za katere so na voljo informacije o cenah. Na osnovi doseženih prodajnih cen in prilagoditev je bila upoštevana indikativna cena, ki bi jo primerljiva nepremičnina dosegla na trgu. K oceni zemljišča je bila pripisana še vrednost komunalnega prispevka kot pravice, ki je pripisana k stavbnemu zemljišču, na katerem stojijo objekti z izdanim gradbenim dovoljenjem. Naložbene nepremičnine so vrednotene na podlagi cenitvenega poročila, izdelanega s strani pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin na pošteno vrednost po stanju na dan 31. 12. 2021. Za preveritev uporabnosti cenitev tudi za računovodsko poročanje v letu 2022 je pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin na podlagi analize gibanja cen stavbnih zemljišč ocenil, da so vrednosti izkazane v cenitvah po stanju na dan 31. 12. 2021 primerne za uporabo tudi na dan 31. 12. 2022.

Kot jamstvo za dolgove ima družba zastavljene naložbene nepremičnine po knjigovodski vrednosti 749.527 evrov.

10.7.4 DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE

Gibanje dolgoročnih naložb v delnice, deleže in posojila

(v EUR)	2022	2021
Stanje naložb 1. januarja	25.227.193	25.850.047
Povečanja:		
Nakupi delnic in deležev	90.500	883.005
Povečanje naložb v dolgove	459.529	0
Donos kratkoročnega dela naložb	0	48.750
Zmanjšanja:		
Prodaja delnic in deležev	(765.075)	(12.640)
Odpisi naložb	(762)	
Kratkoročni del naložb	(415.875)	(369.922)
Slabitev naložb	(642.101)	(1.172.047)
Stanje 31. decembra	23.953.409	25.227.193

Povečanje dolgoročnih finančnih naložb predstavlja nakup deležev v družbah UNIOR Italia S.R.L. in UNIOR Professional Tools Ltd ter povečanje dolgoročnega posojila odvisni družbi SPITT d.o.o. za zagotavljanje lastnega deleža pri razširitvi kapacitet ogrevanja na biomaso na Rogli (nakup kotla in razširitev toplovodnega omrežja).

Oslabitev v letu 2022 predstavljajo oblikovani popravki vrednosti dolgoročnih finančnih naložb UNIOR Makedonija d.o.o. in UNIOR Vinkovci d.o.o. v skupni vrednosti 642.101 evrov. Za družbo UNIOR Vinkovci d.o.o. smo izdelali cenitev v skladu s MRS 36 ter MSOV-1 in sicer je pooblaščenka ocenjevalka vrednosti podjetij ugotovila, da ocenjena vrednost finančne naložbe kot vrednost pri uporabi presega ocenjeno pošteno vrednost finančne naložbe zmanjšano za stroške prodaje, zato je kot nadomestljiva vrednost finančne naložbe v 100-odstotni lastniški delež na dan 31. 12. 2022 privzeta vrednost pri uporabi, ki ne dosega knjigovodske vrednosti naložbe, zato je bila opravljena slabitev finančne naložbe. Predpostavke uporabljene v ceditvi so: poslovanje v zadnjih petih letih ter plana za prihodnjih pet let ob predpostavki delujočega podjetja z obsegi poslovanja, ki izhajajo iz razpoložljivih kapacitet in potrjenih planov poslovanja odvisne družbe. V ceditvi je upoštevana zahtevana stopnja donosa lastniškega kapitala v višini 2,6 odstotka, pribitek za kapitalsko tveganje v višini 5,5 odstotka, strošek dolžniškega kapitala v višini 5,1 odstotka, odbitek za pomanjkanje tržnosti v višini 5 odstotkov ter stroški prodaje v višini 2 odstotka. Zmanjšanje predstavlja tudi odprodaja naložbe v pridruženo družbo UNIOR Tepid S.R.L v višini 765.875 evrov. 415.875 evrov je družba prenesla na kratkoročni del finančnih naložb, kar pa predstavlja odplačila glavnice dolgoročnih finančnih naložb v letu 2023.

Kot jamstvo za dolgove ima družba zastavljene dolgoročne finančne naložbe po knjigovodski vrednosti 7.758.052 evrov.

Naložbe v odvisna podjetja, merjene po nabavni vrednosti

(v EUR)	Delež	31. 12. 2022	31. 12. 2021
v državi:			
UNIOR IN d.o.o. Zreče	100,000	385.368	385.368
SPITT d.o.o. Zreče	100,000	265.000	265.000
UNITUR d.o.o. Zreče	100,000	6.483.792	6.483.792
		7.134.160	7.134.160
v tujini:			
UNIOR Produktions- und Handels- GmbH Ferlach	99,545	510.000	510.000
UNIOR DEUTSCHLAND GmbH Leonberg	100,000	1.052.614	1.052.614
UNIOR ITALIA S.R.L. Limbiate	100,000	77.702	71.202
UNIOR ESPANA S.L. Uharte-Arakil	95,000	398.718	398.718
UNIOR MAKEDONIJA d.o.o. Skopje	97,360	0	80.000
UNIOR PROFESSIONAL TOOLS Ltd St. Petersburg	70,300	262.332	178.332
UNIOR COMPONENTS d.o.o. Kragujevac	100,000	4.908.158	4.908.158
NINGBO UNIOR FORGING Co.Ltd. Yuyao	50,000	1.983.530	1.983.530
UNIOR NORTH AMERICA Inc. Novi	100,000	81.480	81.480
UNIOR BULGARIA Ltd Sofia	77,310	2.000	2.000
UNIOR VINKOVCI d.o.o. Vinkovci	100,000	4.630.181	5.192.282
UNIOR HUNGARIA Kft. Nagyrecse	100,000	0	0
		13.906.715	14.458.316
Skupaj odvisna podjetja		21.040.875	21.592.476

Vrednost naložb v odvisna podjetja, merjena po nabavni vrednosti po izvirnih nabavnih vrednostih znaša 28.949.136 evrov, vrednost oblikovanega popravka naložb v odvisna podjetja, merjena po nabavni vrednosti pa znaša 7.908.261 evrov.

Kapital in poslovni izid povezanih oseb

Ime podjetja	Država podjetja	Odstotek udeležbe v kapitalu	Velikost kapitala v EUR	Poslovni izid leta v EUR
<u>Odvisna podjetja:</u>				
UNITUR d.o.o.	Slovenija	100,000	31.144.364	507.893
UNIOR IN d.o.o.	Slovenija	100,000	421.457	(20.827)
SPITT d.o.o.	Slovenija	100,000	824.272	39.383
UNIOR Produktions- und Handels-GmbH	Avstrija	99,545	168.621	55.118
UNIOR DEUTSCHLAND GmbH	Nemčija	100,000	1.204.948	94.499
UNIOR ITALIA S.R.L.	Italija	100,000	123.973	(4.532)
UNIOR ESPANA S.L.	Španija	95,000	627.512	13.288
UNIOR MAKEDONIJA d.o.o.	Makedonija	97,363	9.584	(45.598)
UNIOR PROFESSIONAL TOOLS Ltd.	Rusija	70,300	1.579.150	496.949
UNIOR BULGARIA Ltd.	Bolgarija	77,310	162.911	50.104
UNIOR COMPONENTS d.o.o.	Srbija	100,000	13.851.469	485.313
UNIOR - NORTH AMERICA Inc.	ZDA	100,000	241.859	59.498
NINGBO UNIOR FORGING Co. Ltd.	Kitajska	50,000	34.207.616	3.263.632
UNIOR VINKOVCI d.o.o.	Hrvaška	100,000	3.972.970	274.921
<u>Pridružena podjetja:</u>				
ŠTORE STEEL d.o.o.	Slovenija	29,253	71.613.875	10.534.629
UNIOR TEHNA d.o.o.	BiH	25,000	1.993.852	249.840
UNIOR TEOS ALATI d.o.o.	Srbija	20,000	3.767.404	520.647

Podrobni podatki o odvisnih in pridruženih podjetjih (firma, sedež, dejavnost ter število zaposlenih) so razkriti v poglavju 9.6.1 Letnega poročila 2022.

Naložbe v pridružena podjetja, merjene po nabavni vrednosti

(v EUR)	Delež	31. 12. 2022	31. 12. 2021
v državi:			
ŠTORE STEEL d.o.o. Štore	29,253	1.274.260	1.274.260
		1.274.260	1.274.260
v tujini:			
UNIOR TEOS ALATI d.o.o. Beograd	20,000	423.000	423.000
UNIOR TEPID, S.R.L. Brasov	49,000	0	765.075
UNIOR TEHNA d.o.o. Sarajevo	25,000	150.000	150.000
		573.000	1.338.075
Skupaj pridružena podjetja		1.847.260	2.612.335

Vrednost naložb v pridružena podjetja, merjena po nabavnih vrednostih znaša 1.847.260 evrov.

Družba je v letu 2022 odkupila 5 odstotni lastniški delež v družbi UNIOR Italia S.R.L. za 6.500 evrov in si s tem zagotovila 100 odstotni lastniški delež. Prav tako je bil v letu 2022 izveden odkup 15,3 odstotnega lastniškega deleža v družbi UNIOR Professional Tools Ltd. iz Rusije za 84.000 evrov.

Za naložbe družba presodi znake slabitev in za naložbe, kjer ti obstajajo, opravi vrednotenja na podlagi prihodnjih denarnih tokov, ki so podlaga za evidentiranje morebitnih slabitev.

Naložbo v družbo UNIOR Makedonija d.o.o. smo v letu 2022 slabili v višini 80.000 evrov, naložbo v družbo UNIOR Vinkovci d.o.o. pa v višini 562.101 evrov. V letu 2022 smo prodali naložbo v pridruženi družbi UNIOR Tepid S.R.L v knjigovodski vrednosti 765.075 evrov za kupnino 2,5 milijona evrov.

Za naložbe družba presodi znake slabitev in za naložbe, kjer ti obstajajo, opravi vrednotenja na podlagi prihodnjih denarnih tokov, ki so podlaga za evidentiranje morebitnih slabitev.

Finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Ostale naložbe	48.869	48.869
Skupaj v druga podjetja in banke	48.869	48.869

Vrednost naložb v finančne sredstva, merjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida po izvirnih nabavnih vrednostih znaša 146.361 evrov, vrednost oblikovanega popravka naložb v finančne sredstva, merjena po pošteni vrednosti preko poslovnega izida pa znaša 97.492 evrov.

Dolgoročne finančne naložbe v dolgove, merjene po odplačni vrednosti

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
dana odvisnim podjetjem:		
Dolgoročni kredit SPITT d.o.o.	523.405	82.126
Dolgoročni kredit UNIOR Vinkovci d.o.o.	783.750	1.068.750
Dolgoročni kredit UNIOR HUNGARIA Kft.	0	0
Dolgoročni kredit UNIOR ESPANA S.L.	122.200	188.872
Prenos na kratkoročne naložbe	(415.875)	(369.922)
dana drugim:		
Dolgoročni kredit Jorgić Broker a.d.	0	762
Dolgoročni krediti Črešnar Primož	0	0
Dolgoročni depozit za trošarine	2.925	2.925
Prenos na kratkoročne naložbe	0	0
Skupaj v dolgove	1.016.405	973.513

Dolgoročne finančne naložbe v dolgove niso zavarovane z zastavo premoženja, dolgoročna kredita do družb UNIOR Vinkovci d.o.o. in UNIOR Espana S.L. pa sta zavarovana z zastavo terjatev in zalog. Prikazana dolgoročna posojila so v celoti poplačana. Obrestne mere za dolgoročne naložbe v finančne dolgove se obračunavajo obresti v razponu mesečni euribor + 3 odstotke do 6-mesečni euribor + 3 odstotke ter fiksna obrestna mera 3 odstotke.

Prihodki iz naslova obresti v letu 2022 znašajo 40.963 evrov, v letu 2021 pa so znašali 98.539 evrov.

10.7.5 ZALOGE

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Material	28.494.064	25.962.910
Nedokončana proizvodnja	27.659.242	25.996.875
Proizvodi	18.747.639	15.742.140
Trgovsko blago	4.680.384	3.131.866
Popisni presežki	139.563	168.413
Popisni primanjkljaji	(170.834)	(219.103)
Popravek vrednosti	(717.718)	(2.315.082)
Skupaj	78.832.340	68.468.019

Stanje popravkov vrednosti zalog

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
– material	567.451	602.629
– gotovi proizvodi	147.368	1.577.378
– trgovsko blago	2.899	135.075
Skupaj	717.718	2.315.082

Gibanje popravkov vrednosti zalog

(v EUR)	2022	2021
Stanje popravkov vrednosti zalog 1. januarja	2.315.082	2.740.506
– uskladitev iz preteklega leta	0	0
– oblikovanje	0	0
– odprava popravka vrednosti	(87.220)	(207.895)
– odpisi	(1.510.144)	(217.529)
Stanje 31. decembra	717.718	2.315.082

Zaloge so se v poslovnem letu 2022 skupaj povečale za 10.364.321 evrov, kar je posledica predvsem višjih nabavnih cen, večje proizvodnje, višjih proizvodjalnih stroškov ter večjih varnostnih zalog materiala zaradi minimiziranja tveganja težav pri dobavah ter porasta cen (predvsem jekla in pločevine).

Knjigovodska vrednost zalog je enaka čisti iztožljivi vrednosti, vsako leto sproti pa po metodologiji, zapisani v računovodskih usmeritvah, oblikujemo popravek vrednosti za zaloge, ki niso imele gibanja v določenih obdobjih. Vrednostno stanje popravka vrednosti zalog v letu 2022 je za 1.597.364 evrov nižje kot konec leta 2021, zaradi izločitve zalog iz evidence, ker zaloge niso bile več primerne za uporabo. Pri inventurah stanja zalog je bilo skupno ugotovljeno 139.563 evrov popisnih presežkov ter 170.834 evrov popisnih primanjkljajev, kar pomeni, da so primanjkljaji presegali presežke za 31.271 evrov.

Kot jamstvo za dolgove ima družba zastavljene zaloge po knjigovodski vrednosti 20.000.000 evrov.

Zaloge v zgornji tabeli so prikazane v bruto zneskih, ker so posebej prikazani popravki vrednosti zalog ter učinki popravkov zalog, izhajajočih iz ugotovljenih sprememb pri popisu zalog; zaloge v izkazu finančnega položaja so prikazane v neto zneskih.

10.7.6 POSLOVNE TERJATVE

Poslovne terjatve

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Dolgoročne poslovne terjatve		
Dolgoročne poslovne terjatve do odvisnih podjetij	7.214.658	7.255.286
Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	7.739	15.346
Popravek vrednosti dolgoročnih poslovnih terjatev	0	0
Skupaj dolgoročne poslovne terjatve	7.222.397	7.270.632
Kratkoročne poslovne terjatve		
Kratkoročne poslovne terjatve do odvisnih podjetij	6.283.615	5.961.685
Kratkoročne poslovne terjatve do pridruženih podjetij	90.241	593.253
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev – doma	2.758.488	3.121.863
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev – v tujini	12.575.987	15.809.344
Terjatve za DDV	1.014.433	1.680.292
Predujmi	1.805.661	1.499.306
Predujmi od odvisnih podjetij	0	0
Druge kratkoročne poslovne terjatve	4.294.900	2.866.456
Popravki vrednosti	(85.738)	(61.735)
Popravki vrednosti - odvisna podjetja	(224.343)	(224.343)
Skupaj kratkoročne poslovne terjatve	28.513.244	31.246.121

Dolgoročne poslovne terjatve so se zmanjšale za 48.235 evrov iz naslova poplačil s strani tako odvisnih podjetij kot tudi kupcev. Do družbe UNITUR d.o.o. je izkazana dolgoročna poslovna terjatev v višini 7.098.550 evrov iz naslova vlaganj družbe UNIOR d.d. v hotel Natura in tekaški poligon na Rogli. Ker so vse terjatve izterljive, družba pri upoštevanju poplačljivosti terjatev ne diskontira.

Med drugimi kratkoročnimi terjatvami so izkazane terjatve prodanih poslovnih terjatev iz naslova neregresnega faktoringa, terjatev za izplačilo dobička družbe Ningbo UNIOR Forging Co. Ltd., terjatve iz naslova refundacij, kratkoročno odloženih stroškov ter nezaračunani prihodki. V tabeli prikazane terjatve so v celoti poplačane. Pričakovane kreditne izgube iz poslovnih terjatev (ang. Expected credit loss, ECL) skladno z MSRP 9 je prikazana v poglavju 10.11 Letnega poročila 2022. Vse kratkoročne poslovne terjatve do kupcev, ki niso povezane osebe, ima družba zavarovane z 90 odstotnim kritjem.

V letu 2022 je družba oblikovala popravke vrednosti terjatev do kupcev v vrednosti 31.766 evrov.

Kot jamstvo za dolgove ima družba zastavljene terjatve v vrednosti 3.368.562 evrov.

Gibanje popravkov v vrednosti terjatev

(v EUR)	2022	2021
Stanje 1. januarja	286.078	485.093
Izterjane odpisane terjatve	(5.229)	(99.876)
Dokončen odpis terjatev	(2.535)	(112.785)
Oblikovanje popravkov vrednosti v letu	31.766	13.646
Stanje 31. decembra	310.080	286.078

Zapadlosti terjatev

Zapadlost terjatev družbe	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nezapadle terjatve	21.687.488	22.577.102
Zapadle terjatve do 90 dni	6.177.758	5.803.223
Zapadle terjatve od 91 do 180 dni	401.571	1.300.065
Zapadle terjatve od 181 do 360 dni	246.427	770.038
Zapadle terjatve nad 360 dni	0	795.693
Skupaj	28.513.244	31.246.121

10.7.7 KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Dana posojila:		
– v odvisna podjetja	221.391	1.528.250
– drugim	0	1.611
Kratkoročni del dolgoročnih posojil danim odvisnim podjetjem	415.875	369.922
Kratkoročni del dolgoročnih naložb v dolgove	0	0
Skupaj	637.266	1.899.783

Kratkoročne finančne naložbe niso zastavljene.

Družba kratkoročne finančne naložbe izkazuje po odplačni vrednosti.

Za kratkoročna posojila družba nima prejetih zavarovanj, zanje pa se ocenjuje, da so v celoti poplačljiva.

Obresti iz naslova danih posojil se poplačujejo.

Gibanje kratkoročnih finančnih naložb

(v EUR)	2022	2021
Stanje 1. januarja	1.899.783	2.393.901
Povečanja:		
Povečanje kratkoročnih posojil družbam v skupini	312.482	4.032.940
Povečanje kratkoročnih posojil drugim	0	82
Prenos kratkoročnega dela dolgoročnih finančnih naložb	415.875	369.922
Zmanjšanja:		
Zmanjšanje kratkoročnih posojil družbam v skupini	(1.989.263)	(4.894.058)
Zmanjšanje kratkoročnih posojil drugim	(1.611)	(3.004)
Prenos na dolgoročne finančne naložbe	0	0
Stanje 31. decembra	637.266	1.899.783

Zmanjšanje kratkoročnih finančnih naložb predstavlja nižje stanje posojila, odobrenega hčerinski družbi UNITUR d.o.o., in sicer je stanje odobrenega posojila za 346.425 evrov nižje kot stanje konec leta 2021. Prav tako je družba UNIOR Hungaria Kft v letu 2022 poplačala posojilo v znesku 852.809 evrov.

10.7.8 DENARNA SREDSTVA

Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Gotovina v blagajni in prejeti čeki	581	580
Denarna sredstva v banki	3.251.544	1.916.362
Skupaj	3.252.125	1.916.942

Stanje denarnih sredstev je višje kot je bilo konec preteklega leta. Stanje denarnih sredstev predstavlja stanje denarnih sredstev na računih pri poslovnih bankah in gotovina v blagajni.

10.7.9 KAPITAL

Celotni kapital družbe UNIOR d.d. sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, rezerve zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, preneseni čisti poslovni izid in čisti dobiček ali izguba poslovnega leta.

Osnovni kapital družbe je na dan 31. 12. 2022 registriran v znesku 23.688.983 evrov, kot je izkazan v izkazu finančnega položaja, in je razdeljen na 2.838.414 kosovnih delnic. Knjigovodska vrednost delnice je izračunana tako, da celotni kapital družbe, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti družba oziroma skupina in na dan 31. 12. 2022 znaša 36,28 evra in se je v primerjavi s preteklim letom zvišala za 6,5 odstotka zaradi dobička tekočega leta ter višjih rezerv zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti. Družba nima odobrenega kapitala in družba v poslovnem letu 2022 ni pogojno povečala osnovnega kapitala. Družba ni izdala dividendnih obveznic. Družba ni družbenik v drugi družbi, za katere obveznosti bi neomejeno odgovarjala.

Kapitalske rezerve znašajo 30.277.035 evrov in se v primerjavi s preteklim letom niso spremenile. Znesek kapitalskih rezerv je sestavljen iz vplačanega presežka kapitala iz naslova dokapitalizacij v višini 7.944.612 evrov, presežka prodajne vrednosti nad knjigovodsko vrednostjo prodanih lastnih delnic v višini 3.977.906 evrov ter splošnega prevrednotovalnega popravka kapitala, ki je bil ob prehodu na Mednarodne standarde računovodskega poročanja vključen v kapitalske rezerve v višini 18.354.517 evrov.

Rezerve iz dobička v višini 19.960.288 evrov so namensko zadržani zneski dobičkov iz preteklih let, predvsem za poravnavo potencialnih prihodnjih izgub in so se glede na stanje konec leta 2021 niso spremenile. Rezerve vključujejo 2.721.454 evrov rezerv za lastne delnice v lasti družbe UNIOR d.d. in lastne delnice v lasti odvisnih družb UNIOR Deutschland GmbH in SPITT d.o.o. Družba UNIOR d.d. ima v lasti 69.784 lastnih delnic, odvisni družbi UNIOR Deutschland GmbH in SPITT d.o.o. pa imata v lasti 3.330 delnic obvladujoče družbe.

Rezerve zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti v višini 9.571.371 evrov predstavljajo rezerve iz naslova prevrednotenja zemljišč po pošteni vrednosti ter izgube in aktuarske dobičke pri aktuarskih izračunih odpravnin ob upokojitvi. V preteklem letu je znesek rezerv zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti znašal 8.499.295 evrov. Povečanje 1.072.076 evrov je sestavljeno iz povečanja v višini 453.349 evrov zaradi vrednotenja zemljišč po pošteni vrednosti ter zaradi spremembe aktuarskega dobička iz naslova izračuna rezervacij na podlagi pokojninskih programov v višini 870.202 evrov ter zmanjšano za povečanje oslabitve vrednosti presežkov za obveznosti za odloženi davek v višini 251.475 evrov.

Rezerve zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Zemljišča	11.641.860	11.264.438
Oslabitev vrednosti presežkov	(2.169.210)	(1.993.662)
Odpravnine	(529.466)	(529.466)
Aktuarski dobiček	628.187	(242.015)
Skupaj	9.571.371	8.499.295

Gibanje rezerv zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

(v EUR)	2022	2021
Stanje 1. januarja	8.499.295	8.299.239
Zmanjšanja:		
– aktuarski dobiček	0	(571.566)
– oslabitev vrednosti presežkov	(251.475)	0
Povečanja:		
– zemljišča	453.349	760.938
– aktuarski dobiček	870.202	
– odprava oslabitve vrednosti presežkov	0	10.684
Stanje 31. decembra	9.571.371	8.499.295

Čisti poslovni izid poslovnega leta znaša 5.075.396 evrov, v preteklem letu pa je družba izkazala poslovni izid v višini 2.745.836 evrov.

Čisti dobiček na delnico v poslovnem letu 2022 znaša 1,84 evra, v poslovnem letu 2021 pa je znašal 0,99 evra na delnico. Čisti dobiček oziroma čista izguba na delnico je izračunana tako, da se čisti dobiček oziroma čista izguba obračunskega obdobja, ki pripada lastnikom, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti družba oziroma skupina. Tehtano povprečno število uveljavljajočih se navadnih delnic upoštevano pri izračunu čistega dobička na delnico v poslovnem letu 2022 in poslovnem letu 2021 znaša 2.765.300 delnic. Popravljeni čisti dobiček na delnico za poslovno leto 2022 in poslovno leto 2021 je enak čistemu dobičku na delnico.

Vseobsegajoči donos poslovnega leta na delnico v poslovnem letu 2022 znaša 2,22 evra, v poslovnem letu 2021 pa je znašal 1,07 evra na delnico. Vseobsegajoči donos poslovnega leta na delnico je izračunan tako, da se vseobsegajoči donos poslovnega leta, ki pripada lastnikom, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic, pri čemer se izločijo navadne delnice, ki jih ima v lasti družba oziroma skupina. Tehtano povprečno število uveljavljajočih se navadnih delnic upoštevano pri izračunu vseobsegajočega donosa poslovnega leta v poslovnem letu 2022 in poslovnem letu 2021 znaša 2.765.300 delnic. Popravljeni vseobsegajoči donos poslovnega leta na delnico za poslovno leto 2022 in poslovno leto 2021 je enak vseobsegajočemu donosu poslovnega leta.

Gibanja v kapitalu v tekočem letu predstavljajo:

- povečanje rezerv zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti zaradi spremembe rezerv iz naslova prevrednotenja zemljišč po pošteni vrednosti ter aktuarskega dobička pri izračunu rezervacij za odpravnine v višini 1.076.076 evrov,
- preneseni čisti poslovni izid – dobiček, se je povišal iz naslova prenosa nerazporejenega čistega poslovnega leta 2021 v višini 2.745.836 evrov,
- sprememba vrednosti rezerv za lastne delnice in drugih rezerv iz dobička zaradi uskladitve rezerv za lastne delnice s tržno ceno delnic za delnice v lasti odvisnih družb UNIOR Deutschland GmbH in SPITT d.o.o. v višini 1.665 evrov,
- vnos čistega poslovnega izida leta 2022 znaša 5.075.396 evrov.

Bilančni dobiček je kategorija po Zakonu o gospodarskih družbah.

Bilančni dobiček oziroma izguba

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
a) Dobiček ali izguba tekočega leta	5.075.396	2.745.836
b) Preneseni čisti dobiček	11.759.063	9.013.227
c) Prenesena čista izguba	0	0
č) Zmanjšanje kapitalskih rezerv	0	0
d) Zmanjšanje rezerv iz dobička	0	0
e) Povečanje rezerv iz dobička	0	0
f) Dolgoročno odloženi stroški razvijanja	(2.588.190)	(2.979.005)
g) Bilančni dobiček	14.246.269	8.780.058

10.7.10 DOLGOROČNE REZERVACIJE IN ODLOŽENI PRIHODKI

(v EUR)	Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	Rezervacije za rente	Prejete donacije za osnovna sredstva	Skupaj
Stanje 31. decembra 2021	4.776.156	277.861	170.472	5.224.489
Oblikovane rezervacije	1.984.694	1.366	0	1.986.060
Črpanje rezervacij	(138.357)	(16.916)	(11.837)	(167.110)
Odprava rezervacij	(1.062.204)	0	0	(1.062.204)
Stanje 31. decembra 2022	5.560.289	262.311	158.635	5.981.235

(v EUR)	Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	Rezervacije za rente	Prejete donacije za osnovna sredstva	Skupaj
Stanje 31. decembra 2020	4.745.766	288.171	188.704	5.222.641
Oblikovane rezervacije	811.833	6.485	0	818.318
Črpanje rezervacij	(129.344)	(16.795)	(18.232)	(164.371)
Odprava rezervacij	(652.099)	0	0	(652.099)
Stanje 31. decembra 2021	4.776.156	277.861	170.472	5.224.489

Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine so oblikovane v višini ocenjenih izplačil v prihodnosti za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan izkaza finančnega položaja. Glavni parametri, upoštevani v izračunu, so starostna meja upokojitve 65 let za ženske in moške, potrebna delovna doba 40 let, diskontna stopnja 3,87 odstotka ter dolgoročno letna rast plač za 3,5 odstotka. Pri fluktuaciji leta upoštevana glede na starostno razporeditev delavcev in sicer za delavce stare do 30 let 11 odstotkov, za delavce stare od 31 do 40 let 4 odstotke, za delavce stare od 41 do 50 let 3 odstotke in za delavce starejše od 51 let 1 odstotek. Rezervacije se odpravljajo zaradi drugačnih predpostavk pri obračunu rezervacij ter za vse zaposlene, za katere so bile v preteklih letih oblikovane rezervacije, a pri nas niso več zaposleni.

Analiza občutljivosti na spremembo parametrov aktuarskih predpostavk na višino oblikovanih rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade je prikazana v spodnji tabeli.

(v EUR)	Odmik od postavk	Rezervacije za odpravnine	Rezervacije za jubilejne nagrade	Skupaj
Stanje 31. decembra 2022		4.184.302	1.375.987	5.560.289
Rast plač v podjetju	+ 0,50 %	144.062	0	144.062
	- 0,50 %	(116.370)	0	(116.370)
Rast plač v državi	+ 0,50 %	159.800	0	159.800
	- 0,50 %	(130.066)	0	(130.066)
Fluktuacija	+ 0,50 %	(265.539)	(46.328)	(311.867)
	- 0,50 %	287.252	49.404	336.656
Upokojitvena starost	+ 1 leto	(203.735)	22.068	(181.667)
	- 1 leto	198.998	(47.552)	151.446
Pokojninska doba	+ 1 leto	(41.140)	7.820	(33.320)
	- 1 leto	23.581	(31.321)	(7.740)
Diskonta stopnja	+ 0,50 %	(261.695)	(49.582)	(311.277)
	- 0,50 %	285.217	53.219	338.436

Rezervacije za rente so oblikovane za zaposlence, ki so se pri delu v družbi poškodovali in imajo trajne posledice.

Med dolgoročno odloženimi prihodki so še tako izkazana prejeta sredstva Ministrstva za gospodarstvo za sofinanciranje razvojnih projektov. Rezervacije se črpajo v skladu z amortizacijo sofinanciranih osnovnih sredstev. Stanje rezervacij na dan 31. 12. 2022 znaša 15.635 evrov in se že vrsto let zmanjšuje.

V povezavi z državnimi podporami ni neizpolnjenih pogojev ali potencialnih obveznosti za njihovo vračilo.

10.7.11 DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti

(v EUR)	Glavnica dolga 1. jan. 2022	Nova posojila v letu	Povečanje neodplačenega kratkor. dela	Odplačila v letu	Glavnica dolga 31. dec. 2022	Del, ki zapade v letu 2023	Dolgoročni del
Banka ali posojilodajalec							
Banke v državi	62.598.210	2.173.891	0	(1.659)	64.770.442	(55.274.913)	9.495.529
Obveznosti iz najemov	647.087	124.066	0	(14.897)	756.256	(271.223)	485.033
Finančni najemi	365.649	122.208	0	(33.005)	454.852	(191.201)	263.651
Druge dolgoročne fin. obveznosti	0	84.000	0	0	84.000	0	84.000
Skupaj dobljena posojila	63.610.946	2.504.165	0	(49.561)	66.065.550	(55.737.337)	10.328.213
(v EUR)	Glavnica dolga 1. jan. 2021	Nova posojila v letu	Povečanje neodplačenega kratkor. dela	Odplačila v letu	Glavnica dolga 31. dec. 2021	Del, ki zapade v letu 2022	Dolgoročni del
Banka ali posojilodajalec							
Banke v državi	70.735.646	6.134.402	0	0	76.870.048	(14.271.838)	62.598.210
Obveznosti iz najemov	865.997	52.121	0	(4.435)	913.683	(266.596)	647.087
Finančni najemi	573.993	25.435	0	(26.298)	573.130	(207.481)	365.649
Skupaj dobljena posojila	72.175.636	6.211.958	0	(30.733)	78.356.861	(14.745.915)	63.610.946

Obrestne mere za najeta dolgoročna posojila se gibljejo v razponu od 6-mesečni euribor + 0,45 odstotka do 6-mesečni euribor + 2,12 odstotka ter 3-mesečni euribor + 0,5 odstotka do 3-mesečni euribor + 2,5 odstotka. Družba ima najeta dolgoročna posojila z referenčno obrestno mero za 3-mesečni in 6-mesečni euribor. Družba je v letu 2017 za dolgoročna posojila v višini 47,5 milijona evrov sklenila obrestno zamenjavo za obdobje pet let do decembra 2022 in s tem zavarovala družbo pred morebitnimi neugodnimi vplivi gibanja variabilne obrestne mere euribor. Tekoči stroški iz naslova obrestne zamenjave se pripoznajo preko izkaza poslovnega izida. Družba na dan 31. 12. 2022 nima sklenjenih pogodb o izvedenih finančnih instrumentih.

Novo posojilo v letu 2022 v višini 2.173.891 evrov predstavlja črpanje odobrenega posojila za namene vzpostavitve novega proizvodnega programa za preoblikovanje aluminija. Povečanje obveznosti iz najemov v višini 124.066 evrov predstavljajo novo sklenjene pogodbe o dolgoročnem poslovnem najemu, povečanje obveznosti iz finančnih najemov v znesku 122.208 evrov pa novo sklenjene leasing pogodbe za nakup službenih avtomobilov. 84.000 evrov povečanja drugih dolgoročnih obveznosti pa predstavlja obveznost za vplačilo kupnine za pridobitev 9-odstotnega lastniškega deleža v družbi UNIOR Professional Tools Ltd v Rusiji.

Družba UNIOR d.d. je v poslovnem letu 2020 najela dva kredita s poroštvom Republike Slovenije v višini 70 odstotkov najetih posojil skladno z Zakonom o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19 (ZDLGPE) zaradi česar ima družba UNIOR d.d. prepoved izplačila dobička, nagrad za poslovno uspešnost članom posloводства, nakupa lastnih delnic ali lastniških deležev ter izplačevanja drugih finančnih obveznosti do nadrejenih povezanih družb ali lastnikov. Navedena prepoved velja v skladu s 14. členom ZDLGPE za čas od vložitve vloge za kredit do prenehanja pravice banke do uveljavljanja pravice do poročstva, ki poteče z dokončnim vračilom kredita. Stanje najetih kreditov v skladu z ZDLGPE na dan 31. 12. 2022 znaša 8.866.667 evrov, s končno zapadlostjo v letu 2025. Prejeti krediti s poroštvom Republike Slovenije predstavljajo povratna sredstva.

Za obstoječe dolgoročno sindicirano posojilo, katerega neodplačano stanje na dan 31. 12. 2022 znaša 50.529.354 evrov mora družba pri poslovnih bankah izpolnjevati kazalnike iz poslovanja vezane na poslovanje Skupine UNIOR in sicer sta določena dva kazalnika – neto finančni dolg v EBITDA ter odstotek kapitala v obveznostih do virov sredstev. Oba kazalnika je družba tudi v poslovnem letu 2022 dosegla brez odstopanj, glede na načrtovano prihodnje poslovanje pa je tveganje neizpolnitve zavez minimalno.

Družba je na dan 31. 12. 2022 med kratkoročne finančne obveznosti prenesla del dolgoročnih finančnih obveznosti ki zapadejo v letu 2023 v višini 55.737.227 evrov. Po zaključku poslovnega leta je družba s sindikatom poslovnih bank sklenila refinanciranje v letu 2023 zapadlih finančnih obveznosti, in sicer za obdobje 7 let. Tako v letu 2023 dejansko v plačilo zapade 7.636.096 evrov finančnih obveznosti in ne 55.737.337 evrov, kolikor je obstajalo kratkoročnega dela dolgoročnih finančnih obveznosti na dan 31. 12. 2022.

Zapadlost dolgoročnih finančnih obveznosti po letih

(v EUR)	2022	2021
Zapadlost od 1 do 2 let	4.593.026	50.411.578
Zapadlost od 2 do 3 let	2.875.917	9.756.493
Zapadlost od 3 do 4 let	50.972	2.831.231
Zapadlost od 4 do 5 let	259.976	2.967
Zapadlost nad 5 let	2.548.322	608.677
Skupaj	10.328.213	63.610.946

Zavarovanje za dolgoročne in kratkoročne obveznosti iz financiranja v višini 64.770.442 evrov predstavljajo hipoteke na nepremičninah, premičninah, naložbenih nepremičninah, dolgoročnih naložbah, terjatvah ter zalogah v višini 83.865.012 evrov in dane menice.

10.7.12 DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI

Družba v izkazu finančnega položaja ne izkazuje obveznosti iz naslova dolgoročnih poslovnih obveznosti.

10.7.13 ODLOŽENE TERJATVE IN OBVEZNOSTI ZA DAVEK

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Odložena dolgoročna terjatev za davek	8.959.386	8.402.453
– jubilejne nagrade in odpravnine	1.056.455	907.469
– oslabitve terjatev do kupcev	58.924	54.355
– oslabitve finančnih naložb	681.260	666.060
– olajšave za investiranje	2.641.100	2.252.922
– vlaganja za raziskave in razvoj	995.653	995.653
– davčna izguba	3.525.994	3.525.994
Odložena dolgoročna obveznost za davek	(2.245.137)	(1.993.662)
– presežek iz prevrednotenja zemljišč	(2.226.380)	(2.140.243)
– presežek iz prevrednotenja odpravin	(18.757)	146.581
Neto odložena dolgoročna terjatev za davek	6.714.249	6.408.791

Gibanje odloženih terjatev za davek	2022	2021
Stanje odložene terjatve za davek 1. januarja	8.402.453	7.573.807
Zmanjšanje:		
– dolgoročne rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine	0	0
– odprava oslabitev terjatev do kupcev	0	(37.813)
– odprava oslabitev finančnih naložb	0	0
– olajšava za investiranje	0	0
– vlaganje za raziskave in razvoj	0	0
– davčna izguba	0	0
Povečanja:		
– dolgoročne rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine	148.986	5.774
– oslabitev terjatev do kupcev	4.569	0
– oslabitev finančnih naložb	15.200	222.689
– olajšava za investiranje	388.178	478.479
– vlaganje za raziskave in razvoj	0	159.517
– davčna izguba	0	0
Stanje odložene terjatve za davek 31. decembra	8.959.386	8.402.453

Gibanje odložene obveznosti za davek	2022	2021
Stanje odložene obveznosti za davek 1. januarja	1.993.662	2.004.346
Zmanjšanje	0	(10.684)
Povečanje	251.475	0
Stanje odložene obveznosti za davek 31. decembra	2.245.137	1.993.662

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti v izkazu finančnega položaja, pri čemer se upoštevajo začasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja ter zneskov za potrebe davčnega poročanja. Odloženi davek se izkaže v višini, ki jo bo treba po pričakovanjih plačati ob odpravi začasnih razlik na podlagi zakonov, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja.

Odložene terjatve za davek izhajajo iz izračunanih rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine, oslabitev terjatev do kupcev, oslabitev finančnih naložb, olajšav za investiranje, olajšav za vlaganje v raziskave in razvoj ter iz naslova izkazane davčne izgube. Uporabljena stopnja davka za vse postavke je 19-odstotna.

Dolgoročne odložene obveznosti za davek se nanašajo na preračun nepremičnin (zemljišč) na pošteno vrednost, ki se izkazuje na presežku iz prevrednotenja. Uporabljena stopnja davka je 19-odstotna.

10.7.14 KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI

Gibanje kratkoročnih finančnih obveznosti

(v EUR)	Stanje dolga 1. jan. 2022 s kratkor. del. dolg. obvez.	Nova posojila v letu	Prenos neodplačanega krat. dela na dol. obveznosti	Odplačila v letu	Prenos kratkoročnega dela dolgoroč. obveznosti	Stanje dolga 31. dec. 2022
Banka ali posojilodajalec						
Banke v državi	27.031.837	35.061.983	0	(44.288.960)	55.274.913	73.079.773
Povezane osebe	398.732	6.387	0	(120.938)	0	284.181
Obveznosti iz najemov	273.329	4.938	0	(278.267)	271.223	271.223
Finančni najemi	207.481	0	0	(207.481)	191.201	191.201
Obrestne zamenjave	316.725	0	0	(316.725)	0	0
Skupaj dobljena posojila	28.228.104	35.073.308	0	(45.212.371)	55.737.337	73.826.378

(v EUR)	Stanje dolga 1. jan. 2021 s kratkor. del. dolg. obvez.	Nova posojila v letu	Prenos neodplačanega krat. dela na dol. obveznosti	Odplačila v letu	Prenos kratkoročnega dela dolgoroč. obveznosti	Stanje dolga 31. dec. 2021
Banka ali posojilodajalec						
Banke v državi	11.320.521	34.580.987	0	(33.141.509)	14.271.838	27.031.837
Povezane osebe	465.530	7.827	0	(74.625)	0	398.732
Obveznosti iz najemov	304.126	17.831	0	(315.224)	266.596	273.329
Finančni najemi	256.342	0	0	(256.342)	207.481	207.481
Obrestne zamenjave	0	631.549	0	(314.824)	0	316.725
Skupaj dobljena posojila	12.346.519	35.238.194	0	(34.102.524)	14.745.915	28.228.104

Med kratkoročnimi finančnimi obveznostmi družba izkazuje najeta kratkoročna posojila pri povezanih družbah UNIOR Deutschland GmbH in UNIOR IN d.o.o. ter revolving posojila in kratkoročno projektno financiranje. Vse ostale finančne obveznosti so dolgoročne.

Obrestna mera za najeta kratkoročna posojila znaša od 2,0 do 4,0 odstotka fiksno ter od 6-mesečni euribor + 1,8 odstotka, 3-mesečni euribor + 2,5 odstotka in mesečni euribor + 2,25 odstotka.

Novo najeta kratkoročna posojila družba v poslovnem letu 2022 predstavljajo črpanje odobrenih kratkoročnih revolving posojil za zagotavljanje tekoče likvidnosti, ki so tekočem letu bila tudi odplačana.

Za obstoječe kratkoročno revolving posojilo pridobljeno s strani sindikata poslovnih bank, katerega neodplačano stanje na dan 31. 12. 2022 znaša 10.900.000 evrov mora družba pri poslovnih bankah izpolnjevati kazalnike iz poslovanja vezane na poslovanje Skupine UNIOR in sicer sta določena dva kazalnika – neto finančne obveznosti v EBITDA ter odstotek kapitala v obveznostih do virov sredstev. Oba kazalnika je družba tudi v poslovnem letu 2022 dosegla brez odstopanj, glede na načrtovano prihodnje poslovanje pa je tveganje neizpolnitve zavez minimalno.

Družba je s sindikatom poslovnih bank sklenila refinanciranje obstoječih posojil, ki zapadejo v letu 2023 (55.737.337 evrov), in so na dan 31. 12. 2022 prenesena na kratkoročne finančne obveznosti, za obdobje 7 let. Dejanska odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti v letu 2023 bodo znašala 7.636.096

evrov in ne 55.737.337 evrov, kolikor je bilo dolgoročnih finančnih obveznosti prenesenih na kratkoročne finančne obveznosti na dan 31. 12. 2022.

Zavarovanje za dolgoročne in kratkoročne obveznosti iz financiranja v višini 64.770.442 evrov predstavljajo hipoteke na nepremičninah, premičninah, naložbenih nepremičninah, dolgoročnih naložbah, terjatvah ter zalogah v višini 83.865.012 evrov in dane menice.

10.7.15 KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI

Kratkoročne poslovne obveznosti

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Kratkoročne poslovne obveznosti do odvisnih podjetij		
doma	133.423	69.213
v tujini	1.339.140	1.602.177
Kratkoročne poslovne obveznosti do pridruženih podjetij		
doma	8.534.771	5.737.067
v tujini	35.570	1.154
Kratkoročne poslovne obveznosti do drugih dobaviteljev:		
doma	20.140.177	19.096.243
v tujini	8.380.490	5.908.822
Kratkoročne poslovne obveznosti do države	1.134.018	801.175
Kratkoročne poslovne obveznosti do delavcev	3.742.446	3.687.821
Kratkoročne poslovne obveznosti za predujme	2.299.162	756.053
Kratkoročne poslovne obveznosti za obresti	35.707	19.307
Druge kratkoročne obveznosti	4.782.266	7.262.226
Kratkoročni del dolgoročnih poslovnih obveznosti	0	0
Skupaj	50.557.170	44.941.258

Zapadlost poslovnih obveznosti družbe

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Nezapadle obveznosti	33.673.323	33.150.336
Zapadle obveznosti do 90 dni	16.557.093	11.450.277
Zapadle od 91 do 180 dni	252.134	136.265
Zapadle od 181 do 360 dni	53.664	183.380
Zapadle obveznosti nad 360 dni	20.956	21.000
Skupaj	50.557.170	44.941.258

Med drugimi kratkoročnimi obveznostmi so prav tako izkazani:

- vnaprej vračunani stroški v višini 3.603.110 evrov, ki zajemajo obračunane provizije pri prodaji v vrednosti 288.160 evrov, obveznost za neizkoriščene dopuste za leto 2022 v višini 1.148.303 evrov, vnaprej vračunani stroški projekta programa Strojegradnja v višini 1.468.318 evrov ter obveznost za revizijo 2022 v višini 25.000 evrov;
- kratkoročno odloženi prihodki iz naslova pogodb s kupci iz MSRP 15 v višini 149.932 evrov za blago, ki je bilo konec leta 2022 odpremljeno kupcem, vendar v poslovnem letu 2022 še ni prispelo do njih ter kratkoročno odloženi prihodki iz naslova projektov na programu Strojegradnja v višini 437.442 evrov.

10.7.16 POGOJNE OBVEZNOSTI

Zunaj bilančna evidenca – pogojne obveznosti

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Dane garancije in poročstva	6.290.807	6.886.767
Tožbeni zahtevki	0	0
Skupaj	6.290.807	6.886.767

Dane garancije in poročstva za povezane osebe znašajo 6.290.807 evrov in so se znižale za 595.960 evrov, zmanjšanja pa predstavljajo redna odplačila obveznosti, za katere so dana poročstva.

Družba UNIOR d.d. je odvisnima družbama UNIOR Vinkovci d.o.o. in UNITUR d.o.o. izdala pismo podpore v katerem zagotavlja, da v naslednjih dvanajstih mesecih ne bo ukinila poslovanja odvisnih družb ter da bo zagotovila finančno podporo v primeru, da bi bila ta potrebna. Ocenjujemo, da iz tega naslova ne bodo nastale prihodnje obveznosti.

Družba UNIOR d.d. v obračunskem obdobju za poravnavo ni prejela pomembnih tožbenih zahtevkov.

10.8 RAZKRITJA K REVIDIRANEMU POSAMIČNEMU IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA DRUŽBE UNIOR d.d.

10.8.1 ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE IZ POGODB S KUPCI PO OBMOČNIH IN PODROČNIH ODSEKIH

Čisti prihodki od prodaje po območnih odsekih

(v EUR)	2022	2021
Slovenija	21.476.994	19.431.131
– odvisne družbe	1.485.542	1.176.476
– pridružene družbe	20.139	67.018
– drugi kupci	19.971.313	18.187.637
Tujina	183.080.469	149.543.497
– odvisne družbe	17.301.534	14.063.039
– pridružene družbe	3.302.334	5.154.893
– drugi kupci	162.476.601	130.325.565
Skupaj	204.557.463	168.974.628

Čisti prihodki od prodaje po področnih odsekih

(v EUR)	2022	2021
Odkovki	137.110.424	109.208.234
Ročno orodje	44.203.861	39.101.682
Strojegradnja	18.095.184	16.430.592
Skupne službe	5.065.783	3.988.323
Vzdrževanje	82.211	245.797
Skupaj	204.557.463	168.974.628

Na podlagi prodajnih pogodb programa Strojegradnja v skupni vrednosti 2.677.212 evrov, ki po stanju 31. 12. 2022 niso bile v celoti izpolnjene, bo v prihodnjih obdobjih v prihodkih pripoznano 556.512 evrov.

10.8.2 USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN STORITVE

Usredstveni lastni proizvodi in storitve so proizvodi, ki jih je družba proizvedla za svoje potrebe in jih je usredstvila med opredmetenimi osnovnimi ali neopredmetenimi dolgoročnimi sredstvi. Med usredstvenimi lastnimi proizvodi in storitvami so izkazane lastne naložbe v Vzdrževanju in Strojegradnji za potrebe drugih programov, ki zajemajo generalne obnove strojev v Kovačnici ter obnove CNC-strojev.

Njihova vrednost ne presega stroškov njihove proizvodnje ali opravlja storitve.

Usredstveni lastni proizvodi in storitve

(v EUR)	2022	2021
Usredstveni lastni proizvodi in storitve	1.237.331	1.902.495
Skupaj	1.237.331	1.902.495

10.8.3 DRUGI POSLOVNI PRIHODKI

(v EUR)	2022	2021
Nagrade za preseganje kvote invalidov	164.186	166.338
Plačane terjatve, ki so bile že v popravku	5.229	99.876
Prejete odškodnine	23.734	40.594
Odprava dolgoročnih rezervacij	497.788	948.726
Dobiček od prodaje osnovnih sredstev	109.393	148.960
Prevrednotenje naložbenih nepremičnin po pošteni vrednosti	0	51.811
Subvencije, dotacije in podobni prihodki	12.008	28.472
Prejem emisijskih kuponov	0	6.395
Subvencije - čakanje na delo (COVID-19)	0	482
Subvencije - oproščeni prispevki (COVID-19)	0	0
Subvencije - povračilo boleznin do 30 dni (COVID-19)	0	0
Subvencije - povračilo plačila za karanteno (COVID-19)	62.948	90.461
Subvencije - povračilo odsotnosti zaradi višje sile (COVID-19)	4.523	49.640
Subvencije - povračilo kriznega dodatka (COVID-19)	0	0
Subvencije - povračilo hitri testi (COVID-19)	47.900	66.760
Subvencije - do minimalne plače (COVID-19)	0	33.383
Drugi poslovni prihodki	2.395.615	1.553.532
Skupaj	3.323.324	3.285.430

Odprave dolgoročnih rezervacij vključujejo odpravo rezervacij iz naslova zadržanih prispevkov za zaposlovanje invalidov nad predpisano kvoto in odpravo dolgoročnih rezervacij iz naslova aktuarskega izračuna odpravnin in jubilejnih nagrad, dobiček od prodaje osnovnih sredstev pa predstavlja pozitiven učinek prodaje poslovno nepotrebne zemljišča.

Družba je v letu 2022 s strani Republike Slovenije v skladu z interventno zakonodajo, ki je bila sprejeta za omilitev posledic epidemije COVID-19, prejela skupaj 115.371 evrov državne pomoči, medtem ko je v letu 2021 prejela 240.726 evrov državne pomoči. Kot povračilo stroškov dela za delavce pozitivne na korona test v času obvezne karantene je družba prejela 62.948 evrov refundacij stroškov dela. Kot povračilo stroškov dela zaradi odsotnosti zaradi višje sile je družba prejela 4.523 evrov refundacij stroškov dela. Subvencija v višini 47.900 evrov pa je bila namenjena kritju hitrih antigenskih testov za zaposlene v družbi v obdobju priporočenega testiranja zaposlenih, ki niso razpolagali z veljavnim COVID potrdilom. Iz naslova prejetih državnih pomoči za omilitev posledic epidemije COVID-19 družba nima posebnih pogojev, ki bi jih morala izpolnjevati. Prejeta državna pomoč predstavlja nepovratna sredstva.

Drugi poslovni prihodki v višini 2.395.615 evrov vključujejo prihodke iz naslova tehnološke in upravljaljske provizije v višini 520.600 evrov, prihodke iz naslova odprave v preteklih letih oblikovanega popravka vrednosti zalog v višini 1.784.428 evrov ter prihodke iz naslova prejetih nepovratnih sredstev razvojnih projektov.

10.8.4 STROŠKI IN ODHODKI

Leto 2022				
(v EUR)	Proizv. stroški	Stroški prodajanja	Stroški splošnih dejavnosti	Skupaj
Nabavna vred. prod. blaga/proiz. str.	(10.059.016)	(5.247.902)	(1.797.561)	(17.104.479)
Stroški materiala	(103.855.403)	(269.195)	(2.421.899)	(106.546.497)
Stroški storitev	(17.971.896)	(2.977.211)	(3.295.851)	(24.244.958)
Stroški plač	(31.308.380)	(1.892.696)	(4.722.761)	(37.923.837)
Stroški socialnega zavarovanja	(5.394.003)	(311.087)	(765.578)	(6.470.668)
Stroški pokojninskega zavarovanja	(409.827)	(15.598)	(52.659)	(478.084)
Ostali stroški dela	(6.408.177)	(258.672)	(759.616)	(7.426.465)
Skupaj stroški dela	(43.520.387)	(2.478.053)	(6.300.614)	(52.299.054)
Amortizacija	(7.748.962)	(187.041)	(942.784)	(8.878.787)
Prevred. odhodki pri obr. sredstvih	(76.350)	(25.627)	(6.564)	(108.541)
Prevred. odhodki pri neop. in op. OS	(187.926)	(991)	(7.445)	(196.362)
Ostali stroški	(406.343)	(48.528)	(250.751)	(705.622)
Popravek vrednosti zaradi sprememb zalog	4.697.445			4.697.445
Skupaj stroški	(179.128.838)	(11.234.548)	(15.023.469)	(205.386.855)

Leto 2021				
(v EUR)	Proizv. stroški	Stroški prodajanja	Stroški splošnih dejavnosti	Skupaj
Nabavna vred. prod. blaga/proiz. str.	(6.193.565)	(5.182.231)	(1.438.925)	(12.814.721)
Stroški materiala	(78.347.885)	(322.487)	(2.169.240)	(80.839.612)
Stroški storitev	(14.771.039)	(2.708.606)	(3.073.901)	(20.553.546)
Stroški plač	(29.026.777)	(1.682.881)	(4.339.020)	(35.048.678)
Stroški socialnega zavarovanja	(5.041.979)	(281.756)	(709.637)	(6.033.372)
Stroški pokojninskega zavarovanja	(397.651)	(14.610)	(51.554)	(463.815)
Ostali stroški dela	(5.147.332)	(182.448)	(511.673)	(5.841.453)
Skupaj stroški dela	(39.613.739)	(2.161.695)	(5.611.884)	(47.387.318)
Amortizacija	(7.420.030)	(184.024)	(1.012.692)	(8.616.746)
Prevred. odhodki pri obr. sredstvih	(840.737)	(161.132)	(1.972)	(1.003.841)
Prevred. odhodki pri neop. in op. OS	(117.636)	59.830	(41.601)	(99.407)
Ostali stroški	(395.385)	(45.221)	(378.954)	(819.560)
Popravek vrednosti zaradi sprememb zalog	915.362	0	0	915.362
Skupaj stroški	(146.784.653)	(10.705.566)	(13.729.169)	(171.219.389)

Ostali stroški dela vključujejo stroške regresa za letni dopust, prehrano med delom, prevoz na delo in z dela, jubilejne nagrade in odpravnine nad oblikovano rezervacijo ter nekatera druga izplačila zaposlenim.

V posameznih skupnih stroških so po izvornih kategorijah prikazani tudi stroški na področju aktivnosti raziskav in razvoja, za katere je družba v poslovnem letu 2022 namenila za 2.641.172 evrov sredstev, kar znaša 1,29 odstotka ustvarjenih čistih prihodkov od prodaje. V poslovnem letu 2021 je za stroške na področju aktivnosti raziskav in razvoja družba namenila 1.821.602 evrov, kar je predstavljalo 1,08 odstotka ustvarjenih čistih prihodkov.

Med stroški storitev družba prikazuje 38.143 evrov stroškov za najete delavce preko agencij za posredovanje delovne sile, kar iz ur predstavlja pet zaposlenih.

Nabave materiala pri povezanih družbah so razkrite v poglavju 10.10.2 Letnega poročila 2022.

Najpomembnejše postavke, ki jih družba izkazuje med ostalimi stroški so nagrade študentom in dijakom za opravljeno obvezno prakso ter izplačane štipendije v višini 323.971 evrov ter nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča v višini 150.861 evrov.

Strošek najemnin v letu 2022 je znašal 1.197.151 evrov, medtem ko je v letu 2021 znašal 1.221.305 evrov.

Družba plačuje najemnine za poslovno-skladiščne prostore za potrebe programa Strojegradnja, parkirišče pri obratu Obdelava odkovkov v Slovenskih Konjicah ter najem delovne obleke za vse zaposlene.

Najmanjša vsota najemnin pri poslovnih najemih obveznosti

(v EUR)	2022	2021
do 1 leta	269.095	306.471
od 2 do 5 let	1.076.381	1.225.885
več kot 5 let	1.345.477	1.532.357
Skupaj	2.690.953	3.064.713

Pogodbeni znesek revidiranja letnega poročila za delniško družbo UNIOR d.d. in konsolidiranega letnega poročila za Skupino UNIOR znaša 30.000 evrov. Revizijo je opravila družba Mazars d.o.o. Ljubljana. Pogodbeni zneski opravljanja nerevizijskih storitev so v poslovnem letu 2022 znašali 7.000 evrov in zajemajo preveritev pravilnosti izračuna finančnih zavez za potrebe bank, preveritev sodil za razporejanje prihodkov za delovanje javne službe, pregled poročila o prejemkih članov uprave in nadzornega sveta družbe UNIOR d.d. ter pregled pravilnosti elektronske oblike konsolidiranih računovodskih izkazov s pojasnili.

10.8.5 FINANČNI PRIHODKI IN FINANČNI ODHODKI

Finančni prihodki

(v EUR)	2022	2021
Finančni prihodki iz deležev		
Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini	1.286.234	1.262.583
Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah	3.103.992	748.302
Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah	386	138.559
Skupaj	4.390.612	2.149.444
Finančni prihodki iz danih posojil		
Finančni prihodki iz posojil, danih družbam v skupini	41.095	99.176
Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	39.847	17.612
Skupaj	80.942	116.788
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev		
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini	45.547	31.890
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	418.299	106.721
Skupaj	463.846	138.611
Skupaj finančni prihodki	4.935.400	2.404.843

Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini vključujejo delež v dobičku v družbah Ningbo Unior Forging Co.Ltd., UNIOR Deutschland GmbH in UNIOR Components d.o.o. Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah pa vključujejo delež v dobičku v družbah UNIOR Teos Alati d.o.o. in Štore Steel d.o.o. ter pozitivni učinki iz naslova v mesecu juniju prodanega 49-odstotnega deleža v družbi UNIOR Tepid v Romuniji.

Finančni odhodki

(v EUR)	2022	2021
Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb		
Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	(642.101)	(572.047)
Skupaj	(642.101)	(572.047)
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		
Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini	(36.425)	(7.827)
Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	(2.565.329)	(2.450.186)
Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	(12.090)	(14.182)
Skupaj	(2.613.844)	(2.472.195)
Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti		
Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini	0	(831)
Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev	(251.139)	(100.334)
Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	(292.614)	(73.732)
Skupaj	(543.753)	(174.897)
Skupaj finančni odhodki	(3.799.698)	(3.219.139)

V višini 562.101 evrov je bila oslabljena naložba v družbo UNIOR Vinkovci d.o.o., v višini 80.000 evrov pa naložba v družbo UNIOR Makedonija d.o.o. Finančni odhodki za plačane obresti za posojila, najeta pri bankah, so znašali 2.565.329 evrov in so za 4,7 odstotka višji kot v letu 2021.

10.9 OBRAČUN DAVKA OD DOHODKA PRAVNIH OSEB IN ODLOŽENI DAVKI

Davek od dobička

(v EUR)	2022	2021
Davek od dobička	(348.501)	(211.678)
Odloženi davki	556.932	828.646
Skupaj	208.431	616.968

Uskladitev davčnega in računovodskega dobička pomnoženega z davčno stopnjo v Sloveniji:

(v EUR)	2022	2021
Poslovni izid obračunskega obdobja pred davki	4.866.965	2.128.868
Davek na dobiček v Sloveniji 19 %	(348.501)	(211.678)
Neobdavčeni prihodki	2.792.015	967.346
Davčno nepriznani odhodki	2.810.470	1.870.302
Popravki vrednosti terjatev	4.569	(37.813)
Popravki vrednosti naložb	15.200	222.689
Oblikovanje rezervacij	148.985	5.774
Olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj	0	159.517
Olajšava za investiranje	388.178	478.479
Olajšava za zaposlovanja invalidov	0	0
Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	0	0
Davčna izguba	0	0
Odloženi davki	556.932	828.646
Efektivna davčna stopnja v %	11,4	38,9

Davčna osnova za leto 2022 je izkazana v višini 4.957.344 evrov. Davčna osnova je zmanjšana za koriščenje davčne olajšave za investiranje v višini 1.932.045, za zaposlovanje invalidov v višini 631.817 evrov, za dodatno pokojninsko zavarovanje 478.083 evrov in za donacije v višini 81.182 evrov. Osnova za davek znaša 1.834.217 evrov. Davčna obveznost za leto 2022 znaša 348.501 evrov. Mesečni obrok akontacije za leto 2023 znaša 29.042 evrov. Olajšave, ki jih je mogoče koristiti v naslednjih obdobjih, znašajo skupaj 35.766.619 evrov, od tega davčna izguba 18.557.862 evrov.

ODLOŽENI DAVKI

Dobiček, ugotovljen po davčni zakonodaji, se razlikuje od dobička, ugotovljenega na podlagi računovodskih načel in MSRP. Razmejitev davka se obračunava samo za začasne razlike v davčni obremenitvi med poslovnimi in davčnimi računovodskimi izkazi, torej za tiste, ki se v opredeljenem obdobju izenačijo.

Odložena terjatev za davek je izračunana iz naslova začasnih razlik od oblikovanih dolgoročnih rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade, oslabitev terjatev do kupcev, neizkoriščenih davčnih olajšav in davčne izgube. Podrobna struktura terjatev in obveznosti za odloženi davek ter gibanje odloženih terjatev za davek je predstavljeno v poglavju 10.7.13 Letnega poročila 2022.

Vpliv na čisti poslovni izid iz naslova odloženih davkov znaša 556.932 evrov, kar povečuje čisti poslovni izid tekočega leta.

10.10 POSLI DRUŽBE UNIOR d.d. S POVEZANIMI OSEBAMI

Vsi posli s povezanimi osebami so bili opravljeni pod običajnimi tržnimi pogoji.

10.10.1 PRODAJA POVEZANIM OSEBAM

(v EUR)	2022	2021
Odvisna podjetja		
v državi:	1.554.341	1.222.414
UNITUR d.o.o. Zreče	1.523.470	1.199.343
UNIOR IN d.o.o. Zreče	6.355	0
SPITT d.o.o. Zreče	24.516	23.071
v tujini:	17.326.500	14.107.539
UNIOR Produktions- und Handels- GmbH Ferlach	2.273.735	2.905.155
UNIOR DEUTSCHLAND GmbH Leonberg	176.891	267.203
UNIOR ITALIA S.R.L. Limbiate	748.455	861.849
UNIOR ESPANA S.L. Uharte-Arakil	380.637	940.907
UNIOR MAKEDONIJA d.o.o. Skopje	265.252	183.997
UNIOR PROFESSIONAL TOOLS Ltd St. Petersburg	1.154.625	1.051.767
UNIOR BULGARIA Ltd. Sofia	316.950	198.370
UNIOR HUNGARIA Kft. Nagyrecse	0	66.340
UNIOR COMPONENTS d.o.o. Kragujevac	175.069	157.143
UNIOR NORTH AMERICA Inc. Novi	1.107.625	147.166
NINGBO UNIOR FORGING Co.Ltd. Yuyao	239.500	0
UNIOR VINKOVCI d.o.o. Vinkovci	10.487.761	7.327.642
Skupaj odvisna podjetja	18.880.841	15.329.953
Pridružena podjetja		
v državi:	38.798	67.018
ŠTORE STEEL d.o.o. Štore	38.798	67.018
v tujini:	3.302.334	5.154.893
UNIOR TEPID S.R.L. Brasov	1.476.213	3.515.138
UNIOR TEHNA d.o.o. Sarajevo	410.511	360.752
UNIOR TEOS ALATI d.o.o. Beograd	1.415.610	1.279.003
Skupaj pridružena podjetja	3.341.132	5.221.911
Skupaj prodaja povezanim osebam	22.221.973	20.551.864

Družba UNIOR Hungaria Kft. na dan 31. 12. 2022 ni več odvisna družba. Prodaja pridruženi družbi UNIOR Tepid je v zgornji tabeli upoštevana samo do 15. 6. 2022, ko je prišlo do prodaje deleža. Predmet prodaje povezanim osebam predstavljajo čisti prihodki od prodaje, ki jih obvladujoča družba doseže s prodajo odvisnim družbam.

10.10.2 NABAVA PRI POVEZANIH OSEBAH

(v EUR)	2022	2021
Odvisna podjetja		
v državi:	315.999	213.051
UNITUR d.o.o. Zreče	129.242	46.742
UNIOR IN d.o.o. Zreče	18.152	0
SPITT d.o.o. Zreče	168.605	166.309
v tujini:	17.269.650	12.424.466
UNIOR Produktions- und Handels- GmbH Ferlach	1.135.515	811.382
UNIOR DEUTSCHLAND GmbH Leonberg	1.725.130	1.136.618
UNIOR ITALIA S.R.L. Limbiate	58.971	21.994
UNIOR COMPONENTS d.o.o. Kragujevac	298.588	620.274
UNIOR NORTH AMERICA Inc. Novi	441.795	216.398
UNIOR VINKOVCI d.o.o. Vinkovci	13.609.651	9.617.800
Skupaj odvisna podjetja	17.585.649	12.637.517
Pridružena podjetja		
v državi:	27.863.429	19.401.581
ŠTORE STEEL d.o.o. Štore	27.863.429	19.401.581
v tujini:	292.532	94.422
UNIOR TEPID S.R.L. Brasov	7.754	10.733
UNIOR TEOS ALATI d.o.o. Beograd	284.778	83.689
Skupaj pridružena podjetja	28.155.961	19.496.003
Skupaj nabava pri povezanih osebah	45.741.610	32.133.520

Nabava od pridružene družbe UNIOR Tepid je v zgornji tabeli upoštevana samo do 15. 6. 2022, ko je prišlo do prodaje deleža.

10.10.3 POSLOVNE TERJATVE DO POVEZANIH OSEB

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Odvisna podjetja		
v državi:	7.325.738	7.101.432
UNITUR d.o.o. Zreče	7.314.929	7.098.550
UNIOR IN d.o.o. Zreče	7.676	0
SPITT d.o.o. Zreče	3.133	2.882
v tujini:	5.948.192	5.891.196
UNIOR Produktions- und Handels- GmbH Ferlach	637.255	950.930
UNIOR DEUTSCHLAND GmbH Leonberg	41.331	7.476
UNIOR ITALIA S.R.L. Limbiate	198.178	281.885
UNIOR ESPANA S.L. Uharte-Arakil	14.821	324.362
UNIOR MAKEDONIJA d.o.o. Skopje	328.270	287.272
UNIOR PROFESSIONAL TOOLS Ltd St. Petersburg	442.245	629.504
UNIOR BULGARIA Ltd. Sofia	193.803	229.658
UNIOR NORTH AMERICA Inc. Novi	383.732	14.155
UNIOR VINKOVCI d.o.o. Vinkovci	3.708.557	3.165.954
Skupaj odvisna podjetja	13.273.930	12.992.628
Pridružena podjetja		
v državi:	4.971	24.324
ŠTORE STEEL d.o.o. Štore	4.971	24.324
v tujini:	85.269	568.929
UNIOR TEPID S.R.L. Brasov	0	440.053
UNIOR TEHNA d.o.o. Sarajevo	85.269	128.876
Skupaj pridružena podjetja	90.240	593.253
Skupaj poslovne terjatve do povezanih oseb	13.364.170	13.585.881

Predmet odprti poslovnih terjatev do povezanih oseb predstavljajo odprte terjatve nastale iz naslova prihodkov od prodaje, ki jih obvladujoča družba doseže s prodajo odvisnim družbam.

10.10.4 POSLOVNE OBVEZNOSTI DO POVEZANIH OSEB

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Odvisna podjetja		
v državi:	133.423	69.213
UNITUR d.o.o. Zreče	9.148	0
UNIOR IN d.o.o. Zreče	20.146	0
SPITT d.o.o. Zreče	104.129	69.213
v tujini:	1.339.140	1.602.177
UNIOR Produktions- und Handels- GmbH Ferlach	238.720	320.055
UNIOR DEUTSCHLAND GmbH Leonberg	488.435	352.187
UNIOR ITALIA S.R.L. Limbiate	9.869	9.237
UNIOR COMPONENTS d.o.o. Kragujevac	111.021	385.674
UNIOR NORTH AMERICA Inc. Novi	178.604	67.853
UNIOR VINKOVCI d.o.o. Vinkovci	312.491	467.171
Skupaj odvisna podjetja	1.472.563	1.671.390
Pridružena podjetja		
v državi:	8.534.771	5.737.067
ŠTORE STEEL d.o.o. Štore	8.534.771	5.737.067
v tujini:	35.570	1.154
UNIOR TEOS ALATI d.o.o. Beograd	35.570	1.154
Skupaj pridružena podjetja	8.570.341	5.738.221
Skupaj poslovne obveznosti do povezanih oseb	10.042.904	7.409.611

10.10.5 TERJATVE IN OBVEZNOSTI IZ POSOJIL IN OBRESTI DO POVEZANIH OSEB

Terjatve iz naslova posojil in obresti do povezanih podjetij

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Odvisna podjetja		
v državi:	742.583	755.056
UNITUR d.o.o., Zreče	66.416	412.841
SPITT d.o.o., Zreče	676.167	342.215
v tujini:	908.163	2.112.942
UNIOR VINKOVCI d.o.o., Hrvaška	785.490	1.070.773
UNIOR HUNGARIA Kft. Nagyrecse, Madžarska	0	852.809
NINGBO UNIOR FORGING Co. Ltd, Kitajska	0	0
UNIOR ESPANA S.L. Uharte-Arakil	122.673	189.360
UNIOR BULGARIA Ltd, Bolgarija	0	0
Skupaj odvisna podjetja	1.650.746	2.867.998

Družba UNIOR Hungaria Kft. na dan 31. 12. 2022 ni več odvisna družba.

Obveznosti iz naslova posojil in obresti od povezanih podjetij

(v EUR)	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Odvisna podjetja		
v državi:	62.232	69.928
UNIOR IN d.o.o., Zreče	62.232	69.928
v tujini:	221.949	328.804
UNIOR DEUTSCHLAND Gmbh, Nemčija	221.949	328.804
Skupaj odvisna podjetja	284.181	398.732

10.10.6 POSLI Z LASTNIKI IN NJIHOVIMI POVEZANIMI OSEBAMI

Največji posamični lastnik družbe UNIOR d.d. je Slovenski državnih holding, d.d., ki ima v lasti 39,43 odstotni lastniški delež, skupaj s Kapitalsko družbo, d.d., ki ima v lasti 5,55 odstotni lastniški delež in Zavarovalnico Triglav, d.d. ki ima v lasti 3,52 odstotni lastniški delež ima Republika Slovenija posredno v lasti 48,50 odstotni lastniški delež.

Z lastniki povezane družbe so tiste, v katerih imata Republika Slovenije in Slovenski državni holding, d.d. skupno neposredno najmanj 20-odstotni lastniški delež. Seznam teh družb je objavljen na spletni strani Slovenskega državnega holdinga, d.d. (<https://www.sdh.si/sl-si/upravljanje-nalozb/seznam-nalozb>).

Skupna vrednost poslov z lastniki in njihovimi povezanimi osebami

(v EUR)	2022	2021
Prihodki od prodaje (v obdobju 1. 1. do 31. 12.)	1.302.133	813.750
Nabava (v obdobju 1. 1. do 31. 12.)	9.366.803	7.064.751
Poslovne terjatve (na dan 31. 12.)	85.836	170.824
Poslovne obveznosti (na dan 31. 12.)	2.265.810	2.147.745

Vsi posli z lastniki in njihovimi povezanimi osebami so bili opravljeni pod običajnimi tržnimi pogoji.

10.11 UPRAVLJANJE S TVEGANJI V DRUŽBI UNIOR d.d.

Tveganja poslovanja za družbo UNIOR d.d. so razkrita v poglavju 7.8.2 Letnega poročila 2022; v nadaljevanju razkrivamo finančna tveganja družbe UNIOR d.d.

FINANČNA TVEGANJA

KREDITNO TVEGANJE

Kreditno tveganje predstavlja tveganje, da družba ne dobi poplačanih poslovnih terjatev in finančnih naložb s strani upnikov v dogovorjenih rokih. Kreditno tveganje obvladujemo z rednim spremljanjem poslovanja in finančnega stanja vseh novih in obstoječih poslovnih partnerjev, z omejevanjem izpostavljenosti do posameznih poslovnih partnerjev in z aktivnim procesom izterjave terjatev. Spreminjajoče se makroekonomsko okolje lahko povzroči spremembe v njihovi boniteti in plačilni sposobnosti. Zato v družbi kljub skrbnemu upravljanju s terjatvami obstaja verjetnost zamud pri plačilih kupcev oziroma celo njihova nesposobnost plačila. Z rednim spremljanjem odprtih in zapadlih terjatev do kupcev, starostne strukture terjatev in gibanja povprečnih plačilnih rokov kreditno izpostavljenost družbe ohranjamo v sprejemljivih okvirih. Terjatve do vseh kupcev, razen povezanih družb, imamo od 1. 10. 2014 dalje tudi zavarovane pri zavarovalnici. V času epidemije COVID-19 so skladno z dogovorom z zavarovalnico vsi roki za izterjavo in ustavitev dobav v primeru neplačila naših kupcev podaljšani za 30 dni. Kreditna tveganja pozorno spremljamo na vseh delih poslovanja. Tveganje ocenjujemo kot zmerno tveganje.

Analiza starosti terjatev do kupcev na datum poročanja

v(EUR)	Bruto vrednost	Povprečni znesek izgube v %	ECL popravek	Individualni popravek za povečano kreditno tveganje	Skupaj popravek	Povečano kreditno tveganje	Neto vrednost
Nezapadle terjatve	14.572.493	0,14	20.912	0	20.912	ne	14.551.581
Zapadle terjatve do 90 dni	6.177.758	0,52	31.826	0	31.826	ne	6.145.932
Zapadle terjatve od 91 do 180 dni	401.571	3,81	15.283	0	15.283	ne	386.289
Zapadle terjatve od 181 do 360 dni	422.789	8,61	36.381	0	36.381	ne	386.407
Zapadle terjatve nad 360 dni	249.827	100,00	249.827	0	249.827	ne	0
Skupaj	21.824.438		354.229	0	354.229		21.470.209

TVEGANJE SPREMENB OBRESTNIH MER

Tveganje sprememb obrestnih mer predstavlja tveganje finančne izgube zaradi neugodnega gibanja obrestnih mer na trgu. Spremembe obrestnih mer lahko znatno zmanjšajo gospodarske koristi družbe, tako da stalno spremljamo gibanja referenčnih obrestnih mer na trgu. Tveganje ocenjujemo kot visoko tveganje, zaradi spremembe referenčne obrestne mere s strani Evropske centralne banke in tudi morebitnih pričakovanih prihodnjih povečanj. V družbi smo s sindikatom bank dosegli, da se obrestne marže do leta 2023 oblikujejo po maržni lestvici, skladno z uspešnostjo poslovanja Skupine UNIOR. V mesecu decembru 2017 pa smo kreditno izpostavljenost v višini 47,5 milijona evrov, kar predstavlja del

kredita B, ki zapade leta 2023, za obdobje pet let (do konca leta 2022) zaščitili z obrestno zamenjavo. S tem je bilo tveganje porasta obrestnih mer obvladovano in minimizirano.

Refinanciranje obstoječega sindikata, ki zapade v letu 2023, je bilo sklenjeno 25. 4. 2023, po sklenitvi dogovora z bankami, pa bomo v družbi ocenili primernost razpoložljivih metod za varovanje referenčne obrestne mere, medtem ko je obrestna marža tudi v prihodnje vezana na maržno lestvico, skladno z uspešnostjo poslovanja družbe UNIOR d.d.

Stanje obveznosti, vezanih na posamezno variabilno obrestno mero v letu 2022

	Višina obveznosti	Višina obr.	Hipotetični porast obrestnih mer		
v (EUR)	31. 12. 2022	mere v %	za 15 %	za 50 %	za 100 %
Vrsta obrestne mere					
1-mesečni EURIBOR	3.000.000	1,8980	8.541	28.470	56.940
3-mesečni EURIBOR	61.867.512	2,2020	204.348	681.161	1.362.323
6-mesečni EURIBOR	18.162.642	2,7520	74.975	249.918	499.836
Skupni učinek	83.030.154		287.865	959.549	1.919.099

Stanje obveznosti, vezanih na posamezno variabilno obrestno mero v letu 2021

	Višina obveznosti	Višina obr.	Hipotetični porast obrestnih mer		
v (EUR)	31. 12. 2021	mere v %	za 15 %	za 50 %	za 100 %
Vrsta obrestne mere					
1-mesečni EURIBOR	2.000.000	-0,5940	1.782	5.940	11.880
3-mesečni EURIBOR	68.267.334	-0,5710	58.471	194.903	389.806
6-mesečni EURIBOR	20.252.567	-0,5440	16.526	55.087	110.174
Skupni učinek	90.519.901		76.779	255.930	511.860

Skupne finančne obveznosti družbe UNIOR d.d. na dan 31. 12. 2022 znašajo 84.154.591 evrov, razliko v višini 1.124.437 evrov do prikazanega stanja za občutljivost obrestne mere predstavljajo finančne obveznosti s fiksno obrestno mero.

LIKVIDNOSTNO TVEGANJE

Likvidnostno tveganje predstavlja tveganje pomanjkanja likvidnih sredstev za poplačilo poslovnih in finančnih obveznosti družbe v dogovorjenih rokih. Likvidnostno tveganje zajema tveganja, povezana s pomanjkanjem razpoložljivih finančnih virov in posledično z nesposobnostjo družbe, da v dogovorjenih rokih poravnava svoje obveznosti. Plačilna sposobnost je v veliki meri odvisna od učinkovitega upravljanja z denarjem, terjatvami ter na drugi strani z obveznostmi ter dinamiko investiranja. V družbi upravljamo likvidnostno tveganje s spremljanjem in centraliziranim uravnavanjem likvidnosti sredstev (terjatev in zalog), obveznosti do virov sredstev in denarnih tokov iz poslovanja in naložbena. Veliko pozornosti namenimo pripravi in spremljanju načrta denarnih tokov, ki vključuje predvidene prilive in potrebne odlive. Uspešno načrtovanje nam omogoča optimalno upravljanje morebitnih kratkoročnih presežkov ali primanjkljajev likvidnih sredstev – kratkoročno neuravnoteženost uravnavamo s črpanjem odobrene revolving kreditne linije pri sindikatu poslovnih bank. Družba je, 25. 4. 2023, s sindikatom bank sklenila pogodbo za refinanciranje obstoječega dolga, ki zapade v letu 2023, hkrati pa je pridobila dodatno

likvidnostno rezervo v obliki novega revolving posojila. Kljub vsem izvedenim aktivnosti zaradi izredno negotovih razmer v gospodarskem in finančnem okolju tveganje ocenjujemo kot visoko tveganje.

TVEGANJE NEDOSEGANJA FINAČNIH ZAVEZ

Tveganje nedoseganja finančnih zavez predstavlja tveganje, da mora družba predčasno vrniti 7. 12. 2016 odobreno dolgoročno posojilo na podlagi Sindicirane kreditne pogodbe sklenjene s sindikatom poslovnih bank. Finančne zaveze so opredeljene v kreditni pogodbi in sicer mora Skupina UNIOR dosegati s strani bank postavljeno razmerje med neto finančnim dolgom in EBITDA ter s strani bank določen delež kapitala v obveznostih do virov sredstev. Finančne zaveze se preverjajo letno, na podlagi revidiranih konsolidiranih računovodskih izkazov Skupine UNIOR, potrditi pa jih mora tudi pooblaščen revizor, ki revidira konsolidirane računovodske izkaze Skupine UNIOR. V preteklih letih in tudi v letu 2022 so bile zaveze izpolnjene brez odstopanj, poslovni načrti Skupine UNIOR pa tudi za prihodnja obdobje predvidevajo izpolnjevanje finančnih zavez. Tveganje ocenjujemo kot nizko tveganje.

10.12 BRUTO PREJEMKI SKUPIN OSEB

V skladu s 3.točko (3) odstavka 69. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) in MRS 12 v nadaljevanju razkrivamo prejemke, ki so jih za opravljanje nalog v družbi prejeli člani uprave, drugi delavci družbe, zaposleni na podlagi pogodbe, za katero ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, in člani nadzornega sveta.

Družba članom uprave, drugim delavcem družbe, zaposlenim na podlagi pogodbe, za katero ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, in članom nadzornega sveta ni odobrila predujmov, posojil ter poroštev za obveznosti.

PREJEMKI ČLANOV UPRAVE

Leto 2022 (v EUR)	Funkcija	Fiksni prejemki	Variabilni prejemki			Odloženi prejemki	Odpravnine	Bonitete		Vračilo nagrad	Skupaj bruto	Skupaj neto	Povračila stroškov
			kvantitativna merila	kvalitativna merila	Skupaj			zavarovanje	vozilo				
Darko Hrastnik	predsednik uprave	189.189	0	0	0	0	0	5.734	8.147	0	203.070	85.347	534
Branko Bračko	član uprave	175.884	0	0	0	0	0	5.638	7.979	0	189.501	82.830	2.431

Leto 2021 (v EUR)	Funkcija	Fiksni prejemki	Variabilni prejemki			Odloženi prejemki	Odpravnine	Bonitete		Vračilo nagrad	Skupaj bruto	Skupaj neto	Povračila stroškov
			kvantitativna merila	kvalitativna merila	Skupaj			zavarovanje	vozilo				
Darko Hrastnik	predsednik uprave	168.975	0	0	0	0	0	5.753	9.776	0	184.504	72.464	66
Branko Bračko	član uprave	157.401	0	0	0	0	0	5.657	9.847	0	172.905	70.511	1.053

PREJEMKI ČLANOV NADZORNEGA SVEGA IN KOMISIJ NADZORNEGA SVETA

Leto 2022		Plačilo za opravljanje funkcije			Skupaj	Sejnine NS in komisij	Skupaj bruto	Skupaj neto	Potni stroški
	Funkcija	osnovno plačilo za opravljanje funkcije	doplačilo za opravljanje funkcije	doplačilo za posebne naloge					
(v EUR)									
Branko Pavlin	predsednik NS	531	88	0	619	0	619	450	0
Simona Razvornik Škofič	namestnica predsednika NS	12.068	4.114	0	16.182	5.025	21.207	15.289	1.169
Jože Golobič	član NS	354	133	0	487	0	487	354	0
Rajko Stankovič	član NS	354	88	0	442	0	442	322	0
Saša Koren	član NS	10.971	2.743	0	13.714	3.957	17.671	12.716	0
Boris Brdnik	član NS	10.057	2.514	0	12.571	2.650	15.221	10.934	0
Franc Dover	predsednik NS	15.926	2.654	0	18.580	3.424	22.004	15.868	297
Andreja Potočnik	namestnica predsednika NS	10.388	6.064	0	16.452	5.824	22.276	16.066	1.712
Boštjan Napast	član NS	10.617	0	0	10.617	1.644	12.261	8.782	0
Milan Potočnik	član NS	914	229	0	1.143	503	1.646	1.197	0
Blanka Vezjak	zunanja članica komisije NS	0	2.425	0	2.425	1.845	4.270	3.106	274

Leto 2021		Plačilo za opravljanje funkcije			Skupaj	Sejnine NS in komisij	Skupaj bruto	Skupaj neto	Potni stroški
	Funkcija	osnovno plačilo za opravljanje funkcije	doplačilo za opravljanje funkcije	doplačilo za posebne naloge					
(v EUR)									
Branko Pavlin	predsednik NS	14.811	2.468	0	17.279	2.264	19.543	14.060	351
Simona Razvornik Škofič	namestnica predsednika NS	10.861	3.703	0	14.564	3.914	18.478	13.286	935
Jože Golobič	član NS	9.874	3.703	0	13.577	2.415	15.992	11.477	351
Rajko Stankovič	član NS	9.874	2.468	0	12.342	3.914	16.256	11.670	1.010
Saša Koren	član NS	9.874	2.468	0	12.342	3.060	15.402	11.049	0
Boris Brdnik	član NS	9.874	2.468	0	12.342	2.999	15.341	11.005	0
Blanka Vezjak	zunanja članica komisije NS	0	2.468	0	2.468	1.491	3.959	2.880	91

PREJEMKI ZAPOSLENIH NA PODLAGI INDIVIDUALNE POGODBE

Leto 2022	Bruto vrednosti						Neto vrednosti					
	Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni i zaslužki	Odpravnin e	Plačila na podlagi delnic	Skupaj bruto	Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni zaslužki	Odpravnin e	Plačila na podlagi delnic	Skupaj neto
(v EUR)												
Zaposleni na podlagi individualne pogodbe	4.389.017	0	0	0	0	4.389.017	2.492.765	0	0	0	0	2.492.765

Leto 2021	Bruto vrednosti						Neto vrednosti					
	Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni i zaslužki	Odpravnin e	Plačila na podlagi delnic	Skupaj bruto	Kratkoročni zaslužki zaposlencev	Pozaposlitveni zaslužki	Drugi dolgoročni zaslužki	Odpravnin e	Plačila na podlagi delnic	Skupaj neto
(v EUR)												
Zaposleni na podlagi individualne pogodbe	3.900.492	0	0	0	0	3.900.492	2.169.213	0	0	0	0	2.169.213

10.13 PREDLOG ZA RAZPOREDITEV BILANČNEGA DOBIČKA TEKOČEGA LETA

Uprava družbe je revidirane računovodske izkaze sprejela s sklepom dne 26. 4. 2023.

Ugotovljeni bilančni dobiček poslovnega leta 2022 na podlagi revidiranih letnih računovodskih izkazov družbe za leto 2022 znaša 14.246.269 evrov. Uprava predlaga, da ostane nerazporejen.

Bilančni dobiček poslovnega leta 2022 je sestavljen iz čistega poslovnega izida tekočega leta v višini 5.075.396 evrov, prenesenega poslovnega izida iz preteklih let v višini 11.759.063 evrov in zmanjšan za dolgoročno odložene stroške razvijanja v višini 2.588.190 evrov.

10.14 OCENA OKOLJSKIH / PODNEBNIH TVEGANJ IN VPLIV NA RAČUNOVODSKE IZKAZE

Ravnanje z okoljem v družbi UNIOR d.d. v vse večji meri povezujemo ne samo z okoljskimi / podnebnimi vplivi, ampak tudi finančnimi viri. Ob zagotovitvi vseh zakonodajnih in okoljevarstvenih ciljev si dolgoročno prizadevamo za racionalizacijo rabe primarnih virov, povečevanje rabe obnovljivih virov, njihovo ponovno rabo z vidika krožnega gospodarstva in substitucijo obstoječih metod, tehnologij in materialov, ki imajo večji vpliv na okolje, z bolj optimalnimi, kjer je to možno in smiselno. Upravljanje vplivov na okolje / podnebje razumemo tudi kot priložnost za ustvarjanje prihodkov. Prioritetno to delamo v Sloveniji za družbo UNIOR d.d.

Stroški upravljanja vplivov na okolje / podnebje v družbi UNIOR d.d. v letu 2022

Vrsta stroška	(v EUR)
Ravnanje z odpadki	253.834
Voda - poraba	149.499
Voda - čiščenje odpadne vode, obratovanje lastne čistilne naprave	146.051
Voda - vgradnja BCN Vitanje	32.005
Energenti, emisije	10.496.696
Soinvesticija v toplovodno omrežje za povečanje izrabe odpadne toplote	208.864
Amortizacija in financiranje drugih okolju prijaznih naložb	24.163
Stroški dela s področja upravljanja z okoljem	647.937
Stroški okoljskega usposabljanja - interno usposabljanje ni ovrednoteno	6.990
Okoljska dajatev, vodno povračilo	48.824
Stroški storitev zunanjih izvajalcev s področja okolja	111.692
SKUPAJ	12.126.555

Za upravljanje z vplivi na okolje / podnebje smo v družbi UNIOR d.d. v letu 2022 plačali 12.126.555 evrov. Največji delež predstavljajo energenti, in sicer 10,5 milijona evrov. Leta 2022 smo soinvestirali v toplovodno omrežje za povečanje izrabe odpadne toplote v višini 208.864 evrov, s to investicijo bomo v prihodnje ustvarjali energetske prihranke in s tem nižje stroške za energijo.

Stroški dela s področja upravljanja z okoljem so znašali 647.937 evrov, za storitve zunanjih izvajalcev s področja okolja smo namenili 111.692. Za celostno upravljanje z vodo – od rabe vode, do čiščenja odpadne vode in vodnega povračila smo plačali 376.379 evrov. Pomemben strošek je tudi ravnanje z odpadki v višini 253.834 evrov. Podrobnejši opis naših vplivov na okolje je v poglavju 6.4.

Prihodki, povezani z vplivi na okolje / podnebje v družbi UNIOR v letu 2022

Vrsta prihodkov, povezanih z vplivom na okolje / podnebje	(v EUR)
Prodaja odpadkov – sekundarne surovine	8.546.542
OVE – prodaja električne energije	470.412
SKUPAJ	9.016.954

Reciklabilnost virov, ki jih uporabljamo, ima velik potencial za realizacijo prihodkov s sekundarnimi surovinami. Družba UNIOR d.d. je s tega področja v letu 2022 ustvarila 8.546.542 evrov prihodkov. S prodajo električne energije, ki smo jo proizvedli iz obnovljivih virov, smo ustvarili 470.412 evrov prihodkov.

10.15 DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU V DRUŽBI UNIOR d.d.

SKLENITEV NOVE SINDICIRANE KREDITNE POGODBE

Družba UNIOR d.d. je 25. 4. 2023 s sindikatom štirih poslovnih bank sklenila novo sindicirano kreditno pogodbo za obdobje 7 let. S tem je vzpostavljeno dolgoročno stabilno ravnoesje med dolgoročnimi in kratkoročnimi finančnimi obveznostmi, ki je po stanju 31. 12. 2022 zaradi dejstva, da je končna zapadlost v letu 2016 refinanciranih finančnih obveznosti družbe 30. 6. 2023, porušeno, saj je družba izkazala večino svojih finančnih obveznosti kot kratkoročnih. Dejanska odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti bodo tako v poslovnem letu 2023 znašala 7.636.096 evrov in ne 55.737.337 evrov kot je izkazano v izkazu finančnega položaja in pojasnilom k izkazu v tem Letnem poročilu, ki je pripravljeno za poslovno leto 2022 po stanju na dan 31. 12. 2022. S podpisano sindicirano kreditno pogodbo je družba pridobila tudi dodatna potrebna likvidna sredstva za optimiranje potreb po obratnem kapitalu ter si zagotovila tudi financiranje v prihodnjih obdobjih potrebnih investicij za obnovo in povečanje proizvodnih kapacitet. Na podlagi tega ima družba zagotovljene osnovne predpogoje za rast in razvoj skladno z zastavljenimi cilji.

ENERGETSKA POMOČ ZA GOSPODARSTVO

V skladu z Zakonom o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (ZPGOPEK) bo družba UNIOR d.d. v poslovnem letu 2023 prejela predvidoma 1,3 milijona evrov nepovratne državne pomoči. Zakon določa, da mora upravičenec, ki je uveljavil pomoč za gospodarstvo, če je pri njem od uveljavitve zakona v letu 2023 oziroma za leto 2023 prišlo do izplačil dividend, o tem obvestiti pristojni organ najpozneje v dveh mesecih po izplačilu. Prejeta sredstva mora vrniti v 30 dneh po vročitvi odločbe, ki jo izda pristojni organ, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi.

POSLOVNI DOGODKI PO POROČEVALSKEM OBDOBJU

Po poročevalskem obdobju ni bilo drugih pomembnejših dogodkov, ki bi pomembno vplivali na računovodske izkaze družbe UNIOR d.d. za leto 2022 ali katere bi morali dodatno razkrivati.

10.16 IZJAVA O ODGOVORNOSTI ČLANOV UPRAVE

Uprava družbe je odgovorna za pripravo letnega poročila družbe ter računovodskih izkazov na način, ki zainteresirani javnosti resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja in izidov poslovanja družbe UNIOR d.d. v letu 2022.

Uprava družbe v skladu s 134. členom Zakona o trgu finančnih instrumentov (ZTFI-1) po svojem najboljšem vedenju izjavlja, da je računovodsko poročilo družbe UNIOR d.d. sestavljeno skladno z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija, ter daje resničen in pošten prikaz sredstev in obveznosti, finančnega položaja in poslovnega izida družbe UNIOR d.d. kot celote, in da je v poslovno poročilo družbe UNIOR d.d. vključen pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih vrst tveganj, ki jim je družba UNIOR d.d. kot celota izpostavljena.

Uprava družbe sprejema in potrjuje računovodske izkaze s pripadajočimi usmeritvami in pojasnili družbe za leto 2022.

Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi računovodskih izkazov družbe UNIOR d.d. dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve, da so bile računovodske ocene izdelane po načelu poštene vrednosti, previdnosti in dobrega gospodarjenja, in da računovodski izkazi predstavljajo resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe in izidov njenega poslovanja za leto 2022.

Uprava je odgovorna tudi za ustrezno računovodenje, sprejem ustreznih sklepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter preprečevanje in odkrivanje prevar in drugih nepravilnosti oziroma nezakonitosti. Potrjuje še, da so računovodski izkazi, skupaj s pojasnili, izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družbe kot delujoče podjetje ter skladno z veljavno zakonodajo in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija.

Davčne oblasti lahko kadarkoli v roku pet let po poteku leta, v katerem je treba davek odmeriti, preverijo poslovanje družbe, kar lahko posledično povzroči nastanek dodatne obveznosti plačila davka, zamudnih obresti in kazni iz naslova DDPO ali drugih davkov ter dajatev. Uprava družbe ni seznanjena z okoliščinami, ki bi lahko povzročile morebitno pomembno obveznost s tega naslova.

Zreče, 26. 4. 2023

Predsednik uprave

Darko Hrastnik

Član uprave

Branko Bračko

10.17 POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

mazars

Poročilo neodvisnega revizorja o računovodskih izkazih

Lastnikom družbe UNIOR d.d.

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze gospodarske družbe **UNIOR d.d.**, ki vključujejo izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2022, izkaz poslovnega izida in izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz sprememb lastniškega kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju priloženi računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj družbe UNIOR d.d. na dan 31. decembra 2022 ter njen poslovni izid in denarne tokove za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU.

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR) in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zadevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa (»Uredba (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta«). Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od družbe in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Poudarjanje zadeve

Na dan 31.12.2022 družba izkazuje presežek kratkoročnih obveznosti nad kratkoročnimi sredstvi družbe v znesku 13.149 tisoč Eur, ki je posledica prenosa dela dolgoročnih finančnih obveznosti med kratkoročne finančne obveznosti do bank, upošteva na dan 31.12.2022 veljavne posojilne pogodbe. Kot je razkrito v računovodskem delu letnega poročila družbe v pojasnilu 10.15. »Dogodki po poročevalskem obdobju v družbi UNIOR d.d.« je družba z bankami upnicami dne 25.4.2023 sklenila novo dolgoročno posojilno pogodbo o refinanciranju finančnih obveznosti družbe, ki pomembno pozitivno vpliva na ročnost, odplačila finančnih obveznosti in financiranje obratnega kapitala družbe. Naše mnenje v zvezi s poudarjeno zadevo ni prilagojeno.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste, ki so po naši strokovni presoji najpomembnejše pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja. Te zadeve smo upoštevali pri reviziji računovodskih izkazov kot celote ter pri oblikovanju našega mnenja o teh računovodskih izkazih in o teh zadevah ne izražamo ločenega mnenja. Poleg zadeve opisane v odstavku »Poudarjanje zadeve« smo kot ključne revizijske zadeve opredelili spodaj opisane zadeve.

Izpolnili smo vse svoje obveznosti, ki so opisane v odstavku Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov, vključno s tistimi, ki so povezane s temi zadevami. Zato je revizija vključevala izvedbo postopkov, ki smo jih določili na podlagi naše ocene tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih. Rezultati naših revizijskih postopkov, vključno s postopki, ki smo jih opravili v zvezi z zadevami, ki jih navajamo v nadaljevanju, služijo kot podlaga za naše revizijsko mnenje o priloženih računovodskih izkazih.

mazars

Dolgoročne finančne naložbe v odvisna podjetja

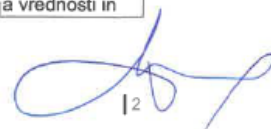
Vrednost dolgoročnih finančnih naložb v odvisna podjetja na dan 31.12.2022 znaša 21.041 tisoč EUR in predstavlja 9 odstotkov celotnih sredstev družbe. V računovodskih izkazih so dolgoročne finančne naložbe v odvisna podjetja merjene po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano izgubo zaradi oslabilve. Poslovodstvo družbe pri sestavi računovodskih izkazov presodi obstoj indikatorjev morebitne oslabilvenosti finančnih naložb v odvisna podjetja na podlagi notranjih in zunanjih virov informacij, ki bi lahko nakazovale njihovo morebitno oslabilvenost. Slabilve finančnih naložb v odvisna podjetja v poslovnem letu 2022 v znesku 642 tisoč Eur so evidentirane med finančnimi odhodki iz oslabilve in odpisov finančnih naložb. Presoja obstoja indikatorjev slabilve finančnih naložb v odvisna podjetja, izvedeni testi slabilve in ocena nadomestljive vrednosti dolgoročnih finančnih naložb v odvisna podjetja so bili pomembni za našo revizijo, ker zahtevajo pomembne presoje in ocene. Zaradi pomembnosti dolgoročnih finančnih naložb v odvisna podjetja v celotnih sredstvih družbe in vgrajene stopnje subjektivnosti pri presoji obstoja indikatorjev oslabilvenosti dolgoročnih finančnih naložb v odvisna podjetja in izvedenih testih slabilve, smo le – to opredelili kot ključno revizijsko zadevo.	V okviru izvajanja revizijskih postopkov smo ocenili ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev družbe v zvezi s presojo obstoja indikatorjev oslabilvenosti dolgoročnih finančnih naložb v odvisna podjetja in njihovo skladnost z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja in med drugim izvedli naslednje revizijske postopke: - ocenili smo zasnovo ter izvajanje nadzornih postopkov posloводства na katerih temeljijo testi slabilve in presoja obstoja indikatorjev oslabilvenosti finančnih naložb v odvisna podjetja; - presodili smo primernost notranjih in zunanjih virov informacij, ki predstavljajo podlago za presojo posloводства glede obstoja indikatorjev oslabilvenosti dolgoročnih finančnih naložb v odvisna podjetja; - preizkusili smo izvedene teste slabilve finančnih naložb v odvisna podjetja in preverili primernost v ocenah nadomestljive vrednosti uporabljenih predpostavk; - v revizijsko skupino smo vključili tudi revizorjevega veččaka (pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij) za pomoč pri presoji ustreznosti ocenjene nadomestljive vrednosti finančne naložbe v odvisno podjetje; - pregledali smo popolnost in primernost razkritij v letnem poročilu družbe v zvezi z dolgoročnimi finančnimi naložbami v odvisna podjetja, ki jih poslovodstvo predstavi v računovodskem delu letnega poročila v točki 10.7.4. »Dolgoročne finančne naložbe«.
--	--

Zemljišča, merjena po poštenu vrednosti

Vrednost zemljišč, ki so skladno s sprejeto računovodsko usmeritvijo družbe merjena po poštenu vrednosti, na dan 31.12.2022 znaša 12.588 tisoč Eur in predstavlja 5 % celotnih sredstev družbe. Poslovodstvo družbe je pri sestavi računovodskih izkazov za poslovno leto 2022 presojalo nastanek okoliščin v poslovnem letu 2022, ki bi lahko pomembno vplivale na ocenjeno pošteno vrednost zemljišč za namen računovodskega poročanja z dne 31.12.2021. Veščak posloводства (pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin) je na podlagi opravljene tržne analize sprememb vrednosti primerljivih zemljišč v letu 2022 ocenil, da ocenjene poštene vrednosti zemljišč z dne 31.12.2021 predstavljajo ustrezno podlago za izkazano pošteno vrednost zemljišč v računovodskih izkazih družbe z dne 31.12.2022. Ocena posloводства glede nastanka okoliščin, ki bi lahko pomembno vplivale na ocenjeno pošteno vrednost zemljišč je bila pomembna za našo	V okviru izvajanja revizijskih postopkov smo ocenili ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev družbe v zvezi z merjenjem poštene vrednosti zemljišč, njihovo skladnost z MRS 16 (Opredmetena osnovna sredstva) in MSRP 13 (Merjenje poštene vrednosti) in med drugim izvedli naslednje revizijske postopke: - presodili smo primernost presoje posloводства glede nastanka okoliščin v poslovnem letu 2022, ki bi lahko pomembno vplivale na izkazano pošteno vrednost zemljišč na dan 31.12.2022; - v revizijsko skupino smo vključili tudi revizorjevega veččaka (pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin) za pomoč pri presoji ustreznosti knjigovodsko izkazane poštene vrednosti zemljišč na dan 31.12.2022 in primernosti opravljene tržne analize sprememb vrednosti primerljivih zemljišč v poslovnem letu 2022; - presodili smo ustreznost uporabljenih predpostavk, metod ocenjevanja vrednosti in
--	--

MAZARS, družba za revizijo, d.o.o., Verovškova ulica 55A, 1000 Ljubljana | T: +386 59 049 500 | info@mazars.si | www.mazars.si

Poslovni račun pri SKB: SI58 0310 3100 0699 386 | Registracija: Okrožno sodišče v Ljubljani, SRG 2011/15129
Osnovni kapital: 15.957,45 EUR | Matična številka: 395902300C | Davčna številka: SI 88105571

mazars

revizijo, ker zahteva pomembne presoje in ocene. Zaradi pomembnosti ocenjene poštene vrednosti zemljišč v celotnih sredstvih družbe in vgrajene stopnje subjektivnosti pri presojah posloводства smo le – to opredelili kot ključno revizijsko zadevo.	vhodnih podatkov na katerih temelji ocenjena otvoritvena poštena vrednost zemljišč za namen računovodskega poročanja na dan 31.12.2021; pregledali smo popolnost in primernost razkritij v letnem poročilu družbe v zvezi z zemljišči, ki so merjena po poštenu vrednosti, ki jih je posloводство predstavilo v računovodskem delu letnega poročila v točki 10.7.2. »Opredmetena osnovna sredstva«
---	---

Čisti prihodki od prodaje

Čisti prihodki od prodaje za poslovno leto 2022 znašajo 204.557 tisoč Eur in so se glede na preteklo poslovno leto povečali za 21 odstotkov. Kot je pojasnjeno v poglavju 10.6.2.4. »Povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in razkritja« se prihodki po posameznih področnih odsekih (odkovi, ročno orodje, strojogradnja) pripoznajo različno, upoštevaje MSRP 15 (Prihodki iz pogodb s kupci) in 5 stopenjski model njihovega pripoznavanja. Čisti prihodki od prodaje so eden ključnih pokazateljev uspešnosti poslovanja družbe. Zaradi pomembnosti računovodske postavke, kompleksnih načinov njihovega pripoznavanja glede na področne odseke ustvarjenih prihodkov v skladu z MSRP15 in tveganj njihovega ustreznega evidentiranja smo pripoznavanje prihodkov od prodaje opredelili kot ključno revizijsko zadevo.	V okviru izvajanja revizijskih postopkov smo ocenili ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev družbe v zvezi s pripoznavanjem prihodkov in njihovo skladnost z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja in med drugim izvedli naslednje revizijske postopke: - pridobili razumevanje računovodskih usmeritev v povezavi s pripoznavanjem prihodkov posameznih področnih odsekov v skladu z MSRP 15, - spoznali in ocenili zasnovo ter izvajanje notranjih kontrol v zvezi s pripoznavanjem prihodkov posameznih področnih odsekov s poudarkom na ključnih kontrolah; - preizkusili učinkovitost delovanja ključnih kontrol, pomembnih za pripoznavanje prihodkov posameznih področnih odsekov; - izvedli analitične postopke preizkušanja podatkov v povezavi s prihodki vseh področnih odsekov; - izvedli preizkus podrobnosti na izbranem vzorcu prihodkov posameznih področnih odsekov; - pregledali popolnost in primernost ustreznih razkritij v računovodskih izkazih v zvezi s čistimi prihodki od prodaje, ki jih je posloводство predstavilo v računovodskem delu letnega poročila v točki 10.8.1. »Čisti prihodki od prodaje po območnih in področnih odsekih«.
---	---

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno posloводство. Druge informacije obsegajo informacije v letnem poročilu, razen računovodskih izkazov in revizorjevega poročila o njih.

Naše mnenje o računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila.

V povezavi z našo revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi, ali so druge informacije pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembna napačna navedba drugih informacij, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene z revidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi; ter

mazars

- na podlagi poznavanja in razumevanja družbe in njenega okolja, ki smo ga pridobili med revizijo, v zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili pomembno napačnih navedb.

Odgovornost posloводства in nadzornega sveta za računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja kot jih je sprejela EU in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Posloводство je pri pripravi računovodskih izkazov družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenja, razen če namerava posloводство podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet je odgovoren za nadzor nad pripravo računovodskih izkazov in za potrditev revidiranega letnega poročila.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe, lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamič ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

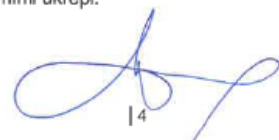
Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvirajo iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnih za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij posloводства;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost organizacije, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrežno razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje organizacije kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.
- revizijsko komisijo in nadzorni svet med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno s pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

Med drugim smo revizijski komisiji in nadzornemu svetu predložili našo izjavo, da smo izpolnili vse etične zahteve v zvezi z neodvisnostjo ter jih obvestili o vseh razmerjih in drugih zadevah, za katere bi se lahko upravičeno menilo, da vplivajo na našo neodvisnost, in jih seznanili s tem povezanimi nadzornimi ukrepi.

MAZARS, družba za revizijo, d.o.o., Verovškova ulica 55A, 1000 Ljubljana | T: +386 59 049 500 | info@mazars.si | www.mazars.si

Poslovni račun pri SKB: SI56 0310 3100 0699 386 | Registracija: Okrožno sodišče v Ljubljani, SRG 2011/15129
Osnovni kapital: 15.957,45 EUR | Matična številka: 3959023000 | Davčna številka: SI 88105571

mazars

Od vseh zadev, s katerimi smo seznanili revizijsko komisijo in nadzorni svet, smo zadeve, ki so bile najpomembnejše pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja, določili kot ključne revizijske zadeve. V kolikor zakon ali predpisi ne preprečujejo njihovega javnega razkritja in razen v izjemno redkih okoliščinah, ko lahko utemeljeno pričakujemo, da bi bile posledice poročanja o določeni zadevi bolj škodljive kot je v javnem interesu, te zadeve opisujemo v revizorjevem poročilu.

Poročilo o drugih zakonskih in regulatornih zahtevah

Druge poročevalske obveznosti v skladu z Uredbo EU št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta

Imenovanje in potrditev revizorja

Za zakonitega revizorja obvladujoče družbe in Skupine so nas na skupščini delničarjev dne 6.7.2022 prvič imenovali lastniki družbe za poslovna leta 2022, 2023 in 2024.

Skladnost z dodatnim poročilom revizijski komisiji

Naše mnenje o računovodskih izkazih v tem poročilu je skladno z dodatnim poročilom revizijski komisiji družbe, ki smo ga izdali na isti dan kot revizijsko poročilo.

Opravljanje nerevizijskih storitev

Za revidirano družbo in skupino nismo opravili nobenih prepovedanih nerevizijskih storitev iz prvega odstavka petega člena Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter pri opravljanju revizije zagotovili našo neodvisnost od revidirane družbe.

Poleg storitev obvezne revizije in tistih, ki so razkrite v letnem poročilu in računovodskih izkazih, nismo za družbo in njene odvisne družbe opravili nobenih drugih storitev.

Revizorjevo poročilo o skladnosti računovodskih izkazov v elektronski obliki z zahtevami Delegirane uredbe 2019/815 o enotni elektronski obliki poročanja

Opravili smo posel dajanja sprejemljivega zagotovila o tem, ali so revidirani računovodski izkazi družbe UNIOR d.d., za poslovno leto, ki se je končalo 31.12.2022, pripravljeni upoštevajoč zahteve Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/815 z dne 17. decembra 2018 o dopolnitvi Direktive 2004/109/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi za določitev enotne elektronske oblike poročanja, veljavne za leto 2022 (v nadaljevanju Delegirana uredba).

Odgovornost posloводства in nadzornega sveta

Posloводство je odgovorno za pripravo in pravilno predstavitev revidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki v skladu z zahtevami Delegirane uredbe, pa tudi za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo revidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki na način, da ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Nadzorni svet je pristojen za nadzor nad pripravo revidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki v skladu z zahtevami Delegirane uredbe.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je, da opravimo posel dajanja sprejemljivega zagotovila ter izrazimo sklep o tem, ali so revidirani računovodski izkazi pripravljeni skladno z zahtevami Delegirane uredbe. Naš posel dajanja sprejemljivega zagotovila smo opravili v skladu z Mednarodnim standardom dajanja zagotovil 3000 – Posli dajanja zagotovil razen revizij ali preiskav računovodskih informacij iz preteklosti (MSZ 3000), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde revidiranja in dajanja zagotovil. Ta standard zahteva, da posel načrtujemo in izvajamo tako, da pridobimo sprejemljivo zagotovilo za podajo sklepa.

Delovali smo v skladu z zahtevami glede neodvisnosti in etičnimi zahtevami Kodeksa etike za računovodske strokovnjake (Code of Ethics for Professional Accountants), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (International Ethics Standards Board for Accountants). Kodeks je zasnovan na temeljnih načelih integritete, objektivnosti, strokovne usposobljenosti in dolžne skrbnosti, zaupnosti ter strokovnega vedenja. Naše podjetje deluje v skladu z Mednarodnim standardom upravljanja kakovosti (MSUK-1) in skladno z njimi vzdržuje celovit sistem obvladovanja kakovosti, vključno z dokumentiranimi politikami in postopki glede skladnosti z etičnimi zahtevami, poklicnimi standardi ter veljavnimi pravnimi in regulativnimi zahtevami.

mazars

Povzetek opravljenega dela

V okviru opravljenega dela smo izvedli postopke revizijske narave, in sicer:

- prepoznali in ocenili tveganje pomembne neskladnosti revidiranih računovodskih izkazov z zahtevami Delegirane Uredbe zaradi napake ali prevare;
- pridobili smo razumevanje notranjega kontroliranja, ki je pomembno za posel dajanja sprejemljivega zagotovila, da bi oblikovali postopke, ki so ustrezni v danih okoliščinah, vendar pa ne za izražanje mnenja o učinkovitosti notranjega kontroliranja;
- ocenili smo, ali prejeti revidirani računovodski izkazi izpolnjujejo zahteve Delegirane uredbe, veljavne na dan poročanja;
- pridobili smo sprejemljivo zagotovilo, da so revidirani računovodski izkazi izdajatelja prikazani v pravilni elektronski obliki XHTML.

Verjamemo, da so pridobljeni dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naš sklep.

Sklep

Na podlagi opravljenih postopkov in pridobljenih dokazov so po našem mnenju revidirani računovodski izkazi družbe UNIOR d.d. za poslovno leto, ki se je končalo 31.12.2022, v vseh pomembnih pogledih pripravljeni v skladu z zahtevami Delegirane uredbe.

Ljubljana, 26. april 2023

MAZARS, družba za revizijo, d.o.o.

Jure Marko
pooblaščen revizor

